

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

12 NUMARALI ÖZİ VE SİLİSTRE AHKÂM DEFTERİ
(1174-1184/1760-1770)

(ÖZET-DEĞERLENDİRME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YASEMİN AYGÜN

İSTANBUL 2014

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

12 NUMARALI ÖZİ VE SİLİSTRE AHKÂM DEFTERİ
(1174-1184/1760-1770)

(ÖZET-DEĞERLENDİRME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YASEMİN AYGÜN

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. AHMET ŞİMŞİRGİL

İSTANBUL 2014

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Yasemin AYGÜN'ün "12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkam Defteri (1174-1184 / 1760-1770) (Özet-Değerlendirme-Metin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy~~ ~~çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Yrd.Doç.Dr. Murat ULUSKAN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Yrd.Doç.Dr. Arzu Erdoğan Öztürk
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 24/11/2014 tarih ve 2014/22-6 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Zekeriyya KURSUN
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖN SÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR	VI
1. GİRİŞ	1
1.1.Özi ve Silistre'nin İdarî-Siyasî, İktisadî ve Coğrafi Özellikleri	1
1.1.1. İdarî ve Siyasî Özellikleri.....	1
1.1.2. İktisadî ve Coğrafi Özellikleri	3
2. AHKÂM DEFTERLERİ	4
3. 12 NUMARALI ÖZİ VE SİLİSTRE AHKÂM DEFTERİ'NİN	
ÖZELLİKLERİ	10
3.1. 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nin Muhtevası	12
3.1.1. Tayin Meseleleri	13
3.1.2. Adlî Meseleler.....	17
3.1.3. Vergi Meseleleri	19
3.1.4. Tuz Madenlerinin İşletilmesi Meselesi.....	25
3.1.5. Eşkîyalık Meseleleri	26
3.1.6. Tüccar Listeleri	28
3.1.7. Diğer Konularla İlgili Meseleler.....	30
SONUÇ	32
KAYNAKÇA	34
ÖZETLER, HÜKÜM NUMARALARI VE SAYFA NUMARALARI	38
METİN	77
EKLER	396
ÖZ GEÇMİŞ	401

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin 1352 tarihinde Çimpi kalesini almasıyla başlayan Gelibolu yarımadasının fethi Balkan coğrafyasına doğru ilerlemenin yolunu açmıştır. 1352 yılında Gelibolu üzerinden Balkan coğrafyasına geçen Osmanlı kuvvetleri 1361'de Edirne'yi fethederek Balkanları süratle ele geçirmeye başlamışlardır. 16. yüzyıla gelindiğinde ise Balkanlarda Osmanlı Devleti'nin sınırları batıda Dalmaçya kıyılarına, kuzeyde ise Avusturya sınırlarına dayanmış ve bu coğrafyanın bir uç bölge olması Osmanlı Devleti için büyük önem arz etmiştir.

Balkanların sınırları dahilinde bulunan Özi ve Silistre Eyaleti; iktisadî, idarî, siyasî, ziraî ve stratejik olarak son derece mühim merkezleri barındırmıştır. Bu merkezlerin tarihî fonksiyonlarını belirlemede en mühim arşiv kayıtlarından biri de ahkâm defterleridir. Bu bakımdan çalışma konusunu oluşturan 12 numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri, Başbakanlık Osmanlı Devlet Arşivi'nde Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri tasnifi adı altında 49 adet defter içerisinden seçilmiştir.

12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri 1760-1770 yılları arasında meydana gelen idarî, askerî ve sosyal olaylar hakkında önemli bilgiler içermektedir. Yazıldığı dönem itibarıyla da 1768-1774 Osmanlı-Rus savaşına rast gelmektedir. Osmanlı-Rus savaşı sırasında yaşanan askerî ve sosyal meselelere dair hükümleri de içermektedir. Bu mühim bilgileri içermesi ve daha önce Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri tasnifine dair herhangi bir araştırmanın olmaması sebebiyle 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri çalışma konusu olarak belirlenmiştir.

Çalışma, üç bölümden meydana gelmektedir. Giriş kısmında Özi ve Silistre Eyaleti'nin idarî, siyasî, iktisadî ve coğrafi durumuna değinilmiştir. İkinci bölümde Ahkâm Defterleri'nin özelliklerinden ve çeşitlerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde ise 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nin fizikî özelliklerine ve muhtevasına girilerek konular tahlil edilmiş ve kısaca sonuç yazılmıştır. Çalışmanın sonunda yapılan özet ve metin verilerek ardından haritalar eklenmiştir.

Öncelikle bu çalışmada katkılarından dolayı danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil'e teşekkürü bir görev bilirim. Ayrıca değerli zamanını bana ayırıp, araştırmalarımda yardımcı olan Sayın Fuat Recep'e, sorduğum her soruyu büyük bir nezaketle cevaplayan ve çevirilerde yardımlarını aldığım Sayın Prof. Dr. Mihai Maxim'e, her vakit güler yüzünü ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Dr. Talip Mert

hocama Őukranlarımı sunar, zor zamanımda yardımlarını esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Murat Uluskan'a, Sayın Dr. İlhan Gök'e, Sayın Dr. Fatih Gürcan'a, Sayın Dr. Uğur Demir ve Araştırma Gör. Sayın Ercan Alan'a teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışmada her daim bana maddi ve manevi destek olan canım annem ve babama, Sayın Orhan Fırat ve ailesine teşekkürlerimi belirtmekle beraber, her türlü ilgi ve desteğini gördüğüm Nermin Genç, Ebru Karakoyun, Reyhan Aytaç, Ayşe Celep, Göker İnan, Rıdvan Kaşıkçı, Lale Uçan, Sinem Tüfekçi'ye, Nihal Metin ve Nurdan Gür'e teşekkürlerimi iletirim. Ayrıca teze konu olan defterin belirlenmesi aşamasında öneride bulunan Sayın Ayhan Han'a, destek ve yardımlarını gördüğüm edebiyatçı dostlarım Ergin Ali, Gülasfi Melan'a ve bana her türlü yardımda bulunan bütün arşiv çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Yasemin AYGÜN

İSTANBUL 2014

ÖZET

Ahkâm defterleri, eyaletlerden gönderilen şikâyetlerin Divân-ı Hümâyûn'da tertip edilerek, devletin toplumsal sorunlar karşısındaki yaklaşımını, çözüm üretme yollarını ve devlet-halk arasındaki ilişkileri yansıtması bakımından ana kaynak niteliğindedir. Konuyu teşkil eden 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nde, Osmanlı Devleti'nin siyasî, iktisadî ve idarî bakımdan en önemli coğrafyaları arasında yer alan Özi, Silistre ve Eflak voyvodalığına dair meseleler 1760-1770 tarihleri arasında yaklaşık on yıllık bir süreyi kapsayacak şekilde yazılmıştır. Bu defterde, Özi ve Silistre Eyaleti dâhilindeki şehirlerde meydana gelen eşkıyalıklar, sefer esnasında ordunun yol güzergahı üzerinde bulunan merkezlerde yaşanan huzursuzluklar, Eflak'a voyvoda tayinleri, Eflak ve Kara Eflak'ın güvenliğinin sağlanması ve hububat açısından İstanbul için önemi gibi konular ayrıntı olarak anlatılmaktadır. Ayrıca bölgedeki tuz madenleri ve vergi meseleleri, yapılan yolsuzluklar ve fukara halka açılan düzme davalara yönelik konuları da içermektedir.

12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nde, Balkanların kuzeybatısındaki Osmanlı merkezlerinde 1760-1770 tarihleri arasında yaşanan iktisadî, idarî, askerî ve sosyal meselelere dair veriler incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Özi, Silistre, Eyalet, Eflak, İktisat, Eşkıya, Voyvoda.

ABSTRACT

Ahkâm registers which are primary sources regulated in Divân-ı Hümâyûn, and they reflect; state's approach to social problems, solution ways and its relations with society. Our subject, Ochakiv and Silistra Ahkâm Register Number 12 was written in between 1760-1770 and comprised approximately 10 years. This register contains issues of a region which was politically, economically and administratively one of the most important part of the empire. This region was consisted of Ochakiv, Silistra and Principality of Wallachia. In this register, there are some detailed records about banditry actions, unrest of the cities that belong to campaign routes, appointment of the Wallachian Princes, Wallachia and Little Wallachia's importance for Istanbul's grain necessity. Furthermore, salt pits, tax matters, corruptions and fake cases had comprised in the register.

In this work, we have observed Ottoman provinces in the northwestern Balkan. We examined their economical, administrative, military and social subjects in the 1760-1770. According to the Ochakiv and Silistra Ahkâm Register Number 12.

Key Words: Ottoman, Ochakiv, Silistra, Province, Economy, Bandit, Hospodar.

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g.mad.	Adı geçen madde
a.g.t.	Adı geçen tez
a.mlf	Adı geçen müellif
bkz.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cemaat
c.	Cilt
çev.	Çeviren
DGBİT	Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Ed.	Editör
H.	Hicri
haz.	Hazırlayan
İA	İslam Ansiklopedisi
İSAM	İslam Araştırmaları Merkezi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
OBİV	Ortadoğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı
s.	Sayfa
S.	Sayı
sad.	Sadeleştiren
TTK	Türk Tarih Kurumu
vrk.	Varak
vs.	Vesaire
yay.	Yayınları

1. GİRİŞ

1.1.Özi ve Silistre'nin İdarî-Siyasî, İktisadî ve Coğrafi Özellikleri

1.1.1. İdarî ve Siyasî Özellikleri

Günümüzde Romanya, Bulgaristan ve Moldova sınırları dahilinde bulunan Özi ve Silistre Eyaleti, tarih boyunca Osmanlı Devleti'nin batıya doğru yapılan seferleri için önemli geçiş noktalarını barındırmıştır.¹ Osmanlı Devleti'nin 1352 yılında Çimpi kalesini alarak Gelibolu'ya çıkmasıyla Rumeli'de fetihler başlamıştır.² 14. yüzyılın ikinci yarısında Rumeli'deki fütuhat başlar başlamaz burada hemen bir beylerbeylik kurulmuştur. Beylerbeyi vazifesine ise Lala Şahin Paşa tayin edilmiştir.³ Bu sırada hudut boyundaki memleketler birer uç kabul edilmiş ve belli başlı ümeraya verilmiştir. Örneğin Gümülcine, Serez, Manastır ve Hurpeşte civarı Gazi Evrenos Bey'e⁴ verilmiştir. Böylece Rumeli'de iskân hızlandırılmıştır. Başlangıçta Rumeli'ye eyalet⁵ denilmediği gibi liva⁶ tabirleri de kullanılmamıştır. Bu teşkilat tedricen 15. yüzyılda tamamlanmış ve 16. yüzyılda eyalet kelimesi artık yaygın bir şekilde Osmanlı kanunnamelerinde kullanılmaya başlanmıştır. Rumeli, 16. yüzyıla kadar fetihler ne kadar genişlerse genişlesin, Kanuni dönemine değin tek bir beylerbeylik olarak idare edilmiştir. Ancak yeni ilhak edilen memleketler idarî ve stratejik ehemmiyetlerine göre birer liva halinde tesis olunmuşlardır.⁷

İlk zamanlar Rumeli'deki taksimat sağ kol, sol kol ve orta kol esasına göre belirlenmiştir. Bu taksimatta Kırklareli'den Silistre'ye uzanan bölge sağ kol, Edirne

¹ Bu merkezlerden bazılarında dair ayrıntılı bilgi için bkz. Safet Alimoski, *Temettüat Defterlerine Göre Manastır Merkez Kazasının Sosyo-Ekonomik Durumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2005; Saim Çağrı Kocakaplan, *Temettüat Defterleri Çerçevesinde Silistre Kazası'nın İktisadi Ve Sosyal Yapısı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.

² Ahmet Şimşirgil, "Efsaneleştirilen Gerçek: Osmanlıların Rumeli'ye Geçişi", *Mustafa Çetin Varlık Armağanı*, İstanbul Aralık 2013, s. 60.

³ Lala Şahin Paşa, Sultan I. Murad'ın lalası olup, Rumeli Beylerbeyi sıfatıyla Balkanlarda fetihlere katılmıştır. 1386 yılında vefat etmiştir. Kirmasti'deki türbesinde meftundur. Ancak Osmanlı kroniklerinde ölüm tarihi hakkında farklı yıllar verilmektedir. Abdülkadir Özcan, "Lala Şahin Paşa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, XXVII, İstanbul 2003, 77-78.

⁴ Gazi Evrenos Bey Rumeli fetihlerinde önemli rol oynayan akıncı beylerindendir. Orhan Bey, I. Murad, I. Bayezid ve Fetret Devride, Osmanlı Devleti'ne büyük hizmetleri olmuştur. 1417'de Yenice-Vardar'da vefat etmiştir. Fehamettin Başar, "Gazi Evrenos Bey", *DİA*, XI, İstanbul 1995, 539

⁵ Arapça "idare etme, icra" anlamındaki "iyâle" kelimesinden gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde en büyük idari birim karşılığında kullanılmaktadır. Bu tabirin resmen kullanılışı ise XVI. yüzyıl sonlarında olmuştur. Halil İnalçık, "Eyalet", *DİA*, XI, İstanbul 1995, 548; Orhan Kılıç, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı, Eyalet Ve Sancak Tevcihati*, Elazığ 1997, s.6-7.

⁶ Osmanlı idari taksimatında beylerbeyliğinden sonra ikinci sırada yer alır. Liva=Sancak, kazaların birleşmesiyle oluşmaktadır. Sancakbeyi adı verilen görevliler tarafından yönetilmektedir. Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı Ve Sosyal Yapı*, Ankara 2007, s.83.

⁷ Tayyip Gökbilgin, "Kanunî Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları", *Belleten*, c.XX, S. 77-80, Ankara 1956, s.247-248

üzerinden Balkanlara ulaşan yol ise orta kol olarak adlandırılmıştır.⁸ Bir diğer yol olan sol kolun güzergahı İstanbul'dan Gördüs'e uzanmaktadır.⁹

II. Bayezid devrinin ünlü akıncılarından Malkoçoğlu Bali Bey'e Silistre Vilayeti verilerek Boğdan hudut muhafızlığına tayin edilmiştir. Daha önce görülmeyen bu uygulamayla birlikte Silistre, Rumeli beylerbeyine tabi yeni bir vilayet olmuştur.¹⁰ Silistre 16. yüzyılda III. Murad döneminde yapılan idarî düzenlemeler sonucunda 1593 yılında kurulan Özi Eyaleti'nin bir sancağı haline dönüştürülmüştür. Özi¹¹ Eyaleti'nin sancakları ise Silistre, Niğbolu, Bender, Akkerman, Kırkkilise, Vize ve Çirmen'dir. Ancak Ruslarla yapılan savaşta Azak ve Tuna nehrinin kuzeyindeki birtakım toprakların elden çıkması sonucu Özi Eyaleti, 18. yüzyıl sonlarında bu vasfını yitirmiştir.¹² 19. yüzyılda, Rumeli'nin idarî taksimatında değişikliklere gidilmiş ve daha küçük eyaletler oluşturulmuştur. 1831 yılında yapılan taksimata göre Rumeli'deki eyaletlerden biri Silistre ve eyaletin paşa livası da Silistre kazası olmuştur. Niğbolu, Vidin, Çirmen, Vize ve Kırkkilise ise bu eyaletin diğer kazalarını oluşturmuştur. 1864 yılındaki vilayet kanunnamesiyle Osmanlı topraklarında yeni bir idari taksimata gidilmiştir. Bu taksimatta, ekonomik koşulların iyi olmasından dolayı 7 sancak ve 48 kazadan oluşan Tuna Vilayeti tesis edilmiştir.¹³ Merkezi Rusçuk olan bu vilayet Vidin, Niş ve Silistre eyaletlerinin birleştirilmesiyle oluşmuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılma aşamasına girmesiyle birlikte bu bölgedeki topraklar aşama aşama elden çıkmıştır.

Yukarıda anlattığımız idare sisteminden başka bir diğer birim ise voyvodalıktır. Osmanlı Devleti, Rumeli fetihlerinde savaşmadan aldığı kalelere imtiyaz tanıyarak onları içişlerinde serbest, dışişlerinde ise devlete bağımlı bir şekilde, belirli miktarda

⁸ Serap Sınmaz, *Rumeli Ahkâm Defterlerinde Filibe'ye Dair Hükümler (1742-1745)(İnceleme-Metin)*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2013, s.9.

⁹ Yusuf Halaçoğlu, *Osmanlılarda Ulaşım ve Haberleşme (Menziller)*, Ankara 2002, s.113; Katip Çelebi, eserinde bu güzergahı şöyle anlatmaktadır, “*Memâlik-i Rûm-ili Konstantiniyye'den intihâsına teveccüh itibâriyle orta ve sağ ve sol üç kol olup, sağ kol Tuna yalılarında Silistre ve sol kol Bahr-ı Rûm'da Selanik ve Mora ve orta kol Budun ve Bosna yolu üzere vâki olan vilayetlerdir*”. Kâtip Çelebi, *Cihannümâ, Rumeli Kısmı*, Transkripsiyonlu Metin I, İstanbul 1971, s.40.

¹⁰ Aurel Decei, “Dobruca” *Millî Eğitim Bakanlığı Diyanet İslam Ansiklopedisi*, III, İstanbul 1993, 628- 629.

¹¹ 1484 yılında II. Bayezid devrinde Kili ve Akkerman kalelerinin alınmasıyla Karadeniz Osmanlı Devleti'nin bir iç denizi haline gelmiştir. Fakat bu dönemde Karadeniz'de tam olarak hakimiyet kurmak son derece zor olduğundan denizin kuzeyindeki topraklar için Kırım Hanlığı ile karşılıklı çıkarlara dayalı olarak bir düzen tesis edilmiştir. Bu bakımdan Kefe dışındaki Kırım toprakları ile Özi Kalesi'nin bulunduğu Dinyeper Nehri'nin döküldüğü körfez, başlangıçta Kırım Hanlığı'nın kontrolüne bırakılmıştır. Bu bölgenin güvenliği için ilk adım, 1492 yılında Kırım Hanı Mengli Giray'ın Dinyeper Nehri'nin ağzına, daha sonra adı Özi olarak değişecek olan, Karakirman Kalesi'ni inşa etmesi ile atılmıştır. Mustafa Gürler, “1737 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Özi'nin Elden Çıkması”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c. XXIII, S. 1, İzmir 2008, s.139

¹² Aurel Decei, *a.g.mad.*, s.641; N. Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, 4(1640-1774)*, Çev. Nilüfer Epçeli, İstanbul 2005, s.230-231.

¹³ Saim Çağrı Kocakaplan, *a.g.t.*, s.31.

yıllık vergi olarak yönetiyordu.¹⁴ Eflak ve Boğdan bu imtiyazlı kalelerdendir. Defterin konusu dahilinde olan Eflak, I. Murad döneminde Osmanlı himayesine geçmiştir.¹⁵ Eflak, voyvodalar tarafından yönetilmekteydi. Voyvodalar ise Eflak'ın soylu aileleri olan boyarlar arasından beyler, psikoposlar ve papazlar tarafından seçilmekteydi. Seçilen bu kişinin asaletinin tasdiki için Osmanlı Devleti'ne bu durum bildirilmekteydi.¹⁶ Devlet, konu üzerinde değerlendirmeler yaptıktan sonra boyar voyvodalığa getirilebiliyordu. 16. yüzyıl ortalarına kadar bu voyvodalık işlerine karışılmamıştır. Ancak Lehistan ve Avusturya'nın voyvoda seçimlerinde rol oynamak istemeleri üzerine bu iş başboş bırakılmayarak bizzat hükümetin tasdikiyle belirlenen kişiler voyvoda olabilmıştır. Eflak'ın Avusturya'ya sınır olarak bir uç nokta olması hasebiyle devlet için önemi haizdi. Nitekim 17. yüzyılın sonu, 18. yüzyıl başlarında Rus tehlikesinin baş göstermesi ve voyvodaların Avusturya ile Osmanlı Devleti'ne karşı birlikte hareket etme tehlikesi üzerine Eflak yöneticilerinin bölge halkından değil İstanbul'daki Fenerli Rum ailelerinden seçilmesi kararlaştırılmıştır.¹⁷

Eflak voyvodaları halkı korumakla ve düzeni sağlamakla görevli olduğu gibi vergileri toplamak ve devlete vergisini vermekle de yükümlü idi. Evliya Çelebi Seyahatnâmesi'nde Eflak voyvodasından şu şekilde bahsedilmektedir: “*Büyük devleti var idi. Amma Âli Osman elinde zebun olup hala haraç güzardır. Vilayetleri Tuna nehri sahilindedir. Şimal canibleri Erdel ile müş'adır. Tahtı Bükreş ve Terkoviç şehirleridir.*”¹⁸

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında patlak veren savaşlarla birlikte Eflak ve bölgedeki diğer kaleler kademe kademe elden çıkmıştır. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla başlayan bu süreç 1878'de Eflak'ın Romanya hâkimiyetine girmesiyle sonuçlanmıştır.

1.1.2. İktisadî ve Coğrafi Özellikleri

Genel olarak Rumeli coğrafyası dağlık bir bölgedir. En büyük akarsuyu Tuna nehridir. Tuna nehrinden başka irili ufaklı nehirler de bulunmaktadır. Bölgedeki nehirlerden ve göllerden tutulan balıkların vergileri devlet tarafından toplanmıştır.

¹⁴ Yusuf Halaçoğlu, *a.g.e.*, s.87-88.

¹⁵ Kemal Karpat, “Eflak”, *DİA*, X, İstanbul 1994, 466.

¹⁶ Orhan Kılıç, *a.g.e.*, s.29

¹⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.2, Ankara 1982, s.429-430; Kemal Karpat, *a.g.mad.*, s.468

¹⁸ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, (*Mısır, Sudan, Bükreş*) 1672-1680, c.10, Haz. Kültür Bakanlığı, İstanbul 1938, s.81.

Buradan da nehirlerin balık bakımından zengin olduğu anlaşılmaktadır. Bölge ma‘den ocakları bakımından da zengindir. Devlet bu madenleri ya kendisi işletmiş ya da iltizama vermiştir. Madenler nakit para getirmesi bakımından önem arz etmiştir.¹⁹

Verimli topraklara sahip olan Rumeli’de genellikle koyun yetiştiriciliği ve bunun yanında tarım yapılmıştır. Coğrafyanın bu verimliliği açısından bölge Osmanlı Devleti için son derece önemli olmuştur. Devlet, İstanbul merkezli olduğu için İstanbul’un iâşesi önem arz etmiştir. Tuna nehri ve Karadeniz vasıtasıyla İstanbul’a et ve hububat gönderilmiştir. Bu sevkiyatların kaynağı ise Silistre, Rusçuk, Eflak ve Boğdan gibi yerler olmuştur. Merkeze gönderilen hububat ve etin yanında padişaha da birtakım hediyeler de gönderilmiştir. Örneğin; Eflak’tan gönderilenler at, kuş, av köpekleri gibi hayvanlardır.²⁰ Osmanlı Devleti’nin yiyecek ve hammadde kaynağının belkemiğini oluşturan bu bölgedeki Tuna iskeleleri hem İstanbul hem de doğu-batı hattında gerçekleşen mal akışında transit ticaret merkezleri haline gelmiştir. Bu sayede Niğbolu, Vidin, Rusçuk, Silistre, Semendire ve Kulle şehirleri önemli merkezler olarak öne çıkmıştır.²¹

2. AHKÂM DEFTERLERİ

Eski Yunaca’da “*parşömen ve yazı malzemesi*” olarak kullanılan “*defter*”, kelime olarak Grekçe’de “*post, hayvan derisi*” anlamına gelmektedir. Defter kelimesi, İslamiyetten önce İran yoluyla Arapça’dan Türkçe’ye geçmiştir. Defterin çoğulu “*defâtir*”dir. Yazı yazılmak için kullanılan defter, birçok kağıdın bir araya getirilip ciltlenmesinden veyahut dikilmesinden meydana getirilmiştir. Osmanlı bürokrasisinde devletin karar merkezlerinde alınan hükümlerin kayda geçirilmesi bakımından son derece önem arz etmekteydiler. Bu defterler seriler halinde tutulmaktaydı. Osmanlı Devleti’nde 15. yüzyıla ait defter serileri bulunmaktadır ve en eski defter 835 (1432) tarihli *Arazi Tahrir Defteridir*. Bugün Osmanlı Devleti’ne ait *mühimme, ruus, tahvil, muhasebe, mukataa, keşif, ruznamçe, tamirat, ahkâm, mevâcib ve vakıf ruznamçeleri* gibi Osmanlı arşivinde 300.000’e yakın defter çeşidi bulunmaktadır. Osmanlı bürokrasisinde ilk defter için “*defter-i köhne*”, sonrakiler için “*defter-i atik*”, en son defter için de “*defter-i cedîd*” kelimeleri kullanılmıştır. Defterler devlet idaresi için her

¹⁹ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, c.1 (1300-1600), İstanbul 2000, s. 97.

²⁰ Mehmet Topal, Meryem Kaçan Erdoğan, Kamil Çolak, Numan Elibol, *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri Rusçuk*, İstanbul 2011, s. 99

²¹ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s.312.

zaman önemli birer kaynak niteliğinde olduğu için değişik yerlere sandıklar içinde büyük bir özenle taşınmış ve saklanmış. Özellikle askeri seferlerde Divân-ı Hümâyûn'a ait çeşitli bürolarda malî, askerî, idarî işlerin sefer sırasında da yürütülmesi için orduyla birlikte sefere götürüyorlardı. Sefer eğer batıya yapılıyor ise defterhane Belgrad'da, doğuya yapılıyor ise Erzurum, Halep ya da Diyarbakır'da saklanıyordu. Divan, Maliye ve Defter-i Hakâni'ye ait defterlerin sefere götürülmesi geleneği 18. yüzyıl sonralarına kadar sürmüştür. Osmanlı Devleti'nde, Tanzimat öncesi dönemden kalma Divân-ı Hümâyûn'a ait defterler, Bâb-ı Defterî yani Maliye'ye ait defterler ile hazineye ait arazinin kimlere hangi görevle verildiğini ve vergi konularını içeren Defterhâne-i Âmire'ye ait defterler günümüze kadar ulaşabilmiştir.²²

Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararlar padişahın onayı alındıktan sonra deftere kaydedilir ve bu defterlere *Mühimme Defteri* adı verilirdi. Ayrıca *Şikâyet Defterleri*, *Ahkâm Defterleri*, *Nâme Defterleri*, *Nişân Defterleri* ve *Ecnebî Defterleri* adı verilen defterler de mevcuttu. Halil İnalçık'ın ifadesiyle bu defterler, Osmanlı bürokrasisinde kâtiplerin farklı konularda uzmanlaşması ile ortaya çıkmış olmalıdır.²³

Ahkâm, hükmün çoğuludur ve padişah buyruğu anlamındadır. Osmanlı Devleti'nde hükümler padişah adına padişahın yetki verdiği idarî bürolarda hazırlanırdı. Sadâret makamında oluşturulan hükümlere “*ferman*” denilirdi. Bunların müsveddelerinin veyahut suretlerinin toplandığı defterlere ise “*defâtir-i umûr-ı mühimme*, *ahkâm-ı mühimme* ya da *mühimme*, defterdarlıktan çıkan ahkâmın toplandığı defterlere de “*ahkâm-ı maliye*” denilirdi.²⁴ Ahkâm Defterleri'nde yer alan hükümler üç bölüme ayrılmaktadır:

1. Hükmün ilk kısmı şer'î ve örfî yetkiliye ayrı ayrı veya ikisine birden hitap ile başlar.
2. Şikâyet konusu açıklanır.

²² *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İstanbul 2010, s. 3; Nejat Göyünç, “Defter”, *DİA*, IX, Ankara 1994, 88-90; Feridun Emecen, “Sefere Götürülen Defterlerin Defteri”; *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*, İstanbul 1991, s. 241-268.

²³ Halil İnalçık, “Şikâyet Hakkı: ‘ Arz-ı Hâl ve ‘ Arz-ı Mahzarlar”, *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, İstanbul 1988, s. 33-34; *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 21.

²⁴ Halil Sahillioğlu, “Ahkâm Defteri”, *DİA*, I, İstanbul 1988, 551.

3. Son bölümde ise getirilen çözümü kapsamaktadır. Hükmün sonunda “şer’ le görülmek için yazılmıştır”, “mahallinde şer’ le görülmek bâbında” vb. ifadeler yer alır.²⁵

1501 tarihli defter örneği ile başlayan ve 1544-1545 tarihinde klasik yapısına kavuşan Ahkâm Defterleri’nin başlarında “*mirî ahkâmı, sefer ahkâmı, mahfî ahkâm, ahkâm-ı beylik, mirî ahkâm cüzü, cüz-i evvel-i ahkâm-ı mirî, Hamza Bey zamanında vâki’ olan mirî ahkâmın ibtidâ kaydı, sefere müte’ allik ahkâm-ı şerif*” gibi tabirler kullanılmıştır. Ahkâm defterlerinin ilk örnekleri cüzler halinde muhafaza edilmiş ve önemli emirler varaklar halinde korunmuştur. *Ahkâm Defterleri* 17. yüzyılın ikinci yarısına kadar *Mirî Ahkâm* olarak bilinirken daha sonra *Mühimme* denilmeye başlanmış ve şikâyet defterleri ile iki farklı seri defter meydana gelmiştir. Defterlerin bu şekilde farklılaşmasının nedeninin Divân-ı Hümâyûn’da görevli kişilerin işlerini daha kolay halledebilmeleri ve ayrıca sefere götürülen defterlerin kolayca bulunabilmesi olduğu söylenebilir.²⁶

Ahkâm defterlerinden birçok konu hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Örneğin;

1. Bir bölgenin sosyal ve ekonomik durumu,
2. Devlet görevlileri ve reaya arasındaki münasebetler,
3. Taşradaki sorunlara merkezden gönderilen çözüm önerileri,
4. Timar sistemi ve bu sistemle ilgili şikâyetler,
5. Su meseleleri ve bununla ilgili çözüm önerileri,
6. Tayinler ile ilgili bilgiler,
7. Osmanlı taşra teşkilatı ve iktisat teşkilatıyla ilgili bilgiler,
8. İltizam sistemi ve mültezimle ilgili bilgiler,
9. Borç davaları, ticari davalar, fiyat ve para tarihi,
10. Esnaf teşkilatı, vakıflar tarihi, tıp tarihi hakkında bilgiler,
11. Mirasla ilgili davalar, aile ve komşu ilişkileri, evlilikle ilgili problemler,

²⁵ Sevda Nur Güldiken, *III Numaralı Maraş Ahkâm Defteri’ne Göre Ayıntab (H. 1196-1229/M. 1782-1814)*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2007, s. 8-9.

²⁶ F. M. Emecen, *a.g.e.*, s. 115-117.

12. Eşkıyalık hareketleri, konar-göçer aşiretler hakkında bilgi edinebiliriz²⁷.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, 989 Numaralı Divân-ı Hümâyûn Kataloğu'nda (A.DVNS.ŞKT.d) Atik Şikâyet Defterleri adıyla 1-213 sıra numaralarında 1059-1253/1649-1837 tarihlerini içeren 213 tane Atik, Ordu ve Rikâb Şikâyet Defteri bulunmaktadır. Bu defterlerin erken tarihli olanlarının Şikâyet Defteri olup olmadığı şüphelidir. Ayrıca, 980 Numaralı Bâb-ı Âsafî Defterleri Kataloğu'nda (A.DVN.ŞKT.d) kodu altında 978-1014-A genel sıra numaralarıyla kayıtlı 910-1234/1504-1819 tarihleri arasındaki kayıtları içeren 38 tane Şikâyet Defteri parçası vardır²⁸. Bunların bazıları Şikâyet Defteri değildir. Örneğin, 910/1505 tarihli II. Bayezid dönemine ait defter Şikâyet Defteri değil Tahvil Ahkâmı'nın ilk örneği sayılabilir²⁹.

Osmanlı Devleti içerisindeki şikâyetlerin artması ve bu şikâyetlerin acilen çözüme ulaştırılması ve taşradan merkeze gönderilen arzlarla verilen hükümlerin ilgili eyaletlerin defterlerine kaydedilmesi ile Şikâyet Defterleri'nin devamı niteliğindeki Eyalet Ahkâm Defterleri ortaya çıkmıştır. Şikâyet Defterleri'nden 104 sene sonra ortaya çıkan Ahkâm Defterleri eyaletlere göre düzenlenmiştir. Bu defterler 1155/1742 tarihinde başlayıp, II. Meşrutiyet'in ilanına kadar devam etmiştir. Sadece Mora Ahkâm Defterleri 1715'ten başlayıp 1839 tarihinde sona ermektedir.³⁰

Tablo 1: Vilayet Ahkâm Defterleri'nin düzenlendiği eyaletler ve defter sayıları³¹

Adana (9 adet)		Trabzon (8 adet)
Anadolu (186 adet)		Sivas (36 adet)
Bosna (9 adet)		Şâm-ı Şerîf (9 adet)
Cezâyir-i Bahr-ı Sefid / Adalar ve Rakka		Özi ve Silistre (49 adet)

²⁷ S. N. Güldiken, *a.g.t.*, s. 11-16.

²⁸ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 21-22.

²⁹ Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, S.3(5), İstanbul 2005, s. 124.

³⁰ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 22; Yasin Kozak, *V ve VI Numaralı Ahkâm Defterleri'nde Maraş'a Gönderilen Hükümler*, Kahraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2005, s. 9.

³¹ Ayrıntılı bilgi için bkz., *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 22-41; Nahide Şimşir, "103 No'lu Anadolu Ahkâm Defterleri'ndeki İzmir İle İlgili Hükümler", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c. X, İzmir 1995, s. 329-30.

(25 adet)		
Diyarbakir (9 adet)		Rumeli (85 adet)
Erzurum (19 adet)		Mora (21 adet)
Halep (9 adet)		Maraş (6 adet)
İstanbul (26 adet)		Karaman (39 adet)

Eyalet Ahkâm Defterleri'nden farklı olarak Kâmil Kepeci ve Maliyeden Müdevver kataloglarda *Malî Ahkâm* niteliği taşıyan defterler ve Düvel-i Ecnebiye Defterleri içerisinde kayıtlı Ahkâm Defterleri bulunmaktadır³². Bizim konumuzu oluşturan defterin yer aldığı Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri'ne kısaca değinelim.

Bâb-ı Âsâfi Divân-ı Hümâyûn Sicilleri kataloğunda yer alan Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri, 1155-1294/1742-1877 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden 49 adet defterden oluşmaktadır. Bu defterlerde Özi ve Silistre Eyaleti, Kefe beylerbeyliği, Eflak ve Boğdan voyvodalıkları, Silistre, Tekeyolu, Niğbolu, Vize, Çirmen, Kırkkilise ve bunlara bağlı kazalara ait hükümler bulunmaktadır. Daha sonra ise Özi ve Silistre şehirleri birbirinden ayrılmıştır.³³ Arşiv rehberinde zikredilen bu şehir merkezlerinden başka Eflak, Kara Eflak, Yergöğü, Krayova, Rusçuk, Vidin, Boğdan, İbrail, Dobruca, Mankalya, Köstence, Fethülislâm, Zıştovi, Hotin, Hısova, Edirne, Bender, Tutrakan, Hezargırat gibi şehirlere dair hükümler de bulunmaktadır.³⁴

Başbakanlık Osmanlı Devlet Arşivi'nde Özi ve Silistre Defterleri aşağıdaki tabloda olduğu gibi düzenlenmiş olmakla beraber defterlerin birinci kapaklarında "Defter-i Silistre" ibaresinin yer aldığını görmekteyiz.

³² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 22-41

³³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s.35

³⁴ Hüküm no: 1, 2, 9, 24, 26, 82, 91, 107, 206, 213, 230.

Tablo 2: Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri(A.DVNS.AHK.ÖZSİ.D).³⁵

ÖZİ VE SİLİSTRE AHKÂM DEFTERLERİ			
Defter No	Defter	Tarih	Sayfa Sayısı
1	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1155-Ş.1156	293
2	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1156-M1158	295
3	ÖZİ VE SİLİSTRE	M.1158-B.1159	378
4	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1159-Ca.1161	301
5	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ca.1161-S.1163	286
6	ÖZİ VE SİLİSTRE	S.1163-Ş.1165	399
7	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1165-N.1167	381
8	ÖZİ VE SİLİSTRE	L.1167-C.1169	380
9	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1169-Ş.1171	381
10	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1171-Ra.1173	361
11	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ra.1173-B.1174	298
12	ÖZİ VE SİLİSTRE	R.1174-Ra[1]184	143
13	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1174-B.1175	291
14	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1175-Ca.1177	391
15	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ca.1177-Z.1178	397
16	ÖZİ VE SİLİSTRE	Z.1178-C.1180	394
17	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1180-R.1182	295
18	ÖZİ VE SİLİSTRE	R.1182-M.1189	193
19	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1188-Za.1189	187
20	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ca.1189-S.1190	159
21	ÖZİ VE SİLİSTRE	S.1190-C.1191	340
22	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1191-Ca.1192	157
23	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ca.1192-C.1194	177
24	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1193-Ra.1194	296
25	ÖZİ VE SİLİSTRE	Z.1194-R.1196	300
26	ÖZİ VE SİLİSTRE	R.1196-Ş.1197	285
27	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1197-Ş.1198	162
28	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1198-S.1200	299
29	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1200-Ş.1201	305
30	ÖZİ VE SİLİSTRE	B.1201-Za.1207	367
31	ÖZİ VE SİLİSTRE	M.1208-Za.1208	195
32	ÖZİ VE SİLİSTRE	Za.1208-S.1209	167
33	ÖZİ VE SİLİSTRE	L.1209-Za.1210	160
34	ÖZİ VE SİLİSTRE	Za.1210-Za.1212	189
35	ÖZİ VE SİLİSTRE	Z.1211-Ra.1214	283
36	ÖZİ VE SİLİSTRE	S.1214-C.1215	158
37	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ca.1215-Za.1216	194
38	ÖZİ VE SİLİSTRE	Za.1216-Za.1218	201
39	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ra.1219-Ca.1224	355
40	ÖZİ VE SİLİSTRE	S.1229-Ra.1231	197
41	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ra.1231-S.1235	380
42	ÖZİ VE SİLİSTRE	S.1235-N.1237	399
43	ÖZİ VE SİLİSTRE	Ş.1237-C.1242	332
44	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1242-N.1247	198
45	ÖZİ VE SİLİSTRE	L.1247-L.1254	232
46	ÖZİ VE SİLİSTRE	Z.1254-Ca.1264	195

³⁵ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 35-36

47	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1264-C.1291	193
48	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1274-C.1291	195
49	ÖZİ VE SİLİSTRE	C.1291-Za.1294	209

3. 12 NUMARALI ÖZİ VE SİLİSTRE AHKÂM DEFTERİNİN ÖZELLİKLERİ

Vilayet Ahkâm Defterleri arasında yer alan Özi ve Silistre Ahkâm Defterlerinden 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri çalışma konusunu teşkil etmektedir. Hicri: Evâ'il-i Rebi'ü'l-âhir sene 1174 (*Miladi: Kasım/Aralık 1760*) tarihinden başlayıp Hicri: Evâhir-i Rebi'ü'l-evvel sene 1184 (*Miladi: Haziran/ Temmuz 1770*) tarihinde sona eren hükümleri içermektedir. Ancak Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi'nde 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nin başlangıç tarihi Evâ'il-i Rebi'ü'l-âhir sene 1174 tarihi *1761* olarak verilmiştir.³⁶ Defter boş sayfalarla beraber 147 sayfadır. Defterde, 132 ve 146. sayfalar boş olup, 133-134,139-140,141-142 numaralı sayfalar ise eksiktir. Defter 44x16 ebatında, ciltli ve ebruludur. Numaralandırma usulü ise sayfadır. Sayfa numaraları sonradan yazılmıştır. Defterde toplamda 247 adet hüküm bulunmaktadır.

Defter, divanî yazı ile yazılmış olup defterin geneli düzenli ve okunaklıdır. Hasarlı ve bozuk sayfa yoktur. Ancak hüküm sayfaya sığdıramayınca yazı, sayfa sonuna yan yazılarak sıkıştırılmaya çalışılmıştır. Aynı şekilde sonradan yapılan bazı eklemeler de hükümlerin arasına yan yazılmıştır. Bu durum okumayı zorlaştırmıştır.³⁷ Her sayfada genellikle iki yani bir varakta dört hüküm bulunmaktadır. Nadiren iki veya altı hükmün yer aldığı sayfalar da görülmüştür. Ayrıca hükümlerdeki gün tarihlendirmesi için *evâil* (ayın ilk on günü 1-10), *evâsıt* (ayın ikinci on günü 11-20) ve *evâhir* (ayın son on günü 21-30) kullanılmıştır. Ayın ilk günü *gurre*, son günü *selh* şeklinde gösterilmiştir. Hicrî ay adları bazı yerlerde sıfatları (*Ramazânü' l-mübârek vs.*) ile birlikte yazılmıştır. Sene, bazı yerlerde rakam şeklinde, bazı yerlerde ise Arapça yazı karşılıklarıyla (*sene erba' a ve hamsîn ve elf vs.*) verilmiştir. Defterin yazı şeklinden anlaşıldığı kadarıyla dört ayrı kâtip tarafından yazılmıştır.

³⁶ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 35

³⁷ Hüküm no: 11, 23, 25, 28, 34, 47, 62, 73, 75, 124, 127, 129, 141, 156, 187, 189.

Defterde devlet görevlileri için dua cümleleri sıklıkla kullanılmıştır. Voyvoda için “hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr”³⁸ beyler için “dâme-izzuhû”³⁹, nazırlar ve mollalar için “zîde-kadruhû”⁴⁰, vezirler için “edâmâ'allâhü te'âlâ iclâlehûm”⁴¹ gibi dua cümleleri kullanılmıştır.

Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri tasnifi içinde yer alan defterin ön kapağında “*Defter-i Silistre*” yazmaktadır. Yani 12 numaralı defterin Silistre Vilayeti'ne ait olduğu anlaşılmaktadır. Defterde Silistre Vilayeti dâhilinde olan şehir merkezlerine ve onlara bağlı kazalara dair birçok hüküm bulunmaktadır. Defter genel itibariyle Eflak'tan bahsettiği gibi Kara Eflak, Yergöğü, Krayova, Rusçuk, Vidin, Boğdan, İbrail, Dobruca, Mankalya ve Köstence, Fethülişlâm, Zıştovi, Hotin, Hırsova, Edirne, Bender, Tutrakan ve Hezargırat gibi şehirlere dair hükümler de bulunmaktadır.⁴²

Hükümlerin tamamında hitap bölümü bulunmaktadır. Başlangıçta nereye ve kime gönderildiği yazmaktadır. Hükümün devamında herhangi bir durumun veya olayın normal vaziyeti hakkında bilgi verildikten sonra meydana gelen yeni durumdan bahsedilmektedir. Ardından şikâyet edilen, rahatsız olunan olay vurgulanır ve istenilen, yapılması gerekenler sıralanır, en sonunda da tarih düşülmektedir.

Ahkâm Defterleri bahsinde anlatıldığı gibi 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri, Divan-ı Hümâyûn'dan çıkan kararların ferman suretlerinden oluşmaktadır. Defterde hükümlerin hemen üstüne notlar düşülmüştür. Bu notlarda gönderilen emr-i şerifin gereğinin yapıldığı ve evrakların nerede saklandığı bildirilmiştir.⁴³ Diğer yandan emr-i şerifin yenilendiğini,⁴⁴ başka bir devlet görevlisine gönderilerek düzeltildiğini,⁴⁵ bazılarının ise Eflak kapı kethüdaları tarafından yazıldığını⁴⁶ ve bazen de hükümün gereğinin yapılması için hatt-ı hümâyûn verildiği yazmaktadır.⁴⁷ Defter genel itibarıyla şikâyet içeren hükümleri ihtiva etmekle beraber tayin ve vergilere dair birçok konuyu da kapsamaktadır.

Çalışmada şu transkripsiyon usulleri takip edilmiştir: Türkçe fiillerin sonundaki “b” ler “p” olarak yazılmıştır. Metinde yer alan (ع) 'lar (') işaretiyle, hemzeler (◌) ise

³⁸ Hüküm no:5, 6, 14.

³⁹ Hüküm no: 17, 18, 23.

⁴⁰ Hüküm no:48, 91.

⁴¹ Hüküm no: 185, 196.

⁴² Hüküm no:1, 2, 9, 24, 26, 82, 91, 107, 206, 213, 230.

⁴³ Hüküm no:2, 55, 82, 114, 190, 239.

⁴⁴ Hüküm no:105, 106.

⁴⁵ Hüküm no:177.

⁴⁶ Hüküm no:46.

⁴⁷ Hüküm no: 78.

(ˆ) işaretiyle gösterilmiştir. Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun sesliler “â-î-û” şeklinde ve (ˆ) ve (ˆ) harflerinden sonra gelen uzun sesliler ise “â-î-û” şeklinde gösterilmiştir. Defterde sayfa numaraları köşeli parantez ([]) içinde, hüküm numaraları ise rakamlarla gösterilmiştir. Hkmlerdeki ay kısaltmaları (M, N, L) aynı şekilde yazılmıştır. Emin olunamayan kelime ve özel isimlerin yanına soru işareti (?) konulmuş, metinde yazılmayan, boş bırakılan yerler () ile gösterilmiştir. Yarım bırakılmış kelimelerin tamamlanması ([]) şeklinde köşeli parantez içinde yazılarak gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler (...) olarak belirtilmiştir. Dua cümleleri (- -) içinde yazılmıştır. Örneğin “-edâma’llâhü te’âlâ iclâlehm-” şeklinde. Yabancı zel isimler ve bazı yer adları metni okumada görülen önemli problemlerdir.

3.1. 12 Numaralı zi ve Silistre Ahkâm Defteri’nin Muhtevası

Çalışma konusu olan zi ve Silistre Ahkâm Defteri, Kasım/Aralık 1760, Haziran/ Temmuz 1770 tarihine kadar zi ve Silistre bölgesinde meydana gelen olaylara dair hükümleri ihtiva etmektedir.

Defterin kaleme alındığı dönemde Sultan III. Mustafa (1757-1774) Osmanlı tahtında bulunmaktaydı. Osmanlı Devleti bu sırada uzun bir barış süreci içindeydi. Bunun sebebi ise Avrupa’da meydana gelen *Veraset Savaşları* (1740-1748), *Yedi Yıl Savaşları* (1756-1763), Prusya’nın yayılma politikası karşısında diğer devletlerin meşguliyetleri ve İran’da Nadir şah’ın öldürülmesi nedeniyle ortaya çıkan karışıklıklar idi. Osmanlı Devleti bu süreçte tarafsızlık politikası izlemiştir.⁴⁸ Ancak Osmanlı Devleti’nin bu dönemde sürdürdüğü barış politikası uzun sürmemiştir. Çünkü yanbaşında hızla büyüyen Rusya bulunmaktaydı. Rusya bu dönemde Avrupa’daki savaşlarda etkili bir şekilde rol almış ve askeri açıdan g kazanmıştı. En büyük emellerinden biri olan Akdeniz’e inme politikası gereği, çeşitli faaliyetler içine girerek Lehistan’ın içişlerine karışmaya başlamıştı. Lehistan’da bulunan Leh milliyetçileri Osmanlı Devleti’nden yardım talep etmiş ve bunun karşılığında Podolya eyaletini sunmuşlardır.⁴⁹ Osmanlı Devleti, Rus tehlikesinin büyümesi ve 1739 Belgrad Barış Antlaşması’nın sresinin bitmek üzere olması gibi sebeplerden dolayı 1768 yılında savaş kararı almıştır. Lehistan’daki Leh milliyetçilerinin Osmanlı Devleti’ne sığınmak

⁴⁸ Mithat Sertoğlu, *Mufassal Osmanlı Tarihi, Resimli-Haritalı*, c.5, Ankara 2011, s.2553-2554.

⁴⁹ Abdurrahman şeref, *Osmanlı Devleti Tarihi*, İstanbul 2005, s.311-312.

için geldikleri esnada Rus kuvvetlerinin sınırı geçmesi üzerine savaş 1768 yılında resmen ilan edilmiştir.⁵⁰

Mart 1769 yılında başlayan savaş, Osmanlı kuvvetlerinin büyük kayıplar yaşadığı muharebelerle sonuçlanmıştır. Yenilginin en önemli sebeplerinden bir tanesi Eflak, Boğdan ve Kırım halkının Rus kuvvetleri tarafından yürütülen politikayla Osmanlı Devleti'ne ihanetleridir. Bir diğeri ise Türk kuvvetlerinin askeri eğitim ve becerilerinin zayıf olmasıdır. Ayrıca vakitsiz alınan savaş kararı uç kalelerin yeterince güçlendirilememesine sebep olmuştur.⁵¹ 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile sonuçlanan bu muharebe Osmanlı Devleti'nin tek devlet karşısında aldığı en büyük yenilgi olmuştur. Antlaşmanın en ağır maddelerinden biri ise Kırım'a bağımsızlık verilmesiydi. Böylece Kırım Osmanlı hamiliğinden çıkmış oluyordu.⁵² Rusya, savaş sırasında Tuna Nehri'ne kadar inmişse de antlaşmadan sonra buralardan çekilmiştir.

Osmanlı-Rus savaşının etkileri 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nin son kısımlarına doğru hissedilmektedir. Özellikle askerlerin savaş alanına sevkıyatı sırasında halka yapılan haksızlıklara ve zulümlere, askerî malzemelerin halk tarafından zapt edilmesi gibi olayların yer aldığı hükümlere rastlanmaktadır.

Defterin genelindeki hükümler ise daha çok bölge halkına yapılan zulümler ve eşkıyalık meseleleri üzerine yoğunlaşmış olup adli meseleleri, vergi meseleleri ve tuz madenlerine dair meseleleri, tayin meseleleri ve tüccar listeleri ile ilgili hükümlere dair çeşitli konuları içermektedir. Bu konuları ayrı başlıklar altında ele alabiliriz:

3.1.1. Tayin Meseleleri

Osmanlı Devleti'nde bölgenin güvenliği, halkın refahı ve huzuru her zaman ön planda tutulduğundan görevlendirmeler belli aralıklarla yenilenmiştir. Çünkü bir görev belli kişilerde uzun süre kaldığında suistimal kaçınılmaz olmuştur. Aynı şekilde 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nden de anlaşıldığı gibi voyvodalık tayinlerinin neredeyse her yıl yapıldığı görülmüştür.

Defterde tayinlere dair hükümler genellikle Eflak ve Kara Eflak'a atanan voyvodalara yönelik olmakla beraber bölgedeki eşkıyalıkların önüne geçmek amacıyla

⁵⁰ Bilgehan Pamuk, Ersin Gülsoy, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, Ed. Tufan Gündüz, Ankara 2012, s.399.

⁵¹ Ali Rıza İşipek, Oğuz Aydemir, *1770 Çeşme Deniz Savaşı, 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşları*, İstanbul 2006, s.288; Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, İstanbul 2010, s.449

⁵² Donald Quataert, *Osmanlı İmparatorluğu 1700-1922*, çev. Ayşe Berkay İstanbul 2002, s. 77.

çavuş, çavuşbaşılık veya küçük çavuşbaşıklık gibi tayinleri de ihtiva eden hükümler bulunmaktadır.

Eflak ve Kara Eflak'ta devletin yüksek mali vergilerinin toplanması ve bu işlemler gerçekleşirken halka zarar verilmemesi için bölgenin düzeninin sağlanması amacıyla güvenilirliğini kanıtlayan yöneticiler (voyvodalar⁵³) başlangıçta yerli halk olan boyarlardan seçilirken 18. yüzyıl başlarından itibaren İstanbul'daki Fenerli Rum ailelerden seçilmeye başlanmıştır.⁵⁴ Bu tayinlere dair hükümlere bakacak olursak; Eflak'a atanan voyvodaların Osmanlı Devleti'ne yaptıkları başarılı faaliyetlerinin ailelerinden intikal ettiği ve bu hizmette oldukça gayretli ve istekli buldukları hasebiyle bu göreve geldikleri hükümlerde belirtilmiştir.⁵⁵

Diğer taraftan Eflak voyvodalığına tayin edilen kişilerin İstanbul'dan Eflak'a gelinceye kadar yol üzerinde güvenliklerinin sağlanması için sıkı önlemlerin alındığı ve yanlarına devlet görevlilerinin de verildiği görülmüştür.⁵⁶ Merkez tarafından atanan bu görevlilerin ellerinde bulunan menzil ahkâmı gereğince yeteri kadar at ve araba alabilme hakkına sahip olmuşlardır.⁵⁷ Bu hakka sahip olmalarına rağmen hükümlerde, görevlilerin fuzuli at ve araba almalarına izin verilmemiştir.

Bölgenin güvenliği ve düzeninin devamlılığı devlet için son derece önemli olmuştur. Bu nedenle Eflak ve Kara Eflak voyvodalığına getirilen şahısların icraatlarından memnun kalındığı vakit tekrar voyvodalığa tayin edilmişlerdir. Diğer taraftan eğer voyvodalık sürekli tek kişide kalır ise yukarıda da belirttiğimiz gibi iltimas ve liyakat artacağından, neredeyse her sene, Eflak ve Kara Eflak voyvodalarının tayinleri gerçekleşmiştir. Bu konuda defterde birçok örneğe rastlanmıştır. Hükümlerde özellikle devlet voyvodanın yaptıklarından memnun kaldığını, bu özverinin ve dikkatin devamlılığı neticesinde kendisine tekrar voyvodalık verildiğini açıkça belirtmiştir. Bazı hükümlerde ise voyvodaların yararlılıklarına değinilmeden doğrudan tekrar göreve geldiği görülmüştür.⁵⁸

⁵³ Orhan Kılıç, *a.g.e.*, s.29; Ayrıca voyvoda olarak bilinen bir başka görevli ise devlet tarafından iltizama verilen bir yerin vergilerini toplamakla görevlendirilmiş kimseler olup, aynı vakitte vezirlerin haslarının yıllık gelirlerini tahsil etmişlerdir. Esnaf ve reaya arasındaki ilişkileri düzenleyen kimselerden olup, toplumun genel ahlak düzeninin korunmasından sorumlu idi. Kemal Kaya, "Tanzimat'tan Önce Belediye Hizmetleri ve Voyvodalar", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, c.26, S.41, Ankara 2007 s. 104-106.

⁵⁴ İbrahim Emiroğlu, *Hizmet ve İhanetleriyle Tercümanlar, Voyvodalar ve Azınlıklar*, İzmir 1996, s.279; Kemal Karpat, *a.g.mad.*, s.468

⁵⁵ Hüküm no: 3, 4, 5, 6,38, 43, 51, 165, 77, 127, 139,171, 172, 187, 192, 203, 237.

⁵⁶ Hüküm no: 6, 42, 172, 139.

⁵⁷ Hüküm no: 5, 24, 41, 61, 85, 86, 83, 87, 91, 95, 97.

⁵⁸ Hüküm no: 6,43, 51, 165, 5.

Eflak ve Kara Eflak'a tayin edilen voyvodalar İstanbul'dan bölgeye gidinceye kadar huzur ve düzenin sağlanması için vekaleten bu vazifeye boyarlar ve vekiller tayin edilmiştir. Ancak bu görev için bir kişinin değil birden fazla kişinin görevlendirildiği görülmüştür.⁵⁹ Devlet tarafından gönderilen memurların bölgede vekil olarak bulunduğunu belirten hükümler de bulunmaktadır.⁶⁰ Bu konuya örnek olan birçok hükümde genel olarak aynı ibareler kullanılarak düzen, huzur ve toplanan vergilere dikkat çekilmiştir.

Göreve tayin edilen voyvodaların tamamı aynı yararlılıkta bulunamamışlardır. Bazılarının halka zulmederek kanuna aykırı vergi toplaması ve eşkıyalara destek vererek karışıklığa sebep olmaları dolayısıyla azledildikleri görülmüştür.⁶¹ Tabii azledilen voyvoda'nın da İstanbul'a gelirken yolda herhangi bir karışıklık ve huzursuzluk yaratmayarak gelmesi tembih edilmiştir. Belirtildiği gibi devlet, halka zulmeden ve huzursuzluk yaratan yöneticileri kesinlikle affetmemiştir.

Eflak ve Kara Eflak voyvodaları azledildikten sonra aileleriyle birlikte İstanbul'a geri gelmek zorundaydılar.⁶² Zira hükümlerde de görüleceği üzere voyvodaların azledildikten sonra Eflak'ta herhangi bir huzursuzluk veya fesadın çıkmaması için burada bulunmaları uygun görülmemiştir. Bazen de voyvoda'nın ailesi arzu ettiği için İstanbul'a gelmişlerdir. İşte bu geliş ve gidişlerde yol üzerinde güvenlik sağlanır, ailenin ihtiyaçları geçtikleri kazalardan alınır ve dinlenme yerleri yine bu bölgelerden sağlanırdı.

Hükümlerde Eflak ve Kara Eflak voyvodalığına atanan kişilerin görevlerine ve sorumluluklarına sıklıkla değinilmiştir. Defterde voyvodaların özellikle halka zulüm etmeyerek düzeni sağlamasından bahsedilmiştir. Vergiler toplandığı esnada hilelerden ve haksızlıklardan uzak durulması, halktan haksız yere vergi alınmaması, haksız yere vergi alanların cezalandırılması ve bölgeye nüfuz eden eşkıyalara karşı halkın korunması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca bölgedeki huzursuzluklar nedeniyle sağa sola dağılan halkın çevre kazalarda çalıştırılarak perişan olmalarının önlenmesi istenmiştir. Bu durumun ortadan kaldırılmasıyla birlikte merkeze gönderilecek hububatın eksiksiz olarak toplanması ve hububatın usulsüz yollarla dağılması önlenmiş olacaktır. Yani voyvoda bölgede vergi toplayan bir görevli olmaktan ziyade halkın

⁵⁹ Hüküm no: 53.

⁶⁰ Hüküm no: 70.

⁶¹ Hüküm no: 60, 70, 75, 78, 83, 92.

⁶² Hüküm no: 7, 194, 200, 201, 70.

huzur ve düzeni için çalışan bir yönetici konumundaydı. Çünkü bir bölgede huzur ve düzenin olmaması halkın dağılmasına ve nihayetinde vergilerin toplanamamasına yol açacağından halkın huzur ve refahı ön planda tutulmuştur. 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nin tayin hükümleri dışında neredeyse bütün hükümlerinde voyvodaların görevleri ve sorumluluklarından bahsedilmiştir. Bunlardan yola çıkarak Osmanlı Devleti'nin neden ve nasıl bu kadar adalet içinde uzun süre ayakta kaldığı da anlaşılmaktadır. Çünkü neredeyse her hükmün başında devlet tarafından tayin edilen voyvoda ve diğer görevlilerin yükümlülükleri hatırlatılmış, halkın refahı ve huzurunun sağlanması sıkı sıkıya tembih edilmiştir.

Herhangi bir askerî hareket zamanında bölgeye gönderilen görevlilerin voyvodanın verdiği kararlara uymak zorunda oldukları ve voyvodanın bölgenin güvenliği için yapacağı bütün icraatlerde özgür bırakıldığı da görülmüştür. Çünkü askerlerin bölgeden geçişleri esnasında halkın malına ve canına zarar gelmiştir. Bunun yanı sıra halktan bazı kişiler de orduya ait arabalara ve atlara el koymuşlardır. Bu gibi sebeplerden ötürü sefer zamanında voyvodaların, düzeni bozan olaylar konusunda karar verme yetkileri arttırılmıştır.⁶³

Defterde voyvoda tayinlerinin yanı sıra bölgedeki güvenliğin sağlanması ve yine bu konuda voyvodalarla ittifak ederek huzurun sağlanması amacıyla bazı devlet görevlilerinin de atandığı görülmüştür.⁶⁴

1174 -1184(1760-1770) yıllarını kapsayan defterde Eflak voyvodalığına atanan 7 tane voyvoda bulunmaktadır.

Tablo3: 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nde Eflak voyvodalığına atanan voyvodalar şöyledir.⁶⁵

VOYVODANIN İSMİ	TARİH	
	HİCRİ TARİH	MİLADİ TARİH
İSKERLET-ZÂDE KOSTANTİN	1 Z. 1174-1 N.1176	1 Temmuz 1761-16 Mart 1763

⁶³ Hüküm no: 203, 237, 238.

⁶⁴ Hüküm no: 42, 103, 145, 206, 218, 219, 238.

⁶⁵ Hüküm no: 5, 53, 76, 138, 171, 198, 237.

MİHAL-ZÂDE KOSTANTİN	1 N.1176-1 N.1177	16 Mart 1763-4 Mart 1764
MİHAL-ZÂDE İSTEFAN	1 N.1177-6 R.1179	4 Mart 1764-23 Ağustos 1765
LİGOR-ZÂDE İSKERLET	6 R.1179-11 B. 1180	23 Ağustos 1765-13 Aralık 1766
İSKERLET-ZÂDE ALEKSANDRİ	11 B. 1180-16 Ca. 1182	13 Aralık 1766-28 Ekim 1768
İSKERLET-ZÂDE LİGOR	16 Ca. 1182- ? Za.1183	28 Ekim 1768-Şubat/Mart 1770
MANOLAKİ	? Za.1183-?	Şubat/Mart 1770- ?

3.1.2. Adli Meseleler

Osmanlı Devleti'nde müslim ve gayrimüslimler arasında bir ayırım yapılmaksızın kanunlar uygulanmıştır. Ortaya çıkan anlaşmazlıklarda, bir tarafın müslüman diğer tarafın gayrimüslim olduğu davalar Osmanlı mahkemelerinde kadı huzurunda görülmüştür.

12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'nde taraflar arsında zuhur eden davalar büyük bir titizlikle izlenmiş, fukara halkın ezilmesinden sakınılarak haksızlıkların ve adaletsizliklerin yaşanmamasına dikkat edilmiştir.

Eflak'a, Silistre ve civar kazalardan gelen eşkıyalar halkın malına ve canına kastetmişlerdir. Bunları yapmakla kalmayıp mal ve eşya alma hevesiyle fukara halka düzme davalar açmışlardır. Devlet bu tür davaların önünü keserek, halkın eziyet ve zulümden kurtarılması için davaların düzmece mi yoksa meşru mu olduğunu ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Bu davalara nezaret etmek için de "mübaşir" adı verilen devlet görevlileri gönderilmiştir.⁶⁶

Eflak ve Kara Eflak toprağını işgal edip ev bark sahibi olan eşkıyalar halkın tarla ve arazilerini izinsiz işletmiş, mera ve çayırlarında hayvanlarını otlatmışlardır. Hükümlerde eşkıyaların bu pervasız hareketleri nedeniyle merkezden gönderilen

⁶⁶ Hüküm no: 1, 13, 24, 23, 71.

emirlerle bu eşkıyaların evlerinin yıkılarak bölgeden uzaklaştırılmaya çalışıldıkları görülmüştür. Fakat eşkıyalar bölgeden çıkmayarak mallarının, kendilerinin ve hayvanlarının telef olduğunu belirterek Eflak ve bölge halkına davalar açmışlardır. İşte devlet bu tür düzme davalara itibar edilmemesi ve bu durumun da mahkeme defterlerine yazılması gerektiğini bildirmiştir.⁶⁷ Çünkü kendileri zorla zapt ettikleri topraklar üzerinde izinsiz olarak yerleşmişlerdir.

Divan-ı Hümâyûn'a gelen arzuhaller neticesinde devlet tarafından davalara nezaret edecek birçok mübaşir gönderilmiştir. Mübaşirler davalar görülürken huzurda bulunmuşlardır. Sorunun çözülmesi ve davanın düzme mi yoksa meşru mu olduğunu tetkik etmişlerdir. Mübaşirler dava çözüldükten sonra görevinin karşılığı olan parayı voyvodadan tahsil etmişlerdir. Voyvoda da bu parayı halktan toplamıştır. Ancak bu durumun halkı zor duruma düşürmesi sebebiyle uygulama kaldırılmıştır. Daha sonra alınan kararlar davaların tetkik edilmesinin ardından dava düzme ise mübaşirin parasının davacı tarafından ödenmesine eğer dava meşru ise davanın sonucuna göre davacı veya davalı tarafından ödenmesine karar verilmiştir. Ayrıca voyvodaların mübaşirlere davanın çözülmesinin ardından hediyeler vermeleri ve bu hediye giderlerinin de halktan tahsil edilmesi kesinlikle yasaklanmıştır.⁶⁸

Eflak ve Kara Eflak'ta zuhur eden olaylar devlet tarafından davalara nezaret etmek üzere gönderilen mübaşirler ile Yergöğü kadısı huzurunda görülmüştür. Daha sonra bu durum değişmiş ve olay Eflak'ın yerli halkı arasında zuhur etmişse dava Eflak voyvodası huzurunda eski kaidelere uygun görülmüştür.⁶⁹ Eğer mesele bir müslüman ve bir Eflaklı arasında veya müslümanların kendi aralarında zuhur etmişse bu dava Yergöğü ya da Bükreş kadısı huzurunda şer'î hukuka uygun bir şekilde görülmüştür.

Davalara nezaret etmek için gönderilen bu mübaşirler arasında düzme davalarda eşkıyadan yana olup halkın malına ve parasına göz dikenlere de rastlanmaktadır.⁷⁰ Bu kişiler zabitanlar tarafından uyarılmışlardır. Tabii bu açgözlülüğü sadece mübaşirler değil hâkimler, zabitanlar ve vezirler de yapmış, bu görevliler Eflak halkından mal ve para tahsil etmek için açılan davalara sahte şahitler de göndermişlerdir.⁷¹

⁶⁷ Hüküm no: 23.

⁶⁸ Hüküm no: 63, 144.

⁶⁹ Hüküm no: 68, 122.

⁷⁰ Hüküm no: 71.

⁷¹ Hüküm no: 84.

Vidin ve çevre kazalardan Eflak'a gelen askeri, gayri askeri ve tüccarların, halka para verdikleri ve borç zamanının geçmesi sebebiyle davalar açtıkları görülmüştür. Olayların tetkikinde davacı olan tüccarların halka sahte para ve fahiş zamlarla mallar verdiklerini ve yaptıkları birtakım usulsüzlükleri halkın üzerine atmışlardır. Bu tür düzme davaları açan tüccarlar Eflak toprağına izinsiz olarak gelen tüccar taifesi olmuştur. Yine aynı şekilde sefer sırasında fırsattan istifade etmek isteyen askerler de halka haksız davalar açmışlardır. Bu davaların görülmesi için Girîdî Ahmed Efendi bölgeye tayin edilmiştir. Böylelikle davalar hukuka uygun görülecek ve halk huzura kavuşturulmuş olacaktır.⁷²

Bu düzme davalar dışında meşru olan davalar da olmuştur. Elllerinde borç senedi ve alacak defterleri olan kişiler paralarını tahsil edemedikleri için mahkemelere başvurmuşlardır. Dava görülürken özellikle borç senetlerinin sahte mi yoksa gerçek mi olduğuna çok dikkat edilmiştir.⁷³

Hükümlerde halkın bazen merkeze gönderilmeleri gereken malları zamanında gönderemedikleri de görülmüştür. Bu sebepten dolayı da davalık olmuşlardır. Yergöğü kadısı huzurunda görülen bu tür olaylarda halka yardımcı olunması gerektiği vurgulanmıştır.⁷⁴

Bazı meselelerin Yergöğü ya da Bükreş kadılarının huzurunda değil de doğrudan merkezde İstanbul'da görüldüğüne de rastlanmıştır. Özellikle mali konularda iltizamla alakalı davalar İstanbul'da çözülmüştür.⁷⁵

3.1.3. Vergi Meseleleri

Osmanlı tebaası devlete karşı vergi yükümlülüğüne sahipti. Hükümlerde de bu vergi yükümlülüğüne verilen ehemmiyet görülmektedir. Bölgenin coğrafi verimliliği ve konumu göz önüne alındığında bu vergiler genellikle mukataa, ağnam resmi, kovan resmi, cizye ve gümrük resimleri olmuştur.

Eflak ve Kara Eflak toprakları verimliliği açısından Osmanlı Devleti için büyük önem taşıyordu zira defterde de sık sık bu bölgenin Devlet-i Aliyye'nin hububat ambarı olduğu açık şekilde ifade edilmiştir. Bu bölgenin güvenliğinin ve huzurunun sağlanarak

⁷² Hüküm no: 71, 74, 126, 132, 140, 141,162, 163, 212.

⁷³ Hüküm no: 113, 132,

⁷⁴ Hüküm no: 84.

⁷⁵ Hüküm no: 170.

halkın çevre bölgelere dağılmalarına çok dikkat edilmiştir. Çünkü halkın dağılması demek vergi gelirlerinin azalması ve merkeze gönderilecek hububatın kesintiye uğraması demek oluyordu.⁷⁶

Eflak ve Kara Eflak'a ticaret için gelen tüccar, askeri ve gayri askeri şahısların vermekle yükümlü oldukları bazı vergiler bulunmaktaydı. Hayvanlarını Eflak veya Kara Eflak'a otlatmak için getiren hayvancılar, Eflak voyvodasına bahar aylarında hayvan sayısına göre *Yarbarit resmi* ve kış aylarında ise *Oyarit resmi* ve *Vakarit resmi* tabir olunan vergileri vermek zorundaydılar.⁷⁷

Bu resimler şöyledir:

- *Yarbarit resmi*: Bahar mevsiminde hayvanlarını Eflak veya Kara Eflak hududu dahilinde otlatan hayvancılardan müslim ya da gayri müslim olsun hepsinden koyun, sığır ve bargirlerinden⁷⁸ aynı miktarda ücret alınmasıdır. Bu miktar defterde açıkça belirtilmiştir. Bahar mevsiminde her bir sığır ve bargirden otlak ve mera vergisi olarak 24 akçe, koyundan ise 8 akçe *Yarbarit resmi* alınmıştır.
- *Oyarit resmi*: Kış mevsiminde Eflak veya Kara Eflak'a hayvanlarını otlatmaya gelen hayvancılardan hayvan başına alınan vergidir. Her bir koyundan 8 akçe *Oyarit resmi* alındığı belirtilmiştir. Ayrıca bu vergi müslim ve gayri müslimlerden farklı miktarlarda alınmıştır. Padişahın 1748 tarihli hatt-ı hümayûnuyla İslam ehlinde koyun başına 8 akçe, Eflak'ın yerli ahalisinden ise 15 akçe *oyarit resmi* alınması kararlaştırılmıştır.⁷⁹
- *Vakarit resmi*: Kış aylarında büyük baş hayvanlardan alınan vergidir. Defterde kışlak vergisi olarak halktan 60 akçe alındığı yazmaktadır.⁸⁰
- *Kovan resmi*: Eflak ve Kara Eflak ahalisinden alınan bir diğer vergi ise *Kovan resmidir*. Osmanlı kanunnamelerinde “*kovan resmi*”, “*resm-i küvvâre*”, “*öşr-i asel*” gibi isimlerle zikredilen bu vergi halkın beslediği arı kovanlarının mahsulünden

⁷⁶ Hüküm no: 104.

⁷⁷ Bu vergi isimlerine baktığımız da ise, Osmanlı kaynaklarında “*زيتياربا*” şeklinde geçen ve “*yarbarit*” okunan bu vergi çeşidi Romence olup “*ierbărit*” şeklinde yazılıp, “*yarbarit*” olarak okunmaktadır. “*ierbă*”, ot anlamına gelmektedir. “*ierbărit*” ise otlak yani otlak vergisi anlamını ifade edilmektedir. Bir diğer vergi ise, “*اوباريت*” yazılıp “*oyarit*” olarak okunmaktadır. Romence olan bu kelime “*oierit*” yazılıp “*oyarit*” olarak okunmaktadır. “*Oi*” Romence koyun/koyunlar anlamına geldiği gibi “*oierit*” koyun anlamına gelmekle beraber ağnam/koyun vergisi anlamındadır. Kaynaklarda geçen diğer vergi çeşidi ise “*وقاريت*” yazılıp “*vakarit*” şeklinde okunmaktadır. Fransızca olan bu kelime “*văcărit*” şeklinde “ yazılır ve “*vakarit*” olarak okunur. “*Văcăr*”, Fransızca inek anlamına gelmekle beraber “*văcărit*” inek gibi büyük baş hayvanlardan alınan vergi anlamındadır. Defterdeki vergi çeşitlerini bu şekilde ifade eden Prof. Dr. Mihai Maxim, kaynak olarak, Horia c.Matei, *Histoire Chronologique de la Roumanie*, Bucarest 1976, s.483, 478 adlı eseri gösterir.

⁷⁸ Yük taşıyan hayvan, at, beygir.

⁷⁹ Hüküm no: 28, 130, 167.

⁸⁰ Hüküm no: 55,57, 73.

alınmıştır.⁸¹ Kovan vergisi halkın müslim ya da gayri müslim olduğuna değil yetiştirilen kovan sayısına, elde edilen mahsule, şahısların durumuna ve bölgelerine göre değişmiştir. Defterde alınan akçe miktarına değinilmemekle beraber durum örnekteki gibi açıklanmıştır. Örneğin “.....İmdi nizâm-ı mezbûr ve mukaddem sâdır olan emr-i şerîfîm mûcibince Eflak toprağına kâ‘inen men kân her kimin yedinde kovan olur ise âdet-i beled üzere icâb iden resm-i kovan mübâşeretinle bi’t-tamâm tahsîl ve kabzına me’ mûraedâ ve teslîm itdirilüp mugâyir-i mu’tâd bir ferde ta‘allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.”⁸²

Yukarıda sayılan *oyarit*, *yarbarit*, *kovan* ve *vakarit* resimleri dışında geçit namı diğer adıyla *toprak bastı*, *cizye* ve *avaid* gibi vergilerde toplanmıştır.⁸³

Bu vergilere kısaca değindiğimizde, *cizye resmi*: “*Harac-ı re’s*” yani *baş vergisi* de denilmektedir. Eski İran, Yunan ve Roma’da da tahsil olunan bu vergi Osmanlı’da gayri müslimlerin İslam ülkesinde emniyet içinde yaşamaları ve askerlik yapmamaları karşılığında alınmıştır. Bu vergi Süleyman Sûdî’nin eserinde “*Lisân-ı şerî‘atde cizye iki kısma taksîm olunup, bir kısmına maktû‘, diğerine ale’r-rü’us tesmiye edilir. Cizyenin maktû‘ olan kısmı rızâ-i sulh ile alınan parçasıdır. Bu makûle cizye ne şekil üzerine söylenmiş ise o minvâl üzere takdîr olunup ahz ve tahsîl olunur.*”⁸⁴ şeklinde ifade edilmekle beraber verginin iki şekilde tahsil olduğuna işaret edilmektedir. Birincisi sulh yoluyla alınan bölgelerde uygulanan *maktû‘* uygulama, Eflak’ta bu uygulamaya tabi olmuştur. *Maktû‘* uygulamanın yapıldığı bölgelerde tahsil edilecek miktar; gelire, şahısların sağlık ve cinsiyetine göre değişmiştir.⁸⁵ İkinci uygulama ise *rü’ûs* olarak toplanmıştır. Bu uygulama ise savaş yoluyla alınan topraklarda uygulanmıştır. Verginin tahsilatı bölgedeki ahalinin durumuna göre adam başına ve şahıs üzerinden alınmıştır. Defterde *cizye* alımına dair bazı hükümler bulunmakla beraber bu verginin miktarından veya kimlerden toplandığından bahsedilmemiştir. Daha çok *cizye* vergisinin diğer vergilerle birlikte usulsüz ve bu vergiyi toplayan *cizyedarların*⁸⁶ yaptıkları haksızlıklardan bahsedilmiştir.⁸⁷

⁸¹ Ziya Kazıcı, *Osmanlılarda Vergi Sistemi*, İstanbul 1977, s. 96-97.

⁸² Hüküm no: 95.

⁸³ Hüküm no:89, 92, 110.

⁸⁴ Süleyman Sûdî, *Osmanlı Vergi Düzeni (Defter-i Muktesid)*, Isparta 1996, s.42

⁸⁵ Ekrem Buğra Ekinci, *Osmanlı Hukuku, Adalet ve Mülk*, İstanbul 2008, s.293-294.

⁸⁶ Osmanlı Devleti’nde *cizye* vergisini toplamakla yükümlü devlet görevlisidir.

⁸⁷ Hüküm no: 11, 21, 27, 89, 92, 97, 110, 156.

Bir başka vergi ise *geçit namı* diğer adıyla *toprak bastı* resmidir. Boğazlardan, iskelelerden ve belli geçitlerden geçerken her hayvan başına alınan *geçit resmi*, halk dilinde ise *toprak bastı* parasıdır.

Avaid resmi, Pazara getirilip satılan hayvandan alış-satış bedeli olarak alınmıştır.⁸⁸ Ayrıca ticarî mallardan da malına göre her yükünden 2'şer ya da 3'er kuruş alınmıştır. Hayvanlardan ise her bir baş için 4'er ya da 5'er kuruş alınmıştır. Bu vergi bölgedeki voyvodalar tarafından toplanmıştır.⁸⁹

Defterde sıklıkla geçen vergilerden bir diğeri ise *gümrük vergileri* olmuştur. Osmanlı devletinde gümrükler *dahili* ve *harici* olmak üzere ikiye ayrılmıştır.⁹⁰

Dahili gümrükler: Osmanlı devletinde iskele ve ticaret yollarında alınan gümrük resimleridir. Sahildekilere *sevahil gümrükleri*, sınırdakilere *hudut gümrükleri*, orta yerlerdekilere ise *kara gümrükleri* adı verilmiştir. Alınan resimler 4 bölüme ayrılır: Bir yerden başka bir yere taşınan yani gümrük memuruna gelen mallardan *âmediye*, başka bir yere ya da ülkeye giden mallardan *reftiye*, nakledilen yerde tüketilen ithal malı eşyadan *masdariye* ve Osmanlı ülkesinden transit geçen mallardan ise *müruriye* ve *bâc-ı ubûr* adıyla gümrük resmi alınır.

Harici gümrükler: Bu vergiler Osmanlı Devleti'nin *ahidname* adı altında yabancı devletlere verdiği ticari imtiyazla, yani kapitülasyonlarla ortaya çıkmıştır. Harici gümrüklerde gümrük vergisinin oranı % 5'den % 3'e düşürülmüş, giriş-çıkış ve ticaret yapma serbestiyeti verilmiştir. Ayrıca tüccarın can ve mal güvenliğinin yanında ölüm olaylarında mirasları ülkelerine gönderilmiş, iç gümrüklerde vergi muafiyeti tanınmıştır. Bu gümrükler ya müstakil olarak tahsil edilir ya da daha önceki yöneticilerin koydukları oran üzerinden toplanırdı ancak bu oran zaman ve bölgelere göre değişmiştir.⁹¹ Bu manada ilk imtiyaz Fatih Sultan Mehmet tarafından Venediklilere verilmiştir.⁹²

Defterde de bu tür imtiyazlar ile himaye altına alınan tüccarlarla (müste'men) alakalı olarak genellikle yapılan usulsüzlükler üzerinde durulmuştur. Bu imtiyaza sahip olan elçi tercümanlarının usulsüz olarak Osmanlı tebaasından olan şahıslara sahip oldukları imtiyaz kağıtlarını (pâtente) vermişlerdir. Böylece gümrük vergilerinin

⁸⁸ Ünal Taşkın, "Rüsûm-ı Örfiye", *Tarih Okulu İlkbahar-Yaz 2013*, Sayı XIV, İzmir 2013, s. 55-73.

⁸⁹ Ömer Şen, *Osmanlı Panayırları (18.-19. Yüzyıl)*, İstanbul 1996, s.89.

⁹⁰ Ziya Kazıcı, *Osmanlılarda Vergi Sistemi*, İstanbul 1977, s.144-148; Ahmet Akgündüz-Halil Cin, *Türk Hukuku Tarihi*, İstanbul 2011, s.335-339

⁹¹ A. Akgündüz- H. Cin, *a.g.e.*, s. 351; Ziya Kazıcı, *Osmanlı'da Vergi Sistemi*, İstanbul 2005, s. 182-187.

⁹² Ahmet Akgündüz-Halil Cin, *Türk Hukuku Tarihi*, İstanbul 2011, s. 335-339

ayrıcılıklarından faydalanmalarını sağlamışlardır. Durumun fark edilmesi üzerine devlet, voyvodanın bu şahıslardan derhal imtiyaz kâğıtlarının alınmasını ve gerekli tembihlerin yapılmasını istemiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi tüccarların mallarında %3'lük hesap üzerine tahsil olunan verginin toplanması esnasında tüccarlara kesinlikle rahatsızlık, huzursuzluk verilmemesi gerektiği üzerinde durulmuştur.⁹³ Hükümlerde Nemçe kazalarından gelen tüccarların hiçbir şekilde taciz ve gaspa uğratılmayarak, kendilerine eziyet edilmemesine dikkat edilmiştir. Nemçe'de bulunan Osmanlı tebaasından tüccarların da aynı şekilde muamele görmesi gerektiği vurgulanmıştır. Diğer taraftan gümrük vergisine tabi olan mallardan ayrıntılı olarak bahsedilmiş ve bu mallardan ne kadar vergi alınacağı açık bir şekilde yazılmıştır.

Bunlar;

- Her bir bin vukiyye⁹⁴ don yağından 3 kuruş
- Her bir bin vukiyye sade yağdan 4 kuruş
- Her bir bin vukiyye kaşkavaldan⁹⁵ 4 kuruş 35 akçe
- Her bir araba pastırmadan 2 kuruş
- Süzülmemiş balın her bir fiçisinden 2 kuruş
- Süzülmüş balın her bir kantarından 10 akçe alınmıştır. Kesilmek için ya da başka bir işlem için götürülen her bir öküz, inek ve attan “vâme”⁹⁶ tabir olunan gümrük vergisi alınmıştır.⁹⁷ “vâme” tabir edilen bu gümrük vergisiyle alakalı hükümlere *Mühimme Defterleri* 'nde de rastlanmaktadır.⁹⁸

Gümrük vergileriyle beraber yukarıda saydığımız vergilerin toplanması esnasında birtakım usulsüzlükler yaşanmıştır. Defterde vergi konusuna ilişkin hükümlerde genellikle bu mesele üzerinde durulmuştur. Eflak'a çevre kazalardan gelen şahıslar bu bölgede izinsiz olarak yerleşerek ev bark sahibi olmuşlar ve bölge halkının arazilerini işleterek huzursuzluğa sebep olmuşlardır. Bu tür olayların yasak olmasına rağmen voyvoda, izinsiz olarak Eflak'a yerleşen zorba halktan, bölgedeki ormanlar,

⁹³ Hüküm no: 169, 180.

⁹⁴ Dört yüz dirhemlik tartı, bu kelime Redhouse'ta “vakiyye” şeklinde geçmektedir

⁹⁵ Genellikle Anadolu'da üretilen bir tür peynir çeşidine denir. Sir James William, *Redhouse*, İstanbul 1890, s. 1416.

⁹⁶ Bir vergi çeşidi olmakla beraber, sözlük anlamı borç, borcu tahsil eden anlamında kullanılan gümrük vergisidir.

⁹⁷ Hüküm no: 124, 147.

⁹⁸ Bu vergi hakkında 1131 evâst-ı Şa'ban (1719) tarihli hükümde “Eflak voyvodasına hüküm ki, Memleket-i Eflak'dan bey' olunan sığır ve öküz ve bârgirin bâyi'i olan reâya tâifesinden beher re's-i sığır ve öküz ve bârgirden kadîm-ül-eyyâmdan beru taraf-ı miriyyün vâma nâmıyla ikişer sümün ve müşterisi olan müslümân tüccârından dahi vakarîr nâmıyla dörder sümün rüsûm alına gelüp.....” şeklinde bilgi verilmektedir. BOA, *Mühimme Defterleri*, Defter No:129, s. 59, hük. 21; Ayrıca bkz.Valeriu Veliman, *Relatule Româno-Otomane (1711-1821) Documente Turceşti*, Bucureşti 1984, s. 132-133

meyve bahçeleri ve göllerde tutulan balıklar için vergiler almıştır. Bu usulsüzlüğün merkeze şikayet edilmesi üzerine durum tetkik edilmiştir.⁹⁹

Erdel ve Praşova gibi yerlerden hayvanlarını otlatmak için Eflak ve Kara Eflak'a getiren hayvancılar Osmanlı tebaasının ödediği *oyarit* ve *yarbarit* gibi vergileri ödemekle yükümlü olmuşlardır. Fakat bazı şahısların bunları ödemediği veya noksan ödediği hükümlerde görülmüştür. Bu şahıslar derhal belirlenerek bölgeden hayvanlarıyla birlikte çıkarılmıştır.¹⁰⁰ Eflak voyvodası tarafından gümrük vergisinin ve diğer vergilerin toplanması için görevlendirilen şahıslar sahtekarlık yaparak vergilerin bir kısmına el koymuşlardır. Bu durumun fark edilmesi üzerine görevliler tespit edilerek cezalandırılmışlardır.¹⁰¹

Devletin üzerinde durduğu en önemli mevzulardan biri de halkın huzuru ve refahı idi. Bu durumun sağlanması için vergilerin toplanması ve açılan davaların çözülmesi esnasında haksızlıkların yaşanmamasına dikkat edilmesi istenmiştir. Böylece halkın dağılarak perişan olması engellenmeye çalışılmıştır. Zira Eflak ve Kara Eflak'ta huzur ve düzen hakim iken vergiler rahatlıkla tahsil edilmiştir. Fakat çevre kazalardan gelen zorbalılar Eflak ve Kara Eflak'ta huzuru bozmuş ve halk yükümlülüklerini yerine getiremez olmuştur. Voyvodanın ve diğer yöneticilerin de vergileri zorla almaları halkı perişan etmiştir. Hükümlerde bu durumdan kaçınılması gerektiği sıklıkla tekrar edilmiştir.¹⁰²

Bazen azledilen voyvoda tahsil ettiği vergileri merkeze göndermemiştir. Bunun üzerine yeni tayin edilen voyvodadan devlete olan borcun ödenmesi istenmiştir.¹⁰³

Eflak'ta bulunan bazı çiftliklerin "*mültezim*"¹⁰⁴ ve "*subaşıları*"¹⁰⁵ yükümlü oldukları hayvan vergisini ödememek için kendi koyunlarını ahalinin koyunlarına karıştırdıkları hükümlerde açıkça görülmüştür. Bunlardan başka gümrük vergisi, iltizam gibi vergi yükümlülüğü olan şahısların da vergilerini ödemediklerine rastlanmıştır.¹⁰⁶ Tabi sadece mültezim ya da subaşılar değil ahali de Nemçe memleketlerinden gelen hayvancıların hayvanları arasına kendi hayvanlarını karıştırarak vergi yükümlülüğünden

⁹⁹ Hüküm no: 1, 78, 82.

¹⁰⁰ Hüküm no: 30, 49, 79, 246.

¹⁰¹ Hüküm no: 39,137.

¹⁰² Hüküm no: 50, 51, 60, 64, 133.

¹⁰³ Hüküm no: 55, 57.

¹⁰⁴ İltizama verilen arazilerin vergilerini toplamakla görevli memur.

¹⁰⁵ Şimdiki zabıta ve daha ziyade belediye memurlarının gördükleri işleri gören ve kasabaların idaresi başında bulunan memurlara verilen unvan idi. Ayrıntılı bilgi için bkz. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimler ve Terimler Sözlüğü*, III, İstanbul 1983, s. 259

¹⁰⁶ Hüküm no: 166.

kurtulmak istemişlerdir. Bu durumun fark edilmesi üzerine olaya karışan kişiler tespit edilerek uyarılmış, uyarıları dinlemeyenler ise sürüleriyle birlikte çıkarılmışlardır.¹⁰⁷

3.1.4. Tuz Madenlerinin İşletilmesi Meselesi

Miri topraklarda bulunan madenlerin tamamı devletindi. Osmanlı Devleti madenlerden nakit gelirler tahsil ettiğinden bu konuya ayrı bir önem vermiştir. Özellikle de altın ve gümüş madenleri, uluslararası ticaretin gümrük vergileri biçiminde nakit para getiren transit merkezleriydi.¹⁰⁸

Devlet için önemli bir gelir kaynağı olması bakımından tuz madenleri ayrı bir ehemmiyet arz etmiştir. Tuz yalnızca beslenme işinin bir parçası olmakla kalmamış, aynı zamanda et, balık ve yiyeceklerin muhafazasında da kullanılmıştır. Bu madenler devlet eliyle işletilmekle beraber iltizama verilir veya emanet usulüyle işletilirse genellikle beşte bir vergi alınmıştır. Tuz madenlerinin yönetimi ve işletilmesi ile ilgili hükümler defterde birkaç yerde geçmektedir. Bu hükümler de genellikle tuz madenlerinde yapılan usulsüzlüklere ve anlaşmazlıklara yönelik olmuştur. Eflak tuz madenlerinin miri arazide bulunan yerleri Mihal-zâde Kostantin zamanında iltizam usulü ile Arnavut taifesinden kişilere verilmiştir. Ancak bu kişiler iki senede tahsil edecekleri iltizam bedelini ve ek gelirleri bir senede tahsil edilecek şekilde madenlerden tuz çıkarmışlardır. Bu durum tuz madenlerindeki çalışanlar arasında huzursuzluğa sebep olmakla birlikte devlet gelirlerini de sekteye uğratmıştır. Ma'den işletmecilerinin tuz madenlerinde usulsüzlüğe gitmesi üzerine derhal hesaplarının iltizam veya emanet usulüyle görülerek bölgeden çıkarılmaları gerekli görülmüştür. Bu meselenin çözümü için Eflak'a Girîdî Ahmed Efendi gönderilmiştir. Fakat ma'den işletmecilerinin ortakları arasında anlaşmazlıklarının sürmesi ve meselenin sonuçlandırılmaması üzerine davanın İstanbul'da görülmesine karar verilmiştir. Davası görülen eski tuz madenini işleten şahısların Eflak'ta huzuru bozmaları ve karışıklığa sebep olmaları olasılığı üzerine İstanbul'da ikamet etmelerine karar verilmiştir.¹⁰⁹

Defterde, merkezden 1765 (1179) yılında gönderilen fermanla Eflak'ta bulunan bütün tuz madenlerinin devlet tekeline geçtiği görülmüştür.¹¹⁰ Hükümde tuz

¹⁰⁷ Hüküm no: 73, 150, 168.

¹⁰⁸ Halil İnalçık, *a.g.e.*, s. 97.

¹⁰⁹ Hüküm no: 112, 115, 128, 156, 170.

¹¹⁰ Hüküm no: 158.

madenlerini işleten şahısların hesaplarının görülmesine ve herhangi bir sorunun kalmamasına dikkat edilmiştir.

3.1.5. Eşkîyalık Meseleleri

12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri'ndeki hükümlerin büyük bölümü eşkıyaların halka yaptığı zulümlerle ilgili konular oluşturmuştur. Hükümlerin neredeyse tamamında Eflak ve Kara Eflak'ın İstanbul'un hububat ambarı olması sebebiyle bölgenin huzur ve güvenliğinin en önemli konulardan olduğu görülmüştür. Verimli toprakları ve konumu itibarıyla Eflak ve Kara Eflak yukarıda da belirtildiği gibi devlet gelirleri için son derece önem arz etmiştir. Bölgedeki gelirlerin düzenli bir şekilde tahsil edilip merkeze gönderilmesi için halkın eşkıyalardan korunması ve topraklarının da başkaları tarafından zapt edilip, işletilmemesi gerekiyordu.

Defterde, Eflak toprağının çevredeki yerleşim alanlarından gelen şahıslar veya bir takım devlet görevlileri tarafından zapt edilerek işletildiği ve vergilerinin toplandığı görülmüştür. Bu konuda Eflak halkının İstanbul'a gönderdiği şikayetler üzerine devlet tarafından olayın çözülmesi için Eflak'a yetkili memurlar gönderilmiştir. Devlet görevlilerinin yaptığı tetkikler neticesinde Eflak topraklarına Silistre, Vidin ve Yergöğü gibi kazalardan gelip yerleşen şahısların Eflak halkının mallarını gasp edip tarlalarını işletmesi üzerine bu şahısların inşa ettikleri ev ve diğer mülklerin yıkılarak bölgeden çıkarılmalarına karar verilmiştir. Diğer taraftan Silistre nazırı, Eflak voyvodasının vergisini toplamakla yükümlü olduğu bölgelerdeki halktan zorla vergi toplamıştır. Bütün bu sorunların çözümü için uzun uzadıya tetkikler yapılmış ve olaylara karışan görevlilerin uyarılmasına, uyarılara kulak asmayanların ise cezalandırılmasına karar verilmiştir.¹¹¹

Defterdeki hükümlerin çoğunu oluşturan eşkıyalık meselesi bölgenin en büyük sıkıntısı olmuştur. Dolayısıyla padişahın en fazla emr-i şerifinin verilmiş olduğu konu eşkıyalık ile ilgilidir. Hükümlerde Eflak ve Kara Eflak hududuna giren yerli, yabancı, askeri ve gayri askeri şahısların halkın malına, canına ve topraklarına kastederek eşkıyalık yaptığı ve halkın bu eşkıyalardan feryat ettiği belirtilmiştir.¹¹² Sadece bunları yapmakla kalmayıp daha önceki konularda anlatıldığı gibi çeşitli yollarla fukara halka

¹¹¹ Hüküm no: 1, 75, 82.

¹¹² Hüküm no: 3, 8, 16, 17, 20,22, 23, 29, 31, 35, 40, 45, 48, 49, 52, 56, 59, 62, 65, 67, 69, 71, 72, 74, 81, 91, 94, 96, 98, 100, 109, 116, 117, 118, 120, 121, ,122, 125, 126, 129, 136, 142, 151, 154, 155, 157, 178, 181, 186, 189, 190, 205, 207, 209, 214, 239, 240, 241.

düzme davalar da açmışlardır. Hatta fukara halk, eşkıyalardan korunmak için bazı gizli mahallerde saklanarak evlatlarını ve bir takım mallarını korumaya çalışmışlardır.¹¹³

Eflak'a ticaret yapmak için gelen tüccarlar da eşkıyalık faaliyetlerine karışarak halka zulmetmişler ve yükümlü oldukları vergileri vermemişlerdir. Bu nedenle devlet, menzil ve geçitlerdeki görevlileri uyararak Eflak ve Kara Eflak'a gelen tüccarların ellerinde izin kağıtları veya menzil ahkâmı olmayanların kesinlikle geçitlerden geçirilmemeleri bildirmiştir. Eşkıyalığa karışan tüccarların tespit edilerek Eflak ve Kara Eflak'tan çıkarılması istenmiştir.¹¹⁴ Ayrıca bu tüccarların ileride değineceğimiz gibi tüccar defterinden de isimleri silinmiştir. Olaylara karışan tüccarlardan başka eşkıya saldırılarına maruz kalan tüccarlar da olmuştur.¹¹⁵

Bunların yanı sıra askeri taifenin karıştığı eşkıyalık olayları da olmuştur. Sefer zamanında ordunun geçtiği bölgelerde bazen askerler başıboş davranmış ve halkın malını gasp ederek fukara halka zarar vermiştir.¹¹⁶ Defterin sonuna doğru hükümlerin, genellikle askerlerin geçtiği bölgelerde yaptıkları baskın ve saldırılara ilişkin konuları içerdiği görülmüştür. Zira ordudan firar eden askerler, zorbalarla birlik olup halka saldırmışlardır. Sefer nedeniyle ordu harp meydanına nakil olunurken devlet, askerlerin geçiş güzergâhı üzerinde bulunan kaza ve şehirlere emirler göndererek ordunun iaşesinin belli kaidelere göre sağlanmasını istemiştir. Hükümlerde bu konuda bazı askeri görevlilerin emirlere uymayarak gereğinden fazla mala el koyduğu görülmüştür. Örneğin, Hotin muhafazasına memur edilen Hasan Paşa-zâde Ali Paşa ordusuyla birlikte Eflak'tan geçerken voyvodadan gereğinden fazla iaşe tahsil etmiş ve kendisine verilenleri beğenmemiştir.¹¹⁷ Ordunun geçişi esnasında da eşkıya saldırıları yaşanmıştır. Özellikle orduya ait araba ve hayvanların gasp edildiği görülmüştür. Devlet bu konu üzerinde durarak şahısların yakalanmasını ve çalınan eşyaların geri alınmasını istemiştir.¹¹⁸

Merkezden gönderilen yetkililerin veya yerel yöneticilerin de birtakım usulsüzlükler yaparak halka zarar verdikleri görülmüştür. Eflak voyvodalarından bazıları eşkıyaların yaptığı zorbalıkları görmezden gelmişlerdir. Bu nedenle görevden alınmışlardır. Diğer yandan cizyedarlar, menzilhane görevlileri ve mültezimler de

¹¹³ Hüküm no: 239, 240.

¹¹⁴ Hüküm no: 14, 32, 47, 98, 113, 132, 147, 162, 173, 175, 176, 182, 184, 204, 205, 211, 246.

¹¹⁵ Hüküm no: 102, 123, 153, 180, 169.

¹¹⁶ Hüküm no: 33, 34, 36, 37, 46, 58, 66, 74, 90, 108, 111, 183, 184, 187, 193, 195, 196, 206, 208, 210, 212, 213, 216, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 235.

¹¹⁷ Hüküm no: 216.

¹¹⁸ Hüküm no: 148, 230, 231, 232.

fukaradan usulsüz olarak para almışlardır. Bölgede nüfuz sahibi olan boyarlar kendi adamlarıyla voyvodanın da desteğini alarak Eflak fukarasının malını gasp etmişlerdir.¹¹⁹

Defterde Eflak halkı belli dönemlerde çevre kazalara orakçılık hizmeti için gitmiş ve işleri bittikten sonra geri dönmüşlerdir. Ancak çalışmak için giden işçilerden bölgedeki iskele eminleri, voyvodaları ve cizyedarları tarafından haksız yere vergi alınmıştır. Bu vergiyi vermeyenler ise hapsedilmişlerdir. Bazen de çalışmak için giden işçilerin işleri bittiği halde ücretleri verilmeyerek geri dönmeleri engellenmiş ve tarlalarda zorla çalıştırılmışlardır. Bu nedenle Eflak halkı çevre bölgelere çıkamaz ve serbest çalışamaz olmuştur. Devlet bölgenin düzenini sağlamak için bu tür olayların önüne geçmeye çalışmıştır. Konuya ilişkin birçok emir göndermiş ve bunlara uymayanların haklarından gelineceği bildirilmiştir.¹²⁰

Üzerinde durulan konulardan bir diğeri ise halkın eşkıyalık olaylarından bezip Eflak çevresindeki kazalara dağılmalarıdır. Halk, mallarının gasp edilmesi, evlatlarının ve kendilerinin canına kastedilmesi gibi çeşitli sebeplerden dolayı memleketlerinden çıkmak zorunda kalmışlardır. Eflak'tan çıkan halkın çevre kazalarda çalıştırılarak perişan hale geldiği ve dönmek isteyenlerin de zorla tutulduğu belirtilerek, merkezden gönderilen emirlerle voyvodaların Eflak halkını memleketlerine geri getirmeleri istenmiştir.¹²¹

Defterde bu bölgenin merkezden uzak olması sebebiyle yaşanan eşkıyalık olaylarına devletin müdahale etmekte oldukça zorlandığı görülmüştür. Belli aralıklarla askerî ve sivil görevliler bölgeye gönderilmiştir.¹²²

3.1.6. Tüccar Listeleri

Osmanlı Devleti Eflak toprağının güvenliğini sağlamak amacıyla hükümlerde geçtiği gibi Boğdan'daki idarî sistem misali bir uygulama yapmıştır. Eflak'a gelecek tüccarların bölgedeki halkı rahatsız etmemeleri ve aynı şekilde tüccarların korunması ve haksızlığa uğramaması için tüccarların isim ve ünvanlarının yazılı olduğu tüccar defteri oluşturulmuştur. Hükümlerde bu sistemin uygulanmasının sebebi şu şekilde geçmiştir. Örneğin "*Memleket-i Eflak'da erâzil ve eşhâsın fukarâ ve zu'efaya vâkı' olan tasallut*

¹¹⁹ Hüküm no: 19, 25, 26, 32, 61, 70, 78, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 92, 93, 97, 104, 105, 106, 110, 114, 119, 131, 143, 159, 174, 196, 216, 218, 219, 224, 229.

¹²⁰ Hüküm no: 9, 10, 11, 17, 18, 99, 134, 135.

¹²¹ Hüküm no: 107, 161, 164, 165, 212, 224, 233, 234.

¹²² Hüküm no: 12, 15, 20, 31, 72, 103, 185, 236.

ve ta 'addîlerinin kat' ve irifâ'ına ve re'âyâ fukarasının emn ü râhat ile kesb ü kârlarına sebep ve mûrad olmak üzere Boğdan nizâmı misüllü memleket-i Eflak'da askerî ve gayri askerî ticâret idecek tüccâr yüz nefere tahsîs olunup ve bilâ tavattun ticâret idüp ve amed-şûd idecek tüccâr-ı merkûmeden mâ'adâ sâ'ir ticâret arzûsunda olanlar bu mezkûrlara şerîk olup bunların vesâatlarıyla ticâret eylemek ve aded-i mezkûreden ziyâde olmamak üzere ma 'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma 'rifetiyle nizâm-ı rabt u zabt ve mahkemeye akd ve tevsik olundıktan sonra keyfiyyet-i nizâmını Der-aliyyeme i'lâm eylemeniz için sâdır olan emr-i şerîfim.....»¹²³

Bu konuya ilişkin hükümlerde yukarıda anlatıldığı gibi Eflak reayasının güvenliğinin sağlanması amacıyla böyle bir uygulamanın yapıldığı ayrıntılı olarak yazılmıştır.¹²⁴ Tüccar defterine kaydedilen tüccarlara ek olarak ortaklarından da bahsedilmiştir. Bu tüccarların ortaklarının askeri taifeden olduğu hükümlerde açıkça geçmekle beraber sayıları tüccarlarla birlikte 200 kişi olarak belirlenmiştir. Askeri taifeden olanların isimleri ve hangi askeri gruba dahil oldukları bu defterlere kaydedilmiştir. Tüccarların ortakları merkezden izin verilmedikçe Eflak'a geçememişlerdir. Bu durum üzerine ortakların tüccarlar vasıtasıyla ticarî işlerini yürüttüğü anlaşılmaktadır.

Tüccar defterine kayıtlarda Eflak tarafına ticaret için geçmek isteyenler, 100 kişi sivil ve 100 kişi askeri taifeden olmak üzere, bölgedeki zabitanlarından geçici izin belgesi almışlardır. Daha sonra bu belge Eflak voyvodasına veya Kara Eflak ve Krayova'da bulunan voyvodanın vekillerine gösterilerek isimleri deftere kaydedilmiştir. Böylelikle resmi izin belgesi voyvodadan ya da vekillerinden alabilmişlerdir. İzin belgesini alan tüccarlar, ticarete gittikleri yerlerde yerleşmeyeceklerine, hayvan ve ev bark sahibi olmayacaklarına, halka haksızlık yapmayacaklarına dair şartları kabul edip, zabitanların ve bölgedeki kadı ve muhafızların da kefilliklerini alıp deftere yazılmışlardır. Böylelikle defter Divân-ı Hümâyûn Kalemi'ne gönderilerek kaydedilmiştir. Bu işlemler yapıldıktan sonra Eflak veya Kara Eflak'a girerek ticaret yapabilmişlerdir. Tüccarlar kabul ettikleri şartlara aykırı davranarak halka zulüm edip, zorbalık yaparlarsa ise tüccar defterinden ve bölgeden hemen çıkarılmaları istenmiştir. Sadece bununla kalmayıp, olaylar devam ederse, tüccar defterindeki 200 kişilik sayıyı 100'e indirileceği açıkça belirtilmiştir. Eğer defterde ismi olan bir tüccar ölürse yerine seçilen bir tüccar geçebilmekteydi. Hükümlerde tüccar defterinde olanlardan birinin

¹²³ Hüküm no: 145.

¹²⁴ Hüküm no: 243, 246.

öldüğü halde bu durum merkeze bildirilmemiştir. Ölen tüccarın ismiyle ticaret yapıldığı ortaya çıkınca bu kişiler bulunmuş ve bölgeden çıkarılmışlardır.¹²⁵ Eflak ve civarının güvenliği için kaydı tutulan defterin listelerinde müslüman tüccarların yanısıra gayri müslim tüccarlar da yer almıştır. Bu isimlere dair listeler defterin 242, 245 ve 247. hükümlerinde bulunmaktadır. Listelerde tüccarların isimleri ve ünvanları yer almakla beraber hangi cemaatte yer aldıkları ve nereden geldikleri de yazılmıştır. Ayrıca ticarete gelen hayvancılara getirdikleri hayvanların sayıları da verilmiştir.

3.1.7. Diğer Konularla İlgili Meseleler

Defterde geçen konulardan biri de menzil meselesidir. Osmanlı Devleti'nin idare sisteminde bulunan menziller,¹²⁶ genel olarak ikamet halindeki kervanların, tüccarların, orduların, ulakların ve devlet görevlilerinin belirli bir yol kat ettikten sonra dinlendikleri, at değiştirmek veya geceyi geçirmek için konakladıkları yer, bina veya han yerine kullanılan tabirdir.¹²⁷ Osmanlı devletinde menziller, askerî menziller, hac menzilleri, konaklama menzilleri ve menzil külliyesi olmak üzere dört farklı işleyişe, organizasyona ve işleve sahip birimlerdir.¹²⁸

Fakat defterde bu ayırım yapılmayarak Eflak'ta bulunan menzillerden askeri ya da gayri askeri olsun işi olmayan kimsenin geçirilmemesi belirtilmiştir. Aynı şekilde bu menzillerden geçen tüccarların yalnız tüccar defterinde isimleri yer alanlardan olması gerektiği açıkça bildirilmiştir. Çünkü bazı zorbalara tüccarlar arasında Eflak'a geçtiği belirtilmiştir. Bu menzillerde bulunan at ve arabalardan faydalanacak kişilerin ellerinde *Menzil Ahkâmı*'nın¹²⁹ bulunması gerekmektedir. Menzil Ahkâmı olmayan şahıslara at ve araba verilmemesi konusu üzerinde sıklıkla durulmuştur. Elleri menzil ahkâmı bulunanlar ise menzillerden belirli sayıda at ve araba alabilmişlerdir. Çünkü bu konu suistimal edilebilmekteydi.¹³⁰

Diğer bir konu ise, ulakların yollarda saldırılara uğramasıdır. Ulakların İstanbul'a gelişleri ve gidişleri esnasında eşkıyalar tarafından soyularak ellerinde

¹²⁵ Hüküm no: 133, 145, 152, 160, 175, 176, 189, 204, 211, 242, 243, 244, 245, 246, 247.

¹²⁶ Arapça olan Menzil: "esnâ-i seyir ve seyâhatte gece nuzûl olunan yer, konak" "ikamet olunan yer, mesken" gibi anlamlara gelmektedir. Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 1998, s.1414.

¹²⁷ M. Zeki Pakalın, *a.g.e.*, s.479

¹²⁸ Cemal Çetin, *Ulak Yol Durak, Anadolu Yollarında Padişah Postaları(Menzilhaneler),(1690-1750)*, İstanbul 2013, s.28

¹²⁹ Padişah tuğrası taşıyan fermanlardan meydana gelir. Cemal Çetin, *a.g.e.*, s.214; Yusuf Halaçoğlu, *a.g.e.*, s.158-159 eserinde "in 'am hükmi" şeklinde geçer.

¹³⁰ Hüküm no: 24, 41, 91, 188, 213, 215, 221.

bulunan mühim evraklara el konulduğu görülmüştür. Devlet bu tür durumlarda bölgeye asker sevk ederek eşkıyaların yakalanması ve ellerindeki belgelerin alınması için çalışmalar yürütmüştür. Ulaklar, uzun süren yolculuklarında menzillere uğrayarak at ve iaşe temin edebilmelerine ilaveten devlet, ulakların menzillerden istedikleri kadar at ve iaşe alabilmelerine de izin vermiştir.¹³¹ Tabi bu durum suistimal edildiğinden daha sonra kısıtlama getirilerek, beygir için saat başına para vermeye başlamışlardır.¹³² Defterde ulakların atlar için saat başına onar sağ akçe verdikleri belirtilmiştir.¹³³

¹³¹ Hüküm no: 101, 177, 191, 192.

¹³² Yusuf Halaçoğlu, *a.g.e.*, s. 191.

¹³³ Hüküm no: 24, 91, 188, 215.

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nde Eyalet Ahkâm Defterleri, bir bölgenin idarî, siyasî, iktisadî ve sosyal meseleleri konusunda önemli bilgiler veren, dönemin önemli kaynaklarıdır. Bununla birlikte devletin, Divân-ı Hümâyûn'a gelen meselelerin çözümü konusunda izlediği yol, teknik ve halka yaklaşım biçimi Ahkâm Defterleri'nden öğrenilebilmektedir. 1760-1770 tarihleri arasında ihtiva eden 12 Numaralı Özi ve Silistre Ahkâm Defteri on yıllık süre boyunca Özi ve Silistre Eyaleti'nin sınırları dahilinde yer alan şehirler ve çevre bölgelerde meydana gelen olaylar konusunda bilgiler içermektedir. Defterde anlatılan coğrafyanın konum itibarıyla Osmanlı Devleti'nin uç noktası olması bölgeyi son derece önemli kılmıştır. Zira batıya yapılacak sefer yollarının yeralmasıyla beraber Avusturya ve Rusya topraklarına komşu olması hasebiyle güvenliğinin hat safhada olmasına dikkat edilmiştir.

Üzerinde çalışılan defterde genel olarak güvenliğe vurgu yapılmıştır. Devlet, bölgenin merkezden uzak olması sebebiyle güvenliğin sağlanması konusunda zorluklar yaşamıştır. Bu nedenle bölgeye atanan memurların en önemli görevi, toplumun düzeninin ve refahının devamlılığını sağlamak olmuştur. Bu vasıfları yerine getiremeyen görevlilerin işlerine son verildiği görülmüştür. Defterde Eflak'a yönetici olarak atanan voyvodanın halka zulüm etmesi sebebiyle görevden alındığı belirtilmektedir. Voyvodaların ve diğer görevlilerin bir başka yükümlülüğü ise bölgedeki vergilerin toplanması idi. Hükümlerde özellikle belirtilen, vergilerin toplandığı esnada halka eziyet edilmemesiydi. Yöneticilerin bir diğer görevi reayanın eşkıyadan korunarak memleketlerini terk etmelerini önlemek idi. Zira haksızlık ve zulme uğrayan halkın dağılması demek, vergilerin toplanamaması demek oluyordu. Bu durumda da merkeze yani İstanbul'a hububat gönderilemeyecekti. Devlet İstanbul merkezli olduğu için bu tür durumların yaşanmaması ve kargaşanın çıkmasının engellenmesi için bölgeye birçok görevli tayin etmiştir.

Özellikle bölgede fukara halka düzme davaların açılması ve haksızlıkların yapılması sebebiyle merkez bu konu üzerinde durmuştur. Defterde, Eflak'ta ve diğer merkezlerde yaşanan olayların Yergöğü ya da Bükreş kadısı huzurunda çözülmesi, eğer olay Eflak'ın yerel halkı arasında yaşanmış ise Eflak'ın kaidelerine uygun olarak voyvoda huzurunda çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bazen reaya arasındaki meseleler çözülemeyince merkezden birtakım görevliler de gönderilmiştir. Mesela,

Girîdî Ahmed Efendi, Eflak'taki tuz madenleri konusunda yaşanan anlaşmazlığın çözümlü için gönderilmiştir.¹³⁴

Devlet kesinlikle bölgede çözülmemiş bir olayın kalmasını istememiştir. Merkez bölgedeki düzeninin bozulmaması için çeşitli yöntemler izlemiştir. Eflak ve civarının zorbalardan korunması için tüccar defterleri oluşturulmuştur. Bu defterdeki tüccarlar ve ortakları dışında kimse Eflak sınırlarından geçememiştir.

Gerek çalışma konusu olan defterden gerekse de diğer Osmanlı kaynaklarından anlaşıldığı gibi Osmanlı Devleti'nde her zaman fukaranın güvenliği ve huzurun sağlanması ön planda olmuştur. Osmanlı Devleti bu sistemiyle yüzlerce yıl çok uluslu yapısını koruyarak adalet ve hoşgörü içinde varlığını devam ettirmiştir.

¹³⁴ Hüküm no: 112, 115, 128, 156,170.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

BOA, Mühimme Defterleri, Defter No: 129.

BOA, Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri No: 12 Özi ve Silistre Ahkâm Defteri

Kaynak Eserler

Evliya ÇELEBİ, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi (Mısır, Sudan, Bükreş) 1672-1680*, c.10, Haz. Kültür Bakanlığı, İstanbul, Devlet basımevi.

Kâtip ÇELEBİ, *Cihannümâ, Rumeli Kısmı*, Transkripsiyonlu Metin I, İstanbul 1971.

Araştırma ve İncelemeler

AFYONCU, Erhan, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, Yeditepe yay, İstanbul 2010.

AKGÜNDÜZ, Ahmet-CİN, Halil, “Türk Hukuku Tarihi”, *Osmanlı Araştırmaları Vakfı*, İstanbul 2011.

ALİMOSKİ, Safet, *Temettüat Defterlerine Göre Manastır Merkez Kazasının Sosyo-Ekonomik Durumu*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2005.

BAŞAR, Fehmettin, “Gazi Evrenos Bey”, *DİA*, c.13, İstanbul 1995.

BEYDİLLİ, Kemal, *Büyük Friedrich Ve Osmanlılar-XVIII Yüzyılda Osmanlı-Prusya Münasebetleri*, İstanbul Üniversitesi yay, İstanbul 1985.

ÇETİN, Cemal, *Ulak Yol Durak, Anadolu Yollarında Padişah Postaları (Menzilhâneler), (1690-1750)*, Hikmet Evi yay, 2.Baskı, İstanbul, Mart 2013.

DECEİ, Aurel, “Dobruca”, *İA*, c.III, İstanbul1993.

EKİNCİ, Ekrem Buğra, *Osmanlı Hukuku, Adalet ve Mülk*, Arı Sanat yay, İstanbul 2008.

EMECEN, Feridun, “Sefere Götürülen Defterlerin Defteri”, *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*, İstanbul 1991.

- _____, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), İstanbul 2005.
- EMİROĞLU, İbrahim, *Hizmet ve İhanetleriyle Tercümanlar, Voyvodalar ve Azınlıklar*, Tibyan yay, 1. Baskı, İzmir 1996.
- GÖYÜNÇ, Nejat, “Defter”, *DİA*, c. IX, İstanbul 1994.
- GÖKBİLGİN, Tayyip, “Kanunî Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları”, *Belleten*, C.XX, S. 77-80, TTK yay, Ankara 1956.
- GÜRLER, Mustafa, “1737 Osmanlı-Rus Savaşı’nda Özi’nin Elden Çıkması”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c. XXIII, S. 1, İzmir 2008.
- GÜLDİKEN, Sevda Nur, *III Numaralı Maraş Ahkâm Defteri’ne Göre Ayıntab (H. 1196-1229/M. 1782-1814)*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2007.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı Ve Sosyal Yapı*, TTK. yay, Ankara 2007.
- _____, *Osmanlılarda Ulaşım ve Haberleşme (Menziller)*, PTT. Genel Müdürlüğü, Ankara 2002.
- İNALCIK, Halil, “*Balkanlar*”, Ortadoğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı (OBİV), Eren yay, İstanbul 1993.
- _____, *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi, c.1 (1300-1600)*, Eren yay, İstanbul 2000.
- _____, “Şikâyet Hakkı: ‘ Arz-ı Hâl ve ‘ Arz-ı Mahzarlar”, *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, İstanbul 1988.
- İŞİPEK, Ali Rıza-AYDEMİR, Oğuz, *1770 Çeşme Deniz Savaşı, 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşları*, Denizler Kitapevi yay, İstanbul 2006.
- WILLIAM, Sir James, *Redhouse*, İstanbul 1890.
- JORGA, Nicolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, (1640-1774)*, Çev. Nilüfer Epçeli, Yeditepe yay, İstanbul 2005.
- KAYA, Kemal, “Tanzimat’tan Önce Belediye Hizmetleri ve Voyvodalar”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, c.26, S.41, Ankara 2007.
- KARPAT, Kemal , “Eflak”, *DİA*, c.10, İstanbul 1994.
- KAZICI, Ziya, *Osmanlılarda Vergi Sistemi*, Şamil yay, İstanbul 1977.

- KILIÇ, Orhan, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı, Eyalet Ve Sancak Tevcihatı*, Ceren matbaacılık, Elazığ 1997.
- KOCAKAPLAN, Saim Çağrı, *Temettüat Defterleri Çerçevesinde Silistre Kazası'nın İktisadi Ve Sosyal Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.
- KOZAK, Yasin, *V ve VI Numaralı Ahkâm Defterleri'nde Maraş'a Gönderilen Hükümler*, Kahraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilimdalı Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2005.
- MATEI, Horia C., *Histoire Chronologique de la Roumanie*, Editura Ştiinţifică Şi Enciclopedică, Bucarest, 1976.
- ÖZCAN, Abdülkadir , “Lala Şahin Paşa”, *DİA*, c.27, Ankara 2003.
- PAKALIN, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c.2, İstanbul 1993.
- PAMUK, Bilgehan-GÜLSOY, Ersin, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, Ed. Tufan Gündüz, Grafiker yay, Ankara 2012.
- SAMİ, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 1998.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Ahkâm Defteri”, *DİA*, c.1, İstanbul 1988.
- SERTOĞLU, Mithat, *Mufassal Osmanlı Tarihi Resimli-Haritalı*, c.5, TTK yay, Ankara 2011.
- SÛDÎ, Süleyman, *Osmanlı Vergi Düzeni (Defter-i Muktesid)*, Haz. Mehmet Ali Ünal, Isparta, 1996.
- SINMAZ, Serap, *Rumeli Ahkâm Defterlerinde Filibe'ye Dair Hükümler (1742-1745) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2013.
- ŞAHİNER, Atilla, *Osmanlı Tarihi*, Lacivert yay, İstanbul 2008.
- ŞEN, Ömer, *Osmanlı Panayırları (18.-19. Yüzyıl)*, Eren yay, İstanbul 1996.
- ŞEREF, Abdurrahman, *Osmanlı Devleti Tarihi*, Haz. Musa Duman, Bilimevi yay, İstanbul 2005.
- ŞİMŞİR, Nahide, “103 No'lu Anadolu Ahkâm Defteri'ndeki İzmir İle İlgili Hükümler”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, X, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir 1995.
- ŞİMŞİRGİL, Ahmet, “Efsaneleştirilen Gerçek: Osmanlıların Rumeli'ye Geçışı”, *Mustafa Çetin Varlık Armağanı*, İstanbul Aralık 2013.
- TAŞKIN, Ünal, “Rüsûm-ı Örfiye”, *Tarih Okulu İlkbahar-Yaz 2013*, S. XIV, İzmir 2013.
- _____, *Osmanlı'da Vergi Sistemi*, Bilge yay, İstanbul 2005.

- TOPAL, Mehmet, *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri Rusçuk*, Yeditepe yay, İstanbul 2011.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, c.2, TTK yay, İstanbul 1982.
- _____, *Osmanlı Tarihi*, c.4, Bölüm1, TTK yay, Ankara 1982.
- VELİMAN, Valeriu, *Relatule Româno-Otomane (1711-1821) Documente Turceşti*, Directia Generală Arhivelor Statului Din Republica Socialistă Româna, Bucureşti 1984.
- ZİNKEISEN, Johann Wilhelm, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi (1669-1774)*, c.5, Yeditepe yay, çev. Nilüfer Epçeli, İstanbul 2011.
- QUATAERT, Donald, *Osmanlı İmparatorluğu 1700-1922*, İletişim yay, çev. Ayşe Berktaş, İstanbul 2002.

ÖZETLER, HÜKÜM NUMARALARI VE SAYFA NUMARALARI

- 1**
[1/2] *Tuna Nehri'nin Niğbolu'dan İbrail'e kadar olan bölgelerinde toprakların kullanılması ile alakalı anlaşmazlıkların çözülmesine ve devlete ait vergilerin başkaları tarafından toplanmasının engellenerek adil bir şekilde toplanmasına dair.*
- 2**
[3] *Silistre ve İbrail gibi yerlerden Eflak'a gelen tüccarların buradaki halka zarar vermemeleri, gerekli vergileri ödemeleri ve İstanbul'a gönderilecek don yağının elde edilmesine dair.*
- 3**
[4] *Eflak'taki hayvancuların var olan düzeni bozmamalarına, bozanların tespit edilerek bölgeden çıkarılmasına, burada var olan hayvancuların adetlerinin bildirilmesi ve hayvancuların belirlenen tarihlerde ve izinsiz Eflak'a girmemelerine dair.*
- 4**
[4] *Eflak'ta bulunan hayvan vesaire eşyanın izinsiz olarak Hıristiyan devletlere gönderilmemesine dair.*
- 5**
[4/5] *Eflak voyvodalığına tayin edilen İskerlet-zâde Kostantin'in İstanbul'dan bölgeye gidinceye kadar Eflak'taki boyarların kendisine vekâlet etmesi ve Eflak'ta vergilerin düzenli olarak toplanmasına dair.*
- 6**
[5] *İskerlet-zâde Kostantin'in Eflak'a voyvoda tayin edilmesine ve İskemle ağası olan Mehmet Paşa'nın kendisiyle Eflak'a gitmesine, bu konuda boyarların bilgilendirilmesine ve daha sonra İstanbul'a gönderilecek olan hububatın gizlenmesinin engellenmesine dair.*

- 7** *Eflak voyvodalığı görevinden alınan eski voyvoda İskerlet'in ailesiyle*
[5] *birlikte İstanbul'a gelmesine dair.*
- 8** *Eflak'taki düzenin eşkıyalar tarafından bozulmaması için Vidin, Niğbolu,*
[5/6] *Kulle, İbrail, Silistre, Rusçuk, Yergöğü ve Alahor'daki askerlerin*
görevlendirilmesine dair.
- 9** *Eflak'tan Dobruca, Mankalya, Köstence ve Çalikkavak kazalarına ekin*
[6/7] *biçmek için giden işçilere eziyet edilmemesine, hakları olan ücretlerin*
ödenmesi ve kendilerinden haksız yere vergilerin alınmamasına dair.
- 10** *Eflak ve Boğdan'dan ekin biçmek üzere Özi eyaleti dahilindeki kazalara*
[7] *giden işçilerden buralardaki geçitlerde iskele eminleri, voyvodaları ve*
cizyedarları tarafından haksız vergi alınmaması, bu vergiyi vermemesi
dolayısıyla hapsedilenlerin serbest bırakılması ve parası alınan işçilerin de
paralarının geri verilmesine dair.
- 11** *Eflak'tan Karinabat, Çalikkavak ve Aydos'a ekin biçmek için gelen*
[7] *işçilerden haksız yere vergiler alan cizyedar, iskele eminleri ve*
voyvodaların aldıkları paraları geri vermelerine, bu nedenle hapsettikleri
halkı serbest bırakmalarına ve emre uymadıkları halde haklarından
gelineceğine dair.
- 12** *Niğbolu, Silistre ve Tuna sahilinde bulunan kasaba ve kazalardaki*
[8] *askerlerin Eflak'a gönderilerek burada halka zulm eden eşkıya*
gurubunun bölgeden çıkarılmasına dair.

- 13** *Silistre'den Eflak'a gelen zorbarların buradaki halka eziyet etmelerine,*
[8] *düzme davalar açıp kanunsuz yollardan emir çıkarmalarının ve bu*
davalara yalan karıştırılmasının engellenmesine dair.
- 14** *Eflak'a giden tüccarların eşkıya ile alakadar olmayıp ticaretlerini*
[8/9] *yapmalarına ve bölge halkına zarar vermemelerine dair.*
- 15** *Eflak memleketinin eşkıyalardan korunması için mübaşir ve molla*
[9] *gönderilmesine böylelikle tüccarların rahat bir şekilde ticaret yapmalarına*
ve Eflak'ta düzenin korunması için Vidin muhafızına ve yeniçeri zabıtine
haber verilmesine dair.
- 16** *Tuna nehrinin iki tarafında yer alan yerleşim yerlerinden ve Özi'den olan*
[9] *şahısların Eflak'a geçip halkın huzurunu bozmaları, burada ve Kara*
Eflak'ta izinsiz tarım yapmaları üzerine bu huzursuzlukların
engellenmesine dair.
- 17** *Eflak'tan Özi ve Silistre'ye gönderilecek olan orakçıların sayısına ve*
[10] *giden orakçıların işleri bittikten sonra paralarının verilmemesi,*
kendilerine eziyet ve haksızlıkların yapılması üzerine bu olayların önüne
geçilmesine dair.
- 18** *Eflak'tan Mankalya, Dobruca gibi kasabalara ekin biçmek üzere*
[10] *gönderilen orakçılarla alakalı sorunlar ve bu gönderme işinin Eflak*
voyvodası tarafından yapılmasına dair.
- 19** *Silistre, Yergöğü, Rusçuk ve İbrail gibi kasabalardaki cizyedarlar*
[10/11] *Eflak'a yabancı adamlar arıyoruz diye adam göndererek buradaki*

halktan zorla mallarını almaları, eziyet etmeleri ve dolandırılmaları üzerine bu tür davranışların ortadan kaldırılmasına dair.

20 *Eflak halkının malına elkoymak ve zulmetmek amacıyla gelen zorbarların*
[11] *ve eşkıyaların bölgeden gönderilmesi için mübaşirlerin ve katiplerin gönderilmesine dair.*

21 *İstanbul'dan Eflak'a dönen vilayet askerlerinin Kırkkilise cizyedarı*
[11] *tarafından zorla akçelerinin alınması üzerine bu alınan akçelerin kendilerine geri verilmesine dair.*

22 *Eflak toprağına girip sorun çıkaran, halka zarar veren eşkıyaların*
[12] *Niğbolu, Vidin, Kulle, İbrail, Silistre, Rusçuk ve Yergöğü'de bulunan askerler tarafından bölgeden uzaklaştırılmaları ve davası olanların davalarının hukuki bir şekilde görülmesine dair.*

23 *Eflak bölgesine girip yerleşen eşkıyaların halka eziyet edip, arazilerini*
[12] *talán etmeleri sebebiyle bu eşkıyaların bölgeden temizlenmesine dair.*

24 *Eski Özi valileri ve hala görev yapan valilerin Bender, Vidin ve Hotin*
[13] *muhafızları ve adamlarının Eflak'a uğramayıp doğru yollarından giderken yol üzerindeki görevlilerden menzıl arabası ve menzıl atlarını almaları fakat ellerinde menzıl emri olmayanlara bunların verilmemesi, menzıl emri olanlara da çok fazla verilmemesine dair.*

25 *Silistre, Rusçuk, Yergöğü ve İbrail kasabalarında bulunan cizyedarların*
[13] *adamlarını Eflak'a yabancı adam arıyoruz bahanesiyle göndererek halka zulüm etmeleri ve mallarına elkoymaları sebebiyle Eflak sınırlarına saldırmamaları ve bu hareketlerin engellenmesine dair.*

- 26**
[13/14] *Komşu kaza halklarının Eflak topraklarında tarım yapmamaları; Silistre, Niğbolu, Rusçuk ve İbrail'de bulunan cizyedarların kendi adamlarını Eflak'a geçirip halktan zorla para almalarının engellenmesine, ayrıca Eflak voyvodalarının Tuna sahilindeki kasabalara adamlar göndermeleri üzerine buradaki voyvodaların gönderilen kişilerden zorla para almamalarına dair.*
- 27**
[14] *Kırkkilise cizyedarının on nefer Eflaklıdan aldığı akçelerin geri verilmesine dair.*
- 28**
[14] *Eflak ve Kara Eflak sınırları içinde hayvanlarını otlatan halktan oyarit ve yarbarit vergilerinin alınmasına dair.*
- 29**
[15] *Eflak ve Kara Eflak'a musallat olan eşkıyaların, Eflak halkının şikâyeti üzerine Niğbolu kadtsının durumu yeniçerilere bildirmesi ve eşkıyaların ele geçirilerek gönderilecek emre kadar hapsedilmelerine dair.*
- 30**
[15] *Eflak sınırları dâhilinde hayvanlarını otlatan Nemçe, Erdel ve Praşova gibi kazaların halkından alınan oyarit ve yarbarit vergilerini Eflak halkı gibi eksiksiz olarak ödemesine dair.*
- 31**
[16] *Eflak'a mübaşir tayin edilen İbrahim'in Eflak voyvodasıyla birlikte bölgeye musallat olan eşkıyanın uzaklaştırılmalarına ve cezalandırılmalarına dair.*
- 32**
[16/17] *Eflak sınırında bulunan zabitanların menfaatleri için izinsiz olarak Eflak'a ticarete gelen Müslümanlara izin vermeleri nizamın bozulmasına neden olması üzerine bu usulsüzlüklerin engellenmesine*

dair.

33 *Eflak voyvodası tarafından beşlü ağası tayin edilen kişilerin ve askerden*
[17] *fırar eden askerlerin Eflak halkına zulüm edip mallarını gasp etmeleri*
üzerine bu şahısların görevlerine geri gönderilmesine dair.

34 *Eflak voyvodası tarafından beşlü ağası tayin edilen kişilerin ve askerden*
[17] *fırar edenlerin Eflak halkına zulmederek düzeni bozmaları üzerine Eflak*
halkının bu gibi eşkıyalardan korunmasına dair.

35 *Eflak'a giren eşkıyaların voyvoda tarafından tespit edilip yakalanması*
[18] *üzerine arkadaşlarının da yakalanmasına, bunun için her yerin*
aranmasına ve halka zulüm edilmemesine dair.

36 *Beşlü ağası tayin edilen kişilerin var olan nizama karşı gelerek bazı*
[18] *eşkıyalarla birlik olup halka zarar vermesi üzerine bunların bölgeden*
çıkarılmasına ve düzenin sağlanmasına dair.

37 *Vidin'de yeniçeri zabitinin emirlere karşı gelerek Eflak ve Kara Eflak*
[18] *nizamını bozması ve buradaki beşlü ağasının Vidin'deki yeniçeri zabitine*
güvenerek halka zulüm etmesi üzerine Vidin yeniçeri zabitlerinin Eflak'a
beşlü ağası tayin etmemesine dair.

38 *Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin'in bağlılığının ve güvenirliliğinin*
[19] *sürmesine ve merkeze gelecek olan hububatın güvenli olarak*
gönderilmesine dair.

- 39** *Eflak voyvodaları hizmetinde çalışan şahsın Eflak'ta toplanan vergilere*
[19] *elkoyması ve sahtekarlık yapması üzerine bu tür olayların engellenmesine*
ve vergilerin nizama uygun bir şekilde toplanmasına dair.
- 40** *Eflak'ta Boza kazasında oturan Deli Yanko adlı yabancıнын buradaki*
[20] *halkın hakkını gasp etmesi ve mallarına elkoyarak kaçması üzerine*
yakalanmasına ve bu tür olayların engellenmesine dair.
- 41** *Özi, Bender, Hotin ve Vidin muhafızları ve onların adamları gidiş ve*
[20] *gelişlerinde kendilerine menzil arabası ve bargir temin edilmesi,*
ellerinde izin kağıdı olmayanlara ise araba ve bargirin verilmemesine,
Belgrat'tan kaçan eşkıyaların Eflak'a gelmesi sebebiyle halkın
zulümler karşısında topraklarını terk etmesinin engellenmesine dair.
- 42** *Eflak'a gönderilen Manol adlı kapı kethüdasının ve mahiyetindeki*
[21] *hizmetlilerin Eflak'a varıncaya kadar güvenliğinin sağlanmasına ve*
Eflak'ta kaldığı süre boyunca ihtiyaçlarının giderilmesine dair.
- 43** *Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin'in güvenilirliği ve sadakati*
[21] *sebebiyle Eflak voyvodalığı görevinin devamına ve halkın güvenliğinin*
sağlanmasına, gerekli vergilerin düzenli olarak toplanmasına dair.
- 44** *Laz Uzun Molla İbrahim adlı tüccarın Ümmeti adındaki bir kızı kaçırarak*
[22] *şiddet uygulayıp zorla cariye olarak Eflak voyvodasına satması üzerine*
Ümmeti adındaki kızın kaçarak mahkemeye başvurmasıyla bu kişinin
yakalanarak cezalandırılmasına ve Kostantin voyvodadan aldığı parayı
geri vermesine dair.

- 45** *Eflak ve Kara Eflak halkının eşkıyaların zulümlerinden şikâyetleri*
[22] *üzerine bu zorbaların evlerinin yıkılmasına ve bölgeden temizlenmelerine dair.*
- 46** *Seferlerde isyan edip firar edenlerin toplanarak halka zarar vermeleri ve*
[23] *mallarını gasp etmeleri üzerine bu kişilerin derhal yakalanıp cezalandırılmalarına ve zapt ettikleri paraların İstanbul'a gönderilmesine dair.*
- 47** *Eflak'a ticaret yapmak için gelen Müslüman tüccarların firar etmiş olan*
[23] *askerlere katılarak halkın huzurunu bozmaları üzerine bu zorbaların yakalanmasına dair.*
- 48** *Daha önceleri borç sebebiyle sorunlar yaşanmazken Eflak'a giren bir*
[24] *takım zorbaların bu sebepten dolayı halka zulüm etmesi ve nizamı bozmaları sebebiyle bu zorbaların yakalanmasına dair.*
- 49** *Eflak'ta yaşanan gasp olaylarının engellenmesine ve bu tür kişilerin*
[24] *yakalanıp cezalandırılmasına dair.*
- 50** *Eskinden beri süre gelen vergilerini ödeyen ve hallerinden gayet*
[24/25] *memnun olan Eflak halkının arasına fesat karışması neticesinde bu vergilerini ödememeleri ve bu fesada sebep olanların uyarılarak terbiye edilmesine dair.*
- 51** *1174 yılında Eflak voyvodalığına getirilen İskerlid-zade Kostantin'in*
[25/26] *1176 yılında tekrar Eflak voyvodalığına tayin edilmesine dair.*

- 52**
[26] *Eflak'ta sakin Silistrelî Ömer Beşe ve Seyit Mehmet Beşe'nin aralarında çıkan husumetin merkeze bildirilmesi üzerine bölge halkını ve Eflak voyvodasını tehdit etmeleri neticesinde olayın tetkik edilmesi ve husumetin çözülmesine dair.*
- 53**
[26] *1176 yılında Eflak voyvodalığına getirilen Mihâl-zade Kostantin'in Eflak'a varıncaya kadar bölgenin korunması ve gerekli vergilerin toplanarak düzenin sağlanmasına yönelik voyvoda tarafından görevlendirilen boyarlara dair.*
- 54**
[27] *Eflak voyvodalığına yeniden getirilen Mihâl-zâde Kostantin'in görevlerine dair.*
- 55**
[27/28] *Eflak'ta eski voyvoda İskerlet'in azlinden yirmi gün sonra vergi tahsili yapıldığı ve bu borcun yeni voyvoda tarafından ödenmesine dair.*
- 56**
[28] *Eflak boyarlarından Dodoşkoloğlu? Nikola'nın düzeni bozarak halka zarar vermesi ve bir takım mallara zarar vermesi üzerine yakalanarak Midilli'ye sürülmesi fakat bir müddet sonra serbest kaldığında yinede akıllanmaması üzerine Eflak voyvodasının bu konuyla ilgilenmesine dair.*
- 57**
[28] *Mihail-zâde Kostantin voyvodanın tayin edildiği Ramazan ayında toplanan vakarî vergisinin eski voyvodanın borcu karşılığı göndermesi ve halka dağıtılan vakarî akçesinin halktan istenmemesine dair.*
- 58**
[28/29] *Vidin'de bulunan askeri taifenin Eflak arazisine geçerek burayı işlemeleri ve yerleşmeleri, mallara zarar vermeleri bu nedenle halkın şikâyet etmesi üzerine buradaki taifenin derhal çıkarılmasına, asker olanların görev yerlerine gönderilmelerine, gitmeyenlerin derhal cezalandırılmasına ve düzenin sağlanmasına dair.*

- 59** *Çevre beldelerden gelen bir takım zorbalanın Eflak'taki halkın*
[29/30] *arazilerini satın almaları ve halka zulüm ederek üstlerine düşen*
vergileri vermemeleri, buradaki karaborsacılarla işbirliği yaparak
birçok işe hile karıştırmaları üzerine bu şahısların derhal Eflak'tan
çıkarılarak cezalandırılmalarına ve düzenin sağlanmasına dair.
- 60** *Eflak ve Kara Eflak dahilinde eskiden beri alınagelen oyarit ve yarbarit*
[30] *vergilerinin halka zulüm edilmeden alınmasına ve bölgedeki halkın*
voyvodaların gaddarlığından korunmasına dair.
- 61** *Özi ve Hotin gibi bölgelerden İstanbul'a gidip gelen görevlilerin Eflak*
[30] *toprağından geçtikleri sırada bölgedeki halka zarar verdikleri gerekçesiyle*
başka bir yol kullanmalarına dair.
- 62** *Eflak halkının eşkıyaların zulmünden şikâyet etmesi üzerine bu*
[30/31] *eşkıyaların tespit edilip yakalanmasına ve halkın korunmasına dair.*
- 63** *Düzme davalar nedeniyle divan-ı hümayuna yapılan şikâyetler*
[31] *neticesinde İstanbul'dan görevlilerin gönderilerek bu davaların hakkıyla*
görülmesi ve görülen düzmece davaların ücretlerinin halktan
toplatılmamasına dair.
- 64** *Eflak'ta eskiden beri alınan vergilerin toplanmasında herhangi bir*
[31/32] *sorun yaşanmaz iken Arnavut tairesinden olan şahısların Eflak'ta*
vergi vermekte direnmeleri üzerine bu kişilerin tespit edilmesine ve
gereğinin yapılmasına dair.

- 65**
[32] *Çevre kazalardan Eflak ve Kırayova'ya zuhur eden eşkıyaların bu bölgelere gelerek halka zulüm etmeleri üzerine eşkıyaların tespit edilip, uzaklaştırılmalarına dair.*
- 66**
[33] *Eflak voyvodası tarafından beşlü ağası seçilen kimselerin itaatsiz davranarak Eflak halkına zarar vermesi üzerine bu kişilerin yakalanarak bölgeden çıkarılmasına dair.*
- 67**
[33/34] *Daha önce Eflak ahalisi iken eşkıya zulmü yüzünden diğer kazalara dağılan ve perişan olan halkın Eflak'a dönmek istediklerinde herhangi bir sorunun çıkmamasına dair.*
- 68**
[34] *Eflak'ta fukaranın malını almak için zorbalardan düzme davaları açmaları ve halka zulüm etmeleri üzerine Yergöğü kadısına başvurularak bu davaların adaletle görülmesine dair.*
- 69**
[34/35] *Civar kazalardaki halkın eşkıyalara güvenerek Eflak ve Kara Eflak topraklarına girmeleri ve istedikleri yerlerde ziraat yapmaları üzerine bu kişilerin tespit edilerek bölgeden çıkarılmaları ve huzurun sağlanmasına dair.*
- 70**
[35] *Eflak voyvodasının halka zulmünden dolayı azledilerek Midilliye sürülmesine ve yerine tayin olunan kaymakamın yeni voyvodanın göreve gelmesine değin düzeni korumasına dair.*
- 71**
[35] *Tuna nehri civarındaki kasaba ve kaza sakinlerinin çeşitli yollarla Eflak'a girip halka zarar vermeleri ve düzme davaları açarak halkın mallarına el koymaları üzerine bu şahısların Eflak toprağından çıkarılmasına dair.*

72 *Eflak'ta civar bölgelerden gelen eşkıyaların halka zulüm etmesi üzerine*
[36] *bu eşkıyaların bölgeden çıkarılıp huzurun sağlanması için yeniçeri*
ocağından bir Turnacıbaşı ve yardımcılarının Eflak'a gönderilmesine
dair.

73 *Eflak civarından hayvanlarını otlatmak için gelenlerin vergi vermemek*
[36] *için hayvanlarını Eflak'ta bulunan çiftliklerdeki hayvanların arasına*
karıştırmamasından dolayı vergilerin toplanamaması ve hayvancılardan
kafalarına göre Eflak'a girmesi üzerine bu ihlallerin ortadan
kaldırılmasına dair.

74 *Tuna sahillerindeki kale, kasaba ve köylerde oturan askeri ve gayri*
[37] *askeri kişilerin gereksiz yere Eflak'a geçerek halk arasında davalar*
ortaya çıkarmaları, fukaraya ceza vermeleri ve onları suçlamaları
nedeniyle bu kişilerin def edilmesine ve fukara halkın korunmasına dair.

75 *Silistre nazırı Halil ile Eflak voyvodası arasındaki çekişme ve Silistre*
[37/38] *nazırı Halil'in Eflak'a yaptığı taarruzlar nedeniyle bu konunun*
araştırılması, adalar, göller ve mahaller zapt eden nazırın bunları geri
teslim etmesi, bu konunun araştırılmasına dair.

76 *Eflak voyvodalığının Mihal-zade İstefan voyvodaya verilmesine ve*
[39] *voyvoda Eflak'a varıncaya kadar bölgedeki boyarların güvenliği*
sağlamalarına ve düzenin bozulmamasına dikkat etmelerine dair.

77 *Eflak voyvodalığına tayin edilen Mihal-zade İstefan voyvodanın*
[39] *sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesine ve görevlerine dair.*

- 78** *Eflak'ın mahallelerinde fesada karışan Silistre nazırının davasının*
[39/40] *araştırılması için eski Dergah-ı Muallam kapıcıbaşlarından*
Cebecibaşı Mehmet'in mübaşir, Girîdî Ahmet'in ise molla tayin edilip
olayın araştırılarak gereğinin yapılmasına dair.
- 79** *Yergöğü halkından bazı insanların Eflak'ta hayvanlarını otlatması üzerine*
[41] *kendilerinden oyarit ve yarbarit vergilerinin alınmasına, vermekte zorluk*
çıkarmamalarına dair.
- 80** *Silistre nazırı Halil'in Eflak'taki mahalleri zaptetmesi haberinin*
[41] *doğruluğunun araştırılması ve eğer olay doğruysa nazırın Eflak'ta ziraat*
yapmaktan men edilmesine dair.
- 81** *Beylik işlerine engel olan şahısların, boyarların desteğini alarak zorbalık*
[41] *yapmaları ve bazı önemli evraklara el koymaları üzerine bu şahısların*
yakalanarak Eflak voyvodası İstefan tarafından İstanbul'a
gönderilmesine dair.
- 82** *Silistre ve Eflak arasındaki toprak meselelerinin yaşanması üzerine bu*
[42/43] *olayların araştırılarak bir sonuca bağlanmasına dair.*
- 83** *Eflak'ta ikamet eden boyarların hizmetlileri Eflak reayasının arazilerini*
[43] *almaları ve bir takım olaylara karışıp zorbalık yapmaları üzerine*
Eflak'tan sürülmeleri, arazi ve emlaka verdikleri akçelerin teslim
edilmesine dair.
- 84** *Vergilerini zamanında ödeyemeyen Eflak halkına zulüm edilmesi üzerine*
[44] *Eflak halkının korunmasına, Fatma ve Yahudi kişilerin davalarının*
Yergöğü kadısı tarafından görülmesine dair.

- 85** *Özi kalesini tamir etmek için memur edilen dört kişinin ferman almadan Eflak'a gitmeleri, kendi ihtiyaçlarını karşılamaları nedeniyle buna izin veren alaybeylerinin zaptedilmesi ve bu üç neferin bahane ile akçe almalarının engellenmesine dair.*
- [44]**
- 86** *Özi kalesini tamir etmek için memur edilen kişilerin Eflak ve Boğdan'daki halkın mal ve erzakını gasp etmeleri üzerine Eflak ve Boğdan'a geçişlerine izin verilmemesine dair.*
- [45]**
- 87** *Özi kalesini tamir etmek için memur edilen kişilerin Eflak ve Boğdan'daki halkın mal ve erzakını gasp etmeleri nedeniyle bu kişilerin aldıkları malları sahiplerine teslim etmelerine dair.*
- [45]**
- 88** *Özi kalesini tamir etmek için memur edilen kişilerin Eflak ve Boğdan'daki halkın mal ve erzakını gasp etmeleri nedeniyle bu kişilerin Eflak toprağına alınmamasına dair.*
- [45/46]**
- 89** *Toprağı ekip biçmek için Eflak'tan Özi'ye gelen halktan, iskele eminleri ve voyvodalar tarafından cizye ve çeşitli vergiler talebiyle akçe alınmaması ve rencide edilmemelerine dair.*
- [46]**
- 90** *Beşlü olarak tayin olunan kişilerin fakir halka zulüm etmeleri, voyvodalara karşı gelmeleri nedeniyle başka adamlar tayin edilip bu kişilerin zapt edilmesine dair.*
- [46]**
- 91** *Eflak'ta işleri olmayan kişilerin Eflak'a uğramaması, zorla menzil bargiri ve menzil arabası isteyenlere bunların verilmemesi, fermansız menzilhanelere giden kişilere bargir verilmemesi ayrıca verilen*
- [47]**

bargirlerin ücretlerinin bargir sahiplerine verilmesi ve fermansız Eflak'a gelenlerin bölgeden çıkarılmasına dair.

92 *Fethülislâm voyvodalarının Eflak reayasından cizye ve ispençe vergisi*
[48] *olarak halka zulüm etmeleri üzerine bu gibi olayların engellenmesine dair.*

93 *Özi valileri ve Hotin muhafızlarının işleri olmadığı müddetçe Eflak'a*
[48/49] *uğramamaları ve halkı yemek, bargir vs. almak için rencide etmemelerine dair.*

94 *Gereksiz yere Eflak memleketine gelip Eflak reayasına zulüm eden*
[49] *kişilerin def edilmesi ve reayanın korunmasına dair.*

95 *Eflak toprağında her kimde kovan varsa sayısına göre verilmesi*
[49/50] *gereken kovan resmini ödemesi ve muhalefet etmemesine dair.*

96 *Eflak halkına zulmeden eşkıyanın Eflak'tan def edilmesine ve reayanın*
[50] *eşkıyalara karşı korunmasına dair.*

97 *Özi ve Hotin kalelerine memur olan sipahilerin izin kağıtları olmadan*
[50] *Silistre nazırı tarafından geçit akçesi almak için sipahilere kılavuz tutarak Eflak memleketine girmelerine izin vermeleri ve Eflak reayasına rencide etmeleri üzerine gereğinin yapılmasına dair.*

98 *Eflak'a çevre kazalardan topladıkları sahte ve değeri düşük akçelerle*
[51] *gelip alış-veriş yapan zorba ve tüccarların halkı dolandırarak zulüm yapmaları üzerine bu şahısların Eflak'tan def edilmesine dair.*

- 99** *Eflak ve Boğdan'dan her sene orakçılık için diğer mahallere giden*
[51] *halkın ücretlerini aldıktan sonra köy ve çiftliklerde yerleşmeyip tekrar*
Eflak ve Boğdan'a dönmelerine dair.
- 100** *Abid isimli bir eşkıyanın alacağı vardı bahanesiyle Armes kazasında*
[51] *Bonyul köyündeki Kostantin isimli kişinin beş hayvanını ve kızını*
kaçırması üzerine bu eşkıyaya karşı gereğinin yapılmasına dair.
- 101** *Eflak'a tayin edilen Seyit İbrahim'in elinde bulunan emirlere ve*
[52] *mektuplara eşkıyalar tarafından el koyulması üzerine bunların tekrar*
gönderilmesine ve eşkıyaların Eflak'tan çıkarılıp, huzurun sağlanmasına
dair.
- 102** *Eflak'tan İstanbul'a eşya nakleden tüccarlara eşkıya tarafından*
[52] *müdahale edilmemesine dair.*
- 103** *Eflak ve Kırayova bölgelerine görevli olarak ikamet etmek için ocaktan*
[52] *Küçükçavuş Ebubekir'in gönderilmesine ve bölgede huzurun*
sağlanmasına dair..
- 104** *Vidin ve Niğbolu yamaklığı iddiasında olanların Eflak ve Kara Eflak'a*
[53] *gelip reayaya zulüm etmeleri nedeniyle bu bölgelere uygun yamaklar*
seçilmesine ve halkın himaye edilmesine dair.
- 105** *Eflak'ta reayaya zulüm eden Vidin ve Niğbolu yamaklarının def*
[53/54] *edilmesine dair.*

- 106** *Vidin ve Niğbolu yamaklarının Eflak ve Kırayova'ya firar ederek*
[54] *buradaki otlak ve kışlakları tahrip etmesi üzerine mübaşir tayin edilerek,*
yamakların Eflak ve Kara Eflak'a girmelerine izin verilmemesine dair.
- 107** *Eflak'taki karışıklıklar sebebiyle çevre kazalara dağılarak perişan olan*
[55] *ahalinin buradaki topraklarda ve çiftliklerde çalıştırılmayıp yeniden*
memleketleri olan Eflak'a yerleştirilmelerine dair.
- 108** *Eflak'ta beşlü ağası olan Çolak Mehmet'in eşkıyalarla bir olup halka*
[55/56] *zulüm etmesi üzerine görevinden alınması ve görevinden alınmasından*
sonra da halka zulümlerinin artması üzerine derhal yandaşlarıyla
beraber yakalanmasına dair.
- 109** *Eflak'ta şekavet başı olan Çolak Mehmet'in halka yaptığı zulümlerin*
[56] *bitirilmesi için gönderilen emirleri yok sayması üzerine kendisinin ve*
yanındaki diğer eşkıyaların haklarından gelinmesine dair.
- 110** *Eflak'tan orakçıların diğer kazalara iş için gelişte ve gidişte*
[56/57] *voyvodalar ve cizyedarlar ve iskele eminleri tarafından geçit namı ve*
toprak bastı bahanesiyle akçe ve cizye talep edilmemelerine ve
kendilerinin himaye edilmesine dair.
- 111** *Vidin ve Niğbolu yamakları ve ahalisinden olanların Eflak'ta*
[57/58] *bulunmaları sebebiyle bu kişilerin Eflak'tan çıkarılarak*
memleketlerine gönderilmesine dair.

- 112** *Eflak memleketinden çıkarılan tuzun ne kadarının ihraç edileceğine, ne*
[58] *kadarının kalacağına ve tuz yerlerinin korunması hususuna voyvodanın dikkat etmesine dair.*
- 113** *Eflak'ta tüccar olan Anastaa? adlıyabancınnn halktan alacağını*
[59] *almasına dair.*
- 114** *Daha önceki Eflak voyvodası İskerler-zâde Kostantin voyvodanın ve*
[59] *adamlarının halka zulüm ederek haksız yere para almaları sebebiyle yapılan şikâyet üzerine bu paraların tekrar halka geri verilmesine dair.*
- 115** *Önceki Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin voyvodanın Eflak'ta*
[60] *bulunan tuz madeninden gereğinden fazla tuz çıkararak ihraç etmiş olması üzerine gerekli tetkiklerin yapılmasına dair.*
- 116** *Vidin ve Niğbolu ahalisinden bazı şahısların fethedilen Kara Eflak*
[60/61] *hududuna geçerek halkı rahatsız edip, hırsızlık ve eşkıyalık yapmaları sebebiyle bu şahısların kesin olarak Kara Eflak'tan çıkarılıp cezalandırılmalarına dair.*
- 117** *İstanbul'un hububat ambarı olan Eflak ve Kırayova'nın eşkıya ve*
[61] *haydutlardan korunmasına dair.*
- 118** *Kara Eflak hududuna Vidin ve Niğbolu'dan bazı şahısların giderek*
[62] *hırsızlık ve eşkıyalık yapması üzerine bu şahısların cezalandırılarak Kara Eflak hududundan çıkarılmasına ve hudut görevlilerinin hududu geçmek isteyenlere keyfi olarak izin tezkeresi vermemelerine dair.*

119 *Eflak'ta kendisinden şikâyet olunması üzerine İbrail'e gönderilen*
[62] *Turnacıbaşı Seyit Mehmet'in kötü icraatlerinden vazgeçmesine dair.*

120 *Eflak hududuna eşkıyaların dadanarak halka zulüm edip halkı öldürmesi*
[62] *üzerine bu zalimlikleri yapanların derhal Eflak hududundan uzaklaştırılıp yakalananların cezalandırılmasına dair.*

121 *Eflak ve Kırayova'nın İstanbul'un iaşesini temin ettiğinden bu kasabaların*
[63] *eşkıyalardan korunmasına dair.*

122 *Eflak kasabasının İstanbul'un iaşesini karşılaması sebebiyle bu bölgenin*
[63] *eşkıyalardan korunmasına, huzurun bozulmasına sebep olan reaya ve diğer Eflak halkı arasındaki düzme davaların derhal bitirilip bölgenin huzura kavuşturulmasına dair.*

123 *Tuna sahilinden İstanbul'agönderilen mahsulatın İbrail iskelesinden*
[64] *izinsiz olarak satılması ayrıca çeşitli bahanelerle Eflak'a gelen şahısların burada halka zulüm etmesi ve bir takım malların değerinden pahalıya satılması üzerine bu tür olayların engellenmesine dair.*

124 *Eflak'ta malların vergilerinin düzenlenmesine ayrıca vergileri*
[64/65] *ödemek istemeyen tüccar ve voyvodaların bu vergileri ödemelerine dair.*

125 *Eflak hududu dahilinde bulunan göllerde, ırmaklarda ve*
[65/66] *ormanlarda bazı şahısların izinsiz bina ettikleri değirmenlerin yıkılmasına ve bu şahısların Eflak'tan çıkarılmasına dair.*

126
[66] *Eflak'ta bazı şahısların kavgası sonucu ölen kişinin borcundan dolayı açılan davaya ve Eflak'a gelen eşkıyaların çeşitli yollarla düzme davalar açıp halkın mallarına el koymaları üzerine bu tür olayların engellenmesine dair.*

127
[66] *Eflak voyvodalığına getirilen Mihal-zade İstefan'ın görevinde kalmasına ve üstüne düşen görevlerine dair.*

128
[67] *Eflak'ta Mihal-zade İstefan'dan evvel voyvoda olan kardeşi Kostantin zamanında göreve getirilen tuz ocağı mültezimlerinin ocağın nizamını bozmalarına ve yeni mültezimlerin göreve gelmesiyle bu nizamın sağlanarak, düzeni bozan şahısların cezalandırılmalarına dair.*

129
[67] *Ruşuk sakinlerinden olan Müezzın Mehmet'in Bükreş ve Eflak'a geçip buralarda eşkıyalık yapması nedeniyle Eflak'tan gönderilmesi üzerine kendisinin İstanbul'a geçerek buralarda da hilelerine devam etmesi ve kendisinin Kıbrıs'a sürülmesine dair.*

130
[68] *Eflak'tan İstanbul'a koyun götüren şahısların eskiden beri verdikleri yarbarit ve oyarit adlı vergilerini çeşitli bahaneler öne sürerek vermemeleri üzerine bu şahısların sorumlu oldukları vergileri vermelerine dair.*

131
[69] *Vidin'de bulunan görevlilerin Kara Eflak'ı zabıtlarından habersiz basarak halka zulüm etmeleri, oradanda birçok kasabaya geçerek eşkıyalıklar yapıp, halkı katletmeleri ve aslı olmayan iddialarla alacaklarını istemeleri üzerine bu şahısların derhal Vidin'e geri gönderilmesine dair.*

132
[69/70] *Eflak'a geçen askeri şahısların ve tüccarların Eflak ahalisine verdikleri borçlarının zamanının dolmasıyla paralarını talep etmelerine dair.*

133
[70/71] *Eflak ve Kara Eflak'ta hububatın zenginliği sebebiyle Tuna sahilinde sakin olanlar ticaret amacıyla Eflak'a geçerek buradaki halka zulüm etmeleri sebebiyle halkın dağılması ve vergilerin toplanamaz hale gelmesi üzerine Boğdan'da olduğu gibi bir düzenin Eflak'ta uygulanmasına dair.*

134
[71] *Eflak ve Boğdan'dan orakçılık hizmetiyle çevre kazalara gönderilen şahısların işlerinin bitmesinin ardından memleketlerine gönderilmemeleri üzerine gelen şikâyetler neticesinde orakçıların zamanında ve ücretlerinin eksiksiz ödenmesini sağlayan düzenlemeye dair.*

135
[71] *Eflak'tan talep edilen orakçıların işlerinin bitmesinin ardından tekrar memleketlerine geri gönderilmelerine ve ücretlerinin eksiksiz ödenmesine dair.*

136
[72] *Eflak ve Kara Eflak civarındaki kazalardan gelen şahısların izinsiz olarak bu şehirlerdeki toprakları işlemeleri ve halkı rahatsız etmeleri üzerine bu şahısların bölgeden çıkarılmasına dair.*

137
[72] *Kara Eflak kazalarında iltizama verilen vergilerin toplanmasına dair.*

138
[72] *Eflak voyvodalığına tayin edilen Ligor-zade Kostantin voyvodanın Eflak'a varıncaya kadar bölgenin güvenliğine tayin edilen*

kaymakamların görevlerine dair.

139 *Eflak Voyvodalığına tayin edilen Ligor-zade Kostantin'in halkın*
[72/73] *korunması ve vergilerin düzenli toplanması gibi yükümlülüklerine*
dair.

140 *Eflak'a çevre kazalardan gelen şahısların halkın malına, parasına*
[73] *gözdikerek düzme davalar açmaları ve halka zulüm etmeleri üzerine bu*
şahısların Eflak'tan çıkarılmasına dair.

141 *Eflak'a çevre kazalardan gelen şahısların halkın malına ve parasına*
[73] *gözdikerek düzme davalar açıp halka zulüm ederek öldürmeleri üzerine bu*
şahısların Eflak'tan sürülmelerine dair.

142 *Eflak'a çevre kazalardan hayvanları ile gelen şahısların haklı huzursuz*
[74] *edip düzeni bozmaları üzerine bu şahısların Eflak dışına çıkarılmalarına*
dair.

143 *Eflak ve Kara Eflak'taki ayan ve zorbaların civardan adamlar getirip*
[74] *halkın huzurunu bozarak izinsiz olarak bölgedeki ekinleri biçmeleri*
üzerine bu şehirlerin dört tarafının güvenliğinin sağlanıp halkın huzura
kavuşturulmasına dair.

144 *Eflak'ta bazı zorbaların halka düzme davalar açıp mallarını ellerinden*
[74] *almak istemeleri sebebiyle bu davaların çözülüp bölgenin güvenliğinin*
sağlanması için gönderilen görevlilerden bu konuda herhangi bir ücretin
alınmamasına dair.

- 145** *Eflak halkının zorbalardan korunması ve güvenliğinin sağlanması için*
[75] *Boğdan'da uygulanan sistemin Eflak'ta da uygulanmasına dair.*
- 146** *Eflak'tan İstanbul'a koyun getirenlerin vermeleri gereken küçükbaş*
[75] *hayvan vergisini vermemeleri üzerine bu şahıslardan yarbarit vergisinin alınmasına dair.*
- 147** *Eflak'ta eskiden beri çeşitli mallardan alınagelen vergilerin bazı zorbalar*
[76] *tarafından ödenmemesi ve bunun tüccarlara da sirayet etmesi üzerine bu vergilerin eksiksiz olarak ödenmesinedair.*
- 148** *Eflak'tan İstanbul'a gelen voyvoda ve askeri birliklerin geri dönüş*
[76] *yolunda herhangi bir sıkıntı ile karşılaşmamalarına yönelik yol üzerinde bulunan kaza görevlilerinin yapması gereklere dair.*
- 149** *Eflak'ta koyunlarını otlatan Nemçe reayasının geçmişten beri ödediği*
[76] *oyarit ve yarbarit adlı vergileri vermeyerek bu konuda muhalefet etmeleri üzerine bu tür vakaların engellenmesine dair.*
- 150** *Eflak'ta koyunlarını otlatan şahısların vergileri vermemek için*
[77] *hayvanlarını Vezir kışlası adındaki çiftliğin hayvanlarına karıştırmaları ve bu çiftlik çalışanlarının sahiplerinden habersiz, Eflak reayasının toprağını işleyerek halka rahatsızlık vermeleri üzerine bu tür durumların ortadan kaldırılmasına dair.*
- 151** *Eflak ve Kara Eflak'a dışarıdan gelen şahısların, bölgedeki halkın*
[78] *topraklarını işleyerek onlara zulüm etmeleri üzerine bu olayların önlenmesi ve buradaki halktan diğer bölgelere gidenlerin ise geri*

getirilerek vergi gibi meseleler yüzünden kendilerine zulüm edilmemesine dair.

152 *Eflak'a ticaret için gelecek tüccarların bölgenin güvenliği için*
[78/79] *Boğdan'daki gibi bir düzenlemenin oluşturulması ve Eflak'ta satın*
alınan hububatın İbrail ve İstanbul'a gönderilmesine dair.

153 *Eflak'a ticaret için gelen tüccarların güvenlik nedeniyle sayılarının*
[79/80] *tüccar defterinde belirtilenden fazla olmamasına, ölen tüccarların*
yerine başka birilerinin izinsiz yazılmamasına ve Eflak'ta satın alınan
hububatın İbrail ve İstanbul'a gönderilmesi şartı ile kendilerine ticaret
için izin verilmesine dair.

154 *Niğbolu gibi kazalardan Eflak'a giden askeri ve sivil halkın bölgede*
[80] *huzursuzluk yaratması sebebiyle yaşanan çatışmalar üzerine açılan*
davaların görülmesine ve bu şahısların Eflak'a girmelerinin
engellenmesine dair.

155 *Eflak, devletin hububat ambarı olduğu için bu bölgenin güvenliğinin*
[81] *sağlanmasına, Eflak halkının çevre kazalara giderek yerleşmelerinin*
önlenmesine ve buradaki halkın huzurunun sağlanmasına dair.

156 *Eflak'ta cizye vergisini voyvodasına ödeyen Eflak halkının, hizmet*
[81] *dolayısıyla İstanbul'a gelen bazı şahısların Edirne'de cizyedar*
tarafından sıkıştırılarak zorla cizye vergisinin alınması üzerine alınan
bu verginin geri verilmesine dair.

157 *Eflak'ta huzur ve düzenin sağlanmasının önemi dolayısıyla bölgeye*
[81/82] *musallat olan eşkıya ve zorbaların Eflak toprağından kendilerine*

yardım ve yataklık edenlerle beraber çıkarılarak huzurun sağlanmasına dair.

158
[82] *Eflak'ta İstavrokioglu adlı kişiye ait olan tuz mahzenleriyle beraber bütün tuz madenlerinin devlet tarafından zapt edilmesi ve burada bulunan tuz mahzenlerindeki tuzların satılmasına dair.*

159
[82] *Eflak'a mal giriş ve çıkışında herhangi bir müdahale yapılmazken Tutragan isimli mahalde gümrükçü tarafından görevlendirilen şahısların Eflak reayasını rencide ve rahatsız etmeleri üzerine bu sorunun ortadan kaldırılmasına dair.*

160
[82/83] *Eflak'ın rahat ve huzur içinde olabilmesi için Boğdan benzeri bir düzenleme yapılmasına ve huzurun bozulmamasına dair.*

161
[83/84] *Eflak reayasının ve kıbtilerahalisinin dağılması ve Vidin, Zıştovi gibi kazaların çiftliklerinde ve toprağında yaşayarak perişan olmaları üzerine huzurun sağlanması için kıbtilerin ve reayanın geri getirilip memleketlerinde iskan edilmelerine dair.*

162
[84] *Vidin'den Eflak'a giden tüccarların Eflak halkını rencide ve huzursuz etmemelerine, haksız yere davalar açmamalarına, bunlara uymayan tüccarların ise tüccar defterinden çıkartılarak kendilerine izin tezkeresinin verilememesine dair.*

163
[84/85] *Vidinlilerin Eflak halkına açtığı davalar sebebiyle Eflak'a Mevlana Girîdî Ahmet'in molla tayin edilmesine ve Eflak halkına zulüm ve rencide edilmemesine dair.*

- 164**
[85/86] *Ligor-zade İskerlet voyvodanın Eflak voyvodalığına getirildiğinden beri meydana gelen eşkıyalıklardan dolayı reayanın perişanlığı ve dört bir tarafa dağılması, dağılan bu halkın eski vatanlarına getirilmesi, hububatın merkeze gönderilmesinin gecikmesi gibi olayların ortadan kaldırılmasına dair.*
- 165**
[86] *Eflak voyvodalığının tekrar Ligor-zade İskerlet'e verilmesine ve Eflak'ta huzurun sağlanmasına dair.*
- 166**
[87] *Eflak sakinlerinden İstavrokiolu ve iki nefer ortağıyla birlikte vergileri vermeyerek, İstanbul'a gelmeleri, hileyaparak huzuru bozmaları sebebiyle yakalanarak Eflak'a gönderilmelerine dair.*
- 167**
[87] *Eflak hududu dahilinde hayvanlarını otlatan, otundan ve suyundan faydalanan hayvancuların vergileri vermelerine dair.*
- 168**
[87] *Vidin ve Eflak'taki hayvancuların ağnam vergisini vermemek için Erdel gibi Macar kazalarından Eflak'a hayvanlarını otlatmaya gelen çobanların hayvanlarına kendi hayvanlarını karıştırmaları üzerine Macarlı çobanların Eflak'a girmemelerine ve zorunlu vergilerin verilmesine dair.*
- 169**
[88] *Nemçe'den Eflak'a gelen yabancı tüccarların belirlenen gümrük vergilerini ödemelerine ve Eflak reayasından olup gümrük vergisini ödememek için kendilerinde sahte imtiyaz kağıtları bulunduğunu söyleyerek hile yapmaları üzerine bu tür olayların engellenmesine dair.*
- 170**
[88/89] *Eflak'ta bulunan tuz ocaklarının iltizama verilmesi üzerine meydana gelen anlaşmazlıklara ve eski mültezimlerin devlete olan borçları*

üzerine görülen davalara dair.

171 *Eflak voyvodalığına İskerlet-zade Aleksandri'nin tayin edilmesine dair.*
[89]

172 *Eflak voyvodalığına tayin edilen İskerlet-zade Aleksandri'nin Eflak halkını korumasına, refah ve huzurun sağlanmasına, merkeze olan sadakatine ve bağlılığına dair.*
[89/90]

173 *Vidin'den Eflak'a geçen tüccarların halkı rahatsız etmemelerine ve huzursuzluk yaratmayıp Eflak'a yerleşmemelerine, bu kaidelere uymayanların tüccar defterinden çıkarılmalarına dair.*
[90]

174 *Eflak'ta bazı boyarların düzeni bozması, halka zulüm ederek bir takım düzenbazlıklara katılmaları üzerine bu şahısların uyarılmasına, kaidelere uymayanların Eflak toprağından çıkarılmasına dair.*
[91]

175 *Vidin'den Eflak'a gelen tüccarların düzeni bozmamalarına, halkı huzursuz etmemelerine ve tüccar defteri dışında başka tüccarların Eflak'a alınmamasına, bu kaidelere uymayanların ise tüccar defterinden ihraç edilerek cezalandırılmalarına dair.*
[91/92]

176 *Vidin'den Eflak'a gelen tüccarların halkın huzurunu ve düzenini bozmamalarına, bu kaidelere uymayanların tüccar defterinden çıkarılmalarına ve Eflak'a girmelerine izin verilmemesine dair.*
[92]

177 *Eflak'a giden ulakların yolda eşkıyalar tarafından gasp edilip önemli bir takım belgelere ve eşyalara elkoymaları üzerine bu eşkıyaların yakalanıp derhal mühim belgelerin ve eşyaların geri alınmasına ve bu eşkıyaların cezalandırılmasına dair.*
[93]

- 178** *Eflak devletinin hububat ambarı olması dolayısıyla bu bölge halkının huzur ve güvenliğinin sağlanmasına, eşkıya ve zorbalardan korunmasına, çevre kazalara dağılan reyanın memleketlerine geri getirilmesine dair.*
- [93]**
- 179** *Mankalya'dan Eflak'a hayvanlarını olatmaya gelen hayvancuların kış aylarında da izinsiz olarak Eflak'ta kalmaları üzerine burada yaptıkları çiftlik ve binaların yıkılmasına, bu hayvancuların memleketlerine geri gönderilmesine dair.*
- [94]**
- 180** *Nemçe vilayetlerinden Eflak'a ticarete gelenlerin korunmasına, kendilerinden alınacak gümrük vergilerinin belirlenmesine ve ellerinde sahte imtiyaz kağıtları olanların Osmanlı tebasından olmaları üzerine bu şahısların cezalanmasına dair.*
- [94/95]**
- 181** *Yergöğü gibi çevre kazalardan Eflak ve Kırayova'ya odun kesmek ve hayvan olatmak bahanesiyle gelen şahısların halkın huzurunu bozmaları, emlak ve arazilerine zayıat vermeleri üzerine bu tür olayların engellenmesine dair.*
- [95]**
- 182** *Eflak ve Kırayova'ya Vidin'den gelen tüccarların huzursuzluk çıkarmaları sebebiyle inşa ettikleri bina ve kışlakların yıkılmasına, düzenin sağlanmasına ve izinsiz olarak gelen tüccarların tüccar defterinden çıkarılmasına dair.*
- [96]**
- 183** *Harp bölgesine yakın olan yerlerin korunmasına, düzenin sağlanmasına, savaştan firar edenlerin, Macar halkından gelenlerin huzursuzluk çıkarması ve halktan zorla akçe alınması üzerine bu tür vakaların ortadan kaldırılmasına dair.*
- [97]**

184 *Eflak'a Vidin'den giden tüccarların düzeni bozmamalarına, Macarlı ve*
[98] *harpten firar edenlerin Eflak'a gelip halka zulüm etmelerine ve zorla akçe*
almaları üzerine bu olayların ortadan kaldırılmasına dair.

185 *Eflak'ta çevre kazalardan gelen şahısların eşkıyalık yapmaları üzerine*
[98/99] *Vidin'den gelen tüccarların halkı rahatsız etmemelerine, huzuru*
bozmamalarına ve Vidin muhafızlığının eski Aden Valisi Mehmet
Paşa'ya verilmesine dair.

186 *Eflak ve Kara Eflak'a çevre kazalardan gelen şahısların odun*
[99/100] *kesmek ve hayvan otlatmak bahanesi ile halkın huzurunu bozarak*
izinsiz topraklarını işlemeleri ve düzeni bozmaları üzerine bu
şahısların tespit edilerek gereğinin yapılmasına dair.

187 *Eflak voyvodalığının yeniden İskerlet-zade Aleksandır voyvodaya*
[100] *verilmesine ve görevlerine dair.*

188 *Vidin, Niğbolu gibi Tuna havalisi ahalisinden olanların menzil*
[101/102] *ahkamı olmaksızın kendilerine bargir verilmesiyle Eflak'a geçerek*
halka zulüm etmeleri ve katletmeleri üzerine kim olursa olsun
menzil ahkamina sahip olmayanlara bargir verilmemesine, menzil
ahkamı olanlara ise gereğinden fazla bargir ve bargir arabasının
verilmemesine dair.

189 *Eflak'a musallat olan eşkıyaların mübaşirler gönderilerek bölgeden*
[102/103] *çıkarılmasına rağmen bu şahısların yeniden zuhur etmemesi,*
Eflak'a gelen tüccar taifesinin halkı rahatsız etmemesi ve tüccar
defterinde isimleri olmayanların alınmamasına dair.

190
[103]

Eflak voyvodasının yaptığı tahkikler sonucu Eflak'ta bulunan Yergöğü halkından bazı şahısların Eflak tarafına geçerek, halka zulüm ve rahatsızlık vermeleri üzerine ziraat yapmaktan ve hayvan olatmaktan men edilmelerine dair.

191
[103/104]

Eflak ve Boğdan memleketlerine gelip giden ulaklara saldırıp ellerindeki evrakı ve eşyayı gasp eden Prevadi ahalisinden olan eşkıyaların Edirne'den gönderilen birlikler yardımıyla haklarından gelinmesine dair.

192
[105]

Edirne bostancıbaşısınınBoğdan ve Eflak'ta ulaklara saldıran Prevadi ahalisinden eşkıyaların hakkından gelinmek üzere görevlendirildiğine dair.

193
[105]

Edirne'den gelen birliklerin Eflak ve Boğdan içinden geçirilmemesine, halkı zarar ve ziyana uğratmamaları için gerekli düzenlemelerin yapılmasına dair.

194
[106]

Eflak'tan İstanbul'a gelen Eflak voyvodasının annesi, karısı ve çocuklarının güvenli bir şekilde İstanbul'a getirilmesine dair.

195
[106]

Askeri taifelerin Eflak halkını zarar ve ziyana uğratmaları sebebiyle askerlerin hiçbir şekilde Eflak'tan geçirilmemesine dair.

196
[106]

Binbaşı Silahşör Ali ve Kulaksız Mustafa himayesindeki askeri birliklerin Eflak ve Bükreş gibi kazalarda halkın mallarını talan ve ziyan etmeleri sebebiyle bu askeri taifelerin hiçbir şekilde Eflak ve Boğdan'a sokulmaması ve bu ikaza uymayan yöneticilerin cezalandırılmasına dair.

- 197** *Eflak voyvodası İskerlet-zade Aleksandır voyvodanın görevine son*
[107] *verildiğine dair.*
- 198** *Eflak voyvodalığına getirilen eski Boğdan voyvodası İskerlet-zade Ligor*
[107] *voyvodanın Eflak'a gidinceye kadar bölgenin güvenliğinden boyarların*
sorumlu olduğuna dair.
- 199** *Eski Boğdan voyvodasının başarılı bir yönetici olması ve*
[107/108] *sadakatinden dolayı Eflak voyvodalığına tayin edilmesine ve*
görevlerine dair.
- 200** *Eski Eflak voyvodası İskerlet-zade Aleksandır voyvodanın Eflak'ta*
[108] *kalması uygun görülmeyerek ailesi ile birlikte İstanbul'a davet edilmesine*
dair.
- 201** *Eflak voyvodalığına tayin edilen İskerlet-zade Ligor voyvodanın Eflak'a*
[108] *varmadan eski Eflak voyvodası İskerlet-zade Aleksandır voyvodanın*
ailesi ile birlikte derhal güvenli bir şekilde merkeze gönderilmesine dair.
- 202** *Kafir memleketlere yapılacak seferler esnasında Eflak halkının*
[108/109] *İskerlet-zade Ligor voyvoda tarafından korunmasına, halkın sefer*
hengamında sağa sola dağılmasına engel olunmasına ve voyvodanın
almış olduğu kararlara uyulmasına, uymayanların
cezalandırılmasına dair.
- 203** *Eski Boğdan voyvodası olan Ligor voyvodanın başarılı işlerinden*
[109/110] *dolayı Eflak voyvodalığına tayin edilerek sefer zamanı Eflak*
halkını korumasına ve düzenin sağlanmasına yönelik bütün

icraatlerde özgür kılındığına dair.

204
[110/111] *Eflak memleketinin eşkıya ve zorbalardan korunmasına, Vidin'den gelen tüccarların burada ev bark sahibi olmasına engel olunarak halkın huzurunu bozmamalarına ve düzenin korunmasına dair.*

205
[111/112] *Eflak'a musallat olan eşkıyaların bölgeden uzaklaştırılmasına ve gelecek olan tüccarların halkın huzurunu bozmamasına, bu tüccarlarında izin tezkeresi olmadan Eflak'a geçmelerine engel olunmasına dair.*

206
[112] *Köstendil sancağı mutassarıfının Boğdan muhafazasına oradan da Hotin muhafızı görevine verilmesi üzerine mahiyetinde bulunan askerler ile hareketi esnasında Eflak'a uğramayarak, yollarına devam etmelerine ve halkın mallarına zarar ve ziyan vermemelerine dair.*

207
[113] *Eflak'a tasallut olan eşkıyanın halkın zorla mallarını almaları üzerine bu zorbaların bölgeden çıkarılmasına dair.*

208
[113/114] *Eflak'a çevre kazalardan eşkıyaların ve askerlerin musallat olması sebebiyle gelen şikâyetler üzerine Özi, Vidin ve İbrail kazaları görevlilerinin bu eşkıya ve zorbaların hakkından gelmeleri gerektiğine dair.*

209
[114] *Tuna nehrinin çevre kazalarından Eflak'a gelen zorbaların halkı rahatsız etmeleri, mallarına zarar verip, ziyan etmeleri ve yine bu kaza yöneticileri tarafından Eflak halkını kendi kazalarında iskan edip çalıştırmaları bu durumun ortadan kaldırılmasına dair.*

- 210**
[114/115] *Hudut bölgelerinde görevlendirilen askeri taifenin Eflak toprağından geçirilmeyerek İsakçı geçidinden geçirilmesine ve işi olmayan herhangi bir askerin reayayı rahatsız etmemesi, Eflak'a sokulmamasına dair.*
- 211**
[115/116] *Eflak'a gelecek olan Vidin tüccarlarının belirlenen sayı dışında ve izinsiz olarak Eflak'a geçmelerinin engellenmesi ve bölgedeki halkın malına ve canına zarar gelmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasına dair.*
- 212**
[116] *Eflak'a civar kazalardan gelen şahısların halka zarar vermeleri, düzme davalar açmaları ve askeri taifeden olanların saldırılarına maruz kalarak perişan bir halde sağa sola dağılmaları üzerine bu eşkıyaların haklarından gelinmesine ve askeri taifeden olanların bölgeye sokulmamasına dair.*
- 213**
[116/117] *Tuna sahillerinden Eflak'a geçen zorbarların eşkıyalık yaparak halkın malına ve canına zarar vermelerinin engellenmesine, Hotin, Bender, Özi gibi yerlerde görevli olan askerlerin kesinlikle Eflak'a uğratılmayarak halka zulüm etmelerine engel olunmasına dair.*
- 214**
[117] *Eflak'ta eşkıyalık yapan Ahmet adlı eşkıya ve adamlarının Vidin'de sakin Mehmet Paşa'yı öldürmeleri üzerine Ahmet adlı eşkıyanın yakalandığına ancak ortaklarının yakalanamaması üzerine bu şahısların da yakalanmasına dair.*
- 215**
[118] *Eflak menzillerinden işi olmayanların gelip geçmeleri ve izinsiz bargirler olarak bunları harap etmeleri sebebiyle bu olayların engellenmesine ve*

kendi işleri için menzilleri ve menzil arabalarını kullanmamaları ve Eflak içinden geçmemelerine, halka zarar vermemelerine dair.

216 *Hotin muhafazasına memur olan Hasan Paşa-zâde Ali Bey ve*
[118] *birliklerinin kendi yollarından çıkarak Eflak içine girmeleri ve halka zulüm etmeleri üzerine bu sorunların ortadan kaldırılmasına dair.*

217 *Eflak, Boğdan ve Tuna sahillerinden elde edilen malların kafir*
[118/119] *memleketlerden gelen tüccarlara satılmayıp Osmanlı devleti sınırları içinden gelen tüccarlara satılmasına ve kaidelere uymayanların cezalandırılmasına dair.*

218 *Turnacıbaşı Mehmet Bey'in, askeri birliklerin Eflak'a girmeleri*
[119] *konusunda ehemmiyetsiz davranması sebebiyle görevinden alınarak yerine başka birinin getirilmesine dair.*

219 *Eflak'ın düzenini sağlamakla görevli Mehmet Bey'in görevini aksatması*
[119] *sebebiyle yerine bir çavuşun görevlendirilmesine dair.*

220 *Eflak'a çevre bölgelerden gelen şahısların eşkıyalık yapmaları ve*
[119/120] *halka düzme davalar açıp mallarına el koyarak zulüm etmeleri üzerine bu şahısların yakalanarak eşkıyalıklarına son verilmesine dair.*

221 *Çevre kazalardan işi olmayan hiç kimsenin Eflak'a alınmamasına,*
[120] *askeriz diyerek bölgeye girmeye çalışanların engellenmesine ve bu şahısların izinsiz olarak geçitlerden ve menzillerden geçmelerine engel olunmasına dair.*

222
[121] *Eflak'a hiç kimsenin sokulmamasına, girerler ise buradaki görevlilerin cezalandırılmasına, Yergöğü, Ruscuk, Tırnova ve Üsküp'ten toplanan bir askeri birliğin Yergöğü'den Bükreşe doğru ilerlerken her kazaya uğradıkları ve Eflak'a uğradıkları vakit halka zulüm etmeleri sebebiyle buradan ayrılmalarına dair.*

223
[121/122] *Askeri birliklerin geçişleri esnasında Eflak'a uğramaları sebebiyle halka yaptıkları zulümler ve bu birliklerin derhal Eflak'tan çıkarılmasına dair.*

224
[123] *Sefer-i Hümâyun'ı fırsat bilen İbrail ahalileri Eflak halkını yerlerinden edip kendi çiftliklerinde ve topraklarında çalıştırmaları sebebiyle bu eğilimde olan Yergöğü, Fethülislam gibi yerlere Eflak halkını kendi vatanlarına geri getirmek için adam gönderilmesine dair.*

225
[123/124] *Tuna sahili kazalarında bulunan Hristiyan ahalinin ordu hizmeti için toplanması sırasında ve askeri malzemelerin taşınması esnasında buradaki ahaliye zulüm edilmemesine dair.*

226
[124] *Sefer-i Hümâyun'da askerlerin geçtikleri Eflak, Bükreş ve Yergöğü gibi mahallere uğrayarak halka zulüm etmeleri, evlerini basarak mallarına ve canlarına kast etmeleri üzerine askeri ve gayri askeri olsun bu şahıslara izin veren devlet görevlilerinin de cezalandırılmasına dair.*

227
[124/125] *Hotin muhafazası için görevlendirilen askerlerin görev yerlerini terk ederek Eflak ve Boğdan'a girerek halkın malına ve canına kastetmeleri üzerine bu şahısların görev yerlerine gitmelerine ve muhalefet edenlerin cezalandırılmasına dair.*

228 *Askeri birliklerin 7-8 saat süren Eflak'tan Bükreş'e giden yolu 8 günde*
[125] *kat etmeleri ve bu birliklerin Eflak'a girerek şehri talan, halka zulüm*
etmeleri ve mallarına el koymaları üzerine bu şahısların
cezalandırılmasına dair.

229 *Eflak voyvodası Ligor voyvodanın kendi halkının menfaatlerini*
[126] *gözetmeyerek eşkıyalık yapan şahısların isteklerine göz yumması üzerine*
Eflak reayasının korunmasına ve merkeze gönderilecek hububatın
eksiksiz olarak gönderilmesine dair.

230 *Ordu-yı Hümâyün'a ait olan yük arabalarının Yergöğü, Rusçuk ve Eflak*
[126] *gibi kazaların ahalileri tarafından gasp edilerek arabacılarının darp*
edilmesi üzerine bu kişilerin yakalanmalarına ve eşyaların geri
alınmasına dair.

231 *Mahsulat vaktinde İbrail'den gelen eşkıyaların Eflak hububatlarını*
[126] *alarak istedikleri yerlere götürmeleri ve Ordu-yı Hümâyün'a ait olan yük*
arabalarına da el koymaları üzerine bu şahısların yakalanarak eşyaların
geri alınmasına dair.

232 *İbrail ve diğer kazalardan Eflak'a gelen şahısların buradaki hububatı ve*
[127] *ahalileri alıp istedikleri yerlere götürmeleri üzerine bu olayların*
engellenmesine ve Ordu-yı Hümâyün'a ait hububatın halktan yüksek
fiyatta satın alınmasına dair.

233 *İbrail ahalisinden olan şahısların Eflak ahalisine zulüm ederek onları*
[127] *yurtlarından çıkartmaları ve kendi çiftliklerinde çalıştırmaları üzerine bu*
olayların engellenerek Eflak ahalilerinin kendi yurtlarına geri
getirilmesine dair.

- 234**
[127/128] *Eflak ahalilerinin kendi yurtlarından çıkarılarak çevre kazalara götürülmeleri üzerine bu ahalilerin tekrar kendi yurtlarına geri getirilmeleri ve mahsulatlarının başkaları tarafından zapt ettirilmemesi için bazı görevlilerin bu konuda memur edilmesine dair.*
- 235**
[128] *Eflak'tan geçecek askerlerin bölgeye girmemelerinin emredilmesine rağmen Eflak'a girerek halka zulüm eden askerlerin derhal yakalanarak haklarından gelinmesine dair.*
- 236**
[128] *Eflak'a askeri ve gayri askeri eşkıyaların sürekli olarak girerek halka zulüm etmeleri nedeniyle Silahşör Ali'nin Eflak voyvodasıyla birlikte bu eşkıyaların haklarından gelinmesi için görevlendirilmesine dair.*
- 237**
[128/129/130] *Kara Eflak voyvodası kaymakamı olan Manolaki'nin Eflak ve Kara Eflak voyvodalığına tayin edilmesine ve görevlerine, Eflak ahalisinin Bükreş'e girerek halka zulüm etmeleri ve düşmanla birlik olmaları üzerine bu şahısların cezalandırılması için bir ordunun gönderilerek Bükreş'in eşkıyalardan temizlenmesine dair.*
- 238**
[130] *Eflak ve Kara Eflak voyvodalığına getirilen Manolaki voyvodanın halkın huzurunu korumasına ve düzeni sağlamasına, Bükreş'in eşkıyalardan temizlenmesine ve bunun için gönderilen şahısların voyvodanın onayıyla hareket etmelerine dair.*
- 239**
[131] *Eflak'a dadanan eşkıyaların zulüm ve eziyetlerine dayanamayan halkın bazı gizli mahallerde evlatlarını ve mallarını saklayarak kendilerini korumaya çalışmaları üzerine bu eşkıya taifesinin Eflak'tan çıkarılmasına ve halkın huzur içinde vermelerini sağlamaya dair.*

- 240**
[131] *Eflak'a musallat olan şahısların halkın evlatlarına ve mallarına saldırarak gasp etmeleri üzerine Eflak'a giren eşkıyaların cezalandırılmasına dair.*
- 241**
[131] *Tuna canibinde olan kazalardan Eflak memleketine giren şahısların eşkıyalık yaparak halkın huzurunu bozmamalarına dair.*
- 242**
[135/136] *Vidin'den Eflak'a ticaret yapmaya gelen yeniçeri kullarından olan 100 nefer tüccarın ve ortaklarının isim ve namlarının yer aldığı deftere ve halkın huzurunu bozmayarak ticaret yapmalarına, huzuru bozanların ise tüccar defterinden çıkarılmasına dair.*
- 243**
[136/137] *Eflak'ta düzenin sağlanması amacıyla Boğdan benzeri bir sistemin oluşturulmasına ve kaidelerinin belirlenmesine dair.*
- 244**
[137/138] *Tüccar defterinde yer alan tüccarların ve ortaklarının Eflak'ta düzenin bozulmaması için uyması gereken kurallara, uymayanlara verilen cezalara ve tüccar defterinde olmayanların çeşitli hilelerle Eflak'a girmelerinin engellenmesine dair.*
- 245**
[143/144] *İbrail'den Eflak'a ticaret için gelen süreççi taifesinin isim ve lakaplarını yer aldığı deftere dair.*
- 246**
[144/145] *İbrail'den Eflak'a ticaret, hayvan alımı ve süreç için gelen tüccarların halkın düzeninin bozmaması için uymaları gereken kaidelere, İstanbul'a yağ ve hayvansal gıdaların gönderilmesi için hayvanların mevsiminde otlatılmasına dair.*

247 *Silistre'den Eflak'a eskiden beri sürekcü olarak gelen tüccarların*
[145] *isimlerinin ve ünvanlarının yer aldığı deftere dair.*

METIN

DEFTER-İ SİLİSTRE

Min Evâ'il-i Rebi'ü'l-âhir sene 1174

İlâ-Evâhir-i Rebi'ü'l-evvel sene 1184

12

Hâzihî kuyûdü'l-ahkâm der-zamân-ı sâdr-ı sudûrü'l-vüzerâ Hazret-i Râgıb Mehmed Paşa ve fî eyyân-ı Hazret-i Mehmed Emin Efendi Reîsü'l-küttâb -tâle bekâhû- tahrîren fî evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir li-sene erba'a ve seb'in ve mi'e ve elf.

1

Özi vâfisi vezîre ve Niğbolı'dan İbrâ'il'e varınca nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve voyvodalar vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Silistre nâzır-ı el-Hâc Halil ba'zı kapan tüccârıyla ittifâken nehr-i Tuna tuğyânında taştığı yerlerden kırkar hatve zirâ'at ve hırâset olınmak ve ânda olan göller ve adalara ve re'âyâya ve kendülere mahsûs ittihâz eyledikleri meskenlere Eflak voyvodası tarafından müdâhale olunmamak üzere nâzır-ı merkûm yedimde senedât vardır deyü nizâm-ı Eflak için şeref-sudûr olan evâmîr-i alıyyeme adem-i itâ'at ve memleket-i mezbûreden keşide-pâ olmayup muhill-i nizâm olur re'âyâ ve ahâlîlerine ta'addiyât ve rencîdeden keff-i yedd eylemeyüp kâdîları tarafından i'lâm ve Der-aliyyem'e iştikâ idüp ve Eflak kapu kethüdâları dahi arz-ı hâl ile nâzır-ı merkûmdan hevâdârları Silistre ahâlîlerinden feryâd idüp rencîde vü remîdeyi men' ü def □ olunmasını istid'â itmekle husûs-ı mezbûrın künh ve hakîkati ve zirâ □ at ve hırâset için îrâd olunan mezkûr kırkar hatvenin keyfiyeti ve baltalar ve gölleri ve re'âyâ damları kadîmden kangı tarafdan zabt olunduğu gereği gibi teftîş ve tefahhus ve hudûd ve mukâbili temyîz ve tavzîh olunup sıhhat ve hakîkati Der-aliyyem'e i'lâm olınmak bâbında Eflak nizâmına me'mûr Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından el-Hâc Mehmed -dâme mecduhû- ve Müvellâ Mevlânâ Girîdî el-Hâc Ahmed -zîde ilmuhûya- hitâben emr-i şerîfim şeref-sudûr olduğuna binâ'en bundan esbâk memleket-i Eflak'ın istihsâl-i nizâmı ve askerî ve mütegalibenin eyâdî-i tasallutları memleket-i mezbûre re'âyâsı üzerlerinden ref'i ve nizâm-ı asliyesine ircâ'i için mûmâ-ileyhimâyâ virilen emr-i şerîfim mantûkı üzere memleket-i mezbûrede cedîd ve atîk ihdâs olunan ebniyelerinin hedm ve kal'ına ibtidâr olındıkda Silistre mukâbilesinde vâkı' câ'i'z-zikr baltalardan ve memleket-i Eflak'dan ol

sevâhilde olan binâların hedmi husûsuna münâza'a ve ba □zı gûne kîl u kâl olmağın mübâşir-i mûmâ-ileyhe kurb u civârda olan ahâliden keyfiyyeti teftîş ve tefahhus eyledikde Yergöğü'den İbrâ'il'e varınca memleket-i Eflak'dan Tuna sevâhili ve baltalar ve re'âyâsı ve ânda olan a'sâr ve rûsûmât öteden berü Eflak voyvodası ve mûşiyeler ashâbı taraflarından zabt olinageldiğini bi't-tevâtür sikât-ı müslimîn ihbâr eylediklerinden mâ'adâ Silistre Mahkemesi cerîdesinde bin seksen iki târîhinde nizâ'-ı mezbûrun inkitâ'ını ve bin yüz otuz bir târîhinde dahi münâza'a ve muhâsama-i şedîde vâkı' olup Der-aliyye'den mübâşir ve mevâli ta'yîn ve şer'le faysal virildiğini ve ol mahallerde ve göllerde nâzırların bir tarîk ile alâka ve medhali olmaduğunu mutazammın hücec-i şer'iyeye olınup mûciblerince emr-i âlî sâdır olduğı hîn-i tetebbu'da kaydları bulunup ve Divân-ı Hümâyûnum'dan dahi der-kenârı ihrâc olunmakla nâzır-ı merkûmın mu'ârazası bî-vech olduğına binâ'en ol mahallerde olan ebniye-i askerî hedm ve kal' olınup manastırlar evkâfı mütevellîleri ve boyarlarının yedlerinde olup hudûd-ı fârikayı müştemil mu'anven ve mersûm ve mücelled senedât mûciblerince mûşiyelerini bilâ-münâza'a kat'â zabtları için hâlâ Medîne-i Silistre kâdîsı Mevlânâ Mehmed -zîde-fazlehû- dahi tahsîl-i vukûf itmeğe ashâbı iltimâs itmeğın ol dahi ba'de't-tefahhus [1] hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğına tahkîk idüp memleket-i mezbûre ahâlîsi yedlerine i'lâm-ı şer'î viridiğı esnâda keyfiyyetin istifsâr-ı hakîkat-i hâli mutazammın sâdır olan emr-i şerîfime imtisâlen zikr olunan mevâzı'nın mûşiyeleri ashâbı olan manastırlar gumenoslari¹³⁵ vesâ'ir boyarân ve re'âyâ meclis-i şer'î hatîre gelüp herbiri kadîmü'l-eyyâmdan berü ol mûşiyeler ve baltalar ve göllerde sayd olunan mâhîler rûsûmâtı zabt ve tasarruflarında olduğına nâtik ve hudûd-ı fârikayı müştemil senedât-ı kadîmelerini ibrâz ve hasm-câhîd muvâcehelerinde bi-hasebi's-şer' isbât idüp li-eclîl-istihkâm müccededden yedlerine hücec-i şer'iyeye i'tâ oldıktan sonra ber-mantûk-ı emr-i âlî mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe bir kat dahi Ruscuk ve Silistre ve İbrâ'il ve ol havâlîde olan sikât-ı müslimînden gereğı gibi tefahhus ve istifsâr-ı hâl eyledikde İbrâ'il ahâlîsinden müte'ayyinü'z-zât Ali Ağa İbn-i Mehmed Ağa ve İbrahim Ağa İbn-i Süleyman Ağa ve Mustafa Ağa İbn-i Ahmed Ağa ve Medîne-i Silistre müte'ayyinlerinden Seyyid Ömer Ağa İbn-i Seyyid Mustafa Ağa ve Mehmed Efendi İbn-i Feyzullah Çelebi ve Mustafa Ağa İbn-i Abdurrahman ve Ruscuk müte'ayyinlerinden Seyyid Mustafa Ağa İbn-i Süleyman Ağa ve Mü'ezzîn Emin Mehmed Efendi ve Seyyid Halil Ağa İbn-i Seyyid Ali ve Hırsova müte'ayyinlerinden İbrahim Ağa ve Mustafa Ağa ve birâdereş Ali Ağa

¹³⁵ Yunanca "egumenos" Slavcastı ise "staretz" yani 'en yaşlı' anlamına gelen Gumenos, bir manastırın şefine verilen isim olduğınu ifade eder Prof.Dr. Mihai MAXİM. Kaynak olarak ise *Histoire Chronologique de la Roumanie* adlı eseri gösterir.

vesâ'ir ehl-i vukûfdan cem-i ğafir Bükreş Kasabasında sâkin olduğu hânedede mübâşir-i mûmâ-ileyh ve Serturnâyî Hüseyin –zîde-mecduhû- hâzerât oldukları hâlde cümle rü'esâ-yı boyarân Eflak'da kâ'imûn iken akd olunan meclis-i şer'-i hatîre gelüp isri'l-istihbâr Silistre nâzırının münâza'a eylediği memleket-i Eflak'dan sâhil-i Tuna'da vâkı' Eflak cîbâlerinden nübû' idüp Muştine? ve Glaçovi? ve Zağaliya? esmâsıyla mevsûm üç aded enhârın teşettütünden hâsıl olup Kalaroş? ve Benas? ve Malçor Şegul? ve Kakami? ve Orsar? ve Glaçovi? ve Marçiban? ve Çokeşde? ve Bikorina? mûşiyelerine müşt Emil olan baltalar ve ânda olan göllerde sayd olunan mâhîlerin rüsûmı ve zikr olunan üç nehrin tecemmû □ ve tekessüründen mütekevvin Borca? nâm nehr-i azîmin harkıyla hâsıl olup Evladan? ve Aslıborya? ve Kodracan? ve Kaşcori? ve Yördeşen? ve diğer Yördeş'den? ve Çıgan? ve Meselle? ve Bisgolboyada? ve İstelga? ve Koneş? ve Dodşin? ve Tanyoriç? ve Tebobinonya? ve Dalvepon Yiskopi? ve Harapol? ve Karalho Feşkol? ve Dobiciskol? ve Babaevlad? ve Tirişan? ve Mağran? esmâsıyla mevsûm senedât-ı sahîha ile mü'eyyede olan yigirmi üç kıt'a mûşiyeleri hâvî iki kıt'a balta-i kebîre kadîmü'l-eyyâmdan berü Eflak memleketinin manastırları evkâfi mütevellîleri ve boyarân taraflarından zabt ve ta'sîr ve göllerde sayd olunan mâhîlerin vesâ'ir rüsûmât-ı âdîyyesi taraflarından ahz u kabz olunup ve ânda olan re'âyânın tekâlifini Eflak voyvodaları taraflarından kabzına me'mûrlar cem' idüp nâzırlar tarafından bi-vechin mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arrûz olunmaz iken üç seneden berü Silistre mütegalibelerinden olup memleket-i Eflak'a tasallut iden vesâ'ir mütegalibeler gibi olan Canbazoğlu Mustafa Ağa nâzır tarafından emîn-i gümrük olup ibtidâ bir mikdâr mahalle îsâl-i dest-i tetâvvül yevmen fe-yevmen tasallutı müzdâd olup memleket-i mezbûrenin ol vechle dahi ihtilâline bâ'is olmuştır deyü her biri rütbe-i şâhâdetde ihbâr eylemeleriyle zikr olunan baltalar ve mûşiyeler ve anlarda olan göllerde sayd olunan mâhîler rüsûmâtı yedlerinde olan senedât-ı sahîhleri mûciblerince ashâbına zabt itdirilüp ânda ihdâs olunan askerî dalyanları mukaddemâ hedm olunan ebniye-i muhdeseleri misüllü hedm ve kal' olınmasını ve mezkûr kırkar hatve harîmin ez-kadîm vaz'ı olmayup âharları kadîmî mûşiyelerini mahza tezvîr ile zabt ve gadre mü'eddî olmakla def'-i zulm ve istikrâr-ı nizâm-ı cedîd için nâzır-ı merkûm tarafında olanlar zirâ □at ve hırâsetden ve müdâhale ve ta'allukdan men □ olınmak bâbında vâkı' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh arz ve te'yîden ve te'kîden Silistre kâdîsı ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe dahi arz ve mektûbiyle tasdîk itmeğin vech-i meşrûh üzre Silistre nâzırlarının ta'arrûz ve müdâhaleleri men' olınmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştır.

Fî Evâ'il-i R Sene [1]174

Vusûl buldıkdâ bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcibince ve amel dahi bu def'a tevârüd iden iki kıt'a i'lâm ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin mektûbında zıkr olunduğı vech üzere bâlâda mezkûr baltalar ve mûşiyeler ve anlarda olan göllerde sayd olunan mâhîler rûsûmâtı ber-mûceb-i senedât Eflak'da olan ashâbına zabt ittirilüp Silistre nâzırının ve ahâlîsinin ve mezbûr Canbazoğlu Mustafa'nın kırkar hatve nizâ'ların men' ü def'e ve istikrâr-ı nizâm-ı cedîde sarf-ı vüs' ve kudret ve Silistre nâzırı tarafında olanların hudûd-ı mezkûrede zirâ □at ve hırâsetden ve müdâhale ve ta'allukdan küllîyyen men □ ü def □ olup ser-i mû hilâfından hazer ve mücânebet eyliyesiz şöyle bilesiz.

[2]

2

İşbu emr-i âlî her bir kazâya irsâl ve mâzmûnı cümleye ifâde ve sürekiyânın ismleri ve sürelerinin kemmiyyet ve adedlerini ve emr-i şerîfimde mezkûr şurûtu müte'ahhid olduklarını nâtik defter i'lâmlarını ahz ve irsâl eylediğı vezîr-i müşârun-ileyh tahrîr itmekle virilen icmâl-i nizâm bâ-fermân-ı âlî işâret olundu.

7 N Sene [1]174

Özi vâlîsi vezîr kethüdâ Mehmed Paşa'ya ve Silistre ve İbrâ'il ve () kâdîlarına hüküm ki,

Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Silistre ve İbrâ'il vesâ'ir mahallerin ehl-i ırz ma'lûmü'l-esâmî tüccâr makûlesi hayvânât iştirâsı ve süreki tertîb ve ticâret-i sâ'ire arzûsıyla Eflak memleketine vardıklarında esâme ve şöhretlerini mübeyyin zâbitlerinden kâğıdlar alup bâzâr ve zâbitân olduğı yirlere varup alış ve viriş idüp ve hayvânâtların derûn-ı Eflak'da kışlatmayup ve Eflak re'âyâsının ve bâzergânların ticâretlerine ve emvâl ve arâzî ve zâhire ve hayvânâtlarına ve ıyâl ü evlâdlarına ta'arrûz ve müdâhale iylememek ve zalemeye sâhib çıkmayup hayvânât ve zehâyiri re'âyâdan değer bahâlarıyla alup ve lâzım gelen rûsûmât-ı âdet-i beled ve kadîmîsi üzere voyvoda tarafına edâ eylemek ve bu şurûta muhâlif harekete tasaddî idenler eşyâ ve

hayvânâtlarıyla memleket-i Eflak'dan ihrâc ve zâbitleri ma'rifetleriyle te'dîb olunmak üzere bundan mukaddem nizâm-ı vesîka bend u rabt olundığına binâ'en nizâm-ı mezbûrun istikrâr ve istihkâmını müştemil emr-i şerîfîm sudûrını Eflak kapu kethüdâları takrîr kâğıdlarıyla istid'â-yı inâyet ve bundan akdem memleket-i Eflak re'âyâsını ta'addîyât-ı eşhâs-ı mechûleden hıfz u sıyânet için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu □ anven sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcibince ta'yîn olunan mübâşir-i Müvellâ ma'rifetleriyle memleket-i mezbûrede geşt ü güzâr iden erâzil ve eşhâsı memleket-i Eflak'dan ihrâc ve fî-mâ ba □ d bilâ-izin duhûl itmemeleriçün nizâm virilüp ve nizâm-ı mezkûr düstûru'l-amel ve mahfûz olmak üzere nizâm-ı vesîka rabt olunup lâkin Âsitâne-i Aliyyem'e gelecek don yağî zikr-i âtî vech üzere memleket-i Eflak'da hayvânâtın vakt ü zamânıyla ra'y ve terbîye olunmasına muhtâc ve yağ cem'ine me'lûf olan süreççi ta'bîr olunur ehl-i ırz tüccârın kezalik vakt ü zamânıyla memleket-i Eflak'a duhûllerine mevkûf olduğına binâ'en sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen Âsitâne-i Aliyye'de bulunan don yağcı ve süreççi tâ'ifesinden el-Hâc Mustafa ve es-Seyyid Mollâ Mustafa ve el-Hâc Mehmed ve diğere el-Hâc Mustafa ve es-Seyyid Mahmud ve el-Hâc Memiş ve es-Seyyid Hüseyin ve el-Hâc Ömer nâm kimesneler meclis-i şer'a ihzâr ve istintâk olındıklarında don yağî ve basdırmalık hayvânât Rum-ili ve Boğdan ve Eflak memleketinde kasabât ve kurâdan ve mu'tâd olan bâzârlardan birer ve ikişere değer bahâ ile tedricen vakt ü zamanıyla iştirâ ve rûz-ı hızır duhûlüne değin tekmi'l ve rûz-ı hızır duhûlünden yigirmi gün mukaddem bu vech üzere tedârük ve iştirâ olunan hayvânât Rum-ili ve Boğdan câniblerinden ise Eflak toprağına nakl ve Eflak tarafında iştirâ olunan hayvânât ile savâd ta'bîr olunur su kuyuları olan mu'ayyen ve mahsûs otlakda cem' ve otlak hakkını ashâbına ve yarbarit ta'bîr olunan rûsûmı voyvodalara kadîmden ola geldiğı üzere edâ olunup Ağustos duhûlüne dek otlak-ı merkûmda ra'y ve terbîye olunup Ağustos'un on beşinden sonra hayvânât-ı mezkûre ceste ceste Rum-ili cânibinde olan kadîm salhânelere nakl ve zebh ve don yağî tahsîl ve hayvânât-ı mezkûre bu vech üzere iştirâ ve memleket-i Eflak'da savat ta'bîr olunur mahalde mu'tâd olan vakitte otladılup ve terbîye olunmağla hâsıl olup ve süreççi tâ'ifesi ehl-i ırz ve ancak kâr ü kesbleriyle meşğûl ve iktizâ iden rûsûmât ve hukûkı mu'tâd-ı kadîm ve olageldiğı vech üzere tamâmen edâ idüp re'âyâyâ zulm ve ta'addîye ve don yağî husûlüne mütevakkıf olan umûr-ı kadîmden gayrı Eflak kapu kethüdâlarının takrîrlerinin hilâfî memnû'âtdan olan şurût-ı mezkûreye müte'allik kat'a vaz □ u hareketleri mesbûk ve fî-mâ ba'd dahi umûr-ı mu'tâdelerinden gayrı hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-i nizâm-ı mezkûr vaz □ u hareket itmemek üzere ta'ahhüd itmeleriyle süreççi tâ'ifesi olan ehl-i ırz tüccârın ism ü

resmleri bâ-fermân-ı âlî virilen nizâma kat'a hâlel gelmeyüp ve hilâfıyla hareket itmemek üzere ancak me'lûf olduğu ticâretinden gayrı hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf bir emre tasaddî itmemek üzere mahâllinde sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle defter ve nizâm-ı defteri Der-aliyyem'e irsâl olunmak şartıyla sürekcî tâ'ifesi olan ehl-i ırz tüccârın Rum-ili ve Boğdan ve Eflak câniblerinde vakt ü zamânı ve değer bahâlarıyla re'âyâdan iştirâ eyledikleri hayvânâtı rûz-ı hızır duhûlünden yigirmi gün mukkadem Eflak cânibine nakl ve savâd ta'bîr olunan mahalde cem' idüp Ağustos'un on beşine değin mahall-i merkûmda otladup ve terbîye itmeleriyle mûmâna'at olunmamak üzere tüccâr-ı mezbûrenin emr-i şerîfim sudûrını ricâ eylediklerini İstanbul kâdîsı olan Mevlânâ Mehmed Emin -zîdet fezâ'ilühû- i'lâm itmeğın i'lâmı mûcibince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]174

[3]

3

Bir sûreti dahi,

Özi Vâlîsi Vezîr Kethüdâ Mehmed Paşa ve Silistre kâdîsına hüküm ki,

Ba □de't-tafsîl başka emr-i şerîfim ısdâr ve sürekcî ticâretine i'tâ olunup ve fi'l-hakîka Âsitâne-i Sa'âdetim'de envâ' revganın kesret ü vefreti tâ'ife-i mezbûrenin etrafından hayvânât iştirâ idüp Ağustos'a dek hayvânât-ı mezbûrenin Eflak'da savât(d)¹³⁶ ta'bîr eyledikleri mahallerde ra'y ve terbîye olunmalarına muhtâc ve mevkûf olup ve lâkin bundan mukaddemce nezâretin ve mübâşir ve Müvellâ ma'rifetleriyle Eflak'ın virilen nizâm-ı müstahsenenin feshine mûcib olur ednâ kusûr ve gaflet olunmak sebebiyle nizâm-ı vesîka-ı mezbûre hâlel-i tatarrukına dahi kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmamakla ber-vech-i muharrer matrûd ve memnû' olan erâzil ve eşhâsından ferd-i vâhid bu bahâne ve illet ile Eflak'a duhûl eylememek ve sürekcî tâ'ifesinin ma'lûmü'l-aded ehl-i ırzlarından şöhet ve zâtları ma'lûm sürekciler Eflak voyvodası ma'rifetiyle tertîb ve tanzîm ve mikdâr-ı mu'ayyene iblâğ olunmak ve sürekcî hayvânlarını vakt-i mezbûrda Eflak'a götürüp fakat savât(d) ta'bîr eyledikleri mahallerde ra'y ve terbîye itdirmek ve müddetleri münkazî ve hulûl eyledikte Eflak'da durmamak şartıyla intihâb olunan

¹³⁶ Katip yanlış yazıp doğru olan "savâd" şeklindedir.

ma'lûmü'l-aded ehl-i ırz süreçilerin nizâmını virdikten sonra ancak bunlara Eflak'a duhûle izin ve ruhsat virilüp keyfiyyet-i nizâmlarını Der-aliyyem'e tahrîr ve i'lâm ve lâkin bu bahâne ile mugâyir-i nizâm ve şurût-ı erâzil ve eşhâsın memleket-i Eflak'a duhûl ve intişârlarına ruhsat ve cevâz gösterilmemekden ziyâde tehâşi ve tevakkî-i tâm eylemeniz bâbında.

4

Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Erdel ve Macar havâflerinde otlak ve mer'â yirleri kalîl olmağla mâ-tekaddümden berü koyunların eyyâm-ı şitâda Eflak'a nakl ve besleyüp ve mevsiminde yünleri kırkıldıktan sonra yine Eflak'da İstanbul mübâya'acılarına ve re'âyâya fûrûht ve damuzluk için alıkodukları koyunların girü yaylaklarına tesyîr idegeldiklerine binâ'en bu sene-i mübârekede dahi Eflak arâzilerinde besleyüp damuzluk için alıkodukları koyunların yaylaklarına tesyîr itmek murâd ve memleket-i Eflak'da hâsıl olan ecnâs-ı zehâyir vesâ'ir memnû'atdan olan eşyânın bir habbesi ve hayvânâtının bir adedi düvel-i nasârâ vilâyetlerine götürülmesine ruhsat virilmemek üzere tenbîh ü te'kîdi mutazammın şeref-sudûr olan emr-i şerîfim muktezâsınca geçit yirlerinde me'mûr olanlar havf ve ihtirâzlarından zikr olınan Macar koyunlarının murûrlarına ruhsat virmemeleriyle Sebin Cenerali kendü koyunlarının murûrına ruhsat verilmesiçün sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafına mektûb tahrîr idüp lâkin bunlara izin virildiği sûrette düvel-i nasârâ memleketlerine hilâf-ı emr-i âlî-şân Eflak memleketinden koyun nakline izin verilmiştir deyü ashâb-ı ağrâzın hilâf-ı inhâlarından ictinâb idüp sarâhaten emr-i şerîfim sudûrına muhtâc olduğunu bu tarafda olan kapu kethüdâların takrîr ve emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeleriyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim Devlet-i Aliyyem re'âyâsının memleket-i Eflak ve Boğdan'da hâsıl olan ağnâm ve hayvânât ve zehâyirinin memleket-i Eflak'a naklini men'ichün olmaktan nâşi Macar ve Erdel memleketinden devlet-i uhrâ re'âyâsının kendü hayvânâtlarından memleket-i Eflak'a otlak için gelüp avdet iden ağnâmlarının murûrına mûmâna'at iktizâ itmemekle Sebin Ceneralinin murûrına ruhsat iltimâs eylediği damızlık koyunları Macar re'âyâsının kendü koyunları ise vilâyetlerine murûrına ruhsat virilüp lâkin bu bahâne ile memleket-i Eflak'da hâsıl olan ağnâm vesâ'ir hayvânât ve zâhireden bir nesnenin hilâf-ı emr-i şerîfim naklinden tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i L Sene [1]174

5

Eflak voyvodası tarafından vilâyet-i Eflak'a bu def'a kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn olunan boyarlara hüküm ki,

Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş dört senesi Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfe guresinden zabt itmek üzere şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince sâbıkâ Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra-tevcîh ve ihsânım olmağla voyvoda-i mûmâ-ileyhe varıncaya dek memleket-i Eflak'a târîh-i tevcîh-i mezbûreden siz ki boyarân-ı mûmâ-ileyhimsiz tarafından [4] emâneten zabt eylemeniz fermânım olmağın alâ cenâhi'l-isti'câl işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda siz ki mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh voyvoda-i mûmâ-ileyhe varıncaya dek memleket-i Eflak'a târîh-i mezbûrdan tarafından emâneten zabt ve mu'tâd üzere rüsûmâtını lâzım gelenlerden bi't-tamâm ahz u kabz ile voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından size sipâriş olunan husûsların rü'yet ve te'diye ve re'âyâsını himâyet u sıyânet birle hıdemât-ı mebrûra vücûda getürmeğe cidd ü cehd idüp hilâfindan begâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene 1174

6

İftihâr-ı ümerâü'l-milleti'l-mesîhiyye muhtâr-ı küberâü't-tâ'ifeti'l-îseviyye sâbıkâ Eflak voyvodası olup bu def'a dahi Eflak voyvodalığı kendüye ihsânım olan İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ebâ-an-cedd Devlet-i Aliyye-i azamet-i menkıbetime sıdk niyet ile izhâr-ı levâzım-ı ubûdiyyet ve hulûsî-i taviyyet ile ibrâz-ı merâsim-i sadâkat-i merkûz-zamîr-i istikâmet semîrîn olmakdan nâşi bundan akdem gerden-i liyâkat ve ubûdiyyetine bend ü ta'lik olunan Boğdan ve Eflak voyvodalıkları eyyâmında me'mûl-ı hümâyûn pâdişâhâneme muvâfik atvâr-ı mergûbe ve harekât-ı marazziye izhârıyla sıyânet u himâyet-i fukarâ-yı ra'iyet ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e sevk-i zehâyirde bezl-i vüs' ü miknet iderek tahsîl-i rızâ-yümn iktizâ-yı mülûkâneme bezl-i makderet vesâ'ir müterettib-i uhde-i emâret ve sadâkatin kılınan umûr ve husûsların

vech-i vecîhi hüsn ve tavr-ı merğüb-ı müstahsen üzere temşiyet ve icrâsına kemer-bend-i ihtimâm ü dikkat eylediğinden gayrı memleket-i Eflak boyarları ve ahâlîsi ile vetire-i hüsn-i ülfete ri'âyyet ile zabt u rabt memleket ve terâkkiye ve tatmîn-i fukarâ-yı râ'iyete ve muktezâ-yı dirâyetin üzere hazm ve ihtiyâta ri'âyyet idüp sünûh iden hüsn hareketin karîn-i ilm-i âlem ârâ-yı şâhânem olup ba □d-ı ezîn dahi senden rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık atvâr-ı raziyye ve âsâr-ı maraziyye zuhûr-ı melhuz-ı hüsrevânem olduğına binâ'en avâtîf-ı aliyye-i şâhâne ve avârif-ı senîyye-i pâdişâhânemden şeref-bahş sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mekârim-nümûn-ı şehen-şâhânem mûcibince fukarâ-yı ra'iyyeti ve ahâlî-i memleketi himâyet u sıyânet ve nizâm-ı vilâyete ve tesyîr-i zehâyire bezl-i kudret ve emvâl-i mîriyyeyi vaktiyle edâya müsâra □at eylemen şartıyla mülk-i mevrûsum olan memleket-i Eflak bin yüz yetmiş dört senesi zi'lhiccetî'ş-şerîfe guresinden üç sene ber-tahvîl ile zabt eylemek üzere müceddeden sana tevcîh ve ihsânım olmağla seni makarr-ı hükümete îsâl ve ikrâm ve iclâs için İskemle Ağası ta'yîn olunan mîrîmîrân kirâmdan ve hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda kapucular kethüdâlığı ile ser-efrâz emîrû'l-ümerâ-yı kirâm Mehmed Paşa -dâme ikbâlehu- ile memleket-i Eflak'a irsâl ve tesyîr olmuşsındır. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin İskemle Ağası tahsîs olunan mûmâ-ileyhile makarr-ı hükümet-i emâretin olan Eflak'a varup kürsî-i memleketde makam-ı imârete cülûs eyledikten sonra voyvodalığı mezbûrı zabt u rabta kıyâm ve mübâderet ve zâtında merkûz olan şîme-i sadâkat ve mâye-i rüşd ve kiyâset muktezâsınca vilâyetin tahsîl-i hüsn-i nizâmında ve re'âyânın mezâlimden vikâyet ü sıyânetinden ve bâ-husûs Âsitâne-i Sa □âdetim'e zehâyir tesyîrinde ve evâmîr-i aliyyemle uhdene ihâle olunan mehâmm-ı sâ'irede ihtimâm ü dikkat ve dâhil-i hitta-i hükümetin olan mahallerin şen ü âbâdân olmasına bezl-i kudret a'yân ve ahâlîsinden kâ'inen men kân hilâf-ı âde cürm ve töhmeti zâhir olanların kâ'ide ve kânûn-ı memleket üzere te'dîb ve güşmâllerinden vesâ'ir fermânım olan husûsların temşiyet ve icrâsından ve bi'l-husûs memleket-i mezbûrun zehâyirini ihtikâr dâ'iyesiyle bir ferde ketm ve ihfâ itdirmeyüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e nakl olunmak için iskelelere sevk ve tesyîrde mezîd-i sa'y u dikkat ve hakkında olan hüsn-ı zânn-ı mülûkânemi tahkîk ve tastîka fevka't-tâka nisâr-ı nakdîne vüs' ü miknet ve siz ki boyarân-ı merkûmunsuz voyvoda-i mûmâ-ileyh müstâkilen voyvodanız olmağla emr ü re'yine mütâba'at ve emrinden hâric ve re'yinden taşrâ ednâ vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 1174

7

Dergâh-ı Mu‘allâm kapucu başılığı ile hassa çakırcı başı olan Gıyas-zâde Mehmed - dâme mecduhû- ve sâbıkâ Eflak voyvodası İskerlet Voyvodaya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i sâbık mûmâ-ileysin Eflak voyvodalığın bi-hâsebi'l-iktizâ yüz yetmiş dört senesi gurre-i Zi'lhiccesi'nden ahâra tevcîh ve ihsânım olup emâret-i mezbûreden azlin sebebiyle fî-mâ ba'd Eflak'da meks ve ikâmetini muktezî olur hâlet kalmadığına binâ'en imdi işbu emr-i âlî-şânım ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ile sana vusûlunda evlâd ü iyâl ve etbâ'ınla memleket-i Eflak'dan hareket ve kalkup mübâşir-i mûmâ-ileyh refâkatiyle Dersa'âdetim'e vurûda mübâderet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin kimesneyi rencîde itdirmeksizin voyvoda-i sâbık mûmâ-ileyhi ve evlâd ü iyâlini ve etbâ'ını memleket-i Eflak'dan alup arz ve vakâr ile bi'l-mâ'iyeye mashûben bi'l-emn ve'r-refâh İslambol'a îsâle ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 1174

8

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Vidin ve Niğbolı ve Kulle ve İbrâ'il kılâ'ı muhafazalarında ve Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve () ve bölük kazâlarında yeniçeri zâbitleri olan -zîde kadruhûm- ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kılâ' muhafazalarından olan ocak ihtiyârları ve agavât ve alemdârâna ve bi'l-cümle mütekâ'idîn ve emekdârân ve odalu ve yamakân ve kazâ-yı mezkûrlar serdârları ve a'yân ve ocak-ı ihtiyârânı vesâ'ir eşrâf ve iş erlerine hüküm ki,

Kurb u civârımızda vâkı' kilâr-ı hümâyûn mesâbesinde olan memleket-i Eflak'ın nizâmı ve derûnunda mütevâttın fukarâ-yı ra'iyyetin emn ü ârâmı matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşi bundan akdem şeref-sudûr iden evâmir-i aliyye ve tarafınızdan Der-aliyye'ye vurûd iden hüccet ve i'lâmlar müciblerince temşiyet-i nizâm ve intizâmı pezir-raften-i [5] ihtirâm birle yerlü ve yabancı askerî ve gayr-ı askerîden zuhûr iden erâzil ve eşhâs bir dahi Eflak ve Kırayova havâlîlerine pâ-resîde olmayup hilâf-ı şurût-ı nizâma eşhâs-ı merkümeden mahall-i mezbûra duhûl ve vusûla cesâret idenler vukû'ında te'dîbâtları cümle ittifâkıyla icrâ olunmasına ta'ahhüd ve iltizâm ve şekâvetle meşhûr kimesneleri içlerinizden kabûl eylememek üzere kavlı ve uhûdunuz üzere bu esnâda

tarafınızdan nizâm-ı mezbûrun devâm ve istikrârına takayyüd ve ihtimâm olındığı hasebîyle mukaddemâ memleket-i mezbûreden bâ-evâmir-i aliyye cümle ittihâdıyla tard u ihrâc olunan zümre-i eşkiyâdan ekseri kemâ fi'l-evvel olan memleket-i mezbûre ve Kırayova havâlîlerine duhûl ve ibâdullâha îsâl-i şurûr ve hilâf-ı şer'î-şerîf ve mugâyir emr-i münîf fesâd ve şekâvete mübâderet ve alenen katl-i nüfûs ve hetk-i ırz ve nehb-ı emvâl ve zabt-ı emlâk birle envâ' fesâda cesâret ve re'âyâ fukarâsının emlâkını zabt ve âhur nâmıyla müceddeden birer binâ ihdâs ve derûnlarında mütemekkin ve arâzî ve mûşiyelerini temlîk ve hars ve zer' ve selem nâmıyla akçe dağıdup ve sâ'ik ü müsâ'ik terbîh eyledikleri ecilden nizâm-ı mezbûra hâlel-târî olup fukarâ-yı ra'iyetin ve ehl-i ırz tüccâr-ı müslimînin bi'l-külliyeye râhatları ref' ve selb olup ahvâlleri perîşân ve diğerkûn olduğu ve bu vech ile tenfîz-i evâmir-i aliyye ve tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye su'ûbet-i azîme tatarruk eylediği Der-i devlet medâra inhâ olunmağla imdi bu gûne hilâf-ı mazmûn evâmir-i âlî-şân ve mugâyir-ı rızâ-yı pâdişâhâne hareketin şe'âmeti bî-rayb ve gümân olduğu cümleye nümâyân olmağla mukaddemâ bu bâbda şeref-rîz sudûr olan evâmir-i celîlü's-şân müciblerince tarafınızdan virilen hüccet ve urûz ve i'lâmlar mantûkî üzere nizâm-ı kadîmin devâm ve istimrârına her biriniz cidd-i tâm ve sa'y u ihtimâm eyleyüp memleket-i mezbûreden matrûd ve mahrec olan zaleme ve eşkiyâ makûlesi bir dahi havâlî-i merkûmeye ayak basmamak ve fukarâ-yı ra'iyetin emlâk ve arâzîlerine îsâl-i eyâdi-i tasallut eylememek ve ba'zı iddi'â eyledikleri hukûk da'vâlarını zâbitleri tarafından mu'tâd üzere serhâd tezkeresi ahz ve mukaddemâ sâdir olan fermân-ı âlî mücibince doğru Bükreş'e varup Eflak voyvodası ma'rifetiyle Yergöğü kâdîsi huzûrında şer'le rü'yet vesâ'ir ehl-i ırz tüccâr-ı müslimîn dahi ticâret tarîkiyle memleket-i mezbûreye vardıklarında bu nizâm üzere amel ve hareket ve min-ba'd zaleme ve eşkiyâyâ sâhib çıkmayup ve re'âyânın arâzî ve mûşiyelerine hars ve zer' idmeyüp ve seleme nâmıyla akçe dağıdup murâbaha almayup mücerred bey' ü şirâların akd ve rü'yetiçün varanlar kapudân ve beşlüyân bulunan bâzâr yirlerine varup ârâm ve birkaç gün zarfında umûrların görüp tizce yirlerine avdet ve istihkâm ve nizâm-ı memleketin bezl-i miknet birle hilâf-ı şurût u uhûd ve hareketden ziyâde ittikâ ve bundan sonra me'âza'llâhu te'âlâ hilâf-ı evâmir-i aliyye ve mugâyir-i şurût-ı nizâm ve kuyûd u uhûd ser-i mü hareket ve mikdâr-ı zerre rehâvet ve eşkiyâyâ mesağ ve ruhsât gösterildiği ilkâ-i sâmi'â-i hümâyûn olmak ihtimâli olur ise ber-vechile özr ve cevâbınız ısgâ olunmayup vücûhle gûşmâl ve te'dîbiniz icrâ olınacağı emr-i mütehakkık bilüp âna göre basîret ve intibâh üzere hareket ve ale'l-ittifâk icrâ ve infâz-ı evâmir-i âlî-şâna sarf-ı kudret ve dâ'imâ tahsîl-i rızâ-yı yümn iktizâ-yı hümâyûna bezl-i vüs' ü miknet ve

hilâfdan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mübâ'adet eylemeniz için cümlenize tenbîh ü te'kîdi mutazammın fermân-ı âlî sâdır olmağın kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân () -zîde kadruhû-irsâl olındı vusûlunda vech-i meşrûh üzere şeref-bahş sudûr olan fermân-ı celîlü's-şân mûcibince amel ve hareket ve hilâfından ziyâde ihtirâz ve mücânebet eyliyesiz deyü iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Mahmud Ağa -dâme uluvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olınmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1174

9

Dobrica ve Mankalya ve Köstence ve Çalikkavak () ve () kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dobrica ve Mankalya ve Köstence ve Çalikkavak ve () ve () zâbitleri ve cizyedârları ve ümenâ vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

İbâdullahın zer' ve hars eyledikleri mevrû'âtların biçilmesiçün memleket-i Eflak'dan ber-vech-i mu'tâd Dobrica ve Köstence ve Mankalya vesâ'ir mahallere gidegelen orakçılar bu sene-i mübâreke de dahi ihrâc ve irsâl itdirilüp zikr olunan orakçılardan akçe mutâlebesiyle bir ferde cevri ü ezîyet itdirilmemek üzere emri-i şerîfimle tenbîh-i ekîd olunduğın bundan akdem Eflak voyvodasına gönderilen emri-i şerîfimde ifade olunduğın binâ'en ve vilâyet-i mezbûreden tarafınıza gidecek orakçılar kimesne tarafından rencide olınacakların Eflak voyvodası kendülerini i'timâd eyledikten sonra tesyîr olınmışlarken siz ki mevlânâ-yı vesâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz varan orakçıların beher neferinde tarafınızdan toprak basdı ve cizye talebi ile habs ve tazyîk oldukları Der-aliyyem'e inhâ ve ihbâr olınmakla emri-i şerîfime mugâyir bu gûne harekete cesâretiniz ve bilâ-emân haklarınızdan gelinmek müstelzem olmuşken fi-mâ ba'd zikr olunan orakçılardan akçe talep olunmayup ahârlara dahi aldirmayup himâyet u sıyânetlerine takayyüd-ı tâm olınmak şartıyla [6] bu def'a töhmet-i merkumenizden iğmâz olup yalnız inzâr ve tehdîd ile iktifâ olunmağla i'lâmen ve te'kîden işbu emri-i şerîfim ısdar ve irsâl olınmıştır. İbâdullahın suhûlet ile temşiyet-i maslâhâtları için ihrâcı ve âminen ve sâlimen vilâyetlerine i'âdeleri fermânım olan orakçılardan akçe mutâlebesi mugâyir-i rızâ-yı hümayûnum idüğü ve ba'de'l-yevm mesfûrlardan gerek mütesellim ve nüzzâr ve ümenâ ve gerek cizyedârlar taraflarından bi-vechin mine'l-vücûh akçe talep ve ta'cîz ve habs olındıkları mesmû' olmak lâzım gelür ise özri ve illetiniz bir dürlü makbûl ve

mesmû' olmayacağı ma'lûmunuz oldıkda mazmûn-ı emr-i şerîfimi cümleye i'lân ve işâ'at ve ba'de'l-yevm Eflak memleketinden gelen orakçılardan cizye ve toprak basdı nâmı ve âhar vechle bir ferde ve cizyedârlara ve nâzırlara ve iskele eminlerine bir akçe ve bir habbe aldırılmayup akçeleri dahi alındığı var ise bilâ-özr ve muhâlefeti girü ashâbına istirdâd ve habs olunmuşları var ise bilâ-tevfik sebilleri tahliye ve mütenebbih olmayanları haklarından gelinmek için Der-aliyyem'e i'lâm olunarak himâyet u sıyânetlerine sa'y ve ikdâm eyleyesiz nizâm-ı mezbûr nef'an li'l-ibâd ihtiyâr olup bundan sonra hilâfına hareket olduğu istihbâr olunmak lâzım gelür ise halâs ü necât mutasavver olmayup va'idât-ı mezbûra bilâ-emân hakkınızdan icrâ olunacağı bî-ıştibâhdır âna göre hareket ve ser-i mü hilâfindan hazer ve mücânebet olunmak bâbında femân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene 1174

10

Özi Vâlîsi Vezîr Kethüdâ Memed Paşa'ya hüküm ki,

Bu sâl-i bâ-ikbâlde memleket-i Eflak ve Boğdan'dan mu'tâd-ı kadîm üzere orakçılar ihrâc ve Özi Eyâleti dâhilinde olan kazâlara irsâl itdirilüp ücretleriyle ibâdullâhın ekinlerin biçüp ve avdet eylediklerinde uğradıkları kazâlardan ve ekin biçdikleri mahallerde vesâ'ir geçidlerde iskele eminleri ve voyvodaları geçid nâmı ve toprak basdı ve cizyedârlar cizye ve avâ'id talebiyle bir akçe ve bir habbelerin almamak ve kat'a cevri ü ta'addî olunmamak üzere mukaddemâ emr-i şerîfimle men'-i ekîd ile men' olunmuşken Karinâbat ve Çalikkavak ve Aydos vesâ'ir mahallerin cizyedârları Eflak re'âyâsından vâfir re'âyâyı ahz u habs ve hizmetleri mukâbili müstehâk oldukları ücretlerini cizye ve toprak basdı akçelerine mahsûben ve tekâzân ücretlerin virmeyüp ve ba'zılarına dahi ba'zı kesândan istidâneye cebir ve tazyîk olındıklarını müşâhede idenler haber virmeleriyle evâmir-i şerîfeme muhâlif mezkûrlardan ber-vech-i muharrer cizye ve toprak basdı nâmıyla akçe taleb idenler küllîyyen men' ü zecr ve kendüleri habsden itlâk ve ücretlerine mahsûb olup yâhud alınan akçeleri her ne ise bi't-tamâm istirdâd ve kendülerine teslîm itdirmek bâbında fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdır. Eflak ve Boğdan'dan ihrâc itdirilen orakçılardan voyvodalar ve iskele eminleri ve cizyedârlar taraflarından kâ'inen men kân geçid nâmı ve toprak basdı bahânesiyle ve cizye ve â'idât-ı sâ'ire mütâlebesiyle min-ba'd cevri ü

ta'addî itdirilmeyüp bu misüllü mutâlebâtın men'-i küllî ile men' ü def'ine kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve ne-mikdâr re'âyâ habs olunmuş ise cümlesini habsden itlâk itdirüp ve bu bahâne ile ücretleri virilmeyenlerin ücretlerini lâzım gelenlerden tahsîl ve ücretlerine mahsûben alıkonulan akçeleri bi't-tamâm cizyedârlardan vesâ'irlerden alâ eyyi hâlin istirdâd ve ashâbına verdirdüp âminen ve sâlimen vilâyetlerine avdetlerinde kimesne tarafından cevr ü ta'addî olunmamak üzere buyuruldularınla cümleye tenbîh ü te'kîd ve her-vechle himâyet u sıyânetlerine ihtimâm u sa'y u dikkat idüp bu emr-i mühimde ednâ kusûr ve iğmâzdan beğâyet tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene [1]175

11

Karinâbat ve Çalikkavak ve Aydos ve () ve () kazâların kuzât ve nüvvâbına ve bi'l-cümle zâbitân ve cizyedârlara hüküm ki,

Bu sâl-i bâ-ikbâlde memleket-i Eflak ve Boğdan'dan mu'tâd-ı kadîm üzere evâmir-i şerîfemle orakçılar ihrâc ve zikr olınan mahallere irsâl itdirilüp ücretleriyle ibâdullâhın ekinlerin biçüp ve avdetlerinde ve ekin biçdikleri mahallerde vesâ'ir geçidlerde iskele eminleri ve voyvodaları geçid nâmı ve toprak basdı bahânesiyle cizyedârlar cizye ve avâ'id talebiyle bir akçe ve bir habbelerin almamak ve kat'a cevr ü ta'addî olunmamak üzere emr-i şerîfimle men'-i ekîd ile men' olunmuşiken bu def'a emr-i şerîfime mugâyir Karinâbat ve Çalikkavak ve Aydos vesâ'ir kasâbalara varan Eflak re'âyâsını voyvoda ve cizyedârlar ahz ve müstehak oldukları ücretlerini cizye ve toprak basdı akçelerini tekâzân ücretlerin alıkoyup ve ba'zılarını dahi istidâneye cebir ve tazyîk olındıkları ol tarafdandan gelenler sahîhan ve tahkîken haber vormeleriyle habs olınanlar habsden itlâk ve cizye ve toprak nâmı ile alınan ve mahsûb olan akçeleri bi't-tamâm lâzım gelenlerden istirdâd ve kendülerine teslîm ve kusûr ücretleri kalmış ise tahsîl ve kendülere edâ itdirilüp âminen ve sâlimen vilâyetlerine avdetlerini sa'y u ihtimâm ve Eflak re'âyâsından min-ba'd toprak basdı ve cizye mütâlebesinden ittikâ-i tâm olınmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdır. Eflak ve Boğdan'dan ihrâc itdirilen orakçılardan voyvodalar ve iskele eminleri ve cizyedârlar taraflarından kâ'inen men kân geçid nâmı ve toprak basdı bahânesi cizye ve â'idât-ı sâ'ire mütâlebesiyle cevr ü ta'addî itdirilmeyüp men'-i küllî ile men' ü def'i kemâl-i

ihitimâm ü dikkat ve bu bahâne ile habs olunanlar alâ eyyi hâl habsden ihrâc ve itlâk ve müstehak oldukları ücretlerini cizye ve toprak bastı akçelerini takas ve mahsûb olunmayup ücretlerini nakden kendülere teslim itdirmeğe ve âminen ve sâlimen vilâyetlerine avdetlerini ve mütâlebe-i mezbûreden himâyet u sıyânetlerini mezîd-i ihtimâm u sa'y-ı tâm eyliyesiz bu husûsa takayyüd ve ihtimâm olınmak ehemmi mehamdan iken şöyle ki nâm-ı mezbûra binâ'en ücretleri virilmedüğü ve tazyîk ve habs olındıkları tekrâr haber virilmek lâzım gelür ise özl ve illetiniz kat'a ısgâ olunmayup bilâ-emân hakkınızdan gelineceği mukarrerdir âna göre hareket ber-vech-i muharrer orakçılardan bir ferd akçelerin almamak ve rencide eylememek husûslarını kemâl-i nezâret ve sarf-ı vüs' ve dikkat idüp mikdâr-ı zerre hilâfindan ve ser-i mû rehâvet ve taksirden gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb ve ittikâ olınmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i M Sene 1175

[7]

12

Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhiline vâkı' kılâ' ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri zâbitânına hüküm ki,

Tuna sevâhiline vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî vesâ'irleri birer tarikle bilâ-mücib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ihdâs ve kimi müdde'î ve kimi şahid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrim eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'ında sükût idüp ba'd-ı zamân hassa ile yek-dil ve celb-i mâliçün fukarâdan iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebiyle da'vâya şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmîr-i aliyye ısdâr ve bu vechle fukarâya gadr eylemek mu'tâdları olduğu mukaddemâ Der-aliyyem'e i'lâm olındıkda mezâlim-i merkûmenin def' ü ref'ine ve tenbîh olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet olınarak dem-i diyet nâmıyla akçe mütâlebesi da'vâsına tasaddî idenlerin iddi'âları ısgâ olunmayup men'-i küllî ile men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ile nizâm-ı merkûmın devâmına ve fukarâ-yı ra'iyetin istirâhat ve ârâmına bezl-i vüs' ve kudret olınmak üzere yüz yetmiş senesinde mufassâl ve meşrûh emr-i şerîf sâdır olmuşiken şimdi bu emr-i şerîfe mugâyir ba'zı eşîrâ memnû' olan dem-i diyet ve tezvîrât ile ba'zı eşyâ ve nukûd da'vâlarına

tasaddî ile nizâm-ı memleketin ihtilâlîne ve fukarânın bî-huzûr ve âzürdeliklerine bâdî oldıkları sem'-i hümayûnuma ilgâ olunup bu misüllü mazarrat ve ezîyetlerin men' ü def'i lâzım ve mühim olduğına binâ'en mukaddem sâdır olan emr-i şerîf mûcibince dem-i diyet nâmıyla akçe mütâlebesi ve tezvîrât ile akçe ve eşyâ da'vâsına tasaddî idenlerin iddi'âları ısgâ olunmayup men'-i küllî ile men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve mütenebbih olmayanları zâbitleri ma'rifetiyle te'dîb olunarak nizâm-ı merkûmın devâmına ve fukarâ-yı ra'iyetin istirâhat ve ârâmına ve ber-vech âzürde ve remîde olmamalarına bezl u sa'y u kudret eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince fî-mâ ba'd dahi müzevver da'vâlar ile dem-i diyet akçesi ve tezvîrât ile eşyâ ve nukûd talebiyle fukarâyı ta'cîze tasaddî idenlerin iddi'âları ısgâ olunmayup men'-i küllî ile men' ü def' ihtimâm ü dikkat olunarak fukarâ-yı ra'iyetin emn ü râhatları celbine ve nizâm-ı memleketin ihtilâlden sıyânetine bi'l-ittifâk ihtimâm ve sarf-ı cehd nâm eyleyüp emr-i şerîfime mugâyir eşkıyâya bu misüllü idi'âlara tasaddîye ruhsat ve mülâyemet göstermekden cümleniz begâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]175

13

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvodaya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp Silistre ahâlîsinden ve ahârdan ba'zı eşirrâ zuhûr ve mücerred celb-i menfa'at ve fukarâyı tecrîm için niçe dürlü şirret ve müzevver da'vâlar peydâ ve hilâf-ı inhâ birer takrîb ile evâmir-i şerîfe ısdâr ve mübâşirler ile vilâyet-i Eflak'a gönderüp re'âyâ fukarâsını bi-gayrı hakk tağrim ve tecrîm ve ta'addî ve tecâvüzden hâlî olmayup ihtilâle bâ'is ve re'âyâ fukarâsının perâkende ve perîşân olmalarına bâdî oldukları mukaddemâ inhâ ve istirhâm oldıkda fî-mâ ba'd ol makûle eşirrâ zuhûr ve müzevver da'vâlar ile hilâf-ı inhâ mübâşir ta'yîn ve bir tarîkiyle emr dahi ısdâr itdirirler ise ol misüllü eşirrânın mübâşirleri redd ve ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîf ihsân olunmağla ber-vech-i meşrûh müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Divân-ı Hümayûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda vech-i muharer üzre emr-i

şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince ol makûle şirret da'vâlarıyla re'âyâ fukarâsına cevri ü ta'addî kâsd idenlerin iddi'â-yı tezvîrleri men' ü def' ve redd olunup şer'î da'vâsı olanların da'vâları şer'le rü'yet ve fasl olunmak için Yergöğü kâdîsına havâle eylemek bâbında.

14

Hâlâ Vidin muhâfızı Köprili-zâde Vezîrim Ahmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine ve hizmet-i muhâfazada olan sâ'ir zâbitân ve serdengeçdi ağaları ve ihtiyârlarına hüküm ki,

Bundan akdem tüccâr-ı müslimîn memleket-i Eflak ve Kırayova'da kâr ü kesbleriyle mukayyed ve kendülerinden re'âyâ fukarâsı intifâ' ve vesâatlarıyla dahi hücum-ı zalemeden tahsîl-i emniyyet ve ehl-i ırz olan tüccâr-ı müslimîn ancak ticâretleriyle meşgûl ve min-ba'd hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnda re'âyâ fukarâsının arâzî ve emlâk ve kovan ve hayvânât ve hubûbâtlarına müdâhale ve ta'arrûz eylememek üzere nizâm virilüp ve şurût-ı nizâmı muhtevî taraf-ı şer'den virilen i'lâm ve hücc-i şer'iyeler kayd ve tescil olunmuşiken bu esnâda ba'zı zaleme ve mütegalibe makûleleri memleket-i Eflak'dan mündefi' ve münkatî' olmayup yine birer tarikle hudûd-ı Eflak ve Kara Eflak'a duhûl ve bâ-pervâ icrâ-yı şekâvet ve müceddeden alâka peydâ itmek kasdıyla re'âyânın kovanlarını zabt ve kendülerine tahsîs ve bu vechle emvâl-i mîriyyenin kesri ü noksânına bâdî ve fukarâyâ küllî gadr itmek sevdâsında olmalarıyla bundan mukaddemce ma'rifet-i şer'le virilen şurût-ı nizâm düstûru'l-amel tutularak merkûmların şerr ve mazarratları fukarâ-yı ra'ıyyetin üzerlerinden men' ü def' olunmak için müceddeden emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- memhûr arz-ı hâl ile istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca □at olındukda memleket-i Eflak'ın tahsîl-i nizâmı ve erâzil ve eşhâsdan tasfiye ve tathîr için bundan mukaddem Der-aliyyem'den mahsûsan mübâşir ve müvellâ gönderilüp vilâyet-i mezbûrenin istihsâl-i nizâmına mübâşeret eylediklerinde eşkiyâ ve hazele makûleleri memleket-i mezbûreden küllîyyen ba'de'l-ihracı tüccârdan fakat ehl-i ırz adâdından olanların Eflak'ın bâzâr yirlerine varup gelüp bey' ü intifâ' idüp tevakkuf eylemeksizin re'âyâyâ ve emvâline

kat'a ta'arrûz eylememek ve erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına ayak basmamak üzere Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası tekefful ve iltizâm ve ta'ahhüd eylediğıne binâ'en erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına varmamak şartıyla fakat ehl-i ırz tüccâr makûlesinin eşkiyâ ile muhâlata eylemeksizin kendü ırzlarıyla Eflak'ın [8] bâzâr yirlerine varup bilâ-tavattun bey' ü şirâ eylemelerine kimesne tarafından mûmâna'at olunmayup nizâmı herkese bu vech üzere ifâde ve tefhîm ve nizâm-ı mezbûrun ilâ-mâşâ'allâhu te'âlâ istimrârına ihtimâm ü dikkat olunmak için yüz yetmiş dört senesinde emr-i şerîfim virildiğı mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ilelebed nizâm-ı mezbûrun istidâmeti husûsına ihtimâm ü dikkatiniz matlûb-ı hümâyûnum olduğunı yakînen bilerek Eflak'dan kimesne tavattun ve temekkün eylememek husûsuna ziyâde ihtimâm ü dikkat ve nizâm-ı mezbûr üzere erâzil ve eşhâs Eflak'a varmamak üzere men' ü zecrlerine ve fukarânın arâzî ve emlâk ve kovanlarına kat'a müdâhale ve ta'arrûz eylememek üzere tenbîh-i ekîde sarf-ı cell-i himmet ve ehl-i ırz tüccâr dahi ancak bâzâr yirlerine varup ânda kendü hâllerleriyle alış ve viriş idüp bâzâr yirlerinden gayrı mahallere tecâvüz olunmamak emrine dahi nezâret birle re'âyâ-yı Eflak'ın emn üistirâhatlarına ve ihtiyâr olunan nizâm-ı mezbûrun hilâfına bir ferde ruhsât ve cevâz göstermekden ziyâde tehâşi ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evasıt-ı M Sene [1]175

15

Bir sûreti dahi,

Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'da sâkin re'âyâ fukarâsının mücrim-i zalemeden tahsîl-i râhat ve emniyyetleri için bundan akdem Der-aliyyem'den gönderilen mübâşir ve müvellâ ma'rifetleriyle erâzil ve eşhâs memleket-i Eflak'dan küllîyyen ihrâc olunup ehl-i ırz olan tüccâr-ı müslimîn ancak ticâretleriyle meşğûl ve min-ba'd hilâf-ı rızâ-yı hümâyûn re'âyâ fukarâsının arâzî ve emlâk ve kovan ve hayvânât ve hubûbâtlarına müdâhale ve ta'arrûz olunmamak üzere nizâm-ı vesîkaya rabt ve şurûtı muhtevî taraf-ı şer' den virilen hücec-i şer'iyye kayd ve tescîl olunmuşiken bu esnâda ba'zı zaleme ve mütegalibeler nizâm ve ta'ahhüdlerine mugâyir memleket-i Eflak'dan mündefi' ve münkati' olmayup

yine birer tarîkiyle hudûd-ı Eflak ve Kara Eflak'a duhûl ve bî-pervâ icrâ-yı şekâvet ve müceddeden alâka peydâ itmek kasdıyla re'âyânın kovanlarını zabt ve kendülerine tahsîs ve bu vechle emvâl-i mîriyyenin kesr ü noksânına bâdî ve fukarâya küllî gadr eylemek sevdâsında olmalarıyla bundan mukaddemce ma'rifet-i şer'le virilen şurût-ı nizâm düstûru'l-amel tutularak merkûmların şerr ü mazarratları fukarâ-yı ra'iyetin üzerlerinden men' ü def' olunmak için müceddeden emr-i şerîfim sudûrını sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin memhûr arz-ı hâlinle istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda memleket-i Eflak'ın tahsîl-i nizâmı ve erâzil ve eşhâdan tasfiye ve tathîrine irâde-i mülûkânem ta'alluk eylemekden nâşi mukaddemâ Der-aliyyem'den mahsûsan mübâşir ve müvellâ irsâl ve vilâyet-i mezbûrenin istihsâl-i nizâmına mübâşeret eylediklerinde eşkıyâ ve hazele makûleleri memleket-i mezbûreden küllîyyen ba'de'l-ihrac tüccârdan fakat ehl-i ırz adâdında olanların Eflak'ın bâzâr yirlerine varup gelüp bey' ü intifâ' idüp tavattun eylemeksizin re'âyâyâ ve emvâline kat'a ta'arrûz eylememek ve erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına ayak basmamak üzre Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası tekkeffül ve iltizâm ve ta'ahhüd eylediğine binâ'en erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına varmamak şartıyla fakat ehl-i ırz tüccâr makûlesinin eşkıyâ ile muhâlata eylemeksizin kendü ırzlarıyla Eflak'ın bâzâr yirlerine varup bilâ-tavattun bey' ü şirâ eylemelerine kimesne tarafından mûmâna'at olunmamak üzre bu nizâm-ı mergûb herkese ifâde vü tefhîm ve nizâm-ı mezbûrun ilâ-mâşâ'allâhü te'âlâ istikrâr ü istimrârına ihtimâm ü dikkat olunmak için yüz yetmiş dört senesinde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince şurût-ı mezbûrenin hâlelden muhâfazasına ve hilâfına hareket idenlerin men' ü def'ine takayyüd ve ihtimâm eylemek üzre Vidin muhâfızı ve Vidin kâdîsı ve yeniçeri zâbiti ve hizmet-i muhâfazada olan sâ'ir zâbitân ve serdengeçdi ağaları ve ihtiyârlarına hitâben başka emr-i şerîfimle tenbîh-i ekîd olunmağla i'lâm-ı hâl için sana dahi mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmın oldıkda Vidin muhâfızı ve yeniçeri zâbiti ile muhâbere ve mukâtebe iderek nizâm-ı mezbûrın hilâfına harekete cesâret idenlerin kemâ kân küllîyyen men' ü def'lerine ve fukarânın arâzî ve emlâk ve kovanlarını kimesne tarafından kat'a müdâhale ve ta'arrûz olunmamak husûslarını ve nizâm-ı müstahsen-i merkûmın istikrârına ve hâlelden muhâfazasına ve re'âyâ-yı Eflak'ın emn üistirâhatlarına sen dahi kemâl-i ihtimâm ve sarf-ı cehd-i tâm eyleyüp ser-i mü hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ziyâde tehâşi mücânebet eylemek bâbında.

Vidin muhâfızı vezîrim () Paşa ve Özi vâlisi vezîrim () Paşa –edâmâ'allâhü te'âlâ iclâlehûmâya- ve nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâb -zîde fazlehûm-mütesellimîn ve yeniçeri zâbitânı ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak kadîmü'l-eyyâmdan berü mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min küllî'l-vücûh serbest ve re'âyâ ve sekenesi âsûde-i bister emn ü râhat ve emlâk ve arâzîlerine mutasarrîf ve mâlik olmak ve taraf-ı âhardan Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla ve kat'a tecâvüz olunmamak üzere yüz yetmiş dört senesi evâhir-i Saferi'nde emr-i şerîfim i'tâ ve ihsân olunmuşiken Tuna sevâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîlerinden askerî ve gayr-ı askerî vesâ'ir re'âyâ makûleleri Eflak ve Kara Eflak hudûdlarını tecâvüz ile diledikleri yirlerde hars ü zer' ve müceddeden derûn-ı Eflak'da alâka peydâ ve bu takrîb ile Eflak'dan keff-i yedd itmeyüp emvâl-i mîriyyenin kesr ü noksânına ve virilen nizâmın inhilâlîne bâdî ve re'âyâ fukarâsının ifsâd-ı hâl ve tekdîr-i bâllerine mü'eddî olmalarıyla merkûmların ol vechle zâhir olan tecâvüz ve ta'addîleri re'âyâ fukarâsı üzerlerinden men' ü def' olmak için müceddeden emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- memhûr arz-ı hâl ile istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince Eflak ve Kara Eflak toprağında kâ'inen men kân fuzûlî zirâ'at ve hırâset idenler men'-i küllî ile men' ü def' ve karâr-dâde olan nizâm-ı müstâhsenin ihtilâlîni mûcib harekete tasaddî idenler zâbitleri ma'rifetleriyle Eflak'dan tard u ihrâc ve mütenebbih olmayanların muhkem haklarından gelinerek memleket-i Eflak'ın karâr-dâde olan nizâm-ı müstâhsenin tatarruk-ı hâlelden muhâfaza ve sıyânetine ve fukarâ-yı ra'ıyyetin tahsîl-i emn ü râhatlarına sarf-ı vüs' ü makderet ve bezl-i cehd ve miknet olunması için yüz yetmiş dört senesi evâhir-i Saferi'nde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket olunmak için yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı M Sene 1175

[9]

Özi vâlisi ve Vezîr Kethüdâ Mehmed Paşa'ya ve Silistre nâ'ibine hüküm ki,

Sen ki Silistre nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Hasan -zîde ilmuhûsun- Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderdüp hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda - hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- tarafından memleket-i merkûmede beşlülük hizmetinde müstâhdem Mehmed ve ma'iyyetinde olan Ali ve neferâtları ve memleket-i merkûma civâr olunan kurâların re'âyâları ve pırkalabları¹³⁷ bi-esrîhim meclis-i şer'â gelüp bu sene-i mübâreke vakt-i hasad takarrub itmekle orakçılar ihrâcı için sâdır olan emr-i şerîfime binâ'en voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından Eflak kazâları zâbitânına ve kapudânlarına kesret üzere karşı taraflara orakçı geçürmek için tenbîh olunup orakçı re'âyâlar bi'l-cümle vaktiyle karşı taraflara gönderildikten sonra bî-hengâm kasaba-i Mankalya'da Dergâh-ı Mu'allâm kapucı başlarından Genç Ali -dâme-mecduhûnun-hâsıl olan mahsûlını biçmek için memleket-i mezbûreden yüz yigirmi nefer orakçı talebiyle kapudânlarına tezkere tahrîr ve hazînedârı Ahmed nâm kimesneye gönderüp merkûm dahi diledüğü kadar re'âyâ almak kasdına şurû' ve karşı tarafa götürüp ba'zı kimesnelere îcâr ve ücretlerin kendi ekl ü bel' eylemek ze'amıyla mûmâ-ileyhin tezkeresinde tasrîh olunan yüz yigirmi neferi hak ve yirine dört yüz yigirmi nefer tahrîr ve aşkıyâ-ı anîfeden yanına istishâb eylediği Topal Hasan ve yigirmi beş otuz nefer tüfenkli eşkıyâ ile memleket-i Eflak'a geldiğinde orakçılar bi'l-külliyeye karşı tarafa geçmiş bulunmağla kapudân-ı merkûm derhâl yüz yigirmi nefer re'âyâyâ kendü mahsûllerin terk itdirüp mûmâ-ileyh tarafına göndermek üzere hazır ü âmâde iken hazînedâr-ı merkûm dört yüz yigirmi nefer isterem deyü eşkıyâları ile me'ân re'âyâ fukarâlarını cebren ve kahren karyelerinden ihrâc ve karye be karye geşt ü güzâr ve beher karyeden yigirmi beş otuzar guruh fuzûlî taleb idüp ol mikdâr akçeyi viremediklerinden İstanka karyesi kapudânı Petro kapudâna bi-gayr-i hakkın iki yüz değnek darb ve oğlu Vasil zimmînin kolını âlet-i câriha ile cerh ve alîl eylediklerinden gayrı leylene ve sekrânen karyeleri basıp re'âyânın ıyâl ü evlâdlarını hânelerinden ihrâc ve pür-beyâbân mahallere sürüp fı'l-i şenî' idüp zulm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmamağla mezbûr Mehmed ta'yîn olunduğu hizmeti muktezâsınca def'ile meşgûl ve

¹³⁷ Eflak'ta 1368, Boğdan'da ise 1387 yılında *Kapitaneus* adlı kumandanın ismiyle bilinen makam olmakla beraber bir kale idarecisinin ünvanıdır. Bu görevlinin, idarî, askerî ve adli yetkileri bulunmaktaydı. Ayrıca buldukları bölgede voyvodayı da temsil etmekteydi. Maaşları ise yerli halktan sağlanmaktaydı. Şeklinde bu bilgiyi veren Prof. Dr.Mihai MAXİM, kaynak olarak ise *Histoire Chronologique de la Roumanie* adlı eseri gösterir.

şer‘-i şerîfe da‘vet için oldukları mahale vardıkda mezbûr Hazînedâr Ahmed eşkıyâ-ı merkûme ile üzerine hücûm ve neferâtından bir adamının kolını kurşun ile darb ve cerh ve iki nefer İbrahim ve Süleyman nâm kimesneleri dahi Dombores karyesinde alenen katl ve ol muhârebeye kendü refiklerinden bir nefer kimesne dahi katl olup fesâd ve tuğyânlarından bir dürlü emn ü râhat kalmayup ahvâl-i fukarâ diğer gûn olduğunu mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bi'l-iltimâs arz ve inhâ ve işbu i‘lâmda mezkûr hâlât-ı ğayr-ı maraziyye gereği gibi teftîş ve tefahhus ve vukû‘ı üzere i‘lâm olunmasını Eflak kapu kethüdâları istid‘â eyledikleri ecilden Eflak kapu kethüdâları takrîrlerinden istid‘â eyledikleri üzere husûs-ı mezbûr sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le gereği gibi sû‘âl ve tefahhus ve hakîkat-i hâl vukû‘ı üzere Der-sa‘âdetim'e arz ve i‘lâm olınmak bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1175

18

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvodaya hüküm ki,

Emr-i şerîfimle ibâdullâhın mevrû‘âtları biçilmesi için beher sene memleket-i Eflak'dan ihrâc olınagelen orakçılar Mankalya ve Dobrıca vesâ'ir mahallere voyvodalar ma‘rifetiyle sevk ü tesyîr olınagelmişiken Karadeniz iskelelerinden kapan-ı dakika sevk-i zahireye mübâşir olan Dergâh-ı Mu‘allâm kapucubaşlarından Genç Ali -dâme mecduhû- ile ve hazînedârı mutasarrıf oldukları birkaç kıt‘a çiftliklerinin mahsûlâtını biçmek için kapucı başı-ı mûmâ-ileyh hilâf-ı evâmir-i şerîfem ve mugâyir-i şurût-ı serbestiyetde hazînedârı merkûmı mahsûsan Eflak'a irsâl ve başka yüz yigirmi nefer re‘âyânın Eflak'dan ihrâcları için yedine tenbîh-i hâvî tezkere virüp ol dahi memleket-i mezbûrenin nizâmı esnâsında mütegalibe-i matrûdeden birkaç nefer şakîleri ma‘iyyetine alup Eflak'a vardığında bu vesîle ile mücâdele ve mukâtele ve muhill-i nizâm-ı vilâyet olur hareket vukû‘ı Silistre nâ'ibi tarafından bi'l-iltimâs Der-aliyyem'e i‘lâm olup Eflak'dan bu gûne hareketin vukû‘ıyla serbestiyet-i kadîmesine hâlel-i tatarruk eylediğinden kat‘a rızâ-yı hümâyûnum olmamağla nizâm-ı vilâyetin sıyâneti ve fukarânın emn ü râhatı ve serbestiyet-i kadîmesine ri‘âyet için mûmâ-ileyhimâyla Tuna sevâhilinde vesâ'ir bu misüllü ashâb-ı sefâyin ve zî-kudret çiftlik mutasarrıfları orakçı husûsuna karışmayup orakçı ihrâcı vakt-i duhûlünde beher sene sudûr iden emr-i şerîfim mücibince ancak Eflak voyvodaları ma‘rifetiyle ve mübâşeretleriyle tedârük ve ihrâc

olunup münâfi-i serbestiyet ve mugâyir-i nizâm-ı vilâyet fesâdı ve müstevcib ve ihtilâli müstelzem olur bu gûne tezkerelere i'tibâr olunmayup muhâfaza-i serbestiyesini kemâl-i ihtimâm ü dikkat-i tâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i M Sene 1175

19

Silistre ve Ruscuk ve İbrâ'il ve Yergöğü ve memleket-i Eflak'a kurb-ı civâr olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve Niğbolı ve Silistre mütesellimlerine ve voyvodalar ve cizyerdârâna hüküm ki,

Memleket-i Eflak feth-i hâkânîden berü mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem ve re'âyâ fukarâsı min külli'l-vücûh âsûde-i hâl ve müreffehü'l-bâl olup üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri Eflak maktû'ına mahsûben voyvodagân tarafından cibâyet ve tahsîl ve edâ olunmuşiken bu esnâda Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve İbrâ'il ve kurb u civârda vâkı' mahall-i vesâ'ire cizyedârları hilâf-ı serbestiyet-i memleket ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûn her biri birer bahâne ile kolcılarının derûn-ı memlekete irsâl ve anlar dahi yabancı re'âyâ ararız bahânesiyle diledikleri mahallerde geşt ü güzâr ve müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle re'âyâ fukarâsını ta'cîz ve tekdîr ve kimine dahi cebren ve kahren cizye evrâkı virüp akçelerin ahz etmeği kendülere kâr ü kesb ittihâz ve envâ' mezâlim ve ta'addîyât ile mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir [10] fukarâ-yı acezeyi tecrîm ve tağrim ve bu misüllü harekât-ı nâ-maraziyyeye cesâret olunduğın hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- memhûr arz-ı hâliyle inhâ ve ol bâbda size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Silistre ve İbrâ'il ve Ruscuk ve Niğbolı cizyedârlarının vilâyet-i Eflak re'âyâsında alâkaları yoğiken taraflarından kolcılarını Eflak hudûduna geçüp cizyeye müstehâk yabancı re'âyâ ararız deyü karye be-karye gezüp re'âyâ-yı Eflak fukarâsını ta'cîz ve nice dürlü cevri ü eziyyet ve tahvîf ve tehdîd ile buldukları Eflak re'âyâsını cebren ahz ve der-zincir ve hilâf-ı şurût-ı berât zulmen akçelerin alup ta'addî ve tecâvüz ve re'âyâ-yı Eflak fukarâsının perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla fî-mâ ba'd cizyedârların kolcılarını Eflak hudûduna tecâvüz eylemeyüp hilâf-ı şurût-ı berât ol vechle zâhir olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında yüz kırk ve yüz altmış sekiz senelerinde dahi evâmir-i aliyye sâdır ve feth-i hâkânîden berü

cizyeleri Eflak voyvodaları ma'rifetiyle cibâyet ve tahsîl olınagelen Eflak re'âyâsı gerek orakçılık ve çakıcılık ve gerek sâ'ir kâr ü kesb ve umûrların rü'yetiçün nehr-i Tuna havâlîsinde vâkı' kasabât ve kurâda murûr u ubûr eylediklerinde taraf-ı ahârdan cizye mütâlebesi ve ispençe teklîfi ile cebr ve ta'addî olunmak icâb ve iktizâ etmez iken mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir bundan akdem Silistre'de birkaç nefer Eflak re'âyâsını cizyedâr ahz ve mu'âheze ve habs ve tazyîk ve her birinden beşer buçuk guruş cizye ve kırkar para ispençe nâmıyla akçelerin aldıklarından sonra sebillerin tahlîye ve ol vechle Eflak re'âyâları ahz ve i'tâ vesâ'ir umûrlarını rü'yet idemediklerinden husûs-ı mezbûr re'âyâ fukarâsına gadrı ve ihtilâl-i nizâmı mü'eddî ve mâl-ı mîrînin kesr ü noksânına bâdî olduğına binâ'en mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince Tuna havâlîsinde vâkı' kasabât ve kurâ ve bâzârlara rü'yet-i umûr ve kâr ü kesbleri için varan Eflak re'âyâsına mahâll-i merkûme cizyedârlarına vesâ'ir zâbitânına cizye ve ispençe teklîfi vesâ'ir bahâne ile cebr ve ta'addî ve tazyîk itdirilmeyüp ve adamları ve kolcılarını cizye bahânesiyle memleket-i Eflak havâlîsinde geşt ü güzâr eylemeyüp fukarâ-yı ra'iyyeti her vechle himâyet u sıyânet ve mugâyir-i şurût-ı berât Eflak re'âyâsından cizye nâmıyla alınan her ne ise ma'rifet-i şer'le ashâbına redd ve alıvirüp mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe ve şurût-ı berâta mugâyir Eflak re'âyâsı rencîde vü remîde olunmayup her vechle himâyet u sıyânet ve hilâf-ı vaz' u hareketden mübâ'adet olunmak bâbında bin yüz yetmiş senesi evâ'il-i Muharremi'nde mufassal ve meşrûh emr-i şerîf virildiği mastûr ve mukayyed bulmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il S Sene 1175

20

Eflak voyvodası Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Mahzâ fukarâ-yı ra'iyyeti tecrîm ve celb-i mâl dâ'iyesiyle ba'zı eşirrâ ve muhârriklerin tahrîk ve iğvâlarıyla memleket-i Eflak'a bâ-emr-i âlî mübâşirler ta'yîn veyahud ba'zı mekâtib ile vardıklarında mübâşiriye ve hediye nâmıyla katî vâfir cesâret vukû'ı vâsıl-sâmi'a-i hümayûnum olduğına binâ'en mazarrat-ı merkûmenin indifâ'ı ile fukarâ-yı ra'iyyetin bu güne teklîf ve sıkletden tahlîs ve terfîhine irâde-i aliyye-i mülûkânem ta'alluk itmekle rahmen li'l-ibâd fî-mâ ba'd de'âvî-i müzevvere ile varan mübâşirlere mektûblar irâ'ed idenlere bir akçe ve bir nesne virmeyüp fukarâyı mazarrat-ı

mezbûreden tahlîsen sıyânet u himâyet eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. Memleket-i merkûme fukarâsının bu gûne mütâlebât-ı meşakkaden sıyânet ile âsûde-i mazâlle emn ü râhat olmaları matlûb-ı hümâyûnum olduğu malûmın oldıkda ba'de'l-yevm de'âvî-i müzevvere ile varan mübâşirlere mektûblar irâ'ed edenlere sıyâneten li'l-fukarâ bir akçe ve bir nesne virilmeyüp cevâb-ı kat'î ile men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ve ısrâr ve ızrâr kasdında olanları Der-aliyyem'e tahrîr ve i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1175

Bir sûreti,

Boğdan voyvodası Ligor Voyvoda'ya ber-vech-i meşrûh.

21

Kırkkilise nâ'ibine ve Kırkkilise sancağı mütesellimine ve cizyedârına hüküm ki, Memleket-i Eflak'ın cizye-i maktû'ası feth-i hâkânîden berü voyvodalar tarafından cem' ve tahsîl olinagelüp re'âyâsının voyvoda tarafından yedlerinde tezkereleri olmağla umûr-ı vilâyet vesâ'ir hıdemât ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e ve mahall-i sâ'ire varan Eflak re'âyâsı cizye teklîfi ve âhar bahâne ile bir dürlü cebr ü tazyîk ve akçeleri alınmak iktizâ itmezken bu esnâda vilâyet sekbânlarından on nefer sekbânlar Âsitâne'den itmâm-ı hizmet ile Eflak'a avdetlerinde Kırkkilise cizyedârı mesfûrunı tazyîk ve fuzûli on kıt'a cizye evrâkı virüp akçelerin ahz ve sebillerin tahliye ve anlar dahi voyvodaları tarafına vardıklarında evrâk-ı mezkûreyi âdemîsi Ali nâm kimesne ile Kırkkilise'ye irsâl idüp alınan akçenin reddine sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin i'lâm virmekden imtinâ' ve merkûmı Ali evrâk ile mezbûreyi Âsitâne'ye irsâl ve sekbânân-ı mesfûruna küllî gadr ve bu vechle umûr-ı vilâyetin ta'tîline bâdî olduğu hâlâ Eflak kapu kethüdâları takrîr etmeleriyle Kırkkilise cizyedârı merkûmın hilâf-ı mu'tâd cebren sekbânân-ı mezbûrundan aldığı akçe ve voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından âdemîsine redd ve teslîm etdirilmek için hüküm-i hümâyûn sudûrunu istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olinmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâsıt S Sene 1175

[11]

Niğbolı sancağı ilhâkıyla Vidin muhâfızı olan Köprüli-zâde Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa ve Özi vâlisi vezîrim () Paşa -edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûmaya- ve Vidin ve Niğbolı ve Kulle ve İbrâ'il kılâ'-ı muhâfazalarında ve Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve () ve kazâlarında olan yeniçeri zâbitlerine ve kılâ'-ı mezbûrenin muhâfazalarında olan ocak ihtiyârları ve ağâvat ve alemdârân ve bi'l-cümle mütekâ'idîn ve odalu ve yamakân ve serdârlar ve a'yân ve iş erlerine hüküm ki,

Bundan mukaddem Der-aliyyem'e vurûd iden hücec-i şer'iyeye ve i'lâmlar mûciblerince istikrâr-ı nizâm ve vilâyet veistirâhat-ı ra'iyyet için memleket-i Eflak'dan ve kurâ-yı Ova'dan sâdır olan emr-i şerîfime binâ'en yerlü ve yabancı askerî ve gayr-ı askerî erâzil ve eşhâs ve mütegalibe ve gaddâr memleket-i Eflak'dan küllîyyen ihrâc ve ib'âd olup fukarâ-yı ra'iyyet zulm ve tasallutdan râhat ve hâlâs olmak irâdesiyle fakat ehl-i ırz tüccâr makûlesinin eşkiyâ ile muhâlâta eylemeksizin kendü ırzlarıyla Eflak'ın bâzâr yirlerine varup bilâ-tavattun bey' ü şîrâ eylemelerini kimesne tarafından mûmâna'at olunmayup erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına ayak basmamak üzere evâmir-i şerîfem sâdır olmuşiken zümre-i mezbûreden ba'zıları emr-i hümâyûnuma mugâyir memleket-i mezbûreye ve kurâ-yı Ova havâfîlerine duhûle cesâret ve sâbıkı üzere fesâd ve şekâvete mübâderet ve alenen katl-i nüfûs ve hetk-i i'râz ve nehb-i emvâl ve zabt-ı emlâke cür'et eylediklerinden gayrı ahur nâmıyla müceddeden ebniye ihdâs ve derûnlarında tavattun ve fukarânın arâzî ve mûşiyelerini zabt ve re'âyâyâ selem nâmıyla akçe tevzî' eylemelerinden nâşi şîrâze-i nizâm-ı mezbûr münhâll ve fukarâ-yı ra'iyyetin ve ehl-i ırz tüccâr-ı müslimînin bi'l-küllîye râhatları mürtefi' ve muhtel olduğu ol havâfîden gelenlerin takrîrlerinden sâmi'a-i hümâyûnuma lâhık ve vâsıl olup şurût-ı mezbûra mugâyir hareket ile Eflak'ın nizâm-ı merkûmuna ednâ halel-târi olduğına rızâ-yı hümâyûnumda şâhânem olmamağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime binâ'en memleket-i mezbûreden matrûd olan hazele ve eşkiyânın Eflak tarafına murûrlarına kat'a ruhsat ve cevâz göstermeyüp tavattun ve binâ ihdâsı fikr-i fâsidiyle Eflak'a varanları bilâ-tevkîf ihrâc u tard ile nizâm-ı mergûb-ı sâbıkın istihkâm ve istikrârına cümleniz bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat eylemeniz için ihtimâmen ve te'kîden işbu emr-i âlî-şânım dahi şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuşdır. İmdi mübâşirler ve müvellâ ma'rifetleriyle karâr-dâde olan nizâm-ı mezbûrun devâm ve istikrârına her biriniz sa'y u ihtimâm birle memleket-i mezbûreden matrûd olan zaleme ve eşkiyâyâ Eflak toprağına

ayak bastırmayup ve fukarâ-yı ra'ıyyetin emlâk ve arâzilerine tasallut itdirmeyüp hukûk da'vâsı olanlar zâbitleri taraflarından mu'tâd üzere serhad tezkeresi ahz ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince doğru Bükreş'e varup Eflak voyvodası ma'rifetiyle Yergöğü kâdîsi huzûrunda şer'le rü'yet itdirilüp ve zaleme ve eşkıyâya min-ba'd sâhib çıkmayup ve re'âyânın arâzî ve mûşiyelerini zirâ'at itdirmeyüp ve seleme nâmıyla akçe dağıtdırmayup müceddeden bey' ü şîrâların akd ve rü'yet için varanlar kapudân ve beşlüyân bulunan bâzâr yirlerine varup ârâm ve bir kaç gün zarfında umûrların görüp tizce yirlerine avdet birle istihkâm-ı nizâm-ı memlekete bezl-i miknet ve hilâf-ı şurût-ı uhûd harekete cesâret idenler eyyân-ı figân men' ü def'e mübâderet ve mütenebbih olmayup inâd ve ısrâr idenler zâbitleri ma'rifetiyle zecr ve te'dîb olunarak mazmûn emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına ale'l-ittifâk sarf-ı vüs' ü miknet eyleyüp şöyleki bu emr-i vâcibü'l-ihtimâmın kusûr ve ihmâl ve iğmâzınız sebebiyle nizâm-ı mezbûra haleb geldiği mesmû' olmak lâzım gelür ise hâl ü şânınıza göre cezâ ve ukûbete giriftâr olacağınızı muhâkkak bilüp âna göre ziyâde basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-i mü hilâfına rızâ ve cevâz göstermekden gâyetü'l-gâye ihtirâz ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fi Evâsıt-ı Ra Sene [1]175

23

Bir sûreti dahi,

Vidin muhâfızı olan Vezîrim Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa ve Özi vâlisî vezîrim () Paşa -edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûmaya- ve Eflak hizâsıyla İbrâ'il'e varınca Tuna sâhillerinden vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Vidin yeniçeri zâbiti ile sâ'ir yeniçeri zâbitânına ve yeniçeri serdârlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak ve kurâ-yı Ova'nın mütegalibeden istihlâs ve te'mîni mültezem-i şâhânem olduğına binâ'en memleket-i mezbûreyi istilâ iden mütegalibelerin binâ ve ihdâs eyledikleri odalar ve kışlakların ve çiftliklerin hedm ve tahrîbi ashâbının kovan ve eşyâ ve hayvânâtlarıyla memleket-i mezbûreden tard u ihrâcları ve min-ba'd uğradılmamak husûsları nizâm-ı vesîka ifrâğı için bundan mukaddem Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından ve hâlâ Cebecibaşı olan el-Hâc Mehmed -dâme mecduhû-mübâşir ta'yîn ve müderrisîn-i kirâmdan Müvellâ Giridî el-Hâc Ahmed -zîde ilmuhû-müvellâ nasb ve ocakdan turnacıbaşı terfîk ve emr-i şerîfimle memleket-i mezbûreye

irsâl olunmaktan nâşi mazmûn-ı emr-i şerîfim üzre ebniye-i muhdeseler küllîyyen hedm ve tahrîb ve ashâbı kovan ve hayvânât ve eşyâlar ile memleket-i Eflak'dan tard u ihrâc olunup lâkin ebniye-i muhdese-i mehrûme fi'l-asl iktisâb-ı re'âyâ ve i'mâl-i fukarâ ile binâ olunmaktan nâşi yine aslına rücû' ile arâzî-i mağsûbeden olup enkâz-ı mezbûre zâyî' ve telef oldıktan sonra ashâbı memleket-i mezbûreden alâkayı kat' eylememek bahânesiyle şirret da'vâlara sülûk ve berr ü beyâbânda zâyî' ve telef olan enkâz da'vâsıyla fukarâ-yı ra'ıyyeti ta'cîz ve tekdîre âğâz ve şurû' idecekleri ihtimâlden ba'îd olunduğuna binâ'en ber-vech-i muharrer memleket-i mezbûreden tard u ihrâc olunanlar kâ'inen men kân bundan sonra ebniye-i mehrûme ve arâzî-i mağsûbe da'vâlarına şurû' iderler ise da'vâları şer'an mesmû' olmaduğuna binâ'en bu misüllü da'vâlar rahmen li'l-fukarâ ısgâ ve istimâ' olunmayup küllîyyen men' ü def' olmak ve tezvîr ve şirretlikleri fukarâ üzerlerinden men' ü def' ve bu keyfiyyet sağîr ve kebîrin ma'lûmı olmak için emr-i âlî-şânım mehâkim sicillâtına kayd u sebt olunup bu misüllü tezvîr-i de'âvî ile Eflak'ın ahâlî ve re'âyâsını ta'cîz ve tekdîr itdirmekden ve bu bahâne ile Eflak toprağına ayak basmaktan ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden tehâşi ve mücânebet olunmak için yetmiş üç senesi evâhir-i Şa'bân'ında mü'ekked emr-i şerîfim sâdır olmuşiken tebeddül-i vülât ve hükkâm takrîbiyle memleket-i mezbûrdan küllîyyen kat'-ı alâka ile tard u ihrâc olunan erâzil ve eşhâs tekrâr tezvîrâta sülûk ve bizim Eflak toprağına odalar ve kışlaklar ve kovan ve hayvânâtımız var idi şirret da'vâlara şurû' ve fukarâ-yı ra'ıyyeti tekdîr ve tazyîk sevdâsında olduklarını ol havâlîden gelenler sahîhan haber virmekle nizâm-ı mezbûr kemâ kân düstûru'l-amel tutulup ser-i mû hilâfına cevâz ve ruhsat gösterilmekden hazer ve ihtirâz eylemeniz için te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuşdur. Ber-vech-i muharrer eşhâs-ı mezbûrenin tekrâr tezvîrâta sülûk ile nizâm-ı mezbûrun hilâfına hareket idenlerin bu misüllü şirret ve tezvîr da'vâlarına kat'a meyl ve iltifat olunmayup ve emr-i hümâyûnuma muhâlîf bu gûne iddi'â ile aceze-yi fukarâyı bi-vechin mine'l-vücûh tekdîr ve tazyîk itdirmeyüp bu nizâm ale'd-devâm müstahkem ve müstemirr olmak üzre işbu emr-i şerîfim mehâkim sicillâtına kayd u sebt itdirüp min-ba'd hilâfına cevâz ve ruhsat göstermekden kemâl-i ittikâ ve ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene [1]175

[12]

Niğbolu sancağı ilhâkıyla Vidin Muhâfızı Vezîrim Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Özi Vâlisi Vezîrim Kethüdâ Ahmed Paşa'ya ve Bender muhâfazasında olan () - dâme ikbâlehûya- ve İbrâ'il nâ'ibi ile İbrâ'il'den Ada-yı kebîre varınca nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılığı pâyesiyile İbrâ'il nâzırı olan Ali -dâme mecduhûya- ve yeniçeri zâbitlerine ve ümenâ ve mütesellimler ve voyvodalar ve İbrâ'il menzilisine hüküm ki,

Ma'zûlîn ve mensûbîn Özi vâlileri ve Bender ve Vidin ve Hotin muhâfızları ve adamları vesâ'irleri zihâb ü iyâblarında memleket-i Eflak'a uğramayup tarîk-i müstâkimden gidüp nehr-i Tuna sevâhilinde etraf ve eknâfında vâkı' iskele ümenâsı ve kasabât ve kurâ zâbitleri kendü adamlarından ve gayrıdan İbrâ'il'den vesâ'ir Tuna sevâhilinden memleket-i Eflak'a menzil bargiri ve menzil arabası ve geçid kayığı talebi ile bilâ-emr-i şerîf murûr u ubûr murâd idenlerin yedlerine iskele eminleri ve kasabât ve kurâ zâbitleri taraflarından virilen tezkerelere i'tibâren yedlerinde menzil ahkâmı olmıyanlara menzil bargiri ve araba virilmeyüp ve Eflak voyvodasına müte'allik umûr ve husûsı olmıyanlar erbâb-ı menâsıb ve kuzât vesâ'irlere her kim olur ise olsun mu'tâd olan memerr u ma'berden murûr u ubûr idüp bilâ-emr-i şerîf Eflak memleketine uğramakdan men' ü def' ve re'âyâ fukarâsı himâyet u sıyânet olunup ve bir maslâhat zımnında murûr u ubûr iden ulaklar min-ba'd tarîk-ı caddeden meyl ve inhirâf etmeyüp ve bilâ-me'mûriyet sevâhil-i Eflak'a imrâr itdirilmeyüp ve murûr sevdâsında olanlara ma'ber kayıkları virilmeğe ruhsat gösterilmeyüp ve vilâyet-i merkûmeye me'mûriyet ile zihâb ü iyâb idenlere dahi yedlerinde olan menzil ahkâmı nâlık olduğundan ziyâde bargir virilmeyüp ve menzil ahkâmı mûcibince virilen bargirlerin nizâm-ı cedîd şurûtı üzere sâ'at başına onar sağ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp cevri ü ta'addî olunmamak üzere bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfe-i mezkûre sâdır olmuşiken bu hilâlde ma'zûlîn ve mensûbîn kılâ'-ı mezkûre me'mûr olanlar ve avdet idenler evâmir-i şerîfeye muhâlif tarîk-i caddeyi terk ve birer bahâne ile murûra tecâsür üzere oldukları vesâ'irleri dahi bilâ-emr-i şerîf Eflak'a uğrayup menzil bargiri ve menzil arabası ve geçid kayığı ve müft ü meccânen yem ve yimek mütâlebesiyile fukarâyı ta'cîz ve tekdîr eyledikleri ol havâlîden gelenlerin takrîrlerinden vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olmağla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif ahâlî ve re'âyâyı ve vucûhân-ı kerîhe-i mezbûre ile cevri ü ta'addî olduğuna kat'a rızâ-yı hümâyûnum

olmayup mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince amel olunup min-ba'd hilâfına hareketden kemâl-i ittikâ ve ihtirâz olunmak fermân-ı hümâyûnum olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuşdır. İmdi işbu emr-i şerîfim mehâkim sicillâtına ba'de'l-kayd fî-mâ ba'd mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeme mûciblerince amel ve hareket ve ber-vech-i muharrer mensûbîn ve ma'zûlîn vülât ve mîrimîrân vesâ'ir kâ'inen men kân zihâb ü iyâbda bilâ-fermân Eflak'da işleri olmıyanlar tarîk-ı müstâkimden sabmayup ve Eflak'a uğramayup cadde-i müstâkimden murûr u ubûr idüp yedlerinde menzil emri olmayup bilâ-me'mûriyet tevârüd idenlere menzil bargiri ve menzil arabası ve geçid kayığı vilirilmeyüp ve yedlerinde menzil ahkâmı olanlara ahkâmda tasrîh olduğundan ziyâde bargir talebinde olanlara bargir virilmeyüp ve virilen bargirlerin dahi sâ'at başına alınagelenden onar sağ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp bir dürlü cevri ü ta'addî itdirilmeyüp mugâyir-i evâmir-i şerîfeme mezâlim ve ta'addîyât-ı mezbûrenin küllîyyen def ü ref'ine ve Eflak re'âyâsının mazarrat-ı merkümeden sıyânet u himâyetlerine cümleliz bi'l-ittifâk sarf-ı vüs' ü miknet ve min-ba'd ser-i mû hilâfına cevâz ve ruhsat göstermekden gâyetü'l-gâye ittikâ ve mücânebet ve işbu emr-i şerîfim Eflak voyvodası yedinde ibkâ olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdır.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene [1]175

25

Vidin kâdîsı el-Hâc Ebubekir'in vârid olan arzında memleket-i Eflak'a feth-i hâkânîden berü mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem re'âyâsı min külli'l-vücûh sûtûde hâl ve üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri Eflak maktû'ına mahsûben voyvodagân tarafından cibâyet ve tahsîl olunmuşiken bu esnâda Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve İbrâ'il ve kurb-ı civârında vâkı' mahall-i sâ'ire cizyedârları birer bahâne ile kolcılarının derûn-ı memlekete irsâl ve Eflak re'âyâsını cebren ahz ve yabancı re'âyâyı ararız bahânesiyle diledikleri mahallerde geşt ü güzâr ve meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle re'âyâ fukarâsını tekdîr ve ta'addî ve tecâvüz etmeleriyle fî-mâ ba'd cizyedârların kolcıları Eflak hudûduna tecâvüz eylemeyüp hilâf-ı şurût-ı berât ol vechile zâhir olan ta'addîleri men' ü def olunmasını hâvî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîf mahrûse-i mezbûrede sâkin ulemâ ve zâbitân ve cizyedârların yirlü agavât müvâcehelerinde feth ve kırâ'et-i mazmûn-ı münîfî cümleye i'lân ve işâ'at olındıkda sem'an ve tâ'aten merâsimini

ba'de'l-edâ sicill-i mahfûza kayd u sebt olduğunu müş'ir Vidin kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve İbrâ'il nâ'ibi Mustafa ve Ruscuk kâdîsı Ebubekir ve Silistre nâ'ibi es-Seyyid Hasan ve Yergöğü nâ'ibi Yusuf başka başka arz ve vârid olan beş kıta' i'lâm-ı şer'lerin mazmûnları virilen fermânın kaydı üzerine şerh virile deyü fermân-ı âlî sâdir olmağla işbu mahale şerh viridi.

Fî Evâsıt-ı C Sene [1]175

26

Fethü'l-islâm ve Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve memleket-i Eflak'a civâr olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve Niğbolı ve Silistre mütesellimleri ve Fethü'l-islâm voyvodasıyla sâ'ir voyvodalar ve cizyedârlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde feth-i hâkânîden berü Eflak re'âyâsı ve boyarlarının arâzilerine ahârdan dahl olunmak iktizâ etmezken Tuna sevâhilinde vâkı' İbrâ'il ve Niğbolı ve Silistre ve Yergöğü ve Kulle vesâ'ir kazâlar ahâlîlerinden ve re'âyâlarından ba'zıları kendü arâzilerine kanâ'at eylemediklerinden nâşi re'âyâ-yı Eflak ve boyarlarının vech-i muharrer üzre tasarruflarında olan yerlerine müdâhale ve zirâ'at ve hırâset eyleyüp ve Silistre ve İbrâ'il ve Ruscuk ve Niğbolı cizyedârlarının Eflak re'âyâsında alâkaları yoğiken cizyedârlar dahi kolcılarını Eflak hudûdına geçirüp cizyeye müstehak yabancı re'âyâ ararız deyü karye be karye gezüp re'âyâ-yı Eflak fukarâsını ta'cîz ve nice dürlü cevri ü eziyet ve tahvîf ve tehdîd ile buldukları Eflak re'âyâsını cebren ahz ve der-zincir ve hilâf-ı şurût-ı berât zulmen akçelerin alup ve kezalik cizyeleri Eflak voyvodaları ma'rifetiyle cibâyet ve tahsîl olinagelen Eflak re'âyâsı gerek orakçılık ve çiftçilik ve gerek sâ'ir kâr ü kesb için nehr-i Tuna havâlîsinde vâkı' kasabât ve kurâsında murûr u ubûr eylediklerinde cizyedârlar cizye mütâlebesiyle ve voyvodalar ispençe teklîfiyle cebr ve ta'addî ve ahz ve der-zincir ve bu bahâne ile fukarânın küllî akçeleri alındığından mâ'adâ Eflak'a tâbi' Mehdence kazâsına Eflak voyvodası tarafından zâbit nasb olunan boyar tarafından kurb u civârda olan mahallere umûrların rü'yetiçün [13] giden Eflak re'âyâsı yedlerine mu'tâd-ı kadîm üzre birer tezkere virildikde Fethü'l-islâm voyvodasının vekîli Fethü'l-islâm tarafına varan Eflak re'âyâsının yedlerinden tezkerelerin ahz ve kendülerden cebren ispençe tahsîl ve Eflak re'âyâsını izlâl ve iğfâl ve yedlerine ispençe kağıdı virilüp ba'zılarını kendü topraklarına celb ve iskân ve cizye ve rüsûmâtların Eflak voyvodasına virdirmeyüp bu

keyfiyyet ahvâl-i mîrînin kesr ü nokânına ve nizâm-ı Eflak'ın ihtilâline ve münâza'a ve münâkaşa hudûsuna bâ'is olduğu ol havâlîden gelüp keyfiyyât-ı mezbûreye muttalî' olanların takrîrlerinden sem'-i mülûkâneme lâhık ve vâsıl olup ta'addîyât-ı mezbûre ile re'âyâya zulm ve tecâvüz olunduğuna kat'a rızâ-yı şâhânem olmadığına binâ'en mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince Eflak toprağında kimesneye zirâ'at ve hırâset itdirilmeyüp ve Tuna havâlîsinde vâkı' kasabât ve kurâ ve bâzârlara varan Eflak re'âyâsını cizye ve ispençe teklîfi vesâ'ir bahâneler ile cizyedârlara ve voyvodalara ve kolcılara cevr ü ta'addî itdirilmeyüp şurût-ı serbestiyetlerine mugâyir cizye ve ispençe bahânesiyle Eflak havâlîsine bir ferd güzâr eylemeyüp mezâlim ve ta'addîyât-ı mezbûrenin küllîyyen men' ü def'ine ihtimâm ü dikkat ve hilâfindan hazer ve mücânebet olınmak fermân-ı hümâyûnum olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuşdır. İmdi mukaddemâ bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince memleket-i Eflak'ın serbestiyet-i kadîmesine ri'âyet olunarak Eflak ve Kara Eflak toprağında ahâlî ve re'âyâdan kimesne zirâ'at ve hırâset itdirilmeyüp cizyedârlara ve Fethü'l-islâm voyvodalarına Eflak re'âyâsına cizye ve ispençe teklîfi için adamlar ve kolcılar irsâl itdirilmeyüp ve kurb u civârda olan kasabât ve kurâyâ umûrlarını rü'yetiçün varan Eflak re'âyâsına cizye ve ispençe teklîfi ile cevr ü ta'addî ve müdâhale ve tasaddî olunmağa ruhsat ve cevâz gösterilmeyüp mugâyir-i şurût-ı serbestiyet ta'addîyât-ı mezbûrenin küllîyyen men' ü def'ine begâyet ihtimâm ü dikkat ve ser-i mü hilâfindan ihtirâz ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]175

27

Kırkkilise kazâsı nâ'ibine ve mütesellimi ve cizyedârlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın cizye maktû'ası feth-i hâkânîden berü voyvodalar tarafından cem' ve tahsîl olnagelüp re'âyâsının voyvoda tarafından yedlerinde tezkereleri olanların umûr-ı vilâyet vesâ'ir hıdemât için Âsitâne-i Sa'âdetim'e ve mahall-i sâ'ire varan Eflak re'âyâsı cizye teklîfi ve âhar bahâne ile cebr ve tazyîk ve akçeleri alınmak iktizâ etmezken bu esnâda vilâyet sekbânlarından Âsitâne'den itmâm-ı hizmet ile Eflak'a avdet iden on nefer Eflakluya Kırkkilise cizyedârı fuzûlî on kıta' cizye evrâkı virüp akçelerin ahz ve sebillerin tahliye ve anlar dahi ve voyvodaları tarafına vardıklarında evrâk-ı

mezkûreyi yedlerinden ahz ve ademîsi Ali nâm kimesne ile Kırkkilise'ye irsâl idüp alınan akçenin reddine sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin i'lâm virmekden imtinâ' eylediklerinden nâşi merkûm Ali evrâk-ı mezbûreyi Âsitâne'ye irsâl ve sekbânân-ı mesfûruna küllî gadr ve nizâm-ı Eflak'ın ihtilâline bâdî olduğın Eflak kapu kethüdâları mukaddemâ takrîr ve istid'â-yı inâyet eylediklerinde Kırkkilise cizyedârları merkûmın hilaf-ı mu'tâd cebren sekbânân-ı mezbûrundan aldığı akçe voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından ademîsine redd ve teslîm itdirilmek için emr-i şerîfem sâdır olmışiken siz ki nâ'ib ve cizyedârsınız emr-i şerîfim size irâ'e olındukda akçe redd olunmadığından gayrı mevsul-ı fermânı tard ve emr-i şerîfemi yine yedine virüp tehî dest avdet itdirildiği Eflak kapu kethüdâları tekrâr şikâyet ve ifâde eyledikleri ecilden mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince on nefer Eflakludan cizye nâmıyla alınan akçe çavuş mübâşeretiyile istirdâd olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]175

28

Vidin Muhâfızı Vezîr Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa'ya Vidin ve () ve () kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve voyvodalar ve mütesellim vesâ'ir zâbitâna ve hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra-hüküm ki,

Vilâyet-i Eflak ve Kara Eflak hudûdı dâhilinde otından ve suyundan intifâ' ile ra'y iden koyun vesâ'ir hayvânât için ehl-i islâm ve civâr re'âyâlarından ve Eflak re'âyâlarından tahsîli lâzım gelen resm-i oyarit ve yarbarit kadîmîsi ve âdet-i beled üzre cem' ve tahsîl olunmak üzere evâmir-i aliyye-i mûta'addide şeref-sudûr olunmışiken ba'zıları zikr olunan oyarit ve yarbarit resmini edâda muhâlefet ile emvâl-i mîriyyenin kesrine bâdî olmalarıyla rûsûmât-ı merkûme-i kadîmîsi ve âdet-i beled üzre lâzım gelenlerden tamâmen tahsîl olunmak üzere mukaddemâ sudûr iden evâmir-i aliyye mûciblerince tahsîl olunmak için emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i mûmâ-ileyh mühürlü arz-ı hâliyle istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda Tuna sevâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîleri askerî ve gayrı askerî ve tüccâr vesâ'irlerin memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yirlerinde ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî olanagelen âdet-i beled üzere mevsim-i baharda bir re's sığır ve bargirden otlak ve mer'â resmi yigirmi

dört akçe ve koyundan sekizer akçe yarbarit ve keزالik kış eyyâmında kışlak resmi altmış akçe ve vakarit ve koyundan dahi sekiz akçe oyarit resmi tahsîl olunup ta'allul ve muhâlefet idenlerin davarları memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olunmak için yüz altmış bir senesi evâsıt-ı Cemâziye'l-âhîrisi'nde ve vilâyet-i Eflak'da mer'â ve otlak yirlerinde eyyâm-ı şitâda koyunları ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' idüp koyun ashâbından âdet-i beled ve kadîmîsi üzre ehl-i islâmıdan beher re's ganemden sekizer akçe ve Eflak re'âyâsından on beş akçe oyarit resmi alınmak üzre hatt-ı hümâyunumla mütâ'addîd sâdır olan emr-i şerîf mûcibince yüz yetmiş iki senesi evâ'il-i Saferi'nde evâmir-i şerîfe virildiği mastûr mukayyed olınmakdan mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olınmıştır.

Fî Evâ'il-i R Sene [1]175

[14]

29

Hâlâ Özi Vâlîsi Vezîrim Kethüdâ Mehmed Paşa'ya ve Niğbolı kâdîsına hüküm ki, Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr-Südde-i Sa'âdetim'e mühürlü arz-ı hâl gönderüp memleket-i Eflak ve Kara Eflak'ın virilen nizâm ve intizâmının devâm ve istikrârını mutazammın sudûr iden evâmir-i aliyyem mûciblerince her cânibin zâbitânı sarf-ı cell-i himmet eylemeleri lâzime-i hâlden iken kurb u civârda vâkı' Kulle voyvodası Ömer Ağa dimekle ma'rûf kimesne kendü hademesi Deli Mehmed ve Subaşı Bito Ömer Beşe ve Dorak ve Halıcıoğlu İsmail ve Kotlimoğlu Ahmed ve Uncioğlu Hasan nâm Kuleviler? ile Niğbolulu Emir Osman'ı ve Magorlu? Yudamış Hasan vesâ'ir yigirmi neferden mütecâviz zaleme ile geçen mah-ı Rebi'ü'l-evveli'nin evâhirinde Kara Eflak'dan nehr-i Olt'un öte cânibinde vâkı' İzlat nâhiyesinde emvâl-i mîriyye tahsîline ve umûr-ı fukarâ rü'yetine me'mûr Şerban? nâm kapudân leylen sükenâsında ahz ve her biri külünk ve tüfenk vesâ'ir âlât-ı harb ile darb ve vücûdın karabere eylediklerinden mâ'adâ yanında mevcûd bin dört yüz elli guruş mâl-ı mîrî ve dört yüz guruşluk eşyâ ve besâtini ahz ve âna dahi kanâ'at itmeyüp mesfûrı piyâde ve Arabankula? cânibine nakl ve ânda tekrâr kal'aya koyup helâk rütbesine değin darb-ı şedîd ile darb ve ba'de adamlarıyla Eflak hudûdına irsâl ve ol tarafa ilkâ ve iki gün mukaddem bir nefer bî-çâre re'âyâyı dahi katl etmeleriyle re'âyâ fukarâsı Niğbolı kâdîsına ve mütesellimine tazallum-ı hâl eylediklerinden mevlânâ-yı

mûmâ-ileyh tarafından i'lâm-ı şer'î i'tâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyh dahi Niğbolu yeniçerileri zâbitine keyfiyeti ifâde eyledikde zaleme-i merkûmından ele girenlerini ahz ve hilâf-ı evâmir-i şerîfe ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum fesâd ve şekâvete cesâret iden eşkıyâ-yı mezbûrun haklarında iktizâ iden emr-i âlî vârid olıncaya değin habsde ibkâ olunup bu keyfiyet-i sâ'ire sirâyet ile fukarâ-yı ra'iyet müceddeden pâ-zede-i mihnet ve evvelkiden ziyâde giriftâr-ı meşakkat olacakları emr-i bedîhî olduğın bildirüp merkûm Ömer'in rüfekâsıyla cebren ahz eylediği meblâğ-ı mezbûr bin dört yüz elli guruş mâl-ı mîrî ile kapudân-ı mesfûrın emvâl ve eşyâsı tahsîl ve fukarâ-yı acezeye merhameten ve nizâm-ı vilâyeti sıyâneten ibreten li's-sâ'irîn merkûm Ömer ile rüfekâsı mezbûrunun haklarında şer'an icâb ve iktizâ iden icrâ ve kemâ kân habsde ibkâ olınmak içün emr-i şerîfim sudûrını istid'â-yı inâyet eylediğın ecilden sen ki Özi vâlisi vezîr-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mezbûrlar ahz ve gasb ve nehb etdikleri emvâl ve eşyâ zâhire ihrâc ve mahalline teslîm ve katl maddesi dahi muktezâ-yı şer'-i kadîm üzere rü'yet ve üzerlerine töhmet sâbit olanlar habsden ibkâ ve keyfiyetleri sûret-i sicillâtıyla Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm ve ba'dehû bi-vechle fermân-ı âlî sâdir olur ise mûcibini infâz ü icrâya ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdir olmuştır.

Fî Evâ'il-i R Sene [1]175

30

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın feth-i hâkânîden berü tahsîl-i mu'tâd olan rüsûmât-ı mu'ayyenesi olageldiği ve âdet-i beled üzere lâzım gelenlerden tahsîl ve bu vechle havâlât-ı mîrîye vesâ'ir masarifât-ı zarûriyeye vakt ü zamânında edâ olınageldiği hasebiyle kadîmden berü Eflak memleketine kışla ve ra'y ve bey' ü intifâ' içün koyun ve sığır vesâ'ir hayvânât getüren kimesnelere tahsîl-i mu'tâd olan rüsûmât-ı mukanneninin âdet-i beled ve olageldiği üzere edâsında kat'a tereddüd ve muhâlefet olınmak iktizâ etmezken yüz yetmiş dört senesinde Nemçe re'âyâsı iddi'âsında olan iki nefer kimesnelere tama'-ı hamlarından nâşi hudûda vâkî' dağların öte cânibinde Nemçe hudûdında ve berü cânibinde Eflak'da sâkin ve arâzî-i Eflak'da bağ ve bostan ve ebniye ve emlâke mutasarrıf ba'zı re'âyâyı izlâl ve onlardan cerr-i menfa'at kasdıyla nehr-i Tuna savâhilinde sâkin ehl-i islâm tüccârı haklarında mâ-tekaddümden berü cârî olan rüsûmât-ı mu'tâdenin kaydına ve ba'zı ma'iyetleri tavassutıyla selefinden aldıkları

kâğıda binâ'en ehl-i islâmın virdikleri rüsûmât şurûtı mûcibince Nemçe re'âyâsından alınmak üzere emr-i âlî isdâr ve kayd-ı mezkûre isitinâden Nemçe re'âyâsı hîlelerinden nâşi ehl-i islâma kıyâsen oyarit ve yarbarit resmini mu'tâdeden noksân eylemek fikr-i kâsidleriyle emvâl-i mîriyyenin küllî kesrine ve nizâm-ı ra'ıyyetin ihtilâlîne ve Eflak voyvodalarının mağdûriyetlerine bâdî olduklarından başka bu hîleye sülûkleri ancak Nemçelüye tâbi' Erdel ve Pıraşova re'âyâları koyun vesâ'ir hayvânâtlarından tahsîlî lâzım gelen rüsûmât-ı husûsiyeden bir takrîb ile mûhdes kayd düşürmek mülehâzasına mübteni ve aldıkları emr ile mücerred ehl-i islâm hakkında mahsûs olan şurûtı kendülere tahsîsi irâdesine mebnî olmağla emvâl-i mîriyyeyi ve nizâm-ı hâl-i ra'ıyyeti vikâyeten ve Eflak voyvodaları gadrden sıyâneten uslûb-ı kadîm üzere Eflak hudûdî dâhilinde kışla ve ra'y ve bey' ü intifâ' iden Erdel ve Pıraşova vesâ'ir sahîh Nemçe re'âyâsı re'âyâ-yı pâdişâhiye sâhib çıkmaksızın fi'l-asl kendü koyun vesâ'ir hayvanâtlarından alınagelen oyarit ve yarbarit resmi öteden berü cârî olageldiği âdet-i beled ve mu'tâd-ı kadîm üzere tahsîl ve edâda muhâlefet idenlerin kâ'inen men kân hayvânâtları memleketden ihrâc olunmak için emr-i şerîfim sudûrını memhûr arz-ı hâlinle istid'â-yı inâyet iyledüğün ecilden rüsûmât-ı merkûma mu'tâd-ı kadîm ve âdet-i beled üzere tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdir olmuştur.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]175

[15]

31

Hâlâ ocakda orta çavuş olup bu def'a memlekt-i Eflak nizâmına mahsûs mübâşir ta'yîn olunan es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Mülk-ı mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak memleketinin her vechle nizâm ve intizâmı ve re'âyâ fukarâsının te'mîn-i bâl ve âsûde-i hâllerini irâde-i aliyye-i hümâyûnuma ta'alluk etmekle iki sene mukaddem inâyet-zîr-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn mûcibince Devlet-i Aliyye tarafından hâssaten kapucıbaşı ve müvellâ ve ocak tarafından dahi turnacıbaşı ta'yîn ve ma'rifetleriyle Eflak ve kurâ-yı Ova memleketi nizâm-ı vesika-bend intizâm olup zabt ve tescîl olunan şurût-ı mergûbenin düstûru'l-amel tutulması için me'mûrân-ı mûmâ-ileyhimânın itmâm-ı maslâhât ile Der-i devlet-medârıma avd ve insirâflarında fermân-ı âlî ve mûcibince ocak mektûbuyla sâbıkâ orta çavuş müteveffâ Zor Osman irsâl olunmuşidi. El-hâleti hâzihi Eflak ve kurâ-yı Ova

memleketinin nevâhi ve kurâlarında eşkıyâ ve hazele ve esâfil-i mütegalibe makûleleri müceddeden müstevli ve re'âyâ fukarâsının ke'l-evvel emvâl ve eşyâ ve a'râzına itâle-i dest-i ta'arrûz idüp emn ü râhatları mürtefi' ve mâl-ı mîrînin tahsîli derece-i usrete vesîle olduğu sahîhan ihbâr ve havâlî-i mezbûrenin tasîl-i nizâm-ı aslîyle tathîr-i memleket ve terakkiye ve te'mîn-i bâl-i ahâlî ve ra'iyet matlûb-ı mülûkânem iken bu esnâda zuhûr iden eşkıyâ ve hazele ol havâlîden tard ve ib'âd ve memnû' ve mündefi' olmayup hilâf-ı emr-i âlî hareket ve inâd ve muhâlefet üzere olanların cezâ-yı mâyelik-i şer'iyeleri icrâ olunmak için mahsûs ocakdan kâr-güzâr ve müstakîm ve mücerrebü'l-etvâr bir zâbit ta'yîn olması iktizâ idüp ve sen ki orta çavuş-ı mûmâ-ileyhsin sen ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve bu makûle umûr-ı lâzime uhdesinden gelmeğe sâhib-i liyâkat ve iktidâr ve mütemeyyiz ve perhîzkâr zâbitânından olduğın ecilden husûs-ı merkûmun rû'yet ve temşiyetine hâssaten sen mübâsir ta'yîn olmuşsındır inşâ'allâhü te'âlâ muktezâ-yı me'mûriyetin üzere bir gûn akdem memleket-i Eflak'a varup hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrla- bi'l-muhâbere memleket-i merkûmede ve kurâ-yı Ova ve havâlîlerinden mugâyir-i evâmîr-i aliyye ve şurût-ı nizâm münâfi zuhûr iden hazele ve eşkıyâyı tard ve ib'âd ve memnû' ve mündefi' olmıyanların cezâ-yı mâyelik-i şer'iyeleri icrâ olunarak havâlî-i mezbûreyi dest-i tetâvül ve mezâlim-i eşkıyâdan gereği gibi tathîr ve tasfiye ve fukarânın emn ü râhatlarını ve tahsîli lâzım gelen emvâl-i mîriyyenin yirlü yerinden cem' ve tahsîline voyvoda-i mûmâ-ileyhin tarafından ta'yîn olunan tahsîldârlara teslîm olunmasına kemâl-i i'ânet ve müzâheret iderek tathîr ve te'mîn-i memlekete sa'y-ı evfâ ve bezl-i iktidâr ve karâr-dâde olan nizâmın ilâ-mâşâ'allâhü te'âlâ tatarruk-ı halelden hıfz u sıyânetine ve mer'î ve mu'teber düstûru'l-amel tutılmasına ve mukaddemâ ve hâlâ şeref-sudûr olan evâmîr-i şerîfeme mugâyir ve şurût ve nizâma münâfi vaz' u harekete cesâret idenlerin vech-i meşrûh üzere haklarından gelinmesine ihtimâm ü dikkat ve senden matlûb ve melhûz olındığı vech üzere hıdemât-ı meşkûre izhârına bezl-i miknet ve hamîyyet idüp şeref-sudûr olan evâmîr-i şerîfenin ve mûciblerince tahrîr olunan ocak mekâtibinin hilâfına bir dürlü vaz' u harekete ruhsat ve cevâz göstermekden ziyâde ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın () ile irsâl olmuşdır. İmdi vusûlunda vech-ı meşrûh üzere amel ve hareket ve hilâfıyla vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye ittikâ ve mücânebet iyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Mehmed Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdır.

32

Vidin muhâfızı Köprili-zâde Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Özi vâlisî vezîrim Kethüdâ Muhammed Paşa'ya ve Tuna sevâhilinde vâkî' yeniçeri zâbitlerine hüküm ki, Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr-Südde-i Sa'âdetim'e mühürlü arz-ı hâl gönderüp bundan akdem tüccâr-ı müslimîn memleket-i Eflak ve kurâ-yı Ova'da bâzâr ve zâbitân olduğu yerlerde kendü hâllerinde ticâretlerin rü'yet ve tevakkuf itmeksizin birkaç gün zarfında yine mahallerine ric'at ve re'âyâ fukarâsının emvâl ve eşyâsına kat'a ta'arrûz eylememek ve havâlî-i mezbûreye varanlar zâbitlerinden Eflak voyvodasına keyfiyyeti beyân zımında mektûb alup ol mektûb ile doğru Eflak voyvodasına varup voyvoda-i mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle bâzâr yirlerinde alış viriş ve umûrın rü'yet itmek üzere nizâm virilmişiyken mugâyir-i şurût-ı nizâm ba'zı serhaddâdde olan zâbitân mücerred celb-i menfa'at sevdâsıyla mektûb virmekden imtinâ' ve diledikleri kimesnelere bıyuruldı yollu yedlerine birer tezkire virüp anlar dahi ticârete vesîle ittihâz ile memlekete duhûl ve bî-pervâ diledikleri mahallerde geşt ü güzâr ve meks ve ârâm ve re'âyânın emvâl ve eşyâsını ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e tesyîr olınacak zahîrelerine ta'arrûz ve cebren ahz eylediklerini re'âyâ fukarâsı voyvoda-i mûmâ-ileyhe ifâde ve tasallutlarının def'ini istid'â etmeleriyle Eflak ve kurâ-yı Ova havâlîsine ticâret vesâ'ir umûrların rü'yetiçün etraftan varan kimesnelerin yedlerine tezkere virilmeyüp şurût-ı nizâm mûcibince her biri umûrını müş'ir voyvoda-i mûmâ-ileyhe hitâben zâbitânı tarafından [16] mahsûs-ı mektûb ile doğru Bükreş'e varup re'y ve şöretleri ma'lûm oldıktan sonra voyvoda-i mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle havâlî-i mezbûreye varup re'âyânın emvâl ve eşyâsını ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e tesyîr olınacak zehâyirine ta'arrûz ve ahz etmeyüp kendü hâllerinde bey' ü şirâ ve umûrların rü'yet ve yine serhadlerine avdet etmeleri için size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i mûmâ-ileyh istid'â eylediği ecilden istid'âsı virilen nizâma muvâfık olmağla vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olınmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Vidin Muhâfızı Vezîrim Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Vidin muhâfazasında yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Memleket-i Eflak mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l kadem min külli'l-vücûh serbest ve zabt u rabtı taraf-ı saltanat-ı seniyyemden ale'l-istiklâl Eflak voyvodalarına muhavvel-i uhde-i ihtimâmları olmakdan nâşi memleket-i mezbûrede vâkı' kasabât ve havâlîsine ve iktizâ iden mahallere Eflak voyvodaları taraflarından birer beşlü ağası ta'yîn olunmak resm-i kadîm ve kâ'ide-i memleket olup binâ'n-aleyh ber-vech-i mu'tâd beşlülerden zabt u rabta kudret ve liyâkati olan kimesnelere intihâb ve ehl-i islâmın askerîlik iddi'âsında olup fukarâ-yı ra'iyeti rencîde vü remîde idenleri zabt u rabt ve re'âyâ fukarâsını himâyet u sıyânet için voyvodalar tarafından ta'yîn ve irsâl olunan beşlü ağası vekîli yedine virilen zabt kağıdını vardıkları kasabâda kırâ'et itdirüp muktezâ-yı me'mûriyetini infâz-ı murâd eylediklerinden ba'zı töhmetleri sebebiyle serhâdlerden firâr ve icrâ-yı şekâvet irâdesiyle ol havâlîye varan yamak ve askerîden ba'zı müfsid ve erâzil makûleleri rızâ-yı hümâyûnuna ve mu'tâd-ı kadîme muhâlif harekete tasaddî birle voyvoda tarafından nasb olunan beşlü ağalarına ve vekîllerine vekâlet itdirmeyüp yeniçeri zâbiti mektûbiyle biz vekîl oluruz deyü mücerred ta'cîzen harekât-ı nâ-hemvâre cesâret ve memleketin ihtilâline ve sükkân-ı vilâyetin adem-i râhatlarına mübâderet ve tahsîl olunacak emvâl-i mîriyyeye kesr ü noksân tertibine bâ'is ve illet oldukları yüz yetmiş bir senesinde Der-aliyyem'e i'lâm olındıktan bu misüllü erâzil ve eşkiyâ memleket-i mezbûreden ihrâc olunup Vidin yeniçeri zâbitleri tarafından beşlü ağası nasb olunmak üzere emr-i şerîf sâdır olmuşken elyevm işbu emr-i şerîfime mugâyir ba'zı kendüye bilmez ve yol ve erkân görmemiş bî-şu'ûr kimesnelere memleket-i mezbûrenin nizâmına muhill-i hareketden hâli olmadıkları bu hilâlde sem'-i hümâyûnuna lâhik ve vâsıl olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücibince amel olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi memleket-i mezbûre kemâ fi's-sâbık serbestiyet üzere Eflak voyvodalarına zabt itdirilüp ve fuzûlî beşlü nasb ve ta'yîn olunmayup memleket-i mezbûrenin zabt u rabtı ve beşlüyânın azl ve nasb ve umûr-ı sâ'iresi alâ vechi'l-istiklâl Eflak voyvodalarının uhde-i iltizâmalarına muhavvel olan umûr-ı serbestiyetden olduğına binâ'en mugâyir-i serbestiyete müdâhale olmakdan hazer ve mübâ'adet ve memleket-i Eflak'ı istilâ iden bu misüllü erâzil ve eşkiyâ kâ'inen men kân memleket-i Eflak'dan zâbitleri ma'rifetiyle

ihrâc ve ib'âd olunup Eflak voyvodasının umûrına ve beşlü ağası nasbına bir ferde ser-i mû müdâhale ve ta'arrûz itdirmeyüp rızâ-yı hümâyûnuma ve serbestiyet-i kadîmeye mugâyir zuhûr iden harekât ve atvârın men'-i küllî ile men' ü def'ine ihtimâm ü dikkat olunup şöyle ki mütenebbih olmayup serbestiyet-i kadîmeye mugâyir ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareket idenler eyyen men kân haklarından gelinmek üzere ism ü resmile bilâ-te'hîr Der-aliyyem'e arz ve i'lâma mübâderet ve ser-i mû iğmâz ve rehâvetden begâyet tehâşi ve mucânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i Ca Sene 1175

34

Bir sûreti dahi,

Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin memleket-i Eflak'a alâ vechi'l-istiklâl sana derûhde ve tefvîz olduğına binâ'en mu'tâd-ı kadîm ve kâ'ide-i beled üzere askerîlik iddi'âsında olup fukarâ-yı ra'ıyyeti rencîde vü remîde idenlerin zabt u rabtı liyâkat ve kudretleri olan kimesneleri intihâb ve iktizâ iden mahallere beşlü ağası nasb ve ta'yîn ve irsâl ve yedlerine mut'âd üzere virdüğün zabt kağıdlarını vardıklarında kasabâda kırâ'et itdirüp muktezâ-yı me'mûriyetini infâz-ı murâd eylediklerinden ba'zı töhmetleri sebebiyle serhâdlerden firâr ve icrâ-yı şekâvet irâdesiyle ol havâlîye varan yamâk ve askerîden ba'zı müfsid ve erâzil makûleleri rızâ-yı hümâyûnuma ve mu'tâd-ı kadîme muhâlif harekete tasaddî birle Eflak voyvodası tarafından nasb olunan beşlü ağası ve vekîllerine vekâlet itdirmeyüp yeniçeri zâbiti mektûbuyla biz vekîl oluruz deyü harekât-ı nâ-hemvâre cesâret ve memleketin ihtilâline ve sükkân-ı vilâyetin adem-i râhatlarına mübâderet ve emvâl-i mîriyyenin kesr ü noxsân ve tertibi bâ'is ve illet oldukları yüz yetmiş bir senesinde i'lâm olındıkda bu misüllü erâzil ve eşkıyâ memleket-i mezbûreden ihrâc olunup Vidin yeniçeri zâbitleri taraflarından beşlü ağası nasb olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşken elyevm emr-i şerîfime mugâyir ba'zı kendüye bilmez ve yol ve erkân görmemiş bî-şu'ûr kimesneler memleket-i mezbûrenin nizâmına muhill hareketden hâli olmadıkları sem'-i hümâyûnuma lâhik ve vâsıl olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücibince amel olunmak için te'kîden ve ihtimâmen hâlâ Vidin muhâfızına ve yeniçeri zâbitine bu def'a başka emr-i şerîfimle tenbîh-i ekîd olunmağın i'lâm-ı hâl için sana dahi işbu emr-i şerîf isdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen memleket-i

mezbûreyi kemâ fi's-sâbık serbestiyet üzere zabt zımnında fuzûlî beşlü nasb ve ta'yîn itdirmeyüp memleket-i mezbûrenin zabt u rabtı ve beşlüyânın azl ve nasb ve umûr-ı sâ'iresi alâ vechi'l-istiklâl senin uhde-i iltizâmına muhâvvel olan umûr-ı serbestiyetden oldığına binâ'en sâdır olan emr-i şerîf mûcibince memleket-i Eflak'ı istilâ iden bu misüllü erâzil ve eşkıyânın ta'arrûz olarak memleket-i Eflak'dan zâbitleri ma'rifetle ihrâc ve ib'âd olunmalarına ihtimâm ü dikkat ve rızâ-yı hümâyûnuma ve serbestiyet-i kadîmeye mugâyir harekât ve atvârının men'-i küllî ile men' ü def'ine sa'y u gayret iderek re'âyânın refâh ve râhatlarına ve memleketin ma'mûr ve âbâdân olmasına bezl-i vüs' ü tâkat ve nizâm-ı kadîme mugâyir ednâ hâlel vukû'ına ruhsat ve cevâz göstermekden begâyet tehâşi ve mücânebet eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca Sene 1175

[17]

35

Ocakda başçavuş olup bu def'a memleket-i Eflak'ın istikrâr-ı nizâmına ta'yîn olunan () -zîde-mecduhûya- hüküm ki,

Birkaç seneden berü memleket-i Eflak ve havâlîsinde eşkıyâ ve haydud gürûhı vakit vakit serzede zuhûr ve gasb-ı emvâl ve katl-ı nüfûs ile tüccâr-ı müslimîne îsâl-i hasâretten hâli olmayup fukarâ-yı ra'ıyyet dahi bî-huzûr olduklarına binâ'en bu gûne eşkıyâdan tathîr-i vilâyete sa'y u ihtimâm hilâlinde hâlâ Eflak voyvoda İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- tarafından ahz olunan eşkıyâ lede'l-istintak Kalamir oğlu? İsmâ'il ve Mühtedî Ali ve Abdullah ile Barbol? ve Büyük Bofir? vesâ'ir ma'lûmü'l-esâm-i müslîm ve zimmîler yatak ve refikleri olduğın eşkıyâ-yı mezbûra ikrâr eylediklerinden mâ'adâ memleket-i mezbûrede bulunan tüccâr-ı müslimîn dahi bunların haberlerini ihbâr ve te'yîd idüp ve sen ki Eflak'a me'mûriyetin ancak memleket-i Eflak'ın bu gûne eşkıyâ ve kutta'-ı tarîkden tahlîs ve te'mîni ve istirahat-ı ibâdu'llâh için olduğu ma'lûmın olmağla iğmâz ve tekâsül eylemeyüp eşkıyânın memleket-i mezbûrede geşt ü güzâr ve ibâdu'llâha îsâl-i mazarr ve hasârâtdan yaramaz ve eşkıyâya voyvoda-i mûmâ-ileyh ile muvâfakat iderek ahz ve te'dîblerine ve tard ve teb'îdlerine ihtimâm ü dikkat ikmâl için işbu emr-i şerîfim isdâr ve () ile irsâl olunmuşdır. İmdi vusûlunda fi-mâ ba'd basîret ve intibâh üzere hareket ve her husûsda voyvoda-i mûmâ-ileyh ile muvâfakat ve muhârebe iderek memleket-i merkûme ve

havâlisinde mazanna-i eşkıyâ ve haydud olan mahalleri gereği gibi taharri ve tefahhus idüp her ne mahalde yaramaz ve haydud eşkıyâsı olduğu haber virildikde ahz ve te'dîblerini ve def'-i şerr ve mazarratlarına nisâr-ı vüs' ü miknet ve ba'de'l-yevm memleket-i Eflak'ın o misüllü eşkıyâ nâmı mesmû' olmamak üzere terk-i hâb ve râhat ve i'lâmı iktizâ idenleri bi'l-ittifâk Der-aliyyem'e tahrîr ve i'lâma mübâderet ve bundan sonra zabt-ı vilâyetde ve def'-i mekâyid-i eşkıyâda ednâ kusûr ve tehâvvünden ziyâde tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]175

36

Hâlâ ocakda başçavuş olup memleket-i Eflak nizâmına me'mûr İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın öteden berü kazâ ve nevâhisinde re'âyâ-yı pâdişâhânemi kemâl-i sıyânet için meks ve ikâmet iden beşlü zâbitleri Eflak voyvodaları tarafından ta'yîn olup serbestiyet-i kadîme mugâyir beşlü ağası ve ta'yinine kimesne tarafından müdâhale olunmamak üzere müta'addîd evâmir-i şerîfeme şeref-rîz sudûr ve ocak tarafından dahi mükâtib tahrîr olunmuşiken sâbıkâ Vidin yeniçeri zâbiti ba'zı kimesnelerin sevk ve tahrîkiyle hilâf-ı evâmir-i aliyye ve mugâyir-i serbestiyet-i kadîm memleket-i mezbûrede vâkı' Zilce kazâsına ta'yîn iylediği Arnavud Deli Hasan nâm kimesne memleketden tard olunmuş erâzil ve eşhâs makûlesi yaramazları neferât nâmıyla başına cem' ve re'âyâ-yı vedî'a fukarâsına envâ' cevri ü ezâ-ı zulm ve ta'addî eylediklerin hâlâ Vidin yeniçeri zâbiti olan Turnacıbaşı Mustafa -zîde mecduhû- haber alup mezbûr Deli Hasan Vidin tarafına gelmesi için mektûb tahrîr itmekle itâ'at etmediğünden mâ'adâ ba'zı erâzil ve eşhâs makûlelerin başına cem' ve kazâ-yı mezbûrede ve envâ'-ı şekâvet ve fezâhete cesâret eyledikleri Der-aliyyem'e inhâ ve ihbâr olunmağla mezbûr Deli Hasan bi-eyyi vechin kân memleket-i mezbûreden tard u ihrâc ve Vidin cânibine irsâl ve îsâl olup eğer inâd ve muhâlefet ider ise alıgetürilüp Tolcı kal'asına irsâl ve tesyîr ve kal'a-bend itdirüp memleket-i mezbûrede vech-i meşrûh üzere mugâyir-ı emr-i âlî-şân ve serbestiyet ta'yîn olunan beşlü ağası vekillerini buldıkları mahallerden neferâtlar ile kaldırıp her birlerini me'mûr oldukları muhâfazası zâbitlerine teslîm ve min-ba'd memleket-i mezbûreye ayak basmamak üzere muhkem kefilleri alınmak ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum ve münâfi-i fermân-ı âlî-şânıma

harekete cesâret idenlerin muktezâ-yı me'mûriyetin üzre haklarından gelmek husûslarına sarf-ı vüs' ve kudret ve hilâfiyla ednâ kusûr ve tekâsülden ziyâde hazer ve mücânebet eylemek fermânım olmağın. İmdi vusûlundan sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince amel ve hareket ve icrâ ve infâzına dikkat ü ihtimâm iyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Mehmed Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene [1]175

37

Vidin kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan () -zîde kadruhûya- hüküm ki, Memleket-i Eflak'a ve Kara Eflak'a virilen nizâmın devâmı ve istikrârı ve fukarâ-yı ra'iyetin vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan emn ve âsûde-i hâl olmaları matlûb-ı hümâyûnum olmakdan nâşi bundan akdem mü'ekked evâmir-i aliyem sâdır olmuşiken sâbıkâ Vidin yeniçeri zâbiti ba'zı kimesnelerin sevk ve iğvâsıyla memleket-i merkûma itâle-i dest-i dirâz ve hilâf-ı evâmir-i aliyem ve mugâyir serbest beşlü zâbiti ta'yîn eylediği Seyfi nâm kimesne zâbit mûmâ-ileyhe istinâden tasaddî eylediği mezâlim ve şenâyi'i ve fukarâ-yı ra'iyete olan ta'addîsi bî-kıyâs iken yine kanâ'at itmeyüp cebren ve kahren zâbitlik sevdâsıyla başına birkaç nefer eşkıyâyı cem' ve boyarân-ı memleket ve fukarâ-yı ra'iyetin kimini darb ve cerh ve tecrîm ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâle cesâret eylediği Der-alıyyem'e inhâ olunmakla mezbûr Seyfi bâ-fermân-ı âlî Tolcı kal'asına kal'a-bend ve refikleri dahi fî-mâ ba'd memleket-i mezbûra varmamak üzere tard ve teb'îd olunup ancak Vidin yeniçeri zâbiti olanlar fî-mâ ba'd memleket-i mezbûra beşlü zâbiti ta'yîni vesâ'ir bahâne ile itâle-i dest-i dirâz itmeyüp bu gûne ihtilâl-i nizâm mûcib olunur halâtdan begâyet mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmağın () irsâl olındı vusûlünde gerektir ki sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince Vidin yeniçeri zâbiti olanlar fî-mâ ba'd memleket-i merkûm beşlü zâbiti ta'yîni vesâ'ir bahâne ile itâle-i dest-i dirâz itmeyüp bu gûne ihtilâl-i nizâma mûcib olur hâlâtdan gâyetü'l-gâye tehâşi mücânebet eylemek için bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Mehmed Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene 1175

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin Devlet-i Aliyye-i ebed kıyamımın hizmet-i ubûdiyyeti sana hânedanından müntakil ve mevrûs olmakdan nâşi uhdene ihâle ve tahmîl olunan hıdemât-ı aliyyemin vefk-i merâm üzere rü'yet ve temşiyetlerine tecessüd-ı sâk-ı gayret ve hamiyet üzere olduğunun ve ale'l-husûs memleket-i Eflak'a varalıdan berü me'mûr olduğın hıdemât-ı mühimmede kusûrun olmayup uhde-i istikâmetine vedi'a kılınan memleket-i Eflak'ın hıfz u hırâsetinde vezîr-i destân olan fukarâ-yı ra'iyetin ibrâz-ı envâ' tesliyetler ile vücûh-ı ta'addîyâtdan vikâye ü sıyânetlerine ve müte'âkıben sevk-i zahîreye nisâr-ı nakdîne-i mevcûd eylediğın resîde-i sâmi'a-i hüsrevânem olup hakkında teğayyür-ı tab'-ı hümâyûnuma mûcib olur nâ-hemvâr vaz' u hareketin maksûd iken Eflak'da ve havâlisinde voyvodalığa dâ'ir bu hilâlde münteşir olan ba'zı ekâzîb ve erâcîf-i bî-aslın ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete ve cem'-i emvâl-i mîriyyeye ve tahsîl-i rüsûmât-ı âdîyyenin tavtûline bâdî ve sebep olduğından başka müterassıd-ı vakt-i fırsat olan eşkıyâ ve zaleme dahi bu sebep ile ferce bulup mugâyir-i nizâm-ı cedîd re'âyâyı ve zahîre ve mâllarını zabt u istishâb ve bu vechle fukarâ-yı ra'iyetin dil-hırâş ve bî-huzûrlıklarını ve senin dahi bâzu-yı hamiyet ve gayretine vehn ü fütûr-ı hudûsına mûcib olduğı gelenlerin takrîrlerinden mesmû'-ı hümâyûnum olmuştır. Senin öteden berü evzâ' ve atvârın ve sadk-ı ubûdiyyetin nezd-i mülûkânemde sâbit ve mücerreb ve uhde-i sadâkatine müterettib olan umûrın rü'yet ve temşiyetinden zuhûra gelen hizmetin karîn-i âferîn ve tahsîn olmakdan nâşi azlın vâhimesi ber-teraf ve matrûh olmağla yedinde olan emr-i hümâyûnum mûcibince alâ vechi'l-istiklâl memleket-i Eflak'ı kemâ kân zabt ile erâcîf-i mezbûreyi kat'â ısgâ ve i'timâd eylemeyüp uhdene lâzım gelen umûr ve husûsların rü'yetlerine ve emvâl-i mîrînin ve rüsum-ı mu'tâdiyenin bir sâ'at evvel yirlü yirinde cem' ve tahsîline mübâderet ve Âsitâne-i Aliyyem'e memleket-i mezbûreden vârid olacak ecnâs-ı zehâyirin dahi peyderpey ucâleten ihrâc ve irsâllerine bezl-i miknet ve hakkında olan hüsn-i zânn-ı şâhânemin te'yîd ve teşyîdine sarf-ı vüs' ve tâkat eylemek fermânım olmağın izâle-i gussa ve istîhâşın için mahsûsan işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuştır. İmdi vusulünde erâcîf-i mezbûreye i'timâden himmet ve azîmet-i sâdikânene ki kat'a kusûr ve fütûr göstermeyüp bi'l-

istiklâl ilâ mâşâ-allâhü te'âlâ vilâyet-i Eflak'a voyvoda olduğunu yakînen ve cezmen bilerek mukaddemâ ve hâlâ fermân-ı hümâyûnum olduğu vechle hareket ve hayta-i emâretini zabt u rabta ve fukarâ-yı ra'ıyyetin ta'addîden himâyet u sıyânetlerine ve emvâl-i mîriyyenin ve rüsûmât-ı aliyyenin yerlü yirinden cem' ve tahsîllerine ve bâ-sebeb-i tahrîr havâle olunan mahallere edâ ve teslîmine ve evvelkinden ziyâde mütevâliyeten ecnâs-ı zehâyirin bir sâ'at evvel Eflak'dan ihrâcına ve İbrâ'il iskelesine irsâline ihtimâm ü dikkat iderek merâsim-i affâf ve insâfi icrâ ile imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'ıyyete ve istihkâm-ı nizâm-ı vilâyete fevka'l-vüs' ve't-tâka bezl-i cehd ve miknet ve ba'de'l-yevm dahi sarf-ı ubûdiyyet ve istikâmetini tasdîk ve tahkîke sarf-ı cehd ü gayret ve'l-hâsıl senden me'mûl ve muntazar olduğu üzere her hâlde harekât-ı pesendîde izhârına ikdâm ve tarh-ı vesvese ile işinde sâbit kadem olmağa ihtimâm ve cidd-i tâm eylemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i N Sene [1]175

Bir sûreti, hâlâ Boğdan voyvodası Yanaki-zâde Ligor Voyvoda'ya ber-vech-i meşrûh.

39

() ve () kâdîlarına hüküm ki,

Birkaç seneden berü Eflak voyvodalarının hizmetine duhûl iden Hristasi? nâm zımmî eslâf-ı voyvodagânın vakitlerinde ta'yîn olduğu tahsildârılıkta vistariye akçesinden bi'd-defe'ât birer mikdâr akçe sirka[t] ve firâr etmeği kendüye â'det itdüğüne kıyâsen bu def'a dahi memleket-i vistariyesi tarafından zahîre mübâya'sıçün Yalumiçe? vesâ'ir kurâdan tahsiline me'mûr olduğu iki bin sekiz yüz guruşu ahz ve der-akab âhar kazâya varup beş yüz guruşluk sahte bir havâle tahvîle tahrîr ve ucâleten kapudâna ibrâzından sonra meblâğ-ı mezbûrı dahi ahz ve ol cânibden firâr ve gaybet ve bu vechle emvâl-i mîriyyenin tahsîli vesâ'ir hıdemât-ı aliyyemin tavtiline ve ihtilâl-i memlekete müveddî olduğunu hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- ile ahâlî-i vilâyeti tahrîr etmeleriyle firâr-i mesfûr bulduğu mahalde çavuş mübâşeretiyile ahz ve Bükreş'e ihzâr ve vistariye havâlât olan hesâbları rü'yet ve üzerinde zuhûr iden meblağ cümle ma'rifetiyle tahsîli bâbında voyvoda-i mûmâ-ileyhin kapu kethüdâları takrîrleri mûcibince emr-i şerîfim sudûrını istid'â-yı inâyet itmeleriyle istid'âları üzere firâr-i mesfûr bulunduğu mahalde ahz ve çavuş mübâşeretiyile Bükreş'e

ihzâr ve vistariye havâlâtı olan hesâbları rü'yet ve üzerinde zuhûr iden meblâğ cümle ma'rifetiyle tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âli sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-ı N Sene [1]175

[19]

40

İslambol'dan Eflak'a varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve Yergöğü nâ'ibine ve hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Hâlâ Eflak mütemekkinlerinden Deli Yanko nâm zımmînin memleket-i Eflak'da vâkı' Boza kazâsında odası olup ba'zı re'âyâ fukarâsının hakların gasb ve gâret ve bu def'a firâr ve gaybet ve re'âyâ fukarâsının hakları iptâl ve memleketin ihtilâlâine dahi bâ'is ve bâdî olmakla zımmî-i mesfûr bulunduğu mahalde çavuş mübâşeretiyle ahz ve mahaline irsâl ve re'âyâ-yı mesfûrunun hakkı tahsîl ve te'dîb olunmak için emr-i şerîfim sudûrını sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin memhûr arz-ı hâlinle istid'â eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi mesfûr her ne mahalde bulunur ise ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyle ahz ve mahaline irsâl ve gâret eylediği hakkı fukarâ kendüsinden ba'de's-sübût şer'le tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm itdirmek bâbında fermân-ı âli sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i L Sene [1]175

41

Niğbolı sancağı ilhâkıyla Vidin Muhâfızı Vezîr Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Özi Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Hotin Muhâfızı Vezîr Himmet Paşa'ya ve Bender muhâfızına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılığı pâyesiyle hâlâ İbrâ'il nâzırı ve zahîre mübâşiri olan Genç Ali -dâme mecduhû- ve İbrâ'il kâdîsına ve İbrâ'il'den Ada-i kebîre varınca nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve ümenâ-yı sâ'ire ve mütesellimler ve voyvodalar ve İbrâ'il menzilisine hüküm ki,

Memleket-i Eflak Âsitâne-i Sa'âdetim'in kilârı olmakdan nâşi re'âyâsı sâye-i inâyet-vâye-i mülûkânemde mahmî ve âsûde ve hoşhâl olmak lâzım geldiğine binâ'en

re'âyâsının cemî'-i mezâlim ve ta'addîyâtdan vikâye ve muhâreseleri irâdesiyle ma'zûlîn ve mensûbîn Özi ve Bender ve Vidin ve Hotin muhâfızları ve adamları zihâb ü iyâblarında memleket-i Eflak'a uğramayup tarîk-ı müstakîmden gitmek üzere bundan akdem hatt-ı hümayûn inâyet-makrûnla mu'anven emr-i şerîf sâdır olmağla nehr-i Tuna sevâhilinde ve etraf ve eknâfında vâkı' iskele ümenâsı ve kasabât ve kurâ zâbitleri kendü adamlarından ve gayrıdan İbrâ'il'den vesâ'ir Tuna sâhillerinden memleket-i Eflak'a menzil bargiri ve menzil arabası talebi ile bilâ-emr-i şerîf murûr u ubûr murâd idenlerin yedlerine iskele eminleri ve kasabât ve kurâ zâbitleri tarafından virilen tezkerelere i'tibâr olunmayup ve yedlerinde menzil ahkâmı olmıyan kimesnelere bir dürlü menzil bargiri ve araba virilmeyüp Eflak voyvodasına müte'allik umûr ve husûsı olmıyanların erbâb-ı menâsıb ve kuzât vesâ'irlerleridir her kim olur ise olsun mu'tâd olan memerr ve ma'berden murûr u ubûr idüp bilâ-emr-i şerîf Eflak memleketine uğramakdan men' ü def' ve re'âyâ fukarâsı himâyet u sıyânet olunup ve vilâyet-i Eflak'da taraf-ı mîrîden mevzû' ve mu'ayyen menzil olmaduğuna binâ'en bi'd-defe'ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince murûr u ubûr iden ulaklar min-ba'd tarîk-ı caddeden meyl ve inhirâf etmeyüp ve bilâ-me'mûriyet sevâhil-i Eflak'a imrâr itdirilmeyüp ve murûr sevdâsında olanlara ma'ber kayıkları virilmeğe ruhsat gösterilmeyüp ve vilâyet-i merkûmeye me'mûriyet ile zihâb ü iyâb idenlere dahi yedlerinde olan menzil ahkâmı nâtik olduğundan ziyâde bargir virilmeyüp ve menzil ahkâmı mûcibince virilen bargirlerin nizâm-ı cedîd şurûtı üzere menâzil-i sâ'irede alına gelen sâ'at başına onar sâğ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp cevri ü ta'addî olunmayup ve nehr-i Tuna'nın iki câniblerinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîsinden askerî ve gayrı askerî ve Belgrad firârîleri vesâ'ir kapusız makûleleri Niğbolı ve Vidin vesâ'ir Tuna havâlîsi ahâlîleriyle ittifâk ve gürûh gürûh memleket-i Eflak'a duhûl iylemeyüp kasabât ve kurâsında mezâk ve sû'-i kasdların icrâ ile diledikleri yerlerde murûr u ubûr ve yem ve yimek vesâ'ir me'kûlât talebi ile fukarâyı tekdîr ve bargirlerin ahz ve ashâbını i'mâl eyledikten sonra peşto ve âlât-ı harb ile katl ve helâk ve yanlarında bulunan nukûd ve eşyâyı ahz itmeyüp öteden berü voyvodaların re'y ve ma'rifetleriyle ta'yîn ve tahsîs olunan menzilhâne ve ahûrlara varup diledikleri kadar bargir alup kimini küşâd ve kimini telef ve sürücileri ve menzil ashâbını darb-ı şedîd ile darb ü cerh ve katl eyleyüp bu misüllü ef'âl-i şenî'anın küllîsi evâmir-i şerîfe ile men' ü def' olunmuşiken bu hilâlde ma'zûlîn ve mensûbîn-i kılâ'-yı mezkûre me'mûr olanlar evâmir-i şerîfeye muhâlif tarîk-i caddeyi terk ve birer bahâne ile murûra tecâsür üzere oldukları vesâ'irleri dahi bilâ-emr-i şerîf Eflak'a uğrayup menzil bargiri ve menzil

arabası ve müft ü meccânen yem ve yimek mütâlebesiyle fukarâ-yı ra'yyeti ta'cîz ve tekdîr idüp bu vechle fukarâ-yı ra'yyet mesken ve me'vasını terk idüp etrafa müteferrik ve perişân oldukları vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olmağla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel olup min-ba'd hilâfına hareketden kemâl-i ittikâ ve ihtirâz olunmak fermân-ı hümâyûnum olmağın te'kîden ve ihtimâmen ve inzâren ve tehdîden işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olmuştur. Memleket-i Eflak re'âyâsının himâyet u sıyânetleri ve mezâlim-i mezkûreden vikâye ve hırâsetleri matlûb-ı mülûkânem idüğü cümlelerin ma'lûmı oldıkda siz ki muhâfizeyn-i müşârun-ileyhimsiz mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket ve ber-vech-i muharrer zihâb ü iyâbda siz ve adamlarınız vesâ'ir bilâ-fermân Eflak'da işleri olmıyanlar tarîk-i müstakimden saymayup ve Eflak'a uğramayup cadde-i müstakimden murûr u ubûr idüp emr-i şerîfime muhâlif vaz' ve hâlâtdan mübâ'adet ve kezalik cebren ve kahren menzil bargiri ve menzil arabası taleb idenlere virilmeyüp ve kuzât ve nüvvâbdan vesâ'irinden bilâ-fermân ve bilâ-me'mûriyet menzilhânelere varanlara yedlerinde menzil ahkâmı olmadıkça bargir virilmeyüp ve virilen bargirlerin kadîmisi üzre alına gelen ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp bu vechle fukarâ-yı ra'yyet himâyet u sıyânet olup fukarânın rencîde ve muztaribü'l-hâl olmalarına ruhsat ve cevâz gösterilmekden ziyâde ihtirâz ve mücânebet ve siz ki kuzât ve nüvvâb vesâ'ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz siz dahi mazmun-ı emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına ihtimâm ü dikkat ve bilâ-fermân memleket-i mezbûreden murûr murâd idenleri men' ü tahzîr ve teşdîd ve Eflak re'âyâsının mazarrat ve mü'ezziyâtdan ve te'mîn ve terfih-i hâllerini ve celb-i nizâm-ı ahvâllerini bilâ-tevfîk sarf-ı vüs' ü miknet ve mazmûn münîfi merâm-ı düstûru'l-amel tutılmak için işbu emr-i şerîfim mehakim sicillâtına ba'de'l-kayd Eflak voyvodası yedinde ibkâ olup min-ba'd ser-i mû hilâfına cevâz ve mesâğ göstermekden gâyetü'l-gâye ve ittikâ ve ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i L Sene [1]175

[20]

42

Âsitâne-i Sa'âdetim'den Eflak'a varup gelince yol üzerinde vâkı' olan kuzât ve nüvvâb ve ümenâ ve mütesellimîn ve voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve cizyedârlar ve yeniçeri serdarları vesâ'ir zâbitân ve a'yâna hüküm ki,

Hâlâ Eflak kapu kethüdâlarından Manol Südde-i Sa'âdetim'e gelüp ba'zı umûr ve husûs için memleket-i Eflak cânibine âzim ve râhi üzere olduğın bildirtüp siz ki mevlânâ-yı vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz Eflak memleketine varup gelince esnâ-yı râhda kendüye ve yanında olan hizmetkârları vesâ'ir adamlarına müdâhale olunmayup murûrlarına mümanâ'at olunmamak bâbında hükm-ı hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden siz ki mevlânâ-yı vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mesfûr ve yanında olan hizmetkârları vesâ'ir adamları herhangi taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise esnâ-yı râhde mahfûz mahallere kondurup ve iktizâ iden zâd ve zahirelerini narh cârîsi üzere akçesiyle alarak âminen ve sâlimen birbirinize irsâl ve mahall-i maksûda îsâllerine takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za Sene 1175

43

Hâlâ Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Cenâb-ı hilâfet-me'âbuma ecdâd-ı ma'delet-i'tiyâd-ı behişt-i rekâdemden müntakil ve mevrûs olan memleket-i Eflak bin yüz yetmiş dörd senesi Zi'lhicce'ti'ş-şerîfe guresinden üç sene ber tahvîl ile sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin sana tevcîh olunup makâm-ı hükümetine kıyâm-ı ideliden berü boyarân vesâ'ir ahâlî-i vilâyet ve zâbitân ile vetfire-i hüsn-i sülûka ve resm-i hazm ihtiyâta ri'âyet iderek murâd-ı hümâyûnum üzere neşr-i âsâr-ı adl ve ıstıfa ve umrânî-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'iyete ve tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye ve havâle olunan mahallere edâ ve teslîm ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire vesâ'ir bunlara müterettib ve nizâm-ı memleketi müsteclib olan ahvâl ve atvâr-ı sadâkat intişârın bi'z-zât sem'-i hümâyûnuma lâhik olmakdan nâşi fi-mâ ba'd dahi zabt u rabt-ı memlekete ve def'-i mezâlîm ile nevâziş ve terfih-i ahâlî ve ra'iyete kıyâm ve ihtimâm ideceğin melhûz-ı zamîr ilhâm-ı semîr-i hüsrevânem olup her hâlde nazar-ı inâyet-i şâhâneme lâyük ve bezl-i iltifât ve âtıfet-i hüsrevânem ile akrânına fâ'ik olduğın ecilden kemâ kân celb-i âsâyiş fukarâ-yı ra'iyete ve tahsîl-i umrânî-i vilâyete ve sevk-i kesret ecnâs-ı zehâyire sa'y u dikkat ve bezl-i vüs' ü miknet eylemen şartıyla avâtıf-ı celîle-i mülûkânemden şeref-bahş sudûr olan hatt-ı hümâyûn inâyet-makrûn mücibince tevcîh-i sâbık üzere memleket-i Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş beş senesi Zi'lhicce-i şerîfe guresinden kemâ kân sana ilgâ ve mukarrer kılınmağla memleket-i mezbûrenin

ber uslûb-ı sâbık zabt u rabtına kıyâm ve mübâderet bu âna gelince zâtında olan vâye-i sadâkat ve mâye-i rüşd ü istikâmetin muktezâsınca boyarân ve bi'l-cümle kâr-güzârân ile tarh-ı encümen hüsn-i mu'âşeret ve zabt-ı zavâbıt ittifâk ve muvâfakat iderek vilâyetin umrânî ile istimdâd-ı hüsn-i nizâmına ve re'âyânın kadîm-i mugâyir teklîfât-ı mâlâ-yutâk muhdeseden himâyet u sıyânetlerine ve selef-i Eflak voyvodalarının rehâvet ve tekâsüllerinden nâşi etrafa müteferrik ve perîşân olan re'âyânın vatan-ı kadîmlerine celb ve iskânlarına ve bâ-husûs evâmir-i şerîfemle te'kîd ü tenbîh olındığı vech üzere memleket-i mezbûreden lâ-yen katı' İbrâ'il'e ve İstanbul'a ecnâs-ı zehâyirin sevk ve tesyîrini ve temşiyet-i mehâmm-ı umûr-ı sâ'ireye şimdiye dek zuhûra gelen ihtimâm ü dikkatin misüllü fî-mâ ba'd dahi husûsât-ı mezbûreye ihtimâm ve sarf-ı cehd-i tâm eylemen fermânım olmağın kasten ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olmuştur emâret-i memleket ve istimâlet-i zu'afâ-yı ra'ıyyet şurût-ı tevcîhin mûcibince kemâ fî'l-evvel senin bi'l-istiklâl dût-ı liyâkat-ı pûşuna tahmîl ve tefvîz kılındığı ma'lûmın oldıkda memleket-i Eflak'ı ber-karâr-ı sâbık bilâ-fikir ve endîşe-i azl ber-vech-i istiklâl zabt u rabta ihtimâm ü dikkat ve her mahalde merâsim-i affâf ve insâfî nâsb-ı ayn iltizâmın iderek imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'ıyyete vesîle olacak atvâr ve harekât-ı mergûbenin edâ ve ibkâsına sa'y ve mübâderet ve fukarâ-yı ra'ıyyeti mu'tâda mugâyir teklîfât-ı muhdeseden sıyânet ü vikâyeye şâz-ı vüs' ve tâkat ve bi'l-husûs memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetim'e celb ve tesyîri matlûb-ı hümâyûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey İbrâ'il iskelesine irsâline ve evâmir-i şerîfemle uhde-i ihtimâmına ta'lik olunan hıdemât-ı mühimmenin ahsen-i vech üzere ikmâl ve temşiyetlerine bezl-i cidd-i tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm zımında fî-mâ ba'd dahi hakkında olan hüsn-i zânn-ı şâhânemi ve zamîrinde muzmerr olan imâret-i sarf ve istikâmetin isbât ve tahkîke sarf-ı miknet ve kudret eyliyesin ve siz ki boyarân-ı merkûmunsız ber-minvâl-i muharrer istihsâl-i âsâyiş ve râhatınız ve isticlâb-ı itmînân ve [r]efâhiyetiniz için Eflak voyvodalığı hâlâ voyvodanız mîr-i mûmâ-ileyhe ibkâ kılındığı ma'lûmunuz oldıkda siz dahi bu keyfiyyeti bi'l-cümle fukarâ-yı ra'ıyyete i'lân ve işâ'at ve kemâl-i refâh-ı hâl ve râhat-ı bâl ile devâm-ı ömr ve devlet-i hüsrevânem da'vâtına muvâzebet ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin emr ve re'yine mütâba'at ve emrinden hâric ve re'yinde taşrâ ednâ vaz' u harekâtdan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za Sene [1]175

[21]

Âsitâne-i Sa'âdetim'den Eflak'a varınca nehr-i Tuna'nın iki cânibinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve voyvodalar ve mütesellimler ve yeniçeri zâbitlerine hüküm ki,

Yergöğü nâ'ibi Mevlânâ es-Seyyid Mehmed Emin -zîde ilmuhû- Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp hâlâ Eflak voyvodası Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- Bükreş kasabâsında akd-ı meclis-i şer'de voyvoda-i mûmâ-ileyh esirci tâ'ifesinden Laz Uzun Molla İbrahim dimekle ma'rûf kimesne voyvoda-i merkûma Gürci ve zımmî esiri olmak üzere Mariya nâm câriyeyi sekiz yüz on guruşa bey' ve kabz-ı semen idüp ba'de esirci Bükreş kasabâsından diyâr-ı ahâra azîmetinde mezbûre câriye cevâbında mahmîye-i İstanbul'da Kadiçeşmesi sâkinelerinden iken üç ay mukaddem Âsitâne'den Kadi karyesine gider iken üç nefer piyâdeci kayıkçılarını bi-gayrı hakkın Bursa kasabâsına götürüp ve Laz Uzun Molla İbrahim dimekle meşhûr kimesneye fûruht ve mezbûr İbrahim dahi beni câriye olmak üzere memleket-i Eflak'da voyvoda-i merkûma Gürci esiri ve zımmî câriye olmak üzere fûrûht ve beni üç gün darb-ı şedîd ile darb idüp ve ben dahi Gürci ve zımmî ve isimim Mariya deyü mezbûr İbrahim'in darb-ı şedîdinden ve havfînde nâşi ve Gürci zımmîye câriyeyim deyüp ve beni bi-gâyri hakkın fûrûht eyledi didiğinde bir sâ'at tevakkûf itmeyüp mezbûre câriyeyi bir arabaya vaz' ve Yergöğü mahkemesine irsâl eyledikde mahkeme-i mezbûrede tüccâr tâ'ifesinden Ali Çelebi ve Koşumcu Seyyid Ahmed nâm kimesneler hâzır-ı bi'l-meclis olup mezbûre câriye hürrü'l-asl olup ve Kadiçeşmesi'nde es-Seyyid Molla Ahmed dimekle ma'rûf kimesnenin kerîmesi olup vâlidesi Ümmü Gülsüm hâtundan mütevellîde ve isimim Ümmeti hâtun olup ve Sultan hamamında tellâk ustalarından olduğunu Yergöğü mahkemesinde huzûr-ı şer'de hüriyetini şer'an sâbit idüp ve hüriyetine bir kıta' hüccet-i şer'iyye olunup mezbûre Ümmeti hâtun yedine i'tâ ve nüshâ-i saniyesini dahi voyvoda-i merkûm yedine i'tâ olunmağla mezbûre Ümmeti hâtun hürrü'l-asl olmağla ve mezbûr esirci Laz Uzun İbrahim dâ'imâ bu misüllü avratları sahrada seyr için ayardup ve darb-ı şedîd ile esir deyü dâ'imâ bu misüllü avratları fûrûht eylemesi âdet-i müstemirresi olduğunu mezbûrân Ali ve es-Seyyid Ahmed vesâ'irleri meclis-i şer'de haber virmeleriyle mezbûr Laz Uzun İbrahim nehr-i Tuna'da vâkı' Vidin ve Kulle ve İsmâ'il taraflarından geşt ü güzâr itmekle bulunduğu mahalde ahz ve mezbûre Ümmeti hâtunun hüriyetini müş'ir virilen hüccet-i şer'iyye mûcibince meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz on guruş voyvoda-i merkûm tarafına redd ve teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim

virilmek ricâsına vâkı' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bi'l-iltimâs arz eylediğinden gayrı mezbûr esirci bulunduğı mahalde ahz ve sekiz yüz on guruş ba'de't-tahsîl ibreten li'l-gayr habıs ve Der-aliyyem'e arz ve i'lâm olunmak üzere Eflak kapu kethüdâları takrîriyle istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden takrîrleri ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbabında fermân-ı âlî-şan yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1176

45

Vidin Muhâfız Vezîr Köprili-zâde el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Tuna sevâhilinde vâkı' Vidin ve () ve () kâdîlarına ve yeniçeri zâbitânına hüküm ki,

Kılâr-ı âmirem mesâbesinde olan Eflak ve Kara Eflak'ın boyarân ve tüccâr vesâ'ir re'âyâ fukarâsı tarafından üç sene mukaddem vâkı' olan tazallum-ı hâl ve iştikâlarda terahhümen ref'en li'l-müzâr ve def'en li'l-mezâlim şeref-yafte-i sudûr olan evâmir-i aliyyem müciblerince mütegalibenin derûn-ı memleketde bulunan kışla ve mecma'a-i zaleme olan ebniye-i sâ'ireleri ta'yîn olunan mübâşirân ve müvellâ ma'rifetleriyle hedm ve kendüleri ihrâc ve iz'âc ve matlûb-ı hümâyûnum olan nizâm ve intizâm-ı memleketi şurût-ı kavîyeye bend ü tavsîk olınduktan sonra tâ'ife-i mezbûreden ba'zıları tedricen yine memlekete duhûl ve kemâ fi's-sâbık icrâ-yı mezâda ve re'âyânın emvâl ve zahîrelerin cerr ve ba'zı pâ-daş ve hevâdârlarına istinâden gâh ebniye-i sağire ve gâh Kaşariye? binâsına şurû' itmeleriyle zâbitân ma'rifetiyle ebniyeleri men' ve hedm ve tahrîb ve izhâr eyledikleri zahîre dahi tüccâr-ı müslimîne fûrûht itdirilüp bu takrîr ile ehl-i ırz tüccâr ve re'âyâ mazhar-ı ârâmiş ve âsûdegi ve şurût-ı nizâm muktezâsınca bâzâr ve zâbitân olduğı mahallerde ikâmet ve vech-i suhûlet ile dâd ü sened ve kâr ü kesb iderleriken bu def'a ba'zı mütegalibe İbrâ'il'e Karınvezîr kışlasında sâkin ve Eflak re'âyâsının hezar gûne mağdûriyetlerine sebep olan Kostantin nâm zımmîye ilticâ ve ittifâken memleketin üç aded kazalarında hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum ve mugâyir-ı nizâm-ı müstahsen birer kaşariye binâsına şurû' ve nice zahmet ve meşakkat ile virilen nizâmın izmihlâline mübâderetleri sâ'ire sirâyet ile müddet-i kalîlede ve perîşân-ı nizâm-ı hâl-i fukarâya bâ'is ve umûr-ı mühimme ve ale'l-husûs zahîre maddesine gâyet muzırr ve muhill olmağla ibreten li's-sâ'irîn zımmî mesfûrın mugâyir-i nizâm-ı müstahsen binâ eylediğı ebniye-i mezkûresi ba'de'l-hedm kendü ve pâ-daşları fi-mâ ba'd Eflak'ın nevâhi ve kurâsına ayak basmamak üzere taraf-ı şer' den muhkem tenbîh ü

mütenebbih olmayup sû-i hareketde ısrâr ider ise ism ü resmleriyle Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunup bundan akdem virilen nizâm-ı müstahsen ilâ mâşâ'allâhü te'âlâ bilâ-celb mer'î ve mu'teber ve düstûru'l-amel tutulmak için siz ki Vidin muhâfızı ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz size hitâben hükûm-ı hümâyûnum sudûrını hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr-memhûr arz-ı hâliyle istid'â itmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fî Evâsıt-ı S Sene [1]176

Bir sûreti,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya te'kîdi hâvi ber-vech-i meşrûh.

[22]

46

İşbu emr-i şerîf bi-aynihî tekrâr zâyî'inden Eflak kapu kethüdâları arz-ı hâlleri mûcibince tebdil ve tahrîr olunmuştır.

Fi Evâhir-i Ca Sene [1]176

İşbu emr-i şerîfin battalı yetmiş sekiz senesi tobrasındadır.

Eyâlet-i Rum-ili'de vâkı' kuzât ve nüvvâba hükûm ki,

Bundan akdem vâkı' olan seferlerde kendü ve babası isyân idüp katana tâ'ifesine pâ-daş ve rehber olan Lipanşikol nâm kimesne müceddeden ra'ıyyeti kabûl itdikden sonra Eflak'a varup mütevattın ve murûr-ı eyyâm ile ba'zan vilâyet-i umûrına karışup ve Eflak voyvodası tarafından dahi ıyâl ü evlâdına terahhümen emvâl-i mîriyyenin tahsîline ta'yîn olunmuşken mechûl olduğu cibilliyet-i fâsidesi muktezâsınca harekât-ı reddîyeye tasaddî ve Eflak memleketinde vâkı' kazâların ve civârda vâkı' nevâhi-yi islâmîyenin ifsâd ve ihtilâline bâ'is ba'zı türrehât ve hezeyân neşrine cesâret idüp ve Eflak voyvodası tarafından nush ve bend olındukda mutenassih olmayup âdet-i müstemirresi üzre fırsat ganîmetimdir deyü Eflak sâkinlerinden Katakalos? ile Deragoşku? nâm iki nefer tahsildârı ihlâl ve iğfâl ve anlar dahi kendüye mûmâşat birle tahsîl eyledikleri

rüsûmât-ı mîrîyi ahz u gasb ve firâr itmeleriyle mesfûrların bu misüllü hareketlerin sâ'ire sirâyet ile nizâm-ı fukarâya ve zabt u rabt memlekete vücûhla muhill olduğına binâ'en müfsîdûn ve mesfûrun çavuş mübaşiriyle bulındıkları mahalde ahz ve ibreten li's-sâ'irîn mahbûsen hâlâ Eflak voyvodasına îsâl ve teslîm olunmak üzere size hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- memhûr arzıyla istid'â-yı inâyet eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan üç nefer firârî mesfûrlar her kangınız taht-ı hükümet ve kazâsında bulunurlar ise buldukları mahalde alâ eyyi hâl ahz ve kendülerini ve adamları yanlarında bulunan rüsûmât-ı mîriyye ile Der-aliyyem'den ta'yîn olunan çavuş-ı mûmâ-ileyhe teslîm ve ucâleten Eflak voyvodasına irsâl ve îsâl eyleyüp iğmâz ve rehâvet ile mahall-i âhar firâr-ı gaybet eylemelerine cevâz ve ruhsât göstermekden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene [1]176

47

Hâlâ Vidin Muhâfızı Köprili-zâde Vezîrim Ahmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine ve hizmet-i muhâfazada olan sâ'ir zâbitân ve serdengeçdi ağaları ve ihtiyârlarına hüküm ki,

Bundan akdem tüccâr-ı müslimîn memleket-i Eflak ve kurâ-yı Ova'da kâr ü kesbleriyle mukayyed ve kendülerinden re'âyâ fukarâsı intifâ' ve vesâtatleriyle dahi vücûh-ı muzlimeden tahsîl-i emnîyyet ve ehl-i irz olan tüccâr-ı müslimîn ancak ticâretleriyle meşgûl ve min-ba'd hilâf-ı rızâ-yı hümâyûn re'âyâ fukarâsının arâzî ve emlâk ve kovan ve hayvânât ve çobanlarına müdâhale ve ta'arrûz eylememek üzere nizâm virilüp ve şurût-ı nizâmı muhtevî taraf-ı şer' den virilen hücec-i şer' iyyeler kayd ü tescîl olup nizâm-ı mezbûre dâ'imâ ri'âyet olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır oldukdan sonra şurûtına ri'âyet olunmak lâzım iken askerî tâ'ifesi emr-i şerîfime ve kâ'ide-i ocağa mugâyir me'mûr oldukları muhâfazalarından birer vesîle ile hürûc ve Eflak'a duhûl eylediklerinden havf-ı siyâsetden firârîler ve dirliksiz ve mütegalibe makûleleri dahi bunlara istinâd ile Kara Eflak'ın beş âded kazâlarına vesâ'ir Eflak nevâhilerine münteşîr ve müstevli ve sâbıkı gibi icrâ-yı fezâhat ve mel'anete tasaddî ile re'âyâ fukarâsını müceddeden istilâ itmeleriyle bundan mukaddemce ma'rifet-i şer' le virilen şurût-ı

nizâm düstûru'l-amel tutularak merkûmların şer ve mazarratları fukarâ-yı ra'iyetin üzerlerinden men' ü def' olunmak için müceddeden emr-i şerîfim sudûrını Eflak re'âyâsı tarafından tazallum-ı hâl zımında Der-aliyyem'e gelen iki nefer boyar ve bir nefer rahibin virdikleri takrîr kağıdlarından istid'â-yı inâyet ve takrîr-i mezbûr merfû' pîş-gâh-ı şefkat-ı dest-gâh-ı mülûkânem ve manzûr-ı hümâyûnum olup istid'âlarına müsâ'ade-i hümâyûnum erzânî kılınmağla Divân-ı Hümâyûnum'da muhfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda memleket-i Eflak'ın tahsîl-i nizâmı ve erâzil ve eşhâsdan tasfiye ve tathîriçün bundan mukaddem Der-aliyyem'den mahsûs mübâşir ve müvellâ gönderilüp vilâyet-i mezbûrenin istihsâl-i nizâmına mübâşeret eylediklerinden eşkıyâ ve hazele makûleleri memleket-i mezbûreden küllîyyen ba'de'l-ihrac tüccârdan fakat ehl-i ırz adâdından olanların Eflak'ın bâzâr yirlerine varup gelüp bey' ü intifâ' idüp tevakkuf eylemeksizin re'âyâyâ ve emvâline kat'a ta'arrûz eylememek ve erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak tarafına ayak basmamak üzere Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası tekeffül ve iltizâm ve ta'ahhüd eylediğine binâ'en erâzil ve eşhâs min-ba'd Eflak toprağına varmamak şartıyla fakat ehl-i ırz tüccâr makûlesinin eşkıyâ ile muhâlata eylemeksizin kendü ırzlarıyla Eflak'ın bâzâr yirlerine varup bilâ-tavattun bey' ü şirâlarına kimesne tarafından mûmâna'at olunmayup bu nizâm herkese bu vech üzre ifâde ve tefhîm ve nizâm-ı mezbûrun ilâ-mâşâ'allâhü te'âlâ istimrârına ihtimâm ü dikkat olunmak için mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Muharremi'nde tekrâr emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel ve hilâfindan hazer olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve yeniçeri zâbiti sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz bu bâbda kat'a iğmâz ve tekâsül eylemeyüp ile'l-ebed nizâm-ı mezbûrun istidâmeti husûsuna ihtimâm ü dikkatin matlûb-ı hümâyûnum olduğuna yakînen bilerek Eflak'da kimesnenin tavattun ve temekkün eylemelerine ve bilâ-mûcib askerî ve gayrı askerî makûlelerinin Eflak'a varup serseri geşt ü güzâr eylemelerini kat'a ruhsat ve cevâz göstermeyüp alâ eyyi hâlin men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ü dikkat ve nizâm-ı mezbûr üzre erâzil ve eşhâs Eflak'a varmamak üzere men' ü zecrlerine ve fukarâ-yı âzürde ve rencîde kasdıyla Eflak'a varanların zâbitleri ma'rifetiyle ihrâclarına ve zecr ve te'dîblerine ve iktizâsına göre her birini tenbîh-i ekîd sarf-ı cell-i himmet ve ehl-i ırz tüccâr dahi ancak bâzâr yirlerine varup ânda kendü hâleriyle alış ve viriş idüp bâzâr yirlerinden gayrı mahallere tecâvüz eylememeleri emrine dahi nezâret birle re'âyâyâ-yı Eflak'ın emn üistirâhatlarına ve ihtiyâr olunan nizâm-ı mezbûrun istikrâr ve istihkâmında

bi'l-ittifâk sarf-ı vüs' ve ma'zeret ve ser-i mü hilâfına bir ferde ruhsat ve cevâz göstermekden ziyâde tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene [1]176

[23]

48

Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve mütesellimlere ve voyvodalar vesâ'ir zâbitân -zîde kadruhûma- hüküm ki,

Vilâyet-i Eflak mefrûzü'l-kalem ve maktû'ül-kadem min külli'l-vücûh serbest ve ahâlî ve seknesi cem'-i mezâlimden emîn ve sâlim olup rencîde vü remîde olınmalarına kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmayup feth-i hâkânîden berü dem-i diyet mütâlebesiyle memleket-i mezbûr re'âyâsı mutazarrır ve rencîde olındıkları yoğiken bu ahd-ı karîbde memleket-i Eflak'a müstevli olan zaleme ve mütegalibenin re'âyâ fukarâsına eyledikleri envâ'-ı şenâyî' ve fezâhatlarından mâ'adâ sekrân ve mest-i merâm gezüp re'âyânın ıyâl ve kızlarını cebren ve kahren ahz ve bir müddet ef'âl-i şenî'alarıyla i'mâl ve istihdâm ile birbirini katl eylediklerinden ba'zıları memleket-i Eflak'a gelüp verâset da'vâsıyla fukarânın mâmelekelerini aldıktan sonra yedlerinden temessük dahi ahz ve kâtillerin avene ve refiklerin vesâ'ir zî-kudret kimesneler dahi vereselerini tahrîk ve kimi mutavassıt ve kimi muhrik olarak asl ve fer'î olmayan da'vâlar ile Âsîtâne-i Sa'âdetim'de ve etrafında olan zâbitâna ref'-i ruka'-i iştikâ ve re'âyâdan vücûhât-ı muhdese ve dem-i diyet tahsîlini kendülere pîşe ü kâr ittihâz itmeleriyle sıyâneten li'l-i'bâd mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe müciblerince bu hâlât-ı reddiyenin küllîyyen men' ü ref'içün size hitâben emr-i şerîfim sudûrını Eflak re'âyâsı taraflarından tazallum-ı hâl zımnında Âsîtâne-i Aliyyem'e gönderilen iki nefer boyarlar ve iki nefer rahibin virdikleri takrîr kâğıdında istid'â-yı inâyet ve takrîr-i mezbûr merfû'-ı pîş-gâh-ı şefkat-penâh-ı hüsrevânem ve manzur-ı hümâyûnum oldıkda istid'âlarına müsâ'ade-i mülûkânem erzâni kılınmakla Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda dem-i diyet nâmıyla akçe mütâlebe dâ'iyesine tasaddî idenlerin iddi'âları ısgâ olunmayup men'-i küllî ile men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve mütenebbih olmyanlar zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve habs ve te'dîb olınarak fukarâ-yı ra'iiyyetin istirâhat ve ârâmına bezl-i vüs' ü kudret olınmak için yüz altmış yedi senesi evâ'il-i Saferi'nde emr-i şerîf virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın

madde-i mezbûre müsteclibi nizâm-ı vilâyet ve müstevcibi âsûdegî ra'iyet olduğına binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi bu gûne hâlât-ı kabîha ve atvâr-ı şenî'a fukarânın perîşânî hâllerine bâ'is olduğu zâhir ve âşikâr olmak hasebiyle bu misüllü mütegalibe ve şekâvetbaşılara Eflak toprağına duhûl min-ba'd ruhsat ve cevâz göstermeyüp ve fukarâyı rencîde vü remîde itdirmeyüp nizâm-ı memleketin ihtilâlîne sebep olan dem-i diyet vesâ'ir vücûhât-ı muhdesse mütâlebesinde olanların iddi'aları mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince kat'a i'tibâr ve ısgâ olunmayup men'-i küllî ile men' ü def' ziyâde takayyüd ve ihtimâm ve mütenebbih olmıyanlar zâbitleri ma'rifetiyle te'dîb olunarak nizâm-ı memleket bu gûne atvâr-ı reddiyeden himâyet u sıyânetine ve fukarâ-yı ra'iyetin râhat ve ârâmına bi'l-ittifâk nezâret ve say' u dikkat ve nisâr-ı cehd ve miknet eyleyüp bu madde için min-ba'd şikâyet itdirmekden ve iğmâz ve müsâmahadan begâyet tevakkî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1176

49

Yergöğü kâdîsına ve Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki, Eflak'ın zahîre maddesine cümle ahâlî-yi vilâyet taraflarından ta'yîn olunan memleket-i Vistari? Mihal Mahuran? nâm boyar yetmiş beş senesinde Hırsaki nâm zımmîyi zahîreye ta'yîn idüp ol dahi dört yüz seksen beş İbrâ'il kilesi hintayı gasb ve firâr itmekle mesfûr Hırsaki nâm müfsid her ne vakt Eflak'da zuhûr ider ise sâbit olan hintayı mezbûrun akçesi tahsîl ve min-ba'd vilâyet umûrına müdâhale eylememek üzere zecr ve tahzîr olup mütenebbih olmadığı sûrette ma'rifet-i şer' ve voyvoda ve cümle ihtiyârlar ma'rifetiyle kâ'ide-i belde üzere te'dîb olunmak için emr-i şerîfim sudûrını memleket-i Eflak re'âyâsı taraflarından tazallum-ı hâl zımnında Der-aliyyem'e gönderilen iki nefer boyar ve bir nefer rahibin takrîr kâğıdlarından istid'â-yı inâyet ve takrîr-i mezbûr merfû'-ı pîş-gâh-ı şefkat-penâh-ı mülûkânem kılunup istid'âlarını müsâ'ade-i hümayûnum erzânî kılınmağın. İmdi firârî-ı mesfûr her ne vakt zuhûr ider ise Yergöğü kâdîsı huzûrında mürâfa'a ve üzerine sâbit olan ol mikdâr hintanın akçesi tahsîl olup ba'de'l-yevm vilâyet-i umûrına karışmamak üzere tenbîh ve tahzîr ve mütenebbih olmadığı sûrette ma'rifet-i şer' ve Eflak voyvodası ve cümle ihtiyârlar

ma'rifetleriyle kâ'ide-i belde üzere te'dîb olunarak istihsâl-i nizâm-ı vilâyete say' u dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene [1]176

50

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak ve Kara Eflak re'âyâsı zer' ve harsla iştigâl iderek cizye-i maktû'aların ve rüsûmât-ı mu'tâdelerini edâ zımnında serbestiyet-i kadîmelerine muhill ü muzırr hâlât-ı nâ-marzîyyenin ref' ve izâlesiyle cümlesi müsterih ve hoşhâl ve üç sene mukaddem Eflak memleketine virilen nizâmın istikrârı ümidiyle fukarâ-yı ra'ıyyet müteselli ve ıyâl ü evlâdları ile ta'ayyüşe râzılar iken beled-i uhrâdan ba'zı şekâvet-pîşe ve fûrû-mâyeler eyyâm-ı mâziyede birer bahâne ile memleket-i Eflak'a [24] duhûl ve te'ehhül eylemelerinden nâşi memleketin boyarlık ve gediklerine itâle-i dest-i tagallüb eyleyüp bu sebep ile Eflak re'âyâsının emlâk ve arâzîlerini birer lu'b ve san'at ile iştirâ ve asl-ı Eflak re'âyâsının kâr ü kesblerini kendülere cezb ve tahsîs iderek muhtekir tâ'ifesiyle yek-dîl ve günü gün cevır ü ezîyetleriyle fukarânın mağdûriyetlerine sebep olduklarından gayrı hisselerine isâbet iden rüsûmât-ı mu'tâdeyi ve ecnâs-ı zehâyiri virmekte muhâlefet ve ba'zıları dahi cem'-i rüsûmât vaktinde envâ'-ı hîle ve tezvîrât ihtirâ'ıyla re'âyâyı iğfâl ve izlâl ve memlekete ilgâ-i ihtilâl ve tahsîldârlık takrîbi ile emvâl-i mîriyyeyi gasb ve firâr idüp mesfûrlar vilâyete ve re'âyâyâ muzırr ve muhill olmalarıyla ecânibden Eflak'a varup kesb ü kâr ve te'ehhül idüp emlâk ve arâzî ve cifte mutasarıf olanlar âdet-i belde üzere rüsûmâtlarını edâda muhâlefet ve nizâm-ı vilâyete ilgâ ve ihtilâle cesâret eylediklerinde kâ'ide-i vilâyet üzere Eflak voyvodası ve başrahib ve müsinn ve ihtiyâr boyarân ma'rifetleriyle sû-i ef'âl ve şerr-i amellerinden zecr ve tehdîd ve tenbîh-i ekîd olunup mütenebbih olmadıkları hâlde arâzî ve emlâk virdükleri akçe yedlerine redd ve teslîm ve kendüleri memleket-i Eflak'dan tard ve teb'îd olunmak için Eflak voyvodasına hitâben emr-i şerîf sudûrını Eflak re'âyâsı tarafından tazâllüm-ı hâl zımnında Âsitâne-i Aliyyem'e gönderilen iki nefer boyarlar ve bir nefer rahibi virdikleri takrîr kâğıdlarından istid'â-yı inâyet ve takrîr-i mezbûr merfû'-ı pîş-gâh-ı ma'delet-penâh-ı hüsrevânem manzur-ı hümâyûnum olup istid'âlarına müsâ'ade-i mülûkânem erzânî kılınmağın. İmdi sen ki Eflak voyvodası mûmâ-ileysin memleket-i Eflak Âsitâne-i Aliyyemin kilâri ve re'âyâsı zıll-ı zalîl-i şâhânemde mustazill olup ağıâr

ve ecâ nib duhû liyle Eflak memleketine ednâ halel-i tatarruk eylediğine ve bu gûne kabâyih-i atvâr ile re'âyâsının pej-mürde-i hâtтар ve mağdûr olduklarına bi-vechin mine'l-vücûh rızâ-yı mülûkânem olmaduğunu cezmen ve yakînen bilerek re'âyâ fukarâsının istid'âları mûcibince hıfz-ı nizâm-ı vilâyet için etraf-ı vilâyetlerden memleket-i Eflak'a duhûl ve kâr ü kesb ve te'ehhûl eyliyüp emlâk ve arâzî ve cifte mutasarrıf olanlara âdet-i beled üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmâtlarını cem'ine me'mûr olanlara tamâmen edâ ve teslîm ve ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete bâ'is olan vaz' u hareketden hazer ve mübâ'adet eylemek üzere başrahib ve ihtiyâr ve boyarân ma'rifetleriyle tenbîh-i ekîd ve atvâr-ı kabîha-i mezbûreden zecr ve tehdîd olup şöyle ki mütenebbih olmayup ef'âl-i kabîhalarında ısrâr ve re'âyâ fukarâsını tekdîr ve ızrâr eyledikleri sûrette istikrâr-ı nizâm-ı vilâyet ve istirâhat-ı zu'afâ-yı ra'iyet için tasarruflarında bulunan arâzî ve emlâke virdikleri akçe yedlerine redd ve teslîm ve kat'-ı alâka itdirüp kendülerini vilâyet-i Eflak'dan bilâ-tereddüd tard ü ihrâc iderek imâr-ı memlekete ve bekâ-i nizâm-ı vilâyete ve fukarâ-yı ra'iyetin râhat ve refâhiyetlerine kemâl-i dikkat ü ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fî Evâsıt-ı C Sene [1]176

51

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak bin yüz yetmiş dört senesi Zi'l-hiccetü's-şerîfe guresinden üç sene ber-tahvîl ile sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sana tevcîh olup makam-ı hükümete kıyâm ve müsûl ideliden berü boyarân vesâ'ir ahâlî-i vilâyet ve zâbitân ile vetire-i hüsn-i sülûke ve resm-i hazm ve ihtiyâta ri'âyette iderek tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye ve havâle olınan mahallere edâ ve teslîme ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire vesâ'ir bunlara müterettib ve nizâm-ı memleketi müsteclib olan ahvâl ve atvâr-ı sadâkat intişâre sebkât iden kûşîş ve hizmetin ve sa'y u ihtimâmın bi'z-zât sem'-i hümâyûnuma lâhık ve fi-mâ ba'd dahi zabt u rabt memlekete ve def'-i zulm ve ta'addî ile terfih-i ahâlî ve ra'iyete kıyâm ve ihtimâm ideceğin ve melhûz zamir-i ilhâm-ı semîr-i hüsrevânem olup her hâlde nazar-ı inâyet-i şâhâneme lâyık ve neyl-i iltifât ve âtûfet-i hüsrevânem ile akrânına fâ'ik olduğın ecilden kemâ kân celb-i âsâyîş fukarâ-yı râ'iyete tahsîl-i umrâni-i vilâyete ve sevk kesret-i ecnâs-ı zehâyire sa'y u dikkat ve bezl-i vüs' ü miknet eylemen şartıyla

avâtıf-ı celîle-i mülûkânemden şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn inâyet-makrûnum mûcibince tevcîh-i sâbık üzere memleket-i Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş altı senesi gurre-i zi'l-hiccetü'ş-şerîfeden kemâ kân sana ilgâ ve mukarrer kılınmağla memleket-i mezbûrenin ber uslûb-ı sâbık zabt u rabtına ve himâyet u sıyânet fukarâ-yı ra'ıyyete kıyâm ve mübâderet ve bu âna gelince zâtında olan sermâye-i sadâkat ve mâye-i rüşd ve istikâmetin muktezâsınca boyarân ve bi'l-cümle kâr-güzârân ile tarh-ı encümen hüsn-i mu'âşeret ve zabt-ı zavâbit ittifâk ve muvâfakat iderek vilâyetin umrân ile istimrâr-ı hüsn-i nizâmına ve re'âyânın kadîme mugâyir teklîfât-ı mâlâ-yutak-ı muhdeseden himâyet u sıyânetlerine ve selef-i Eflak voyvodalarının rehâvet ve tekâsüllerinden nâşi etrafa müteferrik ve perîşân olan re'âyânın vatan-ı kadîmlerine celb ve iskânlarına ve bâ-husûs evâmîr-i şerîfemle te'kîd ü tenbîh olunduğı vech üzere memleket-i mezbûreden lâ-yen katı' İbrâ'il'e ve İstanbul'a ecnâs-ı zehâyirin sevk ve tesyîrine ve temşiyet-i mehâmm-ı umûr-ı sâ'ireye şimdiye dek zuhûra gelen ihtimâm ü dikkatin misüllü fi-mâ ba'd dahi husûsât-ı mezbûreye ihtimâm ü sarf-ı cehd mâlâ kelâm eylemen fermânım olmağın. [25] Vesîle-i ref'at-i şân ve bâ'is-i fahr ve ibtihâc için hâssa hal'-i fâhire-i mülûkânemden bir sevb-i hil'at-i mevrisü'l-behçet-i sultânî i'tâ-yı hümâyûnum olup Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşılardan Bergosî Mehmed -dâme mecduhû- ile irsâl olınmışdır. İmdi vusûlından hil'at-i seniyye-i şâhânemi hatavât-ı tavzîh ve tebcîl ile istikbâl ve dûş-i liyâkat ve istihâline vaz' ve iksâ ve levâzım-ı şükr ü senâyi edâ ve ifâ eyledikten sonra imâret-i memleket ve istimâlet-i zu'afâ -yı ra'ıyyet şurût-ı tevcîhin mûcibince kemâ fi'l-evvel senin bi'l-istiklâl dûş-ı liyâkat-puşûna tahmîl ve tefvîz kılındığı tâb'-ı şefkat teba'-yı mülûkânem fukarâya râhat ile mecbûl ve manzûr olmakdan nâşi himâyet u sıyânet zu'afâ -yı fukarâsından matlûb-ı hüsrevânem idiğu ma'lûmın olındıkda memleket-i Eflak'a ber-karâr-ı sâbık bilâ-fıkr ve endişe-i azl ber-vech-i istiklâl zabt u rabt ihtimâm ü dikkat ve her hâlde merâsim-i affâf ve însâfı nasb-ı ayn-ı iltizâmın iderek imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'ıyyete vesîle olacak atvâr ve harekât-ı mergûbenin icrâ ve ifâsına sa'y ve mübâderet ve fukarâ-yı ra'ıyyeti mu'tâda mugâyir tahmîl-i teklîfât-ı muhdeseden sıyânet ü vikâyeye nisâr-ı vüs' ü tâkat ve bi'l-husûs memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetim'e celb ve tesyîri matlûb-ı hümâyûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey İbrâ'il iskelesine irsâline ve evâmîr-i şerîfemle uhde-i ihtimâmına ta'lîk olunan hıdemât-ı mühimmenin ahsen vech üzere ikmâl ve temşiyetlerini bezl-i cidd-i tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm zımında fi-mâ ba'd dahi hakkında olan hüsn-i zann-ı şâhânemi ve zamîrinde muzmerr olan cevher-i sıdk-ı istikâmetini nisâr ve isbâta sarf-ı miknet ve kudret ve fukarâya tekâlîf-i

muhdese tahmîlî ve bahâne-i âhar ile ednâ zulm ve ta'addîden gâyetü'l-gâye tevakkî ve mücânebet eylesin ve siz ki boyarân-ı merkûmunsız ber-minvâl-i muharrer istihsâl-i âsâyîş ve râhatınız ve isticlâb-ı itmînân ve refâhiyetiniz için Eflak voyvodalıĝı hâlâ voyvodanız olan mîr-i mûmâ-ileyhe ibkâ kılındığı ma'lûmunuz oldıkda siz dahi bu keyfiyyeti bi'l-cümle fukarâ-yı ra'iyete i'lân ve işâ'at ve kemâl-i refâh-i hâl ve râhat-ı bâl ile devâm-ı ömr ve devlet-i hüsrevânem da'vâtına muvâzebet ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin emr ve re'yine mütâba'at ve emrinden hâric ve re'yinden taşrâ ednâ vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene [1]176

52

Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından Eflak cânibinde olan Bergosî Mehmed -dâme mecduhûya- ve Yergöğü kâdîsına hüküm ki,

Eflak voyvodası Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- Südde-i Sa'âdetim'e mühürlü arz-ı hâl gönderüp bundan akdem Silistrelî Ömer Beşe İbn-i İbrahim ve Seyyid Mehmed Beşe dimekle ma'rûf kimesneler hevâdârlarıyla Eflak'da vâkı' Kıldaraş ve Çokneş karyelerine karib mahalde firâkların icrâ iderleriken âdet-i müstemirreleri üzere beynerinden nizâ'-i peydâ ve âlet-i harb ile mukâteleye şurû' ve merkûmân Ömer ve Seyyid Mehmed ve refikleri bir nefer kimesne mecrûhen karîbet-i mezbûriyet hudûdlarına vusûllerini ve mukâtele hilâlinde maktûl vukû'ını karye zâbiti bilâ-tevakkuf Silistre'ye ihbâr eyledikde taraf-ı şer'den keşifden imtinâ' ve üç dört gün murûrında ba'zıları mücerred sû-i kasd ve garaz-ı nefsâniyetlerin icrâ için hilâf-ı inhâ voyvoda-i mesfûr ile fukarâ haklarında arz ve muhızır ve i'lâm tahrîr ideceklerini zâbit-i mesfûra tehdîden tefhîm itmeleriyle ihtirâ' eyledikleri ifk ü iftirâlarında ısrâr iderler ise keyfiyyet-i sıhhati üzre Der-i devlet-i aliyyeme inhâ eylemek ve vazîfe-i ubûdiyyetindir deyü ol havâlîde vâkı' ba'zı a'yân ve agavât vesâtatıyla ihbâr eylediğın dört bin guruşdan mütecâviz akçe mütâlebeye mübâderet ve bu gûne akçe mütâlebesi rızâ-yı şâhâneme muhâlif olunduğından başka bu mesfûra sâ'ire sirâyetiyle iki de bir de re'âyâ fukarâsı rahnedâr ve voyvoda-i merkûma dahi ifk ü iftirâya giriftâr olacağı âşîkâr ve merkûmların kâtilleri ketm ve ihfâdan arz ve maksûdları tama' mebnî re'âyâ fukarâsını tecrîm voyvoda-i merkûmı tekdîr olduğu ber yarâr olup ve Eflak re'âyâsı ve boyarlar ile

nizâ'ları olanların da'vâları öteden berü şeref-sudûr olan evâmir-i aliyyem mûciblerince Yergöğü kâdîları rü'yet ve fasl u hasm idegeldiklerine binâ'en hıfzü'l-nizâm ve sıyâneten li'l-fukarâ husûs-ı mezbûr sirren ve alenen mevsûkû'l-kilem ve bî-garaz kimesnelerden sû'al ve tefahhus ve künh ü hakîkati sıhhati üzere Der-i devlet-medârıma i'lâm olunmak için emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediği ecilden kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle vech-i meşrûh üzre hakîkat-i hâl i'lâm olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki Yergöğü kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle husûs-ı mezbûresi sirren ve alenen bî-garaz ve mu'temed mevsûkû'l-kilem kimesnelerden bi't-taharri sû'al ve tefahhus eyleyüp madde-i mezbûrenin vukû'ını her ne vechile haber virirler ise sonra hilâfî zuhûr eylememek vechle min gayr-ı noksân hakîkat-ı hâli Der-aliyyem'e tahrîr ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ş Sene [1]176

53

Eflak voyvodası tarafından vilâyet-i Eflak'a bu def'a kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn olunan boyarlara hüküm ki,

Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş altı senesi Ramazân-ı şerîfi guresinden zabt itmek üzere şeref-bahş sudûr olan hatt-ı hümâyûnum şevket-makrûnum mûcibince sâbıkâ Eflak voyvodası olan Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve ihsânım olmağla voyvoda-i mûmâ-ileyhe varıncaya değin memleket-i Eflak'ı târîh-i tevcîh-i mezbûreden siz ki boyarân-ı mûmâ-ileyhimsiz tarafından emâneten zabt eylemeniz fermânım olmağın alâ cenâhi'l-isti'câl işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlunda siz ki mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh voyvoda-i mûmâ-ileyh Eflak'a varıncaya dek memleket-i Eflak'a târîh-i mezbûreden tarafından emâneten zabt ve mu'tâd olan rüsûmâtı lâzım gelenlerden bi't-tamâm tahsîl ve ahz u kabz ile voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından size sipâriş olunan husûsların rü'yet ve te'dîb ve re'âyâsını himâyet u sıyânet birle sâdikâne hıdemât-ı mebrûre vucûda getürmeğe cidd ü cehd idüp kusûr ve hilâfından begâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i N Sene [1]176

[26]

Sâbikâ Eflak voyvodası olup bu def'a dahi Eflak voyvodalığı kendüye ihsânım olan Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin ebâ-an cedd Devlet-i Aliyye-i azîmet-i menkıbetime sarf-ı niyet ile izhâr-ı levâzım-ı ubûdiyyet ve hulûs-ı taviyyet ile ibrâz-ı merâsim-i sadâkat-i merkûz-zamir-i istikâmet-i semîrîn olmakdan nâşi bundan akdem gerden-i liyâkat ve ubûdiyyetin bend ü ta'lîk olınan Eflak voyvodalığı eyyâmında me'mûl-ı hümâyûn-ı pâdişâhâneme müvâfık atvâr-ı mergûbe ve harekât-ı marziyyen izhâr ile sıyânet u himâyet fukarâ-yı ra'ıyyet ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e sevk ve zehâyirde bezl-i vüs' ü miknet iderek tahsîl-i rızâ-yı yümn iktizâ-yı mülûkâneme bezl-i makderet vesâ'ir müterettib uhde-i emâret ve sadâkatin kılınan umûr ve husûsların vech-i vecîh hüsn-ı tavr-ı mergûb-ı müstahsen üzre temşiyet ve icrâsına kemer-bend ihtimâm ü dikkat eylediğinden gayrı memleket-i Eflak boyarları ahâlîsiyle vetire-i hüsn-i ülfete ri'âyet ile zabt u rabt memleket ve terakkiye ve tatmîn fukarâ-yı ra'ıyyete ri'âyet idüp sünûh iden hüsn-ı hareketin karîn-i ilm-i âlîm-i ârâ-yı şâhânem olup ba'de ezîn dahi senden rızâ-yı hümâyûnuma müvâfık atvâr-ı râziyye ve âsâr-ı marziyye zuhûr-ı melhûz-ı hümâyûnum olduğına binâ'en avâtıf-ı âliyye-i şâhâne ve avârıf-ı seniyye-i pâdişâhânemden şeref-bahş sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mekârim-nümûn-ı şehen-şâhânem mücibince fukarâ-yı ra'ıyyeti ve ahâlî-i memleketi himâyet u sıyânet nizâm-ı vilâyet ve tesyîr-i zehâyire bezl-i kudret ve emvâl-i mîriyyeyi vaktiyle edâya müsâra'at eylemek şartıyla memleket-i Eflak'ı bin yüz yetmiş altı senesi Ramazân-ı şerîfi gurresinden zabt eylemek üzre voyvodalık-ı mezbûr müceddeden sana bi-vech ve ihsânım olmağla seni makarr-ı hükümetine îsâl ü iclâsiçün İskemle ağası vekîli ta'yîn olınan silahşörân-ı hâssadan Abdullah -zîde mecduhû- ile memleket-i Eflak'a irsâl ve tesyîr olunmuşsındır. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin İskemle ağası vekîli tahsîs olınan mûmâ-ileyh ile makarr-ı hükümet ve emâretin olan Eflak'a varup kürsi-i memlekete ve makam-ı imârete ku'üd eyledikten sonra voyvodalık-ı mezbûrı zabt u rabta kıyâm ve mübâderet ve zâtında merkûz olan şîme-i sadâkat ve mâye-i rüşd ve kıyâset muktezâsınca vilâyetin tahsîl-i hüsn-ı nizâmında ve re'âyânın mezâlîmden vikâyet u sıyânetinde ve bâ-husûs Âsitâne-i Sa'âdetim'e zehâyir tesyîrinden ve evâmîr-i alıyyemle uhdene ihâle olınan mehâmm-ı sâ'irede ihtimâm ü dikkat ve dâhil-i hıttâ-i hükümetin olan mahallerin şen ü âbâdân

olmasına bezl-i kudret ve a'yân ve ahâlîsinden kâ'inen men kâne hilâf-ı âlîde cürm ve töhmeti zâhir olanların kâ'ide ve kanûn-ı memleket üzere te'dîb ve küşmâllerinde vesâ'ir fermânım olan husûsların temşiyet ve icrâsında ve bi'l-husûs memleket-i mezbûre zehâyirini ihtikâr dâ'iyesiyle bir ferde ketm ve ihfâ itdirmeyüp Âsitâne-i Sa'âdet'e nakl olunmak için peyderpey iskelelere sevk ve tesyîr-i zehâyirde mezîd-i sa'y u dikkat ve hakkında olan hüsn-ı zânn mülûkânemi tahkîk ve tasdîka fevka't-tâka nisâr-ı nakdîne vüs' ü miknet ve sen ki boyarân-ı merkûmunsuz voyvoda-i mûmâ-ileyh müstakîlen voyvodanız olmağla emr-i vezâyite mütâba'at ve emrinden hâric vezâyitden taşra ednâ vaz' u hareketinden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân.

Evâ'il-i L Sene [1]176

55

Kalemine ilm ü haber virilmiştir.

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Bu def'a Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş altı senesi Ramazân-ı şerîf guresinden sana tevcîh olmakdan nâşi târîh-i tevcîhinden memleket-i Eflak tarafından zabt ve mu'tâd olan rüsûmâtını ahz u kabz eylemek üzere Eflak boyarlarına hitâben eğerçe emr-i şerîfim sâdır olup lâkin selefin İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'nın azlinden yigirmi gün mukaddem Eflak'ın rüsûmât-ı mu'ayyenesinden olan resm-i vakarit tahsîline şurû' eylediği Eflak tarafından Der-aliyyem'e tahrîr olup binâ'en-aleyh mâl-i vakarit tamâmen tahsîl ve defteri Der-sa'âdetim'e irsâl olmak üzere birkaç gün mukaddem mâliyeden emr-i şerîfim sâdır ve bu makûle rüsûmât-ı memleket öteden berü tevcîh târîhi üzere voyvoda-i cedîd tarafından tahsîl ve ahz u kabz ve emvâl-i mîriyyeye ve havâle olunan mevâcibât ânınla edâ olına gelüp resm-i vakarit selefin tarafından mugâyir-i mu'tâd tahsîl olındığı sûrette nizâm-ı memlekete muhill olduğundan başka mağdûriyetine ve emvâl-i mîriyyenin kesrine ve havâlâtın te'hîrine bâ'is olınacağı âşîkâr olduğına binâ'en nizâm-ı memleketi hâlelden ve vikâyeten bir kaç gün mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ber-mu'tâd-ı kadîm resm-i mezbûr kıstü'l-yevm hesabı üzere tevcîhin gününe isâbet iden resm-i vakariti tarafından tahsîl ve ahz u kabz eylemek için emr-i şerîfim sudûrına arz-ı hâlinle istid'â eylemişsen husûs-ı mezbûr huzûr-ı sât' olunur hüsrevâneme arz olındukda târîh-i tevcîhin olan gurre-i

Ramazân-ı şerîfeden ne-mikdâr resm-i vakarit tahsîl olunmuş ise voyvoda-i sâbıkın taraf-ı hümâyûnuma olan deyni için zabt ve Der-aliyyem'e irsâl olup târîh-i tevcîhden sonra tahsîl olunanlar ve olınacaklar tarafından zabt ve tahsîl olunmasına müsâ'ade-i mülûkânem erzâni kılınmağın. İmdi emr-i hümâyûnum üzre târîh-i tevcîhin gününe dek her ne-mikdâr resm-i vakarit tahsîl olunmuş ise selefinin taraf-ı şâhânem [27] olan deyni için Der-aliyyem'e irsâl olup tevcîhin gününden sonra tahsîl olunan tarafından ahz u kabz olup ber-mûceb sebeb-i tahrîr havâle olunan akçeleri bir sâ'at evvel edâya sa'y u gayret ve ihtimâm ü dikkat eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene 1176

56

Kādîsına ve hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki, Memleket-i Eflak boyarlarından Dudaşgol? oğlu Nikola nâm boyar öteden berü kendü hâlinde durmayup hevâ ve hevesine tabi'iyet birle derûnunda muzmerr olan mel'aneti icrâ ve ihtilâl-i memleketi mûcib gûnâ gûn ef'âl ve harekât-ı kabihaya cesâret ide gelmekle bundan akdem mesfûr bâ-emr-i âlî Midillü cezâresine nefiy ve iclâ ve bir müddet murûrında fî-mâ ba'd kendü hâlinde arzıyla mukayyed olmak şartıyla itlâk olındıkda yine bir dürlü mütenebbih olmayup ke'l-evvel habâset ve mel'anetini icrâ iderken bu esnâda Eflak voyvodasının azli zuhûrunda memleket-i merkümeden bir mikdâr mâl-ı mîrî ahz ve Âsitâne-i Aliyyem'e gelüp devr-i îrâd birle itlâk ve izâ'at ve âdet-i me'lûfesi üzere Der-aliyyem'de dahi mel'anet ve hîleye sülûk eyledikde sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mesfûrî yanına getirdüp kendüye istimâlet ile nush ve bend eylediğinden gayrı babası ve memleket-i Metropolitidi dahi mesfûrın seninle ol tarafa varmasını birkaç def'a kendüsine ve sana tahrîr ve mukayyedinle gitmek üzere ta'ahhüd etmişken Âsitâne'den hîn-i hareketinde ma'ân gitmeyüp gezdiği mahallerde ihtilâl-i memleketi mûcib-i kelimâta ve harekâta ibtidâr itmekle mesfûr olunduğı mahalde çavuş mübâşeretile ahz ve vatan-ı aslîsi olan memleket-i Eflak'a irsâl olunmak üzere emr-i şerîfim sudûrunu arz-ı hâlinle istid'â eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânı olmağın. İmdi zımmî mesfûr her ne mahalde bulunır ise ta'yîn olunan çavuş mübâşeretile alâ eyyi hâl ahz ve vatan-ı aslîsi olan Eflak'a irsâl ve îsâl ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vusûlunda mesfûrî vatanında ikâmet itdirmek bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılığı pâyesiyle İbrâ'il nâzırı olan Ali -dâme mecduhûya- ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın târîh-i tevcîhi olan gurre-i Ramazân-ı şerîfeden ne-mikdâr resm-i vakarit tahsîl olunmuş ise voyvoda-i sâbık İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'nın taraf-ı hümayûnuma olan deyni için zabt ve Der-aliyyem'e irsâl ve târîh-i tevcîhden sonra tahsîl olunanlar hâlâ Eflak voyvodası tarafından zabt olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim sen ki İbrâ'il nâzırı mûmâ-ileyhsin tarafına vusûlundan halef ve selef voyvodalarının tahsîlleri yekûn-ı kıstû'l-yevm hesâbı üzere rü'yet ve zamân-ı zabtlerine isâbet idecek meblâğın sıhhat ve hakîkati münhasılen bundan sonra Der-sa'âdetim'e tahrîr ve ebnâ olunacağı bu def'a vurûd iden kâ'ime kerre-i iş'âr olup lâkin vakarit resmi zulmiye olduğuna binâ'en voyvoda-i sâbık zamânında tevzî' olup henüz tahsîl olunmayan vakarit akçesi re'âyâyâ merhameten afv olunmak için hatt-ı hümayûn şevket-makrûnum şeref-yafte-i sudûr olmağla fî-mâ ba'd bakiyye kalan vakarit akçesinin tahsîlinden gerek sen ve gerek voyvoda-i cedîd mûmâ-ileyh keff-i yed ve kal'-i dendân tama' eyleyüp me'mûr olduğu üzere İbrâ'il'e avdet ve zahîre sevki hizmetine kıyâm-ı mübâderet eylemek için mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlunda şefer ikrâ-yı sudûr olan hatt-ı şerîf merhamet (...) mûcibince voyvoda-i cedîd zamânında tevzî' olup henüz tahsîl olunmayan ve vakarit zulmiyesi akçesi re'âyâyâ merhamet-i afv ve ihsân-ı mülûkânem olduğu boyarân ve re'âyâyâ işâ'a ve i'lân olarak ba'de'l-yevm bakî kalan vakarit akçesi tahsîlinden ikinizin dahi keff-i yed ve kal'-i dendân hırs ve tama' eyleyüp ve sen Eflak'da kat'a tevakkuf eylemeyüp derhâl İbrâ'il'e avdet ve me'mûr olduğun üzere Âsitâne-i Aliyyem bu halelde kesret üzere zahîre sevkine ihtimâm ü dikkat eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Vidin Muhâfızı Vezîr Himmet Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine ve muhâfaza-i mezbûrede olan ocakların serdengeçdi ağaları ve alemdâr ve iskelebaşları ve ihtiyârlarına hüküm ki,

Bir müddetden berü Vidin yamakları vesâ'ir askerî tâ'ifesi Eflak arâzîsine tasallut ve odalar ve kışlaklar ve mûşiyeler binâ ve ihdâs ile fukarâ-yı ra'iyetin emvâl ve eşyâlarına ve emlâk ve mevâşilerine ta'arrûz eyledikleri mukaddemâ Der-aliyyem'e inhâ veistirhâm olındıkda memleket-i Eflak'da ihdâs ve binâ olunan odalar ve kışlaklar küllîyyen hedm ve kal' ve ashâbı memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olup askerî olanlar me'mûr oldukları muhâfazaya gönderilüp re'âyâ fukarâsı tasallut-ı zaleme ve mütegalibeden halâsı ve nizâm-ı memleket hâlet-i evlâsına ircâ' ve tevsîk olınmak üzere tevcîh ve azîmet sârime-i mülûkânemi muhtevî bundan mukaddemce mufassıl ve meşrûh emr-i şerîfim sâdır ve Der-aliyyem'den kapucıbaşı mübâşir ve müvellâ ta'yîn ve ma'iyetlerine ocakdan turnacıbaşı terfîk ve ol suya sevk ve tesyîr olınmak hasebiyle askerî kullarım emr-i şerîfime itâ'aten memleket-i mezbûrede bir müdetden berü binâ ve ihdâs eyledikleri oda ve kışlakları hedm ve kal' ve mûşiyeleri ashâbına redd ile Eflak'dan kat'-ı yed-i alâka idüp emr-i şerîfim mantûkı üzere muhâfazaya me'mûr olan yoldaşlar Vidin muhâfazasına [28] celb ve istikrâr ve gelmeyenler yoldaşlık irâdından selb ve ihrâc olup bu misüllü hareket idenler ve memleket-i mezbûrede serseri gezenler kabûl olunmayup cezâ-yı sezâları tertîb ve icrâya zâbitân ve ihtiyârân kullarım tekeffül ve ta'ahhüd eyledikleri ve Eflak ahâlîsinden alacakları olanların zâbitlerinden mektûb almadıkça Eflak'a varmamak ve zâbitlerinden bilâ-mektûb gidenlerin haklarından gelmek ve hedm olunan oda ve kışlaklarından ve mûşiyeye ve arâzîlerinden küllîyyen keff-i yed ve kat'ı alâka olınmak üzere cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le nizâm-ı müstahkeme bend ve tevsîk olunduğı yüz yetmiş üç senesinde Vidin muhâfızı tarafından Der-aliyyem'e tahrîr ve virilen arz ve mehâzir dahi tesyîr olunmağla bi-aynihâ evrâk-ı mezbûre ve Divân-ı Hümâyûn Kalemi'ne kayd ve hıfz olunduğına binâ'en memleket-i Eflak'dan ihrâc olunanlar hayvânâtlarıyla bir dahi Eflak'a varmamak ve oda ve kışlak ihdâs eylememek bi-hasebi'l-iktizâ memleket-i mezbûra varanlar zâbitlerinden mektûb almadıkça gitmemek üzere nizâm-ı mezbûr tekrâr te'kid ve cümlesine tenbîh-i şedîd olup mugâyir-i şurût harekete cesâret idenler zâbitleri ma'rifetiyle muhkem haklarından gelineceğı ve re'âyât-ı mezbûre bi-eyyi vechin kân haklarında icrâ olınacağı

i'lân ve işâ'at ile virilen işbu nizâm-ı müstahsen ale'd-devâm mer'î ve düstûru'l-amel tutulmak husûsiçün emr-i şerîfim sâdır olmuşiken etrafda olan ba'zı serhaddâd yamakları ve mütegalibeler bu esnâda emr-i şerîfime mugâyir birer takrîb ile memleket-i mezbûra duhûl ve kasabât ve kurâya münteşir ve mutavattın olup re'âyâ fukarâsının mûşiyeye ta'bir olunur emlâklarını ve mahsûllerini cebren ehl-i zimmetden kendü hevâdâr ve avenelerini fûrûht itdirdiklerinden gayrı nizâm-ı müstahsene mugâyir ve çift ve kovan ve bağ ve bostan ve emlâk ve hayvânât peydâ ve ihdâs idüp nizâm-ı mezbûrun ihtilâline sebep ve illet oldukları ol havâlîden gelenlerin takrîrlerinden sâmi'a-i mülûkâneme vâsıl olmağla mukaddemâ düstûru'l-âmel tutulan nizâm-ı mergûbe mugâyir harekete cesâret idenler küllîyyen men' ü def' ile istikrâr-ı nizâm-ı vilâyete ve fukarânın âsâyış ve istirahatlarına ihtimâm ü dikkat iylemeniz için te'kîd-i ale't-te'kîd olmak üzere mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. Mazmûn-ı emr-i şerîfimin icrâsına kemâl-i sa'y u dikkat eylemeniz matlûb-ı şâhânem idiğini yakînen bilerek karâr-dâde olan işbu şurût u uhûd ve nizâm ve kayıdda mugâyir tekrâr memleket-i Eflak'a tecâvüz ve tasallut idenlerin memleket-i mezbûreden tard u def'lerine ve me'mûr oldukları hizmet-i muhâfazalarına kıyâm itdirmeğe ve nizâm-ı mezbûrun muhâfazasına sarf-ı vüs' ü miknet ve muhâlefet idenlerin şer'an ve kânûnen lâzım gelen cezâ-yı mâ-yelikları tertib ve icrâ olunmak üzere bu nizâm-ı mergûb ve müstahsen Vidin sicilline tekrâr kayd u sebt ve nizâm-ı mezbûrun dâ'imâ halel-i tatarrukundan begâyet sıyânet ve muhâfazasına bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat olunup min-ba'd emr-i hümâyûnuma ve iltizâm olunan mevâsik ve uhûda mugâyir ednâ vaz' u hâlet sudûrına ruhsât ve cevâz göstermekden ve ser-i mü iğmâz ve muhâlefetden gâyetü'l-gâye ittikâ olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuşdur.

Fi Evâhir-i Za Sene [1]176

59

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak ve Kara Eflak re'âyâsı zer' ve felâhat ile iştigal iderek cizye-i mevzû'alarını ve rûsûmât-ı mu'tâdelerini edâ zımnında sebestiyet-i kadîmelerine muhill ve muzırr hâlât-ı nâ-maraziyyenin ref' ve izâlesiyle cümlesi müsterîh ve hoşhâl ve bundan mukaddem Eflak memleketine virilen nizâmın istikrârı emiriyle fukarâ-yı ra'ıyyet müteselli ve ıyâl

ü evlâdlarıyla ta'yîşe râzılarken bilâd-ı uhrâdan ba'zı şekâvetbaşılar eyyâm-ı mâziyyeden birer bahâne ile memleket-i Eflak'a duhûl ve te'hîl eylemelerinden nâşi memleketin boyarlık ve gediklerine itâl-i dest tagallüb eyleyüp bu sebep ile Eflak re'âyâsının emlâk ve arâzîlerini birer lu'b ve san'at ile iştirâ ve asıl Eflak re'âyâsının kâr ü kesblerini kendülere tahsîs iderek muhtekir tâ'ifesiyle yek-dil ve gûnâ gûn cevri ü eziyetler ile fukarânın mağdûriyetlerine sebep olduklarından gayrı hisselerine isâbet iden rûsûmât-ı mu'tâdeyi ve ecnâs-ı zehâyiri virmekde muhâlefet ve ba'zıları dahi cem'-i rûsûmât vaktinde envâ' hîle ve tezvirât ile re'âyâyı iğfâl ve ihtilâl ve memlekete ilkâ ve ihtilâl ve tahsildârlık takrîbi ile emvâl-i mâriyyeyi gasb ve firâr idüp mesfûrlar vilâyet ve re'âyâya muzırr ve muhill olmalarıyla ecânibden Eflak'a varup kesb ü kâr ve te'hîr idüp emlâk ve arâzî ve çifte mutasarrıf olanlar âdet-i belde üzere rûsûmâtlarını edâda muhâlefet ve nizâm-ı vilâyete ilkâ ve ihtilâle cesâret eylediklerinden kâ'ide-i vilâyet üzere Eflak voyvodası ve başrahib ve müsinn ve ihtiyâr boyarân ma'rifetiyle sû-i ef'âl ve şer'î mâllerinden zecr ve tehdîd ve tenbîh-i ekîd olup mütenebbih olmadıkları hâlde arâzî ve emlâke virdikleri akçe yedlerine redd ve teslim ve kendüleri memleket-i Eflak'dan tard ve te'bîd olunmak için Eflak voyvodasına hitâben emri şerîfim sudûru ricâsıyla Eflak re'âyâsı taraflarından Âsitâne-i Aliyyem'e gönderilen iki nefer boyar ve bir nefer rahibin virdikleri takrîr kağıdları merfû'-ı piş-kâh-ı ma'delet-penâh-ı hüsrevânem ve manzûr-ı hümâyûnum olup istid'âlarına müsâ'ade-i mülûkânem erzânî kılındığına binâ'en istid'âları üzere işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir sebtinde emri şerîfim sâdır olmuşken selefin azl olunmak hasebiyle icrâsı mümkün olmaduğundan bir müdetden berü fesâd ve mel'anet ile me'lûf ecânibinden ba'zı kimesneler birer takrîb ile memleket-i mezbûrede tavattun ve boyarân zümresinden ba'zı esâfil ile karâbet peydâ idüp efsâd ve ihtilâl-i memleketi mûcib hâlâta tasaddî üzere oldukları ol-havâlîden gelenlerin takrîrlerinden sâmi'a-i mülûkâneme lâhıkk olup [29] ve memleket-i Eflak Âsitâne-i Aliyyemin kilâri ve re'âyâsı zıll-ı zalil-i şâhânemde mustazill olmakdan nâşi ağyâr ve ecânib duhûluyle Eflak memleketine ednâ hâleli-i tatarruk eylediğinde bu gûne kabâiyih atvârıyla re'âyâsının pejmürde-i hâtir ve mağdûr olduklarını bi-vech-i mine'l-vücûh rızâ-yı mülûkânem olmaduğunu cezmen ve yakînen bilerek re'âyâ fukarâsının istid'âsına mebnî mukaddemâ sâdır olan emri şerîfim mûcibince hıfz-ı nizâm-ı vilâyet için etraf vilâyetlerden memleket-i Eflak'a duhûl ve kâr ü kesb ve te'ehhül eyleyüp emlâk ve arâzî ve çifte mutasarrıf olanlara âdet-i beled üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmâtların cem'ine me'mûr olanlara tamâmen edâ ve teslim ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete bâ'is vaz' u hareketden hazer ve mübâ'adet

eylemek üzere başrahib ve ihtiyâr ve boyarân ma‘rifetleriyle bu misüllülere tenbîh-i ekîd ve atvâr-ı kabâyih-i mezbûreden zecr ve teb‘id olunup şöyle ki mütenebbih olmayup ef‘âl-i kabâyihelerinde ısrâr ve re‘âyâ fukarâsını tekdîr ve ısrâr eyledikleri sûrette istikrâr-ı nizâm-ı vilâyet ve istirâhat-ı zu‘afâ-yı ra‘iyyet için tasarruflarında bulunan arâzî ve emlâke virdikleri akçe yedlerine redd ve teslim ve kat‘-ı alâka itdirüp kendülerini vilâyet-i Eflak'dan bilâ-tereddüd tard u ihrâc iderek imâr-ı memlekete ve bekâ-yı nizâm-ı vilâyete ve fukarâ-yı ra‘iyyetin râhat ve refâhiyetlerine kemâl-i dikkat ü ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Za Sene 1176

60

Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak ve Kara Eflak hudûdları dâhilinde otından ve suyundan intifâ‘ ile ra‘y olunan koyun vesâ‘ir hayvânât için ehl-i islâm ve civâr re‘âyâlarından ve Eflak re‘âyâlarından tahsîli lâzım gelen resm-i oyarit ve yarbarit öteden berü evâmir-i aliyye mûciblerince kadîmîsi ve âdet-i beled üzre vakt u zamânında tahsîl olına gelmişken bu esnâda ba‘zıları edâda ta‘allül ve muhâlefet ve bu vechle emvâl-i mîriyyenin kesr-i tertîbine bâdî olmalarıyla rûsûmât-ı mezbûrenin tahsîli bâbında sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin hükm-ı hümâyûnum sudûrını memhûr arz-ı hâlinle istid‘â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olındukda emvâl-i mîriyyeyi ve nizâm-ı hâl-i ra‘iyyeti vikâye ve voyvodaları gadrdan sıyâneten Eflak hudûdu dâhilinde kışla ve ra‘y ve bey‘ ü intifâ‘ idenlerden alnagelen oyarit ve yarbarit resmi öteden berü cârî ve olı geldiği âdet-i beled ve mu‘tad-ı kadîm üzre tahsîl olunmak için bin yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Rebi‘ü'l-âhiri'nde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukademâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z Sene 1176

61

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin arz-ı hâl gönderüp memleket-i Eflak feth-i hâkâniden berü mefrûzü'l-kalem ve maktû'ül-kadem min külli'l-vücûh serbest ve re'âyâsı dahi mukaddemâ pâ-zede cesâret olmakdan nâşi za'yifü'l-hâl ve mükerrerü'l-ahvâl olup himâyet u sıyânet olunmalarına irâde-i aliyye ta'alluk itmekle mensûb ve ma'zûl Özi vâfîleri ve Hotin muhâfızları ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e amed-şûd iden etbâ'ları min-ba'd Eflak memleketi toprağına uğramayup İsakçı ma'berinden geçüp re'âyâ fukarâsını rencîde eylemeleri bâbında mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile emr-i şerîf sâdır olmuşken bu esnâda Tuna sevâhilinde vâkı' kazâlardan Hotin ve Bender câniblerine vesâ'ir ol havâliye murûr u ubûr idenler rah-ı rastdan murûr itmeyüp Eflak hudûdu dâhilinde mugâyir-i emr-i âlî ubûr ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri ve araba ve müft ü meccânen yem ve yemek vesâ'ir me'kûlât mütâlebesiyle re'âyâ fukarâsını rencîde ve ta'addîden hâlî olmayup perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların inhâ ve vâkı' hâlikü'l-berâya Eflak re'âyâ fukarâsını sıyâneten fi-mâ ba'd ol makûleler vilâyet-i Eflak derûnundan murûr itdirilmeyüp tarîk-ı müstakimden ubûr itdirilmek üzere müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Divân-ı Hümâyûnım'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda bin yüz elli yedi senesi evâ'il-i Recebi'nde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf virildüğü mastûr ve mukayyed olduğına binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince amel eylemen fermânım olunmağın. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince mensûb ve ma'zûl Özi vâfîleri ve Hotin muhâfızları ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e amed-şûd iden etbâ'larını Eflak toprağına uğratmayup İsakçı ma'berinden imrâr ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri ve araba mütâlebesiyle âzürde itdirilmeyüp fukarâ-yı ra'iyyeti rencîde vü remîdeden himâyet u sıyânet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]176

62

Hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Mahza fukarâ-yı ra'iyyeti tecrîm ve celb-i mâl dâ'iyesiyle ba'zı eşîrrâ ve muharrıkların tahrîk ve ağvâlarıyla memleket-i Eflak'a bâ-emr-i âlî mübâşirler ta'yîn veyahud ba'zı mekâtib ile vardıklarında mübâşiriye ve hediye nâmıyla katı-vâfir hasâret vukû'ı vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum olduğına binâ'en mazarrat-ı merkûmenin itdüğü ile fukarâ-yı

ra'iyetin bu gûne teklîf ve sıkletden tahlîs ve terfihine irâde-i aliyye-i mülûkânem ta'alluk itmekle rahmân li'l-i'bâd fi-mâ ba'd de'âvî-i mezbûre ile varan mübâşirlere ve mektûblar irâ'e idenlere bir akçe ve bir nesne virilmeyüp fukarâyı mazarrat-ı mezbûreden (...) himâyet u sıyânet ve memleket-i merkûme fukarâsının bu gûne mütâlebât-ı meşakkadan sıyânet ile âsûde-i muzallele emn ü râhat olmaları matlûb-ı hümâyûnum olduğına binâ'en ba'de'l-yevm de'âvî-i mezbûre ile varan mübâşirlere ve mektûblar irâ'e idenlere sıyâneten li'l-fukarâ bir akçe ve bir nesne virilmeyüp cevâb-ı kat'î ile men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ve ısrâr ve ızrâr kasdında olanları Der-aliyyeme tahrîr ve i'lâm eylemek üzre selefine hitâben bin yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Saferi'nde emr-i şerîf sâdır olmuşken emr-i mezbûr selefîn yedinde kalup [30] muzlime-i mezbûrenin def' için senin yedinde dahi emr-i şerîfimin bulunması iktizâ itmekle imdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin mûcibince de'âvî-i mezbûre ile Eflak'a varan mübâşirlere ve mektûblar irâ'e idenler sıyâneten li'l-fukarâ sen dahi selefîn misüllü bir akçe ve bir nesne virilmeyüp cevâb-ı kat'î ile men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ve ısrâr ve ızrâr kasdında olanları Der-aliyyem'e tahrîr ve i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]176

63

Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Ba'zı müzevver da'vâlar ile nice kimesneler bu hilâlde Divân-ı Hümâyûnum'a arz-ı hâl idüp da'vâları sarf-ı haml ile evâmir-i şerîfem i'tâ ve mübâşirler dahi ta'yîn olup mahaline vardıkda da'vâsının kizb ve afv olduğu zâhir olanların ücret-i mübâşiriyesi Eflak voyvodaları taraflarından virilüp voyvodalar dahi virdikleri mübâşiriye akçesini re'âyâya tevzî' ve tahmîl idegeldikleri ale't-tahkîk vâsıl-ı sem'-i hümâyûnum olup bu muzlime-i şenî'a ile re'âyâ fukarâsından akçe tahsîl olduğına bi-vech-i mine'l-vücûh rızâ-yı mülûkânem olmamağla imdi umûr-ı mühimmeden mâ'adâ ba'de'l-yevm böyle da'vâ-yı müzevvereyi muhtevî sâdır olan emr-i şerîfimle mübâşirler vurûdunda da'vâsı muvâfık-ı şer' zuhûr idenlerin ma'rifet-i şer'le da'vâları görülüp ihkâk-ı hâk olunmağa sa'y u dikkat ve iktizâ iden ücret-i mübâşiriyesi için tarafından ve re'âyâ ve boyarândan hâsılı ferd-i vâhidden bir akçe ve bir habbe virilmeyüp müdde'î ve müdde'î-i aleyhin kangısından iktizâ ider ise anlardan alıvirilüp ve da'vâları kizb ve hilâf zuhûr idenlerin

ücret-i mübâşiriyesiçün kezalik Eflak voyvodaları ve re'âyâ ve boyarândan vesâ'ir efrâd-ı âferîdeden bir akçe ve bir habbe virilmeyüp mübâşiri götüren müdde'iden alıvırılıp ve bu husûsa ale'd-devâm ihtimâm ü dikkat olunup zinhâr ve zinhâr ücret-i mübâşiriye ve ikrâmiye nâmıyla fukarâdan akçe tahsîlinden ve tenbîh-i şâhâneme muhâlif Eflak voyvodaları taraflarından mübâşirlere hediye ve akçe virilmekten gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet ve misüllü muzlimeden himâyet u sıyânet-i re'âyâyâ ihtimâm ve bezl-i tâkat eyliyesin şöyle ki bundan sonra dahi bu makûle muzlime ile re'âyâ fukarâsını ta'addî ve rencîde itdirmek ihtimâlin olur ise bir dürlü gadr ve cevâbın ısgâ olunmayup taraf-ı hümâyûnumdan mu'âheze ve mu'âtib olacağı muhakkak bilüp âna göre tenbîh ve basîret üzere hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1177

Bir sûreti,

Boğdan voyvodası Bennakî-zâde Ligor Voyvoda'ya ber-vech-i meşrûh.

64

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın emvâl-i mîriyyesi rüsûmât-ı mu'tâdeden ibâret olmakdan nâşi Eflak ve Kara Eflak hudûdları dâhillerinde vâkı' mer'â ve kışlaklarda hayvânâtın yazladup ve kışladup otından ve suyından intifâ' idenlerin kadîmden olıgeldüğü âdet-i beled üzere rüsûmât-ı mîrîleri Eflak voyvodaları taraflarından tahsîl ve ahz u kabz olınagelüp ehl-i islâm ve civâr ve yerlü ve yabancı kâ'inen men kân kâ'ide-i kadîm üzere rüsûmât-ı mu'tâdenin edâsında bir ferdin asla ve kat'a muhâlefeti vâkı' olmuş değil iken ahd-ı karîbden berü ticâret arzûsıyla memleket-i Eflak'a gelen Arnavud tâ'ifesinden Estadi ve Yorgi ve Nikola ve Yani ve Istefan ve Kara Nikola ve diğeri Yorgi ve Hırsto ve Tarandefil? vesâ'ir yabancılardan sene-i kâmile Eflak ve Kara Eflak topraklarında vâkı' mer'â ve kışlaklarda hayvânâtın besleyüp otından ve suyından intifâ' idenlerden mu'tâd-ı kadîm ve olıgeldüğü vech üzere îcâb iden rüsûmât-ı mîriyye talep olındıkda rüsûmât-ı mu'tâdenin edâsına lecc ü muhâlefet ve bu makûlelerden rüsûmâtın tahsîl ve ahz olunmasında dâ'imâ usret ve meşakkat çekilüp emvâl-i mîriyyenin ta'tiline bâ'is ve bu gûne hareketleri gayrîden sirâyet ile mâl-ı mîrînin kesr ü hasarâtına bâdî olmakla memleket-i mezbûre dâhilinde yaz ve kış hayvânâtı ra'y ü perverde idüp otından ve suyından intifâ' iden gerek mesfûrlar ve gerek civâr re'âyâsı ve gayrîdir ol

misüllülerden kadîmden cârî olagelen âdet-i beled üzre îcâb ve iktizâ iden rûsûmât-ı mu'tâdenin edâsında fi-mâ ba'd dahi ta'allül ve inâd ve lecc ü muhâlefet eyledikleri sûretde bilâ-te'hîr memleket-i mezbûreden ihrâc u tard ve ib'âd olınmaları için emr-i şerîfim sudûrını sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin arz-ı hâlin alınması ve istid'â ve Divân-ı Hümâyûn'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda Tuna sâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîleri askerî ve gayrı askerî ve tüccâr vesâ'irlerin memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yerlerinde ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî ve olagelen âdet-i beled üzre mevsîm-i bahârda beher re's sığır ve bargirden otlak ve mer'â resmi yigirmi dört akçe ve koyundan sekiz akçe yarbarit ve keزالık kış eyyâmında kışlak resmi altmış akçe vakarit ve koyundan dahi sekiz akçe oyarit resmi tahsîl olup ta'allül ve muhâlefet idenlerin davarları memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olunmak ve vilâyet-i Eflak'da mer'â ve otlak yerlerinde eyyâm-ı şitâda koyunların ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden koyun ashâbından âdet-i beled ve kadîmisi üzre ehl-i islâmdan beher re's ganemden sekizer akçe ve Eflak'ın yerlü re'âyâsından on beş akçe oyarit resmi alınmak üzre mukaddemâ hatt-ı hümâyûnla mu'anven şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfim mûcibince yüz yetmiş beş senesi evâ'il-i Rebi'ül-âhiri'nde [31] emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın istid'ân ve mukaddemâ şeref-sudûr olan evâmir-i şerîfe mûciblerince amel ve hareket eylemen fermânım olmağın. İmdi rûsûmât-ı mu'tâdenin edâsında bir ferdin ta'allül ve muhâlefet itdirmeyüp ber-vech-i muharrer kâ'inen men kân memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yerlerinde hayvânâtların ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden mevâşi ashâbından kadîmden cârî olagelen âdet-i beled üzre îcâb ve iktizâ iden rûsûmât-ı mu'tâdeyi tahsîl idüp ta'allül ve muhâlefet idenlerin davarlarını memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd ile tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye sa'y u dikkat ve emvâl-i mîriyyenin kesr ve tedennîsine mûcib hâlâta ruhsât ve cevâz göstermekden hazer ve mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1177

65

Vidin ve Niğbolı ve Kulle ve İbrâ'il kılâ' muhâfazalarında ve Silistre ve Ruscuk ve Yergöğü ve () ve () kazâlarında yeniçeri zâbitleri ve zikr olunan kala'-i muhâfazalarında olan ocak ihtiyârları ve agavât ve alemdârân ve bi'l-cümle mütekâ'idîn

ve emekdârân ve odalu ve yamakân kazâ-i mezkûrlar serdârları a'yân ve ocak ihtiyârânı vesâ'ir eşrâf ve işerlerine hüküm ki,

Kurb u civârınızda vâkı' kilâr-ı hümâyûn mesâbesinde olan memleket-i Eflak'ın nizâmı ve derûnında mutavattın fukarâ-yı ra'yyetin emn ü ârâmı matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşi bundan akdem şeref-sudûr iden evâmir-i aliyye ve tarafınızdan Der-aliyye'ye vurûd iden hüccet ve i'lâmlar mûciblerince yirlü ve yabancı askerî ve gayrı askerî zuhûr iden erâzil ve eşhâs ve bir dahi Eflak ve Kırayova havâfîlerine ayak basmayup hilâf-ı şurût-ı nizâm eşhâs-ı merkûmeden mahall-i mezbûre duhûl ve vusûle cesâret idenler vukû'ında te'dibâtları cümle ittifâkıyla icrâ olunmasına ta'ahhüd ve iltizâm ve şekâvet ile meşhûr kimesneleri içlerinizde kabûl eylemek üzre kabûl ve ta'ahhüd olunmuşiken nizâm-ı mezbûrın devâm ve istikrârına takayyüd ve ihtimâm olunmamak hasebiyle mukaddemâ memleket-i mezbûreden bâ-evâmir-i aliyye cümle ittihâd ile tard u ihrâc olunan zümre-i eşkıyâdan ekseri kemâ fi'l-evvel memleket-i mezbûre ve Kırayova havâfîlerine duhûl ve ibâdu'llâha îsâl-i şurûr ile fesâd ve şekâvete mübâderet ve alenen katl-ı nüfûs ve hetk-ı ırz ve nehb-i emvâl ve zabt-ı emlâk ve envâ' fesâda cesâret ve re'âyâ fukarâsının emlâkını âhûr nâmıyla müceddeden birer binâ ihdâs ve derûnlarında mütemekkin ve arâzî ve mûşiyelerini temellük ve hars ve zer' ve selem nâmıyla akçe dağıdup iz'âf-ı muzâ'af murabahâ zamm eyledikleri ecilden nizâm-ı mezbûra halel-târi olup fukarâ-yı ra'yyetin ve ehl-i ırz tüccâr-ı müslimînden bi'l-küllîyye râhatları meslûb olup ahvâlleri perîşân ve diğêr gün olduğı ve bu vechle tenfiz-i evâmir-i aliyyeye ve tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye su'ûbet-i azîme tatarruk eylediğı mukaddemâ Der-i devlet-medâra inhâ olundukda mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfeme mebnî tarafınızdan virilen hüccet ve arûz ve i'lâmlar mantûkınca nizâm-ı kadîmin devâm ve istikrârına her biriniz cidd-i tâm ve sa'y u ihtimâm eyleyüp memleket-i mezbûreden matrûd ve muharric olan zaleme ve eşkıyâ makûlesi bir dahi havâlî-i merkûmeye ayak basmamak ve fukarâ-yı ra'yyetin emlâk ve arâzîlerine îsâl eyâdî-i tasallut eylememek ve ba'zı iddi'â eyledikleri hukûk da'vâlarını zâbitleri tarafından mu'tâd üzre serhad tezkeresi ahz ve mukaddemâ sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince doğır Bükreş'e varup Eflak voyvodası ma'rifetiyle Yergöğü kâdîsı huzûrında şer'le rü'yet vesâ'ir ehl-i ırz tüccâr-ı müslimîn dahi ticâret tarîkiyle memleket-i mezbûreye vardıklarında bu nizâm üzre amel ve hareket min-ba'd zaleme ve eşkıyâya sâhib çıkmayup ve re'âyânın arâzî ve mûşiyelerini zer' ve hars itmeyüp ve selem nâmıyla akçe dağıdup murabahâ almayup mücerred bey' ü şirâların akd ve rü'yet için

varanlar kapudân ve beşlüyân bulunan bâzâr yirlerine varup ârâm ve birkaç gün zarfında umûrların görüp tizce yirlerine avdet ve istihkâm-ı nizâm-ı memlekete bezl-i miknet birle hilâf-ı şurût-ı uhûd hareketden ziyâde ittikâ olunup şöyle ki bundan sonra hilâf-ı evâmîr-i aliyye ve mugâyir-i şurût-ı nizâm ser-i mû hareket olunduğı ve rehâvet sebebiyle eşkıyâya ruhsat gösterildiğı vâsıl-ı sââm'a-i hümâyûn olmak lâzım gelir ise küşmâl ve te'dîbiniz icrâ olunacağı emr-i muhakkak bile siz deyü sâbıkâ Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Mahmud Ağa tarafından virilen mühürlü mektûb mûcibince amel ve hareket olunmak için bin yüz yetmiş dörd senesi evâsıt-ı Zi'l-hiccesi'nde emr-i şerîfim virilmişken bu hilâlde sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir memleket-i mezbûreye münteşir ve müstevli olan yirlü ve yabancı askerî ve gayrı askerî erâzil ve eşhâs makûleleri şurût-ı nizâm ve uhûd hareket itmeleriyle mukaddemâ virilen şurût-ı nizâmın muhâfazasına dikkat ü ihtimâm olunup hilâfına hareket idenlerin bi'l-ittifâk men' ü def'lerine sarf-ı vüs' ve cidd-i tâm eylemeniz için size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- arz-ı hâliyle istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda târîh-i mezbûrede emr-i şerîfim virildiğı mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1177

[32]

66

Vidin Muhâfızı Vezîr Hamid Paşa'ya ve Vidin muhâfazasında yeniçeri zâbitine hüküm ki,

Memleket-i Eflak'a mefrûzü'l-kalem ve maktu'ü'l-kıdem min külli'l-vücûh serbest ve zabt u rabta taraf-ı saltanât-ı seniyyemden ale'l-istiklâl Eflak voyvodalarına muhavvel uhde-i ihtimâmları olmakdan nâşi memleket-i mezbûrede vâkı' kasabât ve havâlîsine ve iktizâ iden mahallere Eflak voyvodaları taraflarından birer beşlü ağası ta'yîn olunmak resm-i kadîm ve kâ'ide-i memleket olup binâ'en-aleyh ber-vech-i mu'tâd beşlülerden zabt u rabta kudret ve liyâkati olan kimesnelerden intihâb ve ehl-i islâmın askerlerin iddi'âsında olup fukarâ-yı ra'ıyyeti rencîde vü remîde idenleri zabt u rabt ve re'âyâ fukarâsını himâyet u sıyânet için voyvodalar tarafından ta'yîn ve irsâl olunan beşlü

ağası vekîli yedine virilen zabt kâğıdını vardıkları kasabada kırâ'et itdirüp muktezâ-yı me'mûriyetini infâz murâd eylediklerinden ba'zı töhmetleri sebebi ile serhadlerden firâr ve icrâ-yı şekâvet irâdesiyle ol havâlîye varan yamak ve askerîn ba'zı müfsid ve erâzil makûleleri rızâ-yı hümâyûnuma ve mu'tâd-ı kadîme muhâlif harekete tasaddî birle voyvoda tarafından nasb olunan beşlü ağalarına ve vekîllerine vekâlet itdirmeyüp yeniçeri zâbiti mektûbiyle biz vekîl oluruz deyü mücerred ta'cîzen hareket nâ-hemvâre cesâret ve memleketin ihtilâlîne ve sükkân-ı vilâyetin adem-i emn ü râhatlarına mübâderet ve tahsîl olunacak emvâl-i mîriyyeye kesr ve ta'arruzât ve tertîbine bâ'is ve illet oldukları yüz yetmiş bir senesinde Der-aliyyeme i'lâm olındıkda bu misüllü erâzil ve eşkıyâ memleket-i mezbûreden ihrâc olunup Vidin yeniçeri zâbitleri tarafından beşlü ağası nasb olunmamak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşiken emr-i şerîfime mugâyir ba'zı kendüye bilmez ve yol ve erkân görmemiş bâ-şu'ûr kimesneler memleket-i mezbûrenin nizâmına muhill-i hareketden hâli olmadıkları sahîhan sem'-i hümâyûnuma lâhık ve vâsıl olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince memleket-i mezbûre kemâ fi's-sâbık serbestiyet üzere Eflak voyvodalarına zabt itdirilüp ve fuzûlî beşlü nasb ve ta'yîn olunmayup memleket-i mezbûrenin zabt u rabtı ve beşlüyânın azl ve nasbı ve umûr-ı sâ'iresi alâ vechi'l-istiklâl Eflak voyvodalarının re'y ve iltizâmalarına muhavvel olunan umûr-ı serbestiyeden olduğına binâ'en mugâyir-i serbestiyete müdâhale olunmaktan hazer ve mübâ'adet ve memleket-i Eflak'a istilâ iden bu misüllü erâzil ve eşkıyâ kâ'inen men kân memleket-i Eflak'dan zâbitleri ma'rifetiyle ihrâc ve ib'âd olunup Eflak voyvodasının umûrına ve beşlü ağası nasbına bir ferde ser-i mü müdâhale ve ta'arrüz itdirmeyüp rızâ-yı hümâyûnuma ve serbestiyet-i kadîmeye mugâyir zuhûr iden harekât ve atvârın men'-i küllî ile me' ü def'ine ihtimâm ü dikkat olunup şöyle ki mütenebbih olmayup serbestiyet-i kadîmeye mugâyir ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareket idenler eyyân-ı figân haklarından gelinmek üzere ism ü resmiyle bilâ-te'hirin Der-aliyyeme arz ve i'lâm-ı mübâderet ve ser-i mü iğmâz ve rehâvetden begâyet tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında bin yüz yetmiş beş senesi evâhir-i Cemâziye'l-evveli'nde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken bu esnâda ol makûleler mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum ve emr-i şerîfime muhâlif harekete tasaddî ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete bâ'is hâlât-ı reddiyyeye cesâretinden mütehâşi olmadıklarına sem'-i hümâyûnuma lâhık ve vâsıl olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olmuşdır. İmdi vusûlunda siz ki vezîr-i müşâr ve zâbit-i mûmâ-ileyhimâsız mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince bu misüllü erâzil ve eşkıyâ memleket-i Eflak'dan zâbitleri

ma'rifetiyle ihrâc ve ib'âd olunup Eflak voyvodasının umûrına ve beşlü ağası nasbına bir ferde ser-i mû müdâhale ve ta'arrûz itdirilmeyüp rızâ-yı hümâyûnuma ve serbestiyet-i kadîmeye mugâyir-i harekât ve atvârın men'-i küllî ile men'ine ihtimâm ü dikkat ve hilâfindan mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı S Sene 1177

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya i'lâm-ı hâl için ber-vech-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır.

67

Ber-vech-i arpalık Niğbolı sancağına mutasarrıf olup Vidin muhâfızı olan vezîre ve nehr-i Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın hoş-nişîn re'âyâsından esbâk voyvodalar zamânlarında savâhil-i Tuna kazâlarına perîşân olan re'âyâsı şimdi bir taraftan kendü taleb ve hevâhişleriyle yine Eflak'a nakl ve avdet murâd eylediklerinden sonradan varup sâkin oldukları mahallerin zâbitânı bu makûle hoş-nişîn re'âyâyı nakilden men' ve ba'zen küllîlerini dahi adamlar ta'yîni ile darb ve cebr iderek i'âde ve bu husûs için münâza'adan hâli olmamalarıyla âsâyîş-i fukarâ-yı ra'yyet ve umrâni-i memleket zımnında mukaddemâ etrafa müteferrik olup el-hâletü hâzihi Eflak'a nakl ve istitân murâd iden hoş-nişîn re'âyânın fî-mâ ba'd kimesne tarafından nakillerine mûmâna'at olunmayup ve nakl idenlerin dahi cebren isti'âde için derûn-ı Eflak'a adamlar irsâliyle bir-vechle mu'ârıza ve ta'addî ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i mûmâ-ileyh istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda memleket-i Eflak'ın perâkende olan kadîmi kıbtî ve re'âyâsı her ne mahalde [33] ve her kimin karye ve kışlak ve çiftliğinde bulunurlar ise bulındıkları mahallerden Eflak voyvodası ma'rifetiyle bilâ-tereddüd kaldırılıp Eflak'a nakl ve iskân itdirilmek üzere mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûcibince yüz elli altı senesi evâ'il-i Saferi'nde Mihâl Voyvoda iltimâsıyla emr-i şerîf virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf ve istid'âsı mûcibince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz memleket-i Eflak Âsîtâne-i Sa'âdetim'in kilârı olup şen ve âbâdân olmasına irâde-i

hümâyûnum ta'alluk itmekle mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfeme voyvoda-i mûmâ-ileyhin istid'âsı mûcibince memleket-i Eflak'ın hoş-nîşîn re'âyâsından mukaddemâ müteferrik ve perîşân olup el-hâletü hâzihi yine Eflak'a avdet ve nakl murâd iden re'âyâyâ fi-mâ ba'd kimesne tarafından muhâlefet olunmayup ve ba'zan nakl iden re'âyâyâ dahi isti'âde için sonradan varup sâkin oldukları mahallerin zâbitânı tarafından derûn-ı Eflak'a adam ta'yîn ve irsâliyle bir ferdine cevr ü ta'addî itdirmeyüp muhâlefet ve nizâ' idenleri men' ü zecr iderek memleket-i mezbûrenin nizâmını tatarruk-ı halelden sıyânet ve re'âyâsına kimesne tarafından ta'arrûz ve cevr ü ta'addî olunmamasına dâ'imâ sa'y u dikkat ve mazmun emr-i şerîfimîn tenfiz ve icrâsını bi'l-ittifâk nisâr-ı vüs' ü miknet ve hilâf-ı ruhsat ve cevâzdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i S Sene 1177

68

Hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'da de'âvî-i şer'iyeye zuhûrında müdde'înin hakkını Eflak voyvodası olanlar alıvirüp eğer şer'î cevâbları var ise civârında vâkı' Yergöğü kâdîsı rü'yetine havâle ile ihkâk-ı hak olunmak nizâm-ı kadîm-i memleket iken ahd-ı kadîmîden berü mahza re'âyâ-yı a'cîzeyi tecrîm ve celb-i mâl kasdıyla zuhûr iden müdde'îlerin hilâf-ı vâkı' ifk ü iftirâyı mutazammın inhâ ve iştikâlarına binâ'en Ruscuk'da vesâ'ir ba'zı mahallerde mürâfa'aya havâle birle evâmir-i şerîfem sudûr ve mugâyir-i nizâm-ı kadîm re'âyâ-yı Eflak'ı âhar mahallere ihzâr ve tecrîm ve ızrâr ve gûnâ gün cevr ü ta'addî olınmakdan nâşi fukarâ-yı ra'iyetin mâl-ı mîrîlerini vakt u zamânında edâya kudretleri kalmayup ahvâl-i fukarâ gâyet diğêr gûn olmağla re'âyâ-yı mazlûmeyi gadırdan ve nizâm-ı kadîm-i memleketi ihtilâlden vikâyet ü sıyânet zımında Eflak re'âyâsından hukûk-ı şer'iyeye da'vâ ider müdde'îler zuhûr iylediğîn uslûb-ı sâbık üzre ancak Yergöğü kâdîsı şer'le fasl u hasm eyleyüp fukarâ-yı ra'iyeti tecrîm ve takrîd kasdıyla re'âyâ-yı Eflak fi-mâ ba'd âhar mahallere ihzâr teklîfi ile ta'addî ve rencîde itdirmeyüp fukarâ-yı ra'iyeti gadırdan sıyânet eylemek tenbîhini hâvi sana hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrını Eflak boyarları vesâ'ir re'âyâsı arz-ı hâlleriyle istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince fi-mâ ba'd de'âvî-i mezbûre ile ihtilâl-i nizâm-ı kadîm-i

vilâyete bâ'is olanlar men' ü def' ve bu misüllü mübâşirler gönderilmeyüp şer'î cevâbı olanların da'vâları kadîmîsi üzre Eflak voyvodası ma'rifetiyle Yergöğü kâdîsi huzûrında rü'yet ve istimâ' olunmak üzre havâle olup memleket-i mezbûrenin serbestiyet-i kadîmesine muhâlif ser-i mû vaz' ve hâletden begâyet hazer ve tehâşi olunmak üzre yetmiş iki senesi evâsıt-ı Zi'l-ka'desi'nde emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve ber-vech-i meşrûh istid'âları mûcibince amel ve hareket eylemen fermânım olmağın. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ ve hâlâ şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfem mûciblerince mutlaka fukarâ-yı ra'iyyeti ta'cîz ve tecrîm kasdıyla ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete bâ'is olanları men' ü def' ve şer'î cevâbı olanların da'vâlarını kadîmîsi üzre ma'rifetinle ancak Yergöğü kâdîsi huzûrında rü'yet ve istimâ' ve fasl-ı husûmet olunmak üzre havâle ve fi-mâ ba'd Eflak re'âyâsı âhar mahallere ihzâr teklîfi ile cevr ü ta'addî olunmamasına kemâl-i sa'y u ihtimâm eyleyüp memleket-i mezbûrenin serbetiyet-i kadîmesine mugâyir ednâ hareket ve hâlet vukû'ına ruhsat ve cevâz göstermekden ziyâde hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene 1177

69

Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak min külli'l-vücûh mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem serbest ve re'âyâ ve sekenesi mezîd-i emnîyyet ve râhat ile emlâk ve arâzîlerine mutasarrıf ve mâlik olup taraf-ı âhardan Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla ve kat'a tecâvüz olunmamak üzre yetmiş dört senesinde sudûr iden emr-i şerîfim mûcibince tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmuşiken şimdi civâr-ı Eflak'da sâkin re'âyânın ekserîsi a'yân-ı mütegalibe ve eşkıyâ makûlelerine istinâden mevsîm-i zer' ve harsda müstenid oldukları kimesneler yanlarına adamlar koşub arâzî-i Eflak'da diledikleri mûşiyeye ve arâzîde bâ-pervâ zirâ'at ve hırâset idüp ve çayırlarını biçüp sâkin oldukları mahallere nakl idüp ashâb-ı arâzî ve mûşiyeye yirlerinden ve çayırlarından me'yûslar kalup bu gûne tasallut ve tagallüblerinden ahvâl-i fukarâ diger gûn olmağla bu gûne cevr ü ta'addîden fukarâ-yı ra'iyyeti himâyeten u sıyâneten fi-mâ ba'd hâriç mahal re'âyâsından a'yân ve eşkıyâya istinâden ve zecren Eflak toprağına gelüp zirâ'at ve hırâset murâd idenleri men' ü def' eylemen için sana hitâben müceddeden [34] emr-i şerîfim sudûrını Eflak

boyarları vesâ'ir re'âyâsı arz-ı hâlleriyle istid'â-yı inâyet ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Eflak ve Kara Eflak toprağında kâ'inen men kân fuzûlî zirâ'at ve hırâset murâd idenler men'-i küllîyle men' ü def' ve karâr-dâde olan nizâm-ı müstahsenin tarîk-i halelden vikâye ve muhâfazasına ve fukarâ-yı ra'iyetin istihsâl-i emn ü râhatlarına sarf-ı vüs' ü kudret ve bezl-i cehd ve miknet olunmak için yetmiş beş senesi evâsıt-ı Muharremi'nde dahi emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki voyoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ ve hâlâ şeref-efzâ-yı sudûr iden evâmir-i şerîfem mûciblerince ol makûle a'yân ve mütegalibe ve eşkiyâya istinâden Eflak ve Kara Eflak topraklarında cebren zirâ'at ve hırâset irâdesiyle gelenleri kâ'inen men kân küllîyyen men' ü def'e ihtimâm ü dikkat iderek memleket-i Eflak'ın nizâmını ihtilâlden sıyânete ve fukarânın vücûhla tahsîl-i refâh ve râhatlarına sa'y ve ikdâm eyleyüp ser-i mû kusûr ve tekâsülden begâyet tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i S Sene [1]177

70

Eflak boyarlarından Eflak'a kâ'im-makâm ta'yîn olunan () -zîde itâ'atihuya- vesâ'ir Eflak boyarlarına hüküm ki,

Bu def'a beyâz üzerine şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince Eflak voyvodası Kostantin Voyvoda zulm ve ta'addîsine binâ'en azl ve Midillü cezâresine nefy olunmaktan nâşi voyvoda-i cedîd varıncaya dek sen ki boyar-ı merkûmsun Eflak memleketine kâ'im-makâm nasb olunmuşsındır. İmdi Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından bu husûslara mübâşir ta'yîn olunan Bergosî Mehmed -dâme mecduhû- ile işbu emr-i şerîfim vusûlunda re'y ve ma'rifetiyle makâm-ı hükümete kıyâm ve emvâl-i mîriyyeden bir akçenin telef olmamasına ve nizâm-ı umûr-ı memleketi gereği gibi muhâfazaya ihtimâm eylediğünden mâ'adâ voyvoda-i sâbıkın emvâl-i mektûmesi her kimde ise cümlesini hârice ihrâc ile mübâşir-i mûmâ-ileyhin teslim vesâ'ir fermân-ı hümâyûnum olan husûsların bir vakt-ı matlûb temşiyetlerine sarf-ı makderet ve voyvoda-i cedîd varıncaya dek umûr-ı mühimmenin rü'yet ve tetmîmine ve fukarâ-yı ra'iyetin her hâlde himâyet ü sıyânetlerine bezl-i miknet ve siz ki vesâ'ir boyarlarsız kâ'im-makâm-ı merkûmun hıfz-ı nizâm-ı memleket ve temşiyeti

fermân-ı hümâyûnum olan husûslarda re'y ve hükmüne mütâba'at ve hilâfından begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1176

71

Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri zâbitlerine hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî birer tarikle bilâ-mûcib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ihdâs ve kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'ında sükût ve ba'de'z-zamân zuhûr ve husamâ ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv ve isnâd ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebiyle da'vâya şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i aliyye ısdâr ve bu vechle fukarâya gadr eylemek mu'tâdları olduğu mukaddemâ Der-aliyyeye i'lâm olındıkda mezâlim-i merkûmenin def' ü ref'ine ve mütenebbih olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet olınmak üzere yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Muharremi'nde emr-i şerîfime cümleye tenbîh ü te'kîd olunmuşiken şimdi yine işbu emr-i şerîfime muhâlif mutlakâ fukarâyı tecrîm ve celb-i mâl dâ'iyesiyle ba'zı kimesneler dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd ve şirret da'vâlara şurû' ve hilâf-ı inhâlarına mebnî mübâşirler ma'rifetiyle evâmir-i şerîfe ısdâr itdirüp mübâşirlerin envâ' cevri ve teklîflerinden fukarâ-yı ra'iyetin tâb ü tüvân kalmayup ahvâl-i fukarâ diger gûn olduğu yakînen ve tahkîken resîde-i sâ'm'a-i hümâyûnum olup bu gûne mezâlim ve ta'addîyâtdan küllîyyen men' ve ref'ine irâde-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâ'en bi'd-defe'ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince memnû' ve merfû' olan dem-i diyet ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin hilâf-ı vâkı' iddi'âları ısgâ olunmayup men' ü def'lerine mazarrat ve ta'addîden fukarâ-yı ra'iyetin himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olunmağın te'kîden ve ihtimâmen mahsûsan işbu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve irsâl olunmuşdır. Fucarâ-yı ra'iyetin himâyet u sıyânetleri sâye-i inâyet vâye-i hüsrevânemda hoşhâl olmaları maksûd ü merâm-ı pâdişâhânem olmağla mukaddemâ ve hâlâ şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i şerîfemin mazmûn-ı münîfleri üzere re'âyâ fukarâsından celb-i mâl kasdıyla hilâf-ı vâkı' dem-i diyet akçesi ve eşyâ ve

nukûd talebiyle da'vâya tasaddî idenlerin iddi'âları kat'a isgâ ve i'tibâr olunmayup ve kendülerine rûy-ı mülâyimet göstermeyüp men'-i küllî ile men' ü def'lerine ve fukarâ-yı ra'iyetin bu gûne mazarrat-ı müvellimededen tahlîs ve te'mînlerine cümleliz bi'l-ittifâk ale'd-devâm ihtimâm u sa'y mâlâ kelâm eyleyüp mikdâr-ı zerre hilâfından va iğmâz ve müsâmaha ile bu misüllülere ruhsat ve müsâ'adeden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 1177

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda'ya te'kîdi mutazammın ber-vech-i meşrûh.

[35]

72

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağından bu def'a Eflak'a ta'yîn olınan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak Âsitâne-i Sa'âdetim'in kilâri olup ahâlî ve re'âyâsının cem'-i mezâlim ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânetleriçün sevâhil-i Tuna'dan ve serhadlerinden memleket-i Eflak'a duhûl iden askerî ve gayrı askerînin Eflak arâzisine itâle-yi dest-i tasallutları ve oda ve kışlaklar ihdâsıyla re'âyâyâ tagallüb ve ta'addîleri vâkî' oldıkça bu misüllü erâzil ve eşhâsın derûn-ı memleketden tard u ihrâclarına vakit vakit evâmir-i şerîfe ısdâr olunduğundan başka bundan akdem dahi ahâlî ve boyarânın cebren zabt olınan emlâk ve arâzîleri ve otlak ve tarlaları eyâdî-i mütegalibeden nez' ve tahlîs ve ashâbına redd ve teslîm ve ihdâs olınan çiftlikler hedm ve tahrîb ile cümlesi derûn-ı Eflak'dan tard u ihrâc olup matrûd olanlar bir dahi Eflak'a varmak lâzım gelür ise zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve tertîb-i cezâlarıyla tasfiye-i memleket sa'y u dikkat olınmak üzere bu ânâ dek birbirini mü'eyyed ü mü'ekked maksûden evâmir-i celîlü's-şânım sâdır olmuşiken şimdi memleket-i Eflak'a bundan akdem müstevli olan askerî ve gayrı askerî vesâ'ir eşkiyâ ve hazele makûlelerinden ba'zıları memleket-i mezbûreden kat'-ı pây-ı hasâret etmediklerinden ânları görerek hırsız ve harâm-zâde gürûhı dahi memleket-i mezbûra duhûl ve bî-pervâ-yı şekâvete ve katl-ı nüfûsa ve gâret-i emvâle ve bunlara mânend envâ'-ı şenâyi'e cesâret üzre olup cizye ve rüsûmât-ı mu'tâdenin cem' ve

tahsiline ve Eflak voyvodasının yedinde olan evâmir-i şerîfemin infâz ü icrâsına mâni' ve fukarâ-yı ra'yyetin bî-huzûr ve perîşânlıklarına bâ'is oldukları ol havâlîden gelenlerin takrîrlerinden sem'-i hümâyûnuma lâhık olmağla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince memleket-i mezbûreden eşkıyânın tard u def'leri ve mündef' olmiyanların te'dîbleri ve bakâyâ-yı mîrînin yirlüyirinde cem' ü tahsîl ve evâmir-i şerîfemin tenfîz ü icrâsı ocakdan cerî ve cesûr bir turnacıbaşı me'mûriyetinden lâbüdd ve lâzım olup ve sen Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağından emekdâr ve sadâkatkâr ve hıdemât-ı mezbûrenin edâsında kudret ve liyâkatin ber yarâr olduğına binâ'en memleket-i Eflak'a me'mûr ve ta'yîn olınmışsındır. İmdi bir sâ'at evvel hareket ve mu'accelen Eflak'a varup voyvoda-i mûmâ-ileyhin tedbîr ve re'yine muvâfakat ve âkılâne ve gayûrâne hareket iderek evâmir-i şerîfeme muhâlif memleket-i mezbûreden pâ-keşîde olmayup re'âyâ fukarâsına rencîde vü ta'addî üzre olanların mecmû'ını kâ'inen men kân derûn-ı Eflak'dan alâ eyyi hâl ihrâc ve tard ve ib'âd ve Eflak ve Kırayova ve oda ve kışlaklar ve kovanlık ve çiftlikler ihdâs olınmış var ise mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince cümlesini hedm ü tahrîb ve arâzî ve mezâri' ve mûşîye emlâklarını ashâbı olan re'âyâyâ zabt itdirmeğe ve şerr ü mazarratlarından memleketi gereği gibi tathîr ve te'mîne ihtimâm-ı tâm ve yirlüden ve hâricden lâzım gelen rüsûmât-ı mîrîyi âdet-i beled üzere lâzım gelenlerden bilâ-noksân tahsîl ve tekmîle ve voyvoda-i mûmâ-ileyhe gönderilen evâmir-i şerîfem mûciblerince bi'l-cümle husûsâtın bir vakt-ı murâd temşiyet ve istikmâllerine ihtimâm ü dikkat ve sarf-ı vüs' ü miknet ile edâ-yı hizmet-i me'mûre iyleyüp ba'de'l-yevm memleket-i mezbûrede eşkıyâ nâm-ı mesmû' olmamak üzere nisâr-ı cehd ü kudret ve inâd ü ısrâr ider olur ise bu husûs-ı muhavvel uhde-i ihtimâmın olduğına binâ'en bu misüllü mugâyir-i evâmir-i şerîfem hareket idenleri ma'rifetinle ahz ve mücâzât-ı lâyıkalarını ve tertîb ve icrâ ile min-ba'd gâ'ileleri çekilmeyecek vechle nizâm-ı vilâyete ve itmâm-ı hizmete ve tenfîz-i evâmir-i şerîfeme sa'y-ı mâlâ kelâm eyleyüp mikdâr-ı zerre bî-zâr ve rehâvetden voyvoda-i mûmâ-ileyhin re'y-i savâb-rîzine muhâlefetden ve iğmâz ve müsâmahadan begâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene 1177

Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılığı pâyesiyle İbrâ'il nâzırı olan Ali -dâme mecduhûya- ve memleket-i Eflak'da hâlâ ikâmet üzere olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' mer'â ve kışlak ve otlaklarda ağnâm vesâ'ir hayvânât ra'y itdiren kâ'inen men kân hayvânâtlarının rüsûmât-ı mîrîleri âdet-i beled üzere tahsîl olunmak ve re'âyânın arâzisine ve mûşiyelerine ecânibin dahl ve ta'arrûzları men' ü def' olunmak bâbında mukaddemâ bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfem sâdır olmuşken memleket-i mezbûr hudûdı ittisâlinde vâkı' Vezirkışlası dimekle ma'rûf çiftliğin subaşısı ve mültezimleri tagallüb tarîkiyle Eflak re'âyâsını çiftlik-i mezbûre celb ve iskân ve Eflak toprağında ra'y olunan ağnâmdan ahz olunacak rüsûm-ı mîrîyi virdirmemek için çiftlik-i mezbûr mültezimleri ashâbıyla yek-dil ve rüsûm tahsîli vaktinde hayvânâtlarını çiftlik-i mezbûr koyunlarına karışdırup bu gûne dek ve hîle ihtirâ' ile mâl-ı mîriye müstelzim-i hasâret olur mazarrat-ı azîmeden hâli olmamağla fî-mâ ba'd çiftlik-i mezbûrede sâkin olanlar çiftlik-i mezbûrenin toprağında zirâ'at ve hırâset idenler ashâbının izni olmaksızın Eflak hudûdı dâhilinde fuzûlî zirâ'at ve hırâsetden men' ve çiftlik-i mezbûr mültezimleri ve subaşıları dahi min-ba'd Eflak re'âyâsına sâhib çıkmayup ve Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' mer'â ve otlak ve kışlaklarda ra'y ve perverde olunup rüsûmâtı ahz olunacak ağnâmını çiftlik-i mezbûr koyunlarına karışdırmayup âdet-i beled üzere rüsûmât-ı mîrîleri bi-eyyi hâl tahsîl olunup memleket-i Eflak'ın re'âyâ ve arâzisine fuzûlî dahl ve ta'arrûzdan men' ü def' olunmak için emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda arz-ı hâliyle istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Tuna sâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîleri askerî ve gayrı askerî ve tüccâr-ı vesâ'irlerin memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yirlerinde ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî olagelen âdet-i beled üzere mevsîm-i bahârda beher re's sığır ve bargirden otlak ve mer'â resmi yigirmi dört akçe ve koyundan sekiz akçe yarbarit ve keزالik kış eyyâmında kışlak resmi altmış akçe vakarit ve koyundan dahi sekiz akçe oyarit resmi tahsîl olunup tagallüb ve muhâlefet idenlerin davarları memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olunmak üzere mukaddemâ hatt-ı hümâyûnla mu'anven sâdır olan emr-i şerîf mûcibince işbu sene-i mübârekenin evâsıt-ı Saferi'nde ve hâric-i mahal re'âyâsı kâ'inen men kân Eflak

ve Kara Eflak hudûdları dâhilinde olan arâzî ve mûşiyelerde zirâ'at ve hırâsetden ve çayırlarına dahl ve ta'arrûzdan küllîyyen men' ve def' olınmak için kezalik sene-i mezbûre evâhir-i Saferi'nde iki kıt'a emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel olınmak fermânım olınmağın. İmdi mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûklarınca çiftlik-i mezbûre toprağında zirâ'at ve hırâset üzre çiftlik-i mezbûr re'âyâsını ashâbının izni olmaksızın Eflak hudûdî dâhilinde fuzûlî zirâ'at ve hırâset itdirmeyüp ve çiftlik-i mezbûr mültezimleri ve subaşıları dahi min-ba'd Eflak re'âyâsına sâhib çıkmayüp ve Eflak hudûdî dâhilinde vâkı' mer'â ve otlak ve kışlaklarda ra'y ve perverde olup rûsûmâtı alacak ağnâmını çiftlik-i mezbûr koyunlarına karıştırmayüp bi'l-âhîre bast olınan âdet-i beled üzre rûsûmât-ı mu'ayyeneleri tahsîl olınarak Eflak re'âyâsına ve arâzîsine ve rûsûmâtına çiftlik-i mezbûrın mültezim ve subaşısını fuzûlî ve tagallüben dahl ve ta'arrûzdan men' ü def'a tâ'yir-i tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene 1177

[36]

74

Özi vâlîsi vezîre ve Vidin muhâfızı vezîre ve Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri zâbitânına hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî bir tarikle bilâ-mûcib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ihdâs ile kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'ında sükût ve ba'd-ı zamân zuhûr ve husamâlarıyla yek-dîl olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv ve isnâd ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebiyle şirret da'vâlara şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i aliyye ısdâr ve bu vechle fukarâya gadr eylemek mu'tâdları olduğu mukaddemâ Der-aliyyeye i'lâm olındıkda mezâlim-i merkûmenin def' ü ref'ine ve mütenebbih olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet olınmak üzre tevârih-i muhtelif ile kat'ül-medlûl mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince memnû' ve merfû' olan dem-i diyet ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin de'âvî-i müzevvere ısgâ

olınmayup men' ü def'lerine ve mazarrat ve ta'addîden fukarâ-yı ra'yyetin himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat olınmak üzere işbu sâl-ı meymenet iştimâlin evâ'il-i Rebi'ül-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken hükkâm ve zâbitân taraflarından bu husûsa takayyüd ve ihtimâm olunmadığından ol misüllülerine dem-i diyet da'vâlarına sülûk ve mübâşirler ta'yîn itdirüp da'vâmız vardır deyü emr-i şerîfime mugâyir Eflak'a duhûl ve kimi da'vâcı ve kimi şâhid olarak fukarâ-yı ra'yyeti gûnâ gûn ta'addîyât ile ızrâr ve tekdîrden hâli olmadıkları amed-şüd idenlerin takrîrlerinden sâm'a-i mülûkâneme vâsıl olup mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfemin infâz ü icrâsıyla fukarâ-yı ra'yyetin bu gûne mezâlim ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânetleri aksâ-yı me'reb-i hüsrevânem olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahi şeref-sudûr olmuşdır. İmdi vusûlunda bi'd-defe'ât ve bu def'a sâdır olan evâmîr-i şerîfem mantûklarınca ber-vech-i muharrer öteden berü memnû' ve merfû' olan dem-i diyet da'vâsına şurû' idenlere bir dürlü ruhsat ve cevâz gösterilmeyüp redd ile men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve kezalik mutlakâ celb-i emvâl kasdıyla de'âvî-i müzevvere ile memleket-i Eflak'a duhûl idüp şirrete sülûk idenlerin iddi'âları kat'a ısgâ ve müsâ'ade ve i'tibâr olunmayarak bu misüllülerin cevri ü ta'addîlerinden fukâranın himâyet u sıyânetlerine ve emn ü refâh ile zer' ve harslarına bi'l-ittifâk nisâr-ı cehd ve makderet idüp ednâ kusûr ve müsâmahadan ve iğmâz ve müsâheleden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyliyesiz şöyle ki bu husûslarda iğmâzınız vâkı' olduğu sem'-i hümâyûnuma lâhik olmak lâzım gelür ise özri ve cevâbınız mesmû' olmayup mu'âteb olacakları muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre basîret ve intibâh üzere amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdır.

Fî Evâ'il-i C Sene [1]177

75

Bir sûreti dahi,

Hâlâ memleket-i Eflak'da mukîm olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- ber-vech-i muharrer.

Hâlâ memleket-i Eflak'da me'mûren ikâmet üzere olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Silistre nâzırlarının hudûd-ı kadîme-i Eflak'a ta'arrûz ve ta'addîleri bir-vechle iktizâ itmezken hâlâ Silistre nâzırı olan Halil'in hudûd-ı kadîme-i Eflak'a tagallûben tecâvüz ve ta'addîsi bundan mukaddemce Der-aliyyeme i'lâm olındıkda temyîz ve tefrik-i hudûd için sâdır olan emr-i şerîfimle Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından sâbıkâ Cebecibaşı olan Mehmed -dâme mecduhû- mübâşir ve ol hinde müderrisîn-i kirâmdan ve sâbıkâ Haleb kâdîsı olan Mevlânâ Girîdî Ahmed müvellâ ta'yîn ve mahaline varup temyîz-i hudûda mübâşeret eylediklerinde nâzır-ı merkûmın tasallut ve ta'addîsi kadîme mugâyir olduğu mukaddemâ defe'âtıyla mürâfa'dan virilen hücec-i şer'iyyelerden ma'lûm olarak münâza'-i[tün] fihâ olan mahallerin üzerine varılup hudûd-ı kadîmeleri temyîz ve tebyîn ve kat'-ı nizâ' olunduğına mübeyyen Der-aliyyeme i'lâm ve mûcibince kat'ül-medlûl emr-i şerîfim sâdır oldıktan sonra nâzır-ı merkûm Halil inâdında ısrâr ve nizâm-ı kadîm ve cedîde mugâyir hudûd-ı Eflak'a itâle-i dest-i tagallûb ve tecâvûze ictisâr eylediğinden Zıştovi ve mukâta'ât-ı sâ'ire voyvodaları dahi tecâvüz ve tasalluta âmâde olup ta'arrûz ve ta'addîsi men' ü def' olunmadığı sûretde memleket-i Eflak'ın re'âyâsı giriftâr bir tasallutları olacağı bedîhî ve âşikâr olmağla nâzır-ı merkûmın fuzûlî ve mugâyir hücec-i şer'iyye-i kadîme Eflak hudûdî dâhilinde zabt eylediği mûşiyeler ve adalar ve göller vesâ'ir mahaller ve re'âyâ-yı Eflak bi-eyyi hâl tagallübünden nez' ve tahlîs ve ashâbına redd ve teslîm ve fi-mâ ba'd hîn-i fetihden berü Eflak voyvodaları tarafından zabt olinagelen yirlere ve mûşiyelere nâzır-ı merkûmın vaz' birle tagallûb ve tasallutı men' ve kat' olınmak için sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- memhûr arz-ı hâliyle istid'â-yı inâyet Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda bin seksen iki târîhinde Silistre nâzırı ile Eflak voyvodası beyninde nizâ' vukû'ından nâşi Der-i devlet-medârdan mübâşir ile Ruscuk ve Yergöğü kâdîları müvellâ ta'yîn ve cümle ile mahall-i nizâ'ın üzerine varup Niğbolı kazâsı karşusunda vâkı' Eflak sınırı dâhilinde olan Loha? nâm karye ve öninde olan Zemhol Boğazı ve Kızılgöl ve yine Mora nâm karye kurbunda Okra? Boğazı ve Dahlevi? Boğazı ve Koha? ve yine Kakano? nâm karye göl ve boğazı ve Mihâl Boğazı ve Armişe? Boğazı [37] vesâ'ir Eflak sınırı dâhilinde olan kurâ ve önlerinde olan göller ve boğazlar zikr olunan boğazlarda kurılan dalyanlarda sayd olunan mâhîler ve Silistre kazâsı karşusunda vâkı' Eflak sınırı dâhilinde olan Keslem? ve Hokem? vâkı'larına ve lenger-nişîn ve Berihan? ve Damarşen? nâm kurâyâ karîb olan Duhan? Boğazı ve Lota? boğazı ve Orya? ve Balya? Boğazı ve Borham? Boğazı dimekle ma'rûf boğazlarda ve göllerde kurılan dalyanlarda sayd olunan mâhîler ve zikr-i murûr iden kurânın arâzîsinden hâsıl olan

mahsûlün öşr ve resmi feth-i hâkânîden berü Eflak voyvodası taraflarından ahz u zabt olına gelüp âharın müdâhale eylediği yokdur deyü cem'-i gafir şehâdet itmeleriyle müdâhale idenlerin mu'ârazaları men' olunduğunu müş'ir mukaddemâ Ruscuk ve Yergöğü kâdîları imzalarıyla mûmzî virilen iki kıt'a hüccetler mantûkınca münâza'-i [tün] fihâ olan mahaller Eflak sınırı dâhilinde tarafeynin vekilleri müvâcehelerinde kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet olunmakla zikr olunan mahaller kemâ fi'l-evvel Eflak voyvodası tarafından zabt itdirilüp kadîme ve hüccet-i şer'iyelere mugâyir nâzır-ı merkûme kat'a müdâhale ve mu'âraza itdirilmemek üzere bâ-telhîs yüz otuz bir senesinde bir kıt'a ve ba'dehû Silistre nâzır-ı el-Hâc Halil ba'zı kapan tüccârı ile ittifâken nehr-i Tuna tuğyânından taşıdığı yirlerden kırkar hatve zirâ'at ve hırâset olunmak ve ânda olan göller ve adalarda ve re'âyâya ve kendülere mahsûs ittihâz eyledikleri meskenlere Eflak voyvodası tarafından müdâhale olunmamak üzere nâzır-ı merkûm yedimde senedât vardır deyü kadîme mugâyir nizâ'a tasaddî eylemekden nâşi ahâlî-i Eflak tarafından şikâyet olındıkda husûs-ı mezbûrın künh ü hakîkati ve zirâ'at ve hırâset için îrâd olunan mezkûr kırkar hatvenin keyfiyyetini ve baltalar ve gölleri ve re'âyâ damları kadîmden kangı tarafından zabt olunduğu gereği gibi tefîş ve tefahhus ve hudûdları temyîz ve tavzîh olunarak sıhhat ve hakîkati Der-aliyyeme i'lâm olunmak için mûmâ-ileyhimâ cebecibaşı sâbık ve müvellâ sâdır olan emr-i şerîfimle Eflak'a varup mübâşir-i mûmâ-ileyhe kurb u civârda olan ahâlîden keyfiyyeti tefîş ve tefahhus eyledikde Yergöğü'den İbrâ'il'e varınca memleket-i Eflak'dan Tuna sevâhili ve baltalar ve re'âyâsı ve ânda olan a'sâr ve rûsûmât öteden berü Eflak voyvodası ve mûşiyeler ashâbı tarafından zabt olınageldüğünü bi't-tevâtir sikât-ı müslimîn ihbâr iylediklerinden mâ'adâ Silistre mahkemesi cerîdesinde bin seksen iki târîhinde nizâ'-ı mezbûrın inkita'ı ve bin yüz otuz bir târîhinde dahi münâza'a ve muhâsama-ı şedîde vâkı' olup Der-aliyyeden mübâşir ve müvellâ ta'yîn ve şer'le faysal virildiğini ve ol mahallerde ve göllerde nâzırların bir tarîkle alâka ve medhale olmadığını mutazammın hüccet-i şer'iyeye olunup mûciblerince emr-i âli sâdır olındığı hîn-i tettebbu'da kaydları bulunup Divân-ı Hümâyûnum'dan dahi der-kenârı ihrâc olunmağla nâzır-ı merkûmın mu'ârazası bî-vech olduğuna binâ'en ol mahallerde olan ebniye-i askerî hedm ve kal' olunup manastırlar evkâfi mütevellîleri ve boyarânın yedlerinde olup hudûd-ı farikayı müştemil mu'anven ve mersûm ve mücelled senedât mûciblerince mûşiyelerini bilâ-münâza'a kat'an zabıtları için hâlâ Medine-i Silistre kâdîsı Mevlânâ Mehmed -zîde fazlehû- dahi tahsîl-i vukûf itmekle ashâbı iltimâs itmekde olduğu ba'de't-tefahhus hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu tahkîk idüp memleket-i mezbûr ahâlîsinin yedlerine i'lâm-ı şer'

virildiği esnâda keyfiyyetin istifsâr-ı hakikat-i hâli mutazammın sâdir olan emr-i şerîfime imtisâlen zikr olunan mevâzı'ın müşiyeleri ashâbı olan manastırlar gumenosları vesâ'ir boyarân ve re'âyâ-yı meclis-i şer' hatîre gelüp her biri kadîmü'l-eyyâmdan berü ol müşiyeler ve baltalar ve göllerde sayd olunan mâhîler rüsûmâtı zabt ve tasarrıflarından olduğunu nâtık ve hudûd-ı farikayı müştemil senedât-ı kadîmelerini ibrâz ve hasm-ı câhid müvâcehelelerinde bi-hasebi's-şer' isbât idüp li-ecli'l-istihkâm müceddeden yedlerine hücec-i şer'iyye i'tâ olındıktan sonra ber-mantûk-ı emr-i âli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bir kat dahi Ruscuk ve Silistre ve İbrâ'il ve ol havâlîde olan sikât-ı müslimînden gereği gibi tefahhus ve istifsâr-ı hâl eyledikde İbrâ'il ahâlîsinden müte'ayyinü'z-zât ehl-i vukûfdan cem'-i gaffir Bükreş kasabasında mübâşir-i mûmâ-ileyhe ve Sertunaî Hüseyin -zîde mecduhû- hâzırân oldukları hâlde cümle rü'esâ-yı boyarân-ı Eflak kâ'imun iken akd olunan meclis-i şer'-i hatîre gelüp eserü'l-istihbâr Silistre nâzırının münâza'a eylediği memleket-i Eflak'dan sâhil-i Tuna'da vâkı' olan cibâlınden nübû' idüb Muştine? ve Alaçovi? ve Zağliya? istimâsıyla mevsûm üç âded enhârın teşettütünden hâsıl olup Kaldaros? ve Benas? ve Malçorşekol? ve Kakami? ve Orsar? ve Alaçovi? ve Marçeban? ve Çokeste? ve Sogoriye? müşiyelerine müştemil olan baltalar ve ânda olan göllerde sayd olunan mâhîlerin rüsûmı ve zikr olunan üç nehrin tecemmû' ve tekessüründen mütekevvin Borca? nâm nehr-i azîmin harkıyla hâsıl olup Evladan? ve Asluborı'ya? ve Kotracban? ve Kaşçori? ve Yordişen? ve diğer Yordişen? ve Çefan? ve Müsli? ve Beskol? ve Boyut? ve İstelka? ve Kotşen? ve Dodeşt? ve Tanboreşt? ve Bileboyuna? ve Dal ? ve Orayeskul? ve Harabol? ve Kara Hoşgol? ve Dokul? ve Babaevlad? ve Perişan? ve Mağrân? istimâsıyla mevsûm-ı senedât-ı sahîhe ile mû'eyyed olan yigirmi üç kıt'a müşiyeleri hâvi iki kıt'a balta-i kebîre kadîmü'l-eyyâmdan berü Eflak memleketinin manastırları evkâfi mütevellîleri ve boyarân taraflarından zabt ve ta'sîr ve göllerde sayd olunan mâhîlerin vesâ'ir rüsûmât-ı âdiyyesi taraflarından ahz u kabz olunup ve ânda olan re'âyânın tekâlifini Eflak voyvodaları taraflarından kabzına me'mûrlar cem' idegelmişlerdir deyü her biri rütbe-i şehâdetde ihbâr etmeleriyle zikr olunan baltalar ve müşiyeler ve anlarda olan göllerde sayd olunan mâhîler rüsûmâtı yedlerinde olan senedâtı sahihleri müciblerince ashâbına zabt itdirilüp ânda ihdâs olunan askerî dalyanları mukaddemâ hedm olunan ebniye-i muhdeseleri misüllü hedm ve kal' olunmasını ve mezkûr kırkar hatve harîmin ez-kadîm vaz'ı olmayup âharları kadîmî müşiyelerine mûmzâ tezvîrleriyle zabt ve gadre mü'eddî olmağla def'-i zulm ve istikrâr-ı nizâm-ı cedîd için nâzır-ı merkûm tarafında olanlar zirâ'at ve hirâsetden ve müdâhale ve ta'allukdan men' olınmak için müvellâ ve Silistre

kādîsı arz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh dahi mektûbiyle tasdîk etmeğin vech-i meşrûh üzere Silistre nâzırlarının ta'arrûz ve müdâhaleleri men' olunmak için yüz yetmiş dört senesinde Divân-ı Hümâyûnum'dan başka iki kıt'a emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed ve der-kenâr olındığı üzere ez-kadîm memleket-i mezbûrenin voyvodaları tarafından zabt olanagelen hudûd-ı kadîmesi dâhiline ve emvâl-i mîriyyeye ve re'âyâsına nâzır-ı merkûmın ve âharın mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye vâkı' olan müdâhale ve ta'addîlerinin men' için mukaddemce virilen evâmir-i şerîfe mûciblerince turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyhe hitâben Divân-ı Hümâyûnum'dan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârim olan Mehmed Emin -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin başdefterdarım mûmâ-ileyh ile i'lâmı mûcibince amel eylemek bâbında fermân-ı âli sâdır olmuştur.

Fi Evâ'il-i Ş Sene [1]177

[38]

76

Eflak voyvodası tarafından vilâyet-i Eflak'a bu def'a kâ'im-makâm nasb ve ta'yîn olunan boyarlara hüküm ki,

Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş yedi senesi Ramazân-ı şerîfi guresinden zabt eylemek üzere şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûnum-ı şefket-makrûn mûcibince Mihâl-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- tevcîh ve ihsânım olmağın voyvoda-i mûmâ-ileyhe varıncaya değın memleket-i Eflak'ı târîh-i tevcih-i mezbûrdan siz ki tarafından kâ'im-makâm nasb olunan boyarân-ı mûmâ-ileyhimsiz emâneten zabt eylemeniz fermânım olmağın alâ cenahi'l-isti'câl işbu emr-i şerîfim isdâr ve () ile irsâl olmuştur. İmdi vusûlunda ber-vech-i meşrûh voyvoda-i mûmâ-ileyh Eflak'a varıncaya dek memleket-i Eflak'ı târîh-i mezbûrdan tarafından emâneten zabt ve mu'tâd olan rûsûmâtını lâzım gelenlerden bi't-tamâm tahsîl ve ahz u kabz ile voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından size sipâriş olunan husûsların rû'yet ve te'dîyesine ve re'âyâsını himâyet u sıyânete bezl-i vüs' ü kudret ve hıdemât-ı lâyık vücuda getürmeğe sarf-ı cehd ü miknet idüp kusûr ve hilâfından begâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âli-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâsıt-ı Ş Sene 1177

Eflak voyvodalığı müceddeden kendüye tevcîh olınan Mihal-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak voyvodası olan karındaşın Kostantin Voyvoda bu hilâlde hâlik olup ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin ebâ an-cedd Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımda sıdk-ı taviiyyet ve hulûs-ı seriret ve ubûdiyyet ile neşv ü nümâ ve re'yinde âsâr-ı rüşd ü sedâd zâhir ve hüveydâ olmakdan nâşi ibrâz-ı levâzım-ı sadâkat iderek me'mûr olduğın hıdemât-ı hüsrevânemda me'mûl-ı hümâyûn-ı pâdişâhâneme muvâfık harekât-ı mergûbe vücûda getürmek ve sıyânet-i ra'iiyyet ve hırâset memleketiyle herhâlde tahsîl-i rızâ-yı yümn iktizâ-yı mülûkâneme sarf-ı nakdine dikkat eylemen melhûz ve me'mûl-ı hüsrevânem olduğına binâ'en etraf ve eknâfa müteferrik ve perîşân olan re'âyâ ve berâyânın bulındıkları mahallerden otak-ı kadîmelerine nakl ve iskânlarına ve fukarâ üzerlerine neşr-i âsâr-ı adl ve nisfet iderek memleket-i merkûmeye kemâ fi'l-evvel şen ve âbâdân ve lâ-yen katı' İbrâ'il iskelesine sevk-i zehâyire sarf-ı tâb ve tûvân eylemek şartıyla avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden inâyet-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mûcibince yüz yetmiş yedi senesi Ramazân-ı şerîfi guresinden üç sene ber tahvîl ile Eflak voyvodalığı sana tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olmağla mahaline varup târîh-i mezbûreden memleket-i merkûmeye zabt u rabta kıyâm ve mübâderet ve re'âyâ ve berâyâyâ himâyet u sıyânet ve beher sene mâl-ı mîriyye cem' ve tahsîle ve sevk-i zehâyire ihtimâm ü dikkat eylemek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr olmuşdır. İmdi keyfiyyet-i me'mûriyyetin ma'lûmın oldıkda ber-vech-i muharrer bu taraftan hareket ve fermânım olduğü üzere tevcîhin târîhinden üç sene bir tahvîl memleket-i merkûmeye zabt u rabt mübâderet etraf ve eknâfa mutasarrıf ve perîşân olan ahâlî ve re'âyâyâ cem' ve hîleye ve vatan-ı kadîmelerine ebvâ ve iskâna müsâra'at ve zîr-i destân ve fukarâ üzerlerine neşr-i âsâr-ı adl ve ref'et iderek memleketin şen ve âbâdân olmasına ve vefret üzere zahîre sevkine ziyâde ihtimâm ü dikkat ve umûmen boyarlar ile dahi vetire-i hüsn-ı ittifâk ve mu'âşerete bezl-i tâb ve makderet ve infâz-ı evâmîr-i aliyyeme nisâr-ı cehd ve tâkat idüp icrâ-yı evâmîr-i aliyyemden sana adem-i mütâba'at ve re'yine muhâlefet idenlerin muhkem haklarından gelerek hıfz u hırâset-i memleket ve himâyet u sıyânet fukarâ-yı ra'iiyyet ve cümle ve tahsîl-i emvâl-i mîriyyede ve havâle olınan mahallerine edâda izhâr-ı kemâl-i iktidâr ve miknet ile me'mûl ve matlûb-ı hümâyûnuma müvâfık ve rızâ-yı meyâmin iktizâ-yı

hüsrevâneme mutâbık hıdemât-ı pesendîde ve atvâr-ı rencîde vücûda getürmeğe sarf-ı mâ-hâsıl-ı vüs' ü kudret ve ser-i mû hilâfından begâyet ittikâ ve mucânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene [1]177

78

Mûcibince amel olına deyü ünvanına hatt-ı hümayûn şevket-makrûnum kesit kılınmıştır.

Ocakdan Eflak nizâmına me'mûr olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki, Silistre nâzırının hudûd-ı kadîme Eflak'a tecâvüz ve tasallut ser-rişte-i ittihâz eylediği kırkar hatve mahallerin an-asl ve vaz'ı olmayup âharların kadîmî müşiyelerini mahza tezvîrât ile zabt ve gadre tasaddî olduğu bundan mukaddem i'lâm veistirhâm olındıkda Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından cebecibaşı sâbık el-Hâc Mehmed -dâme mecduhû- mübâşir ve Girîdî el-Hâc Ahmed -zîdet fezâ'ilühû- müvellâ ta'yîn ve mahaline varup münâza'a-i fihâ olan mahalleri tahrîr ve nizâm ve Der-aliyyeme ba'de'l-i'lâm mûcibince mü'ekked ve mufassıl emr-i şerîfim sâdır olmuşiken nâzır-ı merkûm emr-i şerîfime muhâlif ve kadîme ve senedâta mugâyir yine tasallut ve ta'addîden hâli olmayup tekrâr nizâ'-ı tasaddî itmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime ve senedât-ı kadîme mugâyir vaz' u hareketden nâzır-ı mezbûrı zecr ü men' eylemek için sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- mühürlü arz-ı hâliyleistirhâm-ı Divân-ı Hümayûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Silistre nâzır-ı el-Hâc Halil ba'zı kapan tüccârıyla ittifâken nehr-i Tuna tuğyanından taşıdığı yirlerden kırkar hatve zirâ'at ve hırâset olınmak ve ânda olan göller ve adalara ve re'âyâya ve kendülere mahsûs ittihâz eyledikleri meskenlere Eflak voyvodası tarafından müdâhale olunmamak üzere nâzır-ı merkûme yedimde senedât vardır deyü nizâm-ı Eflak için şeref-sudûr olan evâmir-i aliyyem adem-i itâ'at ve memleket-i mezbûreden [39] bâ-keşîde olmayup mahall-i nizâm olur re'âyâ ve ahâlîlerine ta'addîyât ve rencîdeden keff-i yed etmeyüp kâdîları tarafından i'lâm ve Der-aliyyeme iştikâ olunup ve Eflak kapu kethüdâları dahi arz-ı hâlleriyle nâzır-ı merkûmeden ve hevâdârları Silistre ahâlîlerinden feryâd idüp rencîde vü remîdeleri men' ü def' olunmasını istid'â itmeleriyle husûs-ı mezbûrın küh ü hakîkati ve zirâ'at ve hırâset için îrâd olunan mezkûr kırkar hatvenin keyfiyyeti ve baltalar ve göller ve re'âyâ damları kadîmden kangı tarafdan zabt olındığı gereği gibi

teftîş ve tefahhus ve hudûd ve mukâbile temyîz ve tavzîh olunup sıhhat ve hakîkati Der-aliyyeme i'lâm olınmak bâbında Eflak nizâmına me'mûr kapuçıbaşı ve mollâ-yı mûmâ-ileyhumâya hitâben emr-i şerîfim şeref-sudûr olduğına binâ'en bundan esbak memleket-i Eflak'ın istihsâl-i nizâmı ve askerî ve mütegalibenin eyâdi-i tasallutları memleket-i mezbûre re'âyâsı üzerlerinden ref'î ve nizâm-ı aslîsine ircâ'ı için mûmâ-ileyhumâya virilen emr-i şerîfim mantûkî üzere memleket-i mezbûrede cedîd ve atîk ihdâs olunan ebniyelerinin hedm ve kal'ına ibtidâr olındıkda Silistre mukâbilesinde vâkı' canü'z-zıkr baltalardan ve memleket-i Eflak'dan ol sevâhilde olan binâların hedmi husûsında münâza'a ve ba'zı gûne ve kıyl ü kâl olmağın mübâşir-i mûmâ-ileyh kurb u civârda olan ahâlîden keyfiyyeti teftîş ve tefahhus eyledikde Yergöğü'nden İbrâ'il'e varınca memleket-i Eflak'dan Tuna sevâhili ve baltaları ve re'âyâsı ve ânda olan a'şâr ve rûsâmât öteden berü Eflak voyvodası ve mûşiyeler ashâbı taraflarından zabt olınageldüğünü bi't-tevâtir sikât-ı müslimîn ihbâr eylediklerinden mâ'adâ Silistre mahkemesi cerîdesinde bin seksen iki târîhinde nizâ'-ı mezbûrın inkita'ı ve bin yüz otuz bir târîhinde dahi münâza'a ve muhâsama-i şedîde vâkı' olup Der-aliyyemden mübâşir ve müvellâ ta'yîn ve şer'le faysal virildüğünü ve ol mahallerde ve göllerde nâzırların bir tarîkli alâka ve medhalleri olmaduğünü mutazammın hüccet-i şer'iyye olunup mûciblerince emr-i âlî sâdır olduğî hîn-i tettebbuda kaydları bulunup ve Divân-ı Hümâyûnum'da dahi der-kenârı ihrâc olunmağla nâzır-ı merkûmın mu'ârazası bî-vech olduğına binâ'en ol mahallerde olan ebniye-i askerî hedm ve kal' olunup mübâşirler evkâfî mütevellîleri ve boyarların yedlerinden olup hudûd-ı farıkayı müştemil mu'anven ve mersûm mücelled senedât mûciblerince mûşiyelerini bilâ-münâza'a kat'an zabtları için Medine-i Silistre kâdîsı Mevlânâ Mehmed -zîde fazlehû- dahi tahsîl-i vukûf itmekle ashâb-ı iltimâs etmeğın ol dahi ba'de't-tefahhus hâl-i minvâl-i muharrer üzre olduğına tahkîk idüp memleket-i mezbûr ahâlîsi yedlerinde i'lâm-ı şer'î virildüğü esnâsında keyfiyyetin istifsâr-ı hakîkat-i hâli mutazammın sâdır olan emr-i şerîfime imtisâlen zıkr olunan muvâzı'nın mûşiyeleri ashâbı olan manastırlar gumenosları vesâ'ir boyarân ve re'âyâ meclis-i şer' hatîre gelüp her biri kadîmü'l-eyyâmdan berü ol mûşiyeler ve baltalar ve göllerde sayd olunan mâhîler rûsûmâtı zabt ve tasarrıflarında olduğünü nâtık ve hudûd-ı fârikayı müştemil senedât-ı kadîmelerini ibrâz ve hasm-ı câhid müvâcehelerinden bî-hesâbü'l-şer' isbât idüp lieccelü'l-istihkâm müceddeden yedlerine hüccet-i şer' i'tâ olındıktan sonra ber-mantûk emr-i âlî mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bir kat dahi Ruscuk ve Silistre ve İbrâ'il ve ol havâlîde olan sikât-ı müslimînden gereği gibi tefahhus ve istifsâr-ı hâl eyledikde İbrâ'il ve Medine-i Silistre ve Ruscuk ve

Hırsova mutakabillerinden vesâ'ir ehl-i vukûfdan hücec-i gafir Bükreş kasâbasından mollâ-yı mûmâ-ileyhin huzûrında mübâşir-i mûmâ-ileyh ve Sertunaî Hüseyin -zîde mecduhû- hazîrûn oldukları hâlet cümle rü'esâ-yı boyarân Eflak-ı kâ'imden iken akd olunan meclis-i şer' hatîre gelüp eserül-istihbâr Silistre nâzırının münâza'a eylediği memleket-i Eflak'dan sâhil-i Tuna'da vâkı' olan cibâlınden nübû' idüp Muştine? ve Glaçovi? ve Zağlıbe? esmâsiyle mevsûm üç âded enhârın teşettütünden hâsıl olup Kaldarus'ın? ve Benas? ve Melhoriskol? ve Kakami? ve Orsar? ve Alahovi? ve Marceban? ve Çokeste? ve Bikorine? müşiyelerini müştemil olan baltalar ve ânda olan göllerde sayd olunan mâhîlerin rüsûmı ve zikr olunan üç nehrin tecemmü' ve tekessüründen mütekevvin Borca nâm nehr-i azîmin harkıyla hâsıl olup Evlâdan? ve Aslıborya? ve Kutraçyan? ve Kasçori? ve Yördeşen? ve diğeri Yördeşen? ve Çakan? ve Müsli? ve Yeskol? ve Bore? ve Astelka? ve Koneşde? ve Düreşde? ve Tanbureş? ve Yolosvile? ve Dol? ve Borabestoli? ve Hirapol? ve Kara Koskol? ve Duthaskol? ve Bâbaevlad? ve Ziyerişte? ve Vağran? esmâsiyle mevsûm senedât-ı sahîha ile mü'eyyide olan yigirmi üç kıt'a müşiyeleri hâvi iki kıt'a balta-i kebîre kadîmül-eyyâmdan berü Eflak memleketinin manastırları evkâfi mütevellîleri ve boyarân taraflarından zabt ve te'sîr ve göllerde sayd olunan mâhîlerin vesâ'ir rüsûmât-ı âdîyyesi taraflarından ahz u kabz olunup ve ânda olan re'âyânın tekâlifini Eflak voyvodaları taraflarından kabzına me'mûrlar cem' idüp nâzırlar tarafından bî-vech-i mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arrûz olmaz iken üç seneden berü Silistre mütegalibelerinden olup memleket-i Eflak'a tasallut iden sâ'ir mütegalibeler misüllü olan Canbazoglu Mustafa nâzır tarafından emin-i gümrük olup ibtidâ bir mikdâr mahale îsâl-i dest-i tetâvül yevmen fe-yevmen tasallutı müzdâd olup memleket-i mezbûrenin ol vech ile dahi ihtilâline bâ'is olmuştur deyü her biri rütbe-i şehâdetde ihtibâr etmeleriyle zikr olunan baltalar ve müşiyeler ve ânlarda olan göllerde sayd olunan mâhîler rüsûmâtı yedlerinde olan senedât-ı sahîheleri mûcibince ashâbına zabt itdirilüp andan ihdâs olunan askerî dalyanları mukaddemâ hedm olunan ebniye-i mahrûseleri misüllü hedm ve kal' olunmasını ve mezkûr kırkar hatve harîmin ez-kadîm vaz'ı olmayup âharları kadîmî müşiyelerini mahza tezvîr ile zabt ve gadre mü'eddî olmakla def'-i zulm ve istikrâr-ı nizâm-ı cedîd için nâzır-ı merkûm tarafında olanlar zirâ'at ve hirâset ve müdâhale ve ta'allukdan men' olınmak bâbında müvellâ-yı mûmâ-ileyh ile Silistre kâdîsı bi'l-mu'ayyen arz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh dahi tahrîr ve inhâ eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzre Silistre nâzırlarının ta'arrûz ve müdâhaleleri men' olınmak bâbında yüz yetmiş dört senesi evâ'il-i Rebi'ül-âhari'nda emr-i şerîfim sâdir olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın

sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin icrâsına ihtimâm eylemek fermânım olunmağın. İmdi minvâl-i muharrer üzre Silistre nâzırının işbu nizâm ve emr-i şerîfime muhâlif vâkı‘ olan tecâvüz ve ta‘addîsini men‘ ü def‘ idüp nizâ‘-ı mezbûrun nasb ve kat‘ olunduğı üzre bu def‘a ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem ve senedât-ı mukayyide-i kadîmeleri mûcibince kırkar hatve mahalleri balta ve mûşiyeleri Eflak voyvodasına zabt itdirilüp nâzırları Eflak hudûdından fuzûlî zirâ‘at ve hırâset ve müdâhaleden men‘ ü def‘ takayyüd-ı tâm ve ihtimâm mâlâ kelâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fi Evâhir-i Ş Sene [1]177

[40]

79

Hâlâ memleket-i Eflak'da me'mûren ikâmet üzre olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın emvâl-i mîriyyesi rüsûmât-ı mu'tâdenin cem‘ ve tahsîlinden ibâret olmakdan nâşi edâsında kimesneye bir dürlü lecc ü muhâlefet itdirilmemek üzre mûta‘addîd evâmir-i şerîfem sâdır olagelüp binâ'en alâ hezâ Yergöğü havâlîleri sene-i kâmile Eflak toprağından koyunların ra'y ve perverde iderlerken fakat sekizer akçe virüp hilâf-ı mu'tâd-ı kadîm temâmen edâda muhâlefet ve bu gûne mazarratları emvâl-i mîriyyeye râci' olacağı âşikâr olmağla ber-vech-i muharrer sene-i kâmile Eflak toprağında hayvânâtların ra'y idenler gerek Yergöğü ahâlîleri ve gerek gayrilerden her kim olur ise olsun kadîmden cârî olan âdet-i belde üzre birer senede iktizâ iden on altı akçe oyarit ve yarbarit resmleri vakt u zamânında tamâmen ve kâmilen tahsîl ve cem'ine me'mûr mültezimlerine edâ itdirilüp fî-mâ ba'd mugâyir-i âdet-i kadime bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüp emvâl-i mîriyyesi tertîb-i kesrden sıyâneten bi-eyyi hâlin tahsîl ve ahz u kabz itdirilmek bâbında sen ki turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası olan Mihal-zâde İstefan Voyvoda arz-ı hâl ile istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Tuna sevâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîleri askerî ve gayri askerî ve tüccâr-ı vesâ'irlerin memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yirlerinde ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî olagelen âdet-i belde üzre mevsim-i bahârda beher re's sığır ve bargirden

otlak ve mer'â resmi yigirmi dört akçe ve koyundan sekiz akçe yarbarit ve kezalık kış eyyâmında kışlak resmi altmış akçe vakarit ve koyundan dahi sekiz akçe oyarit resmi tahsîl olunup ta'allül ve muhâlefet idenlerin davarları memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olunmak üzere mukaddemâ hatt-ı hümayûnla mu'anven yüz yetmiş beş senesinde şeref-rîz-i sudûr olan emr-i şerîf mücibince yüz yetmiş yedi senesi evâsıt-ı Saferi'nde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmanın istid'âsı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim müciblerince amel ve hareket eylemek fermânım olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem müciblerince memleket-i Eflak hudûd-ı dâhilinde vâkı' kışlak ve mer'â ve otlak yirlerinde Yergöğü ahâlîlerinin koyunları ra'y idüp ber sene-i kâmile otından ve suyundan intifâ' eyleyen ağnâmın âdet-i beled üzere bir senede iktizâ iden on altı akçe oyarit ve yarbarit resimlerini alâ eyyi hâlin tahsîl idüp ta'allül ve muhâlefet idenlerin davarlarını memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd ile tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye sa'y u dikkat ve emvâl-i mîriyyenin tertîb-i kesrden sıyânete sa'y u dikkat eyleyüp ihmâl ve tekâsülden hazer ve mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâhir-i Ş Sene [1]177

80

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân emr-i şerîm Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı Memiş - zîde mecduhûya- hüküm ki,

Silistre nâzır-ı el-Hâc Halil nâm kimesne hudûd-ı kadîme Eflak'a tecâvüz ve kırkar hatve mahallerin an-asl vaz'ı olmayup kadîmî müşiyelerini fuzûlî zabt ve izzet-i tasaddî eylediği mukaddemâ Der-aliyyeme inhâ olduğına binâ'en mübâşir ve müvellâ ma'rifetleriyle münâza'a-i fihâ olan mahaller tahrîr ve nizâma rabt ve Der-aliyyeme ba'de'l-i'lâm mücibince mü'ekked emr-i şerîfim sâdır olmuşiken nâzır-ı merkûm emr-i şerîfime muhâlefet ve senedât-ı kadîmeye mugâyir yine tasallut ve ta'addîden hâli olmadığını hâlâ Eflak voyvodası arz-ı hâliyle Der-aliyyeme inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime ve senedât-ı kadîmeye mugâyir vaz' u hareketden nâzır-ı mezbûr zecr ü men' olunmak için emr-i şerîfim sudûrını istid'â idüp ve emr-i şerîfimden tafsîl ve beyân olunduğu vech üzere nâzır-ı merkûm tarafından olanlar zirâ'at ve hırâset ve müdâhale ve ta'arrûzdan men' ü def' ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeme mugâyir hareket idenlerin te'dîb-ı kal' olınmaları matlûb-ı hümayûnum olmağla fi-mâ

ba'd Silistre nâzırlarını Eflak derûnında fuzûlî zirâ'at ve hırâsetden men' ü def'i mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemek bâbında fermân-ı celîlü's-şân sâdır olmağın. İmdi vusûlunda sâdır olan fermân-ı celîlü's-şân mûcibince amel ve hareket ve icrâ ü infâzına kemâl-i dikkat ü ihtimâm-ı tâm iyliyesiz deyü iftiharü'l-ümerâ vel-ekâbir-i bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Ömer -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fi Evâ'il-i N Sene [1]177

81

Âsitâne-i Sa'âdetim'den Eflak'a varınca vâkı' olan kâdîlara ve nâ'iblere ve Eflak'da mukîm nizâma me'mûr Sertunaî () -zîde mecduhûya- ve yol üzerinde vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkin beylik umûrına müdâhale ve ta'arrûz iden ba'zıları bu def'a taraflarından iki nefer adamlarını yasakçı nâmıyla iki nefer yeniçeri refâkatiyle ba'zı boyarâna tahrîrât ile irsâl eylediklerini hâlâ Eflak voyvodası İstefan Voyvoda'ya sahîhan ihbâr olduğundan memhûr arz-ı hâl ile inhâ ve dört nefer mezkûrlar gerek hilâl-ı tarîkde ve gerek cânib-i Eflak'da buldukları mahalde derhâl ahz ve voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından gönderilen kimesne ma'rifetiyle yanlarında vesâ'ir mahfî yirlerde bulunan evrâkın cümlesi girift ve kendüleri çeste ibkâ ve evrâk-ı me'hûze âdemisiyle Der-sa'âdetime irsâl olup merkûmlar himâye ve iğmâz olınmakdan ve ahzlerinde tekâsülden ittikâ olınmak bâbında siz ki mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olınmak fermânım olmağın siz ki mevlânâ vesâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh dört nefer merkûmları hilâl-ı tarîkde ve gerek cânib-i Eflak'da buldukları mahalde derhâl ahz ve voyvoda-i mûmâ-ileyhe tarafından irsâl olunan kimesne ma'rifetiyle yanlarında vesâ'ir mahfî yirlerde bulunan evrâkın cümlesini girift ve kendülerini çeste ittikâ ve evrâk-ı me'hûze âdemîsi mezkûr ile Der-sa'âdetime irsâl eyleyüp himâye ve iğmâz olınmakdan ve ahzlarından tekâsülden begâyet ittikâ ve mûcânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâ'il-i N Sene [1]177

[41]

Defter-i hâkânî ve başmuhâsebe ve mukaddemâ ve başmukâta'a aklâmına ilm ü haberleri virilmiştir.

Der-kenâr oldıktan sonra bâ-telhîs hursat ve defterdâra başka emr-i şerif yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı L Sene 1188

Vidin ve arâzî vâlîlerine ve Niğbolı ve Zıştovi vesâ'ir nehr-i Tunanın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Silistre nâzır-ı ve Zıştovi ve Niğbolı vesâ'ir mahall-i mezkûrede vâkı' ve nüzzâr-ı ümenâ ve voyvodagân ve zâbitana hüküm ki,

Silistre nâzırının hudûd-ı kadîme Eflak'a tecâvüz ve tasalluta ser-rişte-i ittihâz eylediği kırkar hatve mahallerin an-asıl vaz'ı olmayup âharları kadîmî mûşiyelerini mahza tezvirât ile zabt ve gadre vesîle için olduğu bundan mukaddem Der-aliyyemden ta'yîn olınan kapucıbaşı ve müvellâ ma'rifetleriyle taharri ve tecessüs birle zâhir ve ayân olarak Der-aliyyeme i'lâm ve mûcibince mü'ekked ve mufassal emr-i şerîfim sâdır olmuşiken nâzır-ı merkûmın emr-i şerîfe muhâlif ve kadîme ve senedâta mugâyir tasallut ve ta'addîden hâli olmaduğuna binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime ve senedât ve kadîme mugâyir nâzır-ı merkûm tasallut ve müdâhaleden men'-i küllî ile men' ü zecr olunmak için dahi bundan mukaddemce Eflak nizâmına me'mûr turnacıbaşıya hitâben hatt-ı hümâyûnumla mu'anven kat'ül-medlûl emr-i şerîfim sâdır olup vechen mine'l-vücûh nâzırlar ve ümenâ ve voyvodalar taraflarından ta'addî ve tecâvüz ve tasallut vukû'ı mugâyir-ı rızâ-yı hümâyûnum iken bu hilâlde Niğbolı ve Zıştovi vesâ'ir nüzzâr ve ümenâ ve voyvodagân dahi tama'-ı ham ve kesb-i intifâ' kasdıyla Silistre nâzır-ı merkûm misüllü Eflak'ın arâzî ve baltalar ve adalar ve re'âyâ ve rüsûmâtına ta'arrûz ve tasallut ve ta'addîye mübâşeret birle taraflarından adamlarını Eflak'a tâbi' ve Lecce kazâsına vesâ'ir mahallerine irsâl ve Eflak voyvodası tarafından mâl-ı mîrî cem'ine me'mûr olanları darb ve men' ve tahsîldâra bir akçe ve bir habbe virmekle deyü ahâlî-i kazâyâ tenbîh ve tahvîf ile Eflak'ın Tuna kenârında Rahoda ve Zıştovi'ye varınca Tuna taşıdığı vakitte suya basakında kırkar hatve yirleri tahrîr ve eminler taraflarından zabt edecegiz deyü işâ'a-i erâcif eyledikleri vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olup ve bunların bu vechle tasallut ve ta'addîleri ihtilâl-i nizâm-ı kadîm memleketi mü'eddî ve mâl-ı mîrisini küllî kesr ve hasâretle mûcib olacağı zâhir ve ayân olmağla ber-vech-i meşrûh

hatt-ı hümâyûnumla mu'anven şeref-sudûr olan emr-i celîlül-ünvânım mûcibince Niğbolı ve Zîştovi eminlerinin vesâ'irin memleket-i mezbûr havâlîsinden bi'l-külliyeye kat'î bir hasâret ve tasallutları murâd-ı hümâyûnum olmakdan nâşi fî-mâ ba'd nizâ' ve tasalluta vesîle kalmamak üzere nezârt ve mukâta'ât mahallerine kayd için ilm ü haberleri î'tâsıyla ref'-i tasallut ve izâle ve mazarratları lâzım gelmekle Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Silistre nâzır-ı el-Hâc Halil hevâdârlarıyla müttetikân nehr-i Tuna tuğyânında taşıdığı yirlerden kırkar hatve zirâ'at ve hırâset olunmak ve ânda olan göller ve adalara ve re'âyâyâ ve kendülere mahsûs ittihâz eyledikleri meskenlere Eflak voyvodası tarafından müdâhale olunmamak üzere yedimde senedât vardır deyü nizâm-ı Eflak için şeref-sudûr olan evâmir-i aliyeye adem-i itâ'at ve memleket-i mezbûreden pâ-keşîde olmayup muhill-i nizâm olur re'âyâ ve ahâlîlerine ta'arrûz ve ta'addîyât ve rencîdeden keff-i yed etmeyüp kâdîları tarafından i'lâm ve iştikâ olunur ve Eflaklu dahi nâzır-ı merkûmeden ve hevâdârları Silistre ahâlîlerinden feryâd ve rencîde vü remîdeleri men' ü def' olunmasını istid'â eylediklerine binâ'en husûs-ı mezbûrun künh ü hakîkati ve zirâ'at ve hırâset için îrâd olunan mezkûr kırkar hatvenin keyfiyyeti ve baltalar ve adalar ve göller ve re'âyâ damları kadîmden berü kangı tarafdan zabt olunduğı gereğı gibi teftîş ve tefahhus ve hudûdu mukâbile temyîz ve tavzîh olunarak sıhhat ve hakîkati Der-alıyyeme i'lâm olunmak bâbında Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından hâlâ cebecibaşı olup ol hinde Eflak nizâmına me'mûr el-Hâc Mehmed -dâme mecduhûya- ve Müvellâ Girîdî el-Hâc Ahmed -zîdet fezâ'ilühûya- hitâben emr-i şerîfim şeref-sudûr olduğına binâ'en bundan esbak memleket-i Eflak'ın istihsâl-i nizâm-ı aslîsi ve mütegalibenin kat'-ı eyâdî-i tasallutları için mûmâ-ileyhümâyâ virilen emr-i şerîfim mantûkı üzere memleket-i mezbûreden cedîd ve atîk ahvâl olunan ebniyelerin hedm ve kal'ına ibtidâr olındıkda Silistre mukâbilesinde vâkı' baltalar ve adalarda ve memleket-i Eflak'da ol sevâhilde olan binâların ve ebniye-i muhaddese misüllü olan askerî dalyanlarının hedmleri husûslarında münâza'a ve kıyl u kal olmağla mübâşir-i mûmâ-ileyhe kurb u civâr olan ahâlîden keyfiyyeti teftîş ve tefahhus eyledikde Yergöğü'den İbrâ'il'e varınca memleket-i Eflak'dan Tuna sevâhili ve baltalar ve adalar ve re'âyâsı ve ânda olan a'sâr ve rüsûmât öteden berü Eflak voyvodası ve mûşiyeler ashâbı taraflarından zabt olınagelüp gayrînin alâkası olduğu bi't-tevâtür sikât-ı müslimîn ihbâr eylediklerinden mâ'adâ Silistre mahkemesi cerîdesinde bin seksen iki târîhinde ve bin yüz otuz bir târîhinde münâza'a ve muhâsama-ı şedîde vukû'ında Der-alıyyemden mübâşirler ve müvellâlar ta'yîn ve şer'le faysal virilüp kat'-i nizâ' olunduğı ve ol mahallerde ve adalar

ve göllerde nâzırların bir tarikle alâka ve müdâhaleleri olduğunu mutazammın hücec-i şer'iyeye olunup müciblerince evâmîr-i aliyye sâdır olduğu hîn-i tettebbûda kaydları bulunup Divân-ı Hümâyûnum'da dahi der-kenârı ihrâc olunmakla ol mahallerde olan ebniye ve askerî dalyanları hedm ve kal' olunup manastırlar evkâfı mütevellîleri ve boyarân yedlerinde olup hudûd-ı farikayı müştemil mu'anven ve mersûm ve mücellid senedât-ı müciblerince müşiyelerini bilâ-münâza'a kat'an zabtları için Silistre kâdîsı dahi tahsîl-i vukûf eylemek ashâbı iltimâs itmekde olduğu ba'de't-tefahhus hâl-i minvâl-i muharrer üzre olduğunu tahkîk idüp memleket-i mezbûrun ahâlîsı yedlerine i'lâm-ı şer'î virildüğü esnâsında keyfiyyetin istifsâr-ı hakikat-i hâlini mutazammın tekrâr sâdır olan emr-i şerîfime imtisâlen ahz ve taharrî ve dikkat olunduktan sonra zikr olunan müşiye ve baltalar ve adalar ve göller vesâ'ir mevâz'ı ashâbî olan manastırlar gumenosları ve boyarân vesâ'ir re'âyânın kadîmü'l-eyyâmdan berü zabt ve tasarruflarında olup ve göllerde sayd olunan mâhîler rüsûmâtı vesâ'ir ve rüsûmât-ı Eflak voyvodası tarafından tahsîl ve ahz u kabz olunduğunu nâtik ve hudûd-ı farikayı müştemil ibrâz eyledikleri senedât-ı kadîmelerini mü'eddî müceddeden yedlerine hüccet-i şer'iyeye virildikten sonra ber mantûk-ı emr-i âlî mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe bir kat dahi Ruscuk ve Silistre ve İbrâ'il ve ol havâlîde olan vesâ'ir sikât-ı müslimînden gereği gibi tefahhus ve istifsâr-ı hâl eyledikte ber minvâl-i muharrer şehâdet ve ihbâr ve mezkûr kırkar hatve harfîmin ez-kadîm vaz'ı olmayup âharların kadîmî müşiyelerini mahza tezvirât ile zabt ve gadre mü'eddî olmakla def'-i zulm istikrâr-ı nizâm için müvellâ-yı mûmâ-ileyhe Silistre kâdîsının bi'l-mu'ayyene i'lâmları ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin tahrîrâtı müciblerince Özi vâlîsı ve Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve voyvodalar vesâ'ir zâbitâna hitâben tenbîh ve tahrîri hâvî mufassal ve meşrûh sâdır olan emr-i şerîfim mücibince kırkar hatve mahalleri ve baltalar ve adalar ve müşiyeleri Eflak voyvodasına zabt itdirüp nüzzâr ve gayrîleri Eflak hudûdında zirâ'at ve hırâset ve müdâhaleden men' ü def' takayyüd-ı tâm ve ihtimâm-ı mâlâ kelâm olunmak te'kîdini hâvî turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyhe hitâben dahi hatt-ı hümâyûn-ı şefket-makrûnumla işbu sene-i mübâreke [42] evâhir-i Şa'banı'nda mü'ekked ve müşedded emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven sâdır olan emr-i şerîfim mu'tâdı üzre Silistre nâzırı ve Zıştovi ve Niğbolı eminlerinin dahi hilâf-ı emr-i âlî bî-vech müdâhale ve ta'addîleri men'-i küllî ile men' ü def' olunup kat'en li'l-nizâ' mahallerine kayd için ilm ü haberleri i'tâ olunmak fermânım olinmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfeme mugâyir min-ba'd mezkûr kırkar hatve vesîlesiyile vücûhât-ı vesâ'ir ile memleket-i Eflak'ın bir hatve mahaline ve adalar ve

baltalar ve re'âyâsına ve rüsûmât ve â'idâtına nüzzâr ve ümenâ ve voyvodalar taraflarından vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arrûz olunmamak üzere defter-i hâkâniye ve başmuhâsebe ve mukaddemâ ve başmukâta'a kalemlerine kayd için başka başka ilm ü haber kâ'imeleri virildiği malûmunuz oldıkda bundan sonra dahi Eflak memleketinin bir hatve mahaline ve baltalara ve adalara ve re'âyâsına ve mâhîler rüsûmâtı vesâ'ir rüsûmâtı ve â'idâtına nüzzârlar ve ümenâ ve voyvodalar vesâ'irler taraflarından bir tarikle tasallut ve ta'addî vukû'ı mesmû' olur ise haklarından gelineceğini muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre amel ve hareket ve mukaddemâ hatt-ı hümâyûnumla mu'anven ve bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfemin mazmûn-ı itâ'at-makrûn-ı ale'd-devâm düstûru'l-amel tutılmak için mehâkim sicillâtına dahi sebt ve kayd ve min-ba'd ser-i mü hilâfindan ve ta'addî ve tecâvüzden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet olınmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i L Sene [1]177

83

Eflak voyvodası Mihal-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Dekre'den Eflak'a varup birer tarikle ikâmet ve te'ehhül ve boyarlık gediklerine duhül ve kesb-i ta'ayyün ve imtiyâz ve celb-i mâl dâ'iyesiyle ihtilâl-i nizâm-ı umûr-ı memlekete tasaddî ve re'âyâ-yı Eflak'ın emlâk ve arâzîlerini birer lu'b ve san'at ile yedi tasarruflarına idhâl ve re'âyâsının kâr ü kesblerini kendülerine tahsîs eylediklerinden mâ'adâ hisselerine isâbet iden rüsûmât-ı mu'tâdeyi ve ecnâs-ı zehâyiri virmekde muhâlefet ve ba'zıları dahi cem'-i rüsûmât vaktinde envâ'-ı hîle ve tezvîrât ihtirâ'ıyla re'âyâyı igfâl ve izlâl ve memlekete ilgâ-yı ihtilâl idüp bu makûlelerin vilâyete ve re'âyâya mazarratları ve ihtilâle cesâretleri zâhir ve bedîdâr olduğuna binâ'en îcâbından olup Eflak'a varup te'ehhül idüp kesb ü kâr ve emlâk ve arâzî ve çifte mutassarıf olanlar âdet-i beled üzere rüsûmâtlarını edâda muhâlefet ve nizâm-ı vilâyete ilgâ-yı ihtilâle cesâret idenler bu gûne sû-i ef'âlden zecr ve tehdîd ve tenbîh-i ekîd olunup mütenebbih olmadıkları sûretde arâzî ve emlâke virdikleri akçe yedlerine redd ve kendüleri memleket-i Eflak'dan tard ve te'bîd olınmak için emr-i şerîfim sudûrını bundan akdem Âsitâne-i Aliyyem'e gönderilen iki nefer boyarlar ve bir nefer rahib virdikleri takrîr kâğıdlarından istid'â-yı inâyet ve takrîr-i mezbûr merfû'-ı pîşegâh-ı ma'delet-penâh-ı hüsrevânem ve manzûr-ı hümâyûnum oldıkda istid'âları mûcibince hıfz-ı nizâm-ı

vilâyet için etraf vilâyetlerden memleket-i Eflak'a bir tarikle duhûl ve kâr ü kesb ve te'ehhül eyleyüp emlak ve arâzî ve çifte mutasarrıf olanlara âdet-i beled üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmâtlarını cem'ine me'mûr olanlara tamâmen edâ ve teslîm ve ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete bâ'is vaz' u hareketden hazer ve mübâ'adet eylemek üzere tenbîh-i ekîd ve atvâr-ı kabîhalarından zecr ve tehdîd olunup ve mütenebbih olmayup ısrâr ve re'âyâyı tekdîr ve ızrâr eyledikleri sûretde istikrâr-ı nizâm-ı vilâyet ve istirâhat-ı zu'afâ'-yı ra'iyet için tasarrıflarında bulunan arâzî ve emlak viridikleri akçe yedlerine redd ve teslîm kat'-ı alâka itdirüp kendülerini vilâyet-i Eflak'dan bilâ-tereddüd tard u ihrâc olmak için yüz yetmiş altı senesi evâsıt-ı Cemâziye'l-uhrâ'da emr-i şerîfim sâdir olmuşiken infâz ü icrâ olunmayup gün begün fesâd ve mel'anetleri mütezâyid olarak hevâdârları olan erâzil ve esâfil tahrîk ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete ve fesâd ve şekâvet zuhûrına bâ'is oldukları bu def'a dahi Der-aliyyeme ihbâr olunup ve memleket-i Eflak saltanat-ı seniyyemin kilârı olup bu güne ihtilâlden sıyânet ve muhâfazası lâzım ve ehemmi-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyyem'den olmakla imdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bundan akdem sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince fukarâ-yı ra'iyetin istid'âları üzere Eflak memleketine sonradan duhûl ve te'ehhül ve kesb ve intifâ' ve emlak ve yerlere tasarrıf idenlere âdet-i beled üzere edâsı lâzım gelen rüsûmât-ı mîriyi tamâmen edâ ve teslîm eylemek ve ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete bâdî hareketden hazer ve mücânebet eylemek üzere tenbîh-i ekîd ve zecr-i şedîd olunup mütenebbih olmadıkları sûretde istikrâr-ı nizâm-ı vilâyet ve istirâhat-ı zu'afâ'-yı ra'iyet için tasarrıflarında bulunan arâzî ve emlak viridikleri akçeleri kendülere redd ve teslîm ve kat'-ı alâka itdirdüp kendilerini Eflak'dan tard u ihrâc birle mazarrat ve tasallutlarından fukarâyı tahlîsa ve nizâm-ı vilâyeti hıfz u sıyânete kemâl-i sa'y u dikkat eyleyüp bu bâbda ednâ kusûr ve tehâvünden ziyâde tehâşi ve mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlî sâdir olmuşdır.

Fi Evâ'il-i Za Sene [1]177

[43]

84

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'da de'âvî-i şer'îye zuhûrunda müdde'înin hakkını Eflak voyvodası olanlar alıvirüp eğer şer'î cevâbları var ise civârında vâkı' Yergöğü kâdîsı rü'yetine havâle ile ihkāk-ı hâk olunmak nizâm-ı kadîm-i memleket iken ahd-ı karibden berü

mahza re'âyâ-yı acezeyi tecrîm ve celb-i mâl kasdıyla zuhûr iden müdde'îlerin hilâf-ı vâkı' ifk ü iftirâyı mutazammın inhâ ve iştikâlarına binâ'en Ruscuk'da vesâ'ir ba'zı mahallerde mürâfa'aya havâle ile evâmir-i şerîfeme sudûr ve mugâyir-i nizâm-ı kadîm re'âyâ-yı Eflak'ı âhar mahallere ihzâr ve tecrîm ve ısdâr ve gûnâ gûn cevri ü ta'addî olunmaktan nâşi fukarâ-yı ra'ıyyetin mâl-ı mîrîlerini vakt u zamânında edâya kudretleri olmayup ahvâl-i fukarâ gâyet diger gûn olmakla re'âyâ-yı mazlûmeyi gadrden nizâm-ı kadîm memleketi ihtilâlden vikâyet ü sıyânet zımında Eflak re'âyâsından hukûk-ı şer'îyye da'vâ ider müdde'îler zuhûr eyledikde uslûb-ı sâbık üzre ancak Yergöğü kâdîsı şer'le fasl u hasm eyleyüp fukarâ-yı ra'ıyyeti tecrîm ve ızrâr kasdıyla re'âyâ-yı Eflak fi-mâ ba'd âhar mahallere ihzâr teklîfi ile ta'addî ve rencîde itdirmeyüp fukarâ-yı ra'ıyyet gadr ve ta'cîzden himâyet u sıyânet olunmak içün kerrâren ve merrâren emri-i şerîfim sâdır olagelmişken bu hilâlde muhtedîye Fatıma ve Vidinli Salamon hukûk da'vâsıyla rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl virmelerinden nâşi mezbûrenin da'vâsı Ruscuk'da ve Yahudi-i mesfûrın da'vâsı Vidin'de görülmek üzre eğerci evâmir-i şerîfem sâdır olup lâkin merkûme Fatıma ile Yahudi-i mesfûrın murâdları şâhid-i zevri tedârükiyle gadr ve cenk eylemek ve memleketin şurût-ı kadîme-i mer'îyyesine mugâyir re'âyâ fukarâsını âhar mahallere ihzâr ve şirret da'vâlarına istihkâm vermek olduğu zâhir ve nümâyân olduğundan gayrı vesâ'ir istimâ' iden eşirrâ dahi meslek-i tezvirâta sülûk ve bu vesîle ile vülât ve hükkâm ve zâbitân taraflarından dahi celb-i mâl sevdâsıyla peyderpey memleket-i Eflak'a mübâşirler ve adamlar gönderilüp diledikleri re'âyâyı ihzâr ve rahtedâr ve Eflak voyvodasını iştigâl ve umûr-ı mühimmenin rü'yetini ibtâl ve bir taraftan ahâlî-i memleket dahi şurût-ı kadîmemiz üzre sıyânet itmeyüp eşirrâyı tecrîm olunuruz deyü tazallum birle voyvodaların adem-i i'tibârlarına sebep ve illet olduğu bi'z-zât sem'-i hümâyûn-ı mülûkânema lâhık ve vâsıl olup istikrâr-ı nizâm-ı aslîsi ile eşirrâdan sıyânet-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve nizâm-ı memlekete muhill bu gûne havâdisât-ı muzırranın men' ü def'ine sa'y u dikkat ve min-ba'd hilâfindan hazer olunmak mazmûn-ı münîfi dâ'imâ düstûru'l-amel tutılmak matlûb ve merâm-ı şâhânem olduğuna binâ'en mezbûre Fatıma'nın ve mesfûr-ı Yahudi'nin da'vâları mu'tâd-ı kadîm üzre Yergöğü kâdîsı huzûrında görülmek üzre başka emri-i şerîfim sâdır olduğu ma'lûmın oldıkda mukaddemâ bi'd-defe'ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince ber uslûb-ı kadîm ba'de'l-yevm dahi de'âvî-i mezbûre ile ihtilâl-i nizâm-ı kadîm-i vilâyete bâ'is olanların men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve Eflaklunun da'vâları zuhûrunda kâ'ide-i belde üzre sen fasl ve rü'yet ve ehl-i islâm vesâ'irlerin zuhûr iden da'vâların ma'rifetinle faslı mümkün olduğu hâlde şer'le görülmek üzre yine ma'rifetinle Yergöğü kâdîsı huzûrunda

rü'yet ve istimâ' olunmak üzere havâle eyleyüp ve bu nizâm ilâ-mâşâ'allâhü te'âlâ kemâ fi's-sâbık bi'd-defe'ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince düstûru'l-amel ve mer'î ve mu'tâd tutulup min-ba'd rızâ-yı hümâyûnuma ve nizâm-ı kadîme ve Eflak'ın serbestiyeti şurûtına muhâlif Eflak re'âyâsını âhar mahallere ihzâr teklîfi ile cevır ü ta'addî olunmasına kemâl-i sa'y u ihtimâm ve ser-i mû hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ziyâde hazer ve mûcânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâsıt-ı Za Sene [1]177

85

Hâlâ Özi Vâlisi Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki,

Bu sene-i mübârekede Özi kal'ası ta'mirâtına me'mûr Rum-ili Eyâleti zu'amâsından Nevrekoplu? Za'îm İbrahim Bey ve Tırhalalı alaybeyi sâbık Za'îm Mehmed'in ve Piremedili Za'îm İbrahim Bey nâm kimesneler dört yüzden mütecâviz erbâb-ı timâr ile bilâ-fermân Ruscuk iskelesinden Eflak'a duhûl eyleyüp men'leri için sâdır olan emr-i şerîfimin sûreti kendülere irâ'et olındıkda adem-i i'tibâr birle bu emir bizim için değildir deyü geçid kayıklarına süvvâr ve Yergöğü'ye geçüp Yergöğü mahkemesinde dahi emr-i şerîfim kendülere ifâde olındıkda yine kat'a isgâ eylemeyüp Eflak'a duhûl ve icrâ-yı mezâk iderek Bükreş kazâsına girüp kendülerine ve hayvânâtlarına masârif-ı kesîre sarf olunduğundan gayrı ma'iyetlerine adamlar koşup Eflak'dan ihrâc olincaya dek fukarâ-yı ra'iyet hasâret-i kesîreye dûçâr olduğu Eflak nizâmına me'mûr turnacıbaşı tarafından Der-aliyyeme tahrîr olunup ve zu'amâ ve erbâb-ı timârın zabt u rabtları ve bu gûne harekâtdan men' eylemeleri alaybeyilerin vazîfe-yi hâlleri iken mukayyed olmayup iğmâz ve ruhsat gösterdikleri için ibreten li'l-gayr haklarından gelmek lâzım ve mühim olduğına hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum harekete ve zulm ve ta'addîye ruhsat gösteren alaybeyilerin alaybeylerbeyleri ref' ve zabt u rabta kâdir olanlara tevcîh olunmak üzere arz ve sâbıku'z-zıkr üç nefer za'îmleri dahi muktezî olan te'dîbleri icrâ olunmak fermânım olmağın imdi neferâtı zabt ve fukarâ-yı ra'iyeti sıyânet eylemeyüp zıkr olunan zulm ve hasârete ruhsat gösteren her kangı alaybeyi ise alaybeylerbeyini zabt u rabta kâdir yine ol sancağın erbâb-ı istihkâkına tevcîh olunmak üzere arz idüp ve sâbıku'z-zıkr üç nefer za'îmin dahi iktizâ iden te'dîblerini icrâ ve infâz ile vesâ'irlerini bu gûne harekât-ı nâ-marziyye terhîb ve tahvîfe ihtimâm ü dikkat ve bu

bahâne ile akçe almakdan begâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i M Sene [1]178

[44]

86

İsma‘il'den Ada-yı kebîre varınca Tuna'nın iki tarafında vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve mütesellimler ve voyvodalar vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Bu sene-i mübâreke Özi kal‘ası ta‘mîrine me‘mûr Rum-ili ve Özi Eyâletlerinin zu‘amâ ve erbâb-ı timârı tarîk-ı müstakimden gidüp cadde-i tarîkden meyl ile Eflak ve Boğdan taraflarına duhûlleri iktizâ itmezken merkûmları rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif Eflak ve Boğdan memleketine duhûl ve cem‘iyyet ile kondukları mahallerde yem ve yiyecek ahz ve re‘âyânın emvâl ve eşyâlarını gasb ve bargirlerini sirkat ve evlâdlarını cebren götürüp hasâret ve zulmleri hadden mütecâviz olmağla bunları gören sâ'ir yaramaz makûleleri biz dahi askerî değılmüyüz deyü fukarânın emvâlini gârete mübâderet idüp ve eyâlet askerinin Tuna'dan Boğdan ve Eflak'a ubûrları iskele ve geçidlerde olan ümenâ ve zâbitânın geçid akçesi almak sevdâsıyla ruhsat virmelerinden iktizâ eyleyüp ve bunların memleket-i mezbûra duhûlleri mâl-ı mîrînin kesrine ve vilâyetin ihtilâline sebep ve illet oldukları sem‘-i hümâyûnuma vâsıl olup bunların ve bilâ-me‘mûriyetden âharların murûrlarına ruhsat ve mülâyemet gösterildiğine kat‘a rızâ-yı hümâyûnum olmamakla mukaddemâ bi‘d-defe‘ât sâdır olan evâmir-i şerîfeme muhâlif bilâ-me‘mûriyet askerî ve serseri gezer gayrı askerîden Eflak ve Boğdan taraflarına murûr murâd idenlere kat‘a ruhsat gösterilmeyüp İsakçı ma‘berinden gitmek üzere men‘ ü def‘lerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz için mahsûsan işbu emr-i şerîfim () ile irsâl olunmuştur tarîk-i müstakimi terk idenlerin min-ba‘d Eflak ve Boğdan memleketine duhûlleri ruhsat ve cevâz gösterilmemek vaz‘ ve def‘lerine mezîd-i takayyüd ve ihtimâm eylemek üzere yüz yetmiş beş senesinde emr-i şerîfim tahrîr olduğu ve mehâkim sicillâtına kayd itdirildiği Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olup bu bâbda iğmâz ve müsâmaha eylemeniz size töhmet ve kabâhat-ı azîme olduğu ma‘lûminız oldukda mukaddemâ ve bu def‘a sâdır olan evâmir-i şerîfemin tenfîz ve icrâlarına ziyâde dikkat u ihtimâm ve ba‘de‘l-yevm eyâlet askerinin vesâ'ir bilâ-maslahat olanların ferd-i vâhidini nehr-i Tuna'dan Eflak'a ve Boğdan'a geçirmeyüp

ve geçid kayığı virilmemek üzere memerrlerde olan zâbitâna gereği gibi tenbîh ü te'kîd olarak bu misüllülerin Eflak ve Boğdan toprağına ayak vaz' eylememelerine ve doğru yoldan gitmelerine sa'y u dikkat ve dâ'imâ bu husûsa nezâret ve sarf-ı vüs' ü miknet eyleyüp şöyle ki fi-mâ ba'd tenfîz-i emr-i şerîfînden ednâ iğmâz ve tekâsülünüz vukû'ı sebebiyle eyâlet askerinin ve serseri kimesnelerin Eflak'a ve Boğdan'a murûrlarına ruhsat gösterildiği istimâ' olunmak lâzım gelür ise her kangı mahalden murûr eylemişler ise ol-mahalin hükkâm ve zâbitânın bilâ-emân haklarından gelinür âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve tenfîz-i emr-i şerîfîme bi'l-ittifâk dâ'imâ ihtimâm ü dikkat olup gaflet ve rehâvetden ziyâde tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fi Evâhir-i M Sene [1]178

87

Özi Vâlîsi Vezîr Recep Paşa'ya hüküm ki,

Bu sene-i mübâreke Özi kal'ası ta'mîrine me'mûr Rum-ili Eyâleti elviyesinden Tırhala Sancağı alaybeyisi yüz elli nefer zu'amâ ve erbâb-ı timâr ve hademesiyle tarîk-i müstakim olan İsakçı ma'berinden murûr etmeyüp Kalas ve Yergöğü iskelelerine geçüp andan Eflak ve Boğdan'ın kasaba ve karyelerinde gezer ve fukarâ-yı ra'ıyyete zulm ve gadr eylediklerinden gayrı re'âyânın ıyâl ü evlâdlarına ta'arrûz ve evlerinde ve harmanlarında buldıkları emvâl ve eşyâyı ve akçelerini ve zâd ve zahîrelerini nehb ve gâret ve âlet-i cârîha ile birkaç nefer re'âyâyı cerh iderek murûr eyledikten sonra kasabât ve kurâ-yı mezbûreden birer ikişer nefer tazallum-ı hâl için mecrûh olanlarını arabalar ile Bükreş ve Yaş kasabalarına götürüp re'yü'l-ayn müşâhede olup hâl-ı fukarâ diğér gûn olduğına binâ'en gasb eyledikleri emvâl ve eşyânın istirdâdı istid'â olındığı ecilden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Eflak ve Boğdan fukarâsının nehb ve gâret olunan emvâl ve eşyâ nehb ve ahz idenlerden tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm itdirilmek fermânım olmağın. İmdi bunların doğru yoldan gitmeyüp Kalas'dan Boğdan'a ve Yergöğü'den Eflak'a duhûl ve savb-ı me'mûra gitmeleri ancak fukarânın gasb-ı emvâli için olduğu zâhir olup sâ'irlerini tahvîf'en te'dîbleri ehemmi mehâmmdan olduğu ma'lûmın oldıkda fukarânın emvâlini gasb idenlerden emvâl-i magsûbenin ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tahsîline ve ashâbına redd ü teslîmine kemâl-i takayyüd ve ihtimâm eyleyüp ve ber-vech-i muharrer bu mel'anete cesâret iden kimler ise iktizâ-yı

hâle göre tevbih ve te'dîblerine ve haklarından gelmeye sarf-ı cehd ve miknet eyleyüp iğmâz ve müsâmahadan ve bu maddeyi celb-i mevâle âlet ittihaz eylemekden begâyet tevakkî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fi Evâhir-i M Sene [1]178

88

İbrâ'il'den Ada-yı kebîre varınca Tuna'nın iki tarafında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve mütesellimler ve voyvodalar vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Bu sene-i mübâreke Özi kal'ası ta'mîrîne me'mûr Rum-ili ve Özi Eyâletlerinin zu'amâ ve erbâb-ı tımarı tarîk-i müstakimden gidüp cadde tarîkından meyl ile Eflak toprağına duhûlleri iktizâ itmezken merkûmlar rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif Eflak memleketine duhûl ve cem'iyet ile kondukları mahallerde yem ve yiyecek ahz ve re'âyânın emvâl ve eşyâlarını gasb ve bargirlerini sirkat ve evlâdlarını cebren götürüp hasâret ve zulmleri hadden mütecâviz olmağla bunları gören sâ'ir yaramaz makûleleri biz dahi askerî değilmiyüz deyü fukarânın emvâlini gârete mübâderet idüp ve eyâlet askerinin Tuna'dan Eflak'a ubûrları iskele ve geçidlerde olan ümenâ ve zâbitânın geçid akçesi almak sevdâsıyla ruhsat virmelerinden iktizâ eyleyüp ve bunların memleket-i mezbûra duhûlleri mâl-ı mîrînin kesrine ve vilâyetin ihtilâline sebep ve illet oldukları sem'-i hümâyûnuma vâsıl olup bunların ve bilâ-me'mûriyet âharların murûrlarına ruhsat ve mülâyemet gösterildiğine kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmamakla mukaddemâ bi'd-defe'ât sâdır olan evâmîr-i şerîfeme muhâlif bilâ-me'mûriyet [45] askerî ve serseri gezer gayrı askerîden Eflak tarafına murûr murâd idenlere kat'a ruhsat gösterilmeyüp İsakçı ma'berinden gitmek üzere men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz için mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olmuştur. Tarîk-ı müstakimi terk idenlerin min-ba'd Eflak memleketine duhûlleri ruhsat ve cevâz gösterilmemek ve men' ü def'lerine mezîd-i takayyüd ve ihtimâm eylemek üzere yüz yetmiş beş senesinde emr-i şerîfim tahrîr olındığı ve mehâkim sicillâtına kayd etdirildiği Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olup bu bâbda iğmâz ve müsâmaha eylemeniz size töhmet ve kabâhat-ı azîme oldığı ma'lûmunuz oldıkda mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan evâmîr-i şerîfemin takayyüd ve icrâlarına ziyâde dikkat u ihtimâm ve ba'de'l-yevm eyâlet askerinin vesâ'ir bilâ-maslahat olanların ferd-i vâhidini nehr-i Tuna'dan Eflak'a geçürmeyüp ve geçid kayığı virilmemek üzere memerrlerde olan zâbitâna gereği gibi tenbih ü te'kid olunarak

bu misüllülerin Eflak toprağına ayak vaz' eylememelerine doğru yoldan gitmelerine sa'y u dikkat ve dâ'imâ bu husûsa nezâret ve sarf-ı vüs' ü miknet eyleyüp şöyleki fi-mâ ba'd takayyüd-ı emr-i şerîfimde ednâ iğmâz ve tekâsüllerin vukû'ı sebebiyle eyâlet askerinin ve serseri kimesnelerin Eflak'a murûrlarına ruhsat gösterildiğı istimâ' olunmak lâzım gelir ise her kangı mahalden murûr eylemişler ise ol-mahalin hükkâm ve zâbitânın bilâ-emân haklarından gelinür âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzre hareket ve takayyüd-ı emr-i şerîfime bi'l-ittifâk dâ'imâ ihtimâm ü dikkat olup gaflet ve rehâvetden ziyâde tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i M Sene [1]178

89

Özi vâlisî vezîre ve eyâlet-i Özi'de vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Silistre cizyedârı vesâ'ir cizyedâr ve voyvodalar ve iskele eminleri vesâ'ir zâbitân ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Ücretleriyle ibâdu'llâhın mevrû'âtlarını biçmek için beher sene Eflak'dan ihrâc olunan re'âyâdan gidişde ve gelişde murûr u ubûr eyledikleri mahallerde vesâ'ir geçidlerde iskele eminleri ve voyvodalar vesâ'irler taraflarından geçid nâmı ve toprak basdı ve cizyedârlar taraflarından cizye ve avâ'id talebiyle bir akçe ve bir habbe alınmamak ve aldırılmamağa ve bir vecihle rencîde ve cevr ü ta'addî olmayup himâyet u sıyânet olunarak ba'de hitâmü'l-maslaha vilâyetlerine i'âde ve irsâl olmak üzre birbirini mü'eyyid bu âna dek müta'addid evâmîr-i şerîfemle cümleye tenbîh ve zecr-i şedîd olmağın lâkin işbu sene-i mübârekede sâdır olan emr-i şerîfim mücibince hâlâ Eflak voyvodasının memleket-i Eflak'dan ihrâc ve irsâl eylediğı orakçı re'âyâdan Silistre vesâ'ir murûr u ubûr eyledikleri mahallerde cizye mütâlebesiyle ahz ve der-zincîr ve müddet-i medîd habsve tazyîk birle akçe ve eşyâlarını ahz ve bu vechle emr-i şerîfime muhâlif orakçı re'âyâ-yı Eflak'a vâkı' olan gadr ve hasâretleri bir taraftan ihrâc ve irsâl olmak üzre olan orakçı re'âyâsının mesmû'ları oldıkda havf ve haşyete mütâba'at birle orakçılıktan nükûl ve imtinâ' ve bu keyfiyyet İbâdullahın maslahatları ta'tilini mücib ve mü'eddî oldığı sem'-i mülûkâneme lâhık olmakla Eflak'dan ihrâc olunan orakçı re'âyâdan emr-i şerîfime muhâlif cizye nâmıyla vesâ'ir vechle alınan akçeleri gerek Silistre cizyedârından ve gerek sâ'ir cizyedârlardan ve zâbitândan her kim olur ise olsun re'âyânın defterleri mücibince bi-eyyi hâl tahsîl ve istirdâd ve ashâbına teslîm itdirilmek fermânım olmağın. İmdi Eflak'dan ve Boğdan'dan ihrâc itdirilen orakçılardan

Silistre vesâ'ir cizyedârlar vesâ'ir zâbitân taraflarından alınan akçeler re'âyânın defterleri mûcibince mübâşir ma'rifetiyle bi-eyyi hâl lâzım gelenlerden tahsîl ve kendülere bi't-tamâm teslim itdirilüp ba'de'l-yevm zikr olunan orakçılardan gelişde ve gidişde voyvodalar ve cizyedâr ve iskele eminleri taraflarından kâ'inen men kân geçid nâmı toprak basdı bahânesiyle akçe ve cizye talep itdirilmeyüp ve akçe ve cizye talebinde olanları men' ü zecr olınarak âmnen ve sâlimen varup gelmelerine cümleniz tarafından kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve tenbîh iktizâ idenlere mü'ekkidten tenbîh olup mütâlabât-ı mezbûre ile rencîde vü remîde olınmalarına ruhsat ve cevâz göstermekden gâyetü'l-gâye ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâhir-i M Sene [1]178

90

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak memleketinin zabt u rabtı ve kâffe-yi umûr ve husûsu âle'l-istiklâl voyvodalarının dûş-ı ubûdiyyetlerine ihâle olınmışiken Vidin yamakları ve Niğbolı vesâ'ir mahaller ahâlîleri serhaddât zâbitânı ve mektûbları ve etraf ağalarının ibrâm ve ilhahlarıyla ve ba'zıları dahi Âsitâne-i Aliyye'den şefâ'at kâğıdlarıyla gelüp beşlü nasb olınarak me'mûr oldukları kazâlarda eşkiyâ ve harâm-zâdeleri başlarına cem' ve dâ'imâ katl-ı nüfûs ve gasb-ı emvâl ve fukarâ-yı ra'ıyyete hezâr güne zulm ve ta'addîye ictisâr ve ıyâl ü evlâdlarına ta'arrûz ile voyvodalara dahi bir dürlü itâ'at ve inkıyâd itmeyüp diledikleri gibi icrâ-yı mezâk ve şekâvet eyleyüp nizâm-ı vilâyetin ihtilâline fesâd ve şekâvetin ademü'l-itâ'ate bâ'is ve sebep olmalarıyla fî-mâ ba'd sâ'ir kazâların beşlü ağalıklarına i'tibâr olunmayup fakat nefis-i Bükreş'de bir nefer beşlü ağalığına i'tibâr ve anı dahi ehl-i islâmdan Eflak voyvodaları divân efendileri zabt vesâ'ir kazâlara dahi iktizâsı üzre zabt u rabt için divân efendisi olanlar adam ta'yîn ve irsâl idüp derûn-ı memleketde eşkiyânın gitdikçe kesret ve cem'ıyyetlerine mü'eddî olan beşlü ağalık husûsı bu vechle nizâma bend ve rabt olınmasına irâde-i mülûkânem ta'alluk eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fi Evâ'il-i S Sene [1]178

[46]

Bender Muhâfızı Köprili-zâde Vezîr Ahmed Paşa ve Vidin Muhâfızı Vezîr Hamza Paşa ve Özi Muhâfızı Vezîr Receb Paşa'ya ve Hotin muhâfazasında olan Ahmed Paşa-zâde Mehmed Paşa -dâmet me'âlîyehuya- ve İbrâ'il kâdîsına ve İbrâ'il'den Ada-yı kebîre varınca nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve zahîre mübâşiri ve İbrâ'il nâzırı -zîde mecduhûma- ve ümenâ-yı sâ'ire ve mütesellimler ve voyvodalar ve İbrâ'il menzircisi -zîde kadruhûma- hüküm ki,

Memleket-i Eflak re'âyâsının cem'-i mezâlim ta'addiyâtdan vikâye ve muhâreseleri irâdesiyle ma'zûlîn ve mensûbîn-i Özi ve Bender ve Vidin ve Hotin muhâfızlarının ve adamlarının vesâ'irlerinin zehâb ü iyâblarından memleket-i Eflak'a uğramayup tarîk-i müstakimden gitmek üzere bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn ile mu'anven emr-i şerîfim sâdir olmakla nehr-i Tuna sevâhilinden ve etraf ve eknâfda vâkı' iskele ümenâsı ve kasabât ve kurâ zâbitleri kendü adamlarından ve gayrîden İbrâ'il'den vesâ'ir Tuna sâhillerinden memleket-i Eflak'a menzil bargiri ve menzil arabası talebiyle bilâ-emr-i şerîf murûr u ubûr murâd idenlerin yedlerine iskele eminleri ve kasabât ve kurâ zâbitleri taraflarından virilen tezkerelere i'tibâr olunmayup ve yedlerinden menzil ahkâmı olmayan kimesnelere bir dürlü menzil bargiri ve araba virilmeyüp ve Eflak voyvodasına müte'allik umûr-ı husûsı olmayanların erbâb-ı münâsib ve kuzât vesâ'irleridir her kim olur ise olsun memerr ve ma'berden murûr u ubûrdan ve bilâ-emr-i şerîf Eflak memleketine uğramakdan men' ü def' ve re'âyâ fukarâsı himâyet u sıyânet olunup ve vilâyet-i Eflak'da taraf-ı mîrîden mevzû' ve mu'ayyen menzil olmadığına binâ'en bi'd-defe'ât sâdir olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince murûr u ubûr iden ulaklar min-ba'd tarîk-ı caddeden meyl ve inhîrâf itmeyüp ve bilâ-me'mûriyet sevâhil-i Eflak'a imrâr itdirilmeyüp ve murûr sevdâsında olanlara ma'ber kayıkları virilmeğe ruhsat gösterilmeyüp ve vilâyet-i merkûmeye me'mûriyet ile zehâb ü iyâb idenlere dahi yedlerinden olan menzil ahkâmı nâtik olduğundan ziyâde bargir virilmeyüp menzil ahkâmı mûcibince virilen bargirlerin nizâm-ı cedîd şurûtu üzere menâzil-i sâ'ireden alınagelen sâ'at başına onar sağ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp cevr ü ta'addî olunmayup ve nehr-i Tuna'nın iki câniblerinde vâkı' kuzât ve kurâ ahâlîsinden askerî ve gayrı askerî ve Belgrad firârîleri ve kapusız makûleleri Niğbolı ve Vidin vesâ'ir Tuna havâlîsi ahâlîleriyle ittifâk ve gürûh gürûh memleket-i Eflak'a duhûl eyleyüp ve kasabât ve kurâsında mezâkların icrâ ile diledikleri yirlerde

murûr u ubûr ve yem ve yiyecek vesâ'ir me'kûlât talebiyle fukarâyı tekdîr ve bargirlerin ahz ve ashâbını i'mâl eyledikten sonra piştov ve âlet-i harb ile katl ve helâk ve yanlarında bulunan nukûd ve eşyâyı ahz ve öteden berü voyvodaların re'y ve ma'rifetiyle ta'yîn ve tahsîs olunan menâzilhâne ahurlarına varup diledikleri kadar bargir alup kimini küşâd ve kimini telef ve sürücileri ve menzil ashâbını darb-ı şedîd ile darb u cerh ve katl eyleyüb bu misüllü ef'âl-i şeni'anın küllisi evâmir-i şerîfe ile men' ü def' olunmuşiken bu hilâlde ma'zûlîn ve mensûbîn kal'a-yı mezkûre me'mûr olanlar evâmir-i şerîfeye muhâlîf tarîk-i ceddeyi terk ve birer bahâne ile murûra tecâsüre mübâderet ve murûr murâd idenlere emr-i şerîfim irâ'et olındıkda bizi men' için emr-i mahsûs yokdur deyü adem-i itâ'at üzre oldukları vesâ'irleri dahi bilâ-emr-i şerîf Eflak'a uğrayup menzil bargiri ve menzil arabası ve müft ü meccânen yem ü yemek mütâlebesiyle fukarâ-yı ra'iyyeti ta'cîz ve tekdîr idüp bu vechle fukarâ-yı ra'iyyet mesken ve me'vâsını terk idüp etrafa müteferrik ve perîşân oldukları bu def'a dahi vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûciblerince amel olınuş min-ba'd hilâfına hareketden kemâl-i ittikâ ve ihtirâz olınmak fermân-ı hümâyûnum ve memleket-i Eflak re'âyâsının himâyet u sıyânetleri ve mezâlim-i mezkûreden vikâye ve hırâsetleri matlûb-ı mülûkânem olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket ve ber-vech-i muharrer zehâb ü iyâbda siz ve adamlarınız vesâ'ir bilâ-fermân Eflak'da işleri olmayanlar tarîk-i müstakimden saymayup ve Eflak'a uğramayup cadde-i müstakimden murûr u ubûr idüp emr-i şerîfime muhâlîf vaz' ve hâletden mübâ'adet ve kezalik cebren ve kahren menzil bargiri ve menzil arabası taleb idenlere virilmeyüp ve kuzât ve nüvvâbın vesâ'irlerinden bilâ-fermân ve bilâ-me'mûriyet menzilhanelere varanlara yedlerinde menzil ahkâmı olmadıkça bargir virilmeyüp ve virilen bargirlerin kadîmîsi üzre ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp ve bilâ-fermân memleket-i mezbûreden murûr murâd idenleri men ve tahzîr ve teşdîd ve Eflak re'âyâsının mazarrat ve mü'ezziyât-ı mezbûreden vikâye ve muhâfazalarına ve te'mîn ve terfih-i hâllerine ve celb-i nizâm ahvâllerine sarf-ı vüs' ü miknet ve mazmun-ı münîfî müdâm düstûru'l-amel tutılmak için işbu emr-i şerîfim mehâkim sicillâtına ba'de'l-kayd Eflak voyvodası yedinde ibkâ olınuş min-ba'd ser-i mü hilâfına cevâz ve mesâğ göstermekden begâyet tehâşi ve mücânebet olınmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı S Sene [1]178

[47]

Fethü'l-islâm kâdîsına ve Vidin defterdârı olan Derviş Mehmed -zîde-mecduhûya-hüküm ki,

Eflak voyvodası tarafından kapu kethüdâları arz-ı hâl idüp Fethü'l-islâm voyvodaları Eflak re'âyâsını iğfâl ile cizye ve ispençe tahsîl vesâ'ir ta'addîyât ile mâl-ı Eflak'a küllî mazarratları olmak hasebiyle mukaddem sâdır olan emr-i âlî-şân mûcibince ta'addîleri men'î için emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda yetmiş bir senesinde Fethü'l-islâm voyvodasının vekîli ol- tarafa giden Eflak re'âyâsının yedlerinde olan boyar tezkerelerine adem-i i'tibâr ile cebren ispençe tahsîl ve derûn-ı Eflak'a sekbân ve yeniçeriler ile kolcılar ta'yîn ve Eflak re'âyâsından ispençe ahz ve tahsîl ve bu takrîb ile nizâm-ı Eflak'ın ihtilâline bâ'is olduğu inhâ ve Fetü'l-islâm cânibine rü'yet-i mesâlihleri için Mehdence kazâsı boyarının virdiği tezkeresiyle giden Eflak re'âyâsına ispençe teklîfiyle bir akçe taleb ve rencîde olunmayup ve Fethü'l-islâm kolcıları Eflak toprağına geçüp sâ'ir Eflak re'âyâsına ispençe virmek teklîfiyle tazyîk eylememek üzere emr-i şerîfim sudûrî istid'â olındıkda memleket-i Eflak kadîmeden min külli'l-vücûh serbest olup serbest-i kadîmesine mugâyir kimesne tarafından vaz' u hareket sudûruna kat'a rızâ-yı şâhânem olmadığına binâ'en düstûru'l-amel tutulan serbestiyetine ve kadîme mugâyir umûr-ı Eflak'a kimesne tarafından vechen mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arrûz olunmayup ve Fethü'l-islâm voyvodaları vesâ'ir Tuna sevâhili zâbit ve cizyedârları taraflarından Eflak ve Kırayova re'âyâsını izlâl ve iğfâl birle kendü topraklarına ile ispençe ve cizye virmeyüp taraf-ı âhardan serbestiyetine mugâyir Eflak re'âyâsına rüsûmât ve emvâl-i mîriyyesine ser-i mû müdâhaleden ihtirâz ve ilâ-mâşâ'llahü-te'âlâ düstûru'l-amel tutılmak için mazmûn-ı emr-i şerîf mehâkim sicillâtına sebt u kayd ile serbestiyet-i kadîmesi tatarruf-ı halelden himâyet u sıyânet olup hilâfından hazer ve mübâ'adet olınmak bâbında yüz altmış dokuz senesinde sâdır olan emr-i şerîf mûcibince vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mastûr ve hazîne-i âmiremde mahfûz Haremeyn Muhâsebesi defterlerine nazar olındıkda yetmiş yedi senesine mahsûben Fethü'l-islâm voyvodası olan Eflak tarafına ta'arrûz ve müdâhale eylediğine binâ'en azl olup bilâ-iltizâm mukâta'aya kesr gelmemek üzere sene-i mezbûr Mart'ndan emr-i hümâyûnum mûcibince sen ki defterdâr-ı mûmâ-ileyhsin sana tefvîz olup sâbık voyvoda misüllü Eflak tarafına ta'arrûz ve ta'addî etmemen husûsı virilen emr-i şerîfimde tasrîh olduğu mukayyed

olunup mukaddem virilen emr-i şerîfim mûcibince Divân-ı Hümâyûnum'dan tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Mehmed Emin -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin i'lâmı ve mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı S 1178

93

Sâbıkâ Vidin muhâfızı olup hâlâ Hotin muhâfazasına me'mûr olan Vezîrim Hamza Paşa'ya Hüküm ki,

Memleket-i Eflak ve Boğdan re'âyâsı za'îfü'l-hâl olduğundan başka saltanat-ı seniyyemin kilârı olup himâyet u sıyânetleri lâzime-i Devlet-i Aliyyem'den olduğına binâ'en Hotin ve Bender vesâ'ir ol-havâliye murûr u ubûr iden mansıb ve ma'zûl Özi vâflileri ve Hotin muhâfizları ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e amed-şûd iden etbâ'ları vilâyet-i Eflak'da işleri yoğise râh-ı ra'sdan murûr itmeyüp tarîk-ı hilâf olan Eflak ve Boğdan hudûdları dâhilinden murûr u ubûr ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri müft ü meccânen yem ve yemek vesâ'ir me'kûlât talebi ile re'âyâ fukarâsını ta'cîz ve rencîdeden hâli olmayup perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların mukaddemâ i'lâm olındıkda ol-makûleler fi-mâ ba'd Eflak ve Boğdan memleketi derûnından geçmeyüp tarîk-ı caddede olan İsakçı'dan murûr u ubûr itdirilüp re'âyâ fukarâsı ol-vechle ta'cîz ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri ve araba mütâlebesiyle bir dürlü rencîde itdirilmeyüp men' ü def' olunmak için mukaddemâ hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîfim sâdır olup sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin muktezâ-yı me'mûriyetin üzre bu hilâlde Vidin'den hareket ve Hotin tarafına tahrik-i rikâb-ı azîmet üzre olmanla hatt-ı hümâyûnumla mu'anven mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Eflak ve Boğdan ve Kalas'a uğramayup eslâfın misüllü İsmâ'il geçidinden [48] murûr eylemen fermânım olmağın mahsûsan ve te'kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdır. İmdi fermân-ı hümâyûnum üzre Vidin'den hareketinde Eflak ve Boğdan'a ve Kalas'a uğramayup tarîk-ı müstakimin olan İsmâ'il geçidinden murûra müsâre'at ve emr-i şerîfime muhâlif vaz' u hareketden ve bu madde için şikâyet itdirmenden ziyâde tehâşi ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fi Evasıt-ı S Sene 1178

Bir sûreti,

Sâbıkâ Hotin muhâfızı olup İnebahtı muhâfazasına me'mûr olan Mehmed Paşa -dâmet me'âliyehuya- ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti,

Hotin'de me'mûr Yanya Mutasarıfı Mehmed -dâme ikbâluhûya- Hotin'de me'mûr olduğın üç yüz nefer ile Eflak ve Boğdan'a uğramayup tarîk-ı mustakimin olan İsmâ'il'den gitmek üzere.

Bir sûreti,

Delvine sancağı mutasarıf Vezîr İsmail Paşa tarafından üç yüz nefer piyâde ile Hotin'de me'mûr olan kethüdâsı () -zîde mecduhû- Eflak ve Boğdan'a uğramayup tarîk-ı mustakimi olan İsmâ'il'den gitmek üzere ber-vech-i meşrûh.

94

Özi Vâlîsi Vezîr Receb Paşa'ya ve Vidin Muhâfızı Vezîr Hüseyin Paşa'ya ve Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhilinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri zâbitânına hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî birer tarikle bilâ-mûcib Eflak meleketine geçüp serseri kest ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ihdâs ile kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'ında sükût ve ba'd-ı zamân zuhûr ve husamâ ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv u isnâd ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebi ile şirret da'vâlara şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i Aliyye ısdâr ve bu vechle Eflak fukarâsına gadr eylemek mu'tâdları olduğına binâ'en mezâlim-i merkûmenin def' ü ref'ine ve mütenebbih olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet olınmak üzere tevârih-i muhtelifle ile kat'ıyyü'l-medlûl mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince memnû' ve merfû' olan dem-i diyet ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin de'âvî-i müzevvereleri ısgâ olunmayup men' ü def'lerine ve mazarrat ve ta'addîden fukarâ-yı ra'ıyyetin himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat olınmak üzere müte'âkıben peyderpey evâmir-i şerîfem sudûrından hâli olmayup hükkâm ve zâbitân taraflarından bu husûsa takayyüd ve ihtimâm olunmadığından ol- misüllülerine dem-i diyet da'vâlarına sülûk ve mübâşirler ta'yîn itdirüp da'vâmız var

deyü emr-i şerîfime mugâyir Eflak'a duhûl ve kimi da'vâcî ve kimi şâhid olarak fukarâ-yı ra'iyyeti gûnâ gûn ta'adîyât ile ızrâr ve tekdîrden hâli olmadıkları amed-şûd idenlerin takrîrlerinden bu def'a sâmi'a-i mülûkâneme vâsıl olup mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfemin infâz ü icrâsıyla fukarâ-yı ra'iyyetin bu gûne mezâlîm ve ta'addiyâtdan himâyet u sıyânetleri aksa-yı merâm-ı hüsrevânem olmağın bi'd-defe'ât ve bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûklarınca ber-vech-i muharrer öteden berü memnû' ve merfû' olan dem-i diyet da'vâsına şurû' idenlere bir dürlü ruhsat ve cevâz gösterilmeyüp redd-i ekîd ile men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve kezalik mutlaka celb-i emvâl kasdıyla da'vâ-yı müzevvere ile memleket-i Eflak'a duhûl idüp şirrete sülûk idenlerin iddi'âları kat'a ısgâ ve i'tibâr olunmayarak bu misüllülerin cevır ü ta'addîlerinden fukarânın himâyet u sıyânetlerine bi'l-ittifâk nisâr-ı cehd ve makderet idüp ednâ kusûr ve müsâmahadan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet olup şöyle ki bu husûslarda iğmâz ve te'âmînez vâkı' oldığı sem'-i hümâyûnuma vâsıl olmak lâzım gelür ise özr ve cevâbınız mesmû' olmayup mu'ateb olacağınız muhakkak ve mukarrer olmakla âna göre mezîd-i basîret üzre amel ve hareket eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı S Sene [1]178

Bir sûreti dahi,

Hâlâ memleket-i Eflak'da mukîm olan Turnacıbaşı İbrahim -zîde mecduhûya- tenbîh ve te'kîdî müştemil ber-vech-i muharrer.

95

Emr-i şerîfime Eflak nizâmına me'mûr olan Turnacıbaşı İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın tahsîl-i nizâmı ve askerî ve gayrı askerî vesâ'irlerinin Eflak'dan kat'-ı alâka ve tasallutları için bundan mukaddem Der-aliyyemden mübâşir ve müvellâ ta'yîn ve askerî ve gayrı askerî memleket-i Eflak'dan küllîyyen tard ve hayvânât ve hububât ve kovanlarına nizâm virilmişiken ehl-i islâmın askerî vesâ'ir yabancı civâr ahâlîleri memleket-i Eflak'da alâka peydâ eylemek kasdıyla re'âyâyı iğfâl ve kovanlarına sâhib çıkup askerî kovanlarından resim alınmaz deyü îcâb iden kovan resmlerini virdirmeyüp ke'l-evvel ihtilâl-i nizâm-ı memlekete ve kesr-i mâl-ı mîriyye bâdî olmalarıyla Eflak ve Kara Eflak toprağında her kimin yedinde kovan bulınır ise âdet-i beled üzere îcâb iden resm-i kovan mübâşeretinle alâ eyyi hâl tahsîl olınmak için

sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak voyvodası [49] Mihal-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- arz-ı hâliyle istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda fakat ehl-i ırz idâdında olanların Eflak'ın bâzâr yirlerine varup gelüp bey' ü intifâ' idüp tavattun eylemeksizin re'âyâyâ ve emvâlîne kat'a ta'arrûz eylememek üzere yüz yetmiş dört târîhinde sâdır olan emr-i şerîfim Eflak'a vusûlunda Vidin ahâlîlerinin memleket-i Eflak'da zuhûr iden kovanların îcâb iden bahâsını meclis-i şer' de temâmen ashâbı ahz u kabz idüp gerek kovan semenlerinden ve gerek hububât bahâlarından bir akçe alacakları kalmayup memleket-i mezbûreden bi'l-küllîyye keff-i yed ve kat'-ı alâka eylediklerini hâvi virilen hüccet Der-aliyyeme irsâl olup ve tüccâr tâ'ifesi bâzâr yirlerinde bey' ü şirâ ve avdet itmek üzere olduklarını müş'ir Vidin vâlisine vârid olan kâ'imesi ve Vidin kâdîsının arz ve hüccet-i mazmûnları bâ-fermân-ı âlî emr-i mezbûrun kaydı bâlâsına şerh virildiği mukayyed bulunmağın yetmiş dört senesinde virilen nizâm ve sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi nizâm-ı mezbûr ve mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Eflak toprağına kâ'inen men kân her kimin yedinde kovan olur ise âdet-i beled üzere îcâb iden resm-i kovan mübâşeretinle bi't-tamâm tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirilüp mugâyir-ı mu'tâd bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fi Evâsıt-ı S Sene [1]178

96

Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı İbrahim -zâde mecduhûya- ve Eflak voyvodası Mihal-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Ehl-i islâm ve zimmîden eşkıyâ ve yaramaz makûleleri hîle ve hud'a ile re'âyâyı Eflak'a îsâl-i mazarrat ve gâret-i emvâl ve katl-ı nüfûsa cesâret eylediklerinden nâşi bu def'a dahi karyelerinizi Tatar basup çabul idecekdir deyü re'âyâ tenbîh-i ilgâ-yı ekâzîb ve erâcîf idüp bu makûle erâcîf ilgâsından maksûdları eğerçi âdetleri üzre re'âyâyı tahvîf ve tehdîdleri ile mâllarını gasb için olup lâkin bu husûsda re'âyâyâ küllî vahşet ve dehşet gelüp gitdikçe derûnlarını havk ihâta ve ihtilâl-i azîmeye sebep ve emvâl-i mîriyyenin ve umûr-ı mühümmenin ta'tiline illet olduğu vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olup bu misüllü ekâzîbin men' ü def'i ile re'âyâyı Eflak'ın itmînân-ı bâl ile zer' ve hars iştigâlleri matlûb-ı şâhânem olmağın. İmdi bu güne işâ'a-yı ercûfe ile katl-i nüfûs ve

gâret-i emvâle cesâret ve ihtilâl-i memlekete mübâderet iden müslîm ve zımmî şekâvet-pîşelerin ahz ve te'dîblerine mübâderet ve te'dîbden müte'essir olmayup şekâvetde ısrâr idenlerin ibreten li'l-gayr tahzîr-i şedîd ve te'dîb-i ekîdlerine müsâra'at olınarak ihtilâl-i memleketin def'ine ve re'âyâ fukarâsının râhat ve ârâmlarına sa'y u dikkat eyleyüp şöyle ki bundan sonra memleket-i mezbûrede bu misüllü şekâvetbaşlıların geşt ü güzâr ve re'âyâyâ îsâl gezend ve hasâr eyledikleri mesmû' olmak lâzım gelür ise gadr ve illetleriniz kabûle karîn olmayacağı yakînen bilüp âna göre hıfz ve sıyânet-i memlekete ve te'mîn ve tatmîn kılup fukarâ-yı ra'iyete kemâl-i dikkat ü ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Ra Sene [1]178

Bir sûreti,

Hıfz dahi Boğdan voyvodasına ber-vech-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır.

97

Silistre ve Niğbolı mütesellimleri () ve ()-zîde kadruhûma- hüküm ki,

Nehr-i Tuna'nın Eflak tarafından mukaddemâ kayd olınan kırkar hatve şurûtı bundan mukaddemce Silistre nâzırı ile vâkı' olan niza' zımnında gereği gibi teftîş ve tefahhus olınup şurût-ı mezbûrın kaydları Eflak'dan ref' ve ilgâ ve bu husûs için cümleye hitâben kat'ıyyü'l-medlûl emr-i şerîfim dahi sâdır olmuşiken hâlâ Zıştovi ve Niğbolı voyvodaları bu infi'âl ile yine Eflak tarafına tasallutdan keff-i yed eylemediklerinden mâ'adâ Özi kal'asına me'mûr Rum-ili ve Özi Eyâleti sipâhileri Eflak yakasına uğradılmayup İsakçı ma'berinden imrâr olınmalarıçün tenbîh ve te'kîdi hâvi sâdır olan emr-i şerîf hâlâ Eflak nizâmına me'mûr Sertunayî İbrahim -zîde mecduhû- tarafından çavuşân mübâşeretleriyle ve mehâkimde tescîl ve cümle ümenâ ve zâbitâna ekîden tenbîh olınmışiken voyvoda-i merkûm ve Silistre nâzırı tarafından mensûb olan Tutrakan eminleri bir dürlü memnû' ve mütenebbih olmayup voyvoda-i merkûmlar garaz icrâsı ve Tutrakan eminleri dahi geçid akçesi ahz için zuhûr iden sipâhilere kulaguz koşup doğru Bükreş'e irsâl ve Boğdan hudûdına varıncaya değin yemîn ve yesârda vâkı' olan Eflak karyelerine ve kasâbalarına bi'l-küllîye perîşân ve murûr iden sipâhiler mezbûrların ruhsatlarıyla murûr eylediklerini alenen takrîr ve ma'iyyetlerine ta'yîn

olunan kulaguzlar ahz ve istintak olduklarından yine Zıştovi voyvodası ta'yîn eyledi deyü cevâb virüp sipâhilerin murûrlarından Eflak voyvodasına ve re'âyâ fukarâsına vâkı' olan gadr ve hasâretin hadd ü pâyânı olmadığı resîde-i sâmi'a-i hümâyûnum ve Zıştovi nâ'ibinin i'lâmında dahi ma'lûm-ı mülûkânem olup emr-i şerîfim itâ'at ve inkıyâd eylemedikleri için ibreten li'l-gayr haklarından gelmek lâzım gelmişiken fi-mâ ba'd emr-i şerîfime mugâyir vaz' u hareketden mücânebet eylemek üzere tenbîh-i ekîd ve zecr-i şedîd eylemek şartıyla töhmetlerinden iğmâz olındığı ma'lûmunuz olmak için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfem müciblerince Özi ve Hotin kal'alarına me'mûr olanları İsakçı ma'berinden gayrı mahalden ubûr ve Eflak ve Boğdan'a murûra bi-vech-i mine'l-vücûh müsâ'ade ve ruhsat göstermemek üzere voyvoda emin-i merkûmlar tarafınız[dan] tenbîh-i ekîd olunub şöyle ki mütenebbih olmadıkları sûretde haklarından gelineceğini kendülere tefhîm birle mazmûn-ı emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına ziyâde takayyüd ve ikdâm ve iğmâz ve müsâmahadan ittikâ tâm eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i Ra Sene [1]178

[50]

98

Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı İbrahim -zîde mecduhûya- ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Bundan mukaddem şeref-yafde-i sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücibince nâkısü'l-vezn ve mehâsır-ı maksûs zuyûf akçenin revâcı bi'l-cümle memâlik-i mahrûsemden men' olunmak üzere kat'ıyyü'l-medlûl evâmir-i şerîfem ısdâr ve memâlik-i mahrûseme neşr ve iş'âr ve Eflak ve Boğdan'a dahi mahsûsan emr-i şerîfim irsâl olunup ehl-i irz zümresinden olan tüccâr emr-i şerîfime imtisâl eyleyüp lâkin memleket-i Eflak'da geşt ü güzâr üzere olan yaramaz makûlelerin re'âyâ fukarâsına sâ'ir vechle vâkı' olan cevri ve hasâret ve zulm ve ta'addîlerinden başka etraftan cem' ve tedarük eyledikleri zuyûf ve maksûs akçeyi Eflak'a götürüp re'âyâyâ cebren ve kahren tevzî' ve re'âyâ dahi mâl-ı mîrîleri cem'ine me'mûr tahsîldârlara bu makûle zuyûf akçeyi teklîf idüp alınmadığı sûretde sâ'ir akçe tedârüki ile edâ-yı mâl-ı mîrîlerine kudretleri olmadığından bu keyfiyyet tahsîl-i mâl-ı mîrîden usret ve meşekkati ve hasâreti müstelzim olduğu sem'-i mulûkâneme vâsıl olup mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim

mûcibince emr-i memnû' dahi küllîyyen men' ü def' olunması fermânım olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i şerîfem mûciblerince memleket-i mezbûrede nakisü'l-vezn ma'sûş ve maksûs akçeyi redd için küllîyyen men' ü def' eylemeğe bi'd-defe'ât ihtimâm ü dikkat ve memnû' olmayup mugâyir-i emr-i hümâyûnum yine zuyûf akçe getirüp re'âyâya teklîf idenler her kim olur ise olsun bi'l-ittifâk ahz ve muhkem te'dîb ve gûşmâllerini icrâ ve tenfîz iderek re'âyâ fukarâsını bu gûne teklîf ve gadrдан himâyet u sıyânet eyleyüp min-ba'd nukûd-ı zuyûf ve maksûsun memleket-i Eflak'da revâcına ruhsat ve müsâ'ade göstermekden begâyet tevakkî ve mucânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i Ra Sene [1]178

99

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Beher sene orakçılık için Eflak ve Boğdan'dan etrafa gönderilen re'âyânın hitâm-ı maslahatda ücretleri yedlerine virilüp girü meskenlerine i'âde ve irsâl olunmak husûsu sudûr iden evâmir-i şerîfemde mastûr iken vardıkları mahallerin a'yân ve ahâlîsi re'âyâyı Eflak'ı yerlerine avdete salıvirmeyüp karye ve çiftliklerinde iskân ve bu takrîble beher sene re'âyâyı Eflak etraf ve eknâfa perîşân ve eyâdî-i mütegalibeye giriftâr oldukları gelenlerin takrîrlerinden sem'-i hümâyûnuma vâsıl olmağla orakçılık için Eflak'dan ihrâc ve avdetden men' olunan Eflak re'âyâsı her ne mahalde ve kimin taht-ı yedinde bulunur ise ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle bulundıkları yirlerden alâ eyyi hâl ihrâc ve Eflak'a nakl ve iskân olup ve fi-mâ ba'd her bir kazâyâ ne-mikdâr orakçı re'âyâ iktizâ ider ise vakt-i hasatdan mukaddem bi-avnihi-te'âlâ cümle ahâlî-i kazâ tarafından ikişer adam vekîl nasb ve taraf-ı şer'den senediyle tarafına gönderüp ol-sened mûcibince taleb eyledikleri re'âyânın mikdârını mübeyyin sana sened virüp ol-mikdâr re'âyâ icâleten ihrâc ve hitâm-ı maslahatlarında ücretleri yedlerine tamâmen i'tâ olındıktan sonra cümlesini derhâl girü Eflak'a i'âde ve irsâl olup bir neferi girü kalur ise ol kazâ ahâlîsine buldırılmak şurûtına dâ'imâ ri'âyet ve beher sene bu nizâm üzere amel ve hareket olunmak için orakçı re'âyâsının varageldikleri kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitlerine hitâben başka emr-i şerîfim sâdır olmağla i'lâm-ı hâl için sana dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmın oldıkda sen

dahi vech-i muharrer üzere amel ve hareket ve hilafından begâyet tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâ'il R Sene 1178

Bir sûreti dahi,

Özi vâlisine ve Vidin muhâfazına vesâ'ire yazılıp zahîre defterine kayd olunmuşdır.

100

Bâ-fermân-ı âlî Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Abid dimekle ma'rûf şakî kendü hâlinde olmayup fukarâ-yı ra'iyetin emvâl ve â'râzına ta'arrûz âdet-i müstemirresi olduğundan bu def'a Armeş kazâsına tâbi' Bonyul karyesinden Kostantin nâm zimmîye sende alacağım vardır deyü üzerine musallat ve bir-vech üzre refikleriyle müttefikân mesfûrın beş re's hayvanâtını ve bir nefer kızını cebren ve kahren ahz ve gasb ile götürüp bu misüllü şekâveti hasebiyle bulunduğu mahalde ahz ve hakkında lâzım gelenin icrâsıyla şekâveti âdet ider rüfekâlarının tahrîrleri mühim olmakla yedinde olan evâmir-i aliyye ve mükâtebât mantûkları üzere şakî-i mezbûrları bulunduğu mahalde ahz ve hakkında lâzım gelen icrâ eylemen bâbında () ile irsâl olunmuşdır. İmdi vusûlından vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve ser-i mü kusûr ve tekâsülden ve mezbûreden fukarâ-yı ra'iyetin bir ferdine bu misüllü zarar ve hasâret vukû'a gelmemesine ziyâde i'tinâ ve nezâret ve ihtimâm-ı tâm eyliyesin deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçeri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i R Sene [1]178

[51]

101

Eflak vilâyetinin mukâbili ve civârında ve nehr-i Tuna sevâhilinde vâkî' Vidin ve Niğbolı ve İbrâ'il ve Kulle vesâ'ir beldân ve kasabât ve nevâhide olan kuzât ve nüvvâba ve zikr olınan mahallerin yeniçerileri zâbitlerine hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın ale'd-devâm şen ve âbâdân olması ve matlûb-ı mülûkânem olduğına binâ'en nizâmın halelden sıyâneti ve tahsîl-i nizâm ve intizâmı zımnında mütegalibe ve eşkıyânın derûnından bi'l-küllîyye tard u ihrâclarıçün hâlâ Eflak'da mukîm Turnacıbaşı Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- bundan mukaddemce bâ-emr-i hümayûn-ı şevket-makrûn hâssaten mübâşir ta'yîn ve irsâl olunup ancak Eflak ve Kara Eflak'da olan yaramaz ve şekâvetbaşılarının turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhin yedinde olan evâmîr-i şerîfe ve ocak mektûbiyle ahz ve te'dîb ve gûşmalleri husûsına ibtidâr eylediği ol-makûlelerin hakkında evâmîr-i şerîfenin takayyüd ve icrâsı husûsında i'ânet ve ihtimâmınız ve temşiyet-i umûr-ı me'mûresiçün tarafınızdan vurûd iden tahrîr ve ihbârına iltikât ve müsâ'ade ile yek derûn-ı vifâk ve ittihâd olmanız matlûb ve hilâfına hareketden mes'ûl ve mugâyir olacağınız ma'lûmınız olmak için sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince irsâl olmuştur. İmdi vusûlunda fermân-ı âlî mûcibince amel ve hareket ve icrâ ve infâzına sa'y u dikkat ve hilâfına hareketiniz ve eşkıyâ ve yaramaza ruhsat ve ferce birle turnacıbaşı-i mûmâ-leyhin matlûb ve iltimâsına adem-i iltikât birle rehâvet ve kusûrlarınız ve iğmâz ve tekâsüllerinizi ihbâr ider olur ise cevâba kâdîr olamayup mu'âhaze ve mu'âteb olacağınızı bî-iştibâh bilerek âna göre amel ve hareket ve ser-i mû kusûr ve rehâvetden her biriniz hazer ve mücânebet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmıştır.

Fi Evâ'il-i R Sene [1]178

102

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Biraz müddetden berü Vidin ve Niğbolı yamakânı Eflak ve Kara Eflak'a istilâ ve hırsız ve haram-zâde ve hazele gürûhı dahi anları göresin dâ'imâ memleket-i merkûmede geşt ü güzâr ve şekâvetleri hasebiyle birbirlerini katl ve i'dâm ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelecek zehâyir-i mütenevvi'ayı tüccâr gelmezden mukaddem kıymet-i rahîsa ile cebren re'âyâdan devşirüp ve iddihâr ve bi-nefsihî Âsitâne-i Sa'âdetim'e getürecek tüccâra ziyâde kıymet ile bey' sevdâsında olduklarından beynlerinde dâ'ir gavga ve kıtâl zuhûr idüp gerek zehâyir-i mütenevvi'ayı noksân bahâ ile almağa ve gerek ol-vechle vukû' bulan katil töhmeti re'âyâyâ azv u isnâd ile fukarâ-yı ra'iyete gûnâ gûn mazarrat ve ezîyetleri zuhûr iylediğinden gayrı ehl-i ırz olup bi-nefsihî Âsitâne-i Sa'âdetim'e

Eflak'dan zehâyir-i mütenevvi'â nakliyle me'lûf olan tüccârın eşkıyâ ve hazeleden fark ve temyîzi mümkün olmayup lede't-tecessüs nezd-i mülûkânemde zâhir ve ayân olduğına binâ'en yamakânın vesâ'ir hazele ve eşkıyâ gürûhının küllîyyen tard ve ib'âdlarıyla iktizâsı üzre nizâmılarına bu def'â eğerçe irâde-i kat'îyye-i hüsrevânem ta'alluk idüp ancak ticâret husûsunun dahi aded-i mü'ayyeneye hasr ve tahsîs ve taht-ı nizâm-ı müstahsineye derc ve idhâli bundan böyle ticâret bahânesiyle memleket-i merkûma zümre-i eşkıyânın duhûlden tehâşilerine ve tüccâr ve re'âyânın ale'd-devâm râhat ve emnîyyet ile kâr ü kesb eylemelerine sebep olacağı meczûm ve âşıkâr olmakla imdi sen ki oyvoda-i mûmâ-ileyhsin Eflak memleketinden zehâyir-i mütenevvi'âyı mübâya'a ve bi-nefsihî Âsitâne-i Sa'âdetim'e nakl için ehl-i ırz tüccârı tecessüs birle kazâ be kazâ ahâlî-i memleketden ma'rifetinle kemâl-i ihtimâm ü dikkat tâm iderek sû'âl ve ba'de't-teftîş ve el-tefahhûs ism ü şöhretlerini mübeyyin hakîkati üzere defter idüp defter-i mezbûr tashîh ve temyîz birle nizâmı virilmek için bir an akdem Der-i devlet-medârıma takdîm ve tesyîre ibtidâr eylemen bâbında.

Fi Evâ'il-i R Sene [1]178

103

Bundan akdem emr-i şerîfimle Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim - zîde mecduhûya- hüküm ki,

Kilâr-ı âmirem mesâbesinde olan Eflak ve Kırayova memleketinin ale'd-devâm umrânî ve nizâmının halel-i tatarukından sıyâneti matlûb-ı mülûkânem olduğu bundan mukaddemce şeref-yafte-i sudûr olan emr-i hümâyûn-ı itâ'at-makrûnum mûcibince me'mûriyetini hâvi ve ba'dehu tahsîsi nizâmında sana ruhsat-ı kâmileyi ve te'kîd ve ihtimâmı muhtevî sudûr iden evâmir-i celilü's-şân ve müta'addid ocak mektûblarından ma'lûmın ve senden her halde âsâr-ı hamîyyet ve hıdemât-ı pesendîde me'mûl ve muktezâ-yı me'mûriyetine fehm ve idrâk ider makûlesinden olduğın dahi mücerreb ve bedîdâr olup ancak bu hilâlde ol-havâlîden tevârüd idenlerden keyfiyyet-i hareketin herbâr bu cânibden tecessüs ve ta'arrûz olunmakta olduğına binâ'en eşkıyâdan memleketi tathîr ile tahsîl-i emn ü refâh-ı zu'afâ-yı ra'îyyetin husûsında mebzûl olan ruhsat ve irâde-i kat'îyyeyi hâvi sâdır olan evâmir-i şerîfemin infâz ü icrâlarından ba'zı mülâhazaya binâ'en henüz ihtimâm üzre hareket itmeyüp kusûr ve fütûrını haber vermeleriyle icrâ-yı me'mûriyetinde sana vesîle-i suhûlet ve takvîyyet-i pâzu-yı

hamiyyetin olmak için Eflak ve Kırayova'da ikâmet eylemek üzere ocakdan küçük çavuş Ebubekir -zîde mecduhû- dahi irsâl olındığı ma'lûmın olmak için sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince irsâl olunmuşdur. İmdi mûmâ-ileyhin me'mûriyetden maksûd itmek dahi husûsını serhadler zâbitânı ile müzâkere ve tertîb ve Der-sa'âdetime takdîm için olup senin me'mûriyetin kemâ kân yine senden matlûb ve maksûd idüğün bildirip ve iştibâh-ı ma'lûmın oldıkda yedine virilen evâmir-i şerîfemi tenfîz ve icrâda ser-i mû kusûr ve fütûrın mesmû' olmamak vechle kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve bu maksûd pezîrâ-yı husûl olunca Kara Eflak'da ikâmet için me'mûr olan mûmâ-ileyh ile muvâfakat ve ser-i mû hilâfından ziyâde tehâşi ve mübâ'adet eyleyesin deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i R Sene [1]178

[52]

104

Hâlâ ocakda küçük çavuş olup şeref-yafte-i sudûr olan emr-i hümâyûn mûcibince bu def'a Eflak cânibine me'mûr olan Ebubekir ve Niğbolı kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti Turnacıbaşı () -zîde mecduhûmâya- ve muhâfaza-i mezbûrın ocak ihtiyârları ve ehl-i irz agavât vesâ'ir zâbitân -zîde kadruhûma- hüküm ki,

Eflak ve Kara Eflak memleketi Âsitâne-i Sa'âdetimin kilârı mesâbesinde olup ahâlî ve re'âyâsına ser-i mû âzürde ve rencîde vukû'ı infi'âl-i tab'-ı hüsrevânem iken Vidin ve Niğbolı yamakları vesâ'ir ol-havâlînin askerinin iddi'âsını iden yaramaz makûleleri Eflak ve Kara Eflak'a duhûla mübâşeret ideliden berü envâ'-ı zulm ve hasâretleri bedîdâr olduğına binâ'en üç dört sene de bir def'a ekîd ve şedîd evâmir-i aliyyem ısdâr ile mübâşirler irsâl ve hatta üç sene mukaddem Der-aliyyemde hâlâ Cebecibaşı el-Hâc Mehmed ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağında Kulkethüdâsı Hüseyin -dâme mecduhûma- mübâşir ta'yîn ve mevâli-i izâmdan Mevlânâ Girîdî el-Hâc Ahmed -zîdet fezâ'ilühû- müvellâ nasb ve varup yamakân vesâ'irin odaları ve kışlakları hedm ve alâka ve medhalleri küllîyyen kat' ve rişte-i nizâ'ları dahi hasm olınarak cümlesi tard u ihrâc ve me'mûr oldukları muhâfazalara sevk ve irsâlleri husûsında itâ'atleri ve inkıyâd-ı emr-i hümâyûnuma ahâlî ve zâbitân-ı serhad dahi ihtimâm ve neferâtları serhadlerine celb ve ahd u mîsâk eylediklerini müş'ir senedât virüp serhaddât-ı mansûre-i muhâfaza

ile böyle hizmet-i celîye me'mûr olan guzât-ı muvahhidîn ve ehl-i irz ocağ-ı âmirenin şân ve erkânını fehm idenler egerçe emr-i hümâyûnuma imtisâl idüp hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûn hareketde bulunmayacakları cümle indinde müselleme ve âşikâr bir halde olup ancak bazı kendüye bilmezler ve mutlakâ icrâları mel'anet kasdıyla ol-havâlîde ikâmet iden sâ'ir mahal ahâlîleri Vidin ve Niğbolı yamaklığı iddi'âsıyla Eflak ve Kara Eflak'a tecemmü' ve kemâ fi'l-evvel icrâ-yı mel'anet ve fukarâ-yı ra'iyete îsâl-i mazarrat üzre oldukları bundan mukaddemce dahi sem'-i mülûkâneme lâhik olmakdan nâşi hâlâ Eflak'da mukîm Turnacıbaşı Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- Turnacıbaşı Memiş -zîde mecduhûdan- sonra mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur ol-vechle tecemmü' idenlerin derûnlarına serseri gezer eşkiyâ dahi karışıp anlar dahi yamaklık iddi'âsını idüp bu takrîb ile beyinlerinde yamakânın fark ve temyîzi mümkün olmadığı mesmû' olduğına binâ'en yamaklık ve askerîlik iddi'âsında olan kimler olduğu ve kangı serhadden oldukları bilinüp âna göre hareket olunması lâzım geldiğine binâ'en hâlâ ocakda küçük çavuş olan mûmâ-ileyhin ocaklunuz ma'rifetiyle intihâb ve bu husûsa me'mûriyet ile ol-tarafa irsâl olunmuşdur. Siz ki muhâfaza-i mezbûrede yeniçeri zâbiti vesâ'ir agavât ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz cümlelerin selâmet-i hâli emr-i ulu'l-emre itâ'at ile olduğunda kimesnenin iştibâhı olmayup husûsan sizler ocağ-ı âmiremin emekdârân ve şân ve nâmusını fehm ider muhâfaza-nîşîn-i serhadd-i islâmiye olmanız ile cümleden akdem itâ'at-i emr-i ulu'l-emr vâcibe-i zimmetiniz olmakla me'mûr-ı mûmâ-ileyh ile ittifâk ve ittihâd iderek bend ve nasihata i'tibâr birle bundan mukaddemce ikinci çukadâr vesâtatıyla vurûd iden emr-i şerîf ve mektûb mûcibince Vidin yamakları ve ahâlîsinden hilâf-ı emr-i hümâyûnum Eflak ve Kara Eflak'da ikâmet idenleri himâyet ve ketm dâ'iyesine düşmeyüp itâ'at-i emr-i âlî ile esâmi ve şöhretler ile defter idüp Der-aliyyeme irsâliyle emr-i şerîfe ve ocağınıza inkıyâd ve imtisâlden sür'at-i cidd ü tâm ile da'vât-ı hayriyye-i şâhâneme nâ'il olmağa sarf-ı maddî eyliyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin şeref-yafte-i sudûr olan emr-i hümâyûn mûcibince bu husûsa me'mûr kılınmışsındır. İmdi işbu emr-i şerîfle mu'accelen bu taraftan hareket ve sana tenbîh olunduğı üzre ibtidâ Vidin ve Niğbolı'ya varup zâbitân ve agavât muvâcehesinde kırâ'et ve irâde-i mülûkânemi kendülerine tefhîmden sonra doğru Kara Eflak'a varup ikâmet ve sirren ve alenen tefahhus ve teccüss iderek matlûb olan defteri tahrîr ve Der-aliyyeme irsâl ve ba'dehu ne güne emr-i şerîfim sâdır olur ise mûcibile amel ve harekete mübâderet ve hilâfından mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın. İmdi vusûlunda sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince amel ve hareket ve icrâ ve infâzına her biriniz ziyâde dikkat ü ihtimâm tâm

eyleyüp ser-i mû hilâfindan begâyet hazer ve tehâşi eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâ'il R Sene [1]178

Bir sûreti,

Yine Çavuş-ı mûmâ-ileyh Ebubekir ve Vidin kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti Turnacıbaşı () ve muhâfaza-i mezbûrın ocak ihtiyârları ve ehl-i ırz agavât ve zâbitânına bâ-mektûb-ı ocak ber-vech-i meşrûh.

105

İşbu emr-i şerîf tekrâr tebdîl ve tashîh olındığı vech üzere yazılmışdır.

Niğbolı kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan () -zîde mecduhûya- ve muhâfaza-i mezbûra me'mûr agavât vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Macar hudûdına muttasıl olan Kırayova memleketi bundan akdem bi-inâyeti'llâhi te'âlâ feth ve teshîr ile memleket-i Eflak'a izâfe ve ilhâk olındıkda otuz iki bin mikdârı mevrûd hânesi ve buna kıyâsen re'âyâ-yı vâfinesi mevcûd iken Vidin ve Niğbolı serhaddâtı yamakları vesâ'ir ol-havâlînin ahâlîleri memleket-i mezbûreye duhûl ve icrâ-yı tagallüb birle re'âyâyı rencîdeye mübâşeret ideliden berü vâfir hanesi Macaristan vesâ'ir mahallere firâr ve perîşân oldukları müttehakkık ve âşikâr olmakdan nâşi ol-vakitlerden bu âna gelince üç senede bir def'a mahsûsan evâmir-i aliyyeler ısdâr ve mübâşir ta'yîn ve ırsâl ve kimi kal'a-bend ve kimi tertîb-i cezâ olarak tard ve def'lerine ibtidâr olınageldüğü mukayyed olan nice nice evâmir-i şerîfeden zâhir ve hüveydâ olup ancak tard u ihrâc olunanların ekseri Vidin ve Niğbolı yamaklarından [53] olmaları hasebiyle bir müddet Vidin ve Niğbolı'ya varup sakınup mübâşirlerin avdeti zuhûrında birer ve ikişer yine duhûl ve bilâ-esâmi serseri gezer hırsız ve haram-zâdeler dahi ol-makûlelere peyrev ve refik olup cem'iyet ile icrâ-yı şekâvet ve fezâhata cesâretleri ma'lûm-ı şâhânem olmakdan nâşi üç sene mukaddem Eflak ve Kırayova re'âyâsından hesâbları ve ahz ve i'tâ ve mu'âmelâtları küllîyyen kat' ve hasm ve oda ve kışlaklarının hedmi ile bir neferi girüye kalmamak şartıyla cümlesi tard u ihrâc olınmışiken emr-i hümâyûnuma itâ'at ve inkıyâd olunmadığından yine Eflak ve Kırayova'ya duhûl ve istîlâ ve zulm ve ta'addîlerinden re'âyâ âciz ve fûrû-mânde

oldıkları bundan mukaddemce dahi sem‘-i hümâyûnuma lâhık ve tecessüs ve tefahhus birle tahkik olduğına binâ‘en Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- mahsûs mübâşir ta‘yîn ve irsâl olduğundan gayrı mukaddemâ sâdır olan emr-i şerfime muhâlif Eflak memleketine varmak dâ‘iyesinde olan Vidin ve Niğbolı ve İbrâ‘il yamaklarına vesâ‘irlerine zâbitleri tarafından izin tezkeresi ve kağıd virilmek husûsunun def‘ ü ref‘ine ve ol-misüllü mugâyir-i emr-i hümâyûn Eflak ve Kırayova'da tecemmü‘ olanların tard u ihrâc ve nizâmlarına irâde-i mülûkâneme ta‘alluk eylemekden nâşi şeref-yafte-i sudûr iden fermân-ı celilü‘ş-şân mûcibince () irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda siz ki Niğbolı kal‘ası yeniçeri zâbiti ve ocak ihtiyârları vesâ‘ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fi-mâ ba‘d Niğbolı yamaklarından ve ahâlîsinden bir ferдин yedinde zâbita tezkeresi ve mektûbı bulunup Eflak'da ve Kara Eflak'da ahz olunurlar ise mektûb ve tezkere viren zâbitin ve şefâ‘at birle ruhsat alıviren kimesneler fermân-ı hümâyûnuma mugâyir harekete cesâret eyledikleri için bilâ-haklarından gelineceği cümlenizin karîn-i nasîbiniz oldıkda âna göre fikr ve mülâhaza ve neferâtınızı zabt u rabt ve ihtimâm ve ser-i mü kusûr ve tehâvünden hazer ve mübâ‘adet eyleyesiz deyi bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu‘allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- i‘lâm itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olınmak için yazılmışdır.

Fi Evâ‘il-i R Sene [1]178

Bir sûreti,

Vidin kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbitine ve muhâfaza-i merkûmede mukîm ocak ihtiyârları ve ehl-i irz zâbitân ve agavâta bâ-mektûb-ı ocak ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti,

İbrâ‘il ve Silistre ve Yergöğü ve Kulle kılâ‘ı muhâfazalarında ve ol-havâlîde vâkı‘ yeniçeri zâbitine ve zikr olunan mahallerde mukîm ocak ihtiyârları ve agavât vesâ‘ir zâbitâna () bâ-mektûb-ı ocak ber-vech-i meşrûh.

106

İşbu emr-i şerîfim tekrâr tashîh ve târîhi tecdîdiyle tebdîl olunmuşdur.

Hâlâ Vidin muhâfızı vezîre hüküm ki,

Âsitâne-i Aliyyemin kilârı ve mülk-ı mevrûsum olan memleket-i Eflak'a mülhak Macarlu ile hem-hudûd olan Kara Eflak memleketi bundan akdem hîn-i feth ve

teshîrinde otuz iki bin mikdârı mevrûd hânesi ve buna kıyâsen derûnında re'âyâ-yı kesîresi mevcûd ve ma'mûr iken Vidin ve Niğbolı yamakları vesâ'ir ol-havâliniz ahâlîleri duhûle mübâşeret ideliden berü vâfirî Macaristan tarafına vesâ'ir etraf ve eknâfa firâr ve perîşân ve bâkileri dahi za'îfü'l-hâl olduklarına binâ'en şer ve fesâd ve mezâlim ve ta'addîyâtlarından zu'afâ-yı ra'îyyeti tahlîs ve sıyânet için ol-vakitlerden bu evâna gelince üç dört senede bir def'a mahsûs evâmîr-i şerîfe ısdâr ve mübâşirler ta'yîn ve irsâliyle erbâb-ı fesâd ve tagallübün kal'a-bend ve tertîb-i cezâlarına mübâderet olunarak tard ve teb'îd olınagelüp lâkin eşhâs-ı matrûde biraz müddet Vidin ve Niğbolı serhadlerinde sakınup mübâşirlerin akîb-i avdetlerinde yine duhûla cesâret ve bilâ-esâmi serseri gezer hırsız ve hazele gürûhı dahi ânlarâ refîk ve peyrev olarak tecemmü' ve peyrev ve icrâ-yı tagallüb ve şekâvet eylediklerine binâ'en üç sene mukaddem hâlâ cebecibaşı el-Hâc Mehmed ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçeri ağası Hüseyin -dâme mecduhûma- mübâşir ta'yîn ve hâlâ mevâli-i fihâmdan Mevlânâ Girîdî el-Hâc Ahmed -zîdet fezâ'ilühû- müvellâ nasb ve irsâl olındıklarından Eflak ve Kırayova'da ihdâs eyledikleri odalar ve kışlakları küllîyyen hedm ve tahrîb ve cüz'î ve küllî alâkaları kat'ı ile cümlesi tard u ihrâc olınmışlar iken muhâfaza-i serhadde me'mûr olan zâbitânın zabt-ı neferâta adem-i ihtimâmları ve itâ'at-ı emr-i âlî etmeğen yaramaz makûlesinin te'dîb ve gûşmâlleri icrâsında tekâsül ve iğmâzlarından nâşi ke'l-evvel yine Eflak ve Kara Eflak'da cem'iyet peydâ ve gûnâ gûn şekâvet ve şenâ'ata ictirâ eyledikleri bundan mukaddemce dahi resîde-i sem'-i mülûkânem olmak hasebiyle tekrâr turnacıbaşı mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuş idi. Ancak ta'yîn olunan mübâşirlerin tenfiz-i umûr-ı me'mûreleri serhaddât zâbitânı ve agavâtının ve bâ-husûs muhâfaza-nîşîn olan vilâyetin avn u i'ânetlerine mevkûf idüğü bedîhî ve âşikâr olmağla sen ki vezir-i müşârûn-ileyhsin eslâfin misüllü kusûr ve iğmâz itmeyüp memleket-i merkûmeyi ve re'âyâsını ve vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan sıyânet u himâyet husûsına bezl-i nakdîne-i himmet ve turnacıbaşı-yı mûmâ-ileyhin temşiyet-i umûr-ı me'mûresine bâ'is hâlâta dikkat ve i'ânet birle memleket-i merkûmede bundan sonra eşkıyâ ve yaramaz nâmı mesmû' olmayacak vechle tahsîl-i nizâmına sa'y u gayret-i tâm eylemen senden matlûb-ı mülûkânem olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olmuştur. İmdi memleket-i mezbûrenin ale'd-devâm umrânîyeti ve re'âyâsının râhat ve emniyyeti matlûb-ı mülûkânem olduğunı bilerek ile'l-an emr-i şerîfime mugâyir Eflak ve Kara Eflak derûnlarında ikâmet eyleyenlerin ibreten li's-sâ'irîn bilâ-emân haklarından gelinmek lâzım ve bunda ruhsat gösteren zâbitânın dahi te'dîb olınmaları muktezî iken fî-mâ ba'd neferâtlarından bir ferdin Eflak ve Kara Eflak'a duhûl eylemelerine ruhsat

göstermeyüp ve izin kâğıdı ve mektûb virmemek üzere bu def'a iğmâz ve yalnız nüsh ü bend ile iktifâ olındığını ve bundan sonra mugâyir-i emr-i hümâyûnum hareketleri ve ruhsat virildiği mesmû' olunur ise muktezâsı üzere hareketden iğmâz ve kusûr olunmayacağı kendülerine bir hoşça tenbîh ve telkîn ve bu husûsda dâ'imâ sen dahi i'tinâ ve nezâret ve tenbîhât-ı mülûkânem üzere amel ve hareket idüp ednâ kusûr ve iğmâzdan tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fi Evâ'il-i R Sene [1]178

[54]

107

Vidin muhâfızı vezîre ve Özi vâlisi vezîre ve Zıştovi ve Niğbolı ve Silistre ve Adalar ve Hırsova ve İbrâ'il vesâ'ir kuzât ve nüvvâba ve zâbitâna hüküm ki,

Yüz elli beş senesinde memleket-i Eflak'ın kadîmî re'âyâsı ve kıbtileri perîşân olduklarında buldukları mahallerden kaldırılıp Eflak'a nakl ve ircâ' olunmak üzere yüz elli altı senesinden kat'ıyyü'l-müfâd sâdır olan emr-i şerîf mûcibince Eflak'ın re'âyâsı vatanlarına i'âde ve ircâ' olunur iken birkaç seneden berü memleket-i mezbûrenin ihtilâl-i nizâmı sebebiyle perîşân olan re'âyâ ve kıbtilerin buldukları yerlerden ihrâc ve girü ircâ' ve iskânları husûsına ihtimâm olunmamakdan nâşi sevâhil-i Tuna'da vâkı' Zıştovi voyvodası ve Niğbolılı Çolak Ahmed vesâ'ir mahallerin a'yân ve erbâb-ı tagallübü icrâ-yı tagallübe firsad olup taraflarından otuzar kırkar haşerât gürûhı hilâf-ı evâmir-i aliyyem derûn-ı Eflak'a ta'yîn ve her biri kendülere semt olan kurâ-yı Eflak'ın re'âyâsını âlet-i harb ile tahvîf iderek mesken ve me'vâlarını terk itdirüp taht-ı yedlerinde olan kurâ ve çiftliklere götürüp iskân ve bu vechle re'âyâ-yı Eflak'ın kati vâfiri eyâdî-i mütegalibeye giriftâr ve perîşân olduğundan her bir kazânın mâl-ı mîrî mukayesesi noksân olup ve iğmâz olduğu halde gitdikçe dahi ziyâde mâl-ı mîrînin kesr bulacağı zâhir olmakla Eflak'ın re'âyâ ve kıbtileri Der-aliyyemden mübâşir ta'yîniyle Eflak voyvodası ma'rifetiyle buldukları yirlerden alâ eyyi hâl ihrac ve girü Eflak'a nakl ve ircâ' olınmaları lâzım ve mühimm olduğunu hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l hâyr- arz-ı hâliyle istirhâm eylediği ecilden istid'âsı ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vüzerâ-yı müşârun-ileyh vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle memleket-i Eflak'ın re'âyâsı ve kıbtileri taht-ı hükümet ve

kazânızda her ne mahalde ve kangı kışlak ve çiftlikde bulnurlar ise kimesneye ta'allül ve tereddüd itdirmeyerek Eflak voyvodası ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân hâlâ oldukları yirlerden bilâ-tereddüd ihrâc ve kaldırılıp girü Eflak'a nakl ve iskân itdirilmek husûsuna bi'l-ittifâk cümleliz mezîd-i sa'y ve ihtimâm ve ihrâc ve iskânlarında ta'allül ve ta'annüd idenleri ve ketm ve ihfâ kaydında olanları tahzîr ve teşdîd ile bir ferdi bir mahalde kalmamak vechiyle Eflak'ın re'âyâ ve kıbtilerinin cümlesini girü Eflak'a i'âde ve iskân itdirilüp bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirmekten ve emr-i şerîfimin tenfiz ve icrâsında ser-i mü rehâvet ve iğmâz ve müsâmahadan begâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]178

108

Bâ-fermân-ı âlî Eflak nizâmında me'mûr Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Öteden berü zümre-i eşkıyâ ve hazeleden Çolak Mehmed dimekle ma'rûf şekavet-pîşe mukaddemlerde bir tarikle memleket-i Eflak'da beşlü ağası oldıkda zümre-i eşkıyâya ruhsatı ve kemâ fi's-sâbık fukarâ-yı ra'iyete zulm ve gadr ile şekâvet ve mazarratı sebebiyle beşlü ağalığından ihrâc olınalıdan berü evvelkiden ziyâde re'âyâyâ îsâl-i mazarrat kasdına sülûk birle şekâvetde kendüye mânend hevâdârları olan ser-cumhûr-ı eşkıyâdan altmış dört cemâ'at neferâtından Kurtuloğlu Hacı Halil ve Kulleli? Pehlivânoğlu Mehmed ve Topal Alioğlu Oğuş ve Niğbolılı Kantarcı Uzun Ahmed ve Kurtul yeğeni Mollâ Hüseyin ile on bir bölüğün Gözhan? ve Eyüb ağa ve oğlu Hacı Mehmed dimekle ma'rûf mefsetet endişeler ile yek-dil ve dâ'imâ Eflak toprağına geçüp fukarâ-yı ra'iyetin bekar evlâdlarını ef'âl-i şenî'a ile i'mâl ve iğrâz ve emlâklarine ta'arrûz ve pây-ı mâl ve fukarâ-yı Eflak'ın cebr ve tagallüb ile re'âyâsını mesken-i vatanlarından ihrâc ve getirüp Kulle cânibinde peydâ eyledikleri çiftliklerine iskân ve yine Eflak toprağında zirâ'at ve hırâset itdirüp bunun emsâl-i şekâvet ve mazarratları bî-hadd ü pâyân ve hatta şakî-i mezbûr Çolak Mehmed mezkûr Topaloğlunun beş nefer şakîler vesâ'ir eşkıyâyı başına cem' ile Eflak kazâlarından Karakal? kazâsına duhûl ve envâ' şekâvet ve fezâhati irtikâb ve icrâ eylediklerinden mâ'adâ re'âyâ-yı merkûmin emvâl ve zahîrelerin gasb ve arabalara tahmîl ve Kulle cânibine nakl ve otluk ve samanlarını ihrâk-ı bi'n-nâr eylediklerine dahi kanâ'at itmeyüp icrâ-yı gâraz için bir

nefer beşlü ağasının katlini kasd iderek üzerine hüçûm ve muhârebeye cür'etleri hilâlinde mezbûr beşlü ağasının iki neferini katl ve i'dâm ve şakî-i mezbûr Çolak Mehmed yanında mevcûd eşkıyanın üç neferiyle hîn-i mukâtelede helâk olup lâkin rüfekâlarından şakî-i mezbûr Topaloğlu vesâ'irleri a'vân ve ensâr sâhibi ve şekâvetle meşhûr olmalarından nâşi havâlî-i mezbûreye îsâl-i mazarrat kasdından berî olmayacakları meczûm olmakdan nâşi fukarâ-yı ra'yyetin emn ü râhatları meslûb ve tâb ve tâkatları münkat'ı olduğu ol-taraflardan vurûd idenlerden sahîhan ve mütevâtiren haber alınup bu misüllü eşkıyâ ve hazelenin bi-eyyi hâl haklarından gelerek memleket-i mezbûrun tahsîl-i emr-i nizâmına ve fukarâ-yı ra'yyetin mezâlim ve ta'addîyâtından hıfz u hırâsetden evâmîr-i aliyye ile mahsûsan sen me'mûr kılınup derûn-ı memleketde mukîm iken erbâb-ı fesâdın bu gûne mezâlim ve bu ta'addîyâta ve mukâtele ve muhârebeye cesâret eylemeleri senin muktezâ-yı me'mûriyetine fehmi itmeyerek hareketine ve rehâvetine haml olunacak bir mevâd olduğu muhakkak ve âşikâr ve bu vechle vaz' ve kusûrun olduğu hâlde hâlin ve tebâh ve düşvâr olacağından bir dürlü şekk ve iştibâh olmamakla fî-mâ ba'd mezâmin-i evâmîr-i Aliyye mûciblerince memleket-i mezbûreyi eşkıyâ ve hazeleden tathîre sa'y-ı mâlâ kelâm ve bir dahi bu gûne rehâvet ve kusûrını iş'âr idecek fesâdın zuhûra gelmesinden ittikâ-i tâm eylemek bâbında () irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda zikr olunan meşhûr'l-esâmi şekâvet mu'tâdların esâmileri mahall-i âhara nakl ve memhûrları irsâl ve zâbitlerine dahi muhkem tenbîh ü te'kîd olındığı ma'lûmın oldıkda şöyle ki bundan sonra dahi ol-havâlînin eşkıyâ ve hazelesinden bir ehadin geldikleri vâkî' olur ise bi-eyyi hâl ahz [55] ve yedinde olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince bilâ-imhâl haklarında icrâya sa'y u ihtimâm ile sende matlûb olan hıdemât vücûda getürmeye bezl-i nakdîne-i vüs' u mecâl ve hilâfına hareketin istimâ' olunmakdan begâyet hazer eyliyesin deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evâ'il-i Ca Sene [1]178

109

Niğbolı ve Kulle kılâ'ı muhâfazalarında yeniçerileri zâbitlerine hüküm ki,

Öteden berü zümre-i eşkıyâ ve hazeleden Çolak Mehmed dimekle meşhûr şekâvet-pîşe mukaddemlerde bir tarikle memleket-i Eflak'da beşlü ağası oldıkda zümre-i eşkıyâya

ruhsatı ve kemâ fi's-sâbık fukarâ-yı ra'ıyyete zulm ve gadr ile şekâvet ve mazarrata cesâret sebebiyle beşlü ağalığından ihrâc olunalıdan berü evvelkiden ziyâde re'âyâyâ îsâl-i mazarrat kasdına sülûk birle şekâvetden kendüye mânend hevâdârları olan sercumhûr-ı eşkıyâdan altmış dört cemâ'at neferâtından Kurtuloğlu Hacı Halil ve Kulleli? Pehlivânoğlu Mehmed ve yine Kulleli? Topal Ali oğlu Oğuş ve Niğbolulu Kantarcı Uzun Ahmed ve Kurtul yeğeni Mollâ Hüseyin ile on bir bölüğün Güzhan ve Eyüp Ağaoğlu Hacı Mehmed dimekle ma'rûf mefsedet-endişeleriyle yek-dil ve dâ'imâ Eflak tarafına geçüp fukarâ-yı ra'ıyyetin bekar evlâdlarını ef'âl-i şenî'a ile i'mâl ve iğrâz ve emvâllerine ta'arrûz ve pây-ı mâl ve fukarâ-yı Eflak'ın cebr ve tagallüb ile mesken ve me'valarından ihrâc ve getürüp Kulle cânibinde peydâ eyledikleri çiftliklerine iskân ve yine Eflak toprağında zirâ'at ve hırâset itdirüp bunun emsâli şekâvet ve mazarratları bî-hadd ü pâyân ve hatta şakî-i mezbûr Çolak Mehmed mezkûr Topaloğlunun beş nefer şakîleri vesâ'ir şakîler ile Eflak kazâlarından Karakal nâm kazâyâ duhûl ve envâ'-ı şekâvet ve fezâhate irtikâb ve icrâ eylediklerinden mâ'adâ fukarâ-yı ra'ıyyetin emvâl ve zahîrelerini gasb ve arabalara tahmîl ve Kulle cânibine nakl ve otluk ve samanlarını ihrâk-ı bi'n-nâr eylediklerine dahi kanâ'at itmeyüp icrâ-yı arz için bir nefer beşlü ağasının katlini kasd iderek üzerine hücum ve muhârebeye cür'etleri hilâlide mezbûr beşlü ağasının iki neferini katl ve i'dâm ve şakî-i mezbûr Çolak Mehmed yanında olan eşkıyânın üç nefer ile hîn-i mukâtelede helâk olup lâkin rüfekâlarından mezbûr Topaloğlu vesâ'irleri a'vân ve ensâr sâhibi ve şirret ve şekâvet ile meşhûr olmalarından nâşi havâlî-i mezbûreye îsâl-i mazarrat kaydında olacakları meczûm olmakdan nâşi fukarâ-yı ra'ıyyetin emn ü râhatları meslûb ve tâb u tâkatları münkat'ı olduğu ol-taraflardan vurûd idenlerden sahîhan ve tahkîkan haber alınup memleket-i mezbûrenin re'âyâsı eşkıyâ ve zalemenin tasallut ve ta'addîlerinden masûn olmaları matlûb-ı hüsvânem idüğü sagîr ve kebîrin ma'lûmları ve ale'l-husûs eşkıyânın haklarından gelüp tard ve teb'id iderek tahsîl-i nizâmına sa'y eylemesiçün Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- me'mûr kılınup hâlâ ol-tarafda mukîm iken eşkıyâ makûlesinin derûn-ı memleketde bu gûne mukâtele ve muhârebe ve gasb-ı emvâle cesâret eylemeleri bi-eyyi hâl zâbitânın infâz-ı emr-i şerîfimde tesâmüh ve tekâsüllerinden nâşi idüğü zâhir ve nümâyân olduğına binâ'en zabitlerinin haklarında lâzım geleni icrâ eylemek iktizâ iderken fi-mâ ba'd bu makûle hilâf-ı emr-i âlî şekâvet idenlerin haklarından gelmek şartıyla bu def'a cürmünüzden iğmâz ve ancak zikr olunan meşhûr'l-esâmi şekâvet mu'tâdların esâmilerinin sâ'irlerine ibret için mahall-i âhara nakl ile iktifâ olunduğı ma'lûmınız olmak için şeref-yafte-i sudûr olan evâmir-i şerîfe mantûkları üzre memhûr

ile ma'ân () irsâl olunmuştur. İmdi vusûlünde memhûrların yedlerine teslim ve doğru me'mûr oldukları mahallere gitmelerini tenbîh ü te'kîd eyliyesiz şöyle ki yine kemâ fi's-sâbık icrâ-yı şekâvet dâ'iyesiyle evâmir-i şerîfeme adem-i itâ'atlerinden nâşi mezbûrlardan vesâ'ir ol-havâlinin hazele ve eşkıyâsından bir ehad Eflak derûnında ahz olunur ise ber mantûk-ı evâmir-i şerîfe bilâ-imhâl haklarında iktizâ ideni icrâ eylemek için nizâma me'mûr turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhe tenbîh-i ekîd olunduğı dahi ma'lûmunuz oldıkda fî-mâ ba'd ser-i mû hilâfından ve zümre-i eşkıyâya ruhsat ve cevâz gûne iğmâz ve rehâvetden begâyet hazer ve mücânebet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Ca [1]178

110

Vidin muhâfızı vezîr () paşaya ve Özi vâlisi vezîr () paşaya hüküm ki,

Bu sene-i mübârekeke memleket-i Eflak'dan ihrâc ve irsâl olunan orakçı re'âyâdan emr-i şerîfime muhâlif alınan cizye akçeleri gerek Silistre cizyedârlarından ve gerek sâ'ir cizyedâr ve zâbitândan her kim olur ise olsun re'âyânın defterleri mûcibince mübâşir ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân tahsîl ve bilâ-tereddüd girü redd ve teslim itdirilüp ba'de'l-yevm Eflak'dan ihrâc olunan orakçılardan gelişde ve gidişde voyvodalar ve cizyedârlar ve iskele eminleri taraflarından kâ'inen men kân geçid nâmı ve toprak basdı bahânesiyle vesâ'ir vechle akçe ve cizye talep itdirülmeyüp akçe ve cizye talebinde olanlar men' ü zecr olunarak orakçıların âminen ve sâlimen varup gelmelerine cümle tarafından kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve tenbîhi iktizâ idenlere mü'ekked tenbîh olup hilâfına ruhsatdan gâyetü'l-gâye [56] ihtirâz olunmak için işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharemi'nde ale'l-umûm şeref-yafte-i sudûr olan emr-i şerîfimin mefhûm ve mantûkı üzre re'âyânın defterleri mûcibince Silistre cizyedârının aldığı akçenin istirdâdı mûrad olındıkda cizyedâr-ı merkûm Silistre kâdîsıyla ittifâk ve mütesellimin dahi kendülere mehâşât birle mücerred re'âyâdan aldığı akçeyi virmemek için her bir re'âyâdan ehl-i islâmdan olmak üzre ikişer nefer şâhid isterim deyü kâdî-i mûmâ-ileyh cevâb ve bu vechle mazmûn-ı emr-i şerîfimin tenfiz ve icrâsı mümkün olmaduğundan başka hâlâ Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' olan adalar derûnlarında sâkin re'âyâ için benim mukâyesem defterine dâhildir deyü cümlesine cizye evrâkı virüp bunun emsâl-i hadden

bîrûn cevri ü ta'addîsinden re'âyâ mağdûr olup ve ale'l-husûs emr-i şerîfimin tenfizi dahi mümkün olmadığını re'âyâ müşâhede ve emniyyet ve itmînânları bi'l-küllîyye mürtefi' olmakdan nâşi sene-i âtiyede orakçıların suhûletle ihrâcları mümkün olmayup mesâlih-i ibâdın ta'tiline bâdî oldukları ve bu husûsdan vâkı' olacak itâb ve ıkâb bi-eyyi hâl emr-i şerîfime mugâyir orakçıları rencîde ve ta'cîz idenlere râci' olacağı âşikâr ve cizyedâr-ı merkûmın emr-i şerîfime adem-i itâ'ati ve isdâr ve huşûneti şimdiden ma'lûm ve bedîdâr olmakla mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan evâmir-i şerîfemin infâzı ve gerek orakçı ve gerek adalar re'âyâsından cizye nâmıyla vesâ'ir bahâne ile cüz'î ve küllî cizyedâr-ı merkûmın aldığı akçenin tahsîli senden matlûb-ı şâhânem olmağın. İmdi işbu emr-i şerîfim tarafına vusûl buldukda ber-minvâl-i muharrer gerek orakçı re'âyâdan ve gerek Eflak hudûdî dâhilinde vâkı' olan adalar re'âyâsından cizyedâr-ı merkûmın aldığı her ne mikdâr akçe ise ma'rifetin ve mübâşir ma'rifetiyle re'âyânın defterleri mûcibince alâ eyyi hâl tahsîl ve re'âyâyâ teslim birle fi-mâ ba'd orakçıya Eflak re'âyâsından ve hudûd-ı Eflak dâhilinde vâkı' adalar re'âyâsından cizye nâmı vesâ'ir vücûh-ı mutâlebâtından bir vechle bir nesne mutâlebe ve ahzı sevdâsında olmakdan tehâşi olunmak husûsu gerek cizyedâr-ı merkûma vesâ'ir tenbîhi iktizâ idenlere tekrâr mü'ekked tenbîh ü te'kîd ve re'âyâ-yı Eflak üzerlerinden cevri ü ta'addîleri küllîyyen men' ü def' ile fukarâ-yı ra'ıyyetin te'lîf ve tatmîn-i kulûberine sa'y u ihtimâm ve ser-i mû hilâfından ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan ve bu husûsa dâ'imâ nezâretten iğmâz ve müsâmahaya tecvîzden ittikâ-yı tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı C 1178

111

Vidin kal'ası yeniçeri zâbiti Turnacıbaşı Mustafa'ya ve Niğbolu kal'ası yeniçeri zâbiti Turnacıbaşı Seyyid İbrahim'e ve hâlâ ocakda bi'l-fi'l küçük çavuş olup bu def'a Kara Eflak'da ikâmete me'mûr olan Ebubekir -zîde mecduhuma- hüküm ki,

Vidin ve Niğbolu yamaklarından vesâ'ir ol-havâlinin askerîlik dâ'iyesinde olanlardan Eflak ve Kara Eflak'da olanların esâmi ve ortaları beyânıyla defterleri Der-sa'âdetime takdîm ve i'lâm olunmak bâbında bundan mukaddem şeref-yafte-i sudûr olan evâmir-i celîlü'l-ünvânıma cevâb olmak üzere zâbit-i mûmâ-ileyhanın Der-i devlet-medârıma ve bu taraftan takdîm ve tesyîr eyledikleri tahrîrâtlarında Vidin ahâlîsi kemâl-i ser-fürû ve mutâva'at birle mukaddemâ memleket-i Eflak'dan küllîyyen kat'-i rişte-i alâka olunmuş

idi. El-hâletü hâzihi memleket-i merkümede olan fukarâtınızı rûz-ı kâsım hulûlunda Vidin'e celb ve nakl ideriz deyü ta'ahhüd ve i'tirâf ve Niğbolı ahâlîsi dahi bizim Eflak ve Kara Eflak'da bir neferimiz yokdır ve eğer bulunur ise ahz ve haklarından geluriz deyü ale'l-umûm ittifâk ve ta'ahhüd eyledikleri mastûr ve münderic ve tahrîrât-ı mezbûre merfû'-ı piş-gâh-ı mu'allâm kılınup cümlesi mazhar-ı du'a-yı hayr olmuştur lâkin icrâ-yı ta'ahhüdleriyle bu hilâlde Kara Eflak cânibinin hıfz u hırâseti lâzım ve mühim ve sen ki mûmâ-ileyhsin sen ocağ-ı âmiremin kâr-güzâr ve mütebassırlarından olup hulûs-ı taviyyet birle hıdemât-ı me'mûreni vücûda getürmeğe liyâkat ve isti'dâdın nümâyân olmakdan nâşi mu'accelen me'mûr olduğın vech üzere Kara Eflak'a varup ikâmet ve Vidinlünün vakt-ı mu'âhedeleri güzerân itmekle neferâtlarını ve Vidin'e celb ve nakl eylemişler ise ne güzel fi-mâ ba'd memleket-i mezbûreye duhûlleri ve ser-i mü ta'addîleri zuhûr etmemek husûsuna nezâret eğer şimdiye kadar Vidin'e varmamış var ise Niğbolı neferâtından bir ehad bulunur ise vech-i muharrer üzere ta'ahhüdlerine muhâlif ve bi-eyyi hâl itâ'at-i emr-i pâdişâhânem ve inkıyâd-ı ocağ ve zâbitân etmeyüp tavr-ı isyânı kabûl eylemeleri lâzım geldiği âşikâr olduğına binâ'en hâlâ nizama me'mûr Eflak'da mukîm Turnacıbaşı Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- ile ittihâd ve yedinde olan evâmir-i şerîfe mazâmîni üzere bilâ-emhâl ol-makûlelerin haklarında lâzım gelen icrâya ikdâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm eylesesiz ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz [57] kâğıdınızda münderic ve bâlâda mastûr mu'ahedenin icrâsı alâ eyyi hâl sizden matlûb olmakla adem-i itâ'at ve inkıyâd üzere olanların haklarından gelmek husûsunda siz dahi bir taraftan sa'y ve ikdâm iderek matlûb-ı hümâyûnum olduğı üzere Eflak ve Kara Eflak'ın tasfiye ve tathîre bezl-i miknet ve bundan böyle dahi gerek sizler ve gerek ahlâfınız ilâ mâşâ'llahü te'âlâ bu minvâl üzere ale'd-devâm nezâret ve neferâtınızı hıfz ve hilâfına ruhsatdan tevakkî ve mübâ'adet ve bu irâde-i zâbitân ve agavât ve ihtiyârân-ı serhad-nişîne ifâde ve i'lân eylemek için şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı âlî mûcibince mûmâ-ileyh me'mûr kılınmıştır. İmdi vusûlından ber-minvâl muharrer dâ'imâ amel ve hilâfından ittikâ-ı tâm eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmıştır.

Fi Evâsıt-ı C Sene [1]178

Memleket-i Eflak'ın civârında ve mukâbilinde vâkı' olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve nazâr ve voyvodagân ve iskele eminlerine ve hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde Istefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki Eflak voyvodası mûmâ-ileyhsin bu def'a senin ve başkethüdânın takdîm olunan iki kıt'a takrîrleriniz Boğdan memlehasının tuzı İbra'il'den aşağı ve Eflak memlehasının tuzı İbra'il'den yukarı nakl ve bey' olunmasına mahsûs ve Eflak memlehasından her ne kadar tuz çıkarılması murâd olursa eğerçe mümkün olup lâkin bey' olunacak mahallerin mu'ayyen olduğu gibi sürülecek tuzun dahi bi'd-defe'ât tecrübe ile mikdârı mu'ayyen ve ma'lûm olduğına binâ'en bezl-i iltizâm ve masârıf-ı sâ'ire ve mültezimlerinin fâ'izine vefâ idecek mikdârı tuz ihrâc ve bey' olunması nizâmına nezâret ve hilâfına ruhsat ve cevâz virilmez iken Arnavud tâ'ifesinden bir kaç nefer zımmîler Eflak memlehasını iltizâm ideliden berü ihrâc ve naklinde tama'-ı hâma yakîn birle iki senede sürülecek mikdârı tuzı bir sene zarfında memlehadan ihrâc ve nakl ve bu vechle ihrâc ve nakl eyledikleri tuzın cümlesini mesfûrların bey' eylemesi tecvîz olunmak lâzım gelse mültezim-i cedîdlerin ihrâc eyledikleri tuzın sürilmemesi hasebiyle mâl-ı mîrîye gadr ve kesr zuhûr ideceği bî-iştibâh ve mesfûrlar eşîrrâdan olduklarından şemâtete mü'eddî hâlât ile tagallüben eyledikleri gadrlarında ısrâr üzre olmalarıyla mâl-ı mîrîyi îrâs-ı kesrden ve nizâm-ı memlehaya ârıza-i halelden sıyânet için bundan akdem mesfûrların mültezimlikden ihrâc ve memlehayı âhara iltizâm eylemek için emrim olduğu vech üzre bu def'a dahi iltizâmları fesh ve emânet vechi üzre hesâbları rü'yet ve memleket-i Eflak'dan alâkaları kat'iyile tard olunmak üzre geçen sene-i mübârekede karındaşın voyvoda-i hâlike bedel-i iltizâmdan teslimleri ve masârıf-ı sâ'ireleri ve hizmetlerine bedel-i ücretleri ve akçe murabahâsı ehl-i vukûf olan bâzergânlar muvâcehesinde tahmîn olınarak geçen senenin cümle hesâbı emânet tarîkıyla rü'yet ve mesfûrların ihrâc idüp der-mahzen eyledikleri tuzlar mültezim-i cedîdlere zabt itdirilüp emânet tarîkıyle hesâbları rü'yetinde kendülere zarar isâbet etmemek üzre memleket-i Eflak'dan alâkaları kat' ve mazarratları def' olunmağa muhtâc olduğunu tahrîr ve istirhâm idüp ve takrîrleriniz ma'rûz-ı atabe-i ulyâ-yı mülûkânem kılındıkda istid'â ve istirhamınıza müsâ'ade-i hümayûnum erzânî kılınmağın. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bu husûsa ihtimâm ü dikkat ve sâhib-ı vukûf olan bazergânlar muvâcehesinde ibtidâ-yı emirde mesfûrların geçen sene memlehadan ihrâc ve nakl eyledikleri tuz ne mikdârdır

ve ne mikdârını bey' idüp ve ne mikdârı bâkidir mesfûrların defterlerine nazar ve ba'de't-tefahhus tahsîl-i yakîn eyledikten sonra emânet vechile hesâbları rü'yetinde kendileri gadrдан sıyânet ve iktizâ iden ücretleri ve akçe fâ'izleri ve masârif-ı sâ'ireleri tahmîn ve hesâb olunarak hesâbları kat' olup gerek bu husûs vesîlesiyle ve gerek sâ'ir vechle memleket-i Eflak'dan alâkalarını küllîyyen kat' birle tard ve ib'âd eyliyesin ve siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesfûrların iltizâmlarının feshi ve emânet vechiyle hesâblarının rü'yet ve kat'ı fermânım olduğu ma'lûmunuz oldıkda taht-ı hükümet ve kazânızda her ne mahalde tuz ile memlû mahzenler var ise mesfûrlara vaz'-ı yed ve alâka itdirmekden ve voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından mültezim-i cedîdlere zabt itdirilmesine mûmâna'atdan ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâsıt-ı C Sene [1]178

[58]

113

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak tüccârından Anastaş nâm zımmî Südde-i Sa'âdetim'e gelüp memleket-i Eflak'da vâkı' Bükreş kasabası ve tevâbi kurâsı ahâlîlerinden ma'lûmü'l-esâmi zımmîler zimmetlerinde ma'mûlün-bîh temessükât ve müfredât defteri müciblerince alacağı olan ma'lûmü'l-mikdâr akçenin va'desi murûr itmişken edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî kasdında oldukların bildirüp mesfûrlar Eflaklu olduklarına binâ'en sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin kâ'ide-i beled üzere da'vâların sen fasl ve rü'yet ve ber-mûceb-i temessükât ve senedât zimmetlerinden olan alacağı tahsîl ve kendüye teslîm itdirmen bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Eflaklunun da'vâları zuhûrında kâ'ide-i belde üzere Eflak voyvodası olanlar fasl ve rü'yet ve ehl-i islâm vesâ'irlerin zuhûr iden da'vâları ma'rifetinle faslı mümkün olmadığı hâlde şer'le görülmek üzere yine ma'rifetinle Yergöğü kâdîsı huzûrında rü'yet ve istimâ' olunmak üzere madde-i âhar zımnında yüz yetmiş yedi senesi evâsıt-ı Zi'l-hiccesi'nde emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukeyyed bulunmağın istid'âsı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücibince amel olunmak için yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı C Sene [1]178

Başmuhasebeye ilm ü haberi virilmiştir.

Battalı mühümme tobrasındadır.

Fi B Sene [1]178

Hâlâ Eflak'da mukîm Serturnayî Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Voyvoda-i esbak İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'nın zulm ve ta'addisinden bundan akdem Der-aliyyemde iştikâ olındıkda Berkosî Muhammed ve İbrâ'il nâzırı Ali -dâme mecduhûmâ- Der-aliyyemden me'mûren Eflak'a gönderilüp voyvoda-i merkûmın ve adamlarının muvâcehelerinde hesâblarını rû'yet eylediklerinde yigirmi ay zarfında eğerçe sekiz bin kîse akçe re'âyâdan tahsîl ve yedi bin kîsesi voyvoda-i merkûmın umûrına sarf olunup lâkin bin kîse kendi adamları ve memleket boyarları beynlerinde ekl ü bel' ile zimmetlerinde bakiyye kaldığı ba'de't-tashîh Der-i devlet medârıma ihbâr olduğundan mâ'adâ voyvoda-i merkûmın azlinden mukaddem memleketin başboyarı nâmında olan Dodoskol? vesâ'irleri tarafından voyvoda-i merkûm için on altı ay zarfında zulmen on bin kîse akçe aldığı sahîhdır deyü mukaddemâ ihbâr eylediklerine binâ'en vakarit akçesinden mâ'adâ zulmen aldığı ihbâr olunan üç bin kîse akçe bakiyyenin nâzır-ı mûmâ-ileyh ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin karındaşın voyvoda-i hâlik ma'rifetleriyle tahsîl-i emrim oldıktan sonra iki bin kîsesi af ve in'âm olup sahîhan bâkî kalan bin kîsenin sülüsânı memleket boyarlarından ve sülüsü voyvoda-i merkûmın mahbus olan adamlarından tahsîl olınmak husûsuna irâde-i mülûkânem ta'alluk itmişiken bu def'a dahi haklarından bahr-ı âtîfet-i mülûkânem mevc-engîz inâyet olup kusûr kalan mezbûr bin kîsenin dahi beşyüz kîsesi karihâ-i sabîha-i hüsrevânemdan in'âm ve beşyüz kîsenin yine sülüsü voyvoda-i merkûmın adamlarından ve sülüsânı dahi memleket boyarlarından ve bundan mukaddem bu mütâlebe zımında Der-aliyyeme gönderilüp yine seninle avdet iden boyarândan vesâ'ir kendülerle ittihâden mâl-ı mîriyi ihtilâs ve ızâ'ati ganimet add ile ihtilâle bâ'is olanlardan tahsîl ve bir an akdem edâ itdirilmek bâbında müceddeden fermân-ı hümâyûn-ı mevhebet-makrûnum inâyet-rîz-i sudûr idüp lâkin bundan mukaddem İbrâ'il nâzırı mûmâ-ileyh yediyle bu akçeye mahsûben Enderûn-ı Hümâyûn hazinesine teslîm olunan yüz üç kîse

ve altmış guruş zikr olunan sülüsândan tenzîl olunmak lâzım gelmekle imdi ikiniz bir yire gelüp cümleyi tarafınızda cem‘ ve işbu emr-i şerîfimi kırâ‘et ve mazmûn-ı münîfîni i‘lân ve işâ‘at ve haklarında vâkı‘ olan inâyet ve şefkat-i pâdişâhânemi her birine tefhîm iderek vech-i meşrûh üzre matlûb-ı şâhânem olan beş yüz kîsenin sülüsânı olan üçyüz otuz üç kîse ve yüz altmış altı guruş ve seksen akçeden mûmâ-ileyh yediyle Enderûn-ı Hümâyûnum hazinesine teslîm olunan yüz üç kîse ve altmış guruş ba‘de't-tenzîl kusûr kalan iki yüz otuz kîse ile yüz altı guruş ve seksen akçeyi seninle Der-aliyyemden avdet iden boyarlardan vesâ‘ir celb-i menfa‘at sevdâsıyla bu vech üzre mâl-ı mîrînin ihtilâs ve izâ‘atle kendülerle müttehid olup ihtilâl-i memlekete sebep olan müfsid ve müteharrik makûlelerinden tahsîl ve mûmâna‘at ve muhâlefet idenlerin mâllarından alâ eyyi hâl tahsîl ve edâ ve teslîm itdirmeye bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve meblağ-ı mezbûrî bir sâ‘at evvel Der-sa‘âdetime göndermeye sa‘y-ı mezîd eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i C Sene [1]178

[59]

115

Memleket-i Eflak'ın civârında ve mukâbilinde vâkı‘ olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve nüzzâr ve voyvodagân ve iskele eminlerine ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Istefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki vovoda-i mûmâ-ileyhsin karındaşın ve selefin hâlik olan Kostantin Voyvoda tarafından hayatında mîrî memleha mukâta‘asını iltizâm iden mültezimler memleha-i mezbûreyi bir sene zabt ve hâsılatından bedel-i iltizâmı ve fâ‘izlerini istîfâ edecek mikdârı tuz çıkarmayup iki senelik mikdârı tuzı memlehadan ihrâc ve mahzenlere vaz‘ ile mâl-ı mîrînin kesrine bâdî harekete mütesaddî ve memlehanın ihtilâlîne mü‘eddî olmalarıyla iltizâmı fesh ve emâneten hesâblarının rü‘yetini hâvi sâdır olan emr-i şerîfim mücibince mültezimlerden Âsitâne'de bulunan iki neferi ahz ve başbâkı kulu ma‘rifetiyle mîrî kâtibi huzûrında Eflak başkapu kethüdâsı İstavrakioğlu Asitar Yorgâki muvâcehesinde hesâblarının rü‘yeti murâd olındıkda hesâbımızın defterleri Eflak'da olan şerîklerimizdedir deyü rü‘yet-i hesâbda ta‘annüd ve muhâlefet eylediklerine binâ‘en bu tarafda hesâbları rü‘yeti müte‘azzir olmağla mesfûrlar Eflak'a irsâl vesâ‘ir şerîkleriyle ma‘an hesâbları rü‘yet olunmağa muhtâc olduğımı mîrî kâtibi olan

müderresinden Mevlânâ İsmâ'îl -zîde ilmuhû- i'lâm itmekle mûcibince tarafeyne gadr olunmaksızın mahallinden hesâbları rü'yet olmak husûsı başdefterdârım tarafından takrîr ve rikâb-ı müstetâb-ı hümâyûnuma takdîm olındıkda şeref-yafte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince mahallinde emânet vechiyle hesâbları rü'yet olmak için mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim müfâdı ve i'lâm olındığı üzre Divân-ı Hümâyûnum'dan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan es-Seyyid Mehmed Avni -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin i'lâmı mûcibince amel olmak fermânım ve bu tarafda bulunan mesfûrlar ol-tarafa irsâl olınmalarıyla siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz bu husûsa ihtimâm ü dikkat ve ol-tarafda olan şerîkleri ve sâhib-i vukûf olan bâzergânlar muvâcehesinde ibtidâ-yı emirde mesfûrların geçen sene memlehadan ihrâc ve nakl eyledikleri tuz ne-mikdârdır ve ne-mikdârını bey' idüp ve ne-mikdârı bâkîdir mesfûrların defterlerine gereği gibi nâzar ve ba'de't-tefahhus tahsîl-i yakîn eyledikten sonra emânet vechiyle hesâbları rü'yetinden mesfûrları gadrden sıyânet ve iktizâ iden ücretleri ve akçe fâ'izleri ve masârıf-ı sâ'ireleri tahmîn ve hesâb olunarak akçeleri alıvirilüp hesâbları kat' olup bu husûs ittihâz-ı vesîle ile vesâ'ir vechle memleket-i Eflak'dan alâkalarını küllîyyen kat' itdirüp taht-ı kazânızda her ne mahalde tuz ile memlû mehâzin var ise mesfûrlara vaz'-ı yed ve alâka itdirmeyüp voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından mültezim-i cedîdlere zabt itdirmeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştır.

Fi Evâsıt-ı B Sene [1]178

116

Vidin kal'ası muhâfazasında olan yeniçeri zâbiti () -zîde mecduhûya- ve muhâfaza-i mezbûrede me'mûr ocak ihtiyârları ve ehl-i ırz zâbitân ve agavât ve alemdârân -zîde kadruhuma- hüküm ki,

Macar hudûduna muttasıl olan Kara Eflak memleketi bundan akdem bi-inâyetillâhi te'âlâ feth ve teshîr ile memleket-i Eflak'a muzâfe ve ilhâk oldıkda otuz iki bin mikdârı ma'dûd hânesi ve buna kıyâsen re'âyâ fukarâsı mevcûd iken Vidin ve Niğbolı yamakân-ı vesâ'ir ol-havâfîlerin ahâlîleri memleket-i mezbûra duhûl ve icrâ-yı tagallüb ile re'âyâyı rencîdeye mübâşeret ideliden berü vâfir hânesi Macaristan'a vesâ'ir mahallere firâr ve perîşân oldukları mütehakkık ve âşikâr olmakdan nâşi ol-vakitlerden bu âna gelince üç dört senede bir def'a mahsûsan evâmîr-i şerîfe ısdâr ve mübâşirler ta'yîn ve

irsâl ve kimi kal'a-bend ve kimi tertîb-i cezâ olunarak tard ve def'lerine ibtidâr olınageldiği mukayyed olan nice nice evâmîr-i şerîfeden zâhir ve hüveydâ olup ancak tard u ihrâc olunanların ekseri Vidin ve Niğbolu yamakları ol-havâlî ahâlîlerinden olmaları hasebiyle bir müddet ol-havâlîye varup sakınup mübâşirlerin avdetleri birer ikişer yine duhûl ve bilâ-esâmi serseri gezer hırsız ve haram-zâde gürûhı dahi olmakûlelere peyrev-i refîk olup cem'iyet ile icrâ-yı envâ' zulm ve şekâvet ve fezâhata cesâretleri ma'lûm-ı şâhânem olmakdan nâşi üç sene mukaddem Eflak ve Kara Eflak re'âyâsından hesâbları ve ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı sâ'ireleri küllîyyen kat' ve hasmı ve odalar ve kışlaklarının kal' [60] ve hedmiyle bir neferi girüye kalmamak şartıyla cümlesi tard u ihrâc olunmuşiken emr-i hümâyûnuma itâ'at ve inkıyâd olunmadığından yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûl ve istîlâ ve ke'l-evvel zulm ve ta'addîlerini icrâ birle fukarâ-yı ra'iyetin âciz ve fûrû-mânde oldukları bundan mukaddem yine sem'-i hümâyûnuma lâhik ve tecessüs ve tefahhus birle tahkîk olduğına binâ'en irâde-i kat'iyeye-i pâdişâhânemle mübâşir ta'yîn ve hâlâ Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- me'mûren mukîm olup bundan sonra dahi memleket-i mezbûreye ednâ vechle tasallut ve istîlâyâ ser-rişte kalmamak için fî-mâ ba'd Eflak ve Kara Eflak'a bir tarîkle duhûl sevdâsıyla zâbitlerinden izin taleb idenlere izin tezkeresi ve mektûb virilmesi ref' ü men' olunmasına irâde-i aliyyem ta'alluk itmekle şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı celîlü's-şânım mûcibince () irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sen ki mûmâ-ileyh vesâ'irlersiz vech-i meşrûh üzre amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeğe ziyâde i'tinâ ve dikkat eyliyesiz şöyle ki fî-mâ ba'd Vidin yamaklarından ve ahâlîsinden bir ferdin yedinde zâbit tezkeresi ve mektûb ile Eflak ve Kara Eflak derûnında ahz olunmak lâzım gelür ise mektûb ve tezkereyi viren serhad zâbitinin ve şefâ'at ile ruhsat alıviren kimesnelerin fermân-ı hümâyûnuma mugâyir hareketden tehâşi eylemedikleri için bilâ-emhâl haklarından gelineceğinden kat'a iştibâh olmadığı cümlelizin yakînen ma'lûmunuz oldıkda âna göre amel ve hareket ve fikr ve mülâhaza birle neferâtınızı me'mûr oldukları hizmet-i muhâfazada ikâmet itdirüp zabt u rabtlarına ihtimâm ve infâz-ı emr-i hümâyûnuma kemâl-i sür'at ve ikdâm birle tahsîl-i rızâyâ sa'y ve mübâderet ve hilâfiyla ednâ hareketiniz mesmû' olmakdan hazer ve mübâ'adet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı B Sene [1]178

Serhaddât-ı mansûre-i islâmîyeden Vidin ve Niğbolı ve İbrâ'il ve Kulle vesâ'ir ol-havâlide vâkı' kılâ' muhâfazalarında yeniçeri zâbitleri -zîde mecduhuma- ve muhâfaza-i mezbûre me'mûr ocak ihtiyârları ve neferâta hüküm ki,

Hem-civârı olduğunuz Eflak ve Kırayova memleketleri Âsitâne-i Sa'âdetim'in kilârı olup mezâlim-i tasallut-ı ecâ nibden hıfz u sıyâneti ikdâm ve ehemmi olduğuna binâ'en bundan mukaddemce sudûr iden emr-i âliye imtisâlen siz ki serhaddât zâbitânı ve ihtiyârânı mûmâ-ileyhimsiz Eflak ve Kırayova'da olan neferâtınızı tarafınıza celb eylemeğe ve fi-mâ ba'd bir ferdin ol tarafa varmamasına ihtimâm ve ta'ahhüd ve ta'ahhüdünüzü ittikâ birle celb-i du'â-yı hayriyyeye mazhar olmuşsunuzdur. Cümleiniz berhudâr ve ni'am-ı pâdişâhânem sizlere hoş-güvâr olsun ve lâkin memleket-i Eflak'da ekseri zuhûr iden şekâvet bilâ-esâmi başıboş gürûhından olup bu def'a yoldaşlarınızı celb eylediğinizde anlar dahi serhadlü ile beraber çıkup serhadlere varup sakınup ricâl-i serhaddi iğfâl ve hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum tarîk-ı şekâvete sevk ve idlâl eylemeleri muhtemel ve serhaddât-ı mansûrenin muhâfazasına me'mûr olan neferât yoldaşlarının şân ü i'tibârlarını sıyâneten beynlerinde âhar mahaller ahâlîlerinden olup mutlaka şekâvet kasdıyla ile ol-taraflarda mukîm olan bilâ-esâmi başıboş serseri gezen Laz tâ'ifesi vesâ'ir eşkiyâ makûlesinden serhadlerinizi temyîz ve tathîr ve ol-misüllüleri ol-havâlîlerde meks ve ikâmet itdirmeyüp vilâyetlerine sevk ve irsâllerine ve fi-mâ ba'd bir ferdin serhadlerde vesâ'ir ol-havâlîlerde ikâmet eylemesine ruhsat ve cevâzdan ictinâb eylemeniz matlûb-ı hümâyûnum olmakla mahsûsan () irsâl olunmuşdur. İmdi vusûluna vech-i meşrûh üzre amel ve hareket ve ser-i mû hilâfından begâyet hazer ve mücânebet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olınmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]178

[61]

Niğbolı kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan () -zîde mecduhûya- ve muhâfaza-i mezbûra me'mûr ocak ihtiyârları ve ahl-i ırz ve agavât ve alemdârân -zîde kadruhuma-hüküm ki,

Macar hudûduna muttasıl olan Kara Eflak memleketi bundan akdem bi-inâyetüllâhi te'âlâ feth ve teshîr ile memleket-i Eflak'a izâfe olındıkda otuz iki mikdârı ma'dûd hânesini ve buna kıyâsen re'âyâ-yı vâfiresi mevcûd iken Vidin ve Niğbolı yamakân vesâ'ir ol-havâlîlerin ahâlîleri emleket-i mezbûra duhûl ve icrâ-yı tagallüb ile re'âyâyı rencîdeye mübâşeret ideliden berü vâfir hânesi Macaristan'a vesâ'ir mahallere firâr ve perîşân oldukları mütehakkık ve âşikâr olmakdan nâşi ol-vakitlerden bu âna gelince üç dört senede bir def'a mahsûsan evâmir-i şerîfem ısdâr ve mübâşirler ta'yîn ve irsâl ve kimi kal'a-bend ve kimi tertîb-i cezâ olarak tard ve def'lerine ibtidâr olınageldiği nice nice mukayyed olan evâmir-i şerîfeden zâhir ve hüveydâ olup ancak tard u ihrâc olınanların ekseri Vidin ve Niğbolı yamakları ve ol-havâlî ahâlîlerinden olmaları hasebiyle bir müddet ol-havâlîlere varup sakınup mübâşirlerin avdeti akîbinde birer ikişer yine duhûl ve bilâ-esâmi serseri gezer ve hırsız ve haram-zâde gürûhı dahi olmakûlelere peyrev ve refik olup cem'iyet ile icrâ-yı envâ' zulm ve şekâvet ve fezâhata cesâretleri ma'lûm-ı şâhânem olmakdan nâşi üç sene mukaddem Eflak ve Kara Eflak re'âyâsından hesâbları ve ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı sâ'irelerinin küllîyyen kat' ve hasmı ve oda ve kışlaklarının kal' ve hedmi ile bir neferi girüye kalmamak şartıyla cümlesi tard u ihrâc olunmuşiken emr-i hümâyûnuma itâ'at ve inkıyâd olunmadığından yine Eflak'a ve Kara Eflak'a duhûl ve istîlâ ve ke'l-evvel zulm ve ta'addîlerine icrâ birle fukarâ-yı ra'ıyyetin âciz ve fûrû-mânde oldukları bundan mukaddem yine sem'-i hümâyûnum'a lâhık ve tecessüs ve tefahhus birle tahkîk olduğına binâ'en irâde-i kat'ıyye-i pâdişâhânemle mübâşir ta'yîn ve hâlâ Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhû- me'mûren mukîm olup bundan sonra dahi memleket-i mezbûreye ednâ vechle tasallut ve istîlâyâ ser-rişte kalmamak için ve fî-mâ ba'd Eflak ve Kara Eflak'a bir tarîkle duhûl sevdâsıyla zâbitlerinden izin taleb idenlere izin tezkeresi ve mektûb virilmesi ref' ü men' olunmasına irâde-i alıyyeme ta'alluk eylemekden nâşi fermân-ı celîlûş-şânım sâdır olmağın () irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki yeniçeri zâbiti vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeye ziyâde i'tinâ ve dikkat eyliyesiz şöyle ki fî-mâ ba'd Niğbolı yamaklarından ve

ahâlîsinden bir ferдин yedinde zâbit tezkeresi ve mektûb ile Eflak ve Kara Eflak derûnında ahz olunmak lâzım gelür ise mektûb ve tezkere viren serhad zâbitinin ve şefâ'at ile ruhsat alıviren kimesnelerin fermân-ı hümâyûnuma mugâyir hareketden tehâşi eylemedikleri için bilâ-emhâl haklarından gelineceğinden kat'a iştibâh olmadığı cümlelerin yakînen ma'lûminız oldıkda âna göre amel ve hareket ve fikr ve mülâhaza birle neferâtınızı me'mûr oldukları hizmet-i muhâfazada ikâmet itdirüp zabt u rabtlarına ihtimâm ü dikkat ve emr-i hümâyûnumun infâzına kemâl-i sür'at ve ikdâm birle tahsîl-i rızâya sa'y ve mübâderet ve hilâfıyla ednâ hareketiniz mesmû' olmakdan hazer ve mübâ'adet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Evâsıt B Sene 1178

119

İbrâ'il kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Turnacıbaşı Seyyid Mehmed -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Sen ki zâbit-i mûmâ-ileyhsin sen ocağ-ı aliyyem hıdemâtında istihdâm olunarak hâlet-i pîrâneye resîde olduğın hasebiyle rü'yet-i umûr da akrânına müsâbakat birle fâ'ikü'l-akrân olmağın iktizâ ider iken tab'-ı merkûm ve tavr-ı mergûbın sebebiyle bundan akdem Eflak'da iken senden iştikâ ve tazallum-ı hâl olduğına göre sana muhâfaza-i serhad hizmeti virilmek değil belki vehâmet-i azîmeye giriftâr olacağın âşikâr iken hakkında olan hüsn-i şehâdet ve şefâ'at ile bu misüllü vartadan halâs olup ve muhâfaza-i merkûmeye dahi ta'yîn olduğın şükrünü edâ birle umûr-ı me'mûreni fark ve iz'ân iderek hareket eylemen elzem-i hâlin olup ve memleket-i Eflak derûnında ehl-i serhaddâtın ihrâcı ve anların bahânesiyle serserilerin def'-i zulm ve şekâvetleri husûsı kat'an ve cezmen irâde olduğın ma'lûmın iken muhâfaza-i merkûme ahâlîsinden bu esnâda balıkçılık nâmıyla Eflak'a varmak irâde idenlere izin virüp hilâf-ı rızâ-yı mülûkânem hareketin ma'lûm-ı hümâyûnum olmakla bu gûne nâ-hemvâr tavır ve hareketinden hakkında zuhûr idecek ukûbeti mühim ve idrâk eylememekden begâyet ta'accüb ve istiğrâb olunmuşdır. İmdi seni mübtelâ aldüğün tavır ve harekât-i merkûmeden fi-mâ ba'd tahzîr ve sûret-i salâh ve hüsn-i hâle celb ve tergîb için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdır inşa'allâhü te'âlâ vusûlunda fi-mâ ba'd

âkilâne hareket ve bu misüllü hilâf-ı emr-i hümâyûnum harekete ruhsatdan begâyet hazer ve mücânebet husûsunda âkibet- kârını mülâhaza ile kemâl-i dikkat ve basîret üzere olasız deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Evâsıt-ı B Sene 1178

120

Memleket-i Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Sen ki Turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin memleket-i mezbûrun kâffe-yi nizâmına eşkiyâ ve yaramazların tard ve te'bîdlerine ve te'dîb ve tenkîllerine Devlet-i Aliyyem tarafından müstakillen me'mûr kılınmışiken yedinde olan evâmir-i aliyemin icrâda kusûr ve tehâvünını iş'âr ider memleket-i mezbûrede ba'zı şekâvetin vukû'ı mesmû' olduğundan mâ'adâ Zıştovili Topçioğlu Köle Süleyman ve İbrâ'illi altmış dört cemâ'atin Civelek Ahmed vesâ'ir rüfekâları memleket-i Eflak'a geçüp dâ'imâ katl-ı nüfûs ve gâret-i emvâl ve hetk-i ağrâz-ı re'âyâ misüllü nice şenâyi' ve kabâ'yiha cesâret ve mezbûr Civelek bundan mukaddemce iki re'âyâyı katl ve Kavalalı Topal Alioğlu ve rüfekâlarından Kavalalı Mustafa ve Çoban Osman vesâ'irleri Eflak derûnında gûnâ gûn şekâvet ve mel'anete tasaddî ve oda ve kışlak misüllü binâlar ihdâs ve re'âyânın yolını bekleyüp oda ve kışlakları derûnında iskân sevdâsıyla cebren tutup darb-ı şedîd ile darb ve Tutrakanlı Solak Osman ve iki refiki ve oğlu ile Eflak'a tâbi' Oltanca? nâm mahalden mâl-ı mîrî tahsîl iden Mihalaki'yi tutup üzerinde bilunan mîrî akçeyi gasb ve kendüsini darb ve iki nefer re'âyâyı katl ve iki üç hâneyi ihrâk-ı binnâr eylediği sahîhan mesmû' ve ma'lûm olup bu gûne eşkiyânın te'dîb ve tenkîl ve kal'a-bendlerini sana ruhsat-ı müştemil yedinde evâmir-i aliyem ve mekâtibâd iken icrâlarında iğmâz ve kusûrın sebebiyle ol-misüllü şekâvetin zuhûrı yedinde olan evâmir-i aliyemin (...)senin hakkında icrâ olunması iktizâ ider iken bu misüllü nâ-mülâyim vaz' u hareketin setr ile seni ikâz için () ile irsâl imdi bir dahi ednâ vechle kusûrın mesmû' olur ise ve (...) mezbûre bi-eyyi vechin kân hakkında icrâ olunacağından kat'a şübhe itmeyerek âkıbeti başına düşürüp yedinde olan evâmir-i şerîfemin tenfîz ve icrâsına ikdâm ile eşkiyânın Eflak derûnında ve civâr mahallerinde buldukları mahalden ahz birle iktizâsı üzere

evâmir-i aliyemin haklarında infâza gayret eylesin deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçeri ağası olan Ömer Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene [1]178

[62]

121

Serhaddât-ı mansûre-i islâmîyeden Vidin ve Niğbolı ve İbrâ'il ve Kulle vesâ'ir ol-havâlîde vâkı' kılâ' muhâfazalarında yeniçeri zâbitânlarına ve muhâfaza-i mezbûrûna me'mûr ocak ihtiyârları ve ehl-i ırz neferâtlarına hüküm ki,

Hem-civârı olduğınız Eflak ve Kırayova memleketleri Âsitâne-i Sa'âdetim'in kilârı olup mezâlîm-i tasallut-ı ecânibden hıfz u sıyâneti elzem ve ehemmiyetine binâ'en bundan mukaddemce sâdır olan emr-i âlî-şânıma imtisâlen siz ki serhaddât zâbitânı ve ihtiyârân ve neferâtsiz Eflak ve Kırayova'da olan neferâtınızı tarafınıza celb eylemeğe ve fi-mâ ba'd bir ferdin ol-tarafa varmamasına ihtimâm ve ta'ahhüdünüzü ibkâ birle celb-i du'â-yı hayriyyeye mazhar olmuşsunuzdur cümleler berhürdâr ve ni'am-ı pâdişâhânem sizlere hoş-güvâr olsun ve lâkin memleket-i Eflak'da ekseriya zuhûr iden şekâvet bilâ-esâmi başıboş gürûhından olup bu def'a neferâtınızı celb eylediğinizde anlar dahi serhadlu ile berâber çıkup serhadlere varup sakınup ricâl-i serhaddi iğfâl ve hilâf-ı rızâ-yı pâdişâhânem tarîk-i şekâvete sevk ve idlâl eylemeleri muhtemel ve serhadd-ı mansûremizin muhâfazasına me'mûr olan neferâtın şân ve i'tibârlarını sıyâneten beynlerinde âhar mahaller ahâlîlerinden olup mutlaka şekâvet kasdıyla ol-taraflarda mukîm olan bilâ-esâmi başıboş serseri gezen Laz tâ'ifesi vesâ'ir eşkiyâ makûlesinden serhadlerinizi temyîz ve tathîr ve ol-misüllülerin ol-havâlîlerde meks ve ikâmet itdirmeyüp vilâyetlerine sevk ve irsâllerine ve fi-mâ ba'd bir ferdin serhadlerde vesâ'ir ol-havâlîlerde ikâmet eylemesine ruhsat ve cevâzda ictinâb matlûb olmakdan nâşi mahsûsan () irsâl olunmuşdur vusûlından gerektir ki bu bâbda dahi vech-i meşrûh üzere amel ve şeref-sudûr bulan fermân-ı celîlü's-şân mücibince hareket ve icrâ ve infâzına dikkat ve ser-i mû hilâfından begâyet hazer ve mücânebet eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Ömer Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâhir-i Ş Sene [1]178

Vidin muhâfızı vezîr () paşaya ve Özi vâlisi vezîr () paşaya ve Tuna sâhillerinde vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitlerine hüküm ki,

Eflak memleketi Der-aliyyemin kilârı min külli'l-vücûh serbest olmakdan nâşi re‘âyâ ve ahâlîsi cem‘-i mezâlîm ve ta‘addîyâtdan mahfûz olmak ve nizâm-ı kadîmîsine muhâlif de‘âvî-yi müzevvere ile hâlel virenlerin men‘ ü def‘lerine sa‘y u dikkat olunmak irâdesine mebnî Eflaklunun da‘vâları zuhûrında kâ‘ide-yi belde üzre Eflak voyvodaları tarafından fasl ve rü‘yet olup ve ehl-i islâm vesâ’irlerin Eflaklu ile zuhûr iden da‘vâların dahi Eflak voyvodaları ma‘rifetiyle temyîz ve faslı ve mümkün olmadığı hâlde şer‘le görilmek üzre yine Eflak voyvodası ma‘rifetiyle Yergöğü kâdîsı huzûrunda rü‘yet ve istimâ‘ olunmak üzre havâle olup ve işbu nizâm ilâ mâşâ‘allâhü te‘âlâ düstûr-l-amel tutulmak için bi‘d-defe‘ât evâmir-i şerîfe-i mü‘ekkede sâdır olmakda iken bu hilâlde Zıştovi kasâbası re‘âyâlarından iki nefer zimmîler Eflaklu bir nefer ra‘iyyet ile ahz ve i‘tâyâ dâ‘ir mukaddemâ beynlerinde cârî olan hesâblarını rü‘yet ve birbirleriyle ibrâ-yı zimmet vâkı‘ olmuşiken Zıştovili re‘âyâları Eflaklu Menodîn? voyvodasına ahz itdirdüp bin iki yüz guruş alacağımız vardır deyü habs ve der-zincir ve bundan mâ‘adâ Niğbolı yamaklarından Uzun Ahmed nâm müfsid mürtekb olduğu enva‘ şekâvetden gayrı Domaniç kazâsı re‘âyâsından iki nefer re‘âyâyı ahz ve Niğbolı mahkemesine götürüp Garla nâm mahalde otluğım var idi telef ve zâyî‘ olmakla bahâsını fukarâ-yı re‘âyâyâ tahmîl ve Niğbolı mütesellimi ve yeniçeri zâbiti taraflarından adamlar tesyîr ile fukarâ tekdîr ve ızrâr olup ve bunlardan gayrı kurb ve civâr ahâlîlerinden dahi rü‘yet-i masâlih için kasabâlara gelen Eflak re‘âyâsını tezvirât-ı hukûk iddi‘âsıyla ahz ve mahkemelere götürüp de‘âvî-i müzevvere ile akçe tahmîl ve liecli‘t-tahsîl voyvodalarına habs ve der-zincir itdirdikleri bi‘l-i‘lâm sâmi‘a-i mülûkâneme vâsıl olup lâkin bu gûne tavr ve hareket emr-i şerîfime ve rızâ-yı hümâyûnuma ve Eflaklunun serbest-i kadîmesine münâfi ve mugâyir olup bu keyfiyyet-i nâ-marziyyenin vukû‘ı nizâm-ı Eflaklunun ihtilâlîni ve re‘âyâsının izmihlâlîni mûcib olduğu zâhir ve âşikâr ve nizâm-ı kadîmînin istikrârıyla nizâm-ı vilâyetin ihtilâlinden sıyâneti matlûb-ı şâhânem olmağın. İmdi bi‘d-defe‘ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince Tuna sevâhili ahâlîlerinin Eflak re‘âyâsıyla hukûka müte‘allik zuhûr iden müzevver da‘vâları için vilâyet-i Eflak‘dan kimesne ihzâr olunmayup ve rü‘yet-i masâlihleriyle civâr kasabâlara varan Eflak re‘âyâsı mutâlebe-i müzevvere zımnında cebren ahz ve habs ve

tekdîr olunmayup ez-kadîm olinageldüğü üzere Eflak voyvodası ma'rifetiyle nizâ'ları rü'yet ve fasl u hasm olinup mümkün olmadığı sûretde Yergöğü kâdîsı ma'rifetiyle şer'le rü'yet ve fasl olinmak için şer'i şerîfe havâle ve bu şurût kemâ fi'l-evvel düstûru'l-amel tutulup ve bu nizâm cümlelerin ma'lûmı olmak üzere Tuna sevâhilinde vâkı' cemi'-i mehâkim sicillâtına tekrâr kayd ve cümleye i'lân olinup min-ba'd rızâ-yı hümâyûnuma ve nizâm-ı kadîme ve serbestiyet şurûtuna muhâlif Eflak re'âyâsına vücûhât-ı mezbûre ile cevr ü ta'addî olinmamasına bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat ve ser-i mû hilâfindan begâyet tevakkî ve mücânebet olinmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene [1]178

[63]

123

İbrâ'il'den Fethü'l-islâm'a varınca Tuna sâhillerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Silistre ve Niğbolı mütesellimleri () ve () İbrâ'il nâzırı ve zahîre mübâşirine ve yeniçeri serdârleri vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Tuna sâhillerinde hâsıl olan mahsulâtın cümlesi mukâyese ve mübâya'ası Âsitâne-i Aliyyem'de sâkin olan ibâdullâhın erzak-ı yevmiyelerine mahsûs olmakdan nâşi İbrâ'il'den Tuna'nın yukarisına doğru hâsıl olan zahîreler ancak İbrâ'il iskelesine nakl ve tesyîr ve ândan kapan-ı dakîka gelecek sefîneler ru'esâsına fûrûht olinmak üzre evâmîr-i şerîfem sâdır olageldiğinden gayrı ba'zı küçük kayıklar peydâ ve Tuna sâhilinde vâkı' Eflak kazâlarına varup buldıkları zahîreyi cem' ve kayıklarına tahmîl ve hafıyyeten Anadolu sefînelerine fûrûht eyledikleri geçen sene ihbâr olındıkda bu husûsun men' ü def'ine ihtimâm ü dikkat eylemek üzre Silistre nâzırına hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşiken bu hilâlde ba'zı balıkçı tâ'ifesi zuhûr ve Eflak hudûdı dâhilinde baltalarda ve göllerde ve ormanlarda Nevot? kayıkları ile sayd-ı mâhî eylemek bahânesiyle Eflak karyelerine duhûl ve müft ü meccânen yemek aldıklarından gayrı mum ve sabun ve basdırma ve sucuk ve sayd eyledikleri balığı fukarâya dağıdup üç dört kat bahâlâlarını re'âyâdan cebren tahsîl ve men' ü def'leri için memleketleri zâbitlerine haber gönderildikde aveneleri sâhib olup zâbitân dahi iğmâz eylemelerinden nâşi tekrâr Eflak karyelerine varup zâbitlerine dahi virdikleri cerîmenin beş katını fukarâ-yı ra'ıyyetden ahz eyledikleri ve bundan mâ'adâ Lontere? ta'bîr olinur geçid kayıkları ve Nevot? tesmîye olinur balıkçı kayıkları gümrüğe müte'allik eşyâyı mevâzı'-ı hâlîyeye geçirüp

emvâl-i mîriyyenin kesr ü izâ'atine bâ'is oldukları sahîhan ihbâr olunup bunların luzûmından ziyâde ifrât üzere olmaları Fî nefsi'l-emr ihtilâle mûcib olduğu emr-i celî ve bedîhî olup hadd-i mu'ayyene tenzîl ve rabt ile fesâdât-ı mezbûrenin men' ü def'ini zehâyirin mazbût ve mahfûz olmasını ve re'âyânın itâle-i dest-i cevrlere mahrûs ve masûn olmalarını istilzâm itmekle def'an li's-şer ve tahsîlen li'n-nizâm ez-kadîm Fethü'l-islâm'dan İbrâ'il'e gelince sevâhil-i Tuna'da vâkı' mu'ayyen olan iskelelerde merbût ve mahsûs olan geçid kayıklarından mâ'adâ mevâz'-ı hâlîyede Lontere? ta'bîr olunur geçid kayıklarının küllîyyen men' ü def'i ve Nevot? ta'bîr olunur balıkçı kayıklarının dahi hazele ve eşkiyâdan fark ve temyîz olunmak için aded-i mu'ayyene hatt ve tenzîl ve nizâm-ı vesîka rabt ve tevsîk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur zikr olunan sagîr kayıkların ifrât üzere ziyâde olması fesâdât-ı mezbûreyi müstelzim ve taht-ı zâbitâyâ idhâl ve rabt ile fesâdât-ı mezbûrenin men' ü def'i ehemm ve elzem olduğuna binâ'en ez-kadîm Fethü'l-islâm'dan İbrâ'il'e gelince sevâhil-i Tuna'da vâkı' mu'ayyen iskelelerde merbût ve mahsûs geçid kayıklarından mâ'adâ mevâz'-ı hâlîyede Lontere? ta'bîr olunur bilâ-luzûm olan geçid kayıkları küllîyyen men' ü ref' ve karaya çekdirilüp ibtal ve Nevot? ta'bîr olunur balıkçı kayıklarının dahi hazele ve eşkiyâdan fark ve temyîz için aded-i mu'ayyene tenzîl ve nizâm-ı vesîka bend ve tevsîk olunarak fesâdât-ı mezbûrenin küllîyyen ref' ü def'ine ve bu nizâmın ilâ mâşâ'allâhü te'âlâ sâbit ve müstemirrr olmasına cümleiniz tarafından nezâret ve dikkat birle Lontere? kayıklarının küllîyyen ve virilen nizâmdan ziyâde ve Nevot? kayıklarının nehr-i Tunada zehâb u iyâb eylemelerine ruhsat ve cevâz gösterilmekten ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene [1]178

124

Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'dan zehâyir-i mütenevvi'ayı mübâyâ'a ve Âsitâne-i Aliyyem'e nakl ile me'lûf tüccârın iştirâ eyledikleri ecnâs-ı zehâyirden ez-kadîm âdet-i beled üzere beher bin vukiyye don yağından üç guruş ve beher bin vukiyye revgan-ı sâdeden dört guruş ve beher bin vukiyye kaşkavaldan dört guruş otuz beş akçe ve beher araba basdırmadan iki guruş ve süzilmemiş asel fıcısından iki guruş ve süzilmiş aselden beher

kantarından on akçe ve savat için getirüp zebh için götürdükleri beher re's öküz ve inekden vâme ta'bîr olunur gümrük resmi âdet-i beled üzerine alınageldiği memleket-i merkûmenin vestiyariye? ta'bîr olunan defterhânesinden mastûr ve mukayyed ve kadîmden berü bu minvâl üzere âdet-i belde mürâ'ât ve edâ olnagelmışiken tâ'ife-i tüccârdan eşhâs-ı mütegalibeden ba'zıları mübâya'a eyledikleri zehâyir-i mütenevvi'anın beher bin vukkiyesine [64] seksener akçe teklîfi ile rencîde birle kadîmden berü cârî ve mer'î tutıla gelen âdet-i beledin fesh ve tagyîri sevdâsıyla resm-i mezkûreye edâda ta'allül ve inâd ve muhâlefet üzere olmaları tüccâr-ı sâ'ireye dahi sirâyet birle memleket-i mezbûrenin âdet-i beled üzere vâridât-ı mu'ayyene-i mîriyyesinin gîtdikçe kabûl kesr ve tedennîsine bâ'is ve bâdî olmalarıyla vech-i meşrûh üzere öteden berü mastûr ve mukayyed olan âdet-i beledi ihtilâlden sıyâneten resm-i mezkûrî âdet-i beled üzere bilâ-ta'allül edâ itdirilüp mugâyir-ı âdet-i beledde noksân teklîfiyle rencîde ve muhâlefet itdirilmemek üzere emr-i şerîfim sudûrını Der-i devlet-medâra i'lâm idivir deyü sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin tarafından resm-i mezkûrın ahz u kabzına me'mûr olan Vamiş nâm boyar iltimâs ve keyfiyyet sahîhü'l-akvâl mevsûku'l-keâm kimesnelerden dahi sû'âl ve istintâk oldıkda boyar-ı mesfûrın takrîri nefsü'l-emre mutâbık olduğu ihbâr eylediklerine binâ'en vâkı' hâli bi'l-iltimâs Yergöğü nâ'ibi Mevlânâ Osman -zîde ilmuhû- arz ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olunmakda vech-i meşrûh üzere resm-i mezkûrın edâsı husûsunda mukaddemâ beher araba başına seksener akçe teklîfiyle tüccârın âdet-i beledde mugâyir muhâlefetleri zuhûr ve tarafeynin takrîrlerini ba'de'l-arz âdet-i beled üzere kadîmden berü beher arabanın yüki kaç vukkiye olup ve ne-mikdâr akçe bâc ve resm-i kantâriye alınagelmış ise yine ol-vechle alındıktan sonra hilâf-ı âdet-i beled ve mugâyir-i kadîm ziyâde taleb olmamak için mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince altmış dokuz senesi evâsıt-ı Muharremi'nde başdefterdâr i'lâmıyla emr-i şerîf virildüğü mastûr ve mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi memleket-i mezbûrenin kadîmden cârî ve mer'î olan âdet-i beledi üzere tahsîl-i mu'ayyen olan rüsûmât ve vâridâtına ednâ kesr ü noksân tertîbine rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma'lûmın oldıkda vech-i meşrûh üzere nâ'ib-i mûmâ-ileyhin i'lâmı mantûkı üzere kadîmî âdet-i beled üzere tahsîl olnagelen resm-i mezkûrî tahsîl birle mâl-ı mîriyi kesrden sıyânet ve hilâfından mücânebet eylemek bâbında.

Fi Evâ'il-i N Sene [1]178

Hâlâ Eflak'da mukîm Serturnayî es-Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki, Silistre hizâsında nehr-i Tuna'da vâkı' baltalarda ve göllerde ve Eflak'a tabi' ırmaklarda Silistre ahâlîsinden ba'zılarının nevâtır ve dalyan ve değirmenleri küllîyyen ref' ve kal' ve ihrâc ve keff-i yed itdirilmesi bâbında sâdır olan emr-i şerîf Silistre mahkemesine vurûd ve mazmun-ı münîfi cümlesine i'lân ve işâ'at olındıkda bâ-cem'ihim sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-edâ memleket-i mezbûre hudûdı dâhilinde vâkı' Borca boğazı nâm mahalde değirmen ebniyesi ihdâs idenlerden Hüseyin Beşe tâbi' Ahmed Kethüdâ ve Salih Beşe na'lî ve el-Seyyid Aleş Ağa Kanun-zâde ve Osman Ağa ve Fazlı-zâde ve diğeri Osman bin Ali ve kuzât Ağa ve Yazıcıoğlu ve Dâ'î Mehmed Beşe ve el-Hac Mehmed es-Seyyid Mollâ Ali ve İsmâ'il Ağa ve Süleyman Beşe ve Ali Beşe dimekle ma'rûf nâm on nefer kimesneler rûz-ı Kasım hulûlünde esbâblarını Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' nehirden ihrâc itmek üzere istirhâm ve Eflak voyvodası tarafına temessük virdiklerine binâ'en istirhâmlarına müsâ'ade ve mehil virilmişken rûz-ı Kasım güzêrân ideli müddet-i vâfire olup esbâblarını el-ân mahal-ı mezbûreden ihrâc itmedikleri hasebiyle tekrâr bu def'a şer'-i şerîfe da'vet olındıklarında adem-i itâ'at birle meclis-i şer'a gelmediklerini Silistre kâdîsı Mevlânâ Derviş Ali -zîde fazlühû- arz ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda memleket-i mezbûrede ihdâs olunan oda ve kışlaklar ve kovanlık ve çiftlikler mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince hedm ve tahrîb olınmak üzere yüz yetmiş yedi senesi evâ'il-i Rebi'ül-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyed olınmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı amel olınmak fermânım olmağın. İmdi memleket-i Eflak'ın nehren ve berren hudûdı dâhilinde vâkı' olan bir hatve mahalline taraf-ı âhardan ser-i mû ta'arrûz ve müdâhale ve derûnunda ebniye ihdâs ve binâ olunduğuna bir dürlü rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma'lûmın oldıkda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûcibince memleket-i mezbûr hudûdı dâhilinde fuzûlî alıkonulan mezkûr değirmenler ta'ahhüdleri üzere ref' ve kal' iyledikden sonra fi-mâ ba'd ebniye ihdâs olunmasına kat'a ruhsat ve cevâz göstermeyüb ve fuzûlî binâ iderler ise hedm ve kal' birle memleket-i Eflak'ın cevânib-i erb'ası ale'd-devâm tasallut ve ta'arrûz-ı mütegalibinden himâyet u sıyânet eylemek ikdâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm eyleyüp ser-i mû kusûr ve rehâvetden ittikâ nâm eylemek bâbında.

126

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Bundan akdem Rasvat? sâkinlerinden Ömer Beşe ve Ali Beşe ve Osman Beşe dimekle ma'rûf yaramazlar Eflak memleketine geçüp Loroş karyesinde şurb-ı hamr andan bargirlerine süvâr yine Eflak'a tâbi' Vildon? karyesi kurbunda birbirleriyle nizâ' birle refikleri mezbûrân-ı merkûm Ömer Beşeyi tüfenk kurşunuyla darb ve mecrûhan mezbûr Vildon? karyesine düşüp ete'essîren fevt ve cârihleri mezbûrân firâr idüp keyfiyyet-i hâlin vukû'ı minvâl-i muharrer üzre olduğu Hırsova sâkinlerinden Mustafa Beşe Bin Ali ve Yusuf Bin Halil şehâdetleriyle sâbit olmakdan nâşi kurâ-yı merkûme re'âyâ fukarâsı husûs-ı mezbûr için hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmaları için yedlerine emr-i şerîfim i'tâsı bâbında vâkı' hâla Silistere kâdîsı Mevlânâ Derviş [65] Ali -zîde fazluhû- bi'l-iltimâs arz ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî birer tarikle bilâ-mûcib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'ından sükût ve ba'd-ı zamân zuhûr ve husâma ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsı azv ve isnâd ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebi ile da'vâya şurû' ve hilâf-ı inhâlarına mebnî mübâşirler ma'rifetiyle evâmir-i şerîfem ısdâr itdirüp fukarâ-yı ra'ıyyet bu misüllü de'âvî ile mağdûr ve mazlûm olduklarına binâ'en bi'd-defe'ât sâdır olan evâmir-i şerîfe mûciblerince memnû' ve merfû' olan dem-i diyet ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin hilaf-ı vâkı' iddi'âları kat'a ısgâ ve i'tibâr olunmayup ve kendülerine rû-yı mülâyemet göstermeyüp men'-i küllî ile men' ü def' olunmaları için tenbîh ü te'kîdi hâvi Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve zâbitâna ve Eflak voyvodasına hitâben yetmiş yedi senesi evâ'il-i Rebi'ül-âhiri'nde dahi emr-i şerîf sâdır olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olunmağın. İmdi memleket-i mezbûrede men' ü def' olunan dem-i diyet da'vâsı ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin şerr ve mazarratlarından re'âyâ-yı Eflak'ın hıfz u sıyânetleri için bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfeye ekîd sâdır olduğundan mâ'adâ katl-i mezbûrî refikleri mezbûrân katl ve firâr eyledikleri dahi şer'an sâbit ve mütehakkık olmağla mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan

evâmir-i şerîfeme mugâyir katl-i mezbûrın dem-i diyeti da'vâsına ve eşyâ ve nukûdî talebine müte'allik da'vâya tasaddî iden vâkî' olur ise husûs-ı mezbûr ancak kurâ-yı mezbûr re'âyâsına ser-i mû âzürde ve rencîde itdirmeyüp ve ol-makûle idi'âları kat'a ısgâ ve i'tibâr olunmayup men'-i küllî ile men' ü def'lerine sa'y ve ikdâm eylemek bâbında.

Fi Evâsıt-ı N Sene [1]178

127

Hâlâ Eflak voyvodası olan Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Memeleket-i Eflak bin yüz yetmiş yedi senesi Ramazân-ı şerîfî guresinden üç sene bir tahvîl ile sen ki voyvoda-i mûmâileyhsin sana tevcîh olup makâm-ı hükümetine kıyâm ideliden berü boyarân-ı vesâ'ir ahâlî-i vilâyet ve zâbitân ile vetfire-i hüsn-i sülûke ve resm-i hazm ve ihtiyâta ri'âyet iderek murâd-ı hümâyûnum üzere neşr-i âsâr-ı adl ve tasfiye ve ümrânî-i memlekete ve refâh-ı hâl-ı ra'ıyyete ve tahsîl-i emvâl-i mîriyyeye ve havâle olınan mahallere edâ ve teslîm ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire vesâ'ir bunlara müterettib ve nizâm-ı memleketi müsteclib olan ahvâl ve atvâr-ı sadâkat intişârın bi'z-zât sem'-i hümâyûnuma lâhık olmakdan nâşi fi-mâ ba'd dahi zabt u rabt-ı memlekete ve def'-i mezâlim ile nevâziş ve istimâlet-i ahâlî ve ra'ıyyete kıyâm ve ihtimâm ideceğin melhûz zamîr-i ilhâm-semîr-i hüsrevânem olup her hâlde nâzar-ı inâyet-i şâhâneme lâhık iltifât ve atıfet-i hüsrevânem ile akrânına fâ'ik olduğun ecilden kemâ kân celb-i âsâyiş fukarâ-yı ra'ıyyete ve tahsîl-i ümrânî-i vilâyete ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire sa'y u dikkat ve bezl-i vüs' ü miknet eylemek şartıyla avâtıf-ı celîle-i mülûkânemden şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i hümâyûnu inâyet-makrûnum mûcibince tevcîh-i sâbık üzre memleket-i Eflak voyvodalığı işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi Ramazân-ı şerîfî guresinden kemâ kân sana ibkâ ve mukarrer kılınmakla memleket-i mezbûrenin beruslûb-ı sâbık zabt u rabta kıyâm ve mübâderet ve bu âna gelince zâtında merkûz olan vâye-i sadâkat ve mâye-i rüşd ve istikâmetin muktezâsınca boyarân ve bi'l-cümle kârgüzârân ile hüsn-i mu'âşeret ve zabt-ı zavâbit ittifâk ve muvâfakat iderek vilâyetin ümrânî ile istimrâr-ı hüsn-i nizâmına ve re'âyânın kadîme mugâyir teklîfât-ı mâlâ-yutâk muhaddeseden himâyet u sıyânetlerine ve selef-i Eflak voyvodalarının rehâvet ve tekâsüllerinden nâşi etrafa müteferrik ve perîşân olan re'âyânın vatan-ı kadîmlerini celb

ve iskânlarına ve bâ-husûs evâmîr-i şerîfemle te'kîd ve tenbîh olunduğı vech üzre memleket-i mezbûreden lâ-yün-katı' İbrâ'il'e ve İstanbul'a ecnâs-ı zehâyirin sevk ve tesyîrine ve temşiyet-i mehâmm-ı umûr-ı sâ'ireye şimdiye dek zuhûra gelen ihtimâm ü dikkatin misüllü fî-mâ ba'd dahi husûsât-ı mezbûreye ihtimâm ve sarf-ı cehd-i tâm eylemen fermânım olmağın hassaten ve ihtimâmen işbu emr-i şerîf ısdâr ve () ile irsâl olınmıştır. Emâret-i memleket ve istimâlet-i zu'afâ-yı ra'yyet şurût-ı tevcîhin mûcibince kemâ fi'l-evvel senin bi'l-istiklâl dût-ı liyâkat ve isti'dâdına tahmîl ve tevfiiz kılındığı ma'lûmın oldıkda memleket-i Eflak'a ber-karâr-ı sâbık ber-vech-i istiklâl zabt u rabta ihtimâm ü dikkat ve her hâlde merâsim-i afâf ve insâfı nasb-ı ayn iltizâmın iderek imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-ı ra'yyete vesîle olacak atvâr ve harekât-ı mergûbenin edâ ve ibkâsına sa'y ve mübâderet ve fukarâ-yı ra'yyeti mu'tâda mugâyir teklîfât-ı muhdeseden sıyânet ü vikâyeye nisâr-ı vüs' ü tâkat ve bi'l-husûs memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetime nakl ve tesyîri matlûb-ı hümâyûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey İbrâ'il iskelesine irsâline ve evâmîr-i şerîfemle uhde-i ihtimâmına ta'alîk olunan hıdemât-ı mühimmenin ahsen vech üzre ikmâl ve temşiyetlerine bezl-i cidd-i tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm zımında fî-mâ ba'd dahi hakkında olan hüsn-i zânn-ı şâhânemi ve zamîrinde müzmir olan sarf ve istikâmetin isbât ve tahkîke sarf-ı miknet ve kudret eyliyesin ve siz ki boyarân-ı merkûmunsuz ber-minvâl-i muharrer istihsâl-i âsâyiş ve râhatınız ve isticlâb-ı itmînân ve refâhatınız için Eflak voyvodalığı hâlâ voyvodanız mir-i mûmâ-ileyhe ibkâ kılındığı ma'lûmunuz oldıkda siz dahi bu keyfiyeti bi'l-cümle fukarâ-yı ra'yyete i'lân ve işâ'at ve kemâl-i refâh-ı hâl ve râhata bâdî ile devâm-ı ömr ve devlet-i hüsvânem da'vâtına muvâzabet ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin emr ve re'yine mütâba'at ve emrinden hâric ve re'yinden taşrâ ednâ vaz' u harekete gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene [1]178

[66]

128

Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin selefin karındaşın Kostantin voyvodadan Eflak'ın memlehasına iltizâm iden Arnavud tâ'ifesinden bir kaç nefer zımmîden memleha nizâmının bâ'is-i izmihlâlî ve mâl-ı mîrîsinin bâdî-i kesr-i kesresi olacak gadr ve

tama'ları ma'lûm ve zâhir olmak hasebiyle emânet vechle hesâblarının rü'yet ve kat'ıyla memleket-i Eflak'dan tard ve teb'îdlerini hâvi bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vurûd memlehadan ahz ve i'tâlarının ma'mûlin-bih defteri ol-tarafda olan şerîkleri yedlerinde bulunmaktan nâşi huzûr-ı şer'eden ehl-i vukûf bâzergânlar muvâcehelerinde defterlerine nazar ve dikkat ve taharrî olınarak hesâbları rü'yet ve ücret ve masârıfları ve me'hûzları tahmîn ve diledikleri vech üzre mahsûb ve iskelelerde mevcûd mehâzin olan altmış iki yük yetmiş üç bin yedi yüz on beş vukiyye tuz mantûk-ı emr-i şerîfim üzre tarafından mültezim-i cedîdlere zabt itdirildikten sonra memlehadâ me'hûzlarından ba'de külli'l-hesâb zimmetlerinden zuhûr iden on iki bin dokuz yüz yetmiş iki gurus seksen üç akçenin kendilerden ıstirdâdı lâzım gelmekle hesâb-ı mezbûrın hakkâniyet üzre kat' va hasm olındığını müş'ir Yergöğü nâ'ibinin i'lâmıyla bir kıt'a imzâlu müfredât defteri bu def'a Der-i devlet-medârıma takdîm ve irsâl olınmaktan nâşi mesfûrların mukaddemâ Der-aliyyemden eyledikleri iştikâları mahzâ kizp ve iftirâ oldığı eğerçe zahîr ve âşikâr olup lâkin mesfûrlardan birkaç neferi el-ân Âsitâne-i Aliyyem'de meks ve ikâmet üzre olmalarından nâşi mesfûrlar bu tarafda ikâmet üzre olmadıkça âdet-i müstemirreleri üzre şirret ve tezvirâta sülûk ile emvâl-i mîriyyenin kesr ü noksânına ve nizâm-ı memleketin ihtilâline bâdî olacakları nümâyân olduğundan mesfûrların gâ'ile-i tasallut ve mazarratlarının küllîyyen kat' u def'i niyâzıyla memleket-i Eflak'ın metropolid ve psikopos ve bi'l-cümle boyarân ve esnâf ve tüccâr vesâ'ir re'âyâ-yı fukarâsı mahzarlarıyla istid'â-yı inâyet ve ahâlînin mahzarları ve i'lâm-ı şer'î mûcibince emr-i şerîfim ısdâr ve ihsân olınmasını sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin kâ'ime-i küllî tahrîr ve istirhâm ve tahrîrât-ı mezbûrenin hülâsaları manzûr-ı hümâyûnum olmakla istid'â olındığı üzre kat'an li'n-nizâ' emr-i şerîfim tahrîr olunmak bâbında fermân-ı celîlü's-şânım sâdır olmağın. İmdi mültezim-i sâbık mezbûrların fi-mâ ba'd işbu emr-i şerîfime mugâyir vaz' u hareketleri ve hilâfına şikâyetleri vâkı' oldıkda iddi'âlarına kat'a i'tibâr olınmamak için Ma'den Kalemi'ne ilm ü haberi virildüğü ma'lûmın oldıkda fi-mâ ba'd memleket-i Eflak'ın vâridât-ı mu'ayyenesine irâs-ı kesr ü noksân idecek vaz' u hareketin zuhûruna tarafından ve ahlâfin taraflarından kat'a ruhsat ve cevâz gösterilmeyerek memleketin istimrâr-ı hüsn-ı nizâmıyla fukarâ-yı ra'iiyyetin emnîyyet ve râhatlarına ale'd-devâm kemâl-i sa'y ve ikdâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâhir-i N Sene [1]178

Yergöğü nâ'ibine ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki, Ruscuk sâkinlerinden Mü'ezzin Mehmed nâm kimesne birkaç seneden berü koltukçılık bahânesiyle Bükreş kasabâsında ikâmet ve icrâ-yı envâ' fezâhat ve şenâ'at eylediğinden gayrı ahâlî-i Eflak'dan celb-i mâl sevdâsıyla zuhûr iden eşirrâya hafâdan delâlet ve ihtilâl-i nizâm-ı memleketi mûcib olur vaz' u hareketden nâşi voyvoda-i esbak zamânında tard ve ib'âd oldıkda Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp envâ' hîle ile semt-i tezvîre sülûk ve kapu kethüdâlarından nesne-i cerrine vesîle olmak için ifk ü iftirâyı mutazammın gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ilgâ-yı şerr ve tezvîr eylemek kendünün kesb ü kârı olup hatta voyvoda-i sâbıkın fevti akîbinde memleket-i Eflak'ın ihtilâli kasdıyla hevâdârlarıyla sırran ittifâk ve iki def'a tuğyân ve fitne hudûsına bâ'is olduğına binâ'en sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sana olan tenbîh-i hümâyûnum muktezâsı üzre zümre-i eşirrâ ve müfsidînden memleketi tathîr ve re'âyâ fukarâsını te'mîn için müfsid-i mezbûrı tard iylediğinde yine mu'tâdı üzre şirret ve ilgâ-yı fesâda tasaddî fikr-i fâsid ile Der-aliyyeme gelüp rûz-berûz ihtilâl-i nizâm-ı umûr-ı memleketi mûcib olan hâlâta cesâret-i ihbâr oldukda sâdır olan emr-i hümâyûnum mûcibince çavuş mübâşeretiyile Kıbrıs cezîresine nefy ü iclâ olunmuş idi ancak müfsid-i mezbûr gâyet hîlekar olmakla mahall-i me'mûra götürülmeksizin esnâ-yı râhda bir tarikle firâr veyâhud bir takrîble itlâk olunur ise icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet sevdâsıyla âdet-i me'lûfesi üzre tezvîrâta sülûk ve ahâlî-i Eflak'a ızrârda ve nizâm-ı memleketi ihtilâlde ısrâr ideceği melhûz olmakla müfsid-i mezbûra fi-mâ ba'd Eflak toprağına ayak basdırılmamak ve memleket-i Eflak'a dâ'ir da'vâsı bir vechle ısgâ ve istimâ' olunmamak üzre bir kıt'a emr-i şerîfim ısdâr ve ihsân olunmasına Ruscuk ve Yergöğü sâkinlerinden Bükreş kazâsında ticâretle mukîm cemm'-i gafîr ve cem'-i kesîr müslimîn ve bi'l-cümle ahâlî ve boyarân Eflak meclis-i şer'de takrîr ve istirhâm eylediklerini sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen i'lâm ve memleket-i mezbûrenin metropolid ve psikopos ve boyarân ve re'âyâ-yı vesâ'iresi dahi minvâl-i muharrer üzre istirhâmı başka mahzarlar ile inhâ ve hülâsaları pâye-i serîr-i a'lâma arz ve takdîm olup iltimâsları üzre emr-i şerîfim sudûrına izin-i şâhânem şeref-sudûr olmakla mü'ezzin-i merkûmın itlâkı için arz-ı hâl olunur ise derkenâr olunmayup arz ve mahzarın mazmûn-ı münîfi emr-i şerîfimin kaydı bâlâsına şerh virilmekle imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mü'ezzin-i merkûmın fi-mâ b'âd Eflak'a dâ'ir da'vâsı zuhûr ider ise şirret ve tezvîrinden fukarâ-yı ra'iiyeti

sıyânet için iddi'âsı bir dürlü ısgâ ve istimâ' olunmamak üzere işbu emr-i şerîfimi Yergöğü mahkemesi siciline kayd ve mazmûnına dâ'imâ ri'âyet ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere müfesid-i mezbûrı min-ba'd Eflak memleketine ayak basdırılmayup müfesid-i merkûmın ve bu misüllülerin şerr ve mazarratından fukarâ-yı ra'iyyeti ale'd-devâm himâyet u sıyânetine kemâl-i sa'y u dikkat ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i N Sene [1]178

[67]

130

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Ömer Ağa -dâme ulûvvuhûya- ve hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'dan Âsitâne-i Sa'âdetim'e ağnâm getüren celeb tâ'ifesinden ma'lûmü'l-esâmi celeblerin memleket-i merkûmenin vâridât-ı mu'ayyene-i kadîmesinden olan yarbarit resmini virmemek üzere yedimizde emr-i âlî var iken hilâf-ı emr-i âlî muhdes olmak üzere resm-i mezbûrın kendülerden mütâlebe olduğundan iştikâlarını hâvi rikâb-ı hümâyûnuma ref'-i refi'a-i tazallum ve sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından zikr olunan yarbarit resminin kabzına me'mûr ve mültezim olan İstefan zımmî ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin başkapu kethüdâsı olan Konaki? ile Asbatar? Yorgaki nâm zımmîler hazır oldukları halde arz odasında huzûr-ı âsâfide ma'kûd meclis-i şer'de celeb tâ'ifesinden olup bin yüz yetmiş altı ve yetmiş yedi senelerinde diyâr-ı Eflak'dan Âsitâne-i Aliyyem'e koyun getüren şâki mesfûrun Yani ve Tarandafil ve Nikola ve İstefan ve diğer İstefan ve Kuyumcu Yenaki nâm zımmîler muvâcehelerinde celeb tâ'ifesinden olup diyâr-ı Eflak'da meks ve ikâmet itmeksizin diyâr-ı merkûmeden murûr u ubûr idenden mâ'adâ koyun ashâbı olup diyâr-ı merkûmede koyunlar ile meks-i tavîle ile meks ve ikâmet idüp âdet-i beled üzere otından ve suyundan intifâ' iden her bir re's koyunlarından sekizer akçe yarbarit resmi alınmak âdet-i beled ve resm-i mezbûr memleket-i Eflak'ın feth-i hâkânîden berü vâridât-ı mu'ayyenesinden olmakla tahsîli için bi'd-defe'ât evâmir-i aliyye sâdır olup celeb tâ'ifesine merkûmun diyâr-ı Eflak'da ağnâmlarını meks-i tavîle ile meks ve ikâmet ve otından ve suyundan intifâ' etmişleriken üzerlerine edâsı lâzım gelen her re's koyundan sekizer akçe yarbarit resmini mahâllinde vakt u zamânında edâ itmedin koyunlarını

Âsitâne-i Aliyyem'e tesyîr ve hâssa kasabbaşı ma'rifetiyle tevzî' itmeleriyle ber-mûceb-i evâmir-i aliyye resm-i merkûmı edâya mezbûrına tenbîh olunmak matlûbımızdır ve celeb tâ'ifesi mesfûrundan ancak merkûm Yanaki zimmî meks ve ikâmeti inkâr ve gayrileri mesfûrun diyâr-ı merkûmeden koyunlar ile meks-i tavîle ile meks ve ikâmet ve otından ve suyundan intifâ'larını ikrâr lâkin mültezim-i mezbûrın iddi'â eylediği resm-i mezkûr muhdes olup ve resm-i mezbûr tahsilinin aklâmdan bir kalemde kaydı olmadığından mâ'adâ resm-i mezkûrın alınmaması için kadîmden berü yedimize evâmir-i aliyye i'tâ olunmuştur deyü ibrâz eyledikleri bir kıt'a emr-i âlîde celb tâ'ifesi Âsitâne'ye getürecekleri koyunlarını esnâ-yı râhda iki üç gün dinlendirmek için mekslerinde otlak hakkı ve toprak basdı nâmiyla akçe talep olunmaması mastûr olup koyun iştirâ eyledikleri mahallerde rûsûmât virmedin ve virmemeleri mezkûr olmayup ve mültezim-i merkûm bundan olup Eflaklu ve ceblere virilecekden evâmir-i aliyye ile hülâsaları madde be-madde derkenâr olunan evâmir-i şerîfem kuyûdâtına nazar olındıkda tâ'ife-i mezbûra mâlik oldukları koyunları ile diyâr-ı Eflak'da müddet-i tavîle meks ve otından ve suyundan intifâ' eyledikleri sûretde vakt u zamânında yarbarit ve oyarit resminin Eflak voyvodası tarafından tahsîl-i iktizâ eylediği ve Eflak cânibinden vurûd iden ağnâmdan mahallinde resm-i mezkûr alınmak muhdes olmayup âdet-i beled üzre askerî ve gayrı askerî ve tüccâr tâ'ifesinin diyâr-ı merkûmda ra'y ve meks-i tavîle ile meks ve otından ve suyundan intifâ' eylediği her bir re's ağnâmdan mahallinde sekizer akçe yarbarit ve oyarit rûsûmâtının tahsîli için mâ-takaddümden berü evâmir-i şerîfeme yazıla geldiği mastûr ve mukayyed olduğu ve rûsûm-ı mezkûrenin alınmaması için emr-i âlî virildiğinin kaydı bulunmadığı tahrîr olunmakla altı bin koyun getüren merkûm Tarandafil? ve iki bin koyun getüren merkûm Istefan ağnâm-ı mezbûreden ancak bin re'sinin resmini edâ eylediği ve üç bin koyun getüren merkûm Nikola ile yediyüz koyun getüren mezbûr diğer Istefan zimmîler dahi resm-i mezbûrı mahallinde kapudan Moskov zimmîye edâ eylediklerini ve iki bin koyun getüren mesfûr Kuyumcu zimmî dahi resm-i mezbûrı mahallinde Radukan boyara teslîm eylediğini müş'ir sened ibrâzına havâle ve bin beş yüz koyun götürüp meks ve ikâmetini inkâr iden merkûm Yani zimmînin meks ve ikâmeti için müdde'î-i merkûm şâhid getürmeye havâle ve meks-i tavîle ile meks idüp virmediklerini i'tirâf iden merkûmun Istefan ve Tarandafil ve Yanaki nâm zimmîlerden ber-mûceb-i emr-i âlî-şân resm-i mezbûrın tahsîli iktizâ itmekle fi-mâ ba'd tarafeyn resm-i merkûmda ziyâde ve noksân teklîfi ile münâza'a itmemeleri bâbında kapu kethüdâsı merkûm tuğrâlı emr-i şerîfim sudûrını istirhâm eylediği İstambul kâdîsı Mevlânâ Yusuf-zâde Yusuf -zîdet fezâ'ilühû- i'lâm itmeğin

i'lâmı mûcibince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince vakt u zamânında sekizer akçe yarbarit resmi kadîmîni edâ itmeksizin memleket-i Eflak'dan koyun nakl ve kasabbaşı ma'rifetiyle tevzî' itdirüp ikrârlarıyla resm-i mezbûrın kendülerden tahsîli iktizâ iden mesfûrundan sekizer akçe yarbarit resmini ma'rifetinle tahsîl ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileysin fî-mâ ba'd vakt u zamânıyla varup Âsitâne-i Sa'âdetim için koyun mübâya'a ve Eflak toprağında meks ve otundan ve suyundan intifâ' iden müslim ve zımmî celeb tâ'ifesinden sekizer akçe yarbarit resmini âdet-i beled üzere vakt u zamânında tahsîl itdürüp fî-mâ ba'd ziyâde ve noksân talebi ve teklîfi ile münâza'adan mûcânebet olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâhir-i N Sene [1]178

Beyâz[68]

131

Vidin Muhâfızı Vezîrim Ali Paşa'ya hüküm ki,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- tarafından bu def'a Der-aliyyeme vârid olan tahrîrâtında Vidin yamakânının Kara Eflak'a müstevli olup zâbitlerinden adem-i itâ'at ve fukarâ-yı ra'ıyyete ta'addî ve cevre ictisâr eyledikleri mukaddemâ ba'de'l-iştikâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince zâbitân-ı serhadin ittifâklarıyla mezbûrlar memleket-i Eflak'dan ihrâc ve hüsn-i nizâma ifrâğ ve rabt olunup işbu sene-i mübareke Zi'l-kâdesi'nin yigirmi ikinci gününe gelince cümlesi emr-i şerîfim ve zâbitlerine itâ'at ve inkıyâd üzere iken bu esnâda yamakân-ı mezbûre ba'zı müfsidlerin kelâmına ittibâ' ve zâbitlerinin re'yinden udûl ve imtinâ' idüp mahbûs misüllü Vidin kal'asında ikâmetimize mûcib-i nezr altı aydan berü Eflak'a varmadık deyü zâbitândan habersiz bargirlerine süvvâr ve cümlesi Kırayova kasabâsına varmalarıyla kasabâ-i mezbûrede ocak tarafından ikâmet üzere olan Küçük Çavuş Ebubekir -zîde kadruhû- dahi mezbûrları getirdüp izhâr-ı mülâyemet ile nûsh ü pend ve girü Vidin'e avdetlerine tenbîh itdikde mütenebbih olmadıklarından başka Rum hattıyla yedlerinde bulunan temessükleri mûcibince hakkımızı talep ideriz almadıkça bir hatve âhar mahale gitmeziz deyü izhâr-ı huşûnet ve hafıyyeten re'âyânın öküz ve sığır ve eşyâların ahz ve gasb idüp Harbeş? kazâsında Borila? karyesine Ömer ve Hacı nâm kimesneler dahi dört nefer refikleriyle duhûl ve iki nefer re'âyâyı katl ve birkaç neferini

mecrûh ve tahsîldârları kazâlardan tard ve bizim alacağımız tahsîl olunmadıkça size akçe virdirmeziz deyü izhâr-ı atûv ve tecebbür iderek bu gûne aslı olmayan alacak bahânesiyle emr-i şerîfime ve nizâm-ı mugâyir memleket-i Eflak'a duhûlleri sebebi ile fukarâ muztarib ve Mayoş? ve Yol? karyelerin re'âyâları küllîyyen perîşân olup zulm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmadığı ale't-tafsîl testîr ve istirhâm olup ancak Vidin yamaklarının vesâ'ir askerî tâ'ifesinin memleket-i Eflak'a varmamaları ve vardıkları halde ba'zı şurût u uhûd ve zâbitden izin kağıdıyla ticâret içün varup temekkûn ve firâr eylememek husûsu bundan akdem nizâm-ı müstahkeme rabt ve pend olup Vidin mahkemesi sicilinde mukayyed iken öteden berü itâ'at ve inkıyâd üzere olan yeniçeri kullarımın bu gûne emr-i şerîfime ve ta'ahhüdlerine muhâlif vaz' u hareketleri istib'âd olunmakla işin sıhhate tahsîl-i ittîlâ ile zâbitândan izinsiz Eflak'a duhûlleri ve sübût-ı şer'î olmayan düyûn-ı vâhiyeye iddi'âları vâkı' halmidir sıhhati Der-aliyyeme i'lâm eylemek içün mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur hizmet-i muhâfazada mukîm olan kullarımdan rızâ-yı hümâyûnuna ve memleket-i Eflak'a zâbitden izinsiz girmemeğe olan ta'ahhüdlerine mugâyir vaz' u hareket me'mûl olunmaz iken voyvoda-i merkûmın tahrîri üzere zâbitândan izinsiz Eflak'a girüp bilâ-sübût düyûn-ı vâhiye ve şekâvet-i mezbûreye tasaddîleri vâkı' midir değil midir işe gereği gibi tahsîl-i ilim ve vukûf eyledikten sonra sıhhati Der-aliyyeme i'lâm ve tahrîr eyleyüp vâkı'ın hilâfını tahrîrden hazer ve mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Ş Evâhir-i Z Sene [1]178

132

Vidin Muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya ve Vidin'den yeniçeri zâbiti () ve bundan mukaddem İbrâ'il nizâmına me'mûr olup bu def'a husûs-ı âtiye dahi mübâşir ta'yîn olunan Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûmaya- hüküm ki,

Derûn-ı Eflak'dan ticâret ile me'lûf olanların ta'addîleri bundan akdem Der-aliyyeme tahrîr ve tazallum olduğına binâ'en kapuçıbaşı mübâşeretiyle müvellâ ta'yîn ve serhad ricâlinin Eflak re'âyâsı zîmetlerinde sâbit olan sekiz yüz doksan dört kîse akçeleri tamâmen tahsîl ve ashâbına edâ ve teslîm ve ibrâ-yı zîmet olup Kara Eflak kazâları re'âyâlarından iddi'â olup ber-mûceb-i defter sâbit olmayan yüz yetmiş iki kîse akçenin ashâbı ba'de zamân da'vâya tasaddî eylediklerinde müdde'î olduğu mahallin zâbitinden mektûb alup ol mektûb ile Eflak voyvodasına varup ma'rifetiyle Bükreş'de

Yergöğü kâdîsı huzûrında mürâfa'a ve hakkı sâbit olunduğı sûrette tahsîl ve kendüye teslim olmak üzere de'âvî-i hukûk husûsuna yüz yetmiş üç senesinde nizâm virilmişiken bu hilâlde Vidin'de sâkin yamakân vesâ'ir tüccârın Der-aliyyeme takdîm eyledikleri arzlarda ve mahzarlarda emr-i şerîfime itâ'aten cümlesi memleket-i merkûmeden keff-i yed ve serhadlerine gelüp hizmet-i muhâfazada ikâmet idüp lâkin re'âyâ ve manastırlarda tahmînen iki bin kîse mikdârı alacakları vardır deyü tahrîr olunmuş bâlâda tahrîr olunduğı üzere askerî tâ'ifesinin zimmî re'âyâda zuhûr iden akçeleri târîh-i mezbûrede tahsîl ve kendülerine teslim ve ibrâ-yı zimmet ile hücec-i şer'iyeye virilmişiken ol hînden berü tüccârın vesâ'irin re'âyâda ol-mikdâr akçeleri kalmasını aklen ve âdeten begâyet istib'âd olunduğundan gayrı bu da'vâlara şurû' ancak memleket-i Eflak'a duhûla sebep ve vesîle ittihâz için olduğı her ne kadar emir celî ve vâzih ise dahi zikr olunan müdde'ilerin temessük nâmıyla ibrâz eyledikleri evrâk kimlerin mühr ve imzâ ve şehâdetlerini hâvidir ve mukaddemâ sâbit olmayan düyûndan mıdır yoğ ise sonradan mı [69] idâne olunmuşdır ve ne cihetdendir bu def'a cümle ma'rifetleriyle Eflak'da ticâret için ihtiyâr ve intihâb oluncak menâsık ve mütedeyyin bâzergânlar ma'rifetleri ve mübâşir ve Eflak voyvodası ma'rifetleriyle evrâk-ı mezbûreye nazar ve sahîh ve sakîmi gereğı gibi fark ve temyîz olup bundan sonra fasl oluncak üzere bermûceb-i müfredât defteri Der-sa'âdetime irsâl ve ba'dehu ne-vechle fermânım sudûr ider ise ol-vechle hareket oluncak bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fi Evâ'il-i M Sene 1179

133

Vidin Muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve Vidin'de yeniçeri zâbiti olan () ve bundan akdem İbrâ'il nizâmına me'mûr olup bu def'a husus âtî için mübâşir ta'yîn olunan Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûmaya- hüküm ki,

Eflak ve Kara Eflak memleketleri Devlet-i Aliyyemin kilârı ve memleket-i mezbûreden ecnâs-ı zehâyirin kesret üzere vurûdı tevsî'-i ma'âş-ı ibâdullâha bâdî olup lâkin zehâyirin kesreti ve serhaddât mevâcibine havâle olunan Eflak cizyesi mâlının husûlî re'âyânın vefretiyle olageldiğı ma'lûm ve hatta Kara Eflak'ın fethi esnâsında re'âyâsı ta'dâd olındıkda yüz yigirmi beş binden mütecâviz re'âyâ mevcûd bulunduğuna binâ'en zehâyir-i mütenevvi'a dahi kesret üzere hâsıl ve mâl-ı cizyeleri suhûletle tahsîl olunurken vakt-i mezbûreden berü sevâhil-i Tuna'nın ve mahâl-i sâ'irenin askerî ve gayrı askerîsi

ticâret bahânesiyle memleket-i mezbûreye duhûl ve zulm ve ta'addîye tasaddî eyledikleri ecilden re'âyâ zulmlerinden firâr ve adedleri tenezzül bulup bu takrîb ile emvâl-i mîriyyenin ve rûsûmât-ı mukanneninin cem' ve tahsîlinde su'ûbet vukû'ı rû-nümâ oldıkca vakit be vakit Der-aliyyeden mübâşirler irsâl ve zaleme ve mütegalibenin tard u ihrâclarıyla def'-i zulme ibtidâr olduğundan gayrı yetmiş üç târîhinde dahi mübâşirler ve müvellâ ta'yîn olunup hukûka vesâ'ire dâ'ir alâka ve bahâneleri kat' ve hasm ve eşhâs-ı mütegalibe küllîyyen tard ve def' olındıktan sonra ehl-i ırzdan fakat birkaç nefer tüccârın bilâ-ikâmete bâzâr yirlerinden ticâret eylemelerine izin ve ruhsat virilmişiken duhûle ruhsat virilen ehl-i tüccârın ism ve adedi tasrîh ve ta'yîn olunmadığından zümre-i eşhâsa vesîle-i fırsat olup kemâ fi'l-evvel ticâret bahânesiyle duhûl ve def'-i zulmleri gâ'ilesi müstemirr ve ehl-i ırz tüccârın zaleme ve eşkiyâdan fark ve temyîzi mümkün olmayup bu def'a tarafeynden vurûd iden arzlar ve mahzarlardan müstefâd olan dahi zulmün vukû'ı ve re'âyânın perîşân ve mağdûr olmaları mütegalibe ve eşkiyânın ehl-i ırzdan fark ve temyîzi olmamaktan nâşi idüğüne ilm-i âlem-ârâ-yı mülûkâneme şâmil ve muhîd olmakla tüccâr ve re'âyânın âsûdegî ricâlleri için umûr-ı ticâretin bir nizâm-ı kaviyye ve ticâret idecek kimesneler aded-i mu'ayyeneye rabt ve tahsîsi lâzım ve mühimm olup ve bundan akdem Boğdan'da dahi ticâret vesîlesiyle zulm ve ta'addî müstemirr iken ticâret husûsı nizâm-ı ma'lûma rabt olınalıdan berü memleket-i Boğdan'dan tasallut ve ta'addî mürtefi' ve gâ'ilesi bertaraf ve tüccâr ve re'âyâsı emn ü râhata vâsil olmakla Boğdan'ın nizâmı Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nden ihrâc olındıkda memleket-i Boğdan'da min b'ad oda ve kışlak ihdâs olunmamak ve damızlık için hergele ve sığır ve kovan beslememek ve ecnâs-ı zehâyiri fukarâdan noksân bahâ ile almayup narhı cârîsiyle alup ihtikâr ve iddihâr itmeyüp doğru Âsitâne-i Aliyyem'e göndermek ve ticâret için vardıkları kazâ ve kurâda re'âyâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebe ve re'âyânın ehl ü ıyâllerine ta'arrûz eylememek ve âdet-i beled üzere tahsîl-i mu'tâd olan rûsûmât-ı mukanneneyi bilâ-muhâlefet cem'ine me'mûrlara edâ eylemek ve kazâlarda oturmayup ve menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset eylememek üzere ehl-i ırz tüccârdan elli nefer kimesneler ancak Yaş kasabâsında icâre ile sâkin olmak üzere cümlelerin re'y ve ma'rifet ve istihsânlarıyla kâlib-ı hüsne ifrâğ'a ve ahd ü misâk idüp şurût-ı merkûmeye mugâyir hareketleri zuhûr idenlerin cezâ-yı sezâları tertîb olunmak üzere tüccâr-ı merkûme birbirlerine tekeffülen memhûr temessük virmeleriyle şurût-ı merkûmeye ri'âyet olunmak üzere izin ve ruhsatı hâvi emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyed olmakla Eflak memleketine dahi Boğdan misüllü ehl-i ırz tüccârdan adedi ve isimleri

ma'lûm tüccâr duhûl ve zahîre iştirâ ve Âsitâne-i Aliyye'ye nakl eylemek ve anlardan mâ'adâsı men' olunmak ilâ mâşâ'allâhü te'âlâ Eflak'dan dahi tasallutın irtifâ'ına ve fukarâ-yı ra'ıyyetin emnîyyetleriyle hâsıl olan zehâyir-i mütenevvi'anın kesret üzere Âsitâne-i Aliyyem'e vurûdına ve emr-i ticâretin adem-i itâ'atine vesîle olacağı zahîr olduğına binâ'en memleket-i Eflak'da ticâret üzere olacak ma'lûmü'l-aded zimmî tüccârdan başka askerî ve gayrı askerî ehl-i islâmdan dahi fakat yüz nefer tüccâr-ı beledi i tavattun ticâret idüp ve amed-şûd idecek tüccâr-ı merkûmeden mâ'adâ sâ'ir ticâret arzûsında olanlar vatanen ve münâsebeten bu mezkûrlara şerîk olup bunların vesâtatıyla ticâret eylemek ve derûn-ı memlekete amed-şûd idenler aded-i mezkûrdan ziyâde olmamak üzere ma'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle bu def'a nizâma rabtına ve netice verilmesine irâde-i kat'ıyye-yi mülûkânem ta'alluk itmekle Vidinlünün ticâret için aded-i mezkûrdan kaç nefer kifâyet ve iktizâ ider ise ma'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle beynlerinde intihâb ve tahsîs ve ihtiyâr olunacak Vidin tüccârından mâ'adâ yine Vidinlûden ticâret arzûsunda olanlar olur ise intihâb olunacak Vidinlü tüccârına [70] şerîk olup ticâreti Eflak'a amed-şûd idenler vesâtatıyla eylemek üzere taht-ı zâbitâ-yı nizâma derc ve nizâm-ı vesîka-yı mahkemeye bend ve tevsîk olup min-ba'd kendülerinden hilâfî ve mugâyırî sâdır olmamak ve bilâ-tavattun amed-şûd idecekler dahi bilâ-tavattun nefsi Kırayova'da icâre ile sâkin olmak üzere şurût-ı mezbûreyi ifâyı ve emr-i şerîfime inkıyâd ideceklerini hâvi yedlerinde hüccet ve sened-i memhûr ahz ve birbirine kefile rabt ve Der-aliyyeme i'lâm olunmak bâbında fermân-ı hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olmağın işbu emr-i şerîfim () ile vusûlunda serhaddât-ı mensûre-i islâmiyede sâkin ve mukîm muhafızîn-i muvahhidînden olan askerî kullarımın emr-i ulû'l-emre itâ'at ve inkıyâdları cümleden ziyâde farîza-yı zimmetleri olup bu def'a irâde-i hüsrevâneme ta'alluk iden nizâm-ı mezbûrî kabûl eylemeleri min-ba'd eşhâs-ı mütegalibenin zulm ve ta'addîleri töhmetden beri olanlara nisbet olunmaktan masun ve sû-i hareket ile sana gelmemelerine ve re'âyâ-yı müteferrikanın avdetlerine bâdî ve re'âyânın âsûde-i hâl olmalarını mü'eddî olacağı zâhir ve ayân olmakla vech-i meşrûh üzere adedi ta'yîn olunan tüccârdan kifâyet mikdârı kaç neferini ihtiyâr iderler ise beynlerinde tertîb ve intihâb ve şurût-ı mezbûreyi kabûl itdirüp yedlerinden ahz olunacak sened ve hüccet-i şer'ıyyeyi Der-aliyyeme takdîm ve irsâl ve min-ba'd hilâfî ve mugâyırî kimesneden vaz' u hareket sudûr etmemesine ale'd-devâm nezâret ve ihtimâm-ı tâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fi Evâ'il-i M Sene [1]179

Vidin muhâfızı vezîr () paşaya ve Özi vâlisi vezîr () paşaya ve orakçılık için beher sene Eflak ve Boğdan'dan ihrâc olunan re'âyânın varageldikleri mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna hüküm ki,

Beher sene orakçılık için Eflak ve Boğdan'dan etrafa gönderilen re'âyâyı hitâm-ı maslahatda ücretleri yedlerine virilüp girü meskenlerine i'âde ve irsâl olınmak husûsı sudûr iden evâmir-i şerîfemde mastûr iken vardıkları mahallerin a'yân ve ahâlîsi re'âyâyı Boğdan ve Eflak'ı yirlerine avdete saluvirmeyüp karye ve çiftliklerinde iskân ve bu takrîble beher sene re'âyâyı Eflak ve Boğdan etraf ve eknâfa perîşan ve eyâdî-i mütegalibeye girifdâr oldukları gelenlerin ihbârından sem'-i hümâyûnuma vâsıl olmakla orakçılık için Boğdan ve Eflak'dan ihrâc ve avdetden men' olunan Boğdan ve Eflak re'âyâsı her ne mahalde ve kimin taht-ı yedinde olur ise ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle bulındıkları yirlerden alâ eyyi hâl ihrâc ve Boğdan ve Eflak'a nakl ve iskân olup fi-mâ ba'd her bir kazâyâ ne-mikdâr orakçı re'âyâ iktizâ ider ise vakt-i hasaddan mukaddem bi-avnihi te'âlâ cümle ahâlî kazâ tarafından ikişer adam vekîl nasb ve taraf-ı şer' den senediyle Eflak ve Boğdan voyvodalarına gönderüp ol sened mücibince talep eyledikleri re'âyânın mikdârını mübeyyin voyvodalar yedlerine sened virüp ol-mikdâr re'âyâ icâleten ihrâc ve hitâm-ı maslahatlarında ücretleri yedlerine tamâmen i'tâ olındıktan sonra cümlesi derhâl girü Boğdan ve Eflak'a i'âde ve irsâl olup bir neferi girüye kalur ise ol kazâ ahâlîsine buldırılmak şurûtına dâ'imâ ri'âyet ve beher sene bu nizâm üzre amel ve hareket olınmak için sene-i mâziyede emr-i şerîfim yazılmış idi bu sene-i mübâreke vakt-i hasad takarrüb eylemekden nâşi nizâm-ı mezbûr üzere iktizâ iden orakçıları ihrâc ve irsâl eylemek üzre Eflak ve Boğdan voyvodalarına başka başka emr-i şerîfim tenbîh-i ekîd olındığı ma'lûmınız oldıkda siz ki vezîrân-ı müşân-ileyhimâ ve kuzât ve nüvvâb ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz mikdâr-ı kifâyeye orakçı virilmek üzre her kazâdan ikişer adam vekîl nasb ve taraf-ı şer' den senedâtıyla irsâl olup bi-avnihi te'âlâ ücretleriyle edâ-i hizmetde cümlesinin vilâyetlerine i'âdelerine ihtimâm ü dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene [1]179

Bir sûreti,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihal-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra-hüküm ki, beher sene orakçılık için Eflak ve Boğdan'dan etrafa gönderilen re'âyânın hitâm-ı maslahatda ücretleri yedlerine virilmeyüp kendü meskenlerine i'âde ve irsâl olunmak husûsı sudûr iden evâmir-i şerîfemde mastûr iken vardıkları mahallerin a'yân ve ahâlîsini re'âyâ-yı Eflak'ı yirlerine avdete salıvirmeyüp karye ve çiftliklerinde iskân ve bu takrîble beher sene re'âyâ-yı Eflak etraf ve eknâfa perişân ve eyâdî-i müteğalliye girifdâr oldukları gelenlerin takrîrlerinden sem'-i hümâyûnuma vâsıl olmakla fi-mâ ba'd her bir kazâya ne-mikdâr orakçı re'âyâ iktizâ ider ise vakt-i hasaddan mukaddem bi-avnihi te'âlâ cümle ahâlî kazâ tarafından ikişer adam vekîl nasb ve taraf-ı şer'den senediyle tarafına gönderüp ol sened mücibince taleb eyledikleri re'âyânın mikdârını mübeyyin sana sened virüp ol-makûle re'âyâ icâleten ihrâc ve hitâm-ı maslahatlarında ücretleri yedlerine tamâmen i'tâ olındıktan sonra cümlesini derhâl girü Eflak'a i'âde ve irsâl olup bir neferi girü kalur ise ol kazâ ahâlîsine buldırılmak şurûtıyla ri'âyet ve beher sene bu nizâm üzre amel ve hareket olunmak için geçen sene virilen emr-i şerîf mücibince bu sene-i mübâreke de emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed ve nizâm-ı mezbûra ri'âyet şartıyla ihrâc olunacak orakçılar için beher kazâdan tarafına ikişer adam gönderilmek üzre başka emr-i şerîfim sâdır olmakla i'lâmen sana dahi işbu emr-i şerîf ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi zikr olunan orakçıları şurût-ı mezbûr üzre bir sâ'at evvel ihrâc ve mahallerine neşr ve irsâllerine begâyet ihtimâm ü dikkat eyleyüp kusûr ve rehâvetden hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i M Sene [1]179

[71]

Hâlâ memleket-i Eflak'da ikâmet üzre olan Serturnayî Seyyid İbrahim -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın muktezâ-yı serbestiyetleri üzere re'âyâ ve seknesi mezîd-i emniyyet ve râhatı ile emlâk ve arâzilerine mutasarrıf ve mâlik olup taraf-ı âhardan Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla ve kat'a tecâvüz olunmayup cevânib-i erba'sı mahfûz ve mazbût olmak üzere öteden berü ekîd ve şedîd evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken evâmir-i şerîfeye mugâyir civâr-ı Eflak'da sâkin re'âyânın ekserisi oldukları mahallerin a'yân-ı mütegalilerine istinâden mevsim-i zer' ve harsda müstenid oldukları kimesneler yanlarına adamlar koşub diledikleri mûşîye ve arâzî-i Eflak'da bî-pervâ zirâ'at ve hırâset ve çayırların biçüp sâkin oldukları mahallere nakl idüp ashâbı mûşîye ve çayırlarından me'yûslar kalup bu gûne cevri ve ta'addîlerinden muztaribü'l-ahvâl oldukları mukaddemâ i'lâm olındıkda küllîyyen men'leriçün yetmiş yedi senesi evâhir-i Saferi'nde mü'ekked ve müşedded emri-i şerîfim sâdır olup lâkin ol-makûle re'âyâ-yı âhara Eflak toprağında cebrî zirâ'at ve hırâset itdiren ve memleket-i Eflak'a tasallutı âdet iden civârın a'yân ve erbâb-ı tagallüb olduğu zâhir olduğına binâ'en emri-i şerîfim icrâ olunmadığı ol-havâliden tevârrüd idenlerin takrîrlerinden ma'lûm olmakla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mücibince bu emri-i memnû'a cesâret idenleri küllîyyen men' ü def' eylemek için tekrâr işbu emri-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi ber-minvâl-i muharrer civârdan Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına tecâvüz ve fuzûlî zirâ'at ve hırâset kasdını iden her kim olur ise olsun küllîyyen men' ü def'lerine kıyâm ve ihtimâm iderek cevânib-i erba'sını zabt u rabt ve hıfz u hırâset ile nizâm-ı memleketi halelden sıyânet ve refâh ve râhat-ı ra'îyyete sarf-ı vüs' ve makderet idüp ednâ kusûr ve rehâvetden mübâ'adet ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâhir-i M Sene [1]179

137

Rum-ili vâlisi vezîre ve eyâlet-i Rum-ili'de vâkı' Horpeşte? vesâ'ir mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna hüküm ki,

Hâlâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde İstefan Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp voyvoda-i mûmâ-ileyhin uhdesinde olan Kara Eflak ta'bîr olunan beş aded kazânın gümrük mukâta'asını iltizâm idenlerden Yoscura? Mihaloğlu Esterya nâm zımmî gümrük-ı mezbûr malından beş bin iki yüz elli üç guruş sirka ve firâr ve an-asl eyâlet-i Rum-ili'de Horpeşte kazâsına tâbî' Gramostence? karyesinde olmakdan nâşi ol-câniplere varması ağleb-i ihtimâl olmakla her bâr izâ'at-i

emvâl-i mîriyyeye mü'eddî olacak bu misüllü hareketden gayrileri tahzîr zımında sârik-i mesfûr eyâlet-i mezbûr dâhilinde her ne mahalde bulunur ise ahz ve sirka eyledüğü ol-mikdâr gümrük malı tahsîl ve iltizâm-ı mukâta'ada kendüye şerîk olup bâ-hüccet-i şer'iyye ahz u kabza voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından me'mûr Toma nâm zimmîye teslîm olunup ve eğer inkâr ve teslîmde muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i mûmâ-ileyh istid'â itmeğin mezbûr bulunduğu mahalde ahz ve edâda muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene [1]179

138

Eflak voyvodası tarafından vilâyet-i Eflak'a bu def'a kâ'im-makâmlar nasb ve ta'yîn olunan Ban Kostantin Kara Çelkolos? ve Ban Tomice Kara Çelkolos? ve Logofed Dimitrasko? Rakunca? ve Logofed Lorgulos Kanakorinos? ve Zeyif Miha Kanakorinos? ve Sitaryade İstrovis? ve Ağa Yovance Golyanos -zîde itâ'athuma- hüküm ki,

Eflak voyvodalıği işbu bin yüz yetmiş dokuz senesi Rebi'ü'l-evveli'nin altıncı gününden üç sene bir tahvîl ile zabt itmek üzere şeref-bahş-ı sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mücibince Ligor-zâde İskerlet Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra-tevcîh ve ihsânım olmakla voyvoda-i mûmâ-ileyh varıncaya dek memleket-i Eflak'ı târîh-i mezbûrdan siz ki boyarân-ı merkûmlarsız tarafından emâneten zabt eylemeniz fermânım olmağın alâ hitâmi'l-isti'câl işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi ber-vech-i meşrûh voyvoda-i mûmâ-ileyh varıncaya dek memleket-i Eflak'ı târîh-i mezbûrdan tarafından emâneten zabt ve mu'tâd olan rüsûmâtını lâzım gelenlerden bi't-tamâm ahz u kabz iderek voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından size sipâriş olunan husûsların rü'yet ve te'diye ve re'âyâsını himâyet u sıyânet birle hıdemât-ı meşkûre vucûda getürmeye sa'y u gayret idüp sadâkate münâfi vaz' u hareketden ve ser-i mü hilâfindan ittikâ ve ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene [1]179

Sâbıkâ Eflak voyvodası olup bu def'a dahi müceddeden Eflak voyvodalığı kendüye ihsânım olan Ligor-zâde İskerlet Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ebâ-an-cedd Devlet-i Aliyye-i azamet-menkabetime sarf-ı niyyet ile izhâr-ı levâzım-ı ubûdiyyet ve hulûs-ı taviyyet ile ibrâz-ı merâsim-i sadâkat-merkûz-ı zamîr-i istikâmet semîrin olmakdan nâşi bundan akdem gerden-i liyâkat ve ubûdiyyetine bend ve ta'lîk olunan voyvodalığın eyyâmında me'mûl-ı hümâyûn-ı pâdişâhâneme muvâfik atvâr-ı mergûbe ve harekât-ı marziyyen zuhûrıyla sıyânet u himâyet-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e sevk-i zehâyirde bezl-i vüs' ü miknet iderek tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânem bezl-i makderet vesâ'ir müretteb uhde-i emâret ve sadâkatin kılınan umûr ve husûsların vech-i vecih-i hüsn ve tavr-ı mergûb-ı müstahsin üzere temşiyet ve icrâsına nisâr-ı ihtimâm ü dikkat eylediğinden gayrı memleket-i Eflak boyarları ve ahâlîsi ile vetire-i hüsn-ı ülfete ri'âyet ile zabt u rabt-ı memleket ve terfih ve tatyîb-i fukarâ-yı ra'ıyyete ve muktezâ-yı dirâyetin üzre harm ve ihtiyâta ri'âyet idüp sünûh iden hüsn-i hareketin karîn-i ilm-i âlem-ârâ-yı şâhânem olup ba'd-ezîn dahi senden rızâ-yı hümâyûnuma muvâfik atvâr-ı raziyye ve âsâr-ı maraziyye sünûh-ı melhûz-ı hüsrevânem olduğına binâ'en avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârıf-ı seniyye-i pâdişâhânem şeref-bahş-ı sudûr olan [72] hatt-ı hümâyûn-ı mekârim-nümûn-ı şehen-şâhânem mûcibince fukarâ-yı ra'ıyyeti ve ahâlî-i memleketi himâyet ü sıyânet ve nizâm-ı vilâyete ve tesyîr-i zehâyire bezl-i kudret envâl-i mîriyyeyi vaktiyle edâya müsâra'at eylemen şartıyla mülk-ı mevrûsum olan memleket-i Eflak bin yüz yetmiş dokuz senesi Rebi'ül-evveli'nin altıncı gününden üç sene bir tahvîl ile zabt eylemek üzere müceddeden sana tevcih ve ihsânım olmakla seni makarr-ı hükümetine îsâl ve iclâs için İskemle Ağası ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından Mir İskender -dâme mecduhû- ile memleket-i Eflak'a irsâl ve tesyîr olınmışındır. İmdi senki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin İskemle Ağası tahsîs olunan mûmâ-ileyh ile makarr-ı hükümet ve emâretin olan Eflak'a varup kürsî-i memleket ve makâm-ı emârete cülûs eyledikten sonra voyvodalık-ı mezbûrı zabt u rabta kıyâm ve mübâderet ve zâtında merkûz olan vâye-i sadâkat ve mâye-i rüşd-ı kiyâset muktezâsınca vilâyetin tahsîl-i hüsn-i nizâmında ve re'âyânın mezâlimden vikâyet ü sıyânetinde ve bâ-husûs Âsitâne-i Sa'âdetim'e zehâyir tesyîrinde evâmir-i aliyyemle uhdene ihâle olunan mehâmm-ı sâ'irede ihtimâm ü dikkat ve dâhil-i hayta-i hükümetin olan mahallerin şen

ve âbâdân olmasına bezl-i kudret ve a'yân ve ahâlîsinden kâ'inen men kân hilâf-ı âde cürm ve töhmeti zâhir olanların kâ'ide ve kânûn-ı memleket üzre te'dîb ve gûşmâllerinde vesâ'ir fermânım olan husûsların temşiyet ve icrâsında sa'y u dikkat ve bi'l-husûs memleket-i mezbûr zehâyirini ihtikâr dâ'iyesiyle bir ferde ketm ve ihfâ' itdirmeyüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e nakl olunmak için peyderpey vilâyet-i kutta' iskelelere sevk ve tesyîrde mezîd-i ihtimâm ve gayret ve hakkında olan hüsn-ı zann-ı mülûkânemi tahkîk ve tasdîka fevka't-tâka nisâr-ı nakdîne-i vüs' ü miknet ve siz ki boyarân-ı merkûmunsuz voyvoda-i mûmâ-ileyh müstakîllen voyvodanız olmakla umûr ve re'yine mûtâba'at ve emrinden hâric ve re'yinden taşrâ ednâ vaz' u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]179

140

Özi vâlîsi vezîre ve Vidin muhâfızı vezîre ve Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri zâbitânına hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî bir tarikle bilâ-mûcib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûnda'vâlar peydâ ve ihdâs ile kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfûs vukû'inde sükût ve ba'de zamân zuhûr ve husamâ ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv ve nisbet ile iştikâ ve dem-i diyet nâmi ve eşyâ ve nukûd talebi ile şirret da'vâlara şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i aliyye ısdâr ve tevcihle fukaraya gadr eylemek mu'tâdları olduğu mukaddemâ Der-aliyyeme i'lâm olındıkda mezâlîm-i merkûmenin def' ü ref'ine ve mütenebbih olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet olunmak üzre tevârih-i muhtelifle ile kat'ıyyü'l-müfâd mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince memnû' ve merfû' olan dem-i diyet ve hilâf-ı inhâ eşyâ ve nukûd da'vâlarına tasaddî idenlerin de'âvî-i müzevvereleri ısgâ olunmayup men' ü def'lerine mazarrat ve ta'addîden fukarâ-yı ra'ıyyetin himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşiken hükkâm ve zâbitân taraflarından bu husûsa takayyüd ve ihtimâm olunmadığından ol-misüllülerine dem-i diyet da'vâlarına sülûk ve mübâşirler ta'yîn

itdirüp da'vâmız vardır deyü emr-i şerîfime mugâyir Eflak'a duhûl ve kimi da'vâcı ve kimi şâhid olarak fukarâ-yı ra'iyyeti gûnâ gûn ta'addiyât ile ızrâr ve tekdîrden hâli olmadıkları amed-şûd idenlerin takrîrlerinden sâmi'a-i mülûkâneme vâsıl olup mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfemin infâz ü icrâsıyla fukarâ-yı ra'iyyetin bu gûne mezâlîm ve ta'addiyâtdan himâyet u sıyânetleri için bin yüz yetmiş yedi senesi evâ'il-i Cemâziye'l-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken yine memnû' olmayup emr-i şerîfime mugâyir mübâşirler varup dem-i diyet da'vâlarına tasaddî ve celb-i emvâl kasdıyla de'âvî-i müzevvere ile re'âyâ-yı Eflak'ın perîşân-ı hâl oldukları sâmi'a-i hümâyûnuma lâhık olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunup hilâfindan hazer olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi ber-minvâl-i meşrûh mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince celb-i emvâl kasdıyla de'âvî-i müzevvere ile memleket-i Eflak'a duhûl ve şirrete sülûk ve dem-i diyet da'vâlarını idenlerin iddi'âları kat'a isgâ ve i'tibâr olunmayup bu misüllülerin cevr ü ta'addîlerinden fukarânın himâyet u sıyânetlerine bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat eyleyüp şöyle ki bu husûslarda içmâzınız vâkı' oldığı istimâ' olunmak lâzım gelür ise özr ve cevâbınız mesmû' olmayup mu'âteb olacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre basîret ve intibâh üzre amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]179

141

Bir sûreti dahi,

Hâlâ memleket-i Eflak'da mukîm Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûya-hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kılâ' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayrı askerî birer tarîkle mûcib Eflak memleketine geçüp serseri geşt ü güzâr ve re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ ve ihdâs ile kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm eylediklerinden başka beynlerinde katl-ı nüfus vukû'ında sükût ve ba'de zamân zuhûr ve husamâ ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv ve nisbet ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebi ile şirret da'vâlara şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i aliyye ve bir vechle fukarâyı gadr eylemek mu'tâdları olduğu mukaddemâ Der-aliyyeme i'lâm oldıkda

mezâlim-i merkûmenin def' ü ref'ine ve mütenebbih olmayanların zâbitleri ma'rifetiyle te'dîblerine sarf-ı makderet ve fukarâ-yı ra'iyetin bu gûne mezâlim ve ta'addiyâtdan himâyet u sıyânetleri için bin yüz yetmiş yedi senesi evâ'il-i Cemâziye'l-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken yine memnû' olmayup emr-i şerîfime mugâyir mübâşirler varup dem-i diyet da'vâlarına tasaddî ve celb-i emvâl kasdıyla de'âvî-i müzevvere ile re'âyâ-yı Eflak'ın perîşân-ı hâl oldukları bu def'a dahi sâmi'a-i hümâyûnuma lâhık olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince Özi vâlisi ve Vidin muhâfızı vesâ'ire hitâben başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağın sana dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet-i ma'lûmın oldıkda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince celb-i emvâl kasdıyla de'âvî-i müzevvere ile memleket-i Eflak'a duhûl ve şirrete sülûk ve dem-i diyet da'vâlarını idenlerin iddi'âları kat'a isgâ ve i'tibâr olunmayup bu misüllülerin cevri ü ta'addîlerinden fukarânın himâyet u sıyânetlerine ihtimâm olup şöyle ki bu husûslarda iğmâzın vâkı' olduğu istimâ' olmak lâzım gelür ise özri ve cevâbın mesmû' olmayup âna göre basîret üzere hareket olmak bâbında fermân.

[73]

142

Ocakdan Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûya-hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın istikrâr-ı nizâm-ı kadîmî ve isticlâb-ı refâh-ı hâl-i fukarâ için bundan akdem memleket-i Eflak'a emr-i şerîfimle mübâşir ve müvellâ gönderildikde evvel-baharda kaldırılmak üzere müte'ahhid oldukları kovan ve hayvânât ve eşyâlarıyla kusûr kalan mütegalibeler bi-eyyi hâl memleket-i mezbûreden ihrâc ve ib'âd olup memleket-i mezbûrenin tasfiye-i nizâmına ve tathîrine müsâra'at olmak üzere yüz yetmiş üç senesinde mü'ekked emr-i şerîfim sâdır olmuşiken bu esnâda nizâm-ı merkûma mugâyir etraftan ba'zıları hayvânâtlarını cebren memleket-i Eflak'a idhâl ile fukarâyı tekdîre bâ'is oldukları ihbâr olmakla mugâyir-ı nizâm ve evâmir-i şerîfem cebren Eflak'a idhâl olunan hayvânât ihrâcı ile nizâm-ı Eflak'ın himâyet u sıyânetine ihtimâm ü dikkat eylemek fermânım olmağın ihtimâmen işbu emr-i âli-şânım dahi şeref-sudûr olup irsâl olunmuşdur. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfeme ve nizâma mugâyir etrafta memleket-i Eflak'a cebren idhâl olunan hayvânâtı bi-eyyi hâl

ihrâc ve tazyîklerinde fukarâyı himâyet u sıyânet iderek Eflak'ın nizâm-ı kadîmînin istihkâmına ziyâde sa'y u gayret eyleyüp kusûr ve ihmâlden begâyet tevakkî ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]179

143

Hâlâ memleket-i Eflak'da ikâmet üzere olan Sertunayî Seyyid Mahmud -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memlekt-i Eflak'ın muktezâ-yı serbestiyetleri üzere re'âyâ ve sekenesi mezîd-i emnîyyet ve rahât ile emlâk ve arâzîlerine mutasarrıf ve mâlik olup taraf-ı âhardan Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla ve kat'a tecâvüz olunmayup cevânib-i erba'ası mahfûz ve mazbût olmak üzere öteden berü ekîd ve şedîd evâmîr-i şerîfe sâdır olagelmişiken evâmîr-i şerîfeye mugâyir civâr-ı Eflak'da sâkin re'âyânın ekserisi oldukları mahallerin a'yân-ı mütegalibelerine istinâden mevsim-i zer' ve harsda müstenid oldukları kimesneler yanlarına adamlar koşup diledikleri müşîye ve arâzîyyi bî-pervâ zirâ'at ve hırâset ve çayırkların biçüb sâkin oldukları mahallere nakl idüp ashâbı müşîye ve çayırklarından me'yûslar kalup bu gûne cevri ü ta'addîlerinden muztaribü'l-ahvâl oldukları mukaddemâ i'lâm olındıkda küllîyyen men'leri için yetmiş yedi senesi evâhir-i Saferi'nde mü'ekked ve müşedded emri-i şerîfim sâdır olup lâkin bu makûle re'âyâ-yı âhara Eflak toprağında cayırı zirâ'at ve hırâset itdiren ve memleket-i Eflak'a tasallutı âdet iden civârın a'yân ve erbâb-ı tagallübı olduğu zâhir ve emri-i şerîfim icrâ olunmadığı ol-havâliden tevârüd idenlerin takrîrlerinden ma'lûm ve bâhir olmakla mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem müciblerince bu emri-i memnû'a cesâret idenleri küllîyyen men' ü def' olmak matlûb-ı hümâyûnum olmağın. Te'kîden ve ihtimâmen işbu emri-i şerîfim dahi irdâr ve irsâl olunmuşdır. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem müciblerince memleket-i Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına etraftan tecâvüz ve fuzûlî ve cebren zirâ'at ve hırâset idenler her kim olur ise olsun küllîyyen men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve cevânib-i erba'asını zabt u rabt ve hıfz u hırâset ile nizâm-ı memleketi halelden sıyânet ve refah ve râhat-ı ra'ıyyete sarf-ı vüs' ü miknet idüp bu misüllülerin tagallübâne hareketlerini men' ü def'e begâyet ihtimâm ü dikkat ve bu bâbda kusûr ve rehâvetden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R Sene [1]179

144

Hâlâ Eflak voyvodası Ligor-zâde İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Fukarâ-yı ra'iyyeti tecrîm ve celb-i mâl sevdâsıyla ba'zı eşirrâ ve muharrîklerin tahrîk ve iğvâlar ile memleket-i Eflak'a bâ-emr-i âlî mübâşirler ta'yîn veyâhud ba'zı mekâtib ile vardıklarında mübâşiriye ve hediye nâmıyla kati vâfir hasâret vukû'ı bundan mukaddem vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum oldıkda mazarrat-ı merkûmenin indifâ'ı ile fukarâ-yı ra'iyyetin bu gûne teklîf ve sıkletinden tahlîs ve terfhine irâde-i aliyye-i mülûkânem ta'alluk itmekle rahmen li'l-ibâd fî-mâ ba'd de'âvî-i müzevvere ile varan mübâşirlere ve mektûblar irâde idenlere bir akçe ve bir nesne virilmeyüp fukarâyı mazarrat-ı mezbûreden tahlîsen himâyet u sıyânet ve memleket-i merkûm fukarâsının bu gûne mutâlebât-ı meşakkadan sıyânet ile âsûde-i mazillel-i emn ü râhat olmaları matlûb-ı hümâyûnum olduğına binâ'en ba'de'l-yevm de'âvî-i müzevvere ile varan mübâşirlere ve mektûblar irâde idenlere sıyâneten li'l-fukarâ bir akçe ve bir nesne virilmeyüp cevab-ı kat'ı ile men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ve ısrâr ve ızrâr kasdında olanları Der-aliyyeme tahrîr ve i'lâm eylemek üzere yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Saferi'nde sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince yetmiş altı senesinde dahi tekrâr emr-i âlî sâdır olmuşiken emr-i mezbûr eslâfın yirinde kalup muzlime-i mezbûrenin def' için senin yedinde dahi müceddeden emr-i şerîfimin bulunması iktizâ itmekle sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel ve hareket eylemek fermânım olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince de'âvî-i müzevvere ile Eflak'a varan ve mektûblar irâde iden mübâşirlere sıyâneten li'l-fukarâ sen dahi eslâfın misüllü bir akçe ve bir nesne virilmeyüp cevâb-ı kat'ı ile men' ü def'lerine ziyâde ihtimâm ve ısrâr ve ızrâr kasdında olanları Der-aliyyeme tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemek bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]179

[74]

Vidin Muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya ve Vidin kâdısına ve Vidin'de yeniçeri zâbiti () ve husûs-ı âtiyenin nizâmına me'mûr Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhumaya-hüküm ki,

Memleket-i Eflak'da erâzil ve eşhâsın fukarâ ve zu'afaya vâkî' olan tasallut ve ta'addîlerinin kat' ve irtifâ'ına ve re'âyâ fukarâsının emn ü râhat ile kesb ü kârlarına sebep ve mûrad olmak üzere Boğdan nizâmı misüllü memleket-i Eflak'da askerî ve gayrı askerî ticâret idecek tüccâr yüz nefere tahsîs olunup ve bilâ-tavattun ticâret idüp ve amed-şûd idecek tüccâr-ı merkümeden mâ'adâ sâ'ir ticâret arzûsunda olanlar bu mezkûrlara şerîk olup bunların vesâatlarıyla ticâret eylemek ve aded-i mezkûreden ziyâde olmamak üzere ma'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle nizâma rabt ve zâbita-i mahkemeye akd ve tevsîk olındıktan sonra keyfiyyet-i nizâmını Der-aliyyeme i'lâm eylemeniz için sâdır olan emr-i şerîfim Vidin'e lede'l-vusûl memleket-i Eflak'da kâr ü kesb ile me'lûf olanlardan ortaları mazbût ve mütemevvil ma'lûmü'l-ism yüz nefer ehl-i ırz tüccâr intihâb ve ihtiyâr olunup fukarâyı rencîde vü remîde itmeyüp meleket-i Eflak'da bilâ-tavattun meks birle ticâret eylemek üzere birbirlerine kefile rabt olunup ve tüccâr-ı mezbûrenin şürekâsı dahi askerî tâ'ifesinden yüz nefer olmakla gerek tüccârın ve gerek şürekâlarının ortaları ve esmâlarını mübeyyin bi'l-ittifak ale'l-infirâd tahrîr olup Der-aliyyeme bu def'a gönderilen defter manzûr-ı hümâyûnum olmuştur ancak istikrâr-ı mûrad-ı şâhânem olan nizâm-ı mezbûr Boğdan nizâmına mûmâsil ve muvâfık olunmak üzere irâde olunmakla Boğdan'ın nizâmı üzere ber-mûceb-i defter-i Eflak'da ticârete tahsîs olunan tüccâr taraflarından Eflak'da min-ba'd oda ve kışlak ihdâs olunmamak ve damızlık için hergele ve sığır ve kovan beslememek ve ecnâs-ı zehâyiri fukarâdan noxsân bahâ ile almayup narh cârîsiyle alup ihtikâr ve iddihâr itmeyüp doğru Âsitâne-i Aliyyem'e göndermek ticâret için vardıkları kazâ ve kurâda re'âyâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek mutâlebe ve re'âyânın ehl ü iyâllerine ta'arrûz eylememek ve âdet-i belde üzere tahsîli mu'tâd olan rüsûmât-ı mu'ayyeneyi bilâ-muhâlefetin cem'ine me'mûrlara edâ eylemek ve kazâlarda geşt ü güzâr itmeyüp ve menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset eylememek ve ancak icâre ile sâkin olmak ve şurût-ı merkûmeye mugâyir hareketi zuhûr idenlerin cezâ-yı sezâları tertîb olunmak üzere birbirlerine tekeffülen bundan mukaddem Boğdan'da ikâmet iden tüccârın temessük virdikleri Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olmakla Boğdan'nın şerâ'it-i

merkûmesine ri'âyet olunarak defterde tahrîr olunan fakat yüz nefer ehl-i ırz tüccârın memleket-i Eflak'da bey' ü şîrâ eylemelerine izin-i hümâyûnum eğerçe erzânî kılınup lâkin defterde tahrîr olunan yüz nefer şürekânın keyfiyyet-i hareketleri mübhem ve metrûk kalmakla defterde ortaları ve isimleri mazbût olan ancak yüz nefer kefillü tüccâr Eflak'a varup ticâret idüp şürekâları Eflak toprağına vaz'-ı kadîm itmeyerek ticâretlerini Eflak'a varan tüccâr vesâatlarıyla idüp ve ticârete me'zûn olan yüz nefer tüccâr müte'ahhidleri üzere gidecekleri vakit defterlü tüccârdan olduklarını müş'ir zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresini alup Eflak voyvodasına veyâhud Kara Eflak'da mukîm vekîle ibrâz ve deftere tatbîk ve isimleri mutâbık oldıkda voyvodadan veya vekîlinden yine muvakkat izin tezkeresini almak ve biri fevt oldıkda yirine cümleinin muhtârı olan tâciri deftere idhâl ve zamm olunmak ve bilâ-tezkere varmamak ve noksân ve ziyâde kabûl eylememek üzere ihtiyâr olunan işbu nizâm-ı mergûb gönderilen defter-i mezbûrın kaydı kurbunda tekrâr sicill-i mahfûza kayd u sebt olunup ve hîn-i iktizâda mürâca'at için ağakapusına ve tezkerelere tatbîk için Eflak voyvodasına dahi mümza sûretleri virilüp şurût-ı mezkûreyi kabûl ve ta'ahhüd eylediklerini hâvi tüccâr-ı mezbûr yedlerinden hüccet-i şer'îyye ahz ve Der-aliyyeme ba'de'l-irsâl nizâm-ı mezbûr ale'd-devâm dustûrül-amel tutulub ser-i mü hilâfına vaz' u hareket olunmaktan begâyet hazer ve mücânebet olunmak husûsunı tekrâr tekrâr Eflak'a ticârete gidecek yüz nefer ehl-i ırz tâcire tefhîm ve tenbîh-i ekîd eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R Sene [1]179

146

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhûya- memleket-i Eflak'dan Âsitâne-i Aliyyem'e ağnâm nakl idegelen celeb tâ'ifesi Eflak'ın vâridât-ı mu'ayyenesinden olan yarbarit resmi virmeyüp ve celeb tâ'ifesinin koyunları Eflak toprağında meks-i tavîl ile meks ve ikâmet ve otından ve suyundan intifâ' itmişiken beher koyundan sekiz akçe yarbarit resmini mahallinde vakt ü zamânında edâ eylemedin koyunlarıyla Âsitâne'ye tesyîr idüp resm-i mezbûrın edâsında ta'allül ve mâl-ı mîrînin kesr ü noksânına bâ'is olmalarıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücibince yedlerinde resm-i mezbûrın edâsını müş'ir tezkere olmayanlardan yarbarit resminin tahsîli için hâlâ Eflak voyvodasına emr-i şerîfim sudûrını ricâ ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda vakt ü zamânında Eflak'a

varup Âsitâne-i Sa'âdetim için koyun mübâya'a ve Eflak toprağında meks ve otından ve suyundan intifâ' iden müslim ve zimmî celeb tâ'ifesinden beher koyundan sekizer akçe yarbarit resmini âdet-i beled üzre vakt ü zamânında tahsîl ve fî-mâ ba'd ziyâde ve noksân talebi ve teklîfi ile münâza'adan mücânebet olunmak için bin yüz yetmiş sekiz senesi Ramazânı'nda İslambol kâdîsı i'lâmıyla mufassal ve meşrûh emr-i şerîf virildüğü mastûr ve mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi memleket-i Eflak'dan Âsitâne-i Sa'âdetim'e ağnâm getüren celeb tâ'ifesinin diyâr-ı merkûmda koyunları meks-i tavîl ile meks ve ikâmet ve otından ve suyundan intifâ' iden koyunlarından rüsûm-ı mezbûrenin edâsını müş'ir yedlerinde sened olmayanların ağnâmlarından âdet-i belde beher koyundan virilmesini mu'tâd olan sekizer akçe yarbarit resmi ashâb-ı ağnâmdan tahsîl ve Eflak voyvodası tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirililüp emr-i şerîfime ve kadîme mugâyir muhâlefet itdirilmemek bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Ca Sene [1]179

[75]

147

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak'dan zehâyir-i mütenevvi'aya mübâya'a ve Âsitâne-i Aliyyem'e nakl ile me'lûf tüccârın iştirâ eyledikleri ecnâs-ı zehâyirden ez-kadîm âdet-i beled üzre beher bin vukiyye don yağından üç guruş ve beher bin vukiyye revgan-ı sâdeden dört guruş ve beher bin vukiyye kaşkavaldan dört guruş otuz beş akçe ve beher araba basdırmadan iki guruş ve süzilmemiş asel fuçısından iki guruş ve süzilmiş aselden beher kantarından on akçe ve savad için getirüp zebhe götürdükleri beher re's öküz ve inekden vâme ta'bîr olunur gümrük resmi âdet-i beled üzre alınageldiği memleket-i merkûmeni vestiyariye? ta'bîr olunan defterhânesinden mastûr ve mukayyed ve kadîmden berü bu minvâl üzre âdet-i beledde müraca'ât ve edâ olınagelmişiken tâ'ife-i tüccârdan eşhâs-ı mütegalibeden ba'zıları mübâya'a eyledikleri zehâyir-i mütenevvi'anın beher bin vukiyyesine seksener akçe teklîfi ile rencîde birle kadîmden berü cârî ve mer'î tutıla gelen âdet-i beledin fesh ve tağyîri sevdâsıyla resp-i mezkûreyi edâda ta'allül ve inâd ve muhâlefet üzere olmalarıyla tüccâr-ı sâ'ireye dahi sirâyet birle memleket-i mezbûrenin âdet-i beled üzere vâridât-ı mu'ayyene-i mîriyyesinin gitdikçe kabûl kesr ve tedenisine bâ'is ve bâdî

olmalarıyla vech-i meşrûh üzre öteden berü mastûr ve mukayyed olan âdet-i beledi ihtilâlden sıyâneten resm-i mezkûrî âdet-i beled üzre bilâ-ta'allül edâ itdirilüp mugâyir-ı âdet-i beledde noksân teklîfi ile rencîde ve muhâlefet itdirilmemek üzere emr-i şerîfim virilmek ricâsına bi'l-iltimâs Yergöğü nâ'ibi i'lâm ve resm-i mezkûrın edâsı husûsunda beher araba başına seksener akçe teklîfi ile tüccârın âdet-i beledde mugâyir muhâlefetleri zuhûr ve tarafeynin takrîrlerini ba'de'l-arz âdet-i beled üzere kadîmden beher arabanın yükü kaç vukiyye olup ve ne mikdâr akçe bâc ve resm-i kantar olınagelmış ise yine ol-vechle alındıktan sonra hilâf-ı âdet-i beled ve mugâyir-ı kadîm ziyâde taleb olunmamak için ba-telhîs ve i'lâm-ı merkûm mûcibince altmış dokuz senesinde emr-i şerîfim sâdır ve mûcibince tekrâr bin yüz yetmiş sekiz senesi evâ'il-i Ramazânında dahi emr-i şerîfim sâdır olmuşken mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir tüccâr-ı merkûmeden ba'zıları zehâyir-i merkûmeyi mübâyâ'a eylediklerinde beher bin vukiyyesine seksener akçe resm eklîfi ile ta'allül ve muhâlefet itmeleriyle mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince resm-i mezbûrın tahsîli için sana dahi müceddeden işbu emr-i şerîfim sudûrını ve târîh-i mezbûrda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim virildiği Divân-ı Hümâyûnum Kalemî'nde mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel eylemek fermânım olmağın. İmdi vusûlunda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mûciblerince memleket-i mezbûrenin kadîmden cârî ve mer'î olan âdet-i beled üzere tahsîli mu'ayyen olan rüsûmât-ı mezbûreyi lâzım gelenlerden kadîmîsi üzere tahsîl ve mâl-ı mîriyyeyi kesrden sıyânet eyleyüp hilâfindan begâyet hazer ve mücânebet olınmak bâbında fermân-ı âlf-şân yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i Ca Sene 1179

148

Âsitâne-i Sa'âdetim'den Eflak'a varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve ümenâ ve mütesellimîn ve voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve cizyedârları ve yeniçeri serdârları vesâ'ir zâbitân ve a'yâna hüküm ki,

Eflak kapu kethüdâları gelüp Eflak cânibinde iki nefer boyar ile otuz altı nefer sekbân ve feldraş Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp yine Eflak memleketlerine avdetleri iktizâ eyledüğün bildirüp esnâ-yı râhda murûrlarına muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden siz ki mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mesfûrın

her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına varup dâhil olurlar ise esnâ-yı râhda mahfûz mahallere kondurup ve iktizâ iden zâd ü zahîrelerini narh-ı cârîsı üzre akçeleriyle alarak âminen ve sâlîmen birbirinize irsâl ve mahall-i maksûda îsâllerine takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene [1]179

149

Hâlâ Eflak voyvodası İskerled Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak hudûdı dâhilinde kışlayup otından ve suyından intifâ' iden Erdel ve Pıraşova vesâ'ir sahîh Nemçe re'âyâsı hayvânâtlarında lâzım gelen oyarit ve yarbarit rüsûmâtını ehl-i islâma kıyâsen mu'tâddan noksân teklîfi ile ta'addî ile ve mâl-ı mîrînin kesr ü hüsrânına bâ'is olmalarıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince âdet-i beled ve mu'tâd-ı kadîm üzre virilegelen rüsûmât-ı mezbûrenin tahsîli için emr-i şerîfim sudûrını Eflak kapu kethüdâları arz-ı hâlleriyle istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındukda emvâl-i mîriyyeyeyi ve nizâm-ı hâl-ı ra'iyyeti vikâyeten ve Eflak voyvodaları gadırdan sıyâneten uslûb-ı kadîm üzre Eflak hudûdı dâhilinde kışlayup ra'y ve bey' ü intifâ' iden Erdel ve Pıraşova vesâ'ir sahîh Nemçe re'âyâsı re'âyâ-yı pâdişâhiye mûcib çıkmaksızın fi'l-asl kendi koyun vesâ'ir hayvânâtlarından alınagelen oyarit ve yarbarit resmi öteden berü cârî ve olıgeldüğü âdet-i beled ve mu'tâd-ı kadîm üzre tahsîl ve edâda muhâlefet idenlerin kâ'inen men kân hayvânâtları memleketden ihrâc olunmak için bin yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Rebi'ül-âhiri'nde emr-i şerîfim virildüğü mukayyed olunmağın istid'âları mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel eylemek fermânım olmağın. İmdi vusûlunda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibince memleket-i mezbûrede Nemçe re'âyâsının kışlayup otından ve suyından intifâ' iden hayvânâtın âdet-i beled ve mu'tâd-ı kadîm üzre lâzım gelen rüsûmât-ı mezkûreyi tahsîl ve edâda muhâlefet idenlerin hayvânâtlarını memleketden ihrâc ile mâl-ı mîrîyi kesr ü hüsrânda sıyânet eyleyüp hilâfından ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene [1]179

[76]

İbrâ'il kâdîsına ve memleket-i Eflak'da ikâmet üzere olan Turnacıbaşı Seyyid İbrahim - zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' mer'a ve kışlak ve otlaklarda ağnâm vesâ'ir hayvânât ra'y itdiren kâ'inen men kân hayvânâtlarının rüsûmât-ı mîriyyeleri âdet-i beled üzere tasîl olunmak re'âyânın arâzîsine ve mûşiyelerine ecânibin dahl ve ta'arrûzları men' ü def' olunmak bâbında mukaddemâ bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfem sâdır olmuşiken memleket-i mezbûre hudûdı ittisâlinde vâkı' Vezîrkışlası dimekle ma'rûf çiftliğin subaşısı ve mültezimleri tagallüb tarîkiyle Eflak re'âyâsını çiftlik-i mezbûra celb ve iskân ve Eflak toprağında ra'y olunan ağnâmdan ahz olunacak rüsûm-ı mîriyi virdirmemek için çiftlik-i mezbûr mültezimleri ashâbıyla yek-dil ve rüsûm tahsîli vaktinde hayvânâtlarını çiftlik-i mezkûr koyunlarına karıştırap bu gûne dek ve hîle ihtira' ile mâl-ı mîriye müstelzem hasâret olur mazarrat-ı azimeden hâli olmamakla fi-mâ ba'd çiftlik-i mezbûrede sâkin olanlar Eflak toprağında ashâbının izni olmaksızın fuzûlî zirâ'at ve hırâset idenler zirâ'at ve hırâsetden men' ve çiftlik-i mezbûr mültezimleri subaşıları dahi min-ba'd Eflak re'âyâsına sâhib çıkmayup ve Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' mer'a ve otlak ve kışlaklarda ra'y ve perverde olup rüsûmâtı ahz olunacak ağnâmını çiftlik-i mezbûr koyunlarına karıştırmayup âdet-i beled üzere rüsûmât-ı mîriyyeleri bi-eyyi hâl tahsîl olup memleket-i Eflak'ın re'âyâ ve arâzîsine fuzûlî dahl ve ta'arrûzdan men' ü def' olunmak için emr-i şerîfim sudûrını sâbıkâ Eflak voyvodası Mihâl-zâde Kostantin Voyvoda istid'â eyledikde Eflak'ın otlak yirlerinde ra'y idüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî olagelen âdet-i beled üzere mevsim-i bahârda beher re's sığır ve bargîrden otlak ve mer'a resmi yigirmi dört akçe ve koyundan sekizer akçe yarbarit ve keزالik kış eyyâmında kışlak resmi altmış akçe vakarit ve koyundan dahi sekizer akçe oyarit resmi tahsîl olup ta'allül ve muhâlefet idenlerin davaları memleket-i Eflak'dan ihrâc ve ib'âd olunmak üzere mukaddemâ hatt-ı hümâyûnla mu'anven sâdır olan emr-i şerîf mûcibince hâric-i mahal ve re'âyâsı kâ'inen men kân Eflak ve Kara Eflak hudûdları dâhilinde olan arâzî ve mûşiyelerde zirâ'at ve hırâsetden ve çayırlarına dahl ve ta'arrûzdan küllîyyen men' ü def' olunmak için başka ve çiftlik-i mezbûr toprağında zirâ'at ve hırâset iden çiftlik-i mezbûr re'âyâsını ashâbının izni olmaksızın Eflak hudûdı dâhilinde fuzûlî zirâ'at ve hırâset itdirmeyüp ve çiftlik-i mezbûr mültezimleri ve subaşıları dahi min-ba'd Eflak

re'âyâsına sâhib çıkmayup ve Eflak hudûdı dâhilinde vâkı' mer'a ve otlak ve kışlaklarda ra'y ve perverde olunup rüsûmâtı alınacak ağnâmını çiftlik-i mezbûr koyunlarına karışdırmayup bâlâda bast olınan âdet-i beled üzre rüsûmât-ı mu'ayyeneleri tahsîl olınarak Eflak re'âyâsına ve arâzîsine ve rüsûmâtına çiftlik-i mezbûrın mültezim ve subaşısı fuzûlî ve tagallüben dahl ve ta'arrûzdan men' ü def'e takayyüd-ı tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm olınmak üzre dahi başka iki kıt'a emr-i şerîf sâdır olmışiken şimdi sâdır olan evâmîr-i şerîfeme mugâyir Vezîrkışlası çiftliğinin kethüdâları tam'an rusûm tahsîli zamânında çiftlik-i mezbûr re'âyâsının ra'y itirdiği hayvânâtlarından mâ'adâ noksân akçe alurım deyü Eflak re'âyâsını dahi iğfâl ve izlâl ve hayvânâtlarını çiftlik-i mezbûr hayvânâtına mezc ile rüsûmât-ı mu'tâdeyi virdirmeyüp mâl-ı mîriye kesr ve tedennî îcâb ider hareketi sâ'ir hayvânât ashâbına sâri olup ihtilâl-i memlekete bâdî olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince kethüdâ-yı mezbûr Eflak re'âyâsı ağnâmına sâhib olmayup ve çiftlik-i merkûm hayvânâtını Eflak re'âyâsı hayvânâtına karıştırmayup ve âdet-i beled üzre alınagelenden rüsûmâta mûmâna'at etmeyüp fi-mâ ba'd mugâyir-ı emr-i âlî hareket eylememek ve ider ise keyfiyyet Der-sa'âdetime i'lâm olınmak üzre emr-i şerîfim sudûrı istid'â olınmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim vech-i meşrûh üzre amel olınmak fermânım olmağın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince çiftlik-i mezbûr re'âyâsını ashâbının izni olmaksızın Eflak toprağında fuzûlî zirâ'at ve hırâset itdirmeyüb ve mültezimleri Eflak re'âyâsına sâhib çıkmayup ve koyunlarını çiftlik-i merkûm hayvânâtına karıştırmayup ve âdet-i beled üzre alınagelen rüsûmâta mûmâna'at itdirmeyüp fuzûlî ve tagallüb tarîkiyle olan dahl ve ta'arrûzun men' ü def'ne ihtimâm ü dikkat iyleyüp şöyle ki emr-i şerîfeme mugâyir hareket ider ise kayfiyyeti Der-sa'âdetime arz ve i'lâma mübâderet ve hilâfindan begâyet hazer ve mûcânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca Sene [1]179

[77]

151

Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılığı pâyesiyle İbrâ'il nâzırı Ali -dâme mecduhûya- ve İbrâ'il kâdîsına hüküm ki,

Memleket-i Eflak Devlet-i Aliyyemin kilârı olmakdan nâşi re'âyâsının râhat ve ârâmîşine ve vilâyetin şen ve ümrânına irâde-i aliyyem ta'alluk itmekle memleket-i

mezbûr toprağında fuzûlî zirâ'at ve hırâset murâd idenlerin men'î ve civârında vâkı' mukâta'ât mültezimlerinin Eflak re'âyâsına sâhib çıkup tecâvüz etmemeleri ve mâl-ı mîrînin kesr ü noksândan sıyânet zımnında Eflak'ın re'âyâ ve kıbtilerinin alâ eyyi hâl buldukları mahallerden evtân-ı kadîmlerine i'âde ve iskânları için bundan akdem bi'd-defe'ât evâmîr-i aliyem sâdir olmuşken bu esnâda İbrâ'il kazâsına kat'î vâfir re'âyâ-yı Eflak firâr ve ilticâ itmekle vatan-ı kadîmlerine adem-i ircâ'ına vesîle olmak mülâhazasıyla İbrâ'il ve tevâbi'î nezâreti mültezimleri mukâta'a-i mezbûre hudûd-ı Eflak'a müntehi ve arâzîsi kalîl olmakla tarafeyne öşr virmek ve Eflak'da zirâ'at itmek üzere elli iki târîhinde bir takrîr ile virilüp meskûtün anhu kalup icrâsına şurû' olunamayan emr-i şerîfin kaydını kaleminden derkenâr ve mukâta'a-i mezbûre re'âyâsından Eflak'da sekiz yüz mikdârı re'âyâ vardır deyü İbrâ'il'e nakl ve iskânları ve Eflak'da âvârizhanesi olmaduğuna binâ'en oturdıkları yirlerde resm-i ispençeleri tahsîl olınmak için eğerçe bu hilâlde emr-i şerîfim ısdâr olup lâkin İbrâ'il'e mâlikâne mutasarrıflarının murâdları mukâta'a-i mezbûrenin firâr itmiş kadîmî re'âyâsının nakli olmayup bu bahâne ile imârı matlûb-ı hümâyûnum olan memleket-i Eflak'ın hoş-nişîn re'âyâsına ta'arrûz ve ispençe talebi ile derûn-ı memlekete taraf taraf adamlar ta'yîn ve irsâl ile re'âyâ-yı Eflak'ın teferruk ve teşettütleri olduğı zâhir ve ayân olup voyvoda-i sâbıkın zulmünden firâr iden re'âyânın vatan-ı kadîmlerine naklinde virilen istimâlete münâfi ve belki bir kat dahi tevahhuşlarına bâdî ve umûr-ı vilâyetin ihtilâl ve teşvişine bâ'is bir ma'ni olmakla memleket-i mezbûrenin serbestiyet-i kadîmesi mer'î ve mu'teber tutulub serbestiyesine mugâyir vaz' ve hâletden mübâ'adet olınmak üzere size hitâben müceddeden emr-i şerîfim sudûrî istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda memleket-i Eflak'ın düstûru'l-âmel tutılan serbestiyesine mugâyir müdâhele ve kadîme muhâlif umûr-ı Eflak'a kimesne tarafından vechen mine'l-vücûh mu'ârıza olunmayup ve Tuna sevâhilinde vâkı' voyvodalar vesâ'ir zâbitân ve cizyedârlar Eflak ve Kırayova re'âyâsını kendü topraklarına celb ile ispençe ve cizye virmeyüp re'âyâsına ve rüsûmâtına ve emvâl-i mîriyyesine ser-i mü müdâhaleden ihtirâz idüp ilâ mâşâ'allahü te'âlâ bu nizâm düstûru'l-âmel tutılmak için mazmun-ı emr-i şerîfim mahâkim sicillâtına sebt u kayd olınmak ve kezalik Eflaklu serbestiyet üzere emlâk ve arâzîlerine mutasarrıf ve mâlik olup taraf-ı âhardan ve civâr-ı Eflak'da vâkı' re'âyâdan Eflak ve Kara Eflak'ın hudûdlarına asla ve kat'a tecâvüz olunmayup Eflak ve Kara Eflak topraklarında ka'inen men kân zirâ'at ve hırâset idenler men'î küllî ile men' olınmak ve hâric-i mahal re'âyâsı Eflak ve Kara Eflak hudûdları dâhilinde olan arâzî ve müşiyelerde zirâ'at ve hırâsetden ve çayırlarına ta'arrûzdan

küllîyyen men' ü def' olmak üzere sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince yetmiş yedi ve yetmiş sekiz senelerinde evâmîr-i şerîfem virildiği mukayyed bulunmanın sebestiyet üzere virilen emr-i şerîfim mûcibince amel olmak fermânım olmanın. İmdi mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince hâric-i mahal re'âyâsı kâ'inen men kân Eflak ve Kara Eflak hudûdları dâhilinde Eflak re'âyâsının arâzî ve mûşiyelerinde fuzûlî zirâ'at ve hırâset itdirilmeyüp ve çayırlarına dahi ta'arrûzdan ve Eflak re'âyâsını kendü topraklarına nakl ve celb ve ispençe ve cizye teklîfi vesâ'ir bahâne ile ta'arrûz itdirmeyüp mukâta'ât mültezimlerini vesâ'irelerini men' ü def'e ihtimâm ü dikkat ve kezalik memleket-i Eflak'ın serbestiyet-i kadîmesine ve re'âyâsının emlâk ve arâzîlerine taraf-ı âhardan ve civâr-ı Eflak'da vâkı' re'âyâdan bir ferdine asla ve kat'a tecâvüz ve ta'addî itdirmeyüp firârdâde olan nizâma mugâyir vaz' u harekete ruhsat göstermekden begâyet mûcânebet ve işbu emr-i şerîfim İbrâ'il mahkemesi siciline müceddeden kayd ve mazmun-ı emr-i şerîfimi cümleye i'lân ve işâ'at ve ser-i mû hilâfından hazer ve mübâ'adet olmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca Sene [1]179

152

Eflak'da temşiyet-i nizâma me'mûr Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûya-hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın tasallut-ı erâzilden sıyâneti ve nizâmının istikrârı ve fukarâ-yı ra'iyetin râhat ve ârâmişleri için memleket-i merkûmeye ticârete gidecek tüccârın ism ü şöhretlerini mebeyyîn mukaddemâ gönderilen memhûr defter Divân-ı Hümâyûnum'a kayd u sebt olup Boğdan nizâmına mukâyese ile defter-i mezbûrda ortaları ve isimleri muharrer olan ancak yüz nefer kefillü ehl-i ırz tüccârı Eflak'a varup ticâret idüp şürekâları Eflak toprağına vaz'-ı kadem itmeyerek ticâretlerini Eflak'a varan tüccâr vesâatlarıyla idüp ve ticârete me'zûn olunan yüz nefer tüccâr ta'ahhüdleri üzere gidecekleri vakitte defterlü tüccârdan olduklarını müş'ir zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup Eflak voyvodasına veyâhud Kara Eflak'da mukîm vekîle ibrâz ve deftere tatbîk ve isimleri mutâbık oldukda ve voyvodadan veyâhud vekîlinden yine muvakkat izin tezkeresini almak ve biri öldükde yerine cümlenin muhtârı olan tâciri tâciri deftere idhâl ve zamm olmak bilâ-tezkere varmamak ve noksân ve ziyâde kabûl eylemek şurûtını muhtevî sâdır olan emr-i şerîfim sen ki mûmâ-ileysin sen ve Eflak voyvodası

vekîli vesatıyla Vidin'e lede'l-vurûd ve Vidin mahkemesinde arz olunan meclis-i şer'â hâzîrûn olan zâbitân ve fukarât ve tüccâr mazmûn-ı emr-i şerîfim ifâde ve iş'âr olındıkda Eflak'a ticâret için zehâb u iyâb idecek tüccâr bilâ-şerîk [78] ticâretten mazhar-ı ta'ab ve hasâret olacakları zâhir ve âşikâr olduğundan gayrı mukaddemâ gönderilen mûmzâ defterde mezkûr olan gerek asiller ve gerek kefillü sinîn-i kesîreden berü Eflak'da ticâret ile me'lûfler olup ve her biri kefile rabt olınmalarıyla hilâf-ı ta'ahhüd hareket itmeyeceklerine cümlemiz mütekeffil oluruz iki yüz neferden ziyâde Eflak'da tezkereli ve tezkeresiz geşt ü güzâr ve hilâf-ı marzî kimesneye ta'addî ve hasâr ider olur ise yoldaşımız değıldir zâbitlerimiz ahz ve haklarından gelsünler deyu niyâz-ı sâbık üzre mukaddemâ gönderilen defterde isimleri mezkûr iki yüz nefer tüccârın Eflak'a ticâret ile varup gelmelerine izin ve ruhsatı şâmil emr-i şerîfim sudûrını tekrâr istid'â ve niyâz eylediklerin hâlâ Vidin Muhâfızı Vezîrim Ali Paşa kâ'imesinde mufassalan tahrîr ve cümlelerin istirhâmlarına müsâ'ade-i hümâyûnum bî-dirîğ tutulmasını dahi tastîr ve Vidin kâdîsı tarafından virilen i'lâmı dahi tesyîr eyleyüp mazmûnları ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştır bu nizâmdan maksûd ve murâd-ı şâhânem Âsitâne-i Aliyyemin kilârı olan memleket-i Eflak re'âyâsının tasallut-ı mütegalibeden tahlîsleri ve emn ü râhatları ve Eflak zahîresinin doğıri Âsitâne-i Aliyyem'e sevkiçün oldığı ayân olduğına binâ'en müşârun-ileyhin istid'âsına mürâca'at ve ocaklu kullarımın ta'ahhüd ve kefâletlerine i'timâden niyâzları eğerçe hayr-ı kabûlde vâkı' olup defterde mastûr iki yüz nefer tâcirin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde Boğdan nizâmı misüllü tahrîr olunan şurûta ve bu def'a izâfe olunan şurûta ri'âyet olınmak ve Eflak'da iştirâ eyledikleri zahîreyi etrafa nakl ve itlâk eylemeyüp doğıri İbrâ'il'e ve İslambol'a nakli mübâderet eylemek şartıyla bi-tarîkı't-ticâret Eflak'a varup gelmelerine izin ve ruhsat-ı şâhânem erzânî kılınmıştır ancak iki yüz neferden hilâf-ı ta'ahhüd zâbitân bilâ-tezkere Eflak'a varup fukarâyı cevır ü ta'addî ve nizâm-ı merkûma mugâyir hareketi zuhûr idenler bilâ-tevakkuf te'dîb ve tüccâr defterinden ihrâc u tard olınmak ve tard olınanların yerine yüz nefer tüccâra tenzîl ve bâliğ olıncaya dek âhar kimesne deftere idhâl olınmamak ve ziyâde bir nefer müceddeden defter-i tüccâra zamm ve idrâc olınmamak şartı şurût u uhûd-ı mukaddeme zamm ve izâfe olınup min-ba'd hilâfindan hazer ve mücânebet olınmak üzre te'kîdi hâvi Vidin'e başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olınmakla ma'lûmın olmak için sana dahi başka işbu emr-i şerîfim ısdâr olınmıştır keyfiyyet ma'lûmın oldıkda işbu nizâma ale'd-devâm ri'âyet ve bilâ-tezkere varanları ve iki yüz neferden hâric ziyâde gidenleri memleket-i Eflak'a uğratmayup tard ve def'leriyle işbu nizâm-ı mergûbun istikrâr ve istimrârına ve şurût ve kuyûd-ı

mezbûrenin dâ'imâ düstûru'l-amel tutulmasına kemâl-i sa'y u dikkat ve lâkin bu bahâneyle vilâyet-i Eflak derûnında çiftlik ve hâne ve dam ve ahır binâ itdirmekden ziyâde hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Evâhir-i Ca Sene [1]179

153

Vidin Muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya ve Vidin kâdisına ve Vidin'de yeniçeri zâbiti () ve Eflak'da temşiyet-i nizâma me'mûr Turnacıbaşı Seyyid Mahmud -zîde mecduhûmaya- ve Ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın tasallut-ı erâzilden sıyâneti ve nizâmın istikrârı ve fukarâ-yı ra'iyetin râhat ve ârâmîşleri için memleket-i merkûmeye ticârete gidecek tüccârın ism ü şöhetlerini mübeyyin mukaddemâ gönderilen memhûr defter Divân-ı Hümâyûnum'a kayd u sebt olunup Boğdan nizâmına mukâyese ile defter-i mezbûrda ortaları ve isimleri muharrer olan ancak yüz nefer kefillü ehl-i ırz tüccâr Eflak'a varup ticâret idüp şürekâları Eflak toprağına vaz'-ı kadem itmeyerek ticâretlerini Elak'a varan tüccâr vesâatlarıyla idüp ve ticârete me'zûn olan yüz nefer tüccâr ta'ahhüdleri üzre gidecekleri vakitte defterlü tüccârdan olduklarını müş'ir zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup Eflak voyvodasına veyâhud Kara Eflak'da mukîm vekîline ibrâz ve deftere tatbîk ve isimleri mutâbîk oldukda voyvodadan veyâhud vekîlinden yine muvakkat izin tezkeresini almak ve biri fevt oldukda birine cümlelerin muhtârı olan tâciri deftere ilhâk ve zamm olunmak ve bilâ-tezkere varmamak ve noksân ve ziyâde kabûl eylememek şurûtını muhtevî sâdır olan emr-i şerîfim istikrâr-ı nizâma me'mûr turnacıbaşı mûmâ-ileyh ve Eflak voyvodası vekîli vesâatlarıyla Vidin'e lede'l-vurûd Vidin mahkemesinde akd olunan meclis-i şer'a hâzirûn olan zâbitân ve neferât-ı tüccâra mazmûn-ı emr-i şerîfim ifâde ve iş'âr olındıkda Eflak'a ticâret için zehâb u iyâb idecek tüccâr bilâ-şerîk ticâretde mazhar-ı ta'ab ve hasâret olacakları zâhir ve âşikâr olduğundan gayrı mukaddemâ gönderilen mûmzâ defterde mezkûr olan gerek asîlleri ve gerek kefiller sinîn-i kesîreden berü Eflak'da ticâret ile me'lûf olup ve her biri kefile rabt olınmalarıyla hilâf-ı ta'ahhüd hareket itmeyeceklerine cümlemiz mütekeffil olurız iki yüz neferden ziyâde Eflak'da tezkerelü ve tezkeresiz geşt ü güzâr ve hilâf-ı marzî kimesneye ta'addî ve hasâr ider olur ise yoldaşımız değildir zâbitlerimiz ahz ve haklarından gelsünler deyü niyâz-ı sâbık üzre mukaddemâ gönderilen defterde isimleri mezkûr iki yüz nefer tüccârın

Eflak'a ticâret ile varup gelmelerine izin ve ruhsatı şâmil emr-i şerîfim sudûrını tekrâr istid'â ve niyâz iylediklerin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin kâ'imende mufassalan tahrîr ve istirhamlarına müsâ'ade-i hümâyûnum bî-dirîğ tutulmasını dahi tastîr ve Vidin kâdîsı ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâ taraflarından virilen i'lâmları dahi tesyîr eyleyüp mazmûnları ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur bu nizâmdan maksûd murâd-ı şâhânem Âsitâne-i Aliyyemin kilârı olan memleket-i Eflak re'âyâsının tasallut-ı mütegalibeden tahlîsleri ve emn ü râhatları ve Eflak'ın zahîresi doğru Âsitâne-i Aliyyem'e vurûd için olduğu ayân olduğına binâ'en müşârun-ileyhin istid'âsına mürâ'aten ve ocaklu kullarımın ta'ahhüd ve kefâletlerine i'timâden niyâzınız eğerce hayr-ı kabûlde vâkı' olup defterde mezkûr iki yüz nefer tâcir mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde Boğdan nizâmı misüllü tahrîr olunan şurût ve bu def'a [79] izâfe olunan şurûta ri'âyet ve iştirâ iyledikleri zahîreyi etrafa nakl ve tefrîk eylemeyüp doğru İbrâ'il'e ve İslambol'a nakle mübâderet olınmak şartıyla bi-tarîkı't-ticâre[t] Eflak'a varup gelmelerine izin ve ruhsat virilmiştir ancak iki yüz neferden hilâf-ı ta'ahhüd zâbitden bilâ-tezkere Eflak'a varup fukarâyı cevır ü ta'addî ve nizâm-ı merkûma mugâyir hareketi zuhûr idenler bilâ-tevakkuf te'dîb ve tüccâr defterinden ihrâc u tard olınmak ve tard olunanların yedine yüz nefer tüccâra tenzîl ve bâliğ' olıncaya dek âhar kimesne deftere idhâl olınmamak ve iki yüz neferden ziyâde olmamak ve bir ferd idhâl olınmamak şartı şurût u uhûd-ı mukaddemeye zamm ve izâfe olınup min-ba'd hilâfindan hazer ve mücânebet olınmak üzere işbu emr-i şerîfim sicill-i mahfûza kayd ve düstûru'l-amel tutularak nizâm-ı sâbıkı ve bu nizâmı Eflak'da ticârete izin virilen iki yüz nefer asîl ve kefillere tekrâr tekrâr ifâde ve tebyîn ve mugâyir-i nizâm ve ta'ahhüd ednâ hareketden cümlesini men' ve tahzîr eyleyüp şöyle ki bir neferinden şikâyet olınup defterden tard u ihrâcda kusûr ve tehavününüz vâkı' olmak lâzım gelür ise birdürlü gadr ve cevâba kâdir olamazsınız âna göre basîret ve intibâh üzre hareket ve ednâ iğmâz ve müsamahadan gâyetü'l-gâye tevakkî ve mücânebet olınmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ca Sene [1]179

154

Vidin Muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya ve () kâdîsına ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Etrafdan askerî ve gayrı askerî memleket-i Eflak'a duhûl murâd iden erâzil ve eşhâsin men'î için sâdır olan emr-i şerîfime binâ'en Niğbolı ve Kulle ahâlîsinden bir ferdin Eflak'a murûrına ruhsat virilmemesini hâvi sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin tarafından gönderilen boyarları Niğbolı mahkemesine vârid ve kal'a voyvodası Pehlivânoğlu Hacı Muhammed ve ahâlîsi meclis-i şer'a da'vet ve boyarları kırâ'et olındıkda etrafımızda olanlar memleket-i mezbûreye vardıkça bizler dahi gideriz ol-tarafda mallarımız vardır ve Kulle bâzârında hayvan ve arabaları alınan re'âyâ gelüp iddi'â eylesünler deyü mütegalibâne cevâb-ı nâ-savâba tasaddîlerinden mâ'adâ Kulle nâhiyesinden Halil Akoş? ve dört nefer rüfekâsı Kulle voyvodası merkûmın adamlarından Mahmud Ako ve Küçük İbrahim vesâ'irleri Eflak kurâsından Pertiş? karyesinden altı nefer zimmîlerin üç bin vukiyye asel ile memlû yüz yigirmi beş aded kovanların gasb ve Eflak voyvodası tarafından Şefadime? gümrükçisi Nikola dahi resm-i gümrüğü taleb eyledikde topuğundan kurşun ile darb ve yüz elli guruş gâret ve mezbûr Halil Akoş? ile Niğbolı mahkemesinde lede'l-mürâfa'a bu husûsların ba'zısını ikrâr ve ba'zısını inkâr ve bu makûle şekâvet âdetleri oldığını cemm-i gafir ihbâr eylediklerini ve Kulle civârında vâkı' çiftliklerde tavattun iden re'âyâ voyvoda-i merkûmdan sû'al olındıkda Eflak re'âyâsının iskânları emre muhtâcdır emr dahi olsa re'âyâ-yı mezbûra hoş-nişîn olup râhat eyledikleri mahalde tavattun iderler gerek emr ve gerek buyurıldı ile iskânlarına cebr olunmaz cevâbını virüp ve Niğbolı sükkânından ba'zılarının erâzile i'âneti sebebiyle tenfîz-i ahkâm ve buyurıldı mümkün olmadığını müş'ir Niğbolı kâdîsı tarafından virilen iki kat'a i'lâm sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin kâğıdına muntavîyyen Der-aliyyeme irsâl olunmuş harekât-ı mezbûreye cesâret idenlerin mütegalibeden oldukları ma'lûm ve def'-i sûret ve şirretleri nizâm-ı vilâyeti mûcib ve müstelzim olup binâ'en-aleyh mugâyir-i emr-i âlî erâzil makûlesinin memleket-i Eflak'a duhûlından men'leri ve voyvoda-i merkûmın bu misüllü harekât-ı nâ-marzîyyeden keff-i yed eylemesinin tenbîhi ve mütenebbih olmaz ise te'dîb ve mezbûr Halil ve refiklerinin dahi gûşmâlleri lâzım gelmekle imdi siz ki vezir-i müşâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız fi-mâ ba'd Niğbolı ve Kulle ahâlîsinden bir ferdin hilâf-ı emr-i âlî memleket-i Eflak'a duhûline bir dürlü ruhsat virmeyüp men' ü def'lerine ihtimâm ve memnû' olmayanları zâbitleri ma'rifetiyle te'dîbe mübâderet ve voyvoda-i mûmâ-ileyh bu makûle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-ı emr-i münîf ta'addî ve hareketden mücânebet ve eşkıyâya tarafdarlıktan mübâ'adet eylemek üzere tenbîh ve eğer mütenebbih olmaz ise Niğbolı kal'asına kal'a-bend olunmak için Der-i devlet-medârıma i'lâma müsâra'at ve mezbûr Halil ve refikleri ve Mahmud ve İbrahim rüfekâsı mürâfa'ave zimmetlerinde sâbit olan

hukûk istirdâd ve ihkāk-ı hakk oldıktan sonra zâbitleri ma‘rifetiyle te‘dîblerine ve şekâvete zâhir olanların Niğbolı kal‘asına kal‘a-bendlerine mübâderet ve fî-mâ ba‘d vilâyet-i Eflak'a mugâyir-i nizâm bir ferdin duhûl eylememeleri ve idenlerin zâbitleri ma‘rifetiyle ihrâc ve te‘dîbleri husûsuna ihtimâm ü dikkat idüp iğmâz ve müsâmahadan hazer ve mübâ‘adet olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i C [1]179

[80]

155

İbrâ‘il'den Fethü'l-islâm'a varınca Tuna sevâhilinde vâkı‘ kuzât ve nüvvâba ve voyvodagân vesâ‘ir zâbitâna hüküm ki,

Memleket-i Eflak Devlet-i Aliyyem'in kilârı olmakdan nâşi re‘âyâ ve sekenesinin vücûh-ı mezâlim ve ta‘addiyâtдан himâyet u sıyâneti ile re‘âyâsının emnü'l-bâl zer‘e ve harsa iştigâl eylemeleri matlûb-ı şâhânem olup ve bu merâmın husûlu voyvodaların alâ vechi'l-istiklâl memleket-i mezbûrenin umûrını rü‘yet ile serbestiyet-i memleketi münâfi ihrâk zuhûr iden vaz‘ u hareketlerinin men‘ ü def‘ine ve müteferrik olan re‘âyânın evtân-ı kadîmelerine ric‘atlerine merhun oldığı iclâ-yı bedîhiyâtдан olmak hasebiyle fî-mâ ba‘d dahi memleket-i mezbûrenin mâ-tekaddümden berü düstûru'l-amel ttutulan serbestiyesine ve umûr ve husûsâtına hâricden kimesne tarafından bi-vech-i mine'l-vücûh müdâhale ve ta‘arrûz olunmayup ve zabt u rabtı ale'l-istiklâl voyvodalarının muhavvel ahd-ı ihtimâmları olmakdan nâşi Tuna sevâhilinde vâkı‘ voyvodalar ve cizyedârlar taraflarından Eflak ve Kırayova re‘âyâsını kendü taraflarına celb ile Eflak re‘âyâsına ispençe ve cizye virilmeyüp ve Eflak re‘âyâsının mutasarrıf oldukları emlâk ve arâzilerine taraf-ı âhar kat‘a müdâhale ve vaz‘-ı yed tagallüb olunmayup bu esnâda sâdır olan evâmir-i şerîfeme mantûklarınca Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla ve kat‘a tecâvüz olunmamak ve Eflak ve Kara Eflak re‘âyâsının mutasarrıf oldukları arâzî ve müşiyelerinde fuzûlî ve cebren zirâ‘at ve hırâsetden ve çayırlarına ta‘arrûzdan küllîyyen men‘ ü def‘ ile memleket-i mezbûrenin şen ve âbâdân ve min külli'l vücûh mezâlim ve ta‘addiyâtдан masûn ve mahfûz olmasına sarf-ı tâb ü tüvân olup serbestiyet-i kadîmesine mugâyir ve men‘ ve hâlline tasaddîden mücânebet olunmak için tenbîhen ve te‘kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdır. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldıkda Eflak re‘âyâsının mutasarrıf oldukları emlâk ve

arâzilerine kimesneye kat'a müdâhale itdirmeyüp bu def'a nizâmı muhtevî sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir Eflak ve Kırayova hudûdlarına bilâ-maslahat kimesneye tecâvüz itdirmeyüp ve Eflak re'âyâsının mutasarrıf oldukları arâzî ve mûşiyelerinde fuzûlî ve cebren kimesneye zirâ'at ve hırâset itdirmeyüp küllîyyen men' ü def'lerine ve serbestiyet-i kadîmesine mugâyir vaz'-ı hâlet sudûrına ruhsat ve cevâz göstermekden cümleliz gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene [1]179

Eflak voyvodası sâbık İstefan Voyvoda'nın mütenebbih olan Eflak re'âyâsından on dört nefer sekbân ve arabacıları mahallerine avdet ve Edirne'ye vardıklarında Edirne cizyedârı Debrelî-zâde Hasan Ağa ahz ve habs ve cizye evrâkı virüp üçer buçuk guruş akçelerinden ahz itmekle cizyedâr-ı merkûmın virdiği cizye evrâkı girü redd olunmak üzere sâdır olan fermân-ı âlî es-Seyyid Mehmed Çavuş mübâşiriyle cizyedâr hükm-ı mezbûr Edirne mahkemesine iktizâ ve müvâcehesinde feth ve kırâ'et olındıkda sem'ân ve tâ'aten deyüp on dört altun aldığı makrûzdan ve ziyâde aldığını münker olmağın virdiği on dört cizye evrâkı girü redd ve teslîm ve on dört altun tahsîl ve mübâşir-i merkûma teslîm olduğunu müş'ir Edirne kâdîsı es-Seyyid Mehmed gânim- zîdet fezâ'ilühû- i'lâm itmekle mazmûnı virilen fermânın kaydı bâlâsına şerh virile deyü fermân-ı âlî sâdır olmakla işbu mahale şerh virildi.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]179

156

Edirne Mollâsına ve Edirne Bostancıbaşısına hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın cizye-i maktu'ası feth-i hâkânîden berü voyvodaları tarafından cem' ve tahsîl olınagelüp re'âyâsının voyvoda tarafından yedlerinde tezkereleri olanların umûr-ı vilâyet vesâ'ir hıdemât için Âsitâne-i Sa'âdetim'e ve mahall-i sâ'ireye varan Eflak re'âyâsı cizye talebi ve teklîfi ile cebr ve tazyîk ve akçeleri alınmak iktizâ itmezken bu hilâlde voyvoda-i sâbık İstefan Voyvoda'nın ma'iyyetinde olan sekbân ve arabacıları mahallerine avdet ve Edirne'ye uğradıklarında Edirne cizyedârı mesfurunu ahz ve habs ve cizye evrâkı virüp üçer buçuk guruş akçelerin alup ve mesfûrın Eflak re'âyâsı olduğundan cizyeleri voyvodaları tarafından maktu'an tahsîl ve cizye teklîfi ile

murûr u ubûr eyledikleri mahallerde dahl ve ta'arrûz iktizâ etmemekle cizyedâr-ı mezkûrın viridiği cizye evrâkı girü redd ve akçeleri tahsîl olunmak üzere size hitâben emr-i şerîfim sudûrını hâlâ Eflak kapu kethüdâları arz-ı hâlleri ile istid'â-yı inâyet Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olındıkda yetmiş beş senesinde Kırkkilise cizyedârı Eflak sekbânlarından aldığı cizye akçesinin istirdâdı için emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunmağın istid'âları ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyle cizyedâr-ı merkûmun mesfûruna viridiği cizye evrâkı girü redd ve cizye nâmıyla aldığı akçe tahsîl olunmak fermânım olmağın mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim istid'âları mûcibince ber-vech-i muharrer cizyedâr-ı merkûmun mesfûruna viridiği cizye evrâkı girü redd ve cizye nâmıyla aldığı akçe her ne ise bi't-tamâm çavuş ma'rifetiyle bilâ-kusûr tahsîl olındıktan sonra fî-mâ ba'd Eflak re'âyâsına cizye talebi bahânesiyle ahz ve habs teklîfi ile cebr ve tazyîk eylememek üzere tenbîh-i ekîd ve iğmâz ve müsâmahadan tehâşi ve mûcânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene [1]179

157

Eflak vilâyetinin mukâbilinde ve civârında ve nehri Tuna sevâhilinde vâkı' Vidin ve Niğbolı ve İbrâ'il ve Kulle vesâ'ir beldân ve kasabât ve nevâhide olan kuzât ve nüvvâba ve zikr olunan mahallerin yeniçeri zâbitânlarına hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın ale'd-devâm şen ve âbâdân olması matlûb-ı mülûkânem olduğına binâ'en nizâmının halelden sıyâneti ve tahsîl-i nizâm ve intizâmı zımında serseri gezer mütegalibe ve eşkiyânın derûn-ı memleketin bi'l-küllîye tard u ihrâcları için hâlâ Eflak'da mukîm Turnacıbaşı () -zîde mecduhû- bundan akdemce emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûnumla hâssaten mübâşir ta'yîn ve irsâl olunup ancak Eflak ve Kara Eflak'dan [81] olan yaramaz ve şekâvet-pîşelerin turnacıbaşı mûmâ-ileyhin yedinde olan evâmir-i şerîfem ve ocak mektûbiyle ahz ve te'dîb ve gûşmâlleri husûsuna ibtidâr eyledikde ol-makûlelerin hakkında sâdır olan evâmir-i şerîfemin tenfiz ve icrâsı husûsunda i'ânet ve ihtimâm olunmakla eşkiyâ ve yaramaz ferce olup mübâşir-i mûmâ-ileyh adem-i itâ'at birle infâz-ı evâmir-i aliyemde rehâvet ve kusûr olındığı istimâ' olındıkda sâdır olan evâmir-i şerîfeme mugâyir Eflak ve Kara Eflak'da olan yaramaz ve şekâvet-pîşelerin ahz ve te'dîb ve gûşmâlleri husûsunda mübâşir-i mûmâ-ileyhe bi'l-

ittifâk mu'âvenet ve muzâheretden ikdâm ve ihtimâm eylemek üzere size hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşken Eflak voyvodalığının tebdîlini vesîle ittihâz ile eşhâsı şekâvet-pîşe fırsat bulup taraf taraf memleket-i Eflak'a duhûle mübâderet ve icrâ-yı müzâka ve kemâ fi'l-evvel fukarâ-yı ra'îyyete envâ'-ı cevri ve ta'addîye cesâret eyledikleri sem'-i mülûkâneme lâhık olup ve eşkıyânın memleket-i merkûmeden tard u ihrâcları matlûb-ı hümâyûnum olmakla imdi mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince memleket-i Eflak ve Kara Eflak'dan ol-makûle erâzil ve eşkıyânın mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle memleket-i mezbûreden tard u ihrâclarında ve te'dîb ve teşdîdlerinde cümleniz bi'l-ittifâk mu'âvenet ve muzâheret birle tenfîz-i emr-i âlî-şânıma memleket-i mezbûrenin eşkıyâdan himâyet u sıyânetlerine mezîd-i ihtimâm ü dikkat iyleyüp ser-i mû hilâfından ve iğmâz ve tekâsülünden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]179

158

Hâlâ Eflak voyvodası Ligor-zâde İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Maktûl İstavrakioğlu'nın mâlî olmak üzere taraf-ı mîrîden zabt ve sana yetmiş bin guruşa fûrûht alınan milha mahzenlerde temhîr olinandan mâ'adâ esnâ-yı râhda ba'zı kazâ ve kurâda kalan ve Kosarya? ta'bîr olunur muvâzı'da vaz' olinan milhler dahi idhâl olup mukaddemâ milh-i mezbûrın zabt ve fûrûhtı için sâdır olan fermân-ı âlî-şânımda yalnız mahzenlerde memhûr ve mahfûz milh olan mahaller zikr olunmakla ber-vech-i meşrûh gerek esnâ-yı râhda ve kazâ ve kurâda ve gerek mevâzı'-ı mezkûrede mevzû' milhin mecmû'ını tarafından zabt ve fûrûht olinması için hâlâ kapu kethüdâların müceddeden emr-i şerîfim sudûrını arz-ı hâlleriyle istid'â ve mihl-i merkûmın hesabı rü'yet olındıkda fi'l-hakîka der-mahzen ve memhûr olan milhden mâ'adâ ba'zı mevâzı' ve kurâda mevcûd olan milh dahi hesâba idhâl olunduğın hâlâ Darbhâne-i âmirem emini olan İsmâ'il Ra'if -zîde mecduhû- i'lâm itmeği emin-i mûmâ-ileyhin i'lâmı ve kapu kethüdâların arz-ı hâlleri mûciblerince amel eylemek fermânım olmağın. İmdi vech-i meşrûh üzere gerek esnâ-yı râhda ve kasabât ve kurâda ve gerek mevâzı'-ı mezkûrede mevzû' ve mevcûd olan milhin mecmû'ını tarafından zabt ve fûrûht eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene [1]179

Özi vâlisine hüküm ki,

Öteden berü Eflak voyvodası mühr ile memhûr irsâl olunan eşyâya esnâ-yı râhda olan gümrükciler taraflarından ta'addî olındığı yoğiken memleket-i Eflak karşusunda vâkı' Totragan nâm mahalle gümrük tarafından ta'yîn olunan kimesne tama'-ı hâma teb'iyet ve bir kaç def'a umûr-ı müsta'cele ile amed-şûd iden kurâdaşları ahza ve mekâtib boğçalarında gümrüğe dâ'ir eşyâ vardır diyerek ta'vika mübâderet eylediğinden mâ'adâ mahall-i mezbûrun mukâbilinde olan Eflak karyesi re'âyâlarına envâ'-ı ta'addî ve rencîdeye cesâret idüp bu esnâda dahi Eflak voyvodası tarafından gönderilen hazineyi kırk altun talebiyle ubûra ruhsat virmeyüp beş gün te'hîr ve yanında olan adamlara avâ'id olmak üzere taleb eylediği kırk altunu virirseniz fihâ virmezseniz ol-mikdâr akçe masrafınız olunca yanımda alikorum deyü tazyîk eylediğini merkûmlar Eflak voyvodasına tahrîr ve hâlâ Eflak'da me'mûriyet ile mukîm turnacıbaşı tarafından kendüye nasihati mutazammın mektûb ve iki nefer adam gönderdikde bir dürlü muntasîh olmayup âkıbe'l-emr nâ-çâr kendüden izinsiz azimetine ibtidâr eylediklerinde âlet-i harble ile hazine-i merkûme yanında olan adamlara hucûm ve elbiseleri hancerle zîre zîre idüp nice kelimât-ı nâ-bercâya tasaddî eylediği tahrîr ve inhâ olunmakla bu keyfiyyet etraf zâbitâna sirâyet iderek Eflak voyvodasının murûr u ubûr idecek adamlarına usret ve hazineye rabt ile vurûd idecek mâl-ı mîrînin vaktiyle mahalline adem-i îsâle bâ'is ve illet olacağını ve mezbûrın bu gûne hareketi men' ü def' olunmasını Eflak voyvodasının kapu kethüdâsı takrîr-i kâğıt ile inhâ ve istid'â eylediği ecilden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'rifetinle gümrükcü mezbûrın mugâyir-i kadîm ta'addîsi men' ve eğer mütenebbih olmaz ise te'dîbi i'lâm olunmak femânım olmağın. İmdi ber-minvâl-i muharrer ma'rifetinle gömrükcü-i mezbûrın kadime mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta'addîsi men' ü def' ve eğer memnû' ve mütenebbih olmaz ise mezbûrın te'dîbi için Der-aliyyeme arz ve i'lâm eylemek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene [1]179

Turnacıbaşı Yeğen el-Hâc Mehmed -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Âsitâne-i Aliyyemin kilârı olan memleket-i Eflak feth-i hâkânîden berü mefrûzü'l-kalem ve maktû'ül-kadem min külli'l-vücûh serbest olup re'âyâsı cemi'-i mezâlîm ve ta'addîyâtdan masûn ve mahfûz olmasına irâde-i aliyyem ta'alluk ve vedf'atullah olan fukarâ-yı ra'iyetin erâzil ve eşhâsdan te'mîn ve kesb ü kârlar ile iştigalleri murâd-ı hümâyûnum olmakdan nâşi bundan akdem memleket-i Boğdan'ın nizâmı misüllü memleket-i Eflak'da dahi ticâret idecek ehl-i ırz tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi şerîk olup bunlardan mâ'adâ ticâret arzûsunda olanlar memleket-i mezbûreden men' ü def' ve ticârete tahsîs olunan tüccâr taraflarından Eflak'da oda ve kışlak ihdâs olunmamak ve damızlık için hergele ve sığır ve kovan beslememek ve ecnâs-ı zehâyir fukarâdan noxsân bahâ ile alınmayup narh cârîsiyle alınup ve ihtikâr ve iddihâr etmeyüp doğru Âsitâne-i Sa'âdetim'e gönderüp ve ticâret için vardıkları re'âyâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek alınmamak ve re'âyânın ehl ü ıyâllerine dahl ve ta'arrûz eylememek ve âdet-i belde üzere [82] tahsîl-i mu'tâd olan rüsûmât-ı mu'ayyeneyi bilâ-muhâlefet cem' ve tahsîline me'mûra edâ eylemek ve kazâlarda serseri geşt ü güzâr etmeyüp menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset eylememek ve ancak icâre ile sâkin olmak ve şurût-ı mezbûreye mugâyir nâ-hemvâr hareket idenlerin iktizâ iden te'dibât-ı mâ-yelikları icrâsıyla mücâzât olunmak üzere memleket-i Boğdan'da ikâmet iden tüccârın virdikleri temessük şurûtı misüllü ta'ahhüd iden ber-mûceb-i defter ehl-i ırz tüccâr Eflak'a bi-tarîki't-ticâre amed-şûd idüp hilâf-ı ta'ahhüd zâbitânından bilâ-tezkere varanları bilâ-tevakkuf te'dîb ve tüccâr defterinden kendüleri tard u ihrâc olunarak yüz nefer tüccâra tenzîl olıncaya dek âhar kimesne deftere idhâl olunmamak için sen ocakda emekdâr ve kâr-güzâr ve bu umûr-ı mühimmenin uhdesinden gelmeğe sâhib-i iktidâr olduğın ecilden memleket-i mezbûrın nizâm ve hüsn-i intizâmı husûsu bu def'a senin düş-ı gayret ve ihtimâmına ta'lik ve ihâle ve müstakîllen me'mûr ve ta'yîn kılınmışsındır. İmdi muktezâ-yı me'mûriyetin üzre memleket-i Eflak'a varup ve Eflak'da ticârete izin virilen Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olan defterde mastûrül-esâmi tüccârı mugâyir-ı nizâm-ı ta'ahhüd hareketden cümlesini men' ü tahzîre ihtimâm ü dikkat ve memnû' olmayanları defterden tard u ihrâcda kusûr ve tehâvünden begâyet hazer ve mücânebet ve bu nizâm ve memleket-i Eflak ve Kara Eflak'a dâ'ir selefîn Turnacıbaşı Mahmud -zîde mecduhûya- hitâben ekîd ve şedîd şeref-bahş-ı sudûr

olan emr-i şerîf-i âlî-şânım ve memleket-i mezbûra dâ'ir bi'l-cümle evâmir-i aliyyenin tenfîz ve icrâlarına kemâl-i sa'y u gayret ve terk-i ârâm ve râhat ve sarf-ı vüs' ü kudret ve mikdâr-ı zerre mugâyiri hareketden gâyetü'l-gâye ihtirâz u ictinâb eylemek bâbında fermân-ı celîlü's-şân sâdır olmağın. İmdi ber-vech-i muharrer memleket-i merkümede ber-mûceb defter-i ehl-i ırz tüccâr Eflak'a bi-tarîki't-ticâre amed-şûd idüp hilâf-ı ta'ahhüd zâbitânından bilâ-tezkere varanları bilâ-tevakkuf te'dîb ve tüccâr defterinden ihrâc u tard olanların yedine yüz nefer tüccâra tenzîl olıncaya dek âhar kimesneyi deftere idhâl itdirmeyüp mazmun-ı emr-i âlî ile âmil olasın deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene [1]179

161

Mazmûn-ı emr-i âlî ba'de'l-i-lân re'âyâ-yı meşfûra buldukları mahallerde evtân-ı kadîmelerine iskânlarına müte'ahhid olındıklarında Vidin muhâfızı sa'âdetlü kapudân-ı sâbık Mehmed Paşa hazretleri mektûbunda ve Vidin vesâ'ir ol-havâlîde olan kuzât ve nüvvâb dokuz kıt'a i'lâmlarında tastîr itmeleriyle işbu mazmûnları ba-fermân-ı âlî şerh virildi.

21 M Sene [1]180

Vidin muhâfızı vezîre ve Özi vâlisî Vezîre ve Zîştovi ve Niğbolı ve Silistre ve Adalar ve Hırsova ve İbrâ'il vesâ'ir kuzât ve nüvvâba ve zâbitâna hüküm ki,

Yüz elli beş senesinde memleket-i Eflak'ın kadîmî re'âyâsı ve kıbtileri perîşân olduklarında buldukları mahallerden kaldırılıp Eflak'a nakl ve ircâ' olunmak üzere yüz elli altı senesinde kat'ıyyü'l-müfâd sâdır olan emr-i şerîf mûcibice Eflak'ın re'âyâsı vatanlarına i'âde ve ircâ' olunurken birkaç seneden berü memleket-i mezbûrenin inhilâl-i nizâmı sebebiyle perîşân olan re'âyâ ve kıbtilerin buldukları yirlerden ihrâc ve girü ircâ' ve iskânları husûsuna ihtimâm olunmamakdan nâşi sevâhil-i Tuna'da vâkı' Zîştovi ve Niğbolı vesâ'ir mahallerin a'yân ve erbâb-ı tagallübü ve icrâ-yı tagallübe fırsat bulup taraflarından otuzar kırkar haşerât gürûhı hilâf-ı evâmir-i aliyyeme derûn-ı Eflak'a ta'yîn ve her biri kendülere semt olan kurâ ve Eflak'ın re'âyâsını âlet-i harb ile tahvîf

iderek mesken ve me'valarını terk itdirüp taht-ı yedlerinde olan kurâ ve çiftliklere götürüp iskân ve bu vechle re'âyâ-yı Eflak'ın katî vâfir eyâdî-i mütegalibeye giriftâr ve perîşân olduğundan her bir kazânın mâl-ı mîrî mukâyesesi noksân olup ve iğmâz olduğu halde gittikçe dahi ziyâde mâl-ı mîrînin kesr bulacağı zâhir olmakla Eflak'ın re'âyâ ve kıbtileri ta'yîn olunan mübâşir ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle buldukları yirlerden alâ eyyi hâl ihrâc ve girü Eflak'a nakl ve ircâ' olunmaları bâbında bundan akdem emr-i âlî-şânım ısdâr ve mübâşir ile irsâl olup tenfîz-i emr-i âlîye ihtimâm ü dikkat cümleinin lâzıme-ı zimmetleri olduğundan gayrı memleket-i Eflak Âsitâne-i Aliyyemin kilârı mesâbesinde olup memleket-i mezbûreden kesret üzre zehâyirin vurûdı beher hâl müteferrik ve perîşân olan re'âyâsının evtân-ı kadîmelerine iskânına ve himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ve re'âyâsının müteferrik ve perîşân olmamalarına dikkat olunmağa menût iken sâbık Eflak voyvodasının kesret-i mezâlim ve ta'addiyâtından nâşi Eflak re'âyâsından ba'zıları kurâ-yı diyâr ile Eflak'a müteferrik ve perîşân olmalarıyla hâlâ Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- re'âyâ-yı memleket-i Eflak istimalet ve tahkîk teklîfât ile himâyet u sıyânetlerine dikkat eylemekden nâşi ol-makûle müteferrik olan re'âyâ evtân-ı kadîmelerine ric'ate mübâderet olındukda etrafda vâkı' ba'zı mütegalibeler re'âyânın evtân-ı kadîmelerine ric'atlerine mûmâna'at eyledikleri sahîhan vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum olmakla mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i aliyyem mûciblerince amel olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olınmıştır. İmdi siz ki vezîrân-ı müşârun-ileyhimâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle memleket-i Eflak'ın re'âyâsı ve kıbtileri taht-ı hükümet ve kazânızda [83] her ne mahalde ve kangı kışlak ve çiftlikde bulunurlar ise kimesneye ta'allül ve tereddüd itdirmeyerek Eflak voyvodası ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân hâlâ oldukları yerlerden bilâ-tereddüd ihrâc ve kaldırılıp girü Eflak'a nakl ve iskân itdirilmek husûsuna bi'l-ittifâk cümleiniz mezîd-i sa'y u ihtimâm ve evâmîr-i aliyyem mûciblerince ihrâc ve iskânlarında ta'allül ve ta'annüd idenleri ketm ü ihfâ' kaydında olanları men' ve tahzîr ve teşdîd ile bir ferdi bir mahalde kalmamak vechile Eflak'ın re'âyâ ve kıbtilerinin cümlesini girü Eflak'a i'âde ve iskân itdirilüp bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirmekten ve emr-i şerîfimin tenfîz-i icrâsında ser-i mû rehâvet ve iğmâz ve müsâmahadan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene [1]179

İşbu emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi i'lân ve işâ'at olındıktan sonra mûcib-i emr-i âlî üzere amel ve harekete mübâderet ideceklerden Vidin kâdîsı i'lâmında tastîr itmekle mazmûnı bâ-fermân-ı âlî şerh virildir.

21 M Sene [1]180

Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitâna ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zaleme ve mütegalibeden tahlîs ve te'mînleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer' ve hars ve kâr ü kesb iştigalleri için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere iki yüz nefere tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûre Eflak'a gider olduklarında zâbitlarından muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icrâ ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevır ve ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd ve şurût-ı mûta'addîdeyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fi-mâ ba'd hilâfî hareket etmeyeceklerine ve ideri olur ise te'dîbine sizin dahi ta'ahhüd ve tekeffûlinizi nâtik mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîratınız ile niyâz ve istirhâmınıza binâ'en müsâ'ade-i aliyye-i şehen-şâhânem erzânî kılınup şurût-ı mufassalayı hâvi emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmakla ta'ahhüd tekeffûliniz mûcibince nizâm-ı mezbûr dâ'imâ nezâret ve ihtimâm-ı tâm eylemek zimmet-i ubûdiyyetinize vâcib ve mütehattim eylemek bu esnâda zikr olunan tüccâr-ı ma'dûdeden mâ'adâ hilâf-ı ta'ahhüd ve iltizâm ba'zılara tarafınızdan izin tezkeresi virilmesi eşhâs makûlesine vesîle-i ferce ve fırsat olmak takrîbi ile tezkerelü ve tezkeresiz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûla mübâşeret ve kemâ fi's-sâbık fukarâyâ cevır ü ezâyâ mücâseret üzere olduklarından başka Eflak re'âyâsından alacak iddi'â edenlerin da'vâları mukaddemâ gönderilen Müvellâ Girîdî Ahmed -zîdet fezzâ'ilühû- huzûrında şer'le fasl u hasm olunmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-ı Eflak'da vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyâ ahz ve habs ve malların gasb ve gasbların hetk eylemek misüllü zulm ve ta'addîleri dahi derkâr olduğundan re'âyâyâ vahşet ve dehşet târi ve etrafdan vatan-ı kadîmlerine avdet murâd

idenlerin adem-i ra'iyetlerine bâdî olduğu sem'-i mülûkâneme lâhık ve vâsıl olmakdan nâşi tenbîhen ve tahzîren işbu emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunmuşdır virilen nizâmıdan maksûd ve murâd ticâret husûsı taht-ı zâbita-i mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olunarak ta'addî ve tasalludın fukarâ-yı ra'iyet üzerlerinden izâle ve irtifâ'ı için olduğu ma'lûmunuz ve bu nizâmın devâm ve istikrârı nizâm-ı ma'hûdeye ri'âyet ve kendü arzlarıyla mukayyed olan defterlü Vidin tüccârının dahi emn ü râhatlarını müstevcib olacağı meczûm ve melhûzınız olmakla. İmdi siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz virilen nizâmı nâtik mukaddemâ inâyet-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfîmden mastûr mevâsık ve şerâ'iti derpîş ve dâ'imâ mûcibiyle amel ve hareket iderek min-ba'd defterde isimleri mezkûr tüccârdan gayrı bir ferde izin tezkeresi virilmekten ziyâde hazer ve mûcânebet defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket idene bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olanları vesâ'ir Eflak ve Kara Eflak'a tüccârdan murûr murâd idenleri men'-i küllî ile men' ü def' ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle re'âyâ-yı Eflak'ı rencîde vü remîdelerinden himâyet ve vikâyet ve memnû' ve münzecir olmayanları te'dîb iderek nizâm-ı merkûmı ser-i mû hâlel-i tatarrukından hıfz u sıyânete zu'afâ-yı ra'iyetin istirâhat ve itmînânlarına bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb u tâkat eyleyüp rızâ-yı mülûkânem ve ta'ahhüdünüze muhâlefet edeni vaz' ve hâletden ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ale'd-devâm tehâşi ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâhir-i L Sene [1]179

163

Vidin muhâfızı vezîre ve Vidin kâdîsına ve Vidin'de yeniçeri zâbiti olan () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Hâlâ mevâli-i fihâmımdan olup bundan akdem memleket-i Eflak'a müvellâ ta'yîn ve irsâl olunan Mevlânâ Girîdî el-Hâc Ahmed -zîdet fezâ'ilühû- sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibince serhadler ricâlinin Eflak re'âyâsı ile olan hukûk da'vâlarına şer'le rü'yet eyledikde ricâl-i serhaddâtın üçünde bi'l-mürâfa'a Eflak re'âyâsı zimmetlerinde sübût olan sekiz yüz doksan dört kîse akçeleri tamâmen tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm olup bundan gayrı iki kıt'a defter mûcibince Kara Eflak kazâları re'âyâlarından iddi'â olunan yüz yetmiş iki kîse akçe sâbit olmayup te'hîre kaldığı Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından Der-aliyyeme i'lâm ve kat'-ı nizâ' ve hisâm olmakla zıll-ı zalîl-i atûfet-i

mülûkânemde [84] müstazill olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsına virilen nizâma mugâyir serhadler ricâlinde vesâ'ir efrâd-ı âferideden vechen mine'l-vücûh ta'addî ve rencîde olunmayup ve mugâyir-ı nizâm harekete cesâret idenlerin men' ve tahzîr ve te'dîblerine ale'd-devâm ihtimâm-ı tâm olunmak husûsı ol-vaktinden berü merreten ba'de merre evâmir-i aliyyle cümleye tenbîh ü te'kîd ve bi'l-husûs Vidin serhaddi ricâlinin virilen nizâmın hilâfî hareketden tahzîr ve men'leri içün vâlî ve zâbitlerine her-bâr evâmir-i şerîfemle tenbîh ve teşdîd olunmakda iken bu def'a Kara Eflak'ın boyarân vesâ'ir bi'l-cümle re'âyâsı taraflarından der-bâr-ı hilâfet-karâr-ı mülûkâneme takdîm olunan bir kıt'a mahzar-ı ferâ'at eserlerinden ve Vidinlünün bi'd-defe'ât evâmir-i aliyyle virilen nizâma ve ta'ahhüdlerine adem-i mürâ'âtlarından nâşi düyûn-ı gayr-ı müsbite bahânesiyle re'âyâyı tazyîk ve birbirlerine mu'âvenet ve kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak ol-makûle asl ve fer'î olmayan düyûn üzerine diledikleri gibi murâbaha-i fâhişe zammıyla re'âyâdan cebr ve kerh ile temessükât ahz ve fukarâ-yı ra'iyetin hayvânât ve kovan vesâ'ir mâllarını gasb ve bunun emsâli me'lûf ve mu'tâd oldukları mezâlim ve ta'addîyât nâ-mahsûrelerinin adem-i indifâ'ı ve inkıtâ'ı firârda olan re'âyânın vatanlarına ric'atdan nükûl ve haşyetlerine mü'eddî olduğu tahrîr ve beyân ve mukaddemâ virilen nizâma mugâyir ol-misüllü sahte ve müzevver düyûn bahânesiyle Vidinlünün müstemirr olan gadr ve zulmlerinin üzerlerinden izâle ve indifâ'ını istihâm ve istid'â-yı inâyet eylemişler Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının kâffe-i mezâlim ve ta'addîyâtdan ale'd-devâm ve vikâyet ü sıyânetleri mültezim-i şâhânem olduğundan mâ'adâ Vidinlünün ser-reşt-i tasallut ittihâz idegeldikleri düyûn maddesi mücerred celb-i emvâl-i re'âyâ içün olduğu zâhir olmuşken rızâ-yı hümâyûnumun hilâfî ve mukaddemâ virilen nizâm-ı mergûbun mugâyiri bu misüllü evzâ' ve atvâr-ı nâ-şâyesteyi irtikâbdan kendülere nedâmet gelmemesinden begâyet istigrâb ve isti'câb olunup virilen nizâma ri'âyet ve alacak iddi'âsında olanlar kelâmat-ı nasihat-âmiz ile ilzâm ve iskât olarak uslûb-ı hakîm üzre bu maddenin kat' ve hasmı ile memleket-i mezbûr re'âyâsının zulm ve ta'addîlerinden te'mîn ve tahlîsleri alâ eyyi hâl sizden matlûb-ı mülûkânem olduğımı müş'ir işbu emr-i hümâyûn-ı mevhibet-makrûnum ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin zâtında gayyur ve âkil ve ocaklu ricâlinin hâl ve şânlarına her vechle vukûfin şâmil olup bu maddenin uslûb-ı hakîme ri'âyet olarak fasl u hasmı bi-eyyi hâl senden me'mûl-ı hüsrevânem olduğu ma'lûmın olduktan mevlânâ ve zâbit-i mûmâ-ileyhimâ ile bu husûs bir hoşça müzâkere ve vech-i ahseni mülâhaza ve Vidinlünden mukaddemâ virilen nizâma mugâyir alacak bahânesiyle re'âyâyı ta'addî idenler şer'an ve aklen ilzâm ve iskât olarak min-ba'd nizâ'-ı mezbûr zımnında re'âyâ

fukarâsına hasâret ve mazarrata cesâret olunmayacak vechle indifâ‘-ı nizâ‘ ve gâ‘ilelerine fevka'l-vüs‘ ve eltâfa ihtimâm ve sa‘y ve mâlâ kelâm eyleyüp ser-i mû kusûr ve fütûrdan begâyet hazer ve mücânebet ve siz ki mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhimâsız bu maddede vezîr-i müşârun-ileyh ile bi'l-ittifâk ibrâz-ı hüsn-i tedbir-i dil-pezîr iderek uslûb-ı hakîm üzre Kara Eflak re‘âyâsı üzerlerinden Vidinlünün tasallut ve ta‘addîlerinin def‘ ü ref‘i hâlâtına ihtimâm-ı tâm eylemeniz sizden dahi matlûb-ı şâhânem idüğü meczûmunuz oldıkda âkilâne hareket ve vezîr-i müşârun-ileyh re‘y ve tedbîri üzre ârâ-yı müstahsene ibrâzına nisâr-ı cehd ve tâkat iderek ba‘de'l-yevm bu gâ‘ile küllîyyen bertaraf olmak vechile ve Vidinlünün ilzâm ve nizâ‘-ı beyhûdeden ferâgat itdirilmesine sa‘y u ihtimâm eyleyüp ednâ kusûr ve iğmâzından ziyâde tehâşi mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]170

164

Hâlâ Eflak voyvodası Ligor-zâde İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin zâtında merkûz madde-i kâbiliyet ve isti‘dâd ve mâye-i sadâkat ve sedâd muktezâsınca bundan akdem uhde-i liyâkat ve istihâlîne Boğdan ve Eflak voyvodalıkları ihâle kılındığı esnâda hıdemât-ı aliyemin ber-vefk-i merâm temşiyet ve itmâmına ve memleketin hüsn-ı nizâm ve umrânına ve fukâra-yı ra‘iyyetin vücûh-ı ta‘addîyâtdan vikâye ve sıyânetlerine ve sevk-i zehâyir husûsuna nisâr-ı nakdîne-i tâb ve tüvân eylediğin melhûz-i zamîr-i ilhâm-semîr-i hüsrevânem olduğına binâ‘en Eflak voyvodalığı bu def‘a dahi mevkûl-i dûş-ı sadâkat ve hamiiyyetin kılınaldan berü irâde-i mülûkâneme ta‘alluk eden umûr ve husûsların te‘dîye ve tetmînine ve emvâl-i mîriyyenin vakt u zamânıyla yirlüyirine edâ ve teslimine ve Âsitâne-i Aliyyem'e sevk-i zehâyire ve bâ-husûs memleketin ümerânına ve eyâdî-i zaleme ve mütegalibeden istihlâsıyla terakkîye ahvâl-i ra‘iyyet ve istikrâr-ı nizâmına eslâf voyvodaların kesret-i mezâlim ve ta‘addîlerinden etrafa müteferrik olan re‘âyâsının kulüb-ı mergûblarına ref‘-i zulm ve ezâyı ilgâ ve nevâziş ve istimâleti istimâ‘-i tedâbir-i müstahsinesiyile ekserinin evtân-ı kadîmelerine celb ve cezblerinde ve te‘mîn ve tatmînlerine ve bâkîlerinin dahi insâfâne ve mu‘tedilâne hareketin mesmû‘ları olarak ceste ceste avd ve ric‘ate meyl ve rağbet eylediklerine ilm-i âlem-ârâ-yı pâdişâhânem muhît ve şâmil olup bu gûne âkilâne hareket ile celb kılup re‘âyâ ve hıfz u

hırâset-i memleket ve fukarâ ve zu'afâda sünûh iden ihtimâm ü dikkatin [85] vesîle-i iltifât ve âferîn olmuş bundan böyle dahi senden me'mûl ve melhûz-ı mülûkânem olduğu vech üzre memleket-i Eflak re'âyâsının itmînân-ı bâl ve refâh-ı hâllerine ve eyâdî-i tasallut-ı mütegalibeden hırâset ve himâyetlerine ve boyarlık iddi'âsıyla celb-i mâl için re'âyânın zî-kudretlerini taraflarına cezb ile sâ'ir re'âyâ-yı acîzenin perîşânlıklarına ve vâridât-ı mukanneninin cem' ve tahsîline mûmâna □at ve kesr ve tedennîsine bâdî olanların men' ü zecrlerine ve münzecir olmayanların te'dîblerine ve etrafa müteferrik olan re'âyâ-yı Eflak'ın ibrâz ve envâ'-ı teselliyât ile vatanlarına celb ve cezblerine sa'y u ihtimâm eylemek fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuştur. İmdi fî-mâ ba'd dahi ümrânî-ı memleket ve terfih ve tatmîn-i ahvâl-i fukarâ-yı ra'ıyyeti mûcib olur atvâr-ı mergûbe ve müstahsine izhârına teşmîr-i sâk-ı gayret ve ber-minvâl-i muharrer fukarâ-yı ra'ıyyetin perîşânlıklarına ve vâridât-ı mukanneninin âdet-i beled ve müsâvât üzre cem' ve tahsîline ve kesr ve tedennîsine bâdî olanların men ü zecrlerine ve münzecir olmayanların te'dîblerine ve envâl-i mîriyyeyi vakt u zamânıyla yirlüyirine edâ ve teslîme ve re'âyâ-yı müteferrikanın memleket-i mezbûra istircâ' ve isti'âdelerine ihtimâm ü dikkat ve Âsitâne-i Aliyyem'e kesret üzre bilâ-fâsıla ecnâs-ı zehâyir tesyîrine sarf-ı makderet birle hakkında melhûz olan hüsn-i zann-ı şâhânemi tasdîk ve te'yîd zımnında nizâm-ı memleketin devâmına ve fukarâ-yı ra'ıyyetin cemi'-i mezâlim ve ta □addiyâtdan masûniyyetleriyle cümleden taraf-ı hümâyûnum için isticlâb-ı da'vât-ı hayriyyeye bezl-i tâb ve tüvân eylemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]180

165

Hâlâ Eflak voyvodası olan Ligor-zâde İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak bin yüz yetmiş dokuz senesi Rebi'ül-evvelinin altıncı gününden üç sene bir tahvîl ile sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sana tevcîh olup makâm-ı hükümetine kıyâm ideliden berü murâd-ı hümâyûnum üzere neşr-i âsâr-ı i'tidâl ve nasfete ve ümrânî-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'ıyyete ve tahsîl-i envâl-i mîriyyeye ve havâle olunan mahallere edâ ve teslîme ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire vesâ'ir bunlara müterettib ve nizâm-ı memleketi müsteclîb olan ahvâl ve atvâr-ı sadâkat-intişârın bi'z-zât sem'-i hümâyûnuma lâhık olmakdan nâşi fî-mâ ba'd dahi zabt u rabt-ı memlekete ve

def-i mezâlim ile nevâziş ve istimâlet-i ahâlî ve ra'yyeti kıyâm ve ihtimâm ideceğin melhûz-ı zamîr-i ilhâm-semîr-i hüsrevânem olup her halde nazar-ı inâyet-i şâhâneme lâıyk ve iltifât-ı âtufet-i hüsrevânem ile akrânına fâ'ik olduğın ecilden kemâ kân celb-i asâyiş-i fukarâ-yı ra'yyete ve tahsîl-i ümrânî-i vilâyete ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire sa'y u dikkat ve bezl-i vüs' ü miknet eylemek şartıyla avâtıf-ı celîle-i mülûkânemden şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mûcibince tevcîh-i sâbık üzere memleket-i Eflak voyvodalığı işbu bin yüz seksen senesi Rebi'ül-evvelinin üçinci gününden kemâ kân sana ibkâ ve mukarrer kılınmakla memleket-i mezbûrenin ber-uslûb-ı sâbık zabt u rabtına kıyâm ve mübâderet ve bu âna gelince zâtında merkûz olan vâye-i sadâkat ve mâye-i rüşd ve istikâmetin muktezâsınca vilâyetin ümrânı ile istimrâr-ı hüsn-i nizâmına ve re'âyânın kadîme mugâyir teklîfât-ı mâlâ-yutâk muhdese den himâyet u sıyânetlerine ve selef-i Eflak voyvodalarının rehâvet ve tekâsüllerinden nâşi etrafa müteferrik ve perîşân olan re'âyânın evtân-ı kadîmlerine celb ve iskânlarına ve bâ-husûs evâmir-i şerîfemle te'kîd ü tenbîh olındığı vech üzere memleket-i mezbûreden lâ-yünkati' İbrâ'il'e ve İstanbul'a ecnâs-ı zehâyirin sevk ve tesyîrine ve temşiyet-i mehâmm-ı umûr-ı sâ'ireye şimdiye dek zuhûra gelen ihtimâm ü dikkatin misüllü fi-mâ ba □d dahi husûsât-ı mezbûreye ihtimâm ve sarf-ı cehd-i tâm eylemen fermânım olmağın hâssaten ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olınmıştır. Emâret-i memleket ve istimâlet-i zu'afâ-yı ra'yyet şurût-ı tevcîhin mûcibince kemâ fi'l-evvel senin bi'l-istiklâl dût-ı liyâkat ve isti □dâdına tahmîl ve tefvîz kılındığı ma'lûmın oldukda memleket-i Eflak'ı ber-karâr-ı sâbık ber-vech-i istiklâl zabt u rabta ihtimâm ü dikkat ve her hâlde merâsim-i i'tidâl ve insâfi nasb-ı ayn-ı iltizâmın iderek imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-ı ra'yyete vesîle olacak atvâr ve harekât-ı mergûbenin edâ ve ibkâsına sa'y ve mübâderet ve fukrâ-yı ra'yyeti mu'tâda mugâyir teklîfât-ı muhdese den sıyânet ü vikâyeye nisâr vüs'-i tâkat ve bi'l-husûs memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetime nakl ve tesyîri matlûb-ı hümâyûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey İbrâ'il iskelesine irsâline ve evâmir-i şerîfemle uhde-i ihtimâmına ta'lik olunan hıdemât-ı mühimmenin ahsen-vech üzere ikmâl ve temşiyetlerine bezl-i hayr-ı tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm zımnında fi-mâ ba □d dahi hakkında olan hüsn-i zann-ı şâhânemi ve zamîrinde müzmîr olan sıdk ü istikâmetini isbât ve tahkîka sarf-ı miknet ve kudret eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ra Sene [1]180

[86]

166

Hâlâ Divân-ı Hümâyûnumda çavuşbaşı olan es-Seyyid Osman-dâme mecduhûya- ve Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak sâkinlerinden Vasil nâm zımmî Eflak'ın memleha ve gümrük mukâta'aları iltizâmında maktûl İstavrakioğlu ve diğer iki nefer zımmî ile şerîk olup mesfûr zâtında kâzib ve eşirradan olmakdan nâşi bundan akdem memleha ve mukâta □at-ı mezbûrenin bakâyası nizâmı fermânım oldukda ibtidâ'en şirketini küllîyyen inkâr ve ba'dehu delâ'il-i vâzıha ile âşikâr oldıktan sonra zimmetlerinde zuhûr iden mebâliği dahi edâda envâ'-ı öZR ve bahâne ve nice hîle ve hud'a ve dek ü desîse eylediğinden başka memleket-i Eflak'a mukâta □a mâlından mesfûr Vasil zimmetinde beş bin beş yüz guruş var iken anı dahi edâ itmedin ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin senden izin almadın hilâf-ı kâ'ide-i beld bağıteten Boğdan'a firâr ve andan Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp dürlü dürlü ağzâr-ı vâhiyeye ve mebâliğ-i mezkûrenin tahsîlinin ta'tilini mûcib hâlâta iki nefer refîklerini tahrîk ve ifsâda mübâderet itmekle mebâliğ-i mezbûrenin tahsîline suhûlet ve nizâm-ı memleketi sıyânet için mefûr Vasil şerîki İlya nâm zımmî ile ma'ân çavuş mübâşeretiyle Eflak'a i'âde ve îsâl olunmak üzere emr-i şerîfim sudûrını kapu kethüdâların takrîrleriyle istirhâm etmeleriyle vech-i meşrûh üzere mesfûrân çavuş mübâşeretiyle Eflak'a i'âde ve irsâl olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki çavuşbaşı-i mûmâ-ileyhsin mesfûrânı çavuş mübâşeretiyle ahz ve Eflak'a i'âde ve îsâl ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vusûllerini çavuş-ı merkûm ile Der-i devlet-medârıma i'lâm eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene [1]180

167

Ber-vech-i arpalık Niğbolı Sancağı mutasarrıfı olup Vidin muhafızı vezîre ve nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkı' Niğbolı ve Zıştovi ve Kulle ve Yergöğü kâdîlarına vesâ'ir kuzât ve nüvvâba ve Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri zâbitlerine ve mütesellim ve voyvoda vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Nehr-i Tuna sevâhilinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîleri askerî ve gayr-ı askerî ve tüccâr-ı vesâ'irleri memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde mer'â ve otlak yerlerinde koyun ve sığır vesâ'ir hayvânâtların ra'y itdirüp otından ve suyundan intifâ' iden hayvânât ashâbından kadîmden cârî olı geldiği âdet-i beled üzere mevsîm-i bahârda beher re's sığır ve bargirden otlak ve mer □â resmi yigirmi dört akçe ve koyundan sekiz akçe yarbarit ve kış eyyâmında kışlak resmi olmak üzere koyundan sekiz akçe oyarit ve kezalik vâme ta'bîr olunur gümrük nesak-ı vâhid ile âdet-i beled üzere bilâ-muhâlefet Eflak voyvodaları tarafından cem'ine me'mûr tahsîldârlara edâ ve teslîm olunmak üzere tevârîh-i muhtelifle ile mûta'addîd evâmîr-i şerîfe sâdır olmuşiken bu esnâda ba'zı hayvânât ashâbı mugâyir-i emr-i âlî rûsûmât-ı mezkûreyi edâda mûmâna'at ve muhâlefet birle mâl-ı mîrînin kesr ü noksânına sebep ve illet oldukların Eflak kapu kethüdâları takrîr kâğıdıyla inhâ ve rûsûmât-ı mezkûre havanât ashâbından ve vâme ta'bir olunur gümrük nesak-ı vâhid ile âdet-i beled üzere bilâ-tereddüd hâlâ Eflak voyvodası tarafından cem'ine me'mûr tahsîldârlara edâ ve teslîm itdirilmek için müceddeden emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca □at olındıkda ber-vech-i meşrûh bin yüz yetmiş senesi evâsıt-ı Cemazi'el-evveli'nde emr-i şerîf virildiği mastûr ve mukayyed bulunduğına binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi ber-vech-i muharrer memleket-i Eflak'ın hudûdı dâhilinde vâkı' mer'â ve otlak yerlerinde hayvânâtın ra'y ve otından ve suyundan intifâ □ iden ashâb-ı mevâşiden rûsûmât-ı mezkûre kadîmden cârî olageldiği âdet-i beled üzere tamâmen tahsîl ve hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr- tarafından cem'ine me'mûra edâ ve teslîm itdirmeğe ve mugâyir-ı emr-i âlî rûsûmât-ı mezkûreyi edâda muhâlefet ve kesr-i mâl-ı mîriyye mûcib olanları zâbitleri ma'rifetiyle men' ü zecre dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene 1180

168

Özi Vâlîsi Vezîr Silahdâr Mehmed Paşa'ya ve Vidin muhâfızı Kapudân esbak Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Silistre ve Vidin kâdîlarıyla İbrâ'il'den Fethü'l-İslâm'a varınca vâkı' sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitânına hüküm ki,

Memleket-i Eflak'a nizâm virilmezden mukaddem memleket-i mezbûrede askerî ve gayr-ı askerî geşt ü güzâr ve fukarâ-yı ra'iyetin emlâk ve hayvânâtına ta'arrûz

voyvodaların rüsûmât-ı mukannenesine muhâlefet ile cümleye min külli'l-vücûh ızrâr üzere olanların tecâvüzlüklerinden bir maddesi öteden berü ağnâmdan âdet-i beled üzere alınagelen rüsûmât-ı kadîmeden oyarit resmini virmekden ta'allül eylediklerinden gayrı ba'zen re'âyâ koyunlarını Erdel cânibinden memleket-i merkûmede ra'y için vurûd iden Macarlunun koyunlarını kendü koyunlarına mezc ile resm-i merkûmı anlara dahi virdirmeyüp ve âdet-i beled üzere voyvodaların ahz idegeldikleri rüsûmâtın kesrine ve mazarrata bâ'is olduklarından nâşi şeref-efzâ-ı sudûr iden evâmir-i aliyye mûciblerince kışlakları hedm ve fî-mâ ba d Eflak'a varmayup hayvânâtların komamak ve mesken ittihâz eylememek vesâ'ir şurût-ı mufassala-i adîde ile taht-ı zâbita-i nizâm-ı kavîyye idhâl ve memleketden küllîyyen kat'ı rişte-i alâka birle ihrâc ve men' ü def olınmışlariken ba'zıları Eflak toprağında yine hayvânâtların ra'y idüp kâr-ı evvelerine kemâ fi'l-evvel şurû' ve mübâşeret ve oyarit resmi için yedlerine i'tâ olunan emr-i şerîfim mûcibince âdet-ı beled üzere alınagelen resm-i mezkûrı virmeyüp ta'allül ve Macarlunun koyunlarını kedü koyunlarına halt ve anlara dahi virdirmeyüp mâl-ı mîrînin küllî kesr ü noksân tertîbine bâdî oldukları bi'l-ihbâr ma'lûm-ı hümâyûnum olduğına binâ'en mâl-ı mîriyi sıyâneten ve nizâm-ı memleketi vikâyeten memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde hayvânât ra'y ve otından ve suyundan intifâ' iden Vidinlü vesâ'ir askerî ve gayr-ı askerî kâ'inen men kân hayvânât ashâbından kadîmden berü âdet-i beled üzere alınagelen resm-i oyarit mukaddemâ tahsîliçün virilen emr-i şerîf mûcibince âdet-i beled üzere bilâ-muhâlefet voyvoda tarafından cem' ve tahsîs itdirmek femânım olmağın. İmdi siz ki vezîrân-ı müşâr ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileysiz ber-vech-i muharrer memleket-i Eflak hudûdı dâhilinde hayvânâtı ra'y ve otından ve suyundan intifâ' iden Vidinlü askerî ve gayr-ı askerîdir ra'y iden ashâb-ı hayvânâtdan mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince kadîmden berü âdet-i beled üzere alınagelen oyarit resmi voyvoda tarafından tahsîldârlra cem' ve tahsîl ve ahz u kabz itdirüp bir ferd ta'allül muhâlefet itdirilmemek bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene 1180

[87]

169

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- hüküm ki,

Nemçe tüccârına ahidnâme-i hümayûn şurûtı mûcibince i'tâ olunan evâmir-i şerîfemi tama' teba'iyet ile o tarafda ilçi tercümânları ba'zı Devlet-i Aliyyem re'âyâsına virüp anlar dahi Eflak'a gümrük icâb ider emti □a ve eşyâlarıyla murûr ve vâme ta'bîr olunur Eflak'da nesak-ı vâhid üzere resm-i gümrüğü mütâlebe eylediklerinde yedlerinde müste'men olmak üzere alınan emr-i şerîfimi ve ilçi tarafından virilen pâte kâğıdını ibrâz ve emti'alarını müste'men eşyâsıdır deyü iddi □â ile vâmeyi virmeyüp kesr-i mâl eylediklerinden gayrı memnû'ından olan eşyâsı dârü'l-harbe nakle mübâderet ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin tarafından muhâlefet olındıkda bize memnû'ata müsâ'ade vardır diyerek kelimât-ı nâ-bercâya mübâşeret birle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından oldukları zâhir iken yedlerinde müste'men olmak üzere emr-i şerîfim olmak takrîbiyle lâ'an-asl itlâf-ı mâl-ı mîrî ve izâ'at-ı zehâyiri mü'eddî olmakla sahîh Nemçe ticâretinden mâ'adâ olmakla Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup müste'men olmak üzere emr-i şerîf ibrâz edenlerin mezîd-i dikkat ve taharri ile ba'de't-tefahhus Devlet-i Aliyyem re'âyâsından oldukları ol-tarafdan zâhir oldıkda yedlerine verilen emr-i âlî ahz ve irsâl ve kendüleri tevkîf olunmak üzere sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını bu tarafdan kapu kethüdâların takrîr kâğıdıyla istid'â ve Divân-ı Hümayûnum'da mahfûz Roma İmparatoruna i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâca'at olındıkda tarafeyn tüccârları gerek berren ve gerek bahren getürdükleri emti □adan bir def'ada bir mahalde ve yine hudûd-ı İslâmiye'den iştirâ idüp ve memnû'atdan olmayup vilâyetlerine götürdükleri emti'adan bir def'a bir mahalde yüzde üç hesâb üzere resm-i gümrüklerin edâ eylediklerinden sonra bir dürlü rencîde vü remîde olunmayup ve Devlet-i Aliyyem tarafından sâ'ir dost olan devletlerin tüccârları haklarında mebzûl tutulan müsâ'ade-i müşârun-ileyhin ticâretine mebzûl ve mer'î olup bu gûne menfa'at ve emnîyyet ile müntefî' ve emin olalar Devlet-i Aliyyemle mesâlih ve dostluk üzere olan kıralların müste'men tüccârı memâlik-i mahrûsemden alup vilâyetlerine götürdükleri emti'a ve eşyâyı müşârun-ileyhin tüccârı dahi iştirâ idüp vilâyetlerine götürmek câ'iz ola ve cânibeynin memnû □atdan olan eşyânın bey' ve iştirâsında millet-i sâ'ireye müsâ'ade olındığı üzere tarafeyn tüccârlarının haklarından kezalik mu'amele olına deyü mastûr ve mukayyed bulunduğına binâ'en ahidnâme-i hümayûn şurûtı ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh sahîh Nemçe tüccârından mâ'adâ ol-maküle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup müste'men olmak üzere emr-i şerîf ibrâz idenlerin mezîd-i dikkat ve taharri ile ba □de't-tefahhus Devlet-i Aliyyem re'âyâsından oldukları zâhir oldıkda yedlerine virilen emr-i âlî ahz ve irsâl ve kendüleri tevkîf olup lâkin bu bahâne ile Roma İmparatoricesine

tâbi' tüccâr ve re'âyâlarına hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn kat'a bir dürlü ta'arrüz olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn yedlerine virilen evâmir-i şerîfem mûciblerince Âsitâne-i Aliyyem'den ve âhar mahallerden iştirâ ve îcâb iden gümrüklerin bir def'ada bir mahalde edâ idüp yedlerine gümrük ümenâsından tezkere virilüp Eflak tarafından vilâyetlerine götürdükleri emti'a ve eşyâlarından mugâyir-ı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn tarafından mükerrer gümrük vesâ'ir bir nesne mütâlebesiyle ta'addî itdirilmeyüp ve Nemçe tüccârı ve re'âyâlarının memleket-i Eflak'a âminen ve sâlimen zehâb u iyâb ve edâ ve sened eylemelerine bir dürlü müdâhale ve muhâlefet ve âzürde olunmayup himâyet u sıyânetlerine ve Nemçe Devleti ile mün'akid olan şerâ'it-i müsâleme ve dostluğun gereği gibi muhâfaza ve vikâyetine ale'd-devâm mezîd-i sa'y u dikkat idüp ahidnâme-i hümâyûn şurûtına muhâlif ve dostluk ve hem-civâriye münâfi ednâ vaz' u hareketden ve nâ-marzî bir hâlet hudûsundan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâ'il-i C Sene [1]180

170

Yergöğü kâdîsına ve Eflak voyvodası İskerlet Voyvoda'ya hüküm ki,

Eflak voyvodalığı mülhakâtında olan memlehanın mültezim-i sâbıkları Yorgi ve karındaşı Nikola ve Aleksan ve karındaşı diğeri Nikola ve Vasil vesâ'ir şerîklerine bundan akdem İstavrakioğlu şerîk olmak üzere memleha-i mezbûreyi kendülere iltizâm eyledikde hâlâ mültezimleri olan Zafiri? ve Hırsto? ve Yorgi? vesâ'ir şerîkleri zarar iddi'âsıyla da'vâya sülûk ve bâ-fermân-ı âlî hesâbları rü'yet olındıkda alacakları olmadığından başka İstavrakioğlu'nun zimmetlerinde geçmişi zuhûr ve mültezim-i sâbıkların zimmetlerinden bir akçe alacakları kalmadığını hâvi taraf-ı şer'eden hüccet olındıktan sonra İstarakioğlu mündefi' oldıkda mültezim-i sâbık mesfûrlardan İstavrakioğlu'nun kendüleri ile şirket hasebiyle fâ'iz hissesi mütâlebe esnâsında hâlâ mültezimlerinden temhîr olunan milhleri taraf-ı mîrîden ahz ve fûrûhtı fermân olınmakla yine da'vâ-yı sâbıkların olan zarar iddi'âsına mübâşeret ve müdde'î-i aley mültezim-i sâbıklar yedlerine verilen hücceti ibrâz ve da'vâları mücerred mültezim-i sâbıkları tecrîm ve ızrâr ve nefsâniyet olduğu âşikâr olduğına binâ'en iddi'â-yı mezkûreden men' ü def' ve merhameten taraf-ı mîrîden kendülere temhîr olunan milh-i mezbûr yüz kırk kîseye bey' ile irzâ ve bu vechile husûs-ı mezbûr bi'd-defe'ât şer'le görilüp kat'ı nizâ □

ve fasl-ı husûmet birle hüccet-i şer'iyeye olunmuşiken bu def'a emr-i şerîfim isdârından maksûdları mültezim-i sâbıkları ızrâr olındığından başka darbhâne-i âmireme teslim olunacak meblağın ta'vîk ve te'hîrine bâdî olmakla mesfûrların bi-vech ve bi-gayrı hak olan da'vâ-yı mezkûreleri men' ve memnû' olmadıkları sûrette bir def'a da'vâları Âsitâne-i Sa'âdetim'de mîrî kâtibi huzûrunda rü'yet olunmak hasebiyle yine Âsitâne-i Sa'âdetim'de görilmek üzere emr-i şerîfim sudûrını sen ki Eflak voyvodası mûmâ-ileyhsin kapu kethüdâların takrîr ve istid'â itmeleriyle Eflak sâkinlerinden Zafiri? ve Yani? ve Hırsto? ve Yorgi? vesâ'ir şerîkleri zimmîler bundan mukaddemce arz-ı hâl idüp yetmiş dokuz senesinde Eflak voyvodalığı mülhakâtından memleha mukâta'ası mültezimleri olan Yorgi? ve karındaşı Nikola? ve Aleksan? ve karındaşı diğeri Nikola? ve Vasil? ve Acifocu? ve İsterlo? nâm birer nefer zimmîler ile müştereklerine an-nakd peşin yigirmi üç bin beş yüz guruş virüp ellerinde olan defter mûcibince [88] hesâblarımız olup mesfûrlardan Vasil zimmî hîlesinden bundan akdem haklarında emr-i âlî isdâr itdirdüp mürâfa'a olmak üzere iken mürd olup ihkāk-ı hak olunmadı deyü inhâlarına binâ'en mahallinde şer'le rü'yet ve ihkāk-ı hak olunmak üzere işbu sene-i mübâreke Rebi'ül-âhiri'nde eğerce emr-i şerîfim virilmiş olup lâkin voyvoda-i esbak Kostantin Voyvoda'dan Eflak'ın memlehasını iltizâm iden Arnavud tâ'ifesinden birkaç nefer zimmîlerin mûcib-i ihtilâl olur hareketleri zuhûruyla emânet vechile hesâbları rü'yet ve memleket-i Eflak'dan tard ve teb'idlerini hâvi mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcibince mesfûrlar memlehadan ihrâc ve bi't-taharri hesâbları rü'yet ve ücret ve masarıfları ve me'hûzları tahmîn ve mahsûb olındıktan sonra ba'de külli'l-hesâb on iki bin dokuz yüz yetmiş iki guruşun kendülerden istirdâdı lâzım gelmekle hesâb-ı mezkûr hakkaniyet üzere kat' ve hasm olındığını hâvi Yergöğü nâ'ibinin bir kıta' imzalı müfredât defteri Der-sa'âdetime irsâl olunmaktan nâşi mesfûrların mukaddemâ Der-alıyyemde eyledikleri iştikâları mahza kizb ü iftirâ olduğu eğerce zâhir olup lâkin mesfûrlardan birkaç neferi Âsitâne-i Sa'âdetim'de meks ve ikâmet ve ihtilâli mûcib hareketine mübâderet itmeleriyle mesfûrların gâ'ile-i tasallut ve mazarratları def'ine mahzar birle inhâ ve hülâsaları manzûr-ı hümâyûnum olmakla mültezim-i sâbık mesfûrların mugâyir-i emr-i âlî-şân şikâyetleri vâkı' oldıkda iddi'âlarına kat'a i'tibâr olunmamak üzere yetmiş sekiz senesi evâhir-i Ramazânı'nda emr-i şerîfim ve Ma'den Kalemi'ne ilm ü haberi virilmiş olduğu Divân-ı Hümâyûnum'dan ihrâc olunmakla bu takrîrce mültezim-i sâbık mesfûrların husûs-ı mezbûr zımnında olan iddi'âlarına mahallinde amel ve i'tibâr olunmayup iktizâ iden da'vâları Âsitâne-i Sa'âdetim'de huzûr-ı âsafide görilmek üzere Divân-ı Hümâyûnum'dan emr-i şerîfim taharri bâbında

bi'l-fi'l başdeftedarım olan İbrahim Sarım -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin i'lâmı mûcibince cânib-i mîriyye deynlerini ba'de'l-edâ da'vâları Âsitâne-i Sa'âdetim'de huzûrda görilmek fermânım olmağın. İmdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız ber-minvâl-i muharrer başdeftedarım mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince mültezim-i sâbık mesfûrlar cânib-i mîriyye deynlerini ba'de'l-edâ husûs-ı mezbûr zımında olan da'vâları ol-tarafda istimâ □ olunmayup huzûr-ı âsafide şer'le rü'yet olunmak için da'vâlarını Âsitâne-i Aliyyem'e havâle eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]180

171

Battalı kat'î tbrasındadır.

Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Aleksandri Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin Eflak voyvodalığı avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden işbu Receb-i şerîfin on yedinci gününde zabt eylemek üzere üç sene bir tahvîl ile sana tevcîh ve ihsânım olup teşrifât-ı mülûkânem ve tevcih-i emr-i şerîfim bundan sonra Der-aliyyemden mahsûs mübâşir ile tarafına irsâl olunmak üzere olmağla mukaddemce ma'lûmın olmak için i'lâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmın oldıkda teşrifât-ı hümâyûnum ve tevcîh-i emr-i şerîfime varıncaya dek umûr-ı vilâyete dâ'ir olan husûsları ahsen-i vech üzere târîh-i merkümeden rü'yet ve vilâyet-i Eflak'ı zabt eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]180

172

Battalı mühimme tobrasındadır.

Eflak voyvodalığı bu def'a müceddeden kendüye tevcîh ve ihsânım olan İskerlet-zâde Aleksandri Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sâbıkâ Eflak voyvodası olan baban İskerlet Voyvoda birkaç def'a Eflak voyvodalığı eyyâmında Devlet-i Aliyyem'e sadâkat üzere hizmet ve fukarâ-yı ra'iyyeti mütefferik oldukları mahallerden celb ve cizb ve vatanlarına nakl ve iskân ve kendülerini himâyet u sıyânet ile mesbûku'l-hademe olduğu ma'lûm-ı

hümâyûnum ve bu esnâda hâlik olmak hasebiyle sen babanın voyvodalıklarında yanında hizmetinde bulunup reşid ve müteyakkız ve zâtında âsâr-ı sedâd ve sadâkat ve hıdemât-ı sedîde ve atvâr-ı pesendîde zuhûrî me‘mûl olup şâyeste-i inâyet ve bâyeste-i atufet olduğın ecilden baban misüllü re‘âyâyı himâyet ve imâr-ı memlekete dikkat ve kesret üzere zahîre sevkinde ihtimâm ve gayret ve mâl-ı mîriyi edâya bezl-i kudret eylemek şartıyla avâtıf-ı aliyemden şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûnum inâyet-makrûnum mûcibince yüz seksen senesi Recebû'l-mücebin on birinci gününden üç sene bir tahvîl ile zabt eylemek üzere memleket-i Eflak müceddeden sana tavgîh ve ihsân olup vesîle-i rif‘ât u şân ve bâ‘is-i meziyyet-i menzelet ü mekân için hâssa hıla‘-ı fâhire-i mülûkânemden bir sevb-i hil‘at mevresü'l-behcet-i sultânî i‘tâ-yı hümâyûnum olmağın seni mukarr-ı emâretine ik‘âd için ber-vech-i mu‘tâd İskemle Ağası ta‘yin olunan () - dâme mecduhû- ile irsâl ve tesyîr kılınmıştır. İmdi vusûlunda hil‘at-ı seniyye-i şâhânemi hutuvât-ı ta‘zîm ve tebcîl ile istikbâl ve merâsim-i tevkîr ü tefhîmi icrâ ve ikmâli siyâkında dûş-ı istihâlîne iksâ ve levâzım-ı şükr ü senâyı kâme-yenbegî edâ eyledikten sonra kürsî-i memleketde [89] makâm-ı emârete ku‘ûd ve baban gibi sen dahi ibrâz-ı levâzım-ı sadâkat ve izhâr-ı merâsim-i ubûdiyyet birle şurût-ı tevcîhin mûcibince memleket-i Eflak'ı üç sene bir tahvîl ile bi'l-istiklâl zabt u rabta kıyâm ve mübâşeret ve tanzîm-i umûr-ı vilâyete ve tensîk-i ahvâl-ı cumhur-ı ra‘iyyete ihtimâm ü dikkat ve herhâlde merâsim-i insâfa ri‘âyet ve fukarâyı himâyet u sıyânet iderek imâret-i memleket ve refâh-ı hâl-ı ra‘iyyete vesîle olacak tedâbir ve harekâtın icrâ ve ibkâsına ve emvâl-i mîriyyenin tahsîline ve hazine-i âmireme ve havâle olunan mahallere teslim ve edâsına bezl-i cehd ve makderet ve ol-tarafdan Der-sa‘âdetime vârid olacak ecnâs-ı zehâyirin kimesneye iddihâr ve ihtikâr itdirilmeksizin peyderpey kesret ü vefret üzere tesyîrine ve temşiyeti fermânım olan hıdemât-ı mühimmenin edâ ve tetmîmine vesâ'ir bi'l-cümle uhde-i emâretine muhavvel olan umûr ve hâlâtın itmâm ve ikmâline fevka'l-gâye bezl-i miknet ve hakkında melhûz olan hüsn-i zânn-ı şâhânemi tasdîk ve te‘yîde sarf-ı vüs‘ ü kudret ve siz ki boyarân-ı merkûmunsuz voyvodanız mûmâ-ileyh müstakîl oyvodanız olmakla kemâl-i refâh-ı hâl ve râhat-ı bâl ile devâm-ı ömr ve devlet-i hüsvânem da‘vâtına muvâzebet ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin emr ve tenbîhine mütâba □at ve emrinden hâric ve re‘yinden taşrâ ednâ vaz‘ u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]180

Battalı mühime tobrasında hıfz olunmuştur.

Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsı ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zaleme ve mütegalibeden tahlîs ve te'mînleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer □ ve hars ve kâr ü kesbe iştigalleri için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere iki yüz nefere tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûr Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâya bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd ve şurût-ı müte'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fî-mâ ba □d hilâfi hareket itmeyeceklerine ve ideri olur ise te'dîbine sizin dahi ta □ahhüd ve tekeffülünüzü nâtik mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîrâtınız ile niyâz ve istirhâmınıza binâ'en müsâ'ade-i aliyye-i şehen-şâhânem erzânî kılınup şurût-ı mufassalayı hâvi emri-âlî-şânım ısdâr ve irsâl olduğuna binâ'en ta'ahhüd ve tekeffülünüz mücibince nizâm-ı mezbûr dâ'imâ nezâret ve ihtimâm-ı tâm eylemek zimmet-i ubûdiyyetinize vâcib ve mütehattim iken zikr olunan tüccâr-ı mevrûdeden mâ'adâ hilâf-ı ta □ahhüd ve iltizâm ba □zılara tarafınızdan izin tezkeresi verilmesi eşhâs makûlesine vesîle-i ferce ve fırsat olmak takrîbi ile tezkerelü ve tezkeresiz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûle mübâşeret ve kemâ fî's-sâbık fukarâyı cevri ü ezâyâya mücâseret üzere olduklarından başka Eflak re'âyâsından alacak iddi □â idenlerin da □vâları mukaddemâ gönderilen Müvellâ Girîdî Ahmed -zîdet fezâ'ilühû- huzûrında şer'le fasl u hasm olunmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-ı Eflak'a vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyı ahz u habs ve mâlların gasb u gâret ve ırzların hetk eylemek misüllü zulm ve ta'addîleri dahi derkâr olduğundan re'âyâyâya vahşet ve dehşet târi ve Eflak'dan vatan-ı kadîmlerine avdet murâd idenlerin adem-i ra'iyetlerine bâdî olduğu sem'-i mülûkâneme lâhık ve vâsıl olmakdan nâşi tenbîh ve tahzîri hâvi yüz yetmiş dokuz senesi Şevvali'nde dahi ısdâr ve irsâl olunan emri-âlî-şânım mahalline vurûd ve mazmun-ı münîfi cümleye i'lâm ve işâ'at olındıkda mücib-i emri-âlî üzere amel ve harekete mübâderet ideceklerin eğerce Vidin kâdîsı vârid olan ilâmından tastîr ve mazmûnı sudûr iden emri-âlî-şânımın kaydı bâlâsına kayd ü şer' virilüp ancâk bu esnâda Eflak voyvodası İskerlet hâlik olup yerine oğlu Aleksandri

Voyvoda nasb olmaktan nâşi ber-vech-i meşrûh virilen nizâma muhill hareket olacağı mülâhazadan ba' id olmamakla mukaddemâ virilen nizâm-ı mezkûrun mugâyir harekete cesâret idenler men' ve bir dürlü ruhsat gösterilmemek için ihtimâmen ve te'kîden müceddeden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olmuştur. İmdi mukaddemâ virilen nizâmdan maksûd ve murâd ticâret husûsı taht-ı zâbita-ı mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olunarak ta'addî ve tasallutın fukarâ-yı ra'ıyyet üzerlerinden izâle ve irtifâ'ı için olduğu ve bu nizâmın devâm ve istikrârı kendü arzlarıyla mukayyed olan defterlü Vidin tüccârının dahi emn ü râhatlarını müstevcib olacağı meczûm ve melhûzunuz olmakla imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz virilen nizâmı nâtik mukaddemâ inâyet-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfimde mastûr ve mevâsîk ve şerâbit mûcibince dâ'imâ amel ve hareket iderek min-ba'd defterde ismleri mezbûr tüccârdan gayrı bir ferde izin tezkeresi virilmekten ziyâde hazer ve mücânebet ve defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket ideni bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olunanları vesâ'ir Eflak ve Kara Eflak'a tüccârdan murûr murâd idenleri men □-i küllî ile men □ ü def □ ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle re'âyâ-yı Eflak'ı rencîde vü remîdeden himâyet ü vikâyet ve memnû □ ve münzecir olmayanları te'dîb iderek nizâm-ı merkûmı ser-i mû halel-i tatarukından hıfz u sıyânete ve zu'afâ-yı ra'ıyyetin istirâhat ve itmînânlarına bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb ve tâkat eyleyüp rızâ-yı mülûkâneme ve ta'ahhüdünüze muhâlif ednâ vaz' ve hâletden ve mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfemin tenfiz ve icrâsında ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ale'd-devâm tehâşi ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında fermân.

Fî Evâhir-i B Sene [1]180

[90]

174

Hâlâ Eflak voyvodası Aleksandır Voyvoda'ya hüküm ki,

An-asl memleket-i Eflak'da boyar nâmıyla sâ'ir re'âyâdan mümtâz eşhâs kalîl ve ânlar dahi mücerrebü'l-atvâr ve sadâkat-kâr ve mutâve'atı zâhir ve sıyânet-i re'âyâya kâdir ve kendü umûrlarıyla mukayyed ve voyvodaların istihdâm etdikleri umûr-ı memleketde istikâmet ve vazifeleri olmayan umûra müdâhâleden mücânebet idüp hod-behod boyarlık ve kesb-i irâd kaydında değiller iken yigirmi seneden berü voyvodaların

adamları akçeye tama'an mechulül-ahvâl kimesneleri boyar zümresine idhâl iderek mesfûrlar mütezâyid olduklarından başka ba'zı müflîs ve kârdan me'yûs müfsîd makûlesi bu taraftan voyvodalar ile gidüp voyvodalarının azllerinden memleket-i mezbûrede kalup zâtlarında müzmer olan fesâdâtı icrâ zımnında boyarân-ı mesfûruna ta'alluk ile mesfûrun kâr ü kesbi terk ve sefâhate şurû' ve masarîf-ı kesîreye tasaddî eylediklerinden idâre-i sefâhatlerini irâdât-ı memlekete hasr idüp re'âyâyı kendü mûşiyelerine cezb ve virgüden mu'âf ve vâridât ve rüsûmâtı kendüleri ekl ve re'âyâ-yı merkûmeyi istihdâm eylediklerinden mâ'adâ mukâta'at-ı memleketden sirka ve ekl ü bel □a cesâret ve voyvodalar terbiye ve tashîhleri iddi □asında oldıkça mesfûrlar müttefikân birkaç fırka olarak envâ' fesâdâta ve cumhur-ı cem'iyet ile ifsâd-ı memlekete mübâderet birle ba'zısı firâr ve Der-i devlet-medâra gelüp nice ekâzib ve müfteriyâtı hâvi voyvodadan teşekkîleri esnâsında husûsât-ı sâ'ireye mebnî bi'l-iktizâ voyvodanın azli iktizâ itdikde yüze çıkup tagallübâne harekete cür'et ve halef olan voyvoda selefîn mübtelâ olduğu keyfiyyetden hazeren tarîk-i mülâyemete sülûk ve imtilâc kasdında olduğunu irtikâb-ı kabâ'ih ve şenâ'atlerine vesîle eylediklerinden ba'zı voyvodalar teşdîd ve tehdîdlerine ibtidâr eyledikde mesfûrlar hîleye şurû □ ve tagallübe medâr ve vesîle olmak için umûr-ı memlekete dâ'ir voyvodaların müzâyaka ve zarûretleri vâkî' oldıkça tüccâr tâ'ifesinden kendüleri akçe istikrâz ve voyvodalara ifrâz itmeleri hasebiyle mukâta'at ve irâdât memlekete zabt iderek mâl-ı mîriyi ekl ü bel' ve hevâ ve heveslerine itlâk idüp istidâne eyledikleri akçeyi ashâba virmediklerinden deynleri mütezâyid olmuşiken sefâhat ve masarîflarını terk etmediklerinden cürme nef'leri için tama'-ı hâma teba'iyeten tagallüb ve fukarâya ta'addîye ve voyvodanın umûrına müdâhale üzere olduklarından nizâm-ı memleket küllîyyen muhtell ve müşevveş olduğu bi'l-ihbâr ma'lûm-ı hümayûn-ı hüsrevânem olmakdan nâşi ashâb-ı hukûkın hakkı alıvirüp ol-makûle müfsîd boyarların tard ve te'dîbleri için emr-i âlî-şânım ısdâr olunmak esnâsında voyvoda-i sâbık baban İskerlet Voyvoda'nın helâkı zuhûru ile pesmânde-i ukde-i te'hîr olmuş idi ancak mesfûrların tashîh ve terbiye ve nizâm-ı aslîlerine ircâ' birle re'âyâ fukarâlarına zulm ve ta'addîlerinin def'i ve deynleri ashâb-ı duyûna edâ itdirilüp umûr-ı memlekete müdâhaleden kat'-ı yedleri müfsîd olanların memleketden tard ve teb'idleri ile âharlarının tahzîr ve terhîbleri bâ'is-i hıfz-ı nizâm-ı memleket ve vesîle-i intizâm-ı hâl-i fukarâ-yı ra'iyet olup ve bu husûslarda senden mezîd-i gayret ve intibâh üzere hareket me'mûl ve melhûz olduğına binâ'en vech-i meşrûh üzere amel eylemek fermânım olmağın. İmdi mesfûrların nizâm-ı aslîlerine ircâ'ı ve müfsîd ve muzırr olanların memleketden tard ve teb'idi ve re'âyâ

fukarâsının cevri ü ta'addîlerinden tahlîsi matlûb-ı hümâyûnum idüğü ma'lûmın oldukda mesfûrlardan kendü hâllerinde olanlarını medâr-ı ma'âşlar için hâllerine münâsib hıdemâtda istihdâm ve muzırr olanların te'dîb ve medyûn boyarların zimmetlerinde sâbit olan hukûk-ı ibâd kendülerden tamâmen tahsîl ve firâr ve aynîyet idenlerin mâmeleklerinden te'diye ve ashâb-ı duyûna teslîme dikkat ve efsâd-ı ra'ıyyete ve ihtilâl-i nizâm-ı memlekete cür'et iden müfsîdlerinin mütegalibâne iddi'âlarını def' ve kendülerini tehdîd ve teşdîd ve mütenebbih olmayanlardan tard ve nefy iktizâ idenleri memlekette tard ve ib'âd ve cürmî galîz olanlarının mücâzât-ı lâyıklarını icrâ ve nizâm-ı memlekete dâ'ir umûr ve husûsât-ı müstakîllen sen rü'yet ve idâre ile hıfz-ı nizâm-ı memlekete bezl-i tâb ve tâkat ve mesfûrların te'dîpleri icrâsında baban misüllü müsâmahadan mübâ'adet eyliyesin şöyleki gerek zabt u rabt-ı memleket ve gerek bu makûle müfsîdlerin te'dîb ve tenkillerinde mikdâr-ı zerre müsâmahan mesmû' olur ise bir vecihle cevâba kâdîr olamayacağını yakînen bilüp âna göre hareket ile te'mîn-i ahâlî ve ra'ıyyet ve def'-i şurûr-ı memleket husûslarında sarf-ı vüs' ü gayret eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene [1]180

175

Vidin Muhâfızı Vezîr Receb Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zaleme ve mütegalibeden tahlîs te'mînleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer' ve hars ve kâr ü kesbe iştigalleri için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere iki yüz nefere tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûra Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâya bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd ve şurûr-ı müte'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fi-mâ ba'd hilâfa hareket itmeyeceklerini ve ideri olur ise te'dîblerini sizin dahi ta'ahhüd ve tekeffülünüzü nâtik mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîrâtınız ile niyâz ve istirhâmınıza binâ'en müsâ'ade-i aliyye-i şehen-şâhânem erzânî kılınup şurûr-ı mufassalayı hâvi emri-âli-

şânım ısdâr ve ırsâl olındığına binâ'en ta'ahhüd ve tekeffülünüz mûcibince nizâm-ı mezbûra dâ'imâ nezâret ve ihtimâm-ı tâm eylemek zimmet-i ubûdiyyetinize vâcib ve mütehattim iken zikr olunan tüccâr-ı ma'dûdeden mâ'adâ hilâf-ı ta'ahhüd ve iltizâm ba'zılara tarafınızdan izin tezkeresi virilmiş eşhâs makûlesine vesîle-i ferc-i fırsat olmak takrîbiyle tezkerelü ve tezkeresiz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûla mübâşeret ve kemâ fi's-sâbık fukarâyı cevır ü ezâyâ mücâseret üzere olduklarından başka Eflak re'âyâsından alacak iddi'â idenlerin da'vâları mukaddemâ gönderilen Müvvelâ Girîdî Ahmed -zîdet fezzâ'ilühû- huzûrunda şer'le fasl u hasm olunmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-ı Eflak'a vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyı ahz ve habs ve mâlların gasb u gâret ve ırzların hetk eylemek misüllü zulm ve ta'addîleri dahi derkâr olduğundan re'âyâyâ vahşet ve dehşet târi ve Eflak'dan vatan-ı kadîmlerine avdet idenlerin adem-i ra'iyetlerine bâdî olduğu bundan akdem sem'-i mülûkâneme lâhık ve vâsıl olmakdan nâşi tenbîh ve tahzîri hâvi tekrâr ısdâr ve ırsâl olunan emr-i âlî-şânım mahalline vurûd ve mazmun-ı münîfi cümleye i'lâm ve işâ □ at olındukda mûcib-i emr-i âlî üzere amel ve harekete mübâderet ideceklerin müş'ir Vidin kâdîsının vârid olan i'lâmının mazmûnı sudûr iden emr-i âlî-şânımın kaydı bâlâsına kayd ve şerh virilüp lâkin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin bu def'a Vidin muhâfizlığı sana tevcîh olunmakla keyfiyyet ma'lûmın olup mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyemde musarrah şurûh ve kuyûd ve uhûd-ı mevâsıkâ bir tarikle iğmâzen veya hatıra ri'âyete halel tatarrukundan mücânebet ve mugâyiri harekete cesâret idenler bi'l-ittifâk men □ ve bir dürlü ruhsat gösterilmemek için i'lâmen işbu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve ırsâl olunmuşdır. İmdi mukaddemâ virilen nizâmdan maksûd ve merâm-ı ticâret husûsu taht-ı zâbita-yı mu'ayyene idhâl [91] ve idrâc olunarak ta'addî ve tasallutın fukarâ-yı ra'iyet üzerlerinden izâle ve irtifâ' için olduğu ve bu nizâmın devâm ve istikrârı kendü arzlarıyla mukayyed olan defterler Vidin tüccârının dahi emn ü râhatlarını müstevcib olacağı meczûm ve melhûzunız olmakla imdi siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz virilen nizâmı nâtik mukaddemâ inâyet-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfimde mastûr mevâsik ve şerâ'it mûcibince dâ'imâ amel ve hareket iderek min-ba'd defterde isimleri mezkûr tüccârdan gayrı bir ferde izin tezkeresi virilmekten ziyâde hazer ve mücânebet ve defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket idene bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olunanlar vesâ'ir Eflak ve Kara Eflak'a tüccârdan murûr murâd idenleri men'-i küllî ile men' ü def' ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle re'âyâyı Eflak'ı rencîde vü remîdeden himâyet ve vikâyet ve memnû' ve münzecîr olmayanları te'dîb iderek nizâm-ı merkûmı

ser-i mû hâlel tatarukından hıfz u sıyânete ve zu'afâ-yı ra'yyetin istirâhat ve itmînânlarına bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb ve tâkat eyleyüp rızâ-yı mülûkânem ve ta'ahhüdünüze muhâlif ednâ vaz' u hâletden ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfemin tenfiz ve icrâsında ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ale'd-devâm tehâşi ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene 1180

176

Tuna sâhilinde Eflak hizâsında vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zaleme ve mütegalibeden tahlîs te'mînleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer □ ve hars ve kâr ü kesbe iştigalleri için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere iki yüz nefere tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûra Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ □at ve hırâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd ve şurût-ı müte'addideyi kabûl eylediklerini Vidin kal □asının zâbitânı fi-mâ ba'd hilâfa hareket itmeyeceklerine ve ideri olur ise te'dîblerine ta'ahhüd ve tekeffüllerini nâtık mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîrâtlarıyla niyâz veistirhâmlarına binâ'en müsâ'ade-i aliyye-i şehen-şâhâneme erzânî kılınup şurût-ı mufassalayı hâvi emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olunup ta'ahhüd ve tekeffülleri mücibince nizâm-ı mezbûra dâ'imâ nezâret ve ihtimâm-ı tâm eylemek zimmet-i ubûdiyyetlerine vâcib ve mütehattim iken zikr olunan tüccâr-ı ma'dûdeden mâ □adâ hilâf-ı ta'ahhüd ve iltizâm ba'zılara taraflarından izin tezkeresi virilmiş eşhâs makûlesine vesîle-i ferce ve fırsat olmak takrîbi ile tezkerelü ve tezkeresiz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûla mübâşeret ve kemâ fi's-sâbık fukarâyı cevri ü ta'addîye mücâseret üzre olduklarından başka Eflak re'âyâsından alacak iddi'â idenlerin da'vâları mukaddemâ gönderilen Girîdî Ahmed -zîdet fezzâ'ilühû- huzûrında şer'le fasl u hasm olunmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-ı Eflak'a vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyı ahz ve habs ve mâlların gasb u garet ve ırzların

hetk eylemek misüllü zulm ve ta'addîleri dahi derkâr olduğundan re'âyâyâ vahşet ve dehşet târi ve Eflak'dan vatan-ı kadîmlerine avdet murâd idenlerin adem-i ra'iyyetlerine bâdî olduğu bundan akdem sem'-i mülûkâneme lâhık ve vâsıl olmakdan nâşi tenbîh ve tahzîri hâvi tekrâr ısdâr ve irsâl olunan emr-i âlî-şânım mahalline vurûd ve mazmun-ı münîfi cümleye i'lân ve işâ'at olındıkda mûcib-i emr-i âlî üzere amel ve harekete mübâderet ideceklerini müş'ir Vidin kâdîsının vârid olan i'lâmının mazmûnı sudûr iden emr-i âlî-şânımın kaydı bâlâsına sebt ve şerh virilüp bu def □â Vidin muhafızlığı Vezirim Receb Paşa'ya tevcih ve ihsânım olmakdan nâşi kayfiyyet ma'lûmı olup mukaddemâ sâdir olan evâmir-i aliyyemden musarrah kuyûd ve uhûd ve mevâsika bir tarikle iğmâzen veya hatıra ri'âyeten halel tatarrukundan mücânebet ve mugâyiri harekete cesâret idenler bi'l-ittifâk men' ve bir dürlü ruhsat gösterilmemek üzere vezîr-i müşârun-ileyhe ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hitâben bundan akdemce emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olındığı ma'lûmunuz oldukda mazâmîn-i evâmir-i şerîfem üzere amel ve harekete kıyâm ve mübâderet eylemeniz için i'lâmen ve ifhâmen size dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdır. İmdi mukaddemâ virilen nizâmdan maksûd ve merâm ticâret husûsı taht-ı zâbita-ı mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olunarak ta'addî ve tasallutın fukarâ-yı ra'iyyet üzerlerinden izâle ve irtifâ □ı için olduğu bu nizâmın devâm ve istikrârı ve Vidin zâbitânının arzları ile mukayyed olan defterlü Vidin tüccârının emn ü râhatlarını müstevcib olacağı meczûm ve evâmir-i şerîfemle virilen şurût-ı nizâm-ı müstahseneye mugâyir vaz □ u harekete cür'et ile serseri makûlesinin vesâ'irden memleket-i mezkûra cânibine murûr murâd idenlerden bir ferdin murûrlarına ruhsat ve cevâz gösterilmeyüp men □-i küllî ile men'lerine ihtimâm ü dikkat ve memnû □ olmayup ısdâr dâ'iyesinde olanların te'dîblerine müsâ'ade olunmak matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i şerîfim üzere amel ve hareketine kıyâm ve mübâderet eyleyesiz şöyle ki emr-i âlî-şânıma mugâyir bu bâbda ednâ tekâsül ve taksîrinizden nâşi rızâ-yı hümâyûnuma mugâyir bir ferdin Eflak ve Kara Eflak tarafına murûrlarına ruhsat ve cevâz gösterdiğiniz haber alınmak lâzım gelür ise bir dürlü gâdr ve illetiniz mesmû' ve kabûl olunmayup mazhâr-ı itâb ve ikâb olacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre mezîd-i basiret ve intibâh üzere hareket ile re'âyây-yı Eflak'ı rencîde vü remîdeden himâyet ü vikâyet ve memnû' ve münzecîr olmayanları cümleniz bi'l-ittifâk men □ ü zecrlerine ve te'dîb ve tenkillerine müsâ □ade ve nizâm-ı merkûmın ser-i mû halel-i tatarrukundan hıfz u sıyânetlerine ve zu'afâ-yı ra'iyyetinistirâhat ve itmînânlarına nisâr-ı tâb ve dikkat eylemeyüp rızâ-yı hümâyûnuma mugâyir hareketden ve emr-i

şerîfimin tenfîz ve icrâsında mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvetden ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden ale'd-devâm tehâşi ve ittikâ-ı tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i N Sene [1]180

[92]

177

Vâlîye hitâb oldğu vech ile bâ- fermân-ı âlî tebdîl olmuştur.

Özi vâlisine ve Eskicuma kâdîsına ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandri Voyvoda tarafından bu def □a ba'zı umûr-ı mühimmeyle vurûd ve Âsitâne-i Aliyyem'den i'âde olunan Kalaroş? ta'bir olunur Eflaklu ulaklar ve ma'iyetleriyle giden Foti? nâm Suoğlanı Eflak'a giderler iken kazâ-yı mezbûrede vâkı' Behorlar? nâm mahalle vusûllerinde önlerine kat'-ı tarîk eşkıyâsı zuhûr ve üzerilerine hücûm ve mesfûr Foti? katl ve Kalaroşları mecrûh idüp umûr-ı memlekete dâ'ir hâmil oldukları evâmir-i aliyyemi ve senedât ve mekâtib ve evrâk-ı sâ'ireye ve yanlarında bulunan eşyâlarını ahz ve nehb ü gâret eyledikleri sahîhan tahrîr ve ihbâr olunmakla şekâvet-i merkûmeye cesâret iden eşkıyâ mübâşir ma'rifetiyle gereği gibi teccüs ve teftîş ve tefahhus ve buldurulması lâzım gelenlere buldurulup alâ eyyi vechin kân ahz ve elegetürülüp habs ve gasb eyledikleri evâmir-i şerîfe ve evrâk-ı vesâ'ire ve eşyâ tamâmen zâhire ihrâc ve kendüleri habsde ibkâ olunmak için emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i mûmâ-ileyhin kapu kethüdâları istid'â itmeleriyle istid'âsı mûcibince husûs-ı mezbûra mübâşir ta'yîn olunan () -zîde kadruhû- ma'rifeti ve siz ki vezîr-i müşâr mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz ma'rifetiniz ile eşkıyâ-yı mezbûre her ne mahalde mahfî ise sirren ve alenen gereği gibi tefahhus ve yakalandırulup bi-eyyi hâlin ahz eyledikleri evrâk-ı vesâ'ir eşyâ her ne ise bilâ-noksân zâhire ihrâc ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm eylemeniz fermânım olmağın. İmdi ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifetiniz ile eşkıyâ-yı mezbûrenin nehb ü gâret eyledikleri evrâk ve evâmir-i şerîfem zâhire ihrâc eyleyüp tevâkî ve taksîrden begâyet hazer ve mücânebet eyliyesiz şöyle ki bu bâbda tehâvün ve tesâmüh üzre ednâ hareketiniz sudûr ider ise cevâbınız bir dürlü ısgâ olunmayup kusûr ve iğmâz eylediğiniz için zâyî olan eşyâ tamâmen kazâ-yı mezbûr a'yânından tahsîl olacağı muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre basîret üzere hareket ve infâz-ı emr-i şerîfime bi'l-ittifâk ihtimâm ve ser-i mû hilâfından hazer ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bu husûsda

rehâvet eylemeyüp eşkıyâ-yı mezbûreyi bi-eyyi hâl bulup yakalandırup elegetirüp evrâk ve eşyâ-yı magsûbe bilâ-noksân hârice ihrâc ve bi't-tamâm tahsîl eyledikten sonra ahz olunan sâriklerin üzerlerine töhmet-i mezkûre ba'de's-sübût tescîl ve hüccet-i şer'iyeye olınup tertîb-i cezâ olınmak için Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâma mübâderet ve tekrâr ne vechle fermân-ı âlî-şânım sâdir olur ise âna göre amel ve hareket olınmak bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene 1180

178

İbrâ'il'den Fethü'l-islâm'a varınca Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâb'a ve voyvodagân vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Memleket-i Eflak Devlet-i Aliyyemin kilârı olmakdan nâşi re'âyâ ve sekenesinin vücûh-ı mezâlim ile ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyâneti ile re'âyâsının emnü'l-bâl zer □ ve harsa iştilgal eylemeleri matlûb-ı şâhânem olup ve bu merâmın husûlu voyvodaların alâ vechi'l-istiklâl memleket-i mezbûrenin umûrını rü'yette serbestiyet-i memlekete münâfi âharların zuhûr iden vaz □ u hareketlerinin men' ü def'ine ve müteferrik olan re'âyânın evtân-ı kadîmelerine ric'atlerine merhûn olduğu iclâ-yı bedîhiyyâtdan olmak hasebiyle fi-mâ ba'd dahi memleket-i mezbûrenin mâ-tekaddümden berü düstûru'l-amel tutılan serbestiyesine ve umûr ve husûsâtına hâricden kimesne tarafından bi-vechin mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arrûz olunmayup zabt u rabtı ale'l-istiklâl voyvodalarının muhavvel aht-ı ihtimâmları olmakdan nâşi Tuna sevâhilinde vâkı' voyvodalar ve cizyedâr taraflarından Eflak ve Kırayova re'âyâsını kendü taraflarına celb ile Eflak re'âyâsına ispençe ve cizye virilmeyüp ve Eflak re'âyâsının mutasarrıf oldukları emlâk ve arâzilerine taraf-ı âhardan kat'a müdâhale ve vaz □ ittirilmemek ve nizâmı muhtevî mukaddemâ sâdir olan evâmîr-i şerîfeme mugâyir Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına asla tecâvüz olunmamak ve Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının mutasarrıf oldukları arâzî ve mûşiyelerin fuzûlî ve cebren zirâ □at ve hırâsetden ve çayırlarına ta'arrûzdan külliyen men' ü def □ ile memleket-i merkûmenin şen ve âbâdân ve re'âyâsının mezâlim ve ta'addîyâtdan masûn ve mahfûz olmasına sarf-ı tâb ve tâkat ve serbestiyet-i kadîmesine mugâyir vaz □ u hâlet tasaddîden mücânebet olınmak için tenbîh ü te'kîdi hâvi yüz yetmiş dokuz senesi evâ'il-i Cemâziye'l-âhiri'nde emr-i şerîfim sâdir olmuşken bu esnâda memleket-i mezbûrenin etrafında ve Tuna

sevâhilinde vâkı‘ voyvodagân ve cizyedâr-ı vesâ’irleri taraflarından memleketin serbestiyet-i kadîmesine mugâyir ta‘addî ve tecâvüz olındığından mâ‘adâ ecânibden dahi re‘âyânın arâzî ve mûşiyelerinde cebren zer □ ve hars ve çayırlarına ta □arûzdan hâli olmadıklarını Eflak kapu kethüdâları takrîr kâğıdıyla inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddeden hükm-i hümâyûnum sudûrunı istid‘â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz kuyûd-ı ahkâma müracâ □at olındıkda ber-vech-i meşrûh târîh-i merkûmda emr-i şerîfim virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi memleket-i merkûmenin serbestiyet-i kadîmesine mugâyir vaz □ u hâlet vukû‘ına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma‘lûmınız oldıkda Eflak re‘âyâsının mutasarrıf oldukları emlâk ve arâzilerine kimesneye kat‘a müdâhale itdirmeyüp ve mukaddemâ nizâmı muhtevî sudûr iden evâmîr-i şerîfe mugâyir Eflak ve Kırayova hudûdlarına bilâ-maslahat kimesneyi tecâvüz itdirmeyüp ve Eflak re‘âyâsının tasarrıflarında olan arâzî ve mûşiyelerinde dahi fuzûlî ve cebren kimesneye zirâ‘at ve hırâset itdirmeyüp küllîyyen men □ ü def □lerine ve memleketin serbestiyet-i kadîmesine münâfi vaz‘ u hâlet sudûrına ruhsat ve cevâz göstermekden cümleniz gâyetü'l-gâye tehâşi ve mübâ □adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i L Sene 1180

[93]

179

Özi vâlîsi ve Mankalya kâdîsına hüküm ki,

Kilâr-ı Devlet-i Aliyyem mesâbesinde olan memleket-i Eflak re‘âyâsı fukarâsının emvâl ve emlâk ve hayvânâtlarının dest-i tetâvül-ı zaleme ve eşkıyâdan muhâfaza ve himâyeti ve emn-i bâl ile zer‘ ve harsa iştigalleri zımnında mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan evâmîr-i aliyye ile ta‘yîn olunan mübâşir ve müvellâ ma‘rifetiyle memleket-i merkûmede olan muhdes kışlaklar küllîyyen hedm ve def‘ olunduğı esnâda Bostâniyân-ı Hâssa ocaklığı mülhakâtından Mankalya ustalarının zâbtında olan Mankalya'da vâkı‘ çiftlik hayvânâtı eyyam-ı sayf memleket-i Eflak'a tâbi‘ Zağaliya? nâm mahalle ra‘y için nakl ve eyyâm-ı şitâda Mankalya kazâsında Tuzla nâm kâryeye i‘âde olunup hayvânât-ı mezkûre vakt-i şitâda Eflak'da meks itdirildiği ve kışlak ihdâs ve ittihâz olunduğı yoğiken zikr olunan Zağaliya nâm mahallde kışlak ihdâs ve inşâ ve kış eyyâmında dahi

hayvânât-ı merkûmeyi karye-i mezkûreye nakl itmediklerinden başka Eflak re'âyâsından vâfir re'âyâyı istishâb ve i'mâl ve istihdâm eyleyüp ihtilâl-i nizâm-ı memleketi mü'eddî ve sâdır olan evâmir-i aliyyeye münâfi olduğına binâ'en müvellâ ve mübâşir ma'rifetleriyle muhdes olan kışlak-ı mezbûr dahi hedm ve fî-mâ ba'd kışlak binâ ve ihdâs olunmamak şartıyla hayvânât-ı mezkûre sâbıkü'l-beyân Zağaliya nâm mahallde yaz mevsiminde ra'y ve eyyâm-ı şitâda mezkûr Tuzla karyesine i'âde olunmak ve Eflak re'âyâsı celb ve istihdâm ile mugâyir-ı nizâm harekete cesâret olunmamak üzere taht-ı râbîta-i nizâma idhâl ve bu husûsda mikdâr-ı zerre mugâyir-ı evâmir-i aliyye ve nizâm vaz'-ı hareketden tahzîr ve tehdîd ve te'kîdi hâvi Ser-bostâniyân-ı Hâssa tarafından Mankalya ustasına mekâtib-i müte'addide tahrîr ve irsâl olunmuşiken bu sene-i mübârekede hilâf-ı emr-i âlî ve mugâyir-ı nizâm tekrâr memleket-i Eflak'da hayvânât-ı mezkûreyi kış vaktinde kışlatmak için müceddeden kışlak ihdâs ve kemâ fî's-sâbık re'âyâ celb ve istihdâmı dâ'iyyesinde olmalarıyla bu keyfiyyet sâ'ire dahi sirâyet ile nizâm-ı memlekete hâlel îrâs ideceği zâhir ve celî olmakla mugâyir-ı evâmir-i aliyye ve nizâm-ı mezkûr memleket-i merkûmede kışlak nâmıyla fî-mâ ba'd ebniye ihdâs itdirilmeyüp sâbıklarda olduğu misüllü vakt-i sayf hayvânât-ı mezbûr mahall-i merkûmede ra'y ve kış vaktinde yine Tuzla karyesine nakl ve i'âde itdirilüp nizâm-ı memleketin devâm ve istikrârı için bu def □a dahi emr-i şerîf-i âlî-şânım sudûrını memleket-i Eflak boyarânı meclis-i şer'de tazallum-ı hâl eylediklerini Hırsova kâdîsı ve Yergöğü nâ'ibini başka başka i'lâm itmeleriyle istid □âlarına müsâ'ade-i aliyyem erzânî ve bu husûs için mü'ekked emr-i şerîf isdâr olunmasını Eflak voyvodası iltimâs eyledüğünü Eflak kapu kethüdâsı takrîr kâğıdıyla inhâ ve istid □â-yı inâyet ve vech-i meşûh üzere Bostancıbaşı sâbık Ahmed tarafından usta-i merkûma tenbîh ü te'kîdi hâvi virilen mektûbın sûretini ibrâz itmekle memleket-i Eflak'ın re'âyâ fukarâsı tasallut-ı zaleme ve mütegalibeden hilâfî ve nizâmı hâlet-i evlâsına ircâ □ olunmak için bâ-emr-i âlî Der-aliyyemden müvellâ ve kapucıbaşı mübâşir ta'yin ve ma'iyetlerine ocakdan turnacıbaşı terfîk olunup askerî tâ'ifesinin memleket-i mezbûrede bir müddetden berü binâ ve ihdâs eyledikleri oda ve kışlakları hedm ve kal' ve mûşiyeleri ashâbına redd ile Eflak'dan kat □-ı yed-i alâka idüp cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le nizâm-ı müstahkemeye bend ve memleketden ihrâc olunanlar hayvânâtlarıyla bir dahi Eflak'a varmamak ve oda ve kışlak ihdâs eylememek üzere tevârih-i muhtelifle ile mufassal ve meşrûh Divân-ı Hümâyûnum tarafından müte'addid evâmir-i şerîf virildiği mukayyed olup ancak Mankalya çiftliği ustası ve hayvânâtı tasrîhi ile emr-i şerîf virildiğinin kaydı bulunmadığı Divân-ı Hümâyûn ve Ma'den Kalemi'nden der-kenâr olunmakla bu takdîrce

Bostancıbaşı sâbık merkûmın mukaddemâ husûs-ı mezbûr zımnında vech-i muharrer üze usta-i mezkûra tenbîh ü te'kîdi mektûbı sûretinden müstefâd olduğın bi'l-fi'l başdefterdârım olan İbrahim Sarım -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğın başdefterdârım mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye binâ'en memleket-i mezbûrede bilâ-sened kışlak ihdâsından ve muhill-i nizâm-ı memleket olan istihdâm-ı re'âyâ misüllü hareketlerden men' olunmak fermânım olmağın. İmdi başdefterdârım mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince ber-vech-i muharrer mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye binâ'en memleket-i mezbûrede bilâ-sened kışlak ihdâsından ve muhill-i nizâm-ı memleket olan istihdâm-ı re'âyâ misüllü hareketlerden usta-i merkûm men' ü def □ olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 1180

180

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandri Voyvoda -hutimet-i avâkıbuhû bi'l-hayra- hüküm ki,

Nemçe tüccârına ahidnâme-i hümâyûn şurûtı mûcibince i'tâ olunan evâmir-i şerîfemi tama'-ı tebe'iyet ile bu tarafta ilçi tercümânları ba'zı Devlet-i Aliyyem re'âyâsına virüp anlar dahi Eflak'a gümrük icâb ider emti'a ve eşyâlar ile murûr ve vâme ta'bir olunur Eflak'da nesak-ı vâhid üzere resm-i gümrük mütâlebe eylediklerinden yedlerinde müste'men olmak üzere alınan emr-i şerîfimi ve ilçi taraflarından virilen pâte kâğıdını ibrâz ve emti'alarını müste'men eşyâsıdır deyü iddi'â ile vâmeyi virmeyüp kesr-i mâl eylediklerinden gayrı memnû □âtdan olan eşyâyı dârü'l-harbe nakle mübâderet ve voyvoda-i sâbık tarafından mûmâna'at olındıktan bize memnû □âta müsâ'ade vardır diyerek kelimât-ı nâ-ber-câya mübâşeret birle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından oldukları zâhir iken yedlerinde müste'men olmak üzere emr-i şerîfim olmak takrîbiyle an-asıl itlâf-ı mâl-ı mîrî ve izâ'at-ı zehâyiri mü'eddî olmakla sahîh Nemçe tüccârından mâ'adâ ol-maküle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup müste'men olmak üzere emr-i şerîfim ibrâz idenlerin mezîd-i dikkat ve taharri ile [94] ba'de't-tefehhus Devlet-i Aliyyem re'âyâsından oldukları ol-tarafda zâhir oldıkdâ yedlerine virilen emr-i âlî ahz ve ırsâl ve kendüleri tevkif olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim sudûrını voyvoda-i sâbıkın bu tarafda kapu kethüdâları takrîr kâğıdları ile istid □â ve Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûz ve Roma imparatoruna i'tâ olunan ahidnâme-i

hümâyûna mürâca □at olındıkda tarafeyn tüccârları gerek berren ve gerek bahren getürdikleri emti‘adan bir def □ada bir mahalde ve yine hudûd-ı İslâmiye'den iştirâ idüp ve memnû‘âtdan olmayup vilâyetlerine götürdükleri emti □adan bir def □a bir mahalden yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüklerin edâ eylediklerinden sonra bir dürlü rencîde vü remîde olunmayup ve Devlet-i Aliyyem tarafından sâ’ir dost olan devletlerin tüccârları haklarında mebzûl tutulan müsâ □ade-i müşârun-ileyhin ticâretine mebzûl ve mer‘î olup bu gûne menfa‘ad ve emnîyyet ile mündefi‘ ve emin olalar Devlet-i Aliyyemle müsâlaha ve dostluk üzere olan kıralların müste‘men tüccârı memâlik-i mahrûsemenden alup vilâyetlerine götürdikleri emti‘a ve eşyâyı müşârun-ileyhin tüccârı dahi iştirâ idüp vilâyetlerine götürmek câ’iz ola ve cânibeynin memnû‘âtdan olan eşyânın bey‘ ve iştirâsında millet-i sâ’ireye müsâ □ade olunduğı üzere tarafeyn tüccârlarının haklarında kezalik mu‘âmele oluna deyü mastûr ve mukayyed olduğına binâ’en ahidnâme-i hümâyûn şurûtı ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak için selefın zamânında sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müceddeden hükm-i hümâyûnum sudûrını memhûr kâğıdımla istid‘â eylediğine binâ’en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh sahîh Nemçe tüccârından mâ □adâ ol-maküle Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından olup müste‘men olmak üzere emr-i şerîf ibrâz idenlerin mezîd-i dikkat ve taharri ile ba‘de’t-tefahhus Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından oldukları zâhir oldıkda yedlerine virilen emr-i âlî ahz ve irsâl ve kendüleri tevkif olunup lâkin bu bahâne ile Roma İmparatoriçesine tâbî‘ tüccâr ve re‘âyâlarına hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn kat‘a bir dürlü ta‘arrûz olunmayup ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn yedlerine virilen evâmîr-i şerîfem mûciblerince Âsitâne-i Aliyyem'den ve âhar mahallerden iştirâ ve îcâb iden gümrüklerin bir def‘ada bir mahalde edâ idüp yedlerine gümrük emti‘asından tezkere virilüp Eflak tarafından vilâyetlerine götürdükleri emti □a ve eşyâlarından mugâyir-ı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn tarafında mükerrer gümrük vesâ’ir bir nesne mütâlebesiyle ta‘addî itdirilmeyüp ve Nemçe tüccârı ve re‘âyâlarının memleket-i Eflak'a âminen ve sâlimen zehâb ü iyâb ve dâd ve sened eylemelerine bir dürlü müdâhale ve muhâlefet ve âzürde olunmayup himâyet u sıyânetlerine ve Nemçe Devleti ile mün‘akid olan şerâ’it-i müsâleme ve dostluğın gereğî gibi muhâfaza ve vekâyetine ale'd-devâm mezîd-i sa’y u dikkat eyleyüp ahidnâme-i hümâyûn şurûtına muhâlif ve dostluk ve hem-civâriye münâfi ednâ vaz‘ u hareketde ve nâ-marzî bir hâlet hudûsından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemek bâbında

181

İbrâ'îl'den Fethü'l-islâm'a varınca Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve voyvodagân vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kırayova re'âyâsının bi'l-emn ve'r-refâh zer' ve harsa ve kâr ü kesbe iştigalleri ve ıztırâbî-i hâllerine bâ'is ve bâdî hâlâtın küllîyyen izâle ve irtifâ'ı zımında mukaddemâ nizâmı hâvi sâdır olan evâmir-i şerîfeme muhâlif Eflak ve Kırayova hudûdlarına bilâ-maslahat kimesneyi tecâvüz itdirilmeyüp ve Eflak re'âyâsının mutassarıf oldukları arâzî ve müşiyelerinde fuzûlî ve cebren kimesneye zirâ'at ve hırâset itdirilmeyüp küllîyyen men ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ve serbestiyet-i kadîmesine mugâyir vaz' u hâlet zuhûrına ruhsat ve cevâzdan begâyet mücânebet olunmak husûsı yüz yetmiş dokuz senesi evâ'il-i Cemâzi'el-âhiri'nde hükâm ve zâbitâna emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunmuşiken Yergöğü vesâ'ir civâr ahâlîlerinin ba'zıları nizâma mugâyir harekete tasaddî birle ra'y-i hayvânât ve kat'-ı odun bahânesiyle Eflak'a duhûl ve kadîmin hilâfî Eflak dağlarından cebren odun ve kereste kat' ve arabalar ile nakl ve arâzî-i Eflak'da fuzûlî zer □ ve hars ve cebren hayvânât ra'y idüp virilen nizâmın ihtilâlîne ve fukarâ-yı ra'iyetin mağdûr ve bî-huzûr olmalarına bâ'is oldukları bi'l-inhâ sem'-i hümâyûnuma lâhık olmakdan nâşi mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mantûkı üzere Yergöğü ahâlîsinin mugâyir-ı emr-i âlî zikr olunan harekâtdan men'leri fermânım olmağın. İmdi Eflak ve Kırayova'nın nizâm-ı mukarresesi ârıza-i halelden ale'd-devâm vikâyet ü sıyânet olunarak re'âyâ fukarâsının cemi □-i mazarrat ve mü'azziyâtdan hıfz u hırâsetleri murâd-ı mülûkânem idüğü cümlenizin ma'lûmı oldıkda nizâmı hâvi mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyeme muhâlif Eflak ve Kırayova hudûdlarına bilâ-maslahat kimesneyi tecâvüz itdirilmeyüp ve re'âyâ-yı Eflak'ın tasarrıflarında olan arâzî ve müşiyelerinde bir ferdi cebren zirâ □at ve hırâset itdirilmemek üzere virilen nizâmın ale'd-devâm istîfâ ve istimrârına ihtimâm ü dikkat ve memnû' olmayup nizâmın hilâfî ve kadîmin mugâyiri harekât-ı mezbûreye tasaddî ve cür'et idenler zâbitleri ma'rifetiyle men' ü tahzîr ve zecr ve tehdîd iderek nizâm-ı Eflak'ı teşviş ve ihtilâlden muhâfazaya ve fukarâ-yı ra'iyeti

vücûh-ı mezâlim ta'addîyâtdan himâyet u sıyânetine bezl-i vüs' ü kudret ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan her biriniz ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 1180

[95]

182

Vidin muhâfızı vezîre ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan memleket-i Eflak'ın za'afe-i re'âyâ ve aceze-i berâyâsının vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan tahlîs ve te'mînleri irâdesiyle mukaddemâ mahsûsan müvellâ ve mübâşir ta'yîn ve ma'rifetleriyle muhdes olan kışlaklar hedm ve erâzil ve eşhâsı tard ve alâkaları küllîyyen kat' olunmuşiken eşhâs makûlesi ticâret ser-riştesiyle yine kemâ fi'l-evvel Eflak ve Kırayova'ya duhûle mübâşeret ve virilen nizâmın mûcib-i teşviş ve ihtilâli olur ta'addîyâta cesâret eylediklerine binâ'en hem emr-i ticâretin tervîcine ve hem re'âyâ fukarâsının eyâdî-i mütegalibeden tahlîslerine vesîle olmak için Eflak'a varacak tüccâr yüz nefer olup ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak ve tüccâr-ı merkûme Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup Eflak voyvodasına veyahud Kırayova'da mukîm vekîline ibrâz ve ismleri deftere tatbîk olup mutâbık olduğu sûretde voyvodadan veya vekîlinden yine muvakkat izin tezkeresi ahz eylediklerinden sonra ticârete vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevr ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı merkûmenin uhûd ve şurût-ı müte'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz bu şurûta ve uhûda münâfi hareketleri zuhûr itmeyeceğine ve zuhûr ider ise cesâret idenlerin te'dîblerine siz dahi ta'ahhüd ve tekeffülünüzü müş'ir mukaddemâ i'lâm ve tahrîrât ile vurûd iden defter Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'ne kayd u sebt ve şurût ve kuyûdının hâlel tareyânında muhâfaza ve sıyâneti ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan men' ve tahzîri hâvi bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuşiken bu esnâlarda yine mugâyir-i nizâm defterde dâhil olmayan eşhâsa Vidin tarafından izin tezkereleri i'tâ olunarak Vidin tüccârı nâmıyla defterlûden mâ'adâ vâfir erâzil makûlesi dahi Eflak ve Kırayova'ya varup ve mukaddemâ müvellâ huzûrında şer'le kat' olunan münâza'ât-ı atıkaya yine tasaddî ve

bilâ-sübût şer'î temessükât-ı müzevvere ibrâziyla re'âyâdan alacak idi □âsına şurû □ ve mezâlim sâ'ire ile ızrâr-ı re'âyâda ısdârlarından başka re'âyayı ihâfe ve tehdîd iderek bilâ-taleb cebren selem tarîkiyle onar ve yigirmişer guruş virüp ibâ idenleri zecr ve ibâlarında musır olanları katl ve bu vechle virdükleri meblağ'-ı kalîl için iz'âf-ı muzâ'af murâbaha taleb ve gûnâ gûn rencîde ve ta'addîlerinden nâşi za □afâ-yı ra'yyet mağdûr ve bi-huzûr oldukları bi'l-istimâ □ vâsıl-ı derece-i tahkîk olmağla nizâma dâ'ir bi'd-def'ât evâmîr-i şerîfemle vâkî'olan tenbîhât-ı şâhânemden müte'essir ve uhûd ve tekeffülünize mürâ'î olmayup deftere vâsıl olmayan eşhâs makûlelerine mugâyir-i nizâm tezkere i'tâsıyla bu gûne mezâlim ve ta'addîye sebep ve bâdî olan her kimler ise mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum harekete ruhsat ve cevâz virdikleri için itâb-ı şedîde girifdâr olacakları cezm ve iz'ân olunarak nizâmı hâvi mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin icrâ ve infâzına bi'l-ittifâk dikkat ve eşhâs makûlelerini re'âyâya cebren selem virmekden ve bu gûne ta'addîden men' ü tahzîr sarf-ı vüs' ü kudret olınmak bâbında emr-i şerîfim ısdâr () ile irsâl olınmıştır. İmdi virilen nizâmdan maksûd ve murâd ticâret husûsı taht-ı zâbita-i mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olunarak nizâma dâhil olan tüccârın bey' ve şer'âlarına ruhsat birle akd ve rü'yet eylemeleri ve re'âyânın dahi ticâret bahânesiyle duhûl iden zaleme ve mütegalibe makûlelerinin tasallut ve ta'addîlerinden tahlîsleri için olduğu zâhir ve husûsen esâs nizâm-ı zâbitânın ta'ahhüd ve tekeffülleriyle temhîr olındığı bedîhi olmakla siz ki yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz mukaddemâ vâkî' olan ta'ahhüd ve tekeffülünize binâ'en virilen nizâmı tatarruk-ı hâlelden sıyânet ü vikâyet ve hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum hareketden mübâ'adet zımnında defterde isimleri mezkûr olmayanların Eflak ve Kırayova'ya duhûllerine min ba □d bir tarîkle izin tezkeresi virilmeyüp defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket iden bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olanları vesâ'ir Eflak ve Kırayova'ya duhûl murâd idenleri ve ol-makûle re'âyâya cebren selem virüp mürâbaha kılmış zammı ve bilâ-sübût şer'î akçe taleb misüllü ta'addîyât ile fukarâye mu'âhaze ve rencîde idenleri men' ü def □ ve memnû' ve münzecir olmayanları ta'ahhüdünüz üzere te'dîb iderek nizâm-ı merkûma ednâ vechle halel-i tatarruk eylememesine ve re'âyânın vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan âsûde ve müsterih olmalarına yine bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb ve tâkat idüp rızâ-yı şâhânem ve ta □ahhüdünüze muhâlif harekete ruhsat ve cevâzdan her biriniz gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet ve siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız siz dahi o-makûle mugâyir-ı nizâm hareketi zuhûr idenlerin zâbitleri ma'rifetiyle men' ve tahzîrleriyle nizâm-ı merkûmun devâm ve istikrârına ve mazmûn-ı emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına

fevka'l-gāye sarf-ı vüs' ü kudret ve iğmâz ve tekâsülden hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene 1180

[96]

183

Vidin kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan () -zîde mecduhûya- ve hasekî ve çorbacı tekâ'üdleri ve çavuşân ve keşîdekân ve agavât ve alemdârân ve ihtiyârân-ı emekdârân ve mütekâ □idin ve başeskiyân ve bi'l-cümle yamakân -zîde kadruhûma-hüküm ki,

Bedi'a-i hâlikü'l-berâyâ olan cizye-güzâr re'âyâ fukarâsının min-küllü'l-vücûh mezâlim ve ta'addîyâtdan himâyet ü sıyânet ve kemâl-i âsâyiş veistirâhatları matlûb-ı şâhânem olup beher hâl fukarâ-yı râ'ıyyetin ırz u ıyâl ve emlâk ve emvâlîni hıfz u himâyet herkese lâbüdd ve elzem ve husûsan zümre-i askerîyeye elceb ve ehemm ve serhaddât kurbunda bulunanlar sâ'ir re'âyâdan ziyâde emin ve rahât ve eyâdî-i tetâvvül-i mezâlimden âsûde ve selâmet olmaları muktezî iken Vidin muhâfazası hırâsında vâkı' memleket-i Kara Eflak'da beş kazâ ahâlîsi Der-aliyyem'e mahzar ve mahzarlarını musaddık Eflak voyvodası Aleksandır Voyvoda arz-ı hâl gönderüp bundan esbak memleket-i mezbûre bâ-fermân-ı âlî eşkıyâdan tathîr ve tanzîm ve tasallutlarından tasfîye ve bi'l-ittifâk Vidin muhâfazası yamakânından yüz nefer kefillü tüccâra yüz nefer dahi şerîk tahsîs ve şurût ve kuyûdı hâvi virilen hüccet-i şer'ıyye mûcibince nizâm-ı kavî düstûru'l-amel ve mer'î ve mu'teber ve şâhi-i şâhânemde cümlesi âsûde-i hâl ve hâlelerine merhameten teklîfât ile müreffehü'l-bâl ve du'â-yı ömr ü devlet-i pâdişâhânem iştigal ve bu vechle gerek firâr ve gerek Macar vilâyetlerinde olan re'âyâ vilâyet-i merkûmeye gelmekle ra'ıyyet ve meyyâl iken hilâf-ı ta'ahhüd ve mugâyir-ı şurût-ı nizâm-ı kadîm Vidin cânibinden mikdâr-ı mu'ayyen-i mezkûreden ez-yed nice kimesneler memleket-i mezbûreye vurûd ve gürûh gürûh geşt ü güzâr ve evvelkiden ziyâde ra'ıyyet fukarâsına îsâl-i hasâr ve hilâf-ı rızâ-yı hümâyûn katl-ı nüfûs ve hetk-i ağrâz ve gasb-ı emvâl ile envâ'-ı şekâvete ictisâr ve keçi ve koyun için selem nâmıyla virdikleri akçe girüye redd ve hayvânâtları derûn-ı memleketden ihrâc ve arâzîsinden otlak biçmekden keff-i yed olunmak üzre sâdır olan emr ü fermânın mazmûnı kendülere tefhîm olındukda sûret-i zâhirde esâsen sem'an ve tâ'aten merâsimini edâ ve hakîkatde

nâtık olduğu mevâdın hiç birisi icrâ olunmadığından başka ribhâ-i fâhiş mütâlebesiyle beher iki guruşa bir guruş fâ'iz iddi'â ve iddi'âyâ kudretleri olmayanlardan usr virmek üzere imhâl ile bir kat dahi fâ'iz zamm ve temessük ahz ve usr viremedikleri hâlde iki ay akîbinde usr kıymeti deyü tekrâr fâ'iz zammıyla bir senede beş altı kere devr ve tecdîd-i temessük iderek on guruşa altmış guruşa iblağ' ve kabûl ve temessük virmeyenleri darb ve mecrûh ve bi'z-zarûr temessük virenlerin va'deleri tamâmında kiminin hayvânâtların ve kiminin emlâk ve evlâdların darb ve gadr ve te'dibleri için ahz ve Vidin'e gönderildikde der-akab avdet ve mezâk-ı pür-şikâkları üzere icrâ-yı şekâvet ve bundan mâ'adâ bâ-fermân-ı âlî memnû'ât-ı küllîden olan dârü'l-harb memleket-i Macar hâkk-sâra zehâyir nakline ibtidâr ve böyle kâr-ı habîse heveskâr ve men' ü def'ine me'mûr olanlar mûmâna'at eylediklerinde âlât-ı harb ile üzerlerine hücum ve bunun emsâli harekât-ı nâ-marzî ile mûcib-i perişân-ı fukarâ-yı ra'ıyyet olduklarından avdete meyl ve müteheyi olan re'âyâ dahi gelmekden nükûl eylediklerini inhâ ve bess-i şekvâ ve hâl-i perişânlarına terahhümen eşkiyâ-yı mezbûrenin zulm ve gadr ve ta'arrûzları üzerlerinden men' ü def □ ve ta'addîlerinden tahlîs birle tanzîm-i memleket ve terfîh-i ahvâl-i ra'ıyyet olunmasına istid □â ve istimdâd eylediklerinden zamân-ı yümn-a'vân-ı şâhânemde ra'ıyyet-i mezkûrenin mikdâr-ı zerre remîde olmalarına kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmayup her-vechle mezâlîm ve ta'addiyâtından masûn olmaları mültezim-i şâhânem olduğundan Vidin tarafında mugâyir-ı şurût-ı nizâm-ı kadîm memleket-i mezbûra duhûl ve ber-minvâl-i meşrûh îkâ'-ı mefâsedet ve izhâr-ı şekâvet iden gürûh-ı eşkiyâ ve zümre-i serseri memleket-i mezbûreden bi'l-küllîye men' ü def □ ve yed-i tasallutlarından fukarâ-yı ra'ıyyet tahlîs ve te'mîn-i nizâm-ı kadîmi üzere nesak-ı akvaya ifrâğ' ve hilâfına vaz □ u hareket idenleri zâbitları ma'rifetiyle te'dîb olunmak için bu def □a memleket-i mezbûr nizâmına müte'ayyin Turnacıbaşı () -zîde mecduhû-mübâşir ta'yîn olunup fi-mâ ba'd Vidinlü tarafından müsâ'a ile ol-makûle şekâvet-engizden bir ferd vilâyet-i merkûmeye duhûl ve re'âyâyı rencîde ider olur ise ahz ve her kimin neferâtı ise başeskileri ile ma'ân muvâheze ve te'dîb vesâ'ire ibret olunmaları bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın vusûlunda sâdır olan fermân-ı celilü's-şân mûcibince amel ve hareket ve icrâ ve infâza her biriniz mezîd-i sa'y u dikkat memleket-i mezbûrenin nizâm-ı kadîmine mugâyir müte'ayyin tüccârdan ziyâde ferd-i vâhid duhûlune ve ra'ıyyet fukarâsının ser-i mû mugâyir-ı rızâ-yı hümâyûn rencîde vü remîde olmalarından ihtirâz ve gayret-i câhiliye ile şân ve şöhret serhadde sezâvâr olmadık bir alay hazele gürûhına sâhib olmak takrîbiyle ol-serhadd-ı mansûreyi ityân-ı ziyân iştikâ ve her biriniz beyhûde Der-alıyyemde müzmine revâ ve ma'âzallahü te'âlâ müstehak-ı

gasbû'ş-şiyâr-ı hüsrevânemde gâyetü'l-gâye ihtirâz eyliyesiz şöyle ki bundan sonra müsâ □ideleriniz ile memleket-i mezbûrede gürûh-ı serseri ve eşkıyâ zuhûr ve zikr olındığı minvâl üzre re'âyâya ezâ ve perîşânlıklarını bâdî hareketleri zuhûr ve ıyâzen billâhi te'âlâ dârü'l-harbe zehâyir murûrı ihtimâli olur ise bir dürlü i □tizârlarınız karîn-i sem'-i kabûl olmayup bu makûle kabayiha cesâret idenler kimin fukarâtı olup ruhsat ve müsâ'adesiyle ferce-yâb oldığı zâhir olur ise ahz ve ibreten li's-sâ'irin esâmileri ve ıyâl ü evlâdlarıyla serhaddât-ı ba'idelere tard ve teb'îd ve gereği gibi küşmâl ve tehdîd olacakların emr-i mukarrer bilüp âna göre basîret ve intibâh üzre hareket ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin nizâma dâ'ir umûr ve husûsuna ve icrâ-yı emr-i âliye dâ'ir mevâdlarında muvâfakat ve mu'âvenet ve matlûb-ı mülûkânem üzre rızâ-yı yümn-iktizâlarına teşebbüs eyleyüp hilâfından begâyet ittikâ ve ihtirâz eyleyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]181

[97]

184

Bu def □a ocakdan Eflak nizâmına ta'yîn olınan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya-hüküm ki,

Memleket-i Eflak Devlet-i Aliyyemin kilârı mesâbesinde fukarâ-yı ra'iiyeti dest-i tetâvül-ı erâzil ve eşkıyâdan sıyânet ve istikrâr-ı nizâmına istimâlet birle min külli'l-vücûh cemi'-i mezâlim ve ta'addiyâtdan himâyet u sıyânet olunmasına irâde-i aliyye-i şâhânem ta'alluk ve bundan akdem memleket-i merkûm mahallâtında vâkı' Vidin kal'ası yamakânından ancak yüz nefer kefillü tüccâra yüz nefer dahi şerîk tahsîs olup bilâ-tavattun ticâret ve îcâre ile ikâmet eyleyüp menzil ve mesken ve zirâ'at ve hirâset itmemek ve damızlık ve hergele ve sığır ve kovan beslememek ve fukarâdan noksân bahâ ile zehâyir olmayup narh cârisi ile iştirâ ve bilâ-idhâr Âsitâne-i Aliyem'e göndermek ve müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle ve gayrı vechle re'âyâya eziyet ve evlâd ü ıyâllerine ta'arrûz eylememek ve tahsîli mu'tâd olan rüsûmât-ı mu'ayyeneyi cem'ine me'mûra edâ eylemek ve zabitlerinden müverrih izin tezkeresi olmak ve bundan ziyâde ve noksân olmamak üzre şurût ve kuyûdı hâvi nizâm-ı mergûbe ifrâğ' ve ser-i mû hilâf-ı uhûd hareket olunmamak üzre tarafeyn râzî ve ittifâk

ile virilen nizâm ilâ mâşâ'allahü te'âlâ düstûru'l-amel ve mer'î ve mukayyed olmak için virilen hüccet Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olup hilâf-ı ta'ahhüd ve mugâyir-i nizâm-ı hareket ve serseri geşt ü güzâr idenlerin te'dibleri zâbitleri ma'rifetiyle bilâ-tevakkuf icrâ olunmak bâbında bi'd-defe'ât evâmir-i aliyem şeref-sudûr eylemişken bu hilâlde mugâyir-i şurût-ı nizâm ve hilâf-ı evâmir-i şerîfe Kara Eflak'da vâkı' beş kazâya berây-ı ticâret aded-i mu'ayyen-i mezbûrdan ziyâde Vidin yamakânından vesâ'ir şekâvet-i erbâbı duhûl ve mugâyir-ı ta'ahhüd karya be-karye geşt ü güzâr ve memleket-i mezbûrdan ihrâcı murâd olunan hayvânâtlarının adem-i ihrâclarından mâ'adâ keçi ve koyun re'âyâyâ selem nâmıyle cebrî virdikleri akçeyi girüye redd ve ribh-i fâhiş mütâlebesiyle beher iki guruş için bir guruş murâbaha iddi'â ve edâya kudretleri olmıyanlardan usr virmek üzre alâ mehîll bir kat dahi fâ'iz zammıyla temessük ahz ve temessük viremedikleri hâlde iki ay zarfında akçesini virmek ve edâ itmek üzre usr kıymeti deyü tekrâr bir mikdâr dahi fâ'iz zammı ve bu vechle her sene de beş altı kere devr ü tecdîd-i temessük iderek bir sene de on guruşı altmış guruşa iblâğ ve bu vechle re'âyâ fukarâsı âciz ve dermânde ve tahammül ve kabûl olup temessük virmeyenleri darb ve cürm ve katl ve hetk-i a'râz ile bîzâr ve bi'z-zarûr temessük virenlerin mâ □adâsı hulûlünde hayvânât ve memâliklerin ahz ve fûrûht ve gadr-ı küllî ve bundan gayrı yigirmi beşer otuzar re'âyâyâ cebren otluk biçdirüp ve müft ü müccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle icrâ-yı mezâk ve izhâr-ı şikâk ve re'âyânın lâzım zimmetleri olan emvâl-i mîriyyeden ziyâde masârıf tehammül ve min küllî'l-vücûh fukarâyı ta'ciz ve tecrîm ve tezlîl ve bu makûle şakîler ahz ve te'dîbler için Vidin'e i'âde olınduklarında der-akab avdet ve evvelkinden ziyâde şekâvet-i mübâderet eylediklerinde kat'-ı nazar-i emr-i şerîfimle memnû'âtdan olan dârü'l-harb memleket-i Macar-ı düzâh-karâr zehâyir nakl ve def'lerine ihtimâm olındıkda âlât-i harb ile kayıklara hücûm ve böyle kâr-ı habîs ve kesb-i merkûma ictisâr ve bunun emsâli sû-i hareketlerinin nihâyeti olmayup her vechle memleket-i mezbûrenin nizâmı muhtell ve râhat-ı ra'yyet mefkûd olup perâkende ve parişânlıklarına ve mâl-ı mîrînin adem-i husûsuna bâ'is olınduklarını Eflak re'âyâsı bâ sırrihim umûmen Der-aliyyeme mahzar ve arz-ı hâl irsâl ve mahzarlarını musaddık Eflak voyvodası Aleksandır Voyvoda zimmî tahrîr ve eşkıyâ-yı mezbûrenin cevr ü ezîyetleri üzerlerinden men' ü def' ve kemâ fi's-sâbık nizâm ve intizâmın istid □â ve tezallum-ı hâl eylediklerinden vilâyet-i merkûm nizâm-ı evveline ircâ' ve ser-i mû ihtilâl tatarrukıyla fukarâ-yı ra'yyetin rencîde ve ednâ mertebe mücib-i teneffür ve teferruklarına kat'a rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkânem olmayup beher hâl refâh-ı bâl ve müsterihü'l-ahvâl olmaları müstelzem-i şâhânem

oldığına binâ'en ocaktan bir kârgüzâr mübâşir ma'rifetiyle memleket-i mezbûreye müstevli ol-makûle eşkıyânın ta'addîleri men' ü def' ve nizâm-ı kadîmine ircâ' ve bermûceb şurût-ı ta'ahhüd ol-mikdâr tecâvüzden ziyâde seni ve vesâ'ir serseri geşt ü güzâr ve fukarâyâ îsâl-i hasâr idenleri memleket-i mezbûreden tard ve teb'îd ve nizâm-ı müstahseneye iblâğ ve fî-mâ ba'd hâlel gelmemek vechle gereği gibi nizâm-ı akvâyâ rabt ve hüsn-i kalıba ifrâğ' olunmak fermânım olmağın sen ki Turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin sen her vechle umûr-ı nizâmda mücerrebü'l-atvâr ve müstakîm ve pür-hüner olduğın ecilden husûs-ı mezkûr mahsûs-ı mübâşir ve memleket-i mezbûra zâbit ta'yîn ve irsâl olunmanla bir gün evvel memleket-i mezbûreye varup nizâmı zımnında mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmîr-i aliyem mûciblerince matlûb-ı mülûkânem üzre terfîh-i ra'iyet ve tanzîm-i memlekete bezl-i mağdûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr ve memleket-i merkûmeyi zümre-i eşkıyâdan tathîr ve min-ba'd hilâf-ı ta'ahhüd ol-mikdâr ehl-i ırz tüccârdan ziyâde kimesne ikâmet itdirmeyüp ahâlî-i vilâyeti himâyet u sıyânet birle emn ü râhat fukarâyâ müstevcib harekât-ı mebrûre vucûda getürmeğe mecd ü sâ'î olasın deyü bi'l-fî'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Hüseyin Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]181

185

Mîrîmîrân kirâmımdan hâlâ Ada-i kebîr muhâfazasında olup Vidin'e kâ'im-makâm nasb olınan Gâzî Mehmed -dâme ikbâluhuya- ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsını ticâret bahânesiyle müstevli olan zaleme ve fesede makûlelerinin rencîde ve ta'addîlerinden sıyânet ve tahlîs için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefer olup ve yüz nefer dahi ânlara şerîk olmak üzre ikiyüz nefere tahsîs ve tansîs tüccâr-ı mezbûr Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda îcâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hîrâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzre tüccâr-ı mezbûrenin uhûd u şurût-ı mütâ'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fî-mâ ba'd hilâfî hareket itmeyeceklerine ve ideri olur ise te'diblerine sizin dahi [98] ta'ahhüd ve tekeffünüzi nâtik mukaddemâ vârid olan

i'lâm ve defter ve tahrîrâtınız ile niyâz ve istirhâmınıza müsâ □ade-i aliyye-i şehen-şâhânem erzânî kılınmakla şurût-ı mufassalayı hâvi emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olduğına binâ'en ta'ahhüd ve tekeffülünüz mûcibince nizâm-ı mezbûra dâ'imâ nezâret ve mugâyir-ı nizâm bir ferde izin tezkeresi virilmekten mûcânebet ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle ve vücûhât-ı sâ'ire ile zulm ve ta'addîden fukarânın himâyet u sıyânetlerine ihtimâm ü dikkat olunmak husûsları ol-vaktden berü evâmir-i aliyye-i adîde ile tenbîh-i ekîd olunduğundan mâ'adâ bundan mukaddem dahi mahsûsan evâmir-i aliyyem ısdâr ile memleket-i merkûmenin nizâmı için ocakdan Turnacıbaşı () -zîde mecduhû- mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuş idi. Ancak bu hilâlde Vidin muhafızlığı sâbıkâ Adana Vâlîsi Vezîrim Mehmed Paşa –edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûya- tevcîh olunmak hasebiyle Vidin muhafızdan hâlidir deyü eşhâs makûlelerinin Eflak ve Kara Eflak'a duhûlleri ve re'âyâ-yı acezeyi ser-i mü âzürde vü remîdeleri vukû'a gelmemek için ihtiyâtan ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyhsin kâ'im-makâmı olduğın vezir-i müşârun-ileyh Vidin'e gelinceye dek muhafızlığı müterettib olan umûrın idâre ve rü'yet ve nizâm-ı tüccârın tatarruk-ı halelden ve vikâyet ü sıyânet ile turnacıbaşı mûmâ-ileyhin evâmir-i şerîfem mûcibince me'mûr nizâmı olduğü husûsların temşiyet ve tanzîmleri hâlatına ihtimâm ü dikkatin matlûb idüğü ma'lûmın oldıkda virilen nizâmı nâtık mukaddemâ inâyet-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyemde mastûr mevâsik ve şerâ'ite ri'âyet zımnında kâ'im-makâmlığın eyyâmında defterde isimleri mezkûr tüccârdan gayrı bir ferde izin tezkeresi virilmekten ziyâde hazer ve mûcânebet ve defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket ideni bilâ-tavakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olunanları vesâ'ir mugâyir-ı nizâm Eflak ve Kara Eflak'a tüccârdan murûr murâd idenleri men'-i küllî ile men' ü def' ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle re'âyâyı Eflak ve Kara Eflak'ı ta'addîyât-ı zalemeden himâyet u sıyânet ve memnû' ve münzecir olmayanları zâbitleri ma'rifetiyle te'dîb olınarak nizâm-ı merkûmı ser-i mü hâlel tatarrukından hıfz u vikâyete ve zu'afâ-yı ra'ıyyetin istirâhat ve itmînânlarına bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb ve tâkat eyleyüp şöyle ki vezîr-i müşârun-ileyh gelinceye dek nizâmın ri'âyetinde ednâ kusûr ve iğmâzınızdan nâşi rızâ-yı mülûkânem ve ta □ahhüdünüze muhâlif ednâ vaz' ve hâlet sudûrı vedi'â-i mebdâ'u'l-bedâyi' olan fukarâ-yı ra'ıyyete bir dürlü zulm ve ta'addî zuhûrî mesmû' olur ise siz ki kâ'im-makâm ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz cevâba kâdîr olamayup mazhar-ı itâb-ı şedîd olacağınızı mukarrer bilerek âna göre mütebassırâne hareket ve ser-i mü kusûr ve rehâvetden ve hilâfına ruhsat ve cevâz göstermekden begâyet tehâşi ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

186

Bir sûreti,

Nizâma me'mûren hâlâ Eflak'da olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- bu hilâlde Vidin muhafızdan hâlidir deyü eşhâs makûlesinin re'âyâ-yı Eflak'a ta'addîleri zuhûr itmemesine ve nizâmın ri'âyetine sa'y u dikkat eylemeleri için tenbîhi mutazammın Vidin kâ'im-makâmı vesâ'ire hitâben emr-i âlî sâdır olduğu ma'lûmı oldıkda kendüsi dahi muktezâ-yı me'mûriyeti üzre gerek nizâm-ı tüccârın tatarruk-ı hâlelden sıyânetine ve gerek nizâm-ı memlekete dâ'ir sâ'ir husûsâtın yedinde olan evâmir-i aliyyem mûciblerince temşiyetlerine ihtimâm ve fukarâ-yı ra'ıyyetin ta'addîyât-ı zalemeden hıfz u vikâyetlerine sa'y-ı mâlâ kelâm eylemesini muhtevî ber-vech-i meşrûh.

Özi vâlisî vezîre ve me'mûren hâlâ Eflak'da ikâmet üzre olan Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının mutasarrıf ve mâlik oldukları arâzîlerine tasallut-ı ecânibden masûn ve emin olarak zirâ'at ve hırâset ve kâr ü kesbe iştigalleri ve ıztırâbi-i hâllerine bâdî olan cemi'-i hâlât ve esbâbın izâle ve irtifâ'ı matlûb-ı mülûkânem olduğu hasebiyle mukaddemâ virilen nizâma mugâyir Eflak ve Kara Eflak hudûdlarına bilâ-maslahat kimesneyi tecâvüz itdirilmeyüp ve re'âyânın arâzî ve mûşiyelerine fuzûlî ve cebren zirâ'at ve hırâset murâd idenler men'-i küllî ile men' ü def □ olınmak için bundan akdem evâmir-i şerîfemle Tuna sevâhilinde vâkı' hükkâm ve zâbitânına tenbîh-i ekîd olınmışiken Yergöğü ahâlîsinden ba'zıları Eflak'a duhûl ve mukaddemâ virilen nizâma ve kadîme mugâyir Eflak dağlarında cebren odun vesâ'ir kereste kat' ve arâzî-i Eflak'da fuzûlî zer' ve hars ve hayvânât ra'y idüp fukarânın mağdûr ve bi-huzûr olmalarına bâdî oldukları inhâ olınmakdan nâşi [99] Yergöğü ahâlîsinin mugâyir-i emr-i şerîfim harekât-ı mezkûreden men'leri bâbında seksen senesi evâhir-i Zil'ka'desi'nde tenbîhat-ı ekîd ve tehdîrât-ı şedîdeyi muhtevî emr-i celîlü's-şânım sâdır olup ancak ahâlî-i mezbûreden ba'zıları mugâyir-i emr-i âlî hareketlerinde ısrâren bu esnâda dahi otuz nefer mikdârı müslim kimesneler Eflak'a duhûl ve zer' ve harsa şurû □ itmeleriyle ol-tarafda olan Beşlü ağası mezbûreleri hilâf-ı emr-i âlî hareketden men' murâd eyledikde memnû' olmayup ihtilâl-i nizâm-ı memlekete bâ'is

oldıkları bu def'a Der-aliyyeme ihbâr ve inhâ olunduğuna binâ'en siz ki vezîr-i müşâr ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhsiz mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince amel ve hareket ile Yergöğü ahâlîsinden hilâf-ı emr-i şerîfim hareket idenlerin te'diblerine mübâderet olunmak fermânım olmağın. İmdi Eflak ve Kara Eflak'ın nizâm-ı mukarreresine ser-i mû hâlel tatarruk eylediğine ve re'âyâ fukarâsının mağdûr ve bî-huzûr olduklarına bi-vechin mine'l-vücûh rızâ-yı şâhânem olmadığı ma'lûmunuz oldıkda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket olunarak ahâlî-i mezbûreden odun kat'ı ve âhar bahâne ile nizâmın hilâfı ve kadîmin mugâyiri fuzûlî ve cebren Eflak toprağına duhûl ve zirâ'at ve hırâset murâd idenlerin alâ eyyi hâl men' ü def'lerine ihtimâm ve memnû' ve mündefî' olmayup harekât-ı mezbûrede ısrâr idenleri zâbtleri ma'rifetiyle te'dîb ve terhib olınarak nizâm-ı Eflak'ı ârıza-i teşviş ve ihtilâlden hıfz u vikâyet ve fukarâ-yı acezeyi kâffe-i mezâlim ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânet husûsında fevka'l-gâye sa'y u dikkat ve hilâfına ruhsat ve cevâzdan mübâ □adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene [1]181

187

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak voyvodalığı bin yüz seksen senesi Recebi'nin on yedinci gününden üç sene bir tahvîl ile sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sana tevcîh olunıp zabt u rabtna kıyâm ideliden berü i'mâri-i memleket ve refâhiyet-i ra'iyete ve emvâl-i mîriyyeyi vakt ü zamânıyla mahallerine edâ ve teslîme ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e kesret üzre ecnâs-ı zehâyir sevkine vesâ'ir bunlara müterettib olan mehamm-ı lâzimeyi amma mâ-yurâd idâre ve rü'yet ile istihsâl-ı rızâ-yı mülûkâneme vüs' ü kudretini sarf ve bezl eylediğın sem'-i hümâyûnuma lâ-hık olmakdan nâşi fî-mâ ba'd dahi zabt u rabt-ı memleket ve def'-i mezâlim ile nevâziş ve istimâlet-i ahâlî ve ra'iyete vüsn'unla sarf ideceğın melhûz-ı hüsrevânem olup her hâlde nazar-ı inâyet ve mekremet-i şâhânemle akrânın beyninde mümtâz olmağa sezâvâr olduğın ecilden kemâ kân celb-i âsâyiş-i fukarâ-yı ra'iyete ve bâ'is-i ümerânî-i vilâyet olan hâlâta ve sevk-i ecnâs-ı zehâyire sa'y u dikkat eylemek şartıyla avâtıf-ı aliyye-i mülûkhânemden şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mûcibince tevcîh-i sâbık üzre memleket-i Eflak voyvodalığı işbu bin yüz seksen bir senesi Recebül-müreccebinin sekizinci gününden

kemâ kân sana ibkâ ve mukarrer kılınmakla memleket-i mezbûrenin ber uslûb-ı sâbık zabt u rabtına kıyâm ve mübâderet ve matlûb-ı hümâyûnum olduğu vech üzre vilâyetin ümerânıyla istimrâr-ı hüsn-ı nizâmına ve re'âyânın kadîme mugâyir teklîfât-ı muhdeseden himâyet u sıyânetlerine ve selef voyvodaların rehâvetlerinden nâşi etrâfa müteferrik ve perîşân olan re'âyânın evtân-ı kadîmelerinin celb ve iskânlarına ve bâ-husûs evâmir-i aliyyemle tenbîh ü te'kîd olduğu vech üzre memleket-i mezbûreden lâ-yen kati İbrâ'il'e ve İstanbul'a sevk ve tesyîr-i ecnâs-ı zehâyire ve temşiyet-i mehamm ve umûr-ı sâ'ireye fî-mâ ba'd dahi ihtimâm u sa'y-ı mâlâ kelâm eylemek fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olınmıştır. İmdi zabt u rabt-ı memleket ve istimâlet-i zu'afâ-yı ra'iyet şurût-ı tevcîhin mûcibince kemâ fî'l-evvel ve bi'l-istiklâl dūş-ı liyâkat-ı ihtimâmına ihâle olduğu ma'lûmın oldıkda memleket-i Eflak'ı ber karâr-ı sâbık ale'l-istiklâl zabt ve rabta mübâderet ve her hâlde insafâne hareket ile tahsîl-i rızâ-yı hümâyûnumu nasb-ı ayn iltizâmın iderek imârî-i memleket ve refâhiyet-i ra'iyete vesîle olacak atvâr ve ef'âl-ı mergübeyi izhara sa'y ü dikkat ve fukarâ-yı ra'iyeti mu'tâd-ı kadîmeye mugâyir teklîfât ve matlûbât-ı muhdeseden sıyânet ü vikâyete nisâr-ı cehd ve tâkat ve bâ-husûs memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetime nakl ve tesyîri matlûb-ı hümâyûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey İbrâ'il iskelesine irsâline ve evâmir-i şerîfemle uhde-i ihtimâmına ta'llik olunan hıdemât-ı mühimmenin vesâ'ir umûr ve hususların dil-hâh üzre temşiyet ve tetmîm-i bezl-i kudret zımında hakkında olan hüsn-i zann-ı şâhânemi tasarrıf ve tahkîke sarf-ı mâ-hasâl ve sa'y ü miknet ve hilâfi hareketin zuhûrından hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]181

[100]

188

Vidin muhafızı ve İbrâ'il kâdîsına ve İbrâ'il'den Ada-i kebîre varınca nehr-i Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve yeniçeri zâbitleri ve İbrâ'il nâzırı () -zîde mecduhûma- ve ümenâ ve mütesellimler ve voyvodalara ve İbrâ'il menzilcisine hüküm ki,

Memleket-i Eflak'ın re'âyâ fukarâsı öteden berü himâyet u sıyânet olınmakdan nâşi atrâf ve eknâfdan kendü mesâlihleriyle memleket-i merkûmeye murûr u ubûr iden kimesnelere bilâ-emr-i şerîf bargir virilmemek üzre mukaddemâ mütâ'addîd evemir-i

şerîfe sâdır olmuşiken nehr-i Tuna sevâhilinde ve etrâf ve eknâfda vâkı‘ iskele ümenâsı ve kasabât ve kurâ zâbitleri kendü adamlarından ve gayriden Eflak vesâ’ir etrafa murûr u ubûr murâd idenlere diledikleri mikdârı menzil bargiri ve araba virilmek için İbrâ‘il menzilcisi olanlara birer tezkere virmeleriyle menzilci olanlar dahi mezkûrları def‘a iktidârları olmaduğundan tezkereleri mûcibince menzil bargiri ve araba virüp İbrâ‘il’den süvvâr ve menzil ile Eflak karyelerine varup cebren ve kahren fukarâ-yı ra‘iyyetden istedikleri mikdârı menzil bargiri ve arabalar ahz ve envâ‘ cevır ü ezîyet ve bu vechle rûz-merre ra‘âyâ fukarâsını ta‘ciz ve rencîdeden hâlî ve berî olmamalarıyla ol-tarafda vâkı‘ kasabât ve kurâ re‘âyâları bu sebebden perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olmalarıyla fî-mâ ba‘d İbrâ‘il’den memleket-i Eflak’a menzil bargiri ve menzil arabasıyla bilâ-emr-i şerîf murûr u ubûr murâd idenleri yedlerine iskele eminleri ve kasabât ve kurâ zâbitleri tarafından virilen tezkerelere i‘tibâr olunmayup ve yedinde menzil ahkâmı olmayan kimesnelere bir dürlü menzil bargiri ve araba virilmemek üzere yüz kırk yedi senesi evâhir-i Şabânı’nda ve Eflak voyvodasına müte‘allik umûr ve husûs olmayanlar mâ-takaddümden berü mu‘tâd olan memerr ve ma‘berden murûr u ubûr ide gelmişlerken kadîmî memerri terk ve bilâ-emr-i şerîf Eflak memleketine uğrayup fukarâ-yı ra‘iyyete ta‘addî ve tecâvüz olındığı ihbâr olındığına binâ’en memleket-i merkûme re‘âyâsının bu gûne ta‘addiyât ve mezâlimden himâyet u sıyânetleri ehemmi-i mehâmm-ı lâzımü’l-ihitimâmdan olmakla fî-mâ ba‘d Eflak voyvodasına müte‘allik umûr ve husûsı olmayanlar gerek erbâb-ı menâsıb ve gerek kuzât vesâ’irleridir her kim olur ise olsun mu‘tâd olan memerr ve ma‘berden murûr u ubûr idüp bilâ-emr-i şerîf Eflak memleketine uğramakdan men‘ ü def‘ ve re‘âyâ fukarâsını himâyet u sıyânet ve emr-i şerîfim birer sûreti mehâkimde sicillâta kayd ve sebt ve mazmun-ı münîfi tenfîz ve icrâya ziyâde ihtimâm ü dikkat ve ser-i mû hilâfindan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında yüz kırk sekiz senesi evâsıt-ı Saferi’nde ve vilâyet-i Eflak’da taraf-ı mîrîden mevzû‘ ve mu‘ayyen menzil olmadığına binâ’en murûr u ubûr iden ulaklar rah-ı râstdan tesyîr olunup vilâyet-i merkûmeden imrâr itdirilmemek üzere bi’d-defe‘ât evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken Tuna sevâhilinde vâkı‘ menâzilin menzilcileri virilen evâmir-i şerîfenin mazâminine mugâyir tevârüd iden ulakları vilâyet-i Eflak’a güzâr itdirdiklerinden başka vilâyet-i merkûme civârında olan vülât ve mîrîmîrân ve ümerâ ve mütesellimler menâzil-i sâ’irede nizâm-ı cedîd mûcibince ücret talep iderler deyü etrâf ve havâliye kendü umûrlarıçün irsâl eyledikleri adamları memleket-i Eflak’a imrâr ve kenârda bulunan Eflak re‘âyâsından me’kûlât-ı lâzimleri meccânen ve cebren aldıklarından gayrı süvvâr olmak için menzil bargirine adem-i kanât ile her biri birer ikişer bargirler

menzil arabası mütâlebe eylediklerinden re'âyâ-yı Eflak'ın perîşânlıklarına bâdî oldıklarından mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyye mûciblerince murûr u ubûr iden ulaklar min-ba'd rah-ı râstdan inhirâf ve bilâ-me'mûriyet sevâhil-i Eflak'a imrâr itdirilmeyüp ve imrâr dâ'iyyesinde olanlara ma'ber kayıkları virilmeğe ruhsat gösterilmemek ve vilâyet-i merkûmeye me'mûriyet ile iyâb u zehâb idenlere dahi yedlerinde olan menzil ahkâmı nâlık olduğundan ziyâde bargir virilmeyüp ve menzil ahkâmı mûcibince virilen bargirlerin nizâm-ı cedîd şurûtı üzere menâzil-i sâ'irede alına gelen sâ'at başına onar sağ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp cevri ü ta'addî itdirilmemek bâbında yüz elli üç senesi evâ'il-i Rebi'ü'l-evveli'nde başka başka evâmir-i şerîfe sâdır olup ancak nehr-i Tuna'nın iki cânibinde vâkı' kasabât ve kurâ ahâlîsinden askerî ve gayrı askerî Belgrad firârîleri ve Anadolu cânibinde kapusuz makûleleri bir müddetden berü ferce bulup derûnlarında muzmerr olan fesâdât-ı icrâ için Niğbolu ve Vidin vesâ'ir Tuna havâlîsi ahâlîleriyle ittifâk ve gürûh gürûh memleket-i Eflak'a duhûl ve bilâ-pervâ inhâ ve kasabât ve kurâsında mezâk ve sû-î kasplarında icrâ ile diledikleri yirlerde murûr u ubûr ve yem ve yemek vesâ'ir me'kûlât talebi ile fukârâyı tekdîr ve bargirlerin ahz ve ashâbını i'mâl itdirdikden sonra piştov ve âlât-i harb ile katl ve helâk ve yanlarında bulunan nukûd ve eşyâyı ahz ve öteden berü voyvodaların re'yi ile menzilhâneye ta'yîn ve tahsîs olınan âhurlara varup diledikleri kadar bargir alup kimini küşâd ve kimini telef ve sürücileri ve menzil ashâbını darb-ı şedîd ile darb ve cerh ve katl eylediklerinden başka kendü mezâkları icrâsına muvâfık ve münâsib mahalleri tahsîs ve fukarânın bargirlerin cem' ve menzilhâneye ta'yîn ve muhâlefet iden re'âyâyı bilâ-emân katl eyledikleri sem'-i hümâyûna vâsıl olup bu keyfiyyet-i vesâ'ire sirâyet ve ba'zı serhaddât ve âhar diyârdan karîb ve ba'id mahallerden dahi bilâ-mûcib Eflak'da serseri geşt ü güzâr ve ba'zı tarikle meks ve firâr idüp anlar dahi her dürlü mezâkların icrâ ve fukarâ-yı aceze na-çâr etrafa perîşân ve mesken ve me'vâsını terk ve kurâ be-kurâ gezüb ve zer □ ve harsdan münfekk ve bilâ-kâr kalmalarına bâ'is ve nizâm-ı memlekete ve râhat-ı fukarâyı muzırr ve muhill ve emvâl-i mîriyyenin ta'tiline bâdî bir hâlet-i reddiye olup bu misüllü harekât-ı nâ-hemvâre men'-i küllî ile men' ve memleket-i mezbûre feth-i hâkânîden berü voyvodalara müfevvaz olup re'yleriyle ta'yîn olınan muvâzî'dan gayrı bulunan menzilhâne âhurları bozulup cebren ve kahren i'mâl eyledikleri fukarânın bargirlerini küşâd [101] ve itlâk ve ashâbına redd ve ma'zûlîn ve mensûbîn-i vülât ve hükkâm ve kuzât ve nüvvâb-ı vesâ'ir menzilhânelere varanlara bâ-fermân-ı âlî me'mûriyetleri ve yedlerinde menzil ahkâmı olmadıkça bargir verilmeyüp ve me'mûriyetleri ve menzil

ahkâmı olanlara dahi ahkâm-ı şerîfede zıkr ve tasrîh olunandan ziyâde bargir virdirmeyüp ve virilen bargirlerin kadîmîsi üzre alınagelen ücretleri ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp fukarâ-yı ra'yyeti sıyânet ve memleket-i mezbûrede rûz be-rûz müzdâd ve terakkiyâb olan bu makûle hasâret ve ta'addîyâtın men' ü def'ine ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında bin yüz yetmiş senesi evâ'il-i Muharremi'nde Vidin muhafızına ve İbrâ'il kâdîsına ve İbrâ'il'den Ada-i kebîre varınca nehr-i Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri zâbitânı ve İbrâ'il nâzırı ve ümenâ ve mütesellimler ve voyvodalar ve İbrâ'il menzilcisine ve Eflak voyvodasına hitâben iki kıt'a emr-i şerîf sâdır olmuşiken mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfe mugâyir bu esnâda memleket-i merkûmeye murûr dâ'iyyesinde olanlar gerek erbâb-ı mansıb ve kuzât ve nüvvâb vesâ'ir a'yân her kim olur ise olsun mu'tâd olan memerrden murûr itdirilüp yedlerinde menzil ahkâmı olmadıkça bargir virilmeyüp ve me'mûriyetleri ve menzil ahkâmı olanlara dahi emr-i şerîfde mu'ayyen ve tasrîh olunandan ziyâde bargir virdirilmeyüp nizâm-ı cedîd mûcibince ücretleri kadîmîsi üzre ulaklar yedlerinden bargir ashâbına virdirilüp sıyâneten li'l-ra'yyet himâyet olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben müceddeden hükm-i hümâyûnum sudûrını hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra-istid □â itmeğin mukaddemâ hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibince amel ve hareket ve hilâfında ittikâ-i tâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdır. İmdi vusûlunda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket olup mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir edna kusûr ve rehâvetden ve ser-i mû hilâfından begâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdır.

Fî Evâhir-i N Sene [1]181

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- bu husûsa ihtimâm ü dikkat eylemesiçün ber-vech-i meşrûh emr-i şerîf.

189

İşbu emr-i şerîf Vidin mahkemesine vusûlunda ve Vidin'de yeniçeri zâbiti ve ulemâ ve ocaklu ve tüccârân ve ihtiyârlar muvâcehelerinde feth ve karâra ve mazmûn-ı münîfi

cümleye tasadduk ve işâ'a olındıkda cümlesi sem'an ve tâ □aten ve şurût ve kuyûdın tenfîz ve icrâsına dikkat u ihtimâm eylemelerini hâlâ Vidin muhâfızı vezîr-i mükerrem Mehmed Paşa hazretleri mektûblarında ve Vidin kâdîsı Halil Efendi'nin vurûd iden arzında tastîr itmeleriyle mazmun-ı bâ-fermân-ı âlî şerh virilirdi.

Evâ'il-i S Sene [1]182

Hâlâ Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine ve vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-i pâdişâhânem ve kilâr-ı Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânem olan Eflak memleketi re'âyâ fukarâsının eyâdî-i zaleme ve mütegalibeden tahlîslerine bi'l-enn ve'r-refâh zer □ ve harsa iştigalleri irâdesiyle bundan akdem Der-aliyyemden hâssaten ta'yîn ve irsâl olınan müvellâ ve mübâşir ma'rifetleriyle muhdes olan kışlaklar hedm ve gürûh-ı erâzil ve eşhâsın memleket-i mezkûreden küllîyyen alakâları kat' ve tard u ihrâc olınmışlariken eşhâs makûlesi ticâret ser-riştesiyle yine kemâ fi'l-evvel Eflak ve Kırayova'ya duhûla mübâşeret ve virilen nizâmın teşviş ve ihtilâlini mûcib olur ta'addîyâta cesâret eylediklerine binâ'en hem emr-i ticâretin tervicine ve hem zu'afâ-yı ra'iiyyetin eyâdî-i mütegalibeden tahlîs ve te'mînlerine vesîle olmak için Eflak'a varacak tüccâr yüz nefer olup ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak ve tüccâr-ı merkûme Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup Eflak voyvodasına veyahud Kırayova'da mukîm vekîline ibrâz ve ismleri deftere tatbîk olunup tezkere ibrâz idenler defterlü tüccârdan oldukları sûretde voyvodadan veya vekîlinden yine muvakkat izin tezkeresi ahz eylediklerinden sonra ticârete vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken ve temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olınmak üzere tüccâr-ı merkûmenin uhûd ve şurût-ı müta'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz bu şurût u uhûda münâfi hareketleri zuhûr itmeyeceğine ve zuhûr ider ise cesâret idenlerin te'dîblerine sizin dahi ta'ahhüd ve tekeffül eylediğinizi müş'ir mukaddemâ i'lâm ve tahrîrât ile vurûd iden defter Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'ne kayd ve sebt olunup mugâyir-ı şurût u uhûd vaz' u harekete rızâ ve cevâzdan bi'd-defe'ât evâmîr-i aliyyemle men' ü tahzîr ve zecr ve tehdîd olmagelmişiken mugâyir-i nizâm ve defterde esâmîleri olmayan ba'zı eşhâs yedlerine Vidin tarafından izin tezkereleri i'tâ olınarak Vidin tüccârı nâmıyla defterlûden mâ'adâ erâzil makûlesinden vâfir kimesneler

dahi Eflak ve Kırayova'ya duhûl ve mukaddemâ müvellâ huzûrunda şer'le kat' ve hasm olunan münâza'ât-ı âtika-i nâ-meşrû □ aya tasaddî ve temessükât-ı müzevvere ibrâziyla bilâ-sübût-ı şer'î re'âyâdan alacak da'vâsına şurû' ve fukarâyı tekdîr ve ızrâr eylediklerinden başka bilâ-taleb re'âyâya cebren selem tarîkiyle onar ve yigirmişer guruş virüp ibâ idenleri zecr ve tehdîd ve ibâlarında musırr olanları katl ve bu vechle virdikleri meblâğ-ı kalîl için iz'âf-ı muzâ'af murâbaha taleb ve bunun emsâli cevri ve i'tisâflarından fukarâ-yı ra'iiyyetin mağdûr ve bi-huzûr olındıkları bundan mukaddem istimâ' olunmak hasebiyle deftere dâhil olmayan eşhâs makûlelerine mugâyir-i nizâm tezkere i'tâsıyla bu güne mezâlim ve ta'addîye bâdî ve sebep olanlar her kimler ise giriftâr-ı eşedd-i itâb olacakları meczûmları olarak ber-vech-i meşrûh nizâmı hâvi sâdir olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket ve o makûle eşhâs-ı re'âyâya cebren selem virmekden ve cevri ü ta'addîden men' ve tahzîre ihtimâm ü dikkat olunmak te'kîdâtının mutazammın seksen senesi evâhir-i Zi'l-hiccesi'nde dahi tekrâr emri-âlî-şânım ısdâr ve ırsâl olunmuşiken bu esnâda yine ba'zı eşkiyâ makûlesi mugâyir-ı nizâm Eflak'a vurûd ve kemâ fi's-sâbık re'âyâya cevri ü ezâyâ cesâret eyledikleri tekrâr sem'-i hümayûnuma ilgâ olunmakla mukaddemâ ve hâlâ şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfeme ve nizâma mugâyir hareket idenler zâbitleri ma'rifetiyle men' ve terhîb ve memnû □ olmayanlar zecr ve te'dîb olunarak virilen nizâmın devâm ve istimrârına bezl-i vüs' ü tâkat ve hilâfından tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında işbu emri-şerîfim ısdâr ve () ile ırsâl olunmuştur. İmdi [102] tüccâr ve re'âyânın vesîle-i emniyyet ve istirâhatları olmak için minvâl-i mezkûr üzre taht-ı zâbitaya derc ve idhâl olunan emri-ticâretin nizâm ve intizâmını ser-i mü hâlel ve ta'arrûz tertibinde ale'd-devâm vikâyet ü sıyânet ve mukaddemâ vâkı' olan ta'ahhüd ve tekefülleriniz ibkâ ve icrâsına bi'l-ittifâk nisâr-ı cehd ve kudret iderek defterde isimleri mezkûr olmayanların Eflak ve Kırayova'ya duhûllerine min ba'd bir tarikle izin ve yedlerine tezkere virilmeyüp defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareketi zuhûr idene bilâ-tavakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olanları vesâ'ir Eflak ve Kırayova'ya duhûl murâd iden eşhâs makûlelerini bi-eyyi hâl men' ve tehdîd ve ol-vechle cebren selem tevzî'i ve murâbaha-i fâhişe zammı ve bilâ-sübût-ı şer'î akçe talebi misüllü ta'addî ve rencîdeden fukarâ-yı ra'iiyyeti sıyânet u himâyet ve memnû' ve mündefî' olmayup ızrâr-ı fukarâda ısrâr idenlerin ta'ahhüdünüz üzere te'dîblerine müsâra'at ile rızâ-yı şâhâneme ve ta'ahhüdünüze muhâlif vaz' u harekete rızâ ve cevâzdan ve ser-i mü musâmaha ve iğmâzdan her biriniz gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eyliyesiz ve sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin muktezâ-yı nizâm gereği gibi ma'lûmın olmakla fi-mâ ba'd bir ferdin hilâfî harekete ruhsat virmeyüp

mugāyir-i nizâm hareketi zuhûr idenlerin zâbitleri ma‘rifetiyle bi-eyyi vechin kân men ve tahzîrleriyle nizâm-ı merkûmın devâm ve istikrârına fukarâ-yı ra‘iyyetin her halde râhat ve refâhatları esbâbını istihsâle fevka'l-me'mûl ihtimâm ve ikdâm ve mikdâr-ı zerre iğmâz tekâsülden ziyâde ittikâ ve ihtiyâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene [1]181

190

Defterhane-i amireye ilm ü haberi virilmiştir.

Özi Vâlisi Vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki,

Yergöğü ahâlisiyle Eflaklu beyninde zer‘ ve harsa ve hudûda dâ’ir vâkî‘ olan münâza‘aları sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetin ve mübâşir ta‘yîn olunan kâtîb-i kethüdâ-yı sadr-ı â‘zam hulefâsından Mehmed Emin -zîde mecduhû- ma‘rifetiyle bâ-işâret-i şeyhü'l-islâm müvellâ nasb olunan Silistre nâ’ibi huzûrında şer‘le rü’yet ve âhar tarafına himâye ve gadrden mücânebet vechile hakikat-ı keyfiyyet Der-aliyyeme arz ve îlâm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince tarafından buyurıldı tahrîr ve müvellâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâ Yergöğü'ye tesyîr ve Eflak voyvodasının vekîl-i şer‘isi başboyar Pervil? ve Nikolay vesâ’ir ma‘lûmü'l-eşhâs boyarlar ile Yergöğü mukâta‘ası mutasarrıfları Musa Ağa ve Bostan-zâde Hasan Ağa ve Mustafa Bey ve Ruscuklı Çelebi Ağanın mültezimi Ukteli-zâde Mehmed Ağa ve Şeyhü'l-kurra Hasan Efendi ve Halil Efendi ve es-Seyyid Mehmed Efendi ve Hacı Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesneler vesâ’ir ahâlî-i Yergöğü hazır oldukları hâlde akd olunan meclis-i şer‘de ahâlî-i mezbûr öteden berü viregeldikleri rüsûmı Eflak voyvodasına edâda kusûrları yoğiken voyvoda-i mûmâ-ileyh kendülerini Eflak toprağında zer‘ ve harsdan ve değirmenlerde dakîk î‘mâlından ve cibâlden hatab kat‘ eylemekden ve otluk biçmekden men‘ ve zarûretlerine bâ’is olındığı ve zirâ □atlerine izin virilmediği sûretde yedlerinde olan hudûd nâmeleri mantûkınca arâzî-i kadîmelerini zabt ideceklerini beyân ve eğerce otuz altı târîhinde ihrâc olınmış bir kıt‘a tuğrâlî sûret-i defter-i hâkânî dahi ibrâz idüp lâkin defter-i mezkûrî mü’eyyid yedlerinde senedât-ı şer‘iyye ve evâmir-i şerîfe olmadığından başka arâzî-i Eflak'a ihtiyaclarını beyândan gayrı muvâfık-ı şer‘-i enver kelâmları olmayup ve ibrâz eyledikleri sûret-i defterin târîhi atîk ve mûcibince müdde‘aları olan arâzî mu‘ahhar târîhle Eflak'a virilen nizâm-ı cedîde göre alâmât-ı fasıla vazı‘yla ta‘yîn olunan hudûddan tûlen altı sâ □at ve arzan bir buçuk sâ □at

içerüde vâkı' ve bu vechle iddi'âları mukaddemce virilen nizâm-ı cedîd Eflak'a mugâyir ve arâzî-i mezbûrede alâkaları olmadığı kendü ikrârlarıyla sâbit olup ve Eflak arâzîsine ihtiyacları olmadığı bâhir iken iddi'âdan maksûdları zikr olunan bahâneler ile Eflak'a duhûl ve re'âyâ-yı Eflak'ı taraflarına celb ve irtikâb-ı mezâlîm için olduğına binâ'en fî-mâ ba'd nizâm-ı cedîd Eflak'a mugâyir Eflak arâzîsini zirâ □at ve esbâb ihdâs itmek ve ot biçmek ve odun kat' eylemek misüllü tecâvüz ve ta'addîden şer'le men' olındukları bu def'a mübâşir-i mûmâ-ileyh yediyle vârid olan iki kıt'a mektûbunda ve müvellâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmında tahrîr ve inhâ ve ahâlî-i mezbûrenin mukaddem ol-vechle şikâyete tasaddîleri dahi Yergöğü mukâta □ası mutasarrıflarının ve mültezim-i mezbûr Ukdeli-zâde'nin mücerred kendü cerr ve menfa'atleri zımnında ahâlî-i Yergöğü'ye tahrîklerinden neş'et eylediği tastîr ve iş □âr olındığı ecilden gönderdiğin mektûblarının ve müvellâ-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mazmûnları defterhâneye kayd u sebt itdirilmekle mugâyiri hareket ile memleket-i Eflak'a tahâtî ve tecâvüz ve re'âyâsına cevru ta'addî itdirmemen bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı S Sene [1]182

191

Edirne Bostancıbaşısına ve Karinâbat ve Eskicum'a ve Kozluca ve Umurfakih ve Pnevadi ve Hacıoğlu bâzârı vesâ'ir tarîk-i caddede vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve havâlî-i mezbûrede zikri âti eşkıyânın bulındıkları mahallerin civârlarında vâkı' kazâların serdârları ve zâbitân-ı sâ'ire ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Bundan akdem Boğdan voyvodasının kaldaraşları üzerilerine hücum ve yanlarında bulunan eşyâ ve evrâkı gâret iden eşkıyânın ahzları bâbında mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mübâşiri çukadar-ı sadr-ı a'zâmî Mehmed Emin -zîde kadruhûya- sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ma'iyetine terfîk eyledüğün usta ile tesyîr ve eşkıyâ-yı mezbûreyi havâlî-i merkûmede teccessüs ve tefahhus eylediklerinde Umurfakir ve Yenibâzâr ve Kozluca ve Hacıoğlubâzârı kazâlarında [103] ol-misüllü eşkıyâ olmayup Pnevadi kazâsında Yassıdepe karyesinde Hacı Yusuf ve oğlu Mehmed'in yanlarında ve hattâ eşyâ-yı magsûbeyi Hacı Yusuf'un odasında taksîm eylediklerini muhtevî kazâ-i mezbûrların kâdîları mübâşir-i mûmâ-ileyh yedine i'lâmlar i'tâ idüp ancak husûs-ı mezbûr mukaddem ahz u habs olunan İbrahim'in Beyoğlu Osman'dan tekrar sû □al olındıkda şene'at-i mezbûreye cesâret iden Pnevadi kazâsına tâbi' Yassıdepe karyesi

sükkânından Çobanoğlu Ahmed ve Köleoğlu Hasan ve Hacı Yusuf oğlu Mehmed ve Yenice karyesinden Karahit Mustafa ve Hacıoğlubâzârî kazâsından Na'lbandoğlu Ömer ve Yenibâzâr kazâsına tâbi' Madra karyesinden Köbetecioğlu Kara Osman ve Umurfakih kazâsına tâbi' Torucular karyesinden Fesicenli Kel Ali ve karındaşı Mehmed ve Kotoşoğlu Ali ve Balaçoğlu Hasan ve Yılık Hasan nâm şakîler merkûmân Hacı Yusuf ve Kara Hacı Memiş ile ittihâd ve elyevm Pirevadi kazâsında olduklarını takrîr ve ihbâr itmişleriken Pirevadi kazâsı ahâlîsi kazâmızda eşkiyâ olmayup ve merkûm Hacı Memiş ve Hacı Yusuf oğlu Mehmed'in bu misüllü şekâvetde sun'ları bu kadar deyü Pirevadi kâdîsından dil-hâhları üzere ahz ve i'tâ eyledikleri bir kıt'a i'lâm ile sâbîkû'z-zikr kazâlardan virilen dört kıt'a i'lâm çukadar-ı merkûm yediyle bu def'a Der-aliyyeme vârid olmakla keyfiyyet mübâşir-i merkûmden sû □al olındıkda ahâlî-i Pirevadi eşkiyânın beş neferi elde olduğunun ve mâ'adâsın dahi ahz ve elevereceklerin kendüye ihbâr idüp ahz için Pirevadi'ye vardıkda yine kelâmlarından rucû' ve eşkiyâ-yı mezbûreyi elevmeyüp kazâmızda eşkiyâ yokdur deyü yedine i'lâm-ı mezkûrî i'tâ eylediklerini ve şakî-yi mezbûr Balacioğlu Hasan hâlâ Umurfakih kazâsında Torucular karyesinde ve mâ'adâsı Pirevadi'de sâkin olmakla ahzları sen ki Bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin civâr kazâlar serdârlarıyla bi'n-nefs hareketine muhtâc olduğunı takrîr ider bu def'a Eflak kapu kethüdâları dahi takrîrlerinde bu esnâda Eflak voyvodası tarafından kezaîk umûr-ı lâzîme-i vilâyet ve havadisâta dâ'ir evrâk ile gönderilen iki nefer kaldaraş Karinâbad'a dört sâ □at mesâfe Durali? karyesinde eşkiyâ tâ'ifesi katl ve üzerilerinde mevcûd eşyâ ve evrâkı gasb eylediklerin inhâ itmeleriyle geçen sene dahi Eflak voyvodası mûmâ-ileyhin iki nefer adamı Eskicum'a kazâsında bu vechle katl ve i'dâm ve ol-hînde tefahhus bâbında mü'ekked emr-i şerîfim sâdir olmuşiken kazâların zâbitân ve a'yânı bu misüllü erbâb-ı şenâ'ati himâye eylediklerinden nâşi cesâret iden eşkiyânın töhmetleri yanlarına kaldığından işbu sene-i mübâreke de dahi gerek Boğdan voyvodasının ve gerek Eflak voyvodasının adamlarına ta'arrûz ile eşyâlarını ve Devlet-i Aliyyem'e vusûlî ehemm evrâkı gasb ve katl-i nefse cür'et olunmakla bu keyfiyyet fi-mâ ba'd gelen kaldaraşların vesâ'ir ebâ-i sebîlin irtifâ'-ı emnîyyetlerine ve umûr-ı memleket ve havâdis husûsında usrete bâ'is bir ma'nâ olduğu ecilden eşkiyâ-yı mezbûrenin alâ eyyi hâl ahzları senden matlûb-ı mülûkânem olmakla Edirne'den bi'n-nefs hareket ve serdâr-ı merkûmûnı ma'iyyetine celb ile infâz-ı emr-i hümâyûnuma bezl-i makderet eylemen fermânım olmağın ihtimâmen ve ikdâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda muktezâ-yı me'mûriyetin üzre serî'an Edirne'den hareket ve serdâr-ı merkûmûnı ma'iyyetine celb ve eşkiyâ-yı mezbûreyi

buldukları mahalde bi-eyyi hâl elegetirüp ahz ve gasb eyledikleri evrâk ve eşyâyı bi'tamâm zâhire ihrâc ve bu makûle niza'-ı tarîk haklarında iktizâ iden cezâyı ma'rifet-i şer'le tertîb ve icrâ ve fî-mâ ba'd Eflak ve Boğdan memleketlerinden amed-şûd iden kaldaraşların ve murûr u ubûr iden tüccâr-ı vesâ'ir ebnâ-yı sebîlin mâl ve canlarına kangı mahalde zarar ve ziyân iriştirilür ise cesâret iden eşkıyâ ol-mahallin zâbitân ve a'yânından taleb ve alâ eyyi hâl buldırılmak şurûtına ale'd-devâm ri'âyet olunmak üzere ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le sâbıkü'z-zikr kazâların hüsn-ı nizâmı rabt ve mahalline kayd için taraf-ı şer'den i'lâmlar ahz ve Der-aliyyeme irsâle nisâr-ı vüs' ü kudret eyleyüp bu me'mûriyetini celb-i mâla vesîle ittihâzıyla vardığın kazâlardan mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum bir akçe ve bir habbe taleb ve ahz sevdâsında olmakdan ve şekâvetde alâkası olmayan bî-günahlara ta'arrûzın ve emr-i şerîfimi infâzdan mukaddem cevâb beyhûde tahzîr eylemekden gâyetü'l-gâye tehâşi mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra Sene [1]182

[104]

192

Edirne Bostancıbaşı Mehmed -dâme mecduhûya- hüküm ki,

Sen ki Bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin tarafına gönderilen emr-i şerîfimde ale't-tafsîl tahrîr ve te'kîd olındığı üzere Eflak ve Boğdan voyvodalarının kaldaraşlarına ta'arrûz ve şenâ'ate cesâret iden eşkıyânın eynemâ kânû bulunup ahzları ve ba'de ezîn mârrîn ve âbîrînin emnîyyetleriçün kazâların şîrâze-i bend-i nizâm olmaları senden matlûb-ı hümâyûnum olmakla muktezâ-yı me'mûriyetin üzere Edirne'den hareketin ve icrâ-yı emr-i me'mûriyete dikkat u ihtimâmın eğerce bu def'a vârid olan mektûbın mefhûmından ma'lûm olup ancak havâlî-i mezbûre eşkıyâsı henüz mücâzât-ı sû-i i'mâllerine mazhar olmadıklarından nâşi bu def'a dahi Eflak tarafından gelen üç nefer kaldaraş Hezargırad'a tâbi' Taşçı nâm karyede beş nefer kuttâ'-i tarîk eşkıyâsı üzerlerine hücum ve bir mikdâr nakidleriyle iki re's bargirlerini gasb eyledikleri tarafına haber virildikde eşkıyâ-yı mezbûreyi ahz için tarafından mukaddem usta ta'yîn eylediğini gönderdiğin mektûbda tahrîr ve inhâ etmişsin kaldaraşlar maddesi ve emnîyyet-i tarîk ahvâlî sana vesâ'irlere ale't-tafsîl mukaddem ve mu'ahhar evâmir-i aliyyemle tenbîh ü te'kîd olunup ve sen bu maddeye me'mûren el-yevm ol-havâlîde mevcûd iken zümre-i

eşkiyânın bî-pâk ve pervâ bu def'a dahi bu vechle şekâvetlerin icrâyâ fırsat bulmaları mutlaka senin rehâvet ve kusûrunda neş'et eylediği zâhir olmakla müstehakk-ı itâb-ı şedîd olmuşsındır. İmdi emr-i şerîfim () ile tarafına vusûlunda bu maddelerde gözünü açup sâdır olan evâmir-i aliyyem mûciblerince bu def'a ve mukaddemâ Eflak ve Boğdan voyvodalarının kaldaraşlarına ta'arrûz ve îsâl-ı hasâret iden eşkiyâyı alâ eyyi vechin kân her ne mahalde iseler bulup elegetürüb haklarında îcâb iden cezâyı icrâyâ ve min-ba'd gerek Eflak ve Boğdan voyvodalarının amed-şûd iden adamlarına ve gerek murûr u ubûr iden tüccâr-ı vesâ'ire bir mahalde ser-i mû îsâl-gezend ve hasâret olunur ise cesâret iden erbâb-ı şekâvet a'yân ve zâbitâna buldırılmak şurûtları derc ve tazmîn olarak kazâları nizama rabt ve i'lâmların ahz eylemeğe nisâr-ı vüs □ ü tâkat eyleyüp mikdâr-ı zerre tesâmüh ve tekâsülden ve bu maddeler tekrâr emr-i şerîfle sana tenbîh olunmasını iktizâ iderek vaz' ve hâletden begâyet hazer ve mûcânebet ve ber-vefk-ı dil-hâh emr-i me'mûreni infâz eylediğin haberiyle nizâma dâ'ir olduğın i'lâmları Der-sa'âdetime irsâli musâra'at eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâsıt-ı R Sene [1]182

193

İbrâ'il muhâfazasına me'mûr Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki,

Bundan akdem Özi ve Bender ve Hotin kal'alarına me'mûr elviye askerîsi Eflak derûnuna uğramamak üzere me'mûriyetleri evâmir-i aliyyemde derc ve tasrîh olduğundan mâ'adâ bu husûsa iktizâ idenlere tenbîh ü te'kîd olunmuş idi. Ancak memleket-i mezbûre re'âyâsının her hâlde himâyet u sıyânetleri ve kâffe-i cevri ü ta'addîyâtdan muhâfaza ve vikâyetleri matlûb ve mültezim-i şâhânem olduğına binâ'en bu def'a Rum-ili cânîbinden vurûd idecek mîrî neferât-ı vesâ'ir askerî tâ'ifesinden memleket-i mezbûreye uğradılmamaları ve fukarânın ta'addî ve cevrlere sıyânetleri emrine ihtimâm ü dikkat olunmak fermânım olunmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi Eflak ve Boğdan re'âyâsının bu gûne bâ'is vahşet ve ıstırâbları olan hâlâtın ref' ü def'i ile sıyânet u himâyetleri murâd-ı hümâyûnum idüğü ma'lûmın oldıkda tenbîh-i hümâyûnum üzere memleket-i mezbûre re'âyâsının tatmîn ve irâhaları levâzımına ri'âyet ve dikkat iderek bu esnâda ve bundan böyle etraftan kal'a-i mezbûreye me'mûren vurûd iden mîrî piyâde ve süvâri vesâ'ir askerî tâ'ifesinin kangı sınıfından olur ise mukaddem elviye neferâtının esnâ-yı murûrlarında tenbîh-i mülûkânem

oldığı üzere bir ferdi Eflak'a uğramayup doğru yollarından savb-ı me'mûrlarına imrârlarına ve Eflak re'âyâsına vechen mine'l-vücûh rencîde vü ta'addîleri zuhûr itmemesine nezâret ve kemâl-i i'tinâ ve dikkat ve bu husûsa iktizâ idenlere tenbîh ü te'kîde mübâderet eyleyüp rehâvet ve kusûr ile murûr u ubûr iden askerî tâ'ifesi taraflarından re'âyâ fukarâsına mikdâr-ı zerre âzûrde ve remîde vukû'ı sem'-i hümâyûnuma lâhik olup mazhar-ı itâb olmakdan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene [1]182

Bir sûreti,

Rum-ili cânîbinde Özi ve Bender ve Hotin kal'alarına me'mûr mîrî neferât vesâ'ir askerî tâ'ifesine Eflak derûnına uğramamak ve re'âyâsını âzûrde ve rencîde ittirmemek üzere tenbîh ü te'kîdi hâvi Vidin muhâfızı vezîre hitâben ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti,

Silistre mütesellimi () -zîde mecduhûya- Rum-ili cânibinden Özi ve Bender ve Hotin kal'alarına me'mûr mîrî neferât vesâ'ir askerî tâ'ifesini Eflak derûnına uğramamak ve re'âyâsını âzûrde ve rencîde ittürmemek üzere tenbîh ü te'kîdi hâvi ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti,

Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda'ya Özi ve Bender ve Hotin kal'alarına me'mûr elviye askeri Eflak derûnına uğradılmamak ve re'âyâsını âzûrde ve remîde olunmayup himâyet u sıyânetleri emrinde ihtimâm ü dikkat eylemesiçün voyvoda-i mûmâ-ileyhe hitâben i'lâm-ı hâl siyâkında te'kîdi hâvi ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti,

Rum-ili cânibinden mîrî piyâde tahrîrine me'mûr mübâşirler -zîde mecduhûma- neferât-ı merkûmeyi Eflak derûnına uğradılmamak ve re'âyâ fukarâsını âzûrde ve remîde ittirmeyüp İsakçı ma'berinden doğru yollardan savb-ı me'mûrlarına imrârlarına ihtimâm ü dikkat eylemek üzere ber-vech-i meşrûh.

[105]

Eflak'dan Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelince yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârlar ve ümenâ vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksadır Voyvoda -hutimet-i avâkıbuhû bi'l-hayrın- vâlidesi ve zevcesi ve evlâdları Âsitâne-i Aliyyem'e gelmek murâd eylediklerin ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin kapu kedhüdâları emr-i şerîfim sûdurını arz-ı hâlleriyle takrîr itmeleriyle Divân-ı Hümâyûnum çavuşlarından () çavuş -zîde kadruhûma'rifetiyle voyvoda-i mûmâ-ileyhin vâlidesi ve zevcesi ve evlâdları siz ki mevlânâ-yı vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz çavuş-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dahl olurlar ise esnâ-i râhda kemâl-i emn ve selâmet ile mahfûz mahallere kondurup ve iktizâ iden zâd ve zahîrelerini narh cârîsi üzre akçeler ile alarak âminen ve sâlimen birbirinize irsâl ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e îsâllerine ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene [1]182

195

Bu def'a derûn-ı Eflak'da ikâmet için Der-aliyyemden hâssaten mübâşir ta'yîn olunan () -zîde mecduhûya- ve Eflak voyvodasına hüküm ki,

Özi ve Bender ve Hotin kal'alarına me'mûr elviye askerîsi ve Rum-ili cânibinden vurûd iden mîrî piyâde ve sûvâri askeri tâ'ifesinin Eflak derûnına uğramayup doğru yollarından savb-ı me'mûrlarına murûr ile memleket-i mezbûre re'âyâsının her hâlde himâyet u sıyânetleri ve kâffe-i cevr ü ta'addîyâtdan muhâfaza ve vikâyetleri emrine ihtimâm ü dikkat olunmak üzre evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olunmuşiken hâssa silahşörlерimden binbaşı nasb olunan Ali -zîde mecduhû- yanında olan neferât ile memleket-i Eflak'a duhûl ve fukarâ-yı ra'iiyyete cevr ü ta'addî iderek murûr u ubûr eylediğine binâ'en bundan böyle dahi vurûd idecek mîrî piyâde ve sûvâri ve evlâd-ı fâtiyhândan derûn-ı Eflak'a duhûl ile hasâret ve ta'addîleri zuhûr ider ise aceze-i re'âyâ mükedderü'l-hâl ve muztaribü'l-bâl olacakları inhâ veistirhâm olunmağla zu'afâ-yı ra'iiyyetin bu misüllülerin cevr ü ta'addîleriyle âzûrde ve remîde olmalarına rızâ-yı mülûkânem olmayup her halde himâyet u sıyânetleri ve âsâyîş ve râhatları matlûb-ı şâhânem olmakdan nâşi sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhimsin derûn-ı Eflak'a varup ikâmet ve ber-vech-i muharrer kal'â-i mezbûreye me'mûren mîrî neferât ve evlâd-ı fâtiyhân vesâ'ir askerî tâ'ifesinden bir neferi mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyem

mûciblerince derûn-ı Eflak'a duhûl itdirilmemek üzere işbu emr-i şerîfimle hâssaten sen mübâşir ta'yîn olunmuşsındır. İmdi muktezâ-yı me'mûriyetin üzere bu taraftan hareket ve seri'an memleket-i merkûmeye varup ânda ikâmet ve etraftan vurûd iden mîrî piyâde ve sûvârî ve evlâd-ı fâtihân vesâ'ir askerî tâ'ifesinden derûn-ı memleket-i Eflak'a bir neferini uğratmayup cümlesini doğru yollardan savb-ı me'mûrlarına sevk ve tesyîr ile sıyânet-i fukarâya sa'y-i bî-humâl ve hayr-ı tâm eylesin şöyle ki tenbîh-i hümâyûnuma muhâlif derûn-ı Eflak'a duhûl sevdâsında olanların iktizâsına göre te'dîbât-ı lâyıkalı icrâ olınmak için ism ü şöhretleriyle Der-aliyyeme arz ve i'lâmlarına müsâra □at ve rehâvet ve kusûrdan gâyetü'l-gâyeye tehâşi ve mücânebet ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sen dahi bu husûsda mübâşir-i mûmâ-ileyhe i'ânet ve ittifâk üzere hareket ile emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına dikkat ve mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca Sene [1]182

196

Vidin muhâfızı vezîrim () Paşa ve İbrâ'il muhâfazasına me'mûr vezîrim Receb Paşa – edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûmaya- ve Silistre mütesellimine ve tavâ'if-i askeriyenin murûra me'mûr oldukları ma'berlerin ümenâsı ve bi'l-cümle zâbitâna hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-i pâdişâhânem olan memleket-i Eflak re'âyâsının mazarrat ve ta'addîden sıyâneti zımnında esnâf-ı askeriyeden bir ferдин Eflak'a murûrına cevâz ve ruhsat virilmeyüp men'lerine ihtimâm ü dikkat olınmak üzere evâmîr-i şerîfem sâdir olmuşiken mîrî neferât Binbaşılardan Silahşör Ali ve Kulaksız Mustafa neferâtının zabt u rabtına adem-i takayyüd ile mugâyir-i emr-i âlî neferâtını Bükreş'e idhâl ve hâlâ Eflak voyvodası iskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr-tarafından virilen me'kûlât ve yem ve yiyeceklerine kanâ'at itmeyüp murûr eyledikleri kurâ fukarâsının ıyâl ve emvâl ve evlâdlarına ta'arrûz ve nice fezâhate mübâderet ve matlûbları üzere akçe gönderilmedikçe hareket itmediklerinden başka el-hâletü hazihi dört bayrak Yergöğü'de ve beş bayrak Ruscuk'da yine Bükreş'den murûr dâ'iyesinde ve re'âyâ dehşetde oldukları amed-şûd idenlerin takrîrlerinden vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum olup ve neferât-ı merkûmenin Eflak'a vurûdlarına sebep ve illet iskele ümenâsının iğmâz ve müsâmahâlarından neş'et eylediği âşikâr olmakla neferât-ı mezkûrenin mugâyir-i emr-i âlî murûrına ruhsat viren ümenânın te'dîbleri icrâsı lâzım gelmişiken fi-

mâ ba'd mübassırâne hareket ve tavâ'if-i askeriyeden bir ehâdi Eflak'a murûrına ruhsatdan mübâ'adet eylemek şartıyla bu def'a iğmâz olunup tenbîhen ve tahzîren işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlından memleket-i Eflak re'âyâsının vücûh-ı cevri ü ezâdan sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmınız oldıkda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince esnâf-ı askeriyeden bir feridin Eflak'a murûrlarına ruhsat virmemek üzere iskele ümenâsına gereği gibi tenbîh ü te'kîde mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve ba'de't-tenbîh bir tarîkle esnâf-ı askeriyeden bir ehâdın Eflak'a vurûdî ihtimâli olur ise ruhsat viren her kim ise te'dîb olunacağını tefhîm idüp şöyleki bundan sonra tavâ'if-i askeriyeden Eflak'a murûr ider olur ise mugâyir-i emr-i âlî harekete cesâret ve imrâra ruhsat viren kimesnenin lâzım gelen te'dîbi icrâ olunmak için Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâma müsâra'at ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetden gâyetü'l-gâye hazer ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ca Sene [1]182

[106]

197

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin Devlet-i Aliyye-i ebedîyyü'l-istimrârımda hizmet ve ubûdiyyeti sana baban ve dedenden müntakil ve mevrûs olmakdan nâşi memleket-i Eflak voyvodalığı tevcih ve ihsân olınalıdan berü matlûb-ı hümâyûnum olduğu vechle vilâyetin umrânına ve hüsn-i nizâmına ve re'âyânın himâyet u sıyânetlerine ve esbak voyvodaların kesret-i mezâlim ve ta'addîlerinden etrafa müteferrik olan re'âyânın evtân-ı kadîmlerine celb ve cezbine vesâ'ir uhde-i istikâmetine muhavvel olan her umûr ve husûsun te'diye ve temşiyetlerine dikkat u ihtimâmın ve bâ-husûs bu esnâda nakl ve tesyîrine irâde-i hümâyûnuma ta'alluk iden zehâyir ve kerestenin tedârük ve irsâlinde gayret ve hamîyyet üzere ikdâm idüp lâkin bu hilâlde ba'zı mütegalibe mugâyir-i nizâm-ı re'âyânın emvâlini gasb ve gadr ve ızrâra tasaddî ve ba'zı müfsidler ifsâd ve tekdîr kasdıyla intişâr-ı erâcif ve envâ'-ı ekâzîbi îsâl ile fukarâ-yı ra'îyyetin bi-huzûrluklarına senin bâzû-yı hamîyyet ve gayretine futûr-ı hudûsına bâ'is olduğu amed-şûd idenlerden vâsıl-ı sâmi'a-i hümâyûnum olmakla senin evzâ' ve atvârın ve sıdk-ı ubûdiyyet ve istikâmetin nezd-i mülûkânemde sâbit ve ma'lûm ve uhde-i istikâmetin müterettib olan umûrın rû'yet ve temşiyetinde zuhûra gelen hizmetin karîn-i afrîn ve tahsîn olduğına

binâ'en bundan böyle dahi kemâ kân alâ vechi'l-istiklâl memleket-i Eflak'ı zabt u rabt ve re'âyâsının itmînân-ı bâl ve refâh-ı hâllerine ve eyâdî-i mütegalibeden hırâset ve himâyetlerine ve uhde-i istikâmetine ihâle olunan umûr ve husûsların rü'yet-i temşiyetlerine ve emvâl-i mîriyye ve rüsûmât-ı mu'tâdenin yirlüyirinde cem' ü tahsîline ve İslambol'a ecnâs-ı zehâyirin sevk ve tesyîrine şimdiye dek zuhûra gelen dikkatin misüllü ihtimâm ve hakkında olan hüsn-i zânn-ı pâdişâhânem te'yîdine sarf-ı vüs'-ı mâlâ kelâm eylemen fermânım olmağın mahsûsan ve ihtimâmen işbu emr-i âlî-şânım şeref-sudûr olup () ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda bi'l-istiklâl kemâ fi'l-evvel memleket-i Eflak'ı zabt u rabta ve imâret-i memlekete ve refâh-ı hâl-i ra'iyete mûcib olacak atvâr ve harekât-ı mergûbenin icrâ ve îfâsına sa'y ve mübâderet ve fukarâ-yı ra'iyyeti cevr ve tasallut-ı mutegallibeden sıyânet u himâyet ve emvâl-i mîriyye ve rüsûmât-ı mu'tâdenin yirlüyirinden cem' ve tahsîline ihtimâm ü dikkat ve memleket-i mezbûreden Der-sa'âdetime nakl ve tesyîri matlûb-ı hümayûnum olan ecnâs-ı zehâyirin peyderpey irsâline ve evâmir-i şerîfemle uhde-i gayret ve sadâkatine ihâle kılınan hıdemâtın te'dîyesine fevka'l-vüs' ve't-tâka bezl-i cehd ü miknet eyleyüp ba'de'l-yevm dahi sıdk-ı ubûdiyyet ve istikametini tastîk ve tahkîka sarf-ı cehd ve gayret ve'l-hâsıl senden me'mûl ve muntazır oldığı üzre herhâlde harekât-ı pesendîde ve hıdemât-ı memdûha ibrâzına ikdâm ve tarh-ı vesvese ile umûr-ı me'mûrende sâbit-kadem olmağa ihtimâm ve cidd-i tâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ca Sene 1182

198

Eflak voyvodası tarafından vilâyet-i Eflak'a bu def'a kâ'im-makâm nasb olunan () ve () ve () ve () nâm boyarlara hüküm ki,

Eflak voyvodalığı işbu bin yüz seksen iki senesi Cemâziye'l-ahîri'nin on altıncı gününden zabt eylemek üzere şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mûcibince sâbıkâ Boğdan voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- tevcîh ve ihsânım olmağın voyvoda-i mûmâ-ileyhe varıncaya dek memleket-i Eflak'ı târîh-i tevcîh-i mezbûrdan siz ki tarafından kâ'im-makâm nasb olunan boyarân-ı mûmâ-ileyhimsiz emâneten zabt ve muhâfaza ve muhârese-i memleket ve ra'iyete ihtimâm ü dikkat eylemeniz fermânım olmağın alâ cenâhi'l-isti'câl işbu emr-i şerfîm ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda ber-vech-i meşrûh

voyvoda-i mûmâ-ileyh Eflak'a varıncaye dek memleket-i Eflak'ı târîh-i tevcîh-i mezbûreden tarafından emâneten zabt ve muhâfaza ve muhârese-i memleket ve ra'iyete bi'l-ittifâk kemâl-i basîret birle ihtimâm ü dikkat ve mu'tâd olan rûsûmâtı lâzım gelenlerden bi't-tamâm tahsîl ve ahz u kabz ile voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından size sipâriş olınan husûsların rû'yet ve idâresine ve re'âyânın himâyet u sıyânetlerine bezl-i vüs □ ü kudret ve hıdemât-ı lâyık vüçûda getürmeğe sarf-ı cehd ve miknet idüp ser-i mû hilâfindan begâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1182

199

Sâbıkâ Boğdan voyvodası olup Eflak voyvodalığı bu def'a müceddeden kendüye tevcîh ve ihsânım olan İskerlet-zâde Liğor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bundan akdem Boğdan voyvodalığın eyyâmında Devlet-i Aliyyem'e sadâkat üzre hizmet ve fukarâ-yı ra'iyeti müteferrik oldukları mahallerden mevâtîn-i kadîmelerine celb ve cezb ve kendülerini himâyet u sıyânet ile mesbûkü'l-hidme olduğın ma'lûm-ı hümâyûnum olup şâyeste-i inâyet ve bâ-beste-i âtîfet ve râfet-i mülûkânem olduğın ecilden kemâ fi'l-evvel re'âyâyı himâyet ve imâr-ı memlekete dikkat ve kesret üzre zahîre sevkine ihtimâm ve gayret ve mâl-ı mîrîyyeyi edâya bezl-i kudret ve ale'l-husûs memleket-i Eflak'ın hudûdı ve sınırlarını muhâfaza ve muhâreseye kemâl-i sa'y ü hamiyet eylemek şartıyla avâtıf-ı aliyyemden şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mücibince yüz seksen iki senesi mah-ı Cemâziye'l-âhiri'nin on altıncı gününden üç sene bir tahvîl ile zabt eylemek üzre memleket-i Eflak müceddeden sana tevcîh ve ihsân olup seni makarr-ı emâretine ik'âd içün ber-vech-i mu'tâd Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşlarından Halil Bey -dâme mecduhû- İskemle Ağası ta'yîn olınmıştır. İmdi senin muhâfaza-i memleket ve ra'iyet ve uhdene ihâle olınan umûr ve husûsları idâre ve rû'yet içün seri'an memleket-i Eflak'a [107] vusûlın mühim ve muktezî olduğın ma'lûmın oldıkda bir sâ'at mukaddem bu taraftan hareket ve seyr-i seri' ile giderek bir kadem akdem memleket-i Eflak'a varup kürsî-i memleketde makâm-ı emârete ku'üd ve ibrâz-ı levâzım-ı sadâkat ve izhâr-ı merâsim-i ubûdiyyet birle şurût-ı tevcîhin mücibince memleket-i Eflak'ı üç sene bir tahvîl ile bi'l-istiklâl zabt u rabta kıyâm ve mübâşeret ve tanzîm-i umûr-ı vilâyete ve

tensîk ahvâl-i cumhûr ve ra'îyyete ve memleket-i merkûmenin hudûd ve sınırlarını alâ vechi'l- ihtimâm muhâfaza ve muhârese itdirmeğe ikdâm ve dikkat ve her halde merâsim-i insâfa ve levâzım-ı hazm ve ihtiyâta ri'âyet ve fukarâyı himâyet u sıyânet iderek imâret-i memleket ve refâh-ı hâl-i ra'îyyete vesîle olacak tedâbir ve harekâtın icrâ ve ibkâsına ve emvâl-i mîriyyenin tahsîline ve hazine-i âmireme ve havâle olunan mahallere teslîm ve edâsına bezl-i cehd ve makderet ve ol-tarafdan Der-sa'âdetime vârid olacak ecnâs-ı zehâyirin kimesneye iddihâr ve ihtikâr itdirmeksizin peyderpey kesret ü vefret üzre tesyîrine ve temşiyeti fermânım olan hıdemât-ı mühimmenin edâ ve tetmîmine vesâ'ir bi'l-cümle ude-i imâretine muhavvel olan umûr ve husûsların itmâm ve ikmâline fevka'l-gâye bezl-i miknet iderek hakkında melhûz olan hüsn-i zann-ı şâhânemi tasdîk ve te'yîd sarf-ı vüs' ü kudret ve siz ki boyarân-ı merkûmunsız voyvodanız mûmâ-ileyh müstakil voyvodanız olmakla kemâl-i refâh-ı hâl ve râhat-ı bâl ile devâm-ı ömr ü devlet-i hüsvânem da'vâtına muvâzabet voyvoda-i mûmâ-ileyhin emr ü tenbîhine mütâba'at ve emrinden hâric ve re'yinden taşrâ ednâ vaz □ u hareketden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1182

200

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân () -zîde mecduhûya- ve sâbıkâ Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Aleksandır Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i sâbık mûmâ-ileyhsin voyvodalığın eyyâmında hüsn-ı sülûk ile hizmetin ma'lûm-ı hümayûnum ve bu esnâda Eflak voyvodalığı ahâra tevcîh ve ihsân-ı mulûkanem olup emâret-i mezbûreden azlin sebebiyle fî-mâ ba'd Eflak'da meks ve tevakkufunı iktizâ ider hâlet kalmadığına binâ'en seni arz ve vakârınla ıyâl ü evlâd ve etbâ'ınla Eflak'dan alup hânende ikâmet için Der-sa'âdetime getürmek üzre mûmâ-ileyhe mahsûs mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi işbu emr-i âlî-şânımla mübâşir-i mûmâ-ileyh vusûlında ıyâl ü evlâd ve etbâ'ınla memleket-i Eflak'dan hareket ve mübâşir-i mûmâ-ileyh refâkatiyle Âsitâne-i Sa'âdet-i âşiyâneme gelüp hânende ikâmet ve tezâ'uf-ı eyyâm-ı ömr ü devlet ve terâdüf-ı esbâb-ı ferr ü şevketim ve da'vâtına müdâvemet ve muvâzabet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin fermân-ı hümayûnum mücibince voyvoda-i sâbık mûmâ-ileyhi kimesneye rencîde itdirmeksizin

arz ve vakâr ve ref^ç ve iğbârıyla ıyâl ve etbâ'ı ile mashûben bi'l-enn ve'r-refâh İstanbul'a îsâle ihtimâm ü dikkat ve hilâfına rızâdan mübâ □adet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1182

201

Sâbıkâ cizye Başbakıkulu olup voyvoda-i sâbık Aleksandri'yi Eflak'dan alup bu tarafa getürmek üzre mübâşir ta'yîn olunan Yusuf -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Eflak voyvodalığı bu def'a kendüye inâyet ve ihsân-ı hümâyûnum olan İskerlet-zâde Ligor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrı- bir an akdem memleket-i Eflak'a varup uhdesine ihâle olunan umûr ve husûsların idâre ve temşiyetine ihtimâm eylemek üzre me'mûriyeti emr-i şerîfimde tenbîh-i ekîd ve bu taraftan tahrîk ve savb-ı me'mûriyete irsâl olınmaktan nâşi voyvoda-i mûmâ-ileyh ol-tarafa vâsıl olmaksızın selefî Aleksandri Voyvoda'nın zamânında iktizâ iden mevâcibin tekmîl ve tanzîmi ile seri'an ol-taraftan tahrîk ve yola ihrâcî fermânım olmağın. İmdi işbu emr-i şerîfim () ile vusûlunda bi-mennihî te'âlâ Eflak'a vardığın gün voyvoda-i sâbık mûmâ-ileyhin vaktinden iktizâ iden mevâcib husûsuna derhâl temşiyet virdirdikden sonra kendüsini ıyâl ü evlâd ve etbâ'ıyla memleket-i Eflak'dan tahrîk ve yola ihrâc ve bu tarafa îsâle ihtimâm ü dikkat ve gadr ve illetini isgâ ile hilâfına rızâ ve cevâzdan hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i C Sene [1]182

202

Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Ligor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ Boğdan voyvodalığının evânında uhdene ihâle ve tefvîz olunan umûr ve husûsların küllîsinde ber-vefk-i dil-hâh-ı hümâyûnum kûşîş ve ihtimâmın ve kemâl-i sa'y ve ikdâmın nezd-i mülûkânemde bi't-tecrûbe ma'lûm ve ayân ve umûr-ı me'mûrende sana istiklâl-i tâm virildiğinden gayrı avn ü inâyet-i rabb-ı müste'ân ile kefer-i li-am-ı hazelân-encâm-ı Moskov'un kahr ve istîsâlleri niyet-i sâdikâsıyla sefer-i hümâyûn zımında makrûnum mukarrer ve muhakkak olduğına binâ'en böyle sefer hengâmında re'âyâ tâ'ifesi ıyâl ve etfâllerini murûr u ubûr iden tevâ'if-i askeriye'nin ta'addî vü rencîdelerinden muhâfaza gâ'ilesiyle

me'lûf oldukları zer' ve harsı terk eylemeyüp me'mûnü'l-gâ' ile olmalarıçün memleket-i Eflak'ın boyarân ve re'âyâsı ıyâl ü evlâdlarını voyvodalarının ma'rifet ve re'yleriyle yine derûn-ı Eflak'da münâsib olan emin ve mahfûz mahallere cem' ve bu vechle muhâfaza-i ıyâl ü evlâd gâ'ileleri bertaraf oldukları halde re'âyâ makûlesi ke'l-evvel zirâ'at ve hirâsetleri ve kereste kat'ı hizmeti [108] ve hıdemât-ı sâ'ireleriyle iştigal idüp boyarân idâdından ma'dûd olanlar dahi bi'l-cümle voyvodalarının yanında ve ma'iyetinde sebûkbâr bulunup muhâfaza-i memlekete ve umûr-ı sâ'ireye dâ'ir iktizâ-yı vakt ü hâle göre voyvodaları tarafından kendülere emr ve işâret ve re'y ve tedbîr olunan hıdemât-ı mühimmeyi edâya kıyâm ve mübâderet idegelmeleri esnâ-yı esfâr-ı hümâyûnda mu'tâd olduğu sem'-i hümâyûn-ı mülûkâneme ilgâ olup muhârese ve muhâfaza-i memleket ve ra'iyete dâ'ir husûslar senin re'y-i rezînine ihâle olunmaktan nâşi bu maddede dahi münâsib-i vakt ve hâl olan harekât-ı muktezîye her ne ise yine senin re'y-i sedîdine ihâle ve tefvîz olunmuştur. İmdi işbu emr-i şerîfim () ile vusûlunda dûş-ı istiklâline tefvîz ve re'yine ta'lîk olunan her husûsda iktizâ-yı vakt ü hâlden olan basîret ve ihtiyât-ı levâzımını mülâhaza ve icrâ iderek harekât-ı mergûbe izhârına nisâr vüs □ ü kudret ve boyarândan re'y ve tedbîrin üzre hizmet vücûda getürmeğe ihtimâm ü dikkat idenlerin zuhûra gelen hizmetlerini Der-i devlet-medârıma arz ve inhâ eylediğinde bu misüllülerin sadâkate makrûn vukû' olan hizmetleri mensî olmayup vaktiyle me'mûllerinden ziyâde nâ'il-i hüsn-i mükâfât ve ihsân olacaklarını ve re'yine muhâlefet ve tarafından ta'yîn olındıkları hizmeti rü'yet ve edâda ve a'mâl-i re'âyâda izhâr ve rehâvet ve batâ'et ve resm-i ubûdiyyet ve sadâkate münâfi vaz' u harekete cür'et idenler dahi mücâzât-ı a'mâllerine mazhar olacaklarını cümlesinin gûş-ı intibâhlarına vaz' ve ilgâ iderek ittifâk kılıp sadâkat-i mashûb ile muhâfaza-i memleket ve te'lîf ve istimâlet-i ra'iyete ve fermân-ı hümâyûnum olan hıdemât-ı mühimmenin seri □ an ve acîlen rü'yet ve tekâmiline şedd-i nitâk-ı gayret ve hamiyet ve boyarân ve re'âyâ beynlerinden fi'l-asıl zamirlerinde merkûz habâset ve mefsedet muktezâsını icrâ kasdıyla sirren ve alenen ıyâl ü evlâdlarını derûn-ı memlekette ihrâc veyahud kendüleri âhar taraflara firâr kasdını ider olur ise bu misüllüler zümre-i hâ'inînden olduklarına niyâzen derhâl ahz ve bilâ-emân lâyık oldukları cezâlarını tertîb ve icrâ ve mâlik oldukları emvâl ve eşyânın mecmû'ını mîrîçün zabt idüp Der- Sa'âdetim'e i'lâma dikkat u ihtimâm eyleyesin ve siz ki bi'l-cümle boyarânsız vech-i meşrûh üzre emr-i hümâyûnumun mazmun-ı münîfi ve voyvodanız mûmâ-ileyhin umûr-ı me'mûresinde müstakil ve hakkınızda vâkı' olan şükr ü şikâyete dâ'ir her ne gûne tahrîrâtı zuhûr ider ise nâfiz ve mü'essir olduğu ma'lûmunuz oldıkda emr ü re'yinden hâric hareketde

bulunmayarak hıdemât-ı mergûbe vücûda getirüp nâ'il-i ikrâm ve ihsân olunmağa cümleliz nisâr-ı cehd ve tâkat fermân-ı hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareketden voyvodanız mûmâ-ileyhin re'y-i savâb-dîdine ser-i mû muhâlefetden her biriniz ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]182

203

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ memleket-i Boğdan'a voyvoda olduğın evânda ve umûr-ı me'mûrenin dil-hâh-ı hümâyûnum üzre idâre ve temşiyetlerinde re'âyâ-yı memleketin vücûh-ı ta'addî ve cevreden himâyet u sıyânetlerinde ve zümre-i boyarândan ifsâd ve ihtilâl ile me'lûf olanların evâmir-i aliyyem müciblerince gûşmâlleri icrâsıyla muhavvel-i uhde-i hamîyyet ve müfevvaz-ı dûş-ı gayret ve istiklâlin kılınan umûr ve husûslarda ihtimâm-ı tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm eylediğın nezd-i şâhânemde mücerreb ve ma'lûm ve cemi'-i harekât ve sekenâtın müstahsen ve mergûb olup ve inşâ'allâhü te'âlâ keferi-i li-am-ı hazelet-encâm-ı Moskov'un kahr ü tedmîrleri niyet-i sâdikasıyla evvel-bahârda sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûnum mahakkak ve mukarrer olmakdan nâşi böyle eyyâmında senin misüllü hüsn-i atvârı ve umûr-ı me'mûresinde sadâkat ve iktidâr-ı mücerreb ve ma'lûm olan kimesnenin memleket-i Eflak'a voyvoda nasbı lâzım geldiğine binâ'en karîha-i subhiyye-i mülûkânemden Eflak voyvodalığı sana tevcîh ve ihsân-ı pâdişâhânem olmakla merkûz-zamîr-i sadâkat-i semîren olan gayret ve himâyet ve sadâkat-i istikâmet muktezâsınca memleket-i Eflak'ın dahi zabt u rabtı ve re'âyâ ve berâyâsının himâyet u sıyânetlerinden ve tanzîm-i umûr-ı sâ'iresinde vüs' ü tâkatine sarf ve bezl ideceğın meczûm-ı hümâyûnum olmak hasebiyle kâffe-i umûr-ı me'mûrende sana istiklâl virildiğini mutazammın hâssaten işbu emr-i şerîf-i inâyet redîfim mevhebet-rîz-i sudûr olup yedine i'tâ olunmuşdır. İmdi zümre-i boyarândan emvâl-i mîriyyenin tahsîl ve tekmîlinde ve muhâfaza-i memleket re'y-i sedîdine muhâlif tavr ve hareketleri ve ihtilâl-i nizâm-ı vilâyete bâ'is hâlâta cür'etleri zuhûr idenlerin evâmir-i aliyyem müciblerince lâzım-ı te'dîbleri [109] icrâsında ve nizâm-ı vilâyete dâ'ir kâffe-i umûr ve husûslarda sana istiklâl-i tâm virildüğü ma'lûmen oldıkda sen dahi bu keyfîyyet-i boyarân-ı vesâ'irlere i'lân ve işâ'at ve her hâlde mürâ'ât-ı resm-i nisfet birle ihâle-i uhde-i liyâkatın kılınan hıdemâtın küllisinde ve

nizâm-ı vilâyetde muktezâ-yı istiklâl ve istibdâdın üzre hareket ve levâzım-ı basîret ve ihtiyât-ı ra'ıyyet iderek mülk-i mevrûsumın alâ vecih'l-ihtimâm ve muhâfaza ve muhâsesine ve emvâl-i mîriyyenin yirlüyirinden cem' ve tahsiline ve bâ-husûs memleket-i mezbûreden İstanbul'a nakl ve tesyîri matlûb olan ecnâs-ı zehâyirin eslâfın vakitlerinden ziyâde kesret ü vefret üzre sevk ve irsâline ve bu def'a muhakkak ve mukarrer olan sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûnum için memleket-i mezbûreden evâmîr-i aliyyemle tertîb olunan zehâyir ve kerestenin bir an mukaddem tedârük ve vaktiyle mahallerine tesyîrine ihtimâm-ı tâm ve bu husûslarda kimesnenin gadr ve illeti ıskâ olunmayup ve ketm ve ihfâ' kaydında olanların iktizâsına göre te'dîb ve gûşmâleriyle evâmîr-i aliyyemin tenfîz ve icrâlarına bezl-i tâb ve tâkat ile hakkında olan hüsn-i zann-ı mülûkânemi (...) te'yîd ve tasdîka şedd-i nitâk-ı gayret ve hamiyet ve ol-araflara dâ'ir zuhûr iden ahvâl ve âsârı peyderpey Der-alıyyeme i'lâm ve iş'âra müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]182

204

Ocakdan bu def'a bâ-fermân-ı âlî memleket-i Eflak nizâmına ta'yîn olunan Turnacıbaşı Yeğen el-Hâc Mehmed -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Vilâyet-i Eflak Devlet-i Aliyyemin kilâri mesâbesinden olup vedâyi-i hâliku'l-berâyâ olan re'âyâ fukarâsı min külli'l-vücûh serbestiyet üzre erâzil ve eşkıyâ şerrinden âsûde ve cem'-i mezâlimden masun ve ârâmide olup istikrâr-ı nizâm ve istifâ-yı hüsn-i intizâmına irâde-i alıyye-i şâhânem ta'alluk ve bundan akdem memleket-i mezbûre mehazinde vâkı' Vidin kal'ası muhâfazasında olan yamagândan ancak yüz nefer kefillü tüccâra yüz nefer dahi şerîk tahsîs olunup bilâ-tavattun ticâret ve icâre ile ikâmet eyleyüp menzil ve mesken ve zirâ'at ve hırâset etmemek ve damızlık hergele ve sığır ve kovan beslememek ve fukarâdan noksân bahâ ile zehâyir almayup narh-ı cârisiyle iştirâ ve bilâ-iddihâr Âsitâne-i Aliyyem'e göndermek ve müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle ve âhar tarîkle re'âyâyâ ezâ ve evlâd ü ıyâllerine ta'arrûz eylememek ve tahsîli mu'tâd olan rüsûmât-ı mu'ayyeneyi cem'ine me'mûra edâ eylemek ve serhâdleri zâbitlerinden târîhle izin tezkeresi almak ve bundan ziyâde ve noksân olmamak üzre şurût ve kuyûdı hâvi nizâm-ı mergûbe ifrâ' ve ser-i mû hilâf-ı uhûd hareket olunmamak üzre tarafeyn râzı ve ittifâk ile virilen nizâm ilâ-mâşâ'allâhü te'âlâ düstûru'l-amel ve

mer'î ve mu'teber olmak için virilen hüccet-i şer'iyeye Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde mukayyed olup hilâf-ı ta'ahhüd ve mugâyir-ı nizâm-ı hareket ve serseri geşt ü güzâr idenlerin te'dibâtları zâbitleri ma'rifetleriyle bilâ-tevakkuf icrâ olunmak bâbında bi'd-defe'ât evâmir-i aliyyem şeref-rîz-i sudûr olmuşiken sene-i sâbıkâda mugâyir-i şurût-ı nizâm ve hilâf-ı evâmir-i şerîf Kara Eflak'da vâkı' beş kazâya bir ay ticâret aded-i mu'ayyene-i mezkûreden ziyâde gerek Vidin kal'ası muhâfazasında olan yamağândan ve gerek sâ'ir mechulü'l-etvâr erbâb-ı şekâvet duhûl ve karye-i Bakriye? geşt ü güzâr ve memleket-i mezbûreden ihrâcî irâde-i mülûkânem üzre hayvânâtlarının adem-i ihrâclarından mâ'adâ keçi ve koyun için re'âyâya selem nâmıyla cebren virdikleri akçeyi girüye redd ve ribh-ı fâhiş mütâlebesiyle beher iki guruş için bir guruş mürâbaha iddi'â ve edâya kudreti olmayanlardan fâ'iz zammıyla asel bahâsı deyü temessük ahz ve devr-i temessük iderek bir senede on guruşa altmış guruş iblâğ ve bu vechle re'âyâ fukarâsı acîz ve ademü't-tâka ve temessük virmeyenleri darb ve ırzların hetk ve bi'z-zarûr temessük virenlerin kâ'idesi hulûlunde hayvânât ve mâmeleklerin ahz ve gadr ve ba'zıları yigirmişer otuzar re'âyâya otluk biçdirüp bu misüllü zulmle icrâ-yı mezâk ve re'âyânın lâzime-i hâlleri üzere emvâl-i mîriyyeden ziyâde masârif tahmîl ve ta'cîz ve tecrîm ve ahz ve te'dîbleriçün Vidin tarafına gönderildikde der-akab birer takrîb rahâ ve memleket-i mezbûra gelüp evvelkiden ziyâde şekâvete mübâderetlerinden başka memnû'âtdan olan darü'l-harbe zahîre nakl ve hilâf-ı emr-i âlîdir deyü müdâfa'a idenlere âlât-ı harble hücum ve bu vechle memleket-i mezbûrenin nizâmı muhtel ve râhat-ı ra'iyet meslûb ve mâl-ı mîrînin adem-i husûline bâdî oldıları memleket-i mezbûr re'âyâsı bâ-sırrihim Der-aliyyeme gönderdikleri arz-ı hâllerinden müstebân olduğına binâ'en vilâyet-i merkûmeden ol-makûle mezâlim-i eşkiyâ men' ü def' birle nizâm-ı kadîmine ircâ' olunmasıçün mü'ekked emr-i şerîf sudûr ve mübâşiri dahi bezl-i mağdûr eylemişdi el-hâletü hâzihi bu esnâda ba'zı esbâba nisâr-ı memleket-i mezbûrenin şirâze-i nizâmı husûsuna hâlel-i tatarruk ve ocakdan müceddeden mübâşir ma'rifetiyle memleket-i mezbûrenin istikrâr-ı nizâmını hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l hayr- inhâ ve istid'â itmekle fukarâ-yı ra'iyetin rencîde ve ednâ mertebe [110] mûcib-i teneffür ve teferruk ve remîde olmalarına kat'a rızâ-yı hümâyûnum olmayup beher hâl-i refâhü'l-bâl ve müsterihü'l-ahvâl olmaları müstelzem-i şâhânem olduğundan ocakdan bir kâr-güzâr mübâşir ma'rifetiyle memleket-i mezbûreye müstevli ol-makûle şekavet-pîşelerin ta'addîleri men' ü ref' ve nizâm-ı kadîmine ircâ' ve ber-mûceb-i şurût-ı hüccet-i ta'ahhüd ol-mikdâr tüccârdan ziyâdesini vesâ'ir serseri geşt ü güzâr ve fukarâya îsâl-i hasâr idenleri

tard ve teb'îd ve nizâm-ı kaviyye-i müstahseneye iblâğ' ve bundan sonra halel gelmemek vechle gereği gibi nizâm-ı müstahkeme rabt ve hüsn-i kalıba ifrâğ' olmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmağın inşâ'allâhü te'âlâ vusûlunda sen ki Turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin sen her vechle umûr-ı nizâm-ı memleketde mücerrebü'l-etvâr ve müstakim ve perhizkâr olduğın ecilden husûs-ı mezkûre mahsûs mübâşir memleket-i mezbûra zâbit ta'yîn olunmuşsındır. İmdi bir gün evvel memleket-i mezbûreye varup nizâmı zımında mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i aliyyem mûciblerince matlûb-ı hüsvânem üzre terfih-i ra'iiyyet ve tanzîm-i memleket bezl-i mağdûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr eyleyüp vilâyet-i merkûma zümre-i serseri ve erbâb-ı şikâdan tathîr ve min-ba'd hilâf-ı ta'ahhüd ol-mikdâr ehl-i ırz kefillü tüccârdan ziyâde kimesneye ikâmet itdirmeyüp ahâlî-i vilâyet ve ra'iiyyeti himâyet ve şerr ü şûr eşhâsdan sıyânet birle emn-i râhat-i fukarâyı müstevcib hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe mecd ü sâ'î olasız deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olınmak bâbında.

Fî Evâ'il-i B Sene [1]182

205

Hâlâ Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhâne ve kilâr-ı Âsitâne-i Sa'âdet-i âşiyânem olan memleket-i Eflak re'âyâsının eyâdî-i zaleme ve mütegalibeden tahlîsleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer □ ve harsa iştigalleri irâdesiyle bundan akdem Der-aliyyemden hâssaten ta'yîn ve irsâl olınan müvellâ ve mübâşir ma'rifetleriyle muhdes olan kışlaklar hedm ve gürûh-ı erâzil ve eşhâsın memleket-i mezbûreden küllîyyen alâkaları kat' ve tard ü ihrâc olunmuşlariken eşhâs makûlesi ticâret ser-riştesiyle yine kemâ fi'l-evvel Eflak ve Kırayova'ya duhûle mübâşeret ve virilen nizâmın teşvîş ve ihtilâlini mûcib olur ta'addiyâta cesâret eylediklerine binâ'en hem emr-i ticâretin tervicine ve hem zu'afâ-yı ra'iiyyetin eyâdî-i mütegalibeden tahlîs ve te'mînlerine vesîle olmak için Eflak'a varacak tüccâr yüz nefer olup ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak ve tüccâr-ı merkûme Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden akkat izin tezkeresi alup Eflak voyvodasına veyahut Kırayova'da mukîm vekiline ibrâz ve isimleri deftere tatbîk olunup tezkere ibrâz idenler defterlü tüccârdan oldukları sûretde voyvodadan veyahud vekîlinden yine

muvakkat izin tezkeresi ahz eylediklerinden sonra ticârete vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâya bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı merkûmenin ahd ve şurût-ı müte'addideyi kabûl eylediklerini ve siz ki zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz bu şurût u uhûda münâfi hareketleri zuhûr itmeyeceğine ve zuhûr ider ise cesâret idenlerinin te'dîblerine sizin dahi ta'ahhüd ve tekeffül eyledüğünüzü müş'ir mukaddemâ i'lâm ve tahrîrât ile vurûd iden defter Divân-ı Hümâyûnum Kalemi'ne kayd u sebt olunup mugâyir-i şurût u uhûd vaz' u hareketden bi'd-defe'ât evâmir-i aliyyemle men' ü tahzîr ve zecr ve tehdîd olnagelmişiken mugâyir nizâm-ı defterde esâmileri olmayan ba'zı eşhâs yedlerine Vidin tarafından izin tezkereleri i'tâ olınarak Vidin tüccârı nâmıyla defterlûden mâ'adâ erâzil makûlesinden ve âhar kimesneler dahi Eflak ve Kırayova'ya duhûl ve mukaddemâ müvellâ huzûrında şer'le kat' ve hasm olunan münâza'at-ı atîka-i nâ-meşrû'aya tasaddî ve temessükât-ı müzevvere ibrâziyla bilâ-sübût-ı şer'î re'âyâdan alacak da'vâsına şurû □ ve fukarâyı tekdîr ve ızrâr eylediklerinden başka bilâ-taleb re'âyâya cebren selem tarîkiyle onar ve on beşer gurus vürilüp ibâ idenleri zecr ve tehdîd ve ibâlarında musırr olanları katl ve bu vechle virdikleri meblâğ'-ı kalîl için iz'âf-ı muzâ □af murâbaha taleb ve bunun emsâli cevri ve i'tisâflarından fukarâ-yı ra'yyetin mağdûr ve bî-huzûr oldukları bundan mukaddem istimâ' olunmak hasebiyle deftere dâhil olmayan eşhâs makûlelerine mugâyir-i nizâm tezkere i'tâsıyla bu gûne mezâlim ve ta'addîye bâdî ve sebep olanlar her kimler ise giriftâr-ı eşedd-i itâb olacakları meczûmları olarak ber-vech-i meşrûh nizâmı hâvi sâdir olan evâmir-i şerîfem mûciblerince amel ve hareket ve o makûle eşhâs-ı re'âyâya cebren selem virmekden ve cevri ü ta'addîden men' ü tahzîre ihtimâm ü dikkat olunur te'kîdâtı mutazammın evâmir-i aliyyem ısdâr ve irsâl olunmuşiken bu esnâda askerî ve serseri gezer başıboş makûleleri mugâyir-i nizâm-ı memleket Eflak'a duhûl ve vedî'a-i Bârî? olan re'âyâ-yı acezeye envâ'-ı cevri ü ezâyâ ibtidâr üzere oldukları sem'-i hümâyûnuma ilgâ olunmakla mukaddemâ ve hâlâ şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfem ve nizâma mugâyir hareket idenler zâbtları ma'rifetiyle men' ü terhîb ve memnû' olmayanlar zecr ve te'dîb olınarak virilen nizâmın devâm ve istimrârına bezl-i vüs' ü tâkat ve hilâfından tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında işbu emri-i şerîf ısdâr ve () ile [111] irsâl olunmuşdur. İmdi tüccâr ve re'âyânın vesîle-i emnîyyet ve istirahatleri olmak için minvâl-i mezkûr üzere taht-ı zâbitaya derc ve idhâl olunan emri-i ticâretin nizâm ve intizâmına ser-i mû hâleli tatarruk ve terettübünden ale'd-devâm vikâyet ü sıyânet ve îfâ-yı ta'ahhüdünüze müsâra'at zımında defterde isimleri mezkûr

olmayanların Eflak ve Kırayova'ya duhûllerine min ba'd bir tarîkle izin ve yedlerine tezkere virilmeyüp ve defterlûden dahi ta'ahhüdleri mugâyiri hareket zuhûr ideni bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olunanları vesâ'ir Eflak ve Kırayova'ya duhûl murâd iden zümre-i askerî ve gayrıdan eşhâs makûlelerini bi-eyyi hâl men' ve tehdîd ile ta'addî ve rencîdelerinden fukarâ-yı ra'ıyyeti sıyânet ü himâyet ve memnû' ve mündefî' olmayup ızrâr-ı fukarâda ızrâr idenlerin ta'ahhüdünüz üzre zecr ve te'dîblerine ihtimâm ü dikkat ile rızâ-yı şâhânem ve ta'ahhüdünüze muhâlif vaz' u harekete rızâ ve cevâzdan ve ser-i mû müsâmaha ve iğmâzdan her biriniz gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylesiz ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin fî-mâ ba'd bir ferdin mugâyir-i nizâm vaz' u hareketine ruhsat virmeyüp mugâyir-i nizâm hareketi zuhûr idenlerin zâbitleri ma'rifetiyle bi-eyyi vechin kân men' ve tahzîrleriyle nizâm-ı merkûmın devâm ve istikrârına ve fukarâ-yı ra'ıyyetin her hâlde râhat ve refâhiyetleri esbâbını istihsâle fevka'l-me'mûl ihtimâm ve ikdâm ve mikdâr-ı zerre iğmâz ve tekâsülden ziyâde ittikâ ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]182

Bir sûreti,

Eflak voyvodasına () vech-i meşrûh üzre mugâyir-i nizâm Vidin tarafından ve âhar mahallerden icrâ-yı şekâvet da'ıyyesiyle memleket-i Eflak'a duhûl ve nizâma mugâyir hareketleri zuhûr idenlerin Eflak'da mukîm turnacıbaşı ma'rifetiyle men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat ile fukarâ-yı ra'ıyyetin tasallut-ı eşkiyâ ve zalemeden hıfz u sıyânet eylemek için.

206

Bender cânibi Ser-askeri Vezîr Ali Paşa'ya ve Özi ve Vidin ve İbrâ'îl muhâfızları vüzereya hüküm ki,

Hâlâ Kösdendil sancağı mutassarıfı olan mîrîmîrân kirâmımdan Kahraman -dâme ikbâluhû- bundan akdem ma'ıyyetine me'mûrlara başbuğ olmak üzere Boğdan muhâfazasına me'mûr seri'an muhâfaza-i Boğdan'a vusûlî matlûb olduğına binâ'en mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh ve ma'ıyyetine me'mûr kılınanların Eflak derûnından murûrlarına ruhsatı müştemil emr-i şerîfim sudûrından sonra mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh ve

ma'iyetine me'mûrların Hotin muhâfızı ma'iyetine ta'yîn ve me'mûriyetleri evâmir-i şerîfemde doğru yollarından gitmeleri tenbîh ü te'kîd olunmuş olmağla Eflak derûnından murûrları iktizâ itmeyüp ancak mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh vesâ'irler yanlarında olan neferât ve asâkîr ile mukaddem ruhsatı hâvi emr-i şerîfimi vesîle birle Eflak derûnına duhûl ve murûr dâ'iyesinde oldukları sûretde fukarâ-yı ra'iyet mübtelâ-yı ribh ve meşakkat ve perîşân ve umûr-ı mühimmenin te'hîrine bâ'is olacağı nümâyân olduğına binâ'en gerek mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh vesâ'ir muhâfaza-i kılâ' ve hudûd için ol-havâlîden murûr idecek tavâ'if-i askeriye derûn-ı Eflak'a uğradılmayüp İsakçı ma'berinden ve doğru yollarından mahalli me'mûrlarına gitmeleri husûsuna her biriniz mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyete bi'l-ittifâk ihtimâm ve gayret eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve () ile irsâl olunmuşdur. İmdi memleket-i Eflak re'âyâ fukarâsının her halde himâyet u sıyânetleri ve cemi'-i mezâlim ve ta'addîyâtdan muhâfaza ve vikâyetleri matlûb-ı şâhânem olmağla ber-vech-i muharrer gerek mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh ve gerek sâ'ir muhâfaza-i kılâ' ve hudûd zımnında me'mûren ol-havâlîden murûr iden esnâf-ı askeriyeden bir sınıfın ve beynerinden bir ferdin derûn-ı Eflak'a duhûl ve murûrlarına rızâ ve cevâz gösterilmeyüp İsakçı ma'berinden ve doğru yollarından savb-ı me'mûrlarına imrârlarına ihtimâm ü dikkat ve bu keyfiyeti bıyurıldınız ile mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh vesâ'ir tavâ'if-i askeriyenin ser-kerde ve başbuğlarına mukaddemce tenbîh ü te'kîd vaz' ve tahzîrlerine bezl-i makderet birle re'âyâ-yı acezenin istihsâl-i esbâb-ı kemâl-i emnîyyet ve itmînânlarına ve her halde himâyet u sıyânetleri hâlâtına mübâderet ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene [1]182

Bir sûreti,

Mîrîmîrân-ı mûmâ-ileyh iktizâsı üzre ber vech-i muharrer.

Bir sûreti dahi,

Eflak voyvodasına i'lâm-ı hâl zımnında ber-vech-i muharrer.

[112]

Bundan mukaddem emr-i şerîfimle Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Bu esnâda ba'zı muhtekir tâ'ifesi peydâ ve tama'-ı hâmlarından nâşi memleket-i merkûmenin kasabât ve karyelerinde icrâ-yı mezâk kasdıyla geşt ü güzâr âlât-ı harb ile cebr ve tehdîd iderek mukaddemâ selem virdik deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i evâmir-i şerîfe re'âyâ fukarâsının yedlerinden bi-gayr-ı hakkın mahsûlâtların ahz ve ihtikâr dâ'iyesiyle Borzanlara? tahmîl ve Tuna'nın karşı taraflarına vesâ'ir mahallere nakl ve ihfâ idüp mezbûrların bu gûne nâ-marzî vaz' u harekete tecâsürleri memleket-i Eflak'dan tedârüki fermânım olan zehâyir-i kesîrenin tedârükünde usret çekilmesine bâ'is olduğu ba'zı mevsuku'l-kelem kimesnelerin ihbârlarıyla ma'lûm-ı hümâyûnum olduğına binâ'en o gûne hilâf-ı emr-i âlî harekâta cesâret idenler kâ'ide-i ocak üzre ihtikârdan men' ü def' olınmalarıçün Vidin ve İbrâ'îl ve Niğbolı yeniçerileri zâbitlerine başka başka evâmir-i aliyemle tenbîh ü te'kîd olındığı ma'lûmın oldukda sen ki Turnacıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin vech-i muharrer üzre mugâyir-i emr-i âlî harekâta cür'et birle fukarâ-yı ra'ıyyete bi-gayr-ı hakkın rencîde ve ta'addî ve zahîre ihtikârına tasaddî idenlerin kâ'ide-i ocak üzre bi-eyyi hâlin men' ü def'leriyle izâle-i tasallut ve ta'addîlerine kemâl-i ihtimâm ü dikkat eyleyüp lâkin bu bahâne ile kaziyede müdâhale olmayanlara ta'addî ve ta'arrûzdan dahi begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş Sene[1]182

Bir sûreti, Vidin yeniçeri zâbitine ber-vech-i muharrer,

Bir sûreti, İbrâ'îl yeniçeri zâbitine.

Bir sûreti, Niğbolı yeniçeri zâbitine.

208

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vedî'a-i uhde-i emâret ve liyâkatin kılınan umûr-ı memleket ve mehâmm-ı sâ'ireyi alâ mâ-hüve'l-me'mûl idâre ve rü'yet zımnında bu

câ nibden hareket ve muktezâ-yı rüşd ve rü'yetin üzre hilâl-i rahda beyhûde imrâr-ı vakt u eyyâm itmeyerek menzil ile icâleten memleket-i Eflak'a vusûl ve makarr-ı hükûmetin ku'üd ve rü'yet-i umûr-ı me'mûrun mübâşeret ve bezl-i makderet üzere olduğın ve memleket-i mezbûreye dâ'ir hıdemât-ı mühimmenin ber-vefk-i dil-hâhları edâ ve ikmâlinde ve fukarâ-yı ra'iyetin himâyet u sıyânetleri hâlâtında bi'l-cümle boyarânın re'y ve emrin üzre sa'y ve ikdâm ve bezl-i tâb ve tüvân ve cümlesinin voyvodalığında hoşnûd ve şükrân oldukları bu def'a gönderdikleri bir kıta' mahzar-ı umûmiyeleri mefhûmundan ma'lûm-ı hümâyûnum olduğundan mâ'adâ murûr u ubûr iden tavâ'if-i askeriyenin ve civâr kılâ' vesâ'ir mahallerde olan mutegallibe ve eşhâs makûlelerinin re'âyâya olan ta'addî ve tasallutları ve kadîmî Eflak re'âyâsını cebren evtanlarından kaldırıp sâkin oldukları kasabât ve kurâya ve kışlak ve çiftliklerine nakl ve iskân vesâ'ir gûne mazarrat ve hasâretleri dahi mahzar-ı mezbûr me'âlinden ve ba'dehu tarafından vurûd iden tahrîrâtdan meczûm ve memleket-i mezbûreye dâ'ir keyfiyyetin cümlesi Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından seni makarr-ı hükûmetine iclâs ve ik'âd için me'mûr kılınup bu def'a avdet iden Ali Paşa-zâde Mir Halil -dâme mecduhûnun- ale't-tafsîl takrîrinden dahi mû be-mû ma'lûm-ı ilm-i âlem-şumûl-i pâdişâhânem olmuştur. Zamân-ı ma'delet-iktirân-ı hüsrevânemde re'âyâ fukarâsının ale'd-devâm refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile me'lûf oldukları zer' ve harsa iştigal idüp bir gûne ribh ve zahmete giriftâr olduklarına yine bi-vech-i mine'l-vücûh rızâ-yı hümâyûnum olmadığı ecilden Eflak re'âyâsının emn veistirâhatleri levâzımına ri'âyet ve serhaddât-ı hâkânîyeme me'mûr kılınan asâkiri derûn-ı Eflak'a duhûlden men' ü sadd ve bu husûsa kemâl-i ihtimâm birle nezâret eylemeleriçün Özi ve Vidin ve İbrâ'il muhafızlarına birkaç def'a ekîd ve şedîd evâmîr-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olduğundan mâ'adâ bu def'a dahi evâmîr-i şerîfemle tenbîh olunup ve ol-havâlîye me'mûr vüzerâ ve mîrîmîrân vesâ'irlerin me'mûriyetleri evâmîr-i şerîfemde memleket-i Eflak'a duhûlden ve re'âyâsına ta'addîden tahzîr ve teşdîd olduğundan başka mîrî levendât ile kılâ' muhafızlarıçün bu hilâlde azîmet idecek mîrîmîrân-ı kirâm vesâ'ir binbaşılara isti'câli hâvi ısdâr ve irsâl olan evâmîr-i şerîfemde dahi tehdîdât-ı mezbûre ber-vech-i ekîd derc ve tastîr olunmağla fî-mâ ba'd tenbîh-i hümâyûnuma mugâyir hareket iden olur ise taraf-ı hümâyûnumdan mu'ateb ve mu'akab olacakları emr-i mukarrer olduğundan gayrı nehren ve berren memleket-i Eflak'ın civâr ve mukâbili ve etrafında olan kılâ' vesâ'ir mahallerin hükkâmı ve mütesellimler ve voyvodalar ve zâbitân ve a'yânı dahi fî-mâ ba'd re'âyâya ta'arrûz ve ta'addî kasdında olan yaramaz makûlelerin zabt u rabt eylemeyüp ta'addîlerinden Der-aliyyeme şikâyet olınmak lâzım gelür ise bu misüllü mefsedet-pîşeler ol-havâlîde her

kangı kal'ada ve ne mahalde iseler ahz ve cezâları tertîb olunmağla iktifâ olunmayup sû-i hareketlerinde iğmâz ve zabt u rabtlarında te'âmî ve tekâsül iden zâbit ve a'yânın dahi sâ'ire ibreten muhkem te'dîb ve gûşmâl olınacakları tefhîm olunarak bu def'a bir kıta' mü'ekked ve müşedded emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmakla sen dahi ale'l-ittisâl basîret ve intibâh-ı merâsimine ri'âyet ve memleket-i mezbûrenin [113] re'âyâ fukarâsına kâffe-i mezâlîm ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânet ve erâha ve istimâletleri husûsâtına dikkat iderek hıdemât-ı mühimmenin bir gün evvel temşiyet ve ikmâllerine nisâr-ı cehd ve tâkat eylemek fermânım olmağın i'lâmen ve ihtimâmen hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmın oldıkda kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhin takrîri ve mahzarı mefhûmı üzere boyarân-ı merkûmunun evâmîr-i aliyyemle matlûb olan zehâyirin cem'î ve kereste nakli vesâ'ir umûr-ı mühimmenin tesviye ve tanzîminde şimdiki hâlde sa'y u dikkatleri eğerce meczûm ve ma'lûm olup ancak husûsât-ı mezbûr ehemmi-i umûr-ı lâzımü'l-ihimâmından olmağla seri'an ve âcilen temşiyet ve ikmâlleri murâd-ı pâdişâhânem idüğünü her birine mükerreren ve mü'ekkedden tenbîh idüp şöyle ıyâzen bi'llâhi te'âlâ bu husûslarda ser-i mû tehâvün ve tekâsülleri zuhûr ider ise özr ve cevâbları bir dürlü kabûle karîn olmayup muhkem haklarından gelineceğini dahi tefhîm iderek dil-hâh-ı mülûkânem üzere hıdemât-ı mühimmenin te'diye ve temşiyetine ve re'âyâ-yı acezeyi murûr u ubûr iden tâva'if-i askeriyenin ve o makûle civâr mahaller hazelesinin tasallut ve hasâretlerinden vikâye ve muhâfazaya vâcibe-i zimmet-i ubûdiyyetin olduğu vechle sa'y u gayret eyleyüp mufavvaz uhde-i dirâyet ve muhavvel dûş-ı istikâmet ve iktidârın kılınan umûr ve husûslarda ser-i mû rehâvet ve kusûrdan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet ve rızâ-yı şâhâneme muvâfık olan i'mâl ve harekâtı ibrâz ve izhâr ile hakkında olan hüsn-ı i'tikâd-ı şâhânemi te'yîd ve tasdîki sarf-ı mâ-hasal vüs' ü kudret eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-i Ş Sene [1]182

209

Bir sûreti,

Memleket-i Eflak'ın berren ve nehren civâr ve mukâbili ve havâfîlerinde vâkı' olan kılâ' vesâ'ir mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve mütesellimler ve voyvodalar ve kılâ' yeniçeri zâbitlerine ve serdârları ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı şâhânem olan memleket-i Eflak re'âyâsının ale'd-devâm refâh-ı hâl ile mesken ve me'valarında firâr ve zer' ve harsa iştigalleri ve vücûh-ı mezâlîm ve ta'addîyâtlarına vikâye ve muhâfazaları matlûb ve mültezim-i şâhânem idüğü kerreten ba'de merre evâmîr-i şerîfemle cümleye tenbîh ve tefhîm ve memleket-i mezbûreye tecâvüz ve re'âyâsına ta'arrûz ve ta'addîden men' ü küllî ile men' ü tahzîr olınagelmişiken siz ki mûmâ-ileyhimsiz bulduğunuz mahallerin mütegalibe ve hazele makûlelerini evâmîr-i şerîfeme muhâlif nâ-marzî vaz' u hareketden ve Eflak'a tecâvüz ve ta'addîden men' ü tahzîr ve ısrâr idenlerini te'dîb ile memleket-i mezbûr re'âyâsını himâyet u sıyânet husûsunda te'âmî ve tekâsülünüzden ve belki ol misüllülere izin ve ruhsat virdiğinizden nâşi Tuna sevâhilinden vesâ'ir memleket-i mezbûreye berren civâr olan mahallerden mütegalibe ve hazele gürûhı bu esnâlarda memleket-i Eflak'a tecâvüz ve tehâtî birle re'âyâ fukarâsına envâ'-ı cevri ü ta'addîye tasaddîlerinden başka kadîmî Eflak re'âyâsını cebren vatanlarından kaldırup sâkin oldukları kasabât ve kurâ ve kışlak ve çiftliklerine nakl ve iskân idüp mezbûrların bir gûne cevri ü i'tisâfları re'âyâ fukarâsının harâbe hâllerini ve nizâm-ı memleketin ihtilâline bâ'is ve bâdî olduğu sem'-i hümâyûnuma lâhk ve vâsıl olduğına binâ'en fi-mâ ba'd memleket-i Eflak'ın re'âyâ fukarâsına hükûmetiniz dâhillerinden ta'arrûz ve ta'addîye tasaddî ve cür'et kasdında olan mütegalibe ve yaramaz makûlelerinin zabt u rabt ve men' ü tahzîrlerinde ve memnû' ve münzecîr olmalarının te'dîbleri icrâsında müsâmaha ve kusûrdan hazer ve mücânebet ve infâz-ı emri-i hümâyûnuma her biriniz sa'y u gayret eylemeniz bâbında tenbîhen ve tahzîren hâssaten işbu emri-i hümâyûnum ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlunda bu misüllülere zuhûr iden sû-i hareket ve şenâ'atın vehâmeti size râci' olacağını cezmen ve yakînen bilerek ba'de'l-yevm her biriniz bu maddede basîret ve intibâh üzre hareket ve bulduğunuz mahallerin erbâb-ı tagallüb ve eşkıyâsının zabt u rabtlarıyla memleket-i mezbûreye tecâvüz ve tehâtîden ve Eflak re'âyâsına vechen mine'l-vücûh ta'arrûz ve ta'addîden men'-i ekîd ile men' ü tahzîrlere ihtimâm ü dikkat ve inâd ve ısrâr idenlerin kâ'inen men kân zâbitleri ma'rifetiyle te'dîbât-ı lâzımleri icrâsıyla def'-i tasallut ve ezâlarına ve re'âyâ-yı Eflak'ın vücûh-ı mazarr ve hasârdan muhâfaza ve te'mînlerine ale'd-devâm dikkat ve sarf-ı vüs' ü kudret eyleyesiz şöyle ki tenfîz-i emri-i şerîfime müsâmaha ve iğmâzınız takrîbi ile bundan sonra dahi havâlî-i mezbûrenin mütegalibe ve hazele gürûhunun memleket-i mezbûreye duhûl ve re'âyâsına ta'arrûz ve tasallutlarında Der-aliyyeme şikâyet olunmak lâzım gelür ise bu misüllü habâset-pîşeler ol-havâlîde kangı kal'adan ve ne mahalden iseler bi't-tecessüs haber alındıkda ahz ve cezâları tertîb olunmakla iktifâ olunmayup bunların sû-i

hareketlerinden iğmâz ve zabt u rabtlarında te'âmî ve tekâsül iden zâbitân ve a'yânın dahi sâ'ire ibreten muhkem te'dîb ve gûşmâl olacakları muhakkak ve mukarrerdir âna göre bu husûsa ale'd-devâm cümleliz ihtimâm-ı tâm ve sa'y-ı mâlâ kelâm eyleyüp mikdâr-ı zerre hilâfına rızâ ve cevâzdan ve ser-i mû müsâmaha ve kusûrdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz için.

210

Bir sûreti,

Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki,

Memleket-i Eflak re'âyâsının murûr u ubûr iden tavâ'if-i askerîyenin cevri ü ta'addîlerinden muhâfaza ve sıyânetleri zımnında serhaddât-ı mansûreye me'mûr kılınan asâkirin İsakçı ma'berinden savb-ı me'mûrlarına imrâr ve irsâlleri ve Eflak'a duhûlden men' olunmaları husûsu sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin sana vesâ'irlere evâmir-i aliyyemle tenbîh ü te'kîd olunmakla memleket-i mezbûreye me'mûrînden bir ferdin duhûl iktizâ itmezken tavâ'if-i askeriyeden ba'zıları tenbîh-i hümâyûnuma mugâyir memleket-i mezbûreye duhûl ve re'âyâ fukarâsına gûnâ gûn mezâlim ve ta'addîleri zuhûrî hasebiyle fukarâ-yı ra'ıyyet mütevahhiş ve muzdarib olmuşlariken bu esnâlarda dahi Bender ser-askeri ma'ıyyetine me'mûr Vezîrim Receb Paşa [114] - edâma'llâhü te □âlâ iclâllehûnun- ma'ıyyetinde olan askerî ve me'mûr oldukları mahalle azîmet üzere olan serdengeçdi bayraklarının memleket-i Eflak'dan murûr idecekleri re'âyâ beyninde şüyû' bulmakdan nâşi ra'ıyyet fukarâsını bi'l-küllîye acz ve ıztırâb-ı isti'âb ve vatanlarında ikâmet ve firâra bî-mecâl oldukları sem'-i hümâyûnuma lâhık olduğına binâ'en memleket-i mezbûr re'âyâsının kâffe-i mezâlim ve ta'addîyâtdan sıyânet u himâyetleri ve tavâ'if-i askeriyenin derûn-ı Eflak'a duhûllerine bir tarîkle rızâ ve cevâz gösterilmemesiçün Özi ve İbrâ'il muhâfızlarına hitâben bu def'a dahi eşedd-i şedîd evâmir-i şerîfemle tenbîh-i ekîd olunmakla te'kîden ve ihtimâmen hâssaten sana dahi işbu emri-âli-şânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmın oldıkda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûciblerince Eflak re'âyâsının sıyânetleri hâlâtına mezîd-i i'tinâ ve dikkat iderek gerek müşârun-ileyh Receb Paşa ma'ıyyetinde olan askerî ve gerek savb-ı me'mûrlarına azîmet idecek serdengeçdi bayraklarının ve bunlardan mâ'adâ sâ'ir me'mûrînin rah-ı râstlarında inhırâf ile Eflak hudûduna vaz'-ı pâ eylemelerine bir dürlü rızâ ve cevâz gösterilmeyüp İsakçı

ma'berinden doğru yoldan imrârlarıyla emr-i hümâyûnumu infâz ü icrâyâ teşmîr-i sâk-ı gayret ve kemâl-i ihtimâm ü dikkat ve bundan sonra dahi memnû' olmayup emr-i hümâyûnuma muhâlif derûn-ı Eflak'a duhûl ider olur ise kâ'inen men kân ol-makûlelerin haklarından gelinmek için ism ü şöhretleriyle Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâmlarına müsâra'at eyleyüp ba'de ezîn tavâ'if-i askeriyeden kimesnenin Eflak'a duhûlleri sem'-i hümâyûnuma vâsıl olup tekrâr emr-i şerîfim sudûrına ve tenbîh ü te'kîde muhtâc olur rehâvet ve kusûrdan gâyetü'l-gâye ittikâ ve ihtirâz ve fukarânın muhâfaza ve himâyetleri hâlâtına sarf-ı inâyet ve sa'y ve ısdâr eylemen bâbında.

Bir sûreti, Özi Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa'ya.

Bir sûreti, İbrâ'îl Muhâfızı Vezîr el-Hâc Halil Paşa'ya.

211

Vidin Muhâfızı Vezîr Muhammed Paşa'ya ve Vidin kâdîsına ve yeniçeri zâbiti () - zîde mecduhûya- vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârları -zîde kadruhûma- hüküm ki,

Mülk-ı mevrûs-i pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zalemeden tahlîs ve te'mînleri için Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere iki yüz nefere tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûra Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevri ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd u şurût müta'addîdiyi kabûl eyledikleri ve siz ki zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fî-mâ ba □d hilâfî hareket eylemeyeceklerine ve ideri olur ise te'dîblerine sizin dahi ta'ahhüd ve tekeffülünüzü nâtik mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîrâtınız ile niyâz ve istihâmınıza binâ'en müsâ'ade-i aliyye-i şehen-şâhânem erzânî kılınup şurût-ı mufassılayı hâvi emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olduğına binâ'en ta'ahhüd ve tekeffülünüz mücibince nizâm-ı mezbûra dâ'imâ nezâret ve ihtimâm ü dikkat eylemeniz iktizâ ider iken tüccâr-ı ma □düdeden mâ'adâ hilâf-ı ta'ahhüd ba'zılara tarafınızdan izin tezkeresi virilmesi eşhâs makûlesine vesîle-i fırsat olmak hasebiyle tezkerelü ve tezkeresüz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûle mübâşeret ve kemâ fî's-sâbık fukarâyâ cevri ü ezâyâ mücâseret üzere olduklarından başka Eflak re'âyâsından alacak iddi'â idenlerin da'vâları mukaddemâ gönderilen müvellâ huzûrunda şer'le fasl ve kat' olunmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-

ı Eflak'da vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyı ahz ve habs ve mâlların gasb ve gâret ve hetk-i ırz misüllü zulm ve ta'addîleri dahi derkâr olmakla re'âyâya vahşet ve dehşet târi ve etrafdan vatan-ı kadîmlerine avdet murâd idenlerin adem-i rağbetlerine bâdî olduğu bundan akdem sem'-i mülûkâneme lâhık olmakdan nâşi tenbîh ü te'kîdi ve tahzîr ve tehdîdi hâvi tekrâr evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunup ve el-hâletü hazi böyle hengâm-ı seferde re'âyâ fukarâsının vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtda muhâfaza ve vikâyeleri husûsu lâzım ve lâbüdd iken evâmir-i şerîfeme ve nizâm-ı ticârete mugâyir bu esnâlarda Vidin tarafından Eflak'a varan kimesnelerin envâ □-ı mezâlim ve ta'addîyât ile aceze-i re'âyâyı ta □cîz ve ızrâr eyledikleri vâridinden istihbâr ile ma'lûm ve meczûm ve bu keyfiyyet sizin adem-i takayyüd ve iğmâzınızdan neş'et eylediği âşikâr olmakla tahzîren ve terhîben hâssaten işbu fermân-ı hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olup tarafınıza irsâl olunmuşdur. İmdi mukaddemâ virilen nizâmıdan maksûd ve murâd ticâret husûsı taht-ı zâbita-i mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olunarak ta'addî ve tasallutın fukarâ-yı ra'ıyyet üzerlerinden izâle ve irtifâ □ı için olduğu ve bu nizâmın devâm ve istikrârı kendü arzlarıyla mukayyed olan defterlü Vidin tüccârının dahi emn ü râhatlarını müstevcib olacağı zâhir olmakla siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir zâbitân ve ihtiyârân-ı mûmâ-ileyhimsiz virilen nizâmı nâtik mukaddemâ inâyet-rîz-i sudûr olan emr-i şerîfimde mastûr şurût u kuyûd üzre amel ve hareket iderek min-ba'd defterde isimleri mezkûr tüccârdan gayrı [115] bir ferde izin tezkeresi virilmekten ziyâde hazer ve mücânebet ve defterlûden dahi ta'ahhüdleri hilâfî hareket ideni bilâ-tevakkuf tüccâr defterinden ihrâc ile ihrâc olunanları vesâ'ir Eflak'a ve Kara Eflak'a murûr murâd idenleri men'-i küllî ile men' ü def' ve bilâ-sübût alacak mütâlebesiyle re'âyâyı rencîde vü remîdeden himâyet ve vikâyet ve memnû' ve mündef □ olmayanları te'dîb iderek nizâm-ı merkûmı halelden hıfz u sıyânet ve zu'afâ-yı ra'ıyyetin istirâhat ve itmînânları hâlâtına bi'l-ittifâk nisâr-ı tâb ve tâkat eyleyüp rızâ-yı mülûkânem ve ta'ahhüdünüze muhâlif ednâ müsâmaha ve kusûrdan ve evâmir-i şerîfemin infâz ü icrâsında ser-i mû tekâsül ve iğmâzından tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşdur.

Fî Evâ'il-i N Sene [1]182

Tuna sevâhilinde Eflak hizâsında vâkı' kazârların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitânına vesâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan Eflak ve Kara Eflak re'âyâsının dest-i tetâvül-ı zaleme ve mütegalibeden tahlîs ve te'mînleriyle bi'l-emn ve'r-refâh zer □ ve harsa iştigalleriçün Vidin tarafından Eflak'a varacak tüccâr yüz nefere mahsûs ve yüz nefer dahi anlara şerîk olmak üzere ikiyüz nefer tahsîs ve tansîs ve tüccâr-ı mezbûre Eflak'a gider olduklarında zâbitlerinden muvakkat izin tezkeresi alup ve ticâret için vardıkları kazâlarda icâre ile sâkin olup menzil ve mesken temellük ve zirâ □at ve hirâset ve re'âyâyâ bir dürlü cevır ü ta'addî eylememek ve ideri olur ise tüccâr defterinden ihrâc olunmak üzere tüccâr-ı mezbûrenin uhûd u şurût-ı müta'addîdiyi kabûl eylediklerini ve Vidin serhâddinin zâbitânı dahi fi-mâ ba'd hilâfı hareket itmeyeceklerine ve ideri olur ise te'dîblerine ta'ahhüd ve tekeffüllerini nâtık mukaddemâ vârid olan i'lâm ve defter ve tahrîrâtlarıyla niyâz ve istirahatlarına binâ'en müsâ □ade-i aliyye-i hümayûnum erzânî kılınup şurût-ı mufassalayı hâvi emr-i âlî-şânım ısdâr ve irsâl olınup ta'ahhüd ve tekeffülleri mücibince nizâm-ı mezbûra dâ'imâ nezâret ve dikkat eylemeleri iktizâ ider iken tüccâr-ı ma'dûdeden mâ □adâ hilâf-ı ta'ahhüd ba'zılara taraflarından izin tezkeresi virilmesi eşhâs makûlesine vesîle-i fırsat olmak hasebile tezkerelü ve tezkeresiz yine Eflak ve Kara Eflak'a duhûle mübâşeret ve kemâ fi's-sâbık fukrâyâ cevır ü ezâyâ mücâseret eylediklerinden başka Eflak re'âyâsından alacak iddi □â idenlerin da'vâları mukaddemâ gönderilen müvellâ huzûrında şer'le fasl ve kat' olmuşiken eşhâs-ı mezbûrenin derûn-ı Eflak'da vardıkları mahallerde bilâ-sübût alacak bahânesiyle re'âyâyâ ahz ve habs ve mâllarını gasb ve hetk-ı ırz misüllü zulm ve ta'addîleri derkâr olmakla re'âyâyâ vahşet ve dehşet târi ve etraftan evtân-ı kadîmlerine avdet murâd idenlerin adem-i rağbetlerine bâdî olduğu bundan akdem sem'-i mülûkâneme lâhık olmakdan nâşi Vidin tarafına başka ve size başka ekîd ve şedîd evâmîr-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olınup ve el-hâlü hazîhi böyle hengâm-ı seferde re'âyâ fukarâsının vücûh-ı mezâlim ve ta'addîden muhâfaza ve vikâyeleri husûsı lâzım ve lâbüdd iken evâmîr-i şerîfeme ve nizâm-ı ticârete mugâyir bu esnâlarda Vidin tarafından vesâ'ir câniblerden Eflak'a varan zümre-i eşhâsın envâ'-ı mezâlim ve ta'addîyât ile aceze-i re'âyâyâ ta □cîz ve ızrâra ictisârları vâridînden istihbâr ile ma'lûm ve meczûm ve bu keyfiyyet zâbitânın adem-i takayyüd ve iğmâzlarından neş'et eylediği âşikâr olduğına binâ'en bu def □a dahi Vidin muhâfızı ve zâbitânına mahsûs emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olınmakla size dahi hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olınmıştır. İmdi

mukaddemâ virilen nizâmdan maksûd devâm-ı ticâret husûsı taht-ı zâbita-i mu'ayyeneye idhâl ve idrâc olınarak fukarâ-yı ra'iyet üzerlerinden ta'addî ve tasallutun irtifâ'ı için olduğu ve bu nizâmın devâm ve istikrârı Vidin ticâretinin emn ü râhatlarını müstevcib olduğu meczûm olmakla evâmir-i şerîfemle karâr-dâde olan şurût şurût-ı nizâm-ı müstahseneye mugâyir vaz' u harekete cür'et ile serseri gezer makûlesinden vesâ'irden memleket-i mezbûreye duhûl murâd idenlerden bir ferdin murûr eylemesine ruhsat ve cevâz gösterilmeyerek men'-i küllî ile men'leri ve memnû' olmayup ısrâr üzre olanların te'dîbleri matlûb-ı mulûkhanem idüğü ma'lûmunuz oldıkda mazmun-ı emr-i şerîfim üzre amel ve harekete kıyâm ve mübâderet eyliyesiz şöyle ki emr-i âlî-şânıma mugâyir bu bâbda ednâ tekâsül ve taksîrinizden nâşi mütegalibe ve eşhâsın Eflak ve Kara Eflak'a murûr ve duhûllerine rızâ ve cevâz göstermeniz haber olur ise bir dürlü özr ve illetiniz mesmû' olmayup mazhar-ı itâb-ı şedîd olacağınızı muhakkak bilüp âna göre ale'd-davâm kemâl-i basîret ve intibâh üzre hareket ile re'âyâ-yı Eflak'ı o misüllü eşhâs ve erbâb-ı tegallübün rencîde ve ızrârlarından vikâyet ü himâyet husûsuna ihtimâm ü dikkat ve memnû' olmayanların bi'l-ittifâk zecr ve tehdîd ve te'dîblerine müsâra □at ve nizâm-ı merkûma ednâ hâlel tatarrukundan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet ve tenfiz-i emr-i hümâyûnuma dâ'imâ sa'y u gayret eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâ'il-i N Sene [1]182

213

Eflak memleketine ubûr olınacak Tutrakan ma'beri ve ma'abir-i sâ'irenin kuzât ve nüvvâbına ve nizâma me'mûren hâlâ Eflak'da ikâmet üzre olan Turnacıbaşı Yeğen Mehmed -zîde mecduhûya- ve zikr olınan ma'berlerin ümenâ ve zâbitlerine hüküm ki,

Mülk-i mevrûsum olan memleket-i Eflak re'âyâ fukarâsı bu esnâlarda nice hıdemât-ı mühimme ile meşgûl olmalarıyla fukarâ-yı ra'iyyeti pâ-zede-i hasâret olmakdan ve umûr-ı mühimmeyi ta'tilden sıyâneten Hotin ve Bender ve Özi vesâ'ir serhâdler ve hudûdlar muhâfazalarına me'mûr olan tavâ'if-i askeriyeden bir ferd Eflak'a uğramayup rah-ı râstları olan İsakçı ma'berinden imrârları husûsuçün muhâfızîn-i serhaddât vesâ'irlere bi'd-defe'ât tenbîhât ve te'kîdâtı müstemîl evâmir-i aliyem ısdâr ve irsâl olunmuşiken geçidlerde olan ümenâ ve zâbitânın bu bâbda ikâmet eylemek ve iğmâzlarından nâşi asâkir-i me'mûreden ba'zân müteferrik olup Eflak'a murûr murâd idenlere mugâyir-i emr-i hümâyûnum geçid kayıkları virildiğinden gayrı sevâhil-i

Tuna'da olan kasabât ve kurâ ahâlîlerinden mütegalibe ve eşkıyâ makûleleri dahi memleket-i mezbûreye duhûl ve fukarâ-yı ra'ıyyete envâ'-ı cevr ü ta'addîleri vukû'ından başka evâmir-i aliyyem mûciblerince Eflak voyvodası ma'rifetiyle tedârük ve ihzâr olunan zehâyirin ikmâl ve tahsîl ve havâle olunan mahallere gönderilen kereste arabalarını diledikleri mahallere nakl ve ihrâk ve ba'zan bey' ve arabacıları ağaçlara bend ile ezîyet idüp bu gûne evzâ'-ı nâ-hemvâre ve şenâ'at-i mâlâ nihâyelerinde ra'ıyyet fukarâsı muztaribü'l-ahvâl ve tehamüllerin zer'a bî-mecâl oldukları sem'-i hümâyûnuma lâhık ve fukarâ-yı ra'ıyyetin [116] vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan muhâfaza ve vikâyeleri matlûb-ı şâhânem olduğu hasebiyle vurûd iden tavâ'if-i askeriyenin derûn-ı Eflak'a duhûlden men' ü sadd olınmalarıçün Özi ve Vidin ve İbrâ'il muhâfızlarına ve nehren ve berren Eflak'ın mukâbili ve civârında olan mahallerin hükâm ve zâbitânı dahi hazele ve eşhâsı zabt u rabta ihtimâm-ı tâm eylemeleri bâbında her birine başka başka mü'ekked ve müşedded evâmir-i şerîfem şeref-rîz-i sudûr olup taraflarına irsâl olmakla siz ki mevlânâ ve ümenâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz fî-mâ ba'd ümenâ ve zâbitânı olduğunuz iskele ve geçid yirlerini leylek ve nehâren alâ vechi'l-ihimâm muhâfaza ve zabt ile tavâ'if-i askeriyeden Eflak'a murûr için gelenlerin alâ eyyi hâlin murûrdan men' ü def'lerine ve bir ferde geçid kayığı ve ubûra ruhsat virilmemek üzere bu husûsa bi'l-ittifâk ihtimâm ü sa'y-ı mâlâ kelâm ve infâz-ı emr-i hümâyûnuma cidd ü ikdâm eyliyesiz ve sen ki Turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhsin senin Eflak'a me'mûr kılınmak için nizâmın icrâsı ve fukarânın erâzil ve eşkıyâ zümresinin tasallut ve hasâretlerinden hıfz u sıyâneti için olduğu zâhir iken minvâl-i muharrer üzre zümre-i mütegalibe ve eşhâsın fukarâya bu gûne ta'addî ve zarârlar vukû'a gelmesi mutlaka senin cibin ve kusûrundan neş'et eylediği bedîhî olmakla fî-mâ ba'd bu misüllü rehâvet ve tekâsülden tehâşi ve mücânebet ve muktezâ-yı me'mûriyetin üzre ra'ıyyet fukarâsını vücûh-ı mazârr ve hasârdan himâyet u sıyânet husûsuna nisâr-ı cehd ve tâkat ve askerî makûlesinden ba'de'l-yevm memnû' olmayup mugâyir-i emr-i hümâyûnum Eflak'a duhûla cesâret ve fukarâ-yı ra'ıyyetin emvâl ve â'râza ta'arrûz vesâ'ir vücûhât ile cevr ve zulme tasaddî ve cür'et idenler bilâ-te'hîr zabitleri ma'rifetiyle ahz ve habs ve te'dîbât-ı lâyıkalı edâ olınarak fukarâ-yı ra'ıyyet üzerlerinde ta'addî ve tasallut küllîyyen izâle ve irtifâ'ına şeref-zân gayret ve hamîyyet ve ümenâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhim taraflarından ba'de'l-yevm doğru yolların terk ve Eflak'a duhûliçün tavâ'if-i askeriyeden vurûd idenlerden kimesneye geçid kayığı ve Eflak'a ubûra ruhsat virilirse te'dîbât-ı lâzimeleri icrâ ve üzerlerinde olan zâbitlikleri ref' olınmak için o makûleleri ism ü resmleriyle Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâma müsâra'at ve ber-vech-i meşrûh

fukâra-yı ra'iyetin sıyânet ü vikâyeti zımnında şeref-sudûr iden emr-i şerîfimin infâz ü icrâsında iğmâz ve tekâsülün zuhûr ider ise bir dürlü cevaba kâdir olamayup mazhar-ı eşedd-i itâb ve mu'âhazât-ı elîme giriftâr olacağın muhakkak bilüp âna göre mubassırâne ve gayyûrâne hareket ile sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyete sarf-ı inâyet-i vüs' ü tâkat ve mikdâr-ı zerre hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mübâ □adet olınmak bâbında.

Fî Evâ'il-i N Sene [1]182

214

Vidin kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan () ve Niğbolı kal'ası muhâfazasında ve yeniçeri zâbiti olan () ve Eflak nizâmına me'mûren Eflak'dan gelen Turnacıbaşı Yeğen el-Hâc Mehmed -zîde mecduhûma- hüküm ki,

Eşkiyâ ve mütegalibeden dâ'imâ memleket-i Eflak'da geşt ü güzâr ve ra'iyet-i fukarâya îsâl-i hasâr iden Hancıoğlu damâdı Ahmed nâm şakî evvelcene Lofçalı Küçük Mustafa ve isimleri mechûl âhar iki nefer refikleriyle bundan evvel onuncı bölüğün Vidin muhâfazasında sâkin Eyyübli Mehmed Paşa Beşe kimesneye Eflak'da Subaşı nâm karyede tüfenk ve yatağan ile darb ve katl ve firâr ve ahz içün adamlar ta'yîn ve ta'kîb ve merkûm Ahmed nâm şakî elegetirilüp ahz ve Niğbolı kal'ası zâbitine teslîm ve istintâk olındıkda mezbûr Ahmed rüfekâsıyla mezbûrı darb ve esliha ve elbise ve altmış beş guruşla nukûdını gasb ve firâr eylediklerin takrîr ve şakî-i mezbûrı ahz idenler dahi ihbâr eylediklerin Niğbolı nâ'ibi Mevlânâ el-Hâc Emrullah -zîde ilmuhû- i'lâm ve şakî-i mezbûrın refâkası ol-havâlîlere firâr eyledikleri dahi istihbâr olmakla imdi şakî-i mezbûr Niğbolı kal'asında muhkem habs ve rüfekâsı dahi her ne tarafâ firâr ve istinâd eylemişler ise ol-havâlînin zâbitânı ma'rifetiyle ve sen ki Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhsin senin ma'rifet ve mübâşeretinle teftîş ve ne mahalde haber alınur ise bi-eyyi vecih kân elegetürüp kılâ'-i mezbûreden birisine vaz' ve muhkem habs ve keyfiyyetleri Der-aliyyeme i'lâm ve haklarında ne vechle emr-i âlî vârid olur ise âna göre amel ve icrâ ve infâzına dikkat u ihtimâm ve bundan mâ'adâ bunun emsâlî eşkiyâyı memleket-i mezbûreye uğratmamak vilâyet-i mezbûrın nizâmı ve re'âyâsı fukarâsının kemâl-i refâh ve ârâmı husûslarına dâ'ir mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfem şurûtı üzre temşiyet ve sa'y-ı mâlâ kelâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın irsâl olınmışdır vusûlunda şakî-i mezbûr Ahmed'i Niğbolı kal'asında habsde ibkâ ve rüfekâsından mezbûr Lofçalı Mustafa vesâ'irleri siz ki

zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz ol-havâlîden teftîş ve buldukları mahallerde ahz ve mücâzât-ı meşrû'aları icrâsıçün keyfiyyetleri Der-aliyyeme i'lâm ve haklarında ne vechle fermân-ı âlî vârid olur ise âna göre icrâ ve memleket-i Eflak re'âyâsı acezenin emn ü râhatlarına ihtimâm ve nizâmiçün mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem şurûtına ri'âyet-i tâm ve hilâf-ı şurût-ı nizâm memleket-i mezbûra o misüllü eşkıyâyı uğratmamak şurûtına sa'y-ı mâlâ kelâm eyleyüp hilâfindan ziyâde haze[r] ve mücânebet ve sen ki nizâmına me'mûr Turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhsin sen dahi bu husûsda ve emr-i me'mûrune fevka'l-gâye sa'y-ı evfâ eyleyüp ihmâl ve iğmâzından ittikâ eylesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa - dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene 1182

[117]

215

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin memleket-i Eflak'a vusûlından berü dört def'a mebâliğ-i kesîre ile menzilhâneleri tanzîm itmişken ol-havâlîden bilâ-mesâlih âyende vü revendenin izdihâmı ve cebren menzilhânelerden bargir ve menzil arabalarını alup istirdâdı kâbil olmamak hasebiyle menzilhâneler bi'l-külliyeye hâlî ve harâb olduğunu inhâ ve fi-mâ ba'd bilâ-emr-i şerîf ve maslaha murûr iden kimesnelere menzil bargiri virilmeyüp ve bilâ-emr-i şerîf umûr-ı mühimme ile murûr iden kimesnelere dahi araba virilmeyüp fakat ücret-i mu'tâdesiyle bargir virilmek üzre bundan akdem sâdır olan emr-i şerîf mûcibince bu def'a dahi te'kîden bir kıt □a emr-i âlî-şânım sudûrını kapu kethüdâların istid'â itmeleriyle taraf-ı mîrîden mukayyed menzil olmayan mahallere umûr-ı mühimmeyle ulaklar vâkı' oldıkda yedlerindeki in'âm ve ücretleriyle fermânda her ne mikdâr bargir ile umûr-ı mühimmenin te'hîrine bâ'is olmamak içün ahâlî-i kazâ bargir tedârük ve savb-ı maksûdlarına irsâl ve iktizâ iden sâ'at başına onar sağ akçe ücretleri ulaklar yedlerinden menzilhânelerine edâ ve bilâ fermân kendü umûrları içün amed-şûd idenlere min-ba'd bargir virilmemek şurûtından idüğü mevkûfâtın ve Tuna sevâhilinde vâkı' kazâlardan Hotin ve Bender cânibine vesâ'ir ol-havâlîye murûr u ubûr idenler rah-ı râstdan murûr itmeyüp tarîk-ı hilâf olan Eflak hudûdı dâhilinden murûr u ubûr ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri mukayyed ve meccânen yem ve yemek vesâ'ir

me'kûlât talebi ile re'âyâ fukarâsını ta'cîz ve rencîdeden hâlî olmadıkları mukaddemâ inhâ olındıkda ol-makûleler fi-mâ ba'd vilâyet-i Eflak derûnından geçmeyüp tarîk-ı caddeden murûr u ubûr itdirilüp re'âyâ fukarâsı ol-vechle ta'cîz ve bilâ-emr-i şerîf menzil bargiri ve araba mütâlebesiyle bir dürlü rencîde itdirilmeyüp men' ü def' olunmak bâbında mukaddem virilen emr-i şerîf mûcibince yetmiş beş senesinde dahi Eflak voyvodası iltimâsıyla emr-i şerîf i'tâ ve ünvanına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılındığı Divân-ı Hümâyûn'dan der-kenâr olınmakla memleket-i mezbûrenin ahâlî ve re'âyâsı himâyet ve umûr-ı mühimmeye mahsûs olan menzilleri ta'tilinden sıyânet için şurût-ı mer'iyeye-i mezkûre ve mukaddem hatt-ı hümâyûnla mu'anven emr-i şerîf mûcibince bu def'a dahi Divân-ı Hümâyûnum'dan emr-i şerîf tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Ömer Vahid -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene [1]182

216

Hotin Muhâfızı Vezîr el-Hâc Hüseyin Paşa'ya ve Hotin kâdîsına hüküm ki,

Hotin kal'ası muhâfazası hizmetine me'mûr mîrî Levendât başbuğlarından Hasan Paşazâde Ali Bey evâmir-i aliyyle kendüye olan tenbîh-i hümâyûnma mugâyir rah-ı rastı terk ile memleket-i Eflak'a duhûl ve makarr-ı voyvodakân olan Bükreş kasâbasına vurûd ve yanında bulunan mîrî Levendât dahi karyelere dağılup re'âyâ-yı acezenin hetk-i agrâz ve gasb-ı emvâllerine tasaddî ve arabalarını hatab yirine ihrâk ve cem' ve tedârük olunan zahîreyi itlâf ve katl-i nufûs misüllü gûnâ gûn fezâhat ve ta'addîyâta cesâretlerinden mâ'adâ hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrdan- dahi mugâyir-ı rızâ-yı mülûkânem akçe taleb ve cebren ahz ve müft ü meccânen ta'yînât vesâ'ir bu gûne teklîfât ve cerâyime tasaddîsi re'âyâ fukarâsının perîşânlık ve dehşetlerine bâdî olduğu bu def'a Eflak kapu kethüdâları tarafından bâ-takrîr inhâ ve gasb ve ahz olunan akçe ve emvâllerin mikdârını mübeyyin memleket-i Eflak'dan vurûd iden defteri ibrâz olmakla gasb ve yağma olunan her ne ise mîr-i mûmâ-ileyhden ber-mûceb-i defter bi't-tamâm istirdâdı bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeleriyle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin gasb ve gâret olunan emvâl-i fukarâ mîr-i mûmâ-ileyhden vesâ'ir lâzım gelenlerden ba'de's-sübût defter mûcibince ma'rifetinle alâ eyyi hâl tahsîl ve bi't-tamâm ashâbına istirdâd olunmak bâbında.

217

Eflak nizâmına me'mûr Turnacıbaşı Mehmed ve zikri âtî serhaddâtın yeniçeri zâbitleri – zîde mecduhûma- ve serhaddât-ı mezbûrenin ocak ihtiyârlarıyla civârlarında vâkı' Fethü'l-İslâm vesâ'ir kazâların zâbitânına hüküm ki,

Eflak ve Boğdan vilâyetlerinden ve Tuna sevâhillerinde vesâ'ir memâlik-i mahrûsede hâsıl olan öküz ve inek ve tosun ve koyun ve hergele ve asel ve şem'-i asel ve revgan-ı sâde ve don ve çerviş yağı ve yapağı ve gön ve basdırma ve ecnâs-ı hayvânât makûleleri dârü'l-harbe gidecek tüccâra fûrûht ittirilmeyüp küllîyyen men' ü def'ine ihtimâm ü dikkat ve eşyâ-yı merkûmenin ancak Âsitâne-i Aliyye ve memâlik-i mahrûse tüccârına bey' ve fûrûht ittirilmemesine ve mütenebbih olmayanların haklarından gelinmesine mezîd-i ihtimâm ü dikkat olunmak üzere şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mûcibince te'kîd ve tahzîri hâvi yüz yetmiş altı senesi evâsıt-ı Muharremi'nde mufassal ve meşrûh evâmîr-i şerîfem sâdır ve ba'dehu madde-i mezkûreyi mü'ekkid mütâ'addîd evâmîr-i aliyye ve ocak mektûbları sudûrıyla Vidin ve Belgrad ve Niğbolu ve Yergöğü ve İbrâ'il ve Hotin ve Bender serhadâtı zâbitânına ve muhâfaza-nîşîne tenbîh ü te'kîd ve her bir serhâd ricâli sem'an ve tâ'aten merâsimini edâ ve bu makûle za'af-ı deyne şâmil sû-i hareket ile dârü'l-harbe zehâyir nakl idenleri der-a'kab ahz ve cezâ-yı meşrû'aları icrâsıyla men' ü def'lerine mütekeffil ve müte'ahhid olmalarıyla bu gûne vaz'-ı nâ-marzîlerine hiç kimesnenin rızâ ve ruhsatı meczûm ve ma'mûl olmağın lâkin bu def'a yigirmi beş bölüğün Vidinlü Kara Ahmed ve Adalı Küçük Mustafa ve kırk sekiz bölüğün Kolçak Yusuf ve Fethü'l-İslâmlı Küçük Mustafa ve Adalı İbrahim nâm müfsidler arabalarıyla diyâr-ı harbe nakl ve bey'i memnû' olunan zehâyir ve eşyâ-yı mütenevvi'a tahmîl ve Nemçe diyârına tesyîrleri esnâsında Eflak voyvodası tarafından kenârlarda muhâfazaya me'mûr olan kapudânı âlet-ı harb ile darb ve tehdîde cesâret eyledikleri ve inhâ [118] ihbâr olunmakla mezbûr serhâdlünün müte'ahhid oldukları üzere ahz ve zehâyirleri dârü'l-İslâmda fûrûht ve kendüleri kal'a-bend ve cezâ-yı meşrû'aları icrâ olunmak için siz ki mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrî bâbında bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğın ocakdan mübâşir ma'rifetiyle ağa-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i

muharrer mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfemin mefhûmı ve serhâdlünin muktezâ-yı ta'ahhüdleri üzre mezbûrlar ol-havâlîde buldıkları mahallde bi-eyyi hâlin ahz ve minvâl-i muharrer arabalarını tahmîl eyledikleri zahîre ve eşyâ-yı memnû'ayı dârü'l-harbe nakle cesâret idecekleri mütehakkık oldıkda ağa-yı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcibince haklarında lâzım gelen te'dîbât-ı meşrû'aları icrâ ve kal'a-bendleriyle o misüllü emr-i menhîye cesâretten sâ'irleri tahzîre dikkat ve dâ'imâ bu husûsa nezâret ve dikkat eyleyüp hilâfına rızâ ve ruhsat gösterilmemek bâbında fermân-ı âlî-şân.

Fî Evâhir-i L Sene [1]182

218

Eflak nizâmına bundan akdem me'mûr olan Turnacıbaşı Yeğen el-Hâc Mehmed -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Bu hilâlde senin ba'zı rehâvet ve betâ'et misüllü hareket ve adem-i takayyüdün Der-aliyyeye inhâ olduğundan memleket-i mezbûrenin küllî nizâmına Der-aliyyeden Dergâh-ı Âlî gedüklilerinden () -zîde mecduhû- ta'yîn ve ma'iyetine dahi ocakda küçük çavuş vekîli () Çavuş -zîde kadruhû- terfîk ve irsâl ve senin ol-tarafda me'mûriyetin kalmayup memleket-i mezbûreden ihrâcın bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmağın vusûlunda vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince amel ve hareket ve mûmâ-ileyhimâ memleket-i mezbûreye vâsıl oldukları gibi sen bilâ-te'hîr memleket-i mezbûreden hareket ve doğru ordu-yı hümâyûn tarafına tevcih ve mülâkata iktidâr eyleyüp fi-mâ ba'd memleket-i mezbûrede bir sâ □at meks ve ikâmetden tehâşi eyliyesiz deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme uluvvûhu- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene [1]182

219

Küçük çavuş vekîli ()- zîde kadruhûya- hüküm ki,

Bundan akdem bâ-fermân-ı âlî ocakdan Eflak nizâmına me'mûr olan Turnacıbaşı el-Hâc Yeğen Mehmed -zîde mecduhûnın- nizâm husûsunda rehâvet ve tekâsüliyle zabt u

rabta adem-i istikrâr ve liyâkati gerek askerî tâ'ifesi ve gerek eşkiyâ ve serseri makûlesinin ittihâz-ı vüs'at ve fırsatlarına ve bu vechle re'âyâ fukarâsının dehşet ve vahşetlerine ve memleket-i mezbûrenin pâ-zede olmasına bâdî olduğu Âsitâne-i Aliyyem'de mevcûd Eflak kapu kethüdâları Der-aliyyeme takrîr birle inhâ ve mezbûr Yeğen el-Hâc Mehmed'den me'mûriyet nizâmı ref' ü def' memleket-i mezbûrenin küllî nizâmıçün fermân-ı âlîyle ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm gedüklülerinden () -zîde mecduhûyla- ma'ân ocakdan küçük çavuş pâyesiyle bir kâr-güzâr çavuş ta'yîn ve emr-i âlîde derc olunan nizâm-ı memlekete bi'l-ittifâk dikkat ve re'âyâ fukarâsı ve memleket-i merkûmenin askerî ve serseri tâ'ifesinden hıfz u himâyet olunmasına istid □â-yı inâyet itmeleriyle istid'âları üzre mûmâ-ileyh Yeğen el-Hâc Mehmed ref' ve memleket-i mezbûreden ihrâc ve pâye-i mezbûreyle bir mukaddem çavuş ta'yîn ve gedüklü-yı mûmâ-ileyh ile ma □ân irsâl ve nizâmıçün sâdır olan emr-i şerîfim mantûkı üzre bi'l-vukûf hareket ve memleket-i mezbûrı ve re'âyâ ve fukarây askerî ve serseri vesâ'ir eşkiyâdan hıfz u himâyet eylemesiçün fermân-ı âlî-şân sâdır olmağın sen ki çavuş-ı merkûmsun sen böyle umûr-ı nizâma müsta'id ve mecbûl olduğından küçük çavuş vekâletıyla Der-aliyyem'den müte'ayyin gedüklü-yı mûmâ-ileyh ma'iyetine ta'yîn olunmuşsındır gerekdir ki mûmâ-ileyh ma'iyetiyle memleket-i mezbûra varup emr-i âlî şurûtı üzre nizâm ve intizâmı husûsında bezl-i makdûr ve mûmâ-ileyhin re'y ve rızâsına muvâfakat ve sa'y-ı nâ-mahsûr eyleyüp hilâfından tehâşi eylesin deyü bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme uluvvûhu- tarafından mühürlü mektûb virilmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene [1]182

220

Memleket-i Eflak'ın civâr ve ahâlîsinde vâkı' mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve bu def'a nizâm-ı memleket ve muhâfaza-i ra'iyet zımında Der-aliyyem'den mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm gedüklülerinden () ve ocakdan küçük çavuş pâyesiyle mûmâ-ileyh ma'iyetine terfîk olunan () -zîde mecduhûmaya- ve mahall-i mezbûrenin sâ'ir zâbitânına ve Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya hüküm ki,

Tuna sevâhilinde vâkı' kala' ve kasabât ve kurâda sâkin askerî ve gayr-ı askerî birer tarikle bilâ-mûcib memleket-i Eflak'a geçüb re'âyâ hakkında gûnâ gûn da'vâlar peydâ

ve ihdâs ile kimi müdde'î ve kimi şâhid olarak fukarâyı tecrîm ve tağrîm ve beynlerinde katl-ı nûfus vukû'ında sükût ve ba'd-ı zamân zuhûr ve husamâ ile yek-dil olup celb-i mâl için töhmet ve kabâhatlerini re'âyâ fukarâsına azv ve nisbet ile iştikâ ve dem-i diyet nâmı ve eşyâ ve nukûd talebi ile şirret da'vâlara şurû' ve ba'zıları dahi mübâşir ma'rifetiyle evâmir-i aliyye ısdâr [119] ve bu vechle fukarâya gadr eylemek âdetleri olduğına binâ'en bu gûne mezâlimin men' ü def'içün celb-i mâl kasdıyla de'âvî-i mezbûreye sülûk ve memleke-i Eflak'a duhûl ve şirrete sülûk ve dem-i diyet da'vâsı idenlerin iddi'âları kat'â ısgâ olunmayup cevır ü ta'addîlerinden fukarânın himâyet u sıyânetlerine bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında bundan akdem Özi Vâlisine ve Vidin muhâfızına ve Niğbolı ve Silistre ve Tuna sevâhilinde vâkı' kala' ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitânına ve memleket-i Eflak'ın nizâmına me'mûr turnacıbaşıya yüz yetmiş dokuz senesi evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhiri'nde evâmir-i şerîfe ısdâr ve ırsâl olunmuşiken sâdır olan evâmir-i şerîfe mugâyir bu hilâlde memleket-i Eflak'ın civârında ve Tuna sevâhilinde vâkı' eşkıyâ ve serseri makûlesi vakit fursatdır diyerek memleket-i Eflak'a duhûl ile envâ'-ı ef'âl-i şeni'aya cesâretlerinden mâ □adâ kizb-i sarîha mebnî iddi'âlara sülûk ve re'âyâ-yı acezeden bakiyye-i deyn bahânesiyle seferliyüz deyü akçe taleb ve iddi'â ve bu takrîb ile re'âyâ fukarâsını tekdîr ve meşgûl oldukları umûr-ı mühimmeye ta'til eyledikleri sâmi'a-i hümâyûnuma vâsıl olduğına binâ'en bi-mennihi-te □âlâ ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnum İsakçı'ya varıncaya dek ol-misüllülerin tasaddî eyledikleri da'vâ-yı bâtılları ısgâ ve istimâ □olinmayup fukarâ-yı ra'ıyyetin meşgûl oldukları umûr-ı mühimmenin seri'an ve âcilen temşiyet ve tekmîlleri levâzımına ve himâyet ve istimâlet-i fukarâ ve hâlâtına her biriniz cidd-i tâm ve hilâfından ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i L Sene [1]182

221

Vidin muhâfızı vezîre ve Fethü'l-İslâm ve Ada-i kebîr kâdîlarıyla İbrâ'il'e gelince sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâkı' sâ'ir serhaddler ve kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Vidin vesâ'ir serhaddâtın yeniçeri zâbitleri -zîde mecduhûma- vesâ'ir zâbitân ve a'yân ve iskele eminleri -zîde kadruhûma- hüküm ki,

Mahza re'âyâ-yı acezeyi tasallut ve gadrdan vikâyet zımnında Eflak memleketine askerî ve gayr-ı askerîden mugâyir-i nizâma bir ferd uğradılmamak üzere müte'addid evâmir-i

celîle ısdâr ve irsâliyle civârında vâkı‘ serhaddât ve sevâhil-i Tuna'da olan kazâ ve kasabâtın hükkâm ve zâbitân ve ahâlîlerine tenbîh ve ber-mûceb-i şurût-ı nizâm kefillü ve tezkerelü tüccâr-ı ma‘dûdeden mâ‘adâ bir ferdin memleket-i mezbûreye duhûlune rızâ-yı hümâyûnum olmadığı tefhîm ve men‘-i küllî ile men‘ olunmuşiken bu hilâlde sevâhil-i Tuna ve gerek Rum-ili ve Niş ve Bosna askerîsi vakt-i fursatdır ve biz seferliyüz deyü Vidin tarafından vesâ’ir geçidlerde ubûr ve gürûh gürûh memleket-i Eflak'a duhûl ve masâdife eyledikleri re‘âyâ ve ebnâ-yı sebîli darb ve katl ve emvâl ve mevâşilerini ve zahîrelerini gasb ve hetk-i ırz eylediklerinden gayrı mukaddemlerde bizim bargir ve eşyâmız zâyi‘ olmuş idi. Şimdi voyvoda virsün deyü tagallubâne ve bâğiyâne vaz‘ u harekete ictirâ ve mehâmm-ı seferîyeden olan zehâyir ve kereste sevkine me‘mûr re‘âyâyı dahi soyup zehâyir ve hayvânâtın gasb ve telef ve kerasteyi ihrâk-ı bi'n-nâr ve uğradıkları yerleri harâb eylediklerinden nâşi Eflak voyvodası tarafından tahsîl-i mâl-ı mîrî ve temşiyet ve tetmîm-i mehâmm-ı seferîye zımında ta‘yîn olunan adamlar müttehid ve ta‘yîn olındıkları me‘âbiri ve hıdemât-ı sâ’ire-i mühimme mu‘attal olup hatta Ruscuklu Hacı Süleyman Eflak ticâretinde iken şimdi bayrak-küşâd ve bayrakdârı olan görmemiş nâm şakîyi dahi bir kaç erâzil ile Bükreşe irsâl ve mahza hilâfından ibâret bî-vech-i şer‘î mürâbaha ve akçe iddi‘â ve bir iki gün zarfında bize teslim etmezseniz ağıamız gelür bildiği gibi ider deyü kelimât-ı nâ-bercâye tasaddiden mâ‘adâ erâzil-i mezbûreden birisi Eflak boyarlarından bir nefer boyar üzerine katl kasdıyla piştov endah ve Turnacıbaşı ma‘rifetiyle ahz u habs oldındıkda şakî-i mezbûr alemdâr mahbûs-ı mezbûrı cebren habsden alup bunun emsâli zulm u ta‘addîlerinden bi'l-cümle fukarâ-yı Eflak mahzar birle der-bâr-ı atûfet-disârıma feryâd ve keyfiyyet-i meşrûha voyvoda-i mûmâ-ileyhin tahrirâtından ve kapu kethüdâlarının her birinden dahi âşikâr ve memleket-i mezbûrenin medâr-ı emnîyyeti ve re‘âyâ-yı acezenin râhatı tavâ’if-i mezbûrenin men‘ ü def‘ine mevkûf olup ve men ‘ü def‘leri dahi geçidlerin kat‘ ve muhâfazasına menût olduğına binâ’en Ada-i kebîreden İbrâ’il’e gelince nehr-i Tuna sevâhilinde vâkı‘ ma‘âbir ve geçidler ve açık ve cernik ta‘bîr olunur sefâyin sâhibleri bilâ-izin ve fermân ve bir ferdi memleket-i mezbûra geçirmemeleri ve kangı geçidden geçmiş olur ise geçenler ve geçirenler ahz ve cezâ-yı meşrû‘ası icrâ ve ol-mahallin hükkâm ve zâbitânı dahi mü‘âhaza olınacağını hâvi siz ki Vidin muhâfızı müşârun-ileyh vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dame uluvvûhu- i‘lâm ve i‘lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olınmıştır. İmdi vusûlunda mazmûn-ı emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına bi'l-ittifâk dâmen-i

der-meyân-ı ihtimâm ve fi-mâ ba'd ve bilâ-izin ve bilâ-fermân bir ferd memleket-i mezbûreye murûr ittirilmemek ve geçid kayıkları virilmemek husûsunı ma'berler ve geçidlerde olan ümenâya ve açık ve cernik ta'bîr olunur sefâyin ashâbına ber-vech-i te'kîd tenbîh ve hilâfindan tahzîr ve terhîb ile ale'd-devâm bu husûsa nezâret ve dikkat eyleyesiz şöyle ki emr-i hümâyûnuma muhâlif ve nizâma mugâyir bundan böyle bir ferdin memleket-i Eflak'a ubûrını fukarâ-yı ra'îyyete ednâ mertebe cevr ü zulmü mesmû' olur ise ve bu makûleler kangı geçidden geçmiş ise geçenler ve geçirenler ahz ve mücâzât-ı meşrû'aları icrâ olacağından başka ol-mahallin hükkâmı ve zâbitân dahi mü'âhaza olacağını her biriniz yakînen bilüp âna göre bu husûsa mezîd-i sa'y u ihtimâm ve tenfîz-i emr-i hümâyûnuma sa'y-ı mâlâ kelâm olınmak bâbında emr-i âlî sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i L Sene [1]182

Bir sûreti dahi,

Hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya i'lâm-ı hâl için ber-vech-i meşrûh.

[120]

222

Silistre ve Ruscuk ve Niğbolı ve bi'l-cümle sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Eflak nizâmına me'mûr Silahşör-ı Hassa Ali -zîde mecduhûya- ve Silahşör-ı mûmâ-ileyhin ma'îyyetine ocakdan müte'ayyin küçük çavuş vekîli Hüseyin Çavuş ve zikr olunan kazâların serdâr ve a'yân ve iş erlerine ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki,

Fukarâ-yı ra'îyyetin himâyet u sıyânetleri ve memleket-i Eflak'ın pâ-zede-i hasâretten muhâfaza ve vikâyetleri vâcibât-ı umûrdan olduğına binâ'en memleket-i mezbûre re'âyâsı fukarâsı vücûh-ı mezâlimden te'mîn ve irâhâ-i hâlleri matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşi bundan akdem gerek askerî ve gerek gayrı askerî bir ferd bilâ-emr-i âlî sevâhil-i mezbûre geçidlerinden memleket-i mezbûra ubûr itdirilmeyüp gereği gibi geçidleri bend ve her kangı geçidden geçmiş bulunur ise ve geçid bulunan ümenâ ve zâbitân ve a'yânın haklarından gelinmek bâbında ve bu husûsı mü'eyyid bi'd-defe'ât evâmir-i aliyyem sudûrıyla ol-havâlî ahâlîsine tenbîh ü te'kîd ve sen ki küçük çavuş

vekîli mûmâ-ileyhsin Der-aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan silahşör-ı mûmâ-ileyh ma'iyetine ta'yîn olunup memleket-i mezbûreye duhûlunuzden sonra mefâhîm-i evâmîr-i şerîfemi tefhîm zımnında Silistre'ye nuzûl ve emr-i şerîfimi cümlesine kırâ'et ve hilâf-ı emr-i âlî Yergöğü ve Ruscuk ve Tırnova ve Üsküb havâlîlerinin otuzdan mütecâviz bayrakları Yergöğü'den Bükreş'e inhirâf tarîkiyle karye be-karye gezerek sekiz günde vurûd ve üç beş gün meks ve müsâdefe eyledikleri re'âyâ ve boyarâna ta'addî sefer-i hümâyûnum için tedârük olunan zehâyir ve keresteleri yağma ve itlâf ve arabaları ahz eyledikleri mesmû'ınız oldukda yine Eflak'a avdet ve yedinizde olan emr-i şerîfimi ma'iyetinize me'mûr çavuşândan birisiyle Yergöğü ve Tutrakan ve Ruscuk kasabalarına tesyîr ve her yirde kırâ'et ve işâ □at ve sûret-i zâhirde eğerçe itâ'at ve cânib-i şer'den i'lâm i'tâ ve Bükreş'e lede'l-vurûd küşâd olunan bayrakları virdikleri ta'ahhüd i'lâmına mugâyir Yergöğü'ye ubûr ve Yergöğü'de olan bayraklar ile ittifâken evvelkiden ziyâde memleket-i Eflak'a intişâr ve kurâları tahrîb ve re'âyâyı tazyîk ve bîzâr ve Bükreş kasabasını cümleden ziyâde tevhiş ve îsâl-i hasâra cesâret ve ibrâz-ı evâmîr-i aliyyemle takdîm-i bend ve nasihatkârlar olmayup fukarâ-yı ra'iyetin fûtûr ve vahşetleri derece-i nihâyete resîde olduğu inhâ ve hâl-i perîşânlarına inâyet istid □â olındığı ecilden hilâf-ı emr-i âlî hareket ve bayrakhâ-i mezkûrenin memleket-i mezbûre ubûrına cevâz-dâde olan ümenâ ve a'yân ve zâbitânın buldukları mahallerin muhafızları vüzerâ-yı izâmım ma'rifetiyle te'dîb ve gûşmâlleri icrâsıçün evâmîr-i aliyyem sudûr ve icrâsına takayyüd-ı mevfur olunup Eflak nizâmına me'mûr silahşör-ı mûmâ-ileyh ile sen dahi emr-i me'mûrenizde müstakîl olup bir dürlü rehâvet ve tehâvün göstermeyüp icrâ-yı emr-i şerîfime nisâr-ı nakdîne-i vüs' ü kudret eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âlî-şânım mûcibince amel ve hareket ve memleket-i mezbûrenin ve re'âyâ fukarâsının ol-makûle mezâlîmin küllîsinden himâyet u sıyânetleri husûslarına temşiyet ve mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i aliyyemin icrâ ve infâzına bezl-i kudret eyleyüp ser-i mü tehâvün ve kusûrdan ittikâ ve ihtirâz eyleyesin ve siz ki mevlânâ-yı vesâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz memleket-i mezbûre askerî ve gayrînin bilâ-fermân-ı âlî ubûrına rızâ-yı hümâyûnum olmayup evâmîr-i kıt'iyeye ile men' ü zecr olındıkları mâ'lûmınız olup men' ü def'lerine dikkat u sa'y-ı tâm lâzîme-i zimmetiniz iken yine adem-i ihtimâm ile bayrakhâ-i mezkûrenin ubûr ve ber-minvâl-i muharrer fesâd ve hasârete ibtidârları rehâvet ve ruhsatınızdan neş'et ve böyle hilâf-ı marzî harekâtın dünya ve ukbâda şe'âmeti derkâr olduğın bir hoşça mülâhaza eyleyüp beher hâl emr-i ulü'l-emre itâ'at ve mazmûn-ı emr-i şerîfeme imtisâl ve icrâsına sarf-ı miknet eyleyüp fi-mâ ba'd ol-makûle sû-i hareketden ziyâde ittikâ ve hazer eyliyesiz deyü bi'l-fi'l

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z Sene [1]182

223

Bundan akdem ocakdan muhsûs Eflak'a me'mûr başçavuş () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Mukaddemâ Eflak nizâmına me'mûr hâssa silahşörlerimden Ali -zîde kadruhûyla- Eflak voyvodası Ligor Voyvoda taraflarından bu def'a ordu-yı hümâyûnuma vârid olan iki kıt'a kâ'imelerinde memleket-i Eflak'dan matlûb olan zehâyir ve mühimmâtın ve umûr-ı sâ'irenin sühûlet husûlleri zımnında tavâ'if-i askerîyenin ve Tuna sevâhilinde bayrakları küşâd olunan piyâde ve süvârilerin Eflak'dan murûrları men' ve ısrâr idenlerin bayrakları tayy ve ağa ve alemdârları kal'a-bend olınmalarını hâvi şeref-sudûr olan emr-i şerîfim silahşör-ı mûmâ-ileyh ve küçük çavuş vekîli taraflarından ocak çavuşı Hüseyin -zîde kadruhû- ile Yergöğü ve Ruscuk ve Silistre ve Tutrakan mahkemelerine tesyîr ve kırâ'et ve her biri sûret-i itâ'at ve Eflak'a murûr eyleyeceklerini hâvi ta'ahhüd i'lâmları i'tâ eylemişleriken Ruscuk ve Yergöğü bayrakları evvelkiden ziyâde murûra tehâlûk ve sirâyete zerî'a olmak için Tırlova ve Üsküb vesâ'ir mahallerin bayraklarını tahrîz ve anların murûrları akîbinde kendüleri dahi müttefikân bâ-cem'ihim Eflak'a duhûl ve Yergöğü ve Ruscuk'dan Bükreş'e gelince on iki sâ'atlik mesâfeyi yedi sekiz günde kat' ve ba'zıları dahi me'mûr oldukları yoldan azîmet sûretde Tutrakan'a vurûd ve andan Eflak'a ubûr ve rah-ı rastdan inhirâf ile re'âyânın havflarından tahassun eyledikleri kasabât ve kurâya varup katl-ı nufûs ve kat'-ı a'zâ ve nehb-i emvâl ve hetk-i a'râza cesâret ve fukarânın mâllarını tahrîb ve ihrâk ve tesâdüf eyledikleri mîrî zehâyir arabalarını ahz ve içlerindeki zahîreyi izâ'a ve itlâf eylediklerin ve tavâ'if-i mezkûre bu hâl ile [121] Bükreş'e vusûl ve yevmiye otluk ve şa'îr ve nân ve lahm ve ol-havâlîde bulunmayan piriñç ve revgan ve ta'yinâtı taleb ve cebren ahz ve me'mûr oldukları mahalle acilen gitmelerini mutazammın Rum-ili vâlîsi ve Bender ser-askerî cânibinden

vurûd iden buyuruldlara adem-i itâ'at ve Bükreş'de altışar ve yedişer gün meks ve tavakkuf ve miyân-ı sûkta müsellahan geşt ü güzâr ve ehl-i islâm ve re'âyâdan müsâdefe eylediklerine itâle-yi dest-i ta'addî ve ekserini bilâ-mûcib darb ve cerh ve re'âyânın zor ile koyunlarından kîselerin ihrâc ve gasb ve akçesi olmayanların elbiselerini nez' ve sath dâ'iyesinde olanları katl ve re'âyâ dahi kemâl-i havf ve haşyetlerinden dükkânların sedd ve zalem-i merkûme fukarânın menâzil ve dükkânlarının kapularını kesr ve buldıkları emti'a ve eşyâ ve emvâllerin nehb ve nisvân ve ebkârın ırzların hetk ve a'zâların kat' ve bunun emsâli şekâvet ve fezâhatleri mübâderet eylediklerin ve tavâ'if-i merkûrenin def'î mazarratları zımında matlûbları i'tâ ve günde iki üç bayrak savb-ı me'mûrlarına sevk ve sonra gelenlerin nuzûl idecekleri mahallerin tahliyelerine ihtimâm olınmaktıkça meks ve tavakkufda ısdâr ve nev be-nev gelen bayraklar te'âvün ve ittifâk ve evvelkiden efzûn fezâhate tasaddî ve bî-cürm re'âyâ ve sıbânı i'dâm ve hîn-i hareketlerinde mukaddem aldıkları zehâyirin üç beş katı mütâlebe ve mîrî zehâyir arabalarına tahmîl ve bargirden fûtûr geldi deyü neferât için başka araba talep ve ücretlerin fuzûlî voyvoda-i mûmâ-ileyhe edâ itdirilüp îkaz-ı fitne irâdesiyle küçük çavuş vekîli Hüseyin -zîde mecduhûnun- konağına hücûm ve şetm ve odabaşısını darb iderek taşra ihrâc ve sûk ve bâzârda nâsa irâ'et ve icrâ-yı siyâset ve def'î şerr siyâkında matlûbları virildikten sonra azîmetlerini tevkîf ve zikr olunan mevsedet-pîşe Bükreş'de bir iki gün ziyâde mekse vesîle fikriyle ahşâma karîb voyvodaların makarları olan Korta? ta'bîr olunur konağın kapısına yigirmi nefer erâzil tecemmü' ve Korta? hizmetinde mukîm Arnavudların birini şeşhâne ile darb ve ol dahi kable'l-vefât âmedânı kurşun ile cerh ve ikisi birden helâk ve kusûrları âlât-ı harble Korta'ya hücûm ideceklerini silahşör-ı mûmâ-ileyh telkîmn ve bi'l-nefs erâzil-i mezkûreyi def' ve kapuları sedd ve on bir bayrağın ağalarını da'vet ve muvâcehelerinde emr-i şerîf kırâ'et ve eyledikleri mel'ânetleri def'a îrâde olındıkda fermânı bilirüz bizim hakkımızda değildir cevâbı ile varan adamları tard ve ib □âd ve der-akab beşlü ağası ma'rifetiyle îkaz-ı fitne töhmetiyle müttehim olan bayrakların ağaları hezâr meşakkat ile Korta'ya ihzâr ve fitne-i mezkûreyi def' ve savb-ı me'mûrlarına gitmeğe ta'ahhüd ve beş konakda vefâ edecek zahîreleri virilmişken konaklarına avdet ve icrâ-yı şekâvete neferâtlarını tahrîk ve ânlar dahi aceze-i ra'îyyetin evlerini ve tahassun eyledikleri hâne ve manastır ve mahall-i sâ'ireye muhâsara ve nice fukarâyı katl ve kırkdan ziyâde sıbyân ve nisvân ve re'âyânın a'zâlarını kat' ve kal' ve tâb-sabah erâka-i dimâ ve i'dâm-ı nüfûsa iştilgal ve zâhirde ma'lûm olduğı vech üzere nefsi Bükreş'de yüz kîselikten efzûn emvâl ve eşyâ ve nukûd ve emti'a-i yağma ve ferdası azîmet birle Bükreş'den

hareket ve sapa yirlerde vâkı' fukarânın tahassun eyledikleri kurâ ve mevâzı'a nuzûl ve tekrâr envâ'-ı fezâyih ve şekâvete ibtidâr ve nizâm-ı memleketi küllîyyen karîn-i ihtilâl ve re'âyânın dehşet ve tevahhuşları evvelkiden sad- mertebe efzûn ve umûr-ı mühimme-i matlûbenin nizâmı pes-mânde-i ukde-i ta'til olunmakdan nâşi silahşör ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâ umûr-ı mühimme mu □attal olmak havfıyla hâb ve râhatdan me'yûs ve mezbûrların Eflak fukarâsına eyledikleri zulm ve hasâret mesbûk olmadığı tahrîr ve mevâdd-ı mezkûreyi mutazammın bundan akdem şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı âlî-şâna imtîsâlen bayrakhâ-i mezkûremin alâ eyyi hâl Eflak'dan ahrâc ve savb-ı me'mûrlarına tesyîr ve ol-makûle zulm ve fesâda ictisâr idenleri tefahhus ve temyîz ve vaktiyle müstehak oldukları cezâ-yı meşrû'aları icrâsıçün ism ü resmleriyle defterleri gönderilmesiçün ocakdan mahsûs sen ki başçavuş-ı mûmâ-ileyhsin sen ta'yîn ve müsâre'aten irsâl olunmuşidın bu def'a tekrâr gâret-i eşyâ ve katl eyledikleri re'âyânın defteri irsâl ve hüsn-i nizâmıyla i'lâm olunması fermân olduğına binâ'en mevâdd-ı mezkûreyi hâvi tekrâr emr-i âlî ısdâr ve ordu-yı hümâyûnumda mevcûd kol çavuşlarından birinin mübâşeretiyle doğru Eflak'da sana irsâl ve te'kîd olunmak bâbında bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin ocakdan kol çavuşı mübâşeretiyle i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki başçavuş-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan kol çavuşı mübâşeretiyle zikr olunan bayrakları alâ eyyi hâl memleket-i Eflak'dan ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîr ve ber-minvâl-i muharrer ol-makûle zulm ve fesâda ictisâr idenleri tefahhus ve temyîz ve vaktiyle müstehak oldukları cezâ-yı meşrû'aları icrâsıçün ve ism ü resmleriyle defteri ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâllerine ihtimâm ü dikkat ile ahâlî ve fukarânın mezâlim ve ta'addîyâtından himâyet u sıyânetlerine mezîd-i sa'y ü gayret idüp iğmâz ve müsâmahadan ve ser-i mû hilâfından begâyet tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i M Sene 1183

[122]

224

Özi vâlisi vezîre hüküm ki,

Birkaç ay mukaddemlerde ve bu esnâlarda İbrâ'il ahâlîleri sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnumı kendülere fırsat-ı ganimet ittihâzıyla İbrâ'il'e semt olan Fukşan? ve

Remnik? nâm Eflak kazâlarından ve âhar Eflak re'âyâsını sıyânet sûretinde tergib iderek vatanlarından teb'îd ve kendü çiftlik ve karyelerine nakl ve iskân ile hıdemât-ı mühimmenin ta'tiline bâdî olduklarından mâ'adâ İbrâ'îl ahâlîlerinin bu gûne hareketleri sâ'irlere dahi sirâyet ve Yergöğü ve Tuna sevâhilinde vâkı' bi'l-cümle kasabât ahâlîleri çiftlik ve karyelerine semt ve karîb olan Eflak re'âyâsını iğfâl ve kurâ ve çiftliklerine celb ve iskân ve hizmetlerinde i'mâl ve istihdâm eylediklerini hâlâ Eflak voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'nın inhâ ve istid □âsına binâ'en re'âyâ-yı acezeye müceddeden medâr-ı tesliyet ve bakiyye kılan hıdemât-ı aliyyeye te'dîb ve tekmilde vesîle-i sühûlet ve sebep-i takviyet olmak için taraflarından mikdâr-ı kifâye adam ile birer mu'temed ve kâr-güzâr mübâşir ta'yîn idüp ol-makûle bu esnâlarda âhar kurâ ve çiftliklerde iskân olunan Eflak re'âyâsını bulındıkları mahallerden ihrâc ve evtân-ı kadîmelerine i □âde ve ircâ' eylemeleriçün evâmîr-i şerîfem sâdır olmağın. İmdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin bu esnâda Eflak memleketinden perâkende olup âsûdelik vakte dek Fethü'l-İslâm mukâta'asına ilticâ iden Eflak re'âyâsına müdâhale ve yirlerinden kaldırılmak teklîfi ile ta'arrûz ve haber olunmak ve şimdilik ber-vech-i emânet Fethü'l-İslâm kurâlarında sâkin olup vakt-i âsûde gelen yine vatan-ı kadîmelerine ircâ' olunmak şartıyla ber-vech-i muharrer voyvoda-i mûmâ-ileyhin inhâ ve istid □âsı üzere bu esnâlarda İbrâ'îl tarafına varan kadîmî re'âyâ-yı Eflak'ın vatanlarına celb ve iskânlarına sıyânet u himâyetleri hâlâtına ihtimâm ü dikkat ve bu bâbda müsâmaha ve kusûrdan hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M [1]183

Bir sûreti, Vidin muhâfızına ber-vech-i meşrûh emr-i şerîf.

Bir sûreti, İbrâ'îl muhâfızı vezîre ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti dahi,

Yergöğü kâdîsına ve Dergâh-ı Mu'allâm gedüklilerinden ve hâssa silahşörlerimden Eflak nizâmına me'mûr Ali ve ocak tarafından mûmâ-ileyhin ma'iyetine terfîk olunan küçük çavuş vekîli Hüseyin -zîde mecduhumâya- ber-vech-i meşrûh.

Sevâhil-i Tuna'da vâkı' serhaddât-ı mensûrem muhâfızları ve vüzerâ-yı izâm ve sevâhil-i Tuna'da vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve kazâ-i mezbûrların nüzzâr ve yeniçeri zâbitânı ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki,

Silistre nâ'ibi Mevlânâ el-Hâc Mehmed -zîde ilmuhû- ordu-yı hümâyûnuna mektûb gönderüp medine-i Silistre hizâsında vâkı' memleket-i Eflak hudûdıyla mahdûd nehr-i Tuna sevâhilinde Karalaş? nâm karye kapudânı olup medine-i Silistre'ye Eflak voyvodası tarafından kapu kethüdâsı nasb olunan () ve karye-i mezbûre ahâlîlerinden ma'lûmü'l-esâmi Eflak re'âyâları meclis-i şer'a varup nehr-i Tuna sevâhilinde İbrâ'il'den yukarı ve Vidin ve Belgrad vesâ'ir serhaddât-ı mansûreme nakl ve tesyîri fermânım olan cebehâne ve tob vesâ'ir mühimmât ve levâzımât Âsitâne-i Sa'âdetim'den sefâyin ile nehr-i mezkûr sâhilinde vâkı' kapucu ve Tomarı-abad ve İbrâ'il iskelelerine dâhil oldıktan sonra Tuna sefinelerine tahmîl ve iktizâ iden cerâhor nehr-i mezkûrın karşı yakasında ehl-i islâm sâkin oldukları tarafında vâkı' mahallerden ihrâc olunarak savb-ı me'mûrlarına râhi olmaları emr-i âlî ve kâ'ide-i kadime mutâbık iken evâmir-i aliyyemin hilâfı ve kâ'ide-i mer'iiyenin mugâyiri harekete cesâret birle Tuna sefâyini ru'esâsından ba'zıları İbrâ'il'den ve yahud zikr olunan Kalas? ve Tomarı-abad? ve İbrâ'il iskelelerinden kalkup Hırsova mukâbilinde vâkı' Eflak toprağından nehr-i mezkûrın südüsi belki sub'ı mikdârı yine nehr-i mezkûrdan müteşa'ib nehr-i sagîrin Borca? boğazı dimekle ma'rûf boğazında hamûleleriyle lenger-endâz ve boğaz-ı mezkûr fırtınadan sâlim ve sevâhilinde vâkı' Eflak karyeleri birbirine karîb ve cerâhor tedârüki âsândır deyü üzerlerine ta'yîn olunan mübâşirleri dahi i'fâl ve ancak kendü cerr ve menfa'at ve icrâ-yı mezâkları zımnında kurâ-yı mezkûreye teferrûk ve müft ü meccânen yem ve yiyecek ve cebren cerâhor akçesi nâmıyla her biri sekizer onar guruş ahz u gasb ve tehammülünde hâricü'l-gârâyim şene'ât ve fezâhata cesâret ve tedenni ile imrâr-ı vakt ve me'mûr oldukları hizmetin te'hîrinden adem-i mübâlât ve takayyüdlerinden mâ'adâ Eflak voyvodasının umûr-ı me'mûresi ve hıdemât-ı aliyye-i cesimenin pes-mânde ve ta'tiline bâdî ve ba'zen nehr-i Tuna'nın killetine msâdif ile boğaz-ı mezkûr küllîyyen koryup sefâyin mahmûlî cereyânda kılmağla hilâf-ı emr-i âlî ve bilâ-sened Eflak re'âyâsından ikiyüz üçyüz cerâhor mütâlebe ve bî-mûcib darb ve hetk-i ırz ile umûr-ı mühimmede istihdâm olacak re'âyâ fukarâsının perîşânlıklarına mü'eddî olmalarıyla aceze-i fukarâ-yı ra'iiyet yedi tasallutlarında [123] tahlîs ve mahall-i nizâm-ı memleket ve müstevcib-i perîşânî-ı ra'iiyet olacak harekât-ı şeni'â ve mezâlim ve ta'addiyât men' ü def' ve rü'esâ-yı merkûmun ve gerek üzerlerine ta'yîn olunan

mübâşirleri an-asl murûrları mesbûk olmayan cânibinden murûr itmeyüp kâ'ide-i kadîme üzere nehr-i Tuna'nın karşı ehl-i islâm tarafında savb-ı me'mûrlarına râhi olmalarıçün emr-i şerîfîm sudûrî recâsına vâkı' hâli Der-i devlet-medâra i'lâm idivir deyü ilhâh itmeleriyle fi'l-vâkı' mahall-i mezkûre mühimmât-ı cebehâne ve mübayâ'a vesâ'ir emvâl-i mîriyye sefâyinin memergâhı olmayup mesfûrının ilticâları vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre müvâfık olduğına mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin ilmî muhît olmakla ol-bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi'l-iltimâs arz eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]182

226

Bender cânibi askerî ve Özi ve Vidin Ve İbrâ'îl muhâfızlarına hüküm ki,

Eflak nizâmına me'mûr hâssa silahşörlерimden Ali -zîde mecduhû- ve ocakdan ma'iyetine terfîk olınan küçük çavuş vekîli Hüseyin -zîde kadruhû- me'mûr oldukları üzere Eflak havâlisine vurûd ve Silistre'ye nuzûl ve yedlerinde olan evâmir-i münîfeyi cümle muvâcehesinden kırâ'et itdirdüp memleket-i merkûmeye hilâf-ı emr-i münîf tasallut iden Yergöğü ve Ruscuk ve Tırnova ve Üsküb ve havâlîlerinin otuzdan mütecâviz bayrakları hilâf-ı emr-i âlî Yergöğü'den Bükreş'e dek on sâ'at mesâfe inhirâf ile karye be-karye geşt ü güzâr ve ayak sürüyerek sekiz on günde ancak Bükreş'e duhûl andan dahi üç beş gün meks ve esvâk ve mahallatda tesâdüf eyledikleri re'âyâ ve boyarâna ta'addîye ibtidâr ve sefer-i hümâyûnum için Eflak voyvodasının tedârük eylediği zehâyir ve kereste ve levâzım-ı sâ'ire arabalarını cebren ahz ve ahmâl ve eskâllerini tahmîl ve derûnlarında mevcûd zehâyiri nehb ü gâret eylediklerini mûmâ-ileyhimâ istimâ' ve der-akab Silistre'den hareket ve Eflak cânibine azîmet ve ma'iyetlerindeki çavuşân-ı ocakdan birisi ile yedlerinde olan emr-i âlîyi Yergöğü ve Tutrakan ve Ruscuk kasabalarına tesyîr ve feth ü kırâ'et ve ahâlîsi sûret-i zâhirde itâ'at ve cânib-i şer' den i'lâm i'tâ ve mübâşirler Bükreş kasabasına lede'l-vurûd küşâd olınan bayraklar virdikleri ta'ahhüd i'lâmına muğâyir Yergöğü'ye ubûr ve Yergöğü'de olan bayraklar ile müttefikân evvelkiden ziyâde te'ennî ve inhirâf ve ahz-ı intikâm ve icrâ-yı mezâk için birbirleriyle mu'ahede ve peyderpey üçer dörder bayrak Eflak memleketi derûnuna duhûl ve kurâya duhûl ve re'âyâyı tevhiş iderek bî-mehâba Bükreş'e duhûl ve fuzûlî meks ve yem ve yiyecek mütâlebe ve arabaları cebren ahz ve Eflak'ın sâ'ir kurâ

ve kasabâtdan ziyâde Bükreş kasabasına îsâl-i hasârete cesâret ve evâmir-i aliyyeme izhâr adem-i itâ'atiyle envâ'-ı fesâd zımnında müssellehan geşt ü güzâr ve re'âyâ hânelerinin kapularını kesr ve kendülerini darb ve bulunan eşyâlarını gasb ve kendülere nüsh için da'vet olındıkda gelmekden imtinâ' ve rıfk-ı mülâyemet ile def'leri mümkün olmayup fukarâ-yı ra'ıyyetin fütûr ve vahşetleri derece-i nihâyete resîde olmakdan nâşi tavâ'if-i askerîyenin vurûd iden bayrakların memleket-i Eflak'a murûrlarına ruhsat viren iskeleler ümenâsı ve bayraklar zâbitânı ve a'yân-ı memleketden her kim olur ise te'dîbleri icrâ olunmak için siz ki ser-asker vesâ'ir vüzerâ-yı müşârun-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrını silahşör-ı mûmâ-ileyh bu def'a ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve istid'â ve memleket-i Eflak'a murûr u ubûrları bâ-emr-i âlî men' olınanlardan gerek askerî ve gerek mîrî bayraklarından hilâf-ı emr-i âlî hareket ve memleket-i Eflak'a ubûr ve hasâret iden her kimler ise mahallerinden ta'ayyüş ve muktezâ-yı vakt ve hâle göre gûşmâller ve te'dibâtlarının icrâ-yı enseb tarîkiyle icrâsı nizâmıyla keyfiyyet-i sıhhî ve ism ü resmleri siz ki ser-asker vesâ'ir vüzerâ-yı müşârun-ileyhimsiz ibtidâ tarafınızdan huzûr-ı âsâfiye tahrîr ve i'lâm ve ba'dehu iktizâsına göre te'dîb olınmalarıçün emr-i şerîfim sudûrını emr-i savâb olduğın bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğın i'lâmı mûcibince amel olınmak fermânım olmağın siz ki vüzerâ-yı müşârun-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh tahrîrât mefhûmı ma'lûmınız oldukda gerek askerî ve gerek mîrî bayraklarından hilâf-ı emr-i âlî harekete cesâret iden her kimler ise vech-i münâsibi üzre taharrî ve tahsîs iderek gereği gibi tashîh ve tahkîk ve ism ü resmleriyle muktezâ-yı te'dîblerine huzûr-ı âsâfiye başka başka arz ve i'lâma mübâderet ve bu husûsda ihmâl ve iğmâzdan ve iktizâ-yı vakte ri'âyetden ser-i mû tekâsül ve rehâvetden her biriniz kemâl-i tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z [1]182

227

Rum-ili vâlisı ve Hotin ve Boğdan Ser-askeri Vezîrim Mehmed Paşa'ya hüküm ki,
Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma'ıyyetine me'mûr mîrî levendât vesâ'ir hizmet-i muhâfazaya me'mûr tavâ'if-i askerîye bu esnâda hizmet ve me'mûriyetlerini terk ve perîşân olup derûn-ı Boğdan'dan Eflak'a ubûr ve re'âyâ-yı acezeyi cibâl bulup

tehammülden hâric cevr ü ezâ ve mâmeleklerin nehb ve yağma eylediklerinden başka evlâd-ı inâs ve zükûr birkaç neferini esir misüllü ahz ve vâfir bargirlerini dahi cebren alup götürüp yalnız Bükreş kasâbasından birkaç [124] gün zarfında dört bin neferden mütecâviz avdet iden mîrî askeri tâ'ifesi murûr idüp ve kendülere kimlerin neferâtındansınız deyü su'âl olındukda ba'zılarımız Kahraman Paşa'nın ve ba'zılarımız dahi Yeniceli Şeref oğlunun ve ba'zılarımız dahi Vodinalı Ali Koçun neferâtındanız deyü haber virdüklerin mübâşeretle hâlâ Eflak tarafında olan Dergâh-ı Mu □allâm gedüklilerinden ve hâssa silahşörlerimden Ali -zîde mecduhû- bir kıt'a kâ'imesiyle tahrîr ve inhâ itmekle sen ki ser-asker-i müşârun-ileyhsin Hotin muhâfazasına ve gerek ma'ıyyetine me'mûr mîrî levendât ve gerek sâ'ir her kim olur ise me'mûriyetlerini terk ve avdet idenlere ruhsat göstermeyüp ve inâd ve muhâlefet ider olur ise te'dibât-ı lâıykaları icrâ olunarak i'âde ve ircâ'larına ihtimâm ü dikkat eylemek fermânım olmağın. İmdi işbu emr-i şerîfim vusûlunda gerek Hotin muhâfazasına ve gerek ma'ıyyetine me'mûr mîrî levendât ve gerek sâ'ir her kim olur ise olsun me'mûriyetlerini terk ve avdet idenlere kat'a ruhsat ve cevâz göstermeyüb inâd ve muhâlefet ideri olur ise te'dibât-ı lâıykaları icrâ olunarak avdet ve ric □atlerine ihtimâm eyleyüp hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]183

Bir sûreti,

Vidin muhâfızına ve Tuna sevâhilinde vâkı' kuzât ve nüvvâba ve Silistre mütesellimi vesâ'ir mütesellimlere ve ümenâ ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

228

Bundan akdem ocakdan mahsûs Eflak'a me'mûr başçavuş () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Mukaddemâ Eflak nizâmına me'mûr hâssa silahşörlerimden Ali -zîde mecduhû- ile Eflak voyvodası Ligor Voyvoda tarafından bu def'a ordu-yı hümâyûnuma vârid olan iki kıt'a kâ'imelerinde memleket-i Eflak'dan matlûb olan zehâyir ve mühimmâtın ve umûr-ı sâ'irenin suhûlet husûlleri zımnında tavâ'if-i askerîyenin ve Tuna sevâhilinde bayrakları küşâd olunan piyâde ve süvârilerin Eflak'dan murûrları men' ve ısrâr idenlerin bayrakları tayy ve ağa ve alemdârları kal'a-bend olınmalarını hâvi şeref-sudûr bulan emr-i şerîfim silahşör-ı mûmâ-ileyh ve küçük çavuş vekîli taraflarından ocak çavuşı Hüseyin -zîde

kadruhûyla- Yergöğü ve Ruscuk ve Silistre ve Tutrakan mahkemelerine tesyîr ve kırâ'et ve her biri sûret-i itâ'at ve Eflak'a murûr eylemeyeceklerini hâvi ta'ahhüd i'lâmları i'tâ eylemişlerken Ruscuk ve Yergöğü bayrakları evvelkiden ziyâde murûra tehâlûk ve sirâyete zerî'a olmak için Tırnova ve Üsküb vesâ'ir mahallerin bayraklarını tahrîs ve ânların murûrları akîbinde kendüleri dahi müttefikan bâ-cem'ihim Eflak'a duhûl ve Yergöğü ve Ruscuk'dan Bükreş'e gelince on iki sâ □atlık mesâfeyi yedi sekiz günde kat' ve ba'zıları dahi me'mûr oldukları yoldan azîmet sûretinde Tutrakan'a vurûd ve ândan Eflak'a ubûr ve rah-ı rastdan inhirâf ile re'âyânın haklarında taharrus eyledikleri kasabât ve kurâyâ varub katl-i nüfûs ve kat'-ı a'zâ ve ve nehb-i emvâl ve hetk-i a'râza cesâret ve fukarânın menzillerini tahrîb ve ihrâk ve tesâdüf eyledikleri mîrî zehâyir arabalarını ahz ve içlerindeki zahîreyi izâ'a ve itlâf eylediklerin ve tavâ'if-i mezkûr bu hâl ile Bükreş'e vusûl ve yevmiye otluk vesâ'ir ve nân ve lahm ve ol-havâlîde bulunmayan pirinç ve revgan tayinâtı taleb ve cebren ahz ve me'mûr oldukları mahalle âcilen gitmelerini mutazammın Rum-ili vâlîsi ve Bender ser-askeri câniblerinden yazılan bıyuruldılara adem-i itâ'at ve Bükreş'de altışar ve yedişer gün meks ve tevakkuf ve meyân-ı sūkda müsellehan geşt ü güzâr ve ehl-i islâm ve re'âyâdan müsâdife eylediklerine itâle-yi dest-i ta'addî ve ekseriyeti bilâ-mûcib darb ve cerh ve re'âyânın zor ile koyunlarından kîselerin ihrâc ve gasb ve akçesi olmıyanların elbiselerini nez' ve tazallum dâ'iyesinde olanları katl ve re'âyâ dahi kemâl-i havf-ı haşyetlerinden dükkânların sedd ve zaleme-i merkûme fukarânın menâzil ve dükkânlarının kapularını kesr ve buldıkları emti'a ve eşyâ ve emvâllerin nehb ve nisvân ve ebkârın ırzların hetk ve nicelerinin ırzlarını hetk ve a'zâların kat' ve bunun emsâli şekâvet ve fezâhatlerinin nihâyeti olmayup ve ber-mûceb-i defter yüz kîselikden efzûn emvâl ve eşyâ ve nukûd ve emti'a yağma ve gâret eylediklerin tahrîr ve mevâdd-ı mezkûreyi mutazammın bundan akdem şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı âlî-şâna imtîsâlen bayrakhâ-i mezkûrenin alâ eyyi hâl Eflak'dan ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına tesyîr ve ol-makûle zulm ve fesâda ictisâr idenleri tefâhhus ve temyîz ve vaktiyle müstehak oldukları cezâ-yı meşrû'aları icrâsiçün ism ü resmleriyle defterleri gönderilmesiçün mahsûsan sen ki başçavuş-ı mûmâ-ileyhsin sen ta'yîn ve müsâra'aten irsâl olunmuş idim bu def'a tekrâr gâret-i eşyâ ve katl eyledikleri re'âyânın defteri irsâl ve hüsn-i nizâmıyla i'lâm olunması fermân olduğına binâ'en mevâdd-ı mezkûreyi hâvi tekrâr emr-i âlî ısdâr ve ordu-yı hümâyûnumda mevcûd kol çavuşlarından birinin mübâşeretiyile doğrı Eflak'dan sana irsâl ve te'kîd olunmak bâbında bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Osman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğin ocakdan kol çavuşı mübâşeretiyile i'lâmı

mûcibince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki başçavuş-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan kol çavuşı mübâşeretiyle zikr olunan bayrakları alâ eyyi hâl memleket-i Eflak'dan ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîr ve ber-minvâl-i muharrer ol-makûle zulm ve fesâda ictisâr idenleri tefahhus ve temyîz ve vaktiyle müstehak oldukları cezâ-yı meşrû'aları icrâsıçün ism ü resmleriyle defterini ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve nehb ve gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ ashâbına istirdâd ve hüsn-i nizâma bend ve ifrâğ ile keyfiyyeti i'lâma mübâderet eylemek bâbında fermân-ı âlî sâdır olmuştır.

Fî Evâ'il-i M Sene [1]183

[125]

229

Eflak voyvodası Ligor Voyvoda'ya hüküm ki,

Muhtekir tâ'ifesinin memleket-i Eflak'dan men' ü zecrlerini hâvi evâmir-i aliyye ısdâr olunmuşiken senin Eflak'a vurûdından mukaddem ve sonra tavâ'if-i askerîyenin derûn-ı Eflak'dan murûrları sebebi ile zuhûr iden ihtilâl ve re'âyânın tevahhuşları hilâlinde erbâb-ı ihtikâr ferce-yâb ve re'âyâyı ihâfe iderek rahis bahâ ile zahîreleri ahz ve ba'zısı kıymetini edâ ve ba'zıları bir akçe virmeksizin fuzûlî zabt ve fukarâya gadr ve sen matlûb olan zehâyiri tedârükde münâza'alarına adem-i i'tibâr birle muhtekirlerin meta'larını ihtimâm idüp ancak eyâdî-i re'âyâda tohumluk için bulunan zehâyir alındığı sûretde ekser mezâri' mu □attal ve emr-i zirâ'at muhtel olacağı bedîhî olmakla fukarâ-yı ra'ıyyetden aldıkları bahâ ile muhtekirlere akçeleri senin tarafından edâ olunarak müddehir olan zahîreleri zâhire ihrâc ile fukrâ-yı ra'ıyyetin mezâlîm ve ta □addîyâtdan himâyet u sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem olmakla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştır. İmdi vusûlunda keyfiyyet-i mezbûre ma'lûmın oldıkda muhtekir tâ'ifelerinin fukarâ-yı ra'ıyyetden aldıkları zahîrelerin iktizâ iden akçeleri tarafından virilerek müddehir olan zehâyiri zâhire ihrâc ve muhâfazasına ihtimâm ü dikkat ve fi-mâ ba'd o güne ta'addîyâtdan vikâye ve himâyelerine ve muhtekir tâ'ifelerinin men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat eyleyüp tesâmüh ve taksîrden bu bahâne ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e nakl olınacak zehâyirin nakline muhâlefet ve müdâhaleden hazer ve mücânebet olınmak bâbında.

Fî Evâ'il-i S Sene [1]183

230

Ruscuk ve Yergöğü ve Niğbolı ve Hezargırad kâdîlarıyla ordu-yı hümâyûnumdan mârrü'z-zıkr kazâlara varınca yol üzerinde vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbinâ hüküm ki,

Bundan akdem zehâyir ile mahmûlen Eflak'dan Hantepesi anbarlarına vurûd iden arabalar hamûlelerin ba'de'l-ihrac gerü azîmet üzere iken mukaddem Hotin'den avdet iden asâkirden Ruscuk ve Yergöğü kazâları ve Niğbolı ve Hezargırad ahâlîleri zıkr olınan arabalardan doksan âdedini ahz ve arabacıları firâr itmeleriyle kendüleri öküzlerin koşup götürdüklerinden sonra arabaları ihrâk-ı bi'n-nâr ve öküzleri alup vilâyetlerine avdet ve bu keyfiyyet arabacı re'âyâsının vahşet ve haşyetlerine bâdî olduğun hâlâ Eflak kapu kethüdâları takrîr ile inhâ ve ol-bâbda istid □â-yı inâyet ve takrîr-i mezkûr müfâdınca Eflaklu re'âyâsının ol-mikdâr arabaların öküz ile gasb iden mârrü'z-zıkr kazâların serdengeçdilerinden oldukları tahrîrlerinden münfehim olduğına binâ'en ocakdan bir kâr-güzâr mübâşir ta'yîn ve ta'kîben esnâ-yı râhda ve gerek kazâlarında kendülerinden tahsîl ve ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hak olınmasıçün emr-i şerîfim sudûrî bâbında bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğın i'lâmı mûcibince ocakdan mübâşir ma'rifetiyle amel ve hareket olınmak fermânım olmağın. İmdi re'âyâ-yı mezkûrenin araba ve öküzlerini gasb idüp vilâyetleri cânibine azîmet iden zıkr olınan kazâların serdengeçdilerinden re'âyâ-yı mezbûrenin öküzleri taht-ı kazâlarınızda her kimin yedinde bulunır ise ma'rifetiniz ve ta'yîn olınan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle alâ eyyi hâl bi't-tamâm tahsîl ve ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ü dikkat idüp müsâmaha ve tekâsül ve taksîrden ve ser-i mü hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i R Sene [1]183

231

Der-aliyyemden ve ocak tarafından mübâşeret ile Eflak memleketinde olan () ve () - zîde mecduhûmaya- hüküm ki,

İbrâ'il vesâ'ir civâr ahâlîleri ve âhar mahallerden gelen muhtekir tâ'ifeleri bu hilâlde mahsûlât vakti olmakdan nâşi memleket-i mezbûre derûnına münteşir ve kurâda

buldukları mahsûlât-ı re'âyâyı diledikleri vech üzere cebren ve kahren ahz ve her biri bir tarafa götürüp bu vechle zehâyirin küllîyyen itlâf ve izâ'atiyle killet ve nedretine bâdî oldukları âşikâr olduğına binâ'en memleket-i mezbûreden tertîb ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle tesyîri fermânım olan zehâyirin tedârükünde usret-i küllî rû-nümâ olduğundan başka bu eyyâmda ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma kesret ü vefret üzere zehâyir nakli husûsı ehemmi-i umûrdan iken memleket-i mezbûreye gelen muhtekir tâ'ifeleri aldıkları zehâyiri arabalara tahmîl ve İbrâ'il'e götürmeyüp diledikleri mahalle nakl ve ol-vechle na-bercâ hareketine tasaddî itmeleriyle memleket-i mezbûreden ol-makûle zehâyir iştirâ idenlerin yanlarına voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından mu'temedün aleyh adamlar ta'yîniyle doğru ordu-yı hümâyûnuma sevk ve îsâl ve inâd ve ısrâr üzere olanları iktizâsına göre ahz ve te'dîbleri icrâsıyla muhtekir tâ'ifelerinin men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat eylemeleriçün Vidin ve İbrâ'il muhâfızlarına ve berren ve nehren memleket-i mezbûre civârında olan kılâ' ve kasabâtın vâkı' olduğu kuzât ve nüvvâb ve zâbitâna hitâben sâdır olan emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına i'tinâ ve dikkat eylemeniz için i'lâmen ve ifhâmen size dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi te'mîn-i bilâd ve terfîh-i ahvâl-i fukarâ-yı ra'yyet matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmınız oldıkda siz dahi dâmen-i der-meyân-i gayret ve ber-vech-i meşrûh sâdır olan emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına i'tinâ ve dikkat idüp iğmâz ve müsâmahadan tekâsül ve taksîrden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene [1]183

[126]

232

Vidin muhâfızı vezîre ve İbrâ'il muhâfızı vezîre ve berren ve nehren memleket-i Eflak civârında olan kılâ' ve kasabâtın vâkı' oldukları kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitânına hüküm ki,

İbrâ'il vesâ'ir civâr ahâlîleri ve âhar mahallerden ba'zı muhtekir tâ'ifeleri bu hilâlde mahsûlât vakti olmakdan nâşi gelüp memleket-i mezbûr derûnına münteşir ve kurâlarda buldukları mahsûlât ve re'âyâyı diledikleri vech üzere cebren ve kahren ahz ve her biri bir tarafa götürüp bu vechle zehâyirin küllîyyen itlâf ve izâ'atiyle killet ve nedretine bâdî oldukları âşikâr olduğına binâ'en memleket-i mezbûreden tertîb ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle tesyîri fermânım olan zehâyirin tedârükünde usret-i küllî rû-nümâ

olduğundan başka bu eyyâmında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnıma kesret ü vefret üzere zehâyir nakli husûsı ehemmi-umûrdan iken tâ'ife-i mezbûre aldıkları zehâyiri arabalara tahmîl ve İbrâ'il'e götürmeyüp mahall-i âhara nakl ile nâ-bercâ harekete tasaddî eylemekle memleket-i mezbûreye gelüp zehâyir iştirâ idenlerin yanlarına voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından mu'temedün aleyh adamlar ta'yîni ile doğru ordu-yı hümâyûnuma sevk ve îsâl ve inâd ve ısrâr üzere olanların iktizâsına göre ahz ve te'dîbleri icrâsıyla muhtekir tâ'ifelerinin men' ü def'lerine ihtimâm ü dikkat olunmak lâzime-i hâlden olduğına binâ'en siz ki vezîrân-ı müşâr vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere amel ve hareket eylemeniz fermânım olmağın. İmdi ber-vech-i muharrer voyvoda-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle tertîb ve tesyîri fermânım olan zehâyirin tamâmen mahalline nakl ve tesyîrine ve memleket-i mezbûreye zahire iştirâsına gelenler aldıkları zahîreyi râyici üzere alup noksân bahâ ile fukarâdan cebren ve kahren almalarıyla ve aldıkları zehâyiri doğru ordu-yı hümâyûnuma nakl itdirüp mahall-i âhara götürmelerine ruhsat ve cevâz göstermeyüp inâd ve muhâlefet idenlerin ahz ve te'dîblerine ve muhtekir tâ'ifelerinin men' ü def'leriyle te'mîn-i bilâd ve terfih-i ahvâl-ı fukarâ-yı ra'iyete ihtimâm ü dikkat idüp hilâfından hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene [1]183

233

İbrâ'il'de yeniçeri zâbiti () -zîde mecduhûya- hüküm ki,

İbrâ'il ahâlîleri bu esnâlarda re'âyâ-yı Eflak'ın vahşet ve haşyet kendülere vesîle-i menfa'at ittihâzıyla civârlarında olan Eflak kurâsı re'âyâlarına envâ'-ı tehdîdât ile ihâfe ve İbrâ'il'de olan çiftliklerini celb ve iskân ve celb eyledikleri re'âyânın mahsûllerin dahi kendü çiftliklerine nakl ile ve re'âyâyı çiftliklerinin re'âyâ-yı mahsûsası misüllü hizmetlerinde i'mâl ve istihdâm eylediklerinden gayrı nicesi dahi derûn-ı memlekete bî-pervâ geşt ü güzâr ve zahîre ihtikârına tasaddî ve re'âyânın a'râz ve emvâllerine ta'arrûz idüp bu gûne hasâret ve ezâlarından re'âyâ-yı acezenin mübtelâ-yı ıztırâb gelenlerine bâ'is ve bâdî olup ve sen ol-makûlelerin zabt u rabtına ve temşiyet-i umûra kâdir olmanla Eflak re'âyâsından İbrâ'il tarafında çiftliklere nakl olunan re'âyânın ma'rifetinle evtân-ı kadîmelerine i □âde ve iskân ve derûn-ı memlekete münteşir olan ol-makûle hazele ve erbâb-ı hasâret dahi ihtikârdan ve re'âyâ-yı memlekete ta'addî ve ta'arrûzdan men' ve memnû' olmayanları ahz ve te'dîbe müsâra'at ile muhâfaza-i ra'iyete sa'y u

gayret olunmak lâzıme-i hâlden olduğına binâ'en vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın. İmdi ibâd ve bilâdın te'mîn ve tatmînleriyle fukarâ-yı ra'ıyyetin vücûh-ı mezâlim ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmın oldıkda senin zabt u rabt-ı memleket ve def'î-i şer u şurûr-ı haram-zâdeye kudret ve liyâkatin meczûm olmakdan nâşi ber-vech-i muharrer İbrâ'il ahâlîlerinin çiftliklerini celb eyledikleri Eflak re'âyâlarını ma'rifetinle buldukları mahallerden kaldırıp kadîmî karyelerine nakl ve iskân ve memleket-i Eflak'dan ihtikâr dâ'iyesiyle geşt ü güzâr ve fukarâ-yı ra'ıyyete îsâl-i mazarrata cür'et idenlerin men' ü def'leriyle mezâlim ve ta'addîyâtlarının ibâd ve bilâd üzerlerinden mahv ve izâlesine ihtimâm-ı tâm ile hıdemât-ı mebrûre ibrâzına sa'y u dikkat eyliyesiz şöyle ki memnû' ve mündefi' olmayanların ahz ve te'dîblerine müsâra'at ile te'mîn-i bilâd ve himâyet u sıyânet-i ahâlî ve ra'ıyyete bezl-i vüs' ü kudret eyleyüp rehâvet ve taksîrden hazer ve mucânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i R Sene [1]183

234

Yergöğü kâdîsı ve hâssa silahşörlerinden olup nizâm-i memleket ve muhâfaza-i ra'ıyyete me'mûr-ı telhîsi esbâk Ali -zîde mecduhûya- ve Eflak voyvodasına hüküm ki, Yergöğü kazâsı Eflak hudûdî ittisâlinde olmakdan nâşi ahâlîleri kazâlarına muttasıl bulunan iki aded Eflak kazâsından vakit vakit birer takrîble ve husûsan bu esnâlarda re'âyâyanın dehşet ve perîşâniyetleri hasebiyle re'âyâ-yı Eflak'ı kurâ ve çiftliklerine celb ve bu vechle celb eyledikleri re'âyânın vesâ'ir Eflak re'âyâsının hudûd-ı Eflak'da olan mahsûlât ve mevrû'atların cebren ahz u zabt ve vilâyetlerine nakl idüp mezbûrların bu gûne tecebbürâne vaz' u hareketleri nizâm-ı memleketin ihtilâlîne ve re'âyânın perîşâniyet ve mahsûlâtının izâ'atine bâdî olduğına binâ'en siz ki silahşör-ı hâssa voyvoda-i mûmâ-ileyhimsiz tarafınızdan bu keyfiyyet hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum olduğunu ahâlî-i mezbûreye tahrîr ve tefhîm oldıkda bir dürlü ısgâ eylemeyüp icrâ-yı garaz ve celb-i menâfî kaydıyla ta'addîlerinde isrâr ve derûn-ı Eflak'a müsellaah adamlar irsâliyle buldukları murâd-ı mevrû'ât ve mahsûlâtı ahz ve itlâf ve mûmâna'at murâd iden Eflak zâbitânını darb ve tehdîd ve huşûnetlerini izhâr itmeleriyle sen ki silahşör-ı mûmâ-ileyhsin bu makûle mazarrât ve mü'ezziyâtın def' ü ref' ile re'âyânın muhâfaza ve himâyetleri husûsâtına me'mûr olduğına binâ'en muktezâ-yı me'mûriyetin üzre

Yergöğü'ye varup husûs-ı mezbûr gereği gibi teftîş ve tefahhus iderek ahâlî-i mezbûrenin çiftlik ve kurâlarında olan Eflak re'âyâsının derûn-ı Eflak'da olan kurâ-yı kadîmelerine i □âde ve iskân ve fuzûlî aldıkları mahsûlât ashâbına istirdâd ile ol-havâlînin hıfz u hırâsete ihtimâm eylemek için sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını Eflak kapukethüdân takrîr kağıdıyla istid □â ve Eflaklu re'âyâsından olup kazâ-i mezkûre kurâ ve çiftliklerine celb olunan re'âyânın kânûn üzere kadîmî karyelerine [127] ve vatan-ı aslîlerine iskân ve fuzûlî ahz u kabz olunan mahsûlâtları her ne ise ma'rifet-i şer'le îcâb idenlerden mahallerine istirdâd ve fî-mâ ba'd mugâyir-i emr-i âlî hareket itmemelerine hâvi ocakdan ber-mukaddem mübâşir ta'yîn ve tanzîm olunmasıçün iftihâru'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu □allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Ağa -dâme ulûvvûhu- i'lâm itmeğin ocakdan mübâşir ma'rifeti ve mübâşeretinle i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olunmağın. İmdi sen ki Yergöğü kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetin ve ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve sen ki silahşör-ı mûmâ-ileyhsin muktezâ-yı me'mûriyetin üzere mübâşeretinle ber-minvâl-i muharrer Eflak re'âyâsından olup kazâ-i mezkûre kurâ ve çiftliklerine celb olunan re'âyâyı alâ eyyi hâl kaldırıp kurâ-yı kadîmelerine nakl ve iskân ve fuzûlî gasb ve ahz olunan mahsûlâtları her ne ise ma'rifet-i şer'le îcâb idenlerden tamâmen tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm ile ol-havâlînin hıfz u hırâsetine bezl-i vüs' ü makderet ve fî-mâ ba □d mugâyir-i emr-i âlî vaz' u hareketden men' ü tahzîrlerine mübâderet ve emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına mezîd-i ihtimâm ü dikkat idüp ser-i mû hilâfindan gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i R Sene [1]183

235

Eflak ittisâlinde ve mahâdatında olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan başçavuş olup husûs-ı âhara me'mûriyet ile Eflak'da olan İsmâ'il ve mahall-i mezbûrede vâkı' serhaddât zâbitânı -zîde mecduhûma- ve a'yân ve iş erlerine hüküm ki,

Memleket-i mezbûreden bayrak ve askerî ve gayr-i askerînin murûr eylemeleri evâmir-i şerîfemle memnû' olup re'âyâsının bir-vecihle âzürde ve zulüm-dîde olmalarına rızâ-yı emr ve rızâ-yı hümâyûnum olmayup men' ü def'leriçün bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfemle mübâşirler ta'yîn ve ol-tarafdan olan zâbitân ve a'yân ve iş erlerine tavsîye ve tenbîh

olunmuşken bu def'a avdet ve firâr iden askerî ve gayr-ı ecnâs-ı muhtelif memleket-i mezkûra uğrayup fukarâya ezâ ve mahsûlât-ı cedîdeyi yağma ve evlâd ü ıyâllerini seby ve hayvanların ahz ve râkiben memleketlerine azîmete mübâderet eyledikleri inhâ ve ihbâr olduğına binâ'en ol-makûlelerin ahz ve te'dibât-ı meşrû'aları icrâ ile fukarâ-yı ra'iyet dest-i mezâlîm-i eşkıyâdan tahlîs olınmalarıçün size hitâben emr-i şerîfîm sudûrî bâbında bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Süleyman Ağa -dâme ulûvvuhû- i'lâm itmeğın i'lâmı mûcibince amel ve hareket olunmak fermânım olunmağın. İmdi mülk-i mevrûs-i pâdişâhânem olan memleket-i mezkûr ve re'âyâsının dest-i mezâlîm-i eşkıyâ ve ta'addîyâtdan masûn olmaları matlûb-ı mülûkânem olmağla memleket-i mezkûrdan bir ferдин murûr eylememeleriçün evâmîr-i şerîfeme adem-i itâ'at ve fukarâ-yı ra'iyetin emvâl ve ıyâl ü evlâdına dest-i ta'arrûz da'iyesiyle murûr murâd idenler gerek askerî ve gerek gayrîdir her kim olur ise olsun ahz ve haklarında îcâb ve iktizâ iden te'dibât-ı meşrû'alarını icrâ ve fi-mâ ba'd evâmîr-i şerîfeme mugâyir derûn-ı memleket-i mezbûreden murûr murâd idenlerin men' ü def'leriyle fukarâ-yı ra'iyetin vücûh-ı mezâlîm ve ta'addîyâtdan himâyet u sıyânetlerine ez-dil ü can sa'y u gayret eyleyüp tehâvün ve taksîrden ve mikdâr-ı zerre hilâfından tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı Ra Sene [1]183

236

Dergâh-ı Mu'allâm gedüklilerinden ve hâssa silahşörlerimden olup bu def'a memleket-i Eflak'a me'mûr olan Mir Osman -zîde mecduhûya- hüküm ki,

Memleket-i Eflak re'âyâsını murûr u ubûr iden tavâ'if-i askerîyenin ve erâzil ve eşkıyâ makûlelerinin ta'addî ve mazarratlarından himâyet u sıyânet ve tahsîl-i nizâm-ı umûr-ı memleket için bundan akdem emr-i şerîfîmle irsâl ve hâlâ ol-tarafdan firâr üzre olan silahşör-ı hâssa Ali -zîde mecduhûnun- inhırâf-ı mizâcî hasebiyle bu tarafa avdeti fermân-ı hümayûnum olup ve sen ki mûmâ-ileyhsin senden mûmâ-ileyhden ziyâde hammiyet ve gayret ve rüşd ü fetânet birle muvâfık-ı rızâ-yı mülûkânem hizmeti zuhûrî me'mûl ve melhûz-ı hüsrevânem olduğı ecilden mûmâ-ileyhin birine sen me'mûr kılınmışsındır. İmdi seri'an hareket ve Eflak'a varup Bükreş kasabasında ikâmet ve hâlâ Eflak voyvodası olan İskerlet-zâde Ligor Voyvoda ile ittifâk ve ittihâd merasimine ri'âyet iderek temşiyet-i nizâm-ı umûr-ı memlekete dikkat ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin

tahrîr ideceği iki bin neferin tekmîlen tahrîr ve i'mâli husûsuna ve kara mütesellim Ahmed -zîde mecduhûnun- tahrîr eylediği bin süvâri dahi tamâmen Eflak'a îsâl ve mârû'z-zikr iki bin nefer ile ma'ân cümlesi üç bin nefer olup bir neferi noksân olmamak emrine nezâret ve dikkat ve mütesellim-i mûmâ-ileyhin me'mûriyeti emr-i hümâyûnumda tahrîr ve tenbîh olındığı üzre Eflak derûnında zuhûr iden hudûd eşkıyâsı ve Moskovlı müfsidlerinin katl ve tedbîrleriçün üç bin nefer asker ile bir sâ'at mukaddem azîmet itdirilmesine vesâ'ir emnîyyet ve irâha-i re'âyâyı mûcib olacak tedâbir-i sâ'ibe ve harekât-ı lâzimeyi dâ'imâ voyvoda-i mûmâ-ileyh ile müzâkere ve müşâvere birle rızâ-yı hümâyûnuma mutâbık i'mâl ve hıdemât vücûda getürmek nisâr-ı vüs' ü tâkat ve boyarân ve re'âyâya istimâlet ve takvîyet virerek cümlesinin yirlerinde ve yurdlarında karâr ve fâriğ-i icmâl olmalarına ve erâzil ve eşhâsın ta'addî ve tasallutlarından himâyet u sıyânelerine sarf-ı mâ-hasal ve iktizâ iden hâlât ve zikr olunan üç bin neferin tekmîl olındığı ordu-yı hümâyûnuma i'lâm ve iş'âra müsâra □at ve hilâf-ı melhûz-ı rehâvet ve kusûrdan begâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i B [1]183

237

Bundan mukaddem Kara Eflak'da voyvoda kâ'im-makâmı olup zuhûr iden sadâkati mukâbili Eflak ve Kara Eflak voyvodalıği bu def'a kendüye tevcîh ve ihsân-ı pâdişâhânem olan Manolaki -hutÎmet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve memleket-i merkûmenin boyarân ve pâpasları ve cema'atbaşı ve re'âyâ ihtiyârlarına hüküm ki,

Eflak re'âyâsı feth-i hâkânîden berü Devlet-i Aliyye-i ebedi'd-devâmımın sâye-i inâyet-vâyesinde mustazill ve mahmîler iken Bükreş ve havâlîsinde mevcûd boyarândan ba'zı hâ'in-i ni'met müfsidler Moskovlının âdet-i kadîmeleri olan desâ'is ve hîlelerine aldanup dâ'ire-i itâ'atden hurûc ve ni'met ve ihsânıyla perverde oldukları Devlet-i Aliyyemin düşmanına i □ânet ve zahîre virerek Bükreş'e getürüp ol-havâlîye [128] istilâ ve tuğyân ve isyânlarını izhâr ve düşmanı büyüüt ve hânelerine alup iskân itmeleriyle ol-misüllü âsilerin şer □an ve kânûnen katl ve tedmîr ve nisâ ve sibyanlarını esir ve mâmelekleri asâkir-i zafer me'serime ganîmet olması lâzım ve lâzib olup ve envâ'-ı te'yîdât-ı ilâhiye ile mü'eyyed olan işbu Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmın düşmanları avn ü inâyet haklı nice def'a kılınçdan geçüp diyâr ve memleketleri yağma ve târâc ile

âfiyet-kârları tebâh olageldiği âmme-i âlemyân indinde müselleme ve ma'lûm ve bu def'a dahi Moskovlı mel'unlarının mu'tâd eyledikleri hîle ve hud'a-i cibilliyeleri bir vecihle revâc bulmayacağı erbâb-ı ukûl ve erbâb-ı ticâret beyinlerinde meczûm olduğundan gayrı müste'înen billâhi'l-a'lâ mülk-i mevrûsımın Moskovlı ve usâtdan tanzîf ve tathîriçün Rum-ili ve Anadolu memâlikinin ve tatarlığın umûmen asâkir-i zafermezâhiriyle hâlâ vezîr-i â'zam sûtûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem ve efhâm-ı sadâkat-alemim el-Hâc Halil Paşa -edâma'llâhü te'âlâ icâlehû- muzâ'af-ı bi'l-i'zzi ve't-te'yîd iktidâra ve ikbâle bir taraftan ve hâlâ Kırım hânı cenâb-ı emâret-me'âb-ı eyâlet-nisâb-ı sa'âdet-iktisâb-ı devlet-intisâb Kaplan Giray Han -dâmet me'âlîyehû- bir taraftan ve ser-asker-i zafer-izâm dahi ma'iyyetlerine cem' olan leşker-i ferâvân ile bir kaç koldan Eflak ve Boğdan'da vesâ'ir bulunduğî mahallde düşman-ı mekkâr-ı felâket-âsârın üzerine bu evânda azîmet üzre oldukları ve Kara Eflak kazâları ve tevâbi re'âyâsı sadâkatle ra'iyyetlerinde sâbit-kadem ve râsîh-dem olmalarıyla rahmen li-hâlihîm ânlardan ve Eflak re'âyâsından dahi Devlet-i Aliyyem'e itâ'at üzre olanlardan üç sene tekâlif-i şâkka mütâlabe olunmayup mu'âf olmaları bundan mukaddem boyarân ve papaslarına nüsh ü pend ve dâ'ire-i inkıyâda celb ve te'liflerini muhtevî ısdâr ve irsâl olunan fermân-ı hümâyûnumdan mübeyyen ve musarrah ve re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyem vücûh-ı mezâlim ve ta'addiyâtdan masûn ve me'mûn olmaları matlûb-ı pâdişâhânem olup ve ra'iyyet ve itâ'ati kabûl ve icrâ dahi cizye-i şer'iyenin edâsından lâbüdd ve beher sene üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye-i şer'iyeleri yüz onar para olmağla üç seneye dek nisfî olan elli beş para olduğına binâ'en şer'îan üzerlerine edâsı vâcib olan cizye-i şer'iyeye içün dahi üç seneye dek beher nefer re'âyâ nisf olan elli beşer para virüp ânı dahi altı ay hitâmına dek edâ ve teslîm-i hazine-i amirem eylemek ve üç sene zarfında bundan ziyâde bir sene alınmayup tekâlifden mu'âf olmaları husûsuna irâde-i şâhânem der-kâr ve merâhim-i bigâye-i hüsrevânem erzânî kılınup ve bundan böyle dâ'ire-i itâ'ate duhûl iden Eflak re'âyâsından zuhûr iden cürm ve kusûrları ma'fû olmakla ânlar dahi ber-vech-i muharrer sâ'ir itâ'atde olanlar misüllü üç seneye kadar tekâlifden mu'âf ve bu vechle hazinelerini edâ ve teslîm eylemek üzere ke'l-evvel himâyetleri murâd-ı hümâyûnum olduğına binâ'en bu keyfiyâtı mutî' ve âsiye kemâ-yenbagî işâ'a ve ifhâm ile ile'l-an merkez-i itâ'atde sâbit-kadem olup beş kazâdan ibâret olan Kara Eflak re'âyâsının ve Eflak re'âyâsından itâ'at idenlerin muhâreseleri ve bir taraftan re'âyâ-yı sâ'irenin itâ'ate celb ve te'lif ve yerlerinde takrîr ve tatmînleriçün bu esnâda sadâkat ve gayreti ma'lûm ve mücerreb bir voyvoda nasb ve ta'yîni mühim ve muktezî ve sen ki mûmâ-ileyhsin senin ol havâliden sadâkat ve istikâmet ve gayret ve metânet birle Kara Eflak

kazâlarının muhâfazasında ve re'âyâsının vikâye ve muhâsesinde hizmetin zâhir ve voyvodalık uhdene ihâle olındıkda bi-avnihi te'âlâ bundan sonra dahi her husûsda ifâ-yı levâzım-ı sadâkat ve icrâ-yı rûsûm-ı ubûdiyyet ve istikâmete ikdâm ideceğin bâhir olduğu Vidin Muhâfızı Vezîrim Mehmed Paşa ve Sivas vâlfisi olup ve Ruscuk tarafında olan Vezîrim Sârim İbrahim Paşa –edâma'llâhü te'âlâ iclâlehumânın- ma'rûzâtı mefhûmından ve Vidin kâdîsının bir kıt'a i'lâmı ve Ruscuk a'yânı Seyyid Süleyman - zîde kadruhûnun- kâğıdı me'âllerinden ma'lûm ve meczûm olduğına binâ'en tevcîh-i emr-i hümâyûnumun mazmûnı üzre hâlâ itâ'at üzere olan Kara Eflak kazâlarına ve bâ-avn-i bâri kariben zabt ve teshîrine himmet-i şâhâneme masrûf olan Bükreş ve havâlfisi tathîr ve tanzîf olındukda bi'l-cümle Eflak memleketine müstakillen sen voyvoda nasb ve ta'yîn olunmanla imdi fi-mâ ba □d dahi senden zuhûrı me'mûl olan sadâkat ve gayreti ibrâz ve izhâra dikkat ve hâlâ itâ'at üzere olan re'âyâyı te'lîf ve istimâlet birle emn ü âsâyış üzere yerlerinde istikrâr ve bir taraftan hüsn-ı sa'y u ihtimâmın ile dâ'ire-i itâ'ate celb olunan re'âyâyı dahi nevâziş ve vahşetlerini ref' ve izâle ile meskenlerinde ve mahallerinde iskân idüp üç senelik beher nefer re'âyânın mutlaka ra'iyet ve itâ'atlerini iş'ârîçün cizyelerinden tahsîli [129] fermânım olan elli beş paradan ziyâde ve tekâlif-i şâkka nâmıyla sırren ve alenen bir ferdinden bir akçe ve bir habbe tahsîl itmeyüp ve emr-i hümâyûnumun mefhûm-ı merhamet-makrûnını cümlesine gereği gibi işâ'a ve ifhâmda ser-i mü kusûr ve müsâmaha itmeyüp itâ'at idenlerin muhâfaza ve nizâmları vesâ'irlerinin itâ'ate sevk ve tergipleri emrine nisâr vüs □ ü kudret ve semire-i sadâkat ve gayretin nev be-nev zâhir ve bedîdâr olmasına şedd-i nitâk-ı liyâkat ve müşârun-ileyhimâ ile muhabere vechile hareket ve iktizâ iden husûsâtın hakîkati üzere ordu-yı hümâyûnuma i'lâm ve tahrîre mübâderet eylesiz ve sizlerin boyarân ve rehâbin ve cemâ □atbaşılar ve re'âyâ ihtiyârlarısız mülk-i mevrûs-ı şâhânem olan Eflak memleketi re'âyâsından olduğunuz hasebiyle haklarınızda merhamet-i pâdişâhânem mebzûl olınmaktan nâşi voyvoda-i mûmâ-ileyh hâssaten sizin himâyet u sıyânetiniz içün bu def'a ta'yîn olunup ve hâllerinize merhameten ve inâyeten üç seneye dek tekâlif-i şâkkadan mu'âf olduğunuz ve cizyeniz dahi beher neferden elli beşer paradan ziyâde alınmayacağı ve bu mikdâr cizyenin alınması dahi mücerred re'âyânın ra'iyeti cizyelerini edâ ile zâhir olacağından nâşi idüğü ma'lûmınız oldıkda Devlet-i Aliyyem'in sâyesinde bu kadar müddetden berü müreffehü'l-hâl ve mahmî olduğunuz mülâhaza ve edâ-yı şükr-i ni'mete sa'y ile biriniz dâ'ire-i itâ'atden çıkmayup ve devlet-i seniyyemin düşmanı olan Moskovlının ağvâ ve hîlelerine aldanmayup dâ'ire-i itâ'atden çıkan akraba ve ta'allukâtınıza dahi itâ'at idüp düşmandan ayrılup geldiklerinde cerâyim-i

sâbıkâları afv ve ber-vech-i muharrer ânlar dahi üç seneye dek mu'âf olacaklarını ve ıyâl ü evlâd ve emvâl ve eşyâlarına asâkir-i zafer-me'ser-i şâhânemden bir ferd ta'arrûz ve dahl eylememek üzere iktizâ idenlere tavsiye ve tenbîh-i hümâyûnum olduğunu iş'âr ile cümlesini itâ'ate celbe her biriniz voyvodanız mûmâ-ileyh ittifâkıyla cidd ü ihtimâm eyliyesiz şöyle ki itâ'at itmeyüp Moskovlının hîlelerine iğtirâr ile isyânlarında ısrâr iderler ise ânlar dahi düşmanlıkda Moskovlıdan lâ-fark olmalarıyla bi-mennihi te'âlâ karîben asâkiri pâyan-ı islâmiye varup kendülerini katl ve tedmîr ve emvâl ve eşyâlarını gâret ve yağma ve nisâ ve sıbyânları şer □an esir olınacağı zâhir olmakla âna göre cümleliz bâ'is-i selâmet-i hâl olan hâlâta dikkat ve voyvodanız mûmâ-ileyhin re'y ve emrine mütâba □at ve muvâfakat eyleyüp hilâf-ı fermânım olan vaz' u hareketden mübâ'adet üzre olmanız bâbında.

Fî Evâhir-i Za [1]183

238

Hâlâ Eflak voyvodası olan Manolaki Voyvoda -hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra- ve Eflak boyarlarına hüküm ki,

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin senden zuhûr iden sadâkat ve gayret ve istikâmet muktezâsınca lâzime-i şime-i kerîme-i Devlet-i Aliyyem olan inâyet ve iltifât-ı hüsrevâneme müstehak görülüp mukaddem yedine i'tâ olunan emr-i şerîf-i mekremet-redîfim mûcibince Eflak ve Kara Eflak vilâyetlerine voyvoda nasb ve ta'yîn olınmışidin bâ-avn-i bârî Büşreş cânibleri üss-ı vücûd-ı fesâd-âlûd-ı â'dâdan tathîr ve sen Bükreş'e gelüp kıyâm ve boyarân ve re'âyânın def'î-i vahşet ve ıztırâblarıyla müstahsil esbâb-ı refâh-ı hâl ve itmînân-ı bâllerine fevka'l-gâye takayyüd ve ihtimâm üzre olduğına binâ'en kemâ kân mesned-i emâretde kıyâm ile boyarân-ı memleket ve aceze-i ra'ıyyetin min külli'l-vücûh terfih ve tatmînleri hâlâtına cidd ü ikdâm eylemen fermânım ve bundan böyle dahi muktezâ-yı sadâkat ve gayret üzre senden her husûsda sa'y u dikkat me'mûl ve matlûb-ı hümâyûnum olmağın vesîle-i tezâyâyüd-ı sa'y u gayret ve tezyin-i dûş-ı ubûdiyyet ve iftihârın olmak için hâssaten hila'-i mülûkânemden bir sevb hil'at-ı mevresü'l-behçet ihsân-ı hümâyûnum olmağın tebliğ ve îsâline me'mûr ile tarafına irsâl olınmıştır. İmdi vusûlunda hil'at-ı seniyye-i mülûkânemi kemâl-i huzû' ve vafûr ta'zîm birle istikbâl ve dûş-ı gayret-pûşuna vaz' ve iksâ ve kemâ kân mesned-i hükûmetine kıyâm ile âsâyış-i memleket veistirâhat-ı ra'ıyyet hâlâtına nisâr-ı kudret ve

esnâ-yı ihtilâl ve istilâda havflarından nâşi bi'z-zarûre nicelerde vesâ'ir yirlerde setr ve ihtifâ iden boyarlar ve re'âyâya istimâlet birle ihrâc ve karyelerine îvâ ve iskân ile ekinlerini tahrîridüp mahsûllerini kaldırdup ke'l-evvel emnîyyet ve âsâyiş üzre kâr ü kesbe istikmâllerine sarf-ı cehd ü tâkat ve mukaddem yedine virilen emr-i şerîfînden mezkûr olan şurût u kuyûd-ı ra'îyyet zımnında üç seneye dek nısf-ı cizyelerinden başka tekâlif nâmıyla ve âhar bahâne ve illet ile hasâret-i deyn olan re'âyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe almakdan ve aldırılmakdan ve kendülerine ve ıyâl ü evlâd ve mâllarına kimesne tarafından bi-vech-i mine'l-vücûh cevı ve hasâret vukû'a gelmekden mübâ'adet ve boyarân-ı mersûmın ile daha ziyâde marziyye-i vifâka ri'âyet ve bi'l-ittifâk muhâfaza-i vilâyete ve imâri-i memlekete nisâr-ı cehd ü tâkat ve ale'd-devâm basîret ve intibâh vechile harekete dikkat birle mukaddemce gönderilen evâmir-i şerîfem mûciblerince muhâfazaya me'mûr asker ile muhâresesi iktizâ iden yirlerin muhâresesine sarf-ı miknet eyleyüp hilâf-ı me'mûl ednâ vaz' u hareketden himâyet u sıyânet-i ra'îyyetde ser-i mû tekâsülden be-gâyet tehâşi ve mücânebet ve siz ki boyarân-ı mersûmunsuz mûmâ-ileyh müstakillen voyvodanız olmakla cümleler yanına cem' ve re'yine mütâba'at ve kendüsüyle bi'l-ittifâk hareket iderek becalarda olan re'âyâyı ihrâc ve yirlerinde iskân ile zer' ve harsları emrine i'ânet ve gönül birliği ile hıfz u hırâset-i vilâyet ve ra'îyyet husûslarına muvâfık-ı rızâ hizmet vücûda getirüp sadâktinizi ve izhâr eylemekde birbirinize müsâbakat eyleyüp voyvodanızın re'yine ve muktezâ-yı sadâkate münâfi ednâ vaz' ve hâlâtdan ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene [1]184

[130]

239

İşbu emr-i şerîfîm Rusçuk ve Zıştovi ve Maçın ve Silistre ve Niğbolı ve Hırsova kazâları mahkemelerine vusûl ve sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd cülme muvâcehesinde feth ü kırâ'et olındukda her biri sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-icrâ zâbitan vesa'ir tenbîhi lâzım gelenlere tenbîh oldığının nâtık mârû'z-zikr kazâların ve kuzât ve nüvvâblarının vârid olan arzlarının mazmûnarı bâ-fermân-ı âlî şerh virilmiştir.

Fi 21 Ra Sene [1]184

İbrâ'il muhâfızı ve Boğdan cânibi Ser-askeri Vezîr Abdi Paşa'ya ve Niğbolı muhâfazasına me'mûr Vezîr Süleyman Paşa'ya ve Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve İbrâ'il'den Vidin'e varınca sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâkı' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri muhâfızları ve iskele eminleri vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan memleket-i Eflak Moskov keferesinin tasallutı hasebiyle memleket-i mezbûrenin re'âyâ ve berâyâsı kendilerini ve ıyâl ü evlâdlarını ve emvâl ve mevâşilerini keyd-i mazarrat-ı âdâdan muhâfaza için bundan akdem becca vesâ'ir mahfî mahallerde tahassun itmişler iken bi-hamdihi te'âlâ kefer-i mesfûrenin keyd ve mazarrat ve tasallut ve ta'addisi memleket-i mezbûreden küllîyyen mahv ve izâle olacağına binâ'en ol makûle tahaffuz iden re'âyâ kemâ fi's-sâbık me'vâ-yı kadîmelerine gelüp tavattun ve zer' ve hars ile iştigal ve vaktiyle idrâk olunan mahsûllerini cem' ve idhâr eylemeleriçün mahallerine celb ve cizye ibtidâr olduğu i'lâm ve inhâ olmakdan nâşi ber-minvâl-i muharrer me'vâ-yı kadîmelerine celb ve nakl olunan re'âyâ ve berâyânın mesken-i kadîmelerinde ebvâ ve iskân birle vücûh-ı mezâlîm ve ta'addîyâtından ve refâh-ı hâl ve itmînân-ı bâlleriyle zer' ve harsa iştigal ve mahsûllerinin cem' eylemeleriçün himâyet u sıyânet olunmaları matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûminiz oldukda memleket-i mezbûre re'âyâsından me'vâ-yı kadîmelerine nakl ve iskân olunan re'âyâ ve berâyânın mevrû'âtlarına ve hâsıl eyledikleri mahsûlâtlarına ve evlâd ü ıyâl ve emvâl ve mevâşilerine vechen mine'l-vücûh rencîde ve ta'addî va dahl u ta'arrûz olunmayup vikâyet u sıyânet olmaları husûsuna taraflarınızdan dahi i'tinâ ve dikkat ve emr-i hümâyûnuma mugâyir bir ferdin vaz' u hareketine ruhsat ve cevâz göstermekden ve ser-i mû hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra Sene [1]184

240

Rum-ili vâlisi ve Boğdan cânibi ser-askerinin kethüdâlığı hizmetinde olan Hüseyin Hüsnü ve İbrâ'il'de yeniçeri zâbiti olan ()-zîde mecduhûmaya- hüküm ki,

Hâlâ Haleb vâlisi olup Bükreş cânibi Ser-askeri Vezîrim Mehmed Paşa –edâma'llâhu te'âlâ iclâlehunin- bu def'a ordu-yı hümâyûnuma vurûd iden mektûbında mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan memleket-i Eflak re'âyâsı bundan akdem Moskov keferesinin keyd ve mazarratlarından nefslerini ve ıyâl ü evlâd ve emvâl ve erzâklarını

vikāye zımnında Sakna? ve becalarda tehaffuz ve tesettür idüp el-hâletü hazi memleket-i mezkûre re'âyâlarından Eflak voyvodasının bundan akdem vurûd iden kâ'imesinde serd ü beyân olındığı üzre me'vâ-yı kadîmelerine tavattun için Sakna? ve becalarda hurûc ve nüzûl iden re'âyânın mukaddem gönderilen emr-i şerîfime mugâyir İbrâ'il tarafında müctemî' tavâ'if-i askerîyeden ba'zı kimesneler önlerine geçüp ehl ü ıyâl ve emvâl ve eşyâların nehb ve gâret ile tevhiş ve tenfir eyledikleri müşârun-ileyh tarafına ihbâr olındıkda men' ü def'leri husûsunu eğerce Boğdan cânibi ser-askerî vezîr-i müşârun-ileyh tarafına iki def'a tahrîr ve inhâ idüp ancak voyvoda-i merkûmın kâ'imesi mantûkı üzere İbrâ'il tarafında olan askerî ve gerek Silistre vesâ'ir sevâhil-i Tuna'da vâkı' kuzât ve kurâda sâkin ba'zı kimesneler memleket-i mezkûra murûr ve re'âyâsı ve emvâl ve eşyâlarına tecâvüz eylememeleriçün bu def'a size ve Tuna sevâhiline tekrâr evâmîr-i şerîfem ısdâr ve ırsâl olunması lâzıme-i hâlden idüğünü tahrîr ve istid'â eylediğine binâ'en siz ki kethüdâ ve zâbit-i mûmâ-ileyhimâ siz Eflak re'âyâsının mukaddemâ isyânları zarûri olup zâhir olmadığından başka bu def'a istîmânları dahi takrîr itmekle fî-mâ ba'd âzürde olmaları mûcib tenfiz olacağı hasebiyle kat'an ve kâtıbeten İbrâ'il ve Silistre vesâ'ir cânibden vechen mine'l-vücûh ta'arrûz olunmamak femânım olunmağın. İmdi siz ki mûmâ-ileyhimâsiz Silistre ve ol hâvâlide vâkı' sevâhil-i nehr-i Tuna'da olan hükkâm ve zâbitâna re'âyâ-yı mezkûrenin ehl ü ıyâl ü evlâdlarına ta'arrûz kasdıyla nehr-i Tuna'dan bir ferдин Eflak tarafına ubûr eylememeleri husûsuna ihtimâm ü dikkat eylemeleriçün başka emr-i şerîfimle tenbîh olındığı ma'lûmunuz oldıkda siz dahi İbrâ'il tarafında müctemî' olan asâkirden ve gayrîden kimesnenin re'âyâ-yı mezbûreye ve ehl ü ıyâl ve emvâl ve eşyâ ve devâbb ve mevâşilerine vechen mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arrûz ile teneffür ve tevahhuşlarını mûcib olur nâ-marzî hareket zuhûra gelmemek üzre tenbîhi lâzım gelenlere gereği gibi tenbîh ü te'kîd ile men' ü tahzîrlerine sarf-ı makderet iderek re'âyâ-yı mezbûrenin bi'l-emn ve's-selâm evtân-ı kadîmelerine gelüp tavattun ve zer' ve harsa iştigal eylemelerine mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve emr-i şerîfimin infâz ü icrâsına bezl-i kudret idüp emr-i hümâyûnuma mugâyir itâ'atleri zâhir olan Eflak re'âyâsına havâlî-i mezbûrede olan tavâ'if-i askerîyeden ve gayrîden ser-i mû âzürde vü remîde vukû'ından ve hilâf-ı vaz' u hareketlerine ruhsat ve cevâz göstermekden be-gâyet tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ra Sene[1]184

Bir sûreti,

Silistre vâlisî ile ol hâvâlide vâkı' sevâhil-i nehr-i Tuna'da olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Silistre mütesellimine ve yeniçeri zâbitine vesâ'ir kazâların yeniçeri serdârları ve iskele eminleri vesâ'ir zâbitâna hüküm ki,

Taht-ı hükümet ve kazâlarınızda vâkı' ma'berlerden re'âyâ-yı mezbûreye ve ıyâl ü evlâd ve emvâl ve erzâklarına dahl ve ta'arrûz kasdıyla karşı tarafa murûr murâd idenlerin men'-i küllî ile men' ü tahzîrlerine ihtimâm ü dikkat olunmasının te'kîdinî hâvi ber-vech-i meşrûh.

[131]

242

İşbu defter ve hüccet ve i'lâmın buyurulduğu mühimme tobrasında hıfz olunmuştur.

Fî Evâhir-İ R Sene[1]179

Hâlâ Vidin kal'ası muhâfazasına me'mûr Dergâh-ı Âlî yeniçerileri kullarından bu def'a bâ-fermân-ı âlî-şân derûn-ı Eflak'da Kırayova nâm mahalde öteden berü kendü hâlinde bazergânlık itmekle meşhûr yüz nefer bazergân ve kifâyet mikdârı şürekâ kulları re'âyâ kullarına rencîde vü remîde itmeyüp bilâ-tavattun ikâmet birle ticâret eylemek üzere birbirlerine tekeffül ve ta'ahhüd eylediklerinde hâlâ muhâfız-ı Vidin vezîr-i rûşen-zamîr devletlü inâyetlü veliyü'l-nî □am efendimiz hazretlerinin ve nizâm-ı mezbûreye me'mûrlar ma'rifetleriyle ale'l-infirâd orta orta ism ü resmleri tahrîr ve sicill-i mahfûza kayd ve hüccet-i şer'ıyyeye rabt ve zâbiti ma'rifetiyle bâ-tezkere izin ve ruhsat virilen bâzergân kullarının defterleridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Orta 26 es-Seyyid Ömer Beşe / Orta 26 es-Seyyid Mahmud Beşe / Orta 26 Hüseyin Beşe / Orta 46 Uzun Mehmed Beşe / Orta 46 Bosnalı Hasan / Orta 46 Ahmed Beşe / Orta 46 Bosnalı İbrahim / Orta 66 es-Seyyid Ali Beşe / Orta 126 Şişman İbrahim / Orta 12 Bosnalı Hüseyin / Orta 12 Hasan Beşe / Orta 12 Bekir Beşe / Orta 15 Salih Beşe / Orta 15 Emir Salih / Orta 15 Bosnalı Ahmed Beşe / Orta 15 Kara Mehmed / Orta 15 es-Seyyid Molla Abdullah / Orta 15 Emir Molla Mahmud / Orta 15 Ta'yinci Mustafa /

Orta 15 Kara Hüseyin Beşe / Orta 15 Ta'yinci Hüseyin / Orta 16 Filordinli Halil / Orta 17 Mir Hasan / Orta 17 Halil Beşe / Orta 17 Abdi Beşe / Orta 19 Süleyman Beşe / Orta 19 Molla Cafer / Orta 19 Hasan Beşe / Orta 19 Süfli Hacı Ahmed / Orta 23 Eyyüb Beşe / Orta 23 Hasan Beşe / Orta 23 Çavuş-zâde Molla Ahmed / Orta 24 Hüseyin Beşe / Orta 24 Emir Mehmed / Orta 25 Kürd Mahmud / Orta 25 Halil Beşe / Orta 25 Abdi Beşe / Orta 25 Karşlı Mehmed / Orta 25 Pehlivan Mustafa / Orta 27 Süleyman Beşe / Orta 30 Emir Ahmed Beşe / Orta 35 Murtaza Beşe / Orta 35 Mustafa Beşe / Orta 35 Osman Beşe / Orta 38 İbrahim Beşe / Orta 38 Mehmed Beşe / Orta 38 Mir Mehmed Beşe / Orta 39 Osman Beşe / Orta 43 Mustafa Beşe / Orta 43 Hasan Beşe / Orta 43 es-Seyyid Sinan / Orta 44 Ahmed Beşe / Orta 49 Hacı Yusuf / Orta 49 Ali Ağa / Orta 50 İbrahim / Orta 55 İsmâ'il Beşe / Orta 55 Ömer Beşe / Orta 55 Veli Beşe / Orta 64 İsmâ'il Beşe / Orta 64 Hacı Mustafa / Orta 64 Kara Mustafa / Orta 64 Abdurrahman Beşe / Orta 64 Emir Osman / Orta 64 Mehmed Ağa / Orta 64 Süleyman Ağa / Orta 66 Ali Beşe / Orta 68 İsmâ'il Beşe / Orta 68 Zeynel Beşe / Orta 71 Ömer Beşe / Orta 71 Ahmed Beşe / Orta 73 Emir Ali / Orta 75 Hacı İbrahim / Orta 75 Hasan Beşe / Orta 75 Molla Ahmed / Orta 76 Süleyman Beşe / Orta 76 Kara İbrahim / Orta 77 Kürd Süleyman / Orta 77 Hasan Beşe / Orta 77 Uzun Mustafa / Orta 79 Emir Mehmed Beşe / Orta 79 Mehmed Beşe / Orta 82 Ömer Beşe / Orta 83 Hüseyin Beşe / Orta 83 Süleyman Beşe / Orta 83 Hasan Beşe / Orta 83 Kadri Beşe / Orta 83 Osman Beşe / Orta 83 Derviş Beşe / Orta 83 İdris Beşe / Orta 83 Hüseyin Beşe / Orta 83 Halil Beşe / Orta 91 Süleyman Beşe / Orta 91 Bosnalı Ali Beşe / Orta 94 Hasan Beşe / Orta 97 Süleyman Beşe / Orta 97 Hasan Beşe / Orta 97 Kara Mehmed Beşe / Orta 97 Molla İbrahim / Orta 97 Ahmed Beşe / Orta 97 Dülger Ahmed Beşe.

Derûn-ı defterde mastûrül-esâmi yüz nefer bâzergân kulları kefâletleri ve cümle ma'rifetleriyle ber-mûceb-i emr-i âlî tasrîh ve beyân ve buyurıldığı üzere kadr-i kifâye şürekâları kullarının ism ü resmleri tahrîr olunan defteridir.

Orta 97 es-Seyyid Molla Ömer / Orta 97 Mustafa Beşe / Orta 97 Ali Beşe / Orta Kefil 1 Molla İbrahim / Orta Kefil 1 Süleyman Beşe / Orta Kefil 1 Molla Muhammed / Orta Kefil 4 Osman Beşe / Orta Kefil 5 Hacı Hüseyin / Orta Kefil 5 Topal Ali Beşe / Orta Kefil 5 Kara İbiş / Orta Kefil 5 Molla Ahmed / Orta Kefil 5 Emir Osman / Orta Kefil 6 Süleyman Beşe / Orta Kefil 6 İbrahim Beşe / Orta Kefil 6 Hasan Beşe / Orta Kefil 7 Osman Beşe / Orta Kefil 7 Ali Beşe / Orta Kefil 7 Mehmed Beşe / Orta Kefil 8 Mahmud Beşe / Orta Kefil 8 Yusuf Beşe / Kefil 12 Adülmuttalib Beşe / Kefil 12

Hüseyin Beşe / Kefil 12 Ali Beşe / Kefil 12 Molla Mustafa / Kefil 12 Abbas Beşe / Kefil 12 Mustafa Beşe / Kefil 12 Molla Osman / Kefil 12 Emir Süleyman / Kefil 12 Emir Mustafa / Kefil 12 Emir Ali Beşe / Kefil 12 Halil Beşe / Kefil 12 Ahmed Beşe / Kefil 12 Hacı Memiş / Kefil 12 Uzun İbrahim / Kefil 12 Hacı Hüseyin / Kefil 15 İlyas Beşe / Kefil 15 Emir Ömer Beşe / Kefil 16 Mehmed Beşe [135] / Kefil 17 Kara Mehmed / Kefil 17 Bekir Beşe / Kefil 22 Aydın Ali Beşe / Kefil 22 Hasan Beşe / Kefil 22 Mustafa Beşe / Kefil 22 Mehmed Beşe / Kefil 22 Emir Ömer Beşe / Kefil 22 Mustafa Beşe / Kefil 22 Diğer Musafa / Kefil 25 Osman Ağa / Kefil 25 Salih Beşe / Kefil 25 Musa Beşe / Kefil 25 Kürd Oğlu İbrahim / Kefil 25 Aynot İbrahim / Kefil 27 Mustafa Beşe / Kefil 29 Emir Abdullah / Kefil 29 Abdülkadir Beşe / Kefil 31 Mehmed Beşe / Kefil 31 Diğer Mehmed / Kefil 31 Diğer Mehmed / Kefil 31 Süleyman Beşe / Kefil 32 İbrahim Beşe / Kefil 32 Diğer İbrahim / Kefil 32 Ali Beşe / Kefil 33 Emir Yusuf / Kefil 33 Emir Abbas / Kefil 34 Ahmed Beşe / Kefil 36 Süleyman Beşe / Kefil 36 Halil Beşe / Kefil 36 Ahmed Beşe / Kefil 41 Mahmud Beşe / Kefil 42 Saka Osman / Kefil 42 Ahmed Beşe / Kefil 42 Molla Ahmed / Kefil 42 Çalık Ali Beşe / Kefil 42 Molla Ahmed Karındaşı Ali Beşe / Kefil 42 Balcı-zâde Ali Beşe / Kefil 43 Uzun Mustafa / Kefil 43 Hüseyin Beşe / Kefil 43 Uzun Ali Beşe / Kefil 45 Hacı Hüseyin / Kefil 45 İsmâ'il Beşe / Kefil 45 Mehmed Beşe / Kefil 46 Köprili Hasan / Kefil 46 Karakullukcu Ahmed / Kefil 48 Emir Hasan Beşe / Kefil 48 Yusuf Beşe / Kefil 48 Emir Ali Beşe / Kefil 48 Ömer Beşe / Kefil 48 Ahmed Beşe / Kefil 48 Emir Ali / Kefil 52 Zeynel Beşe / Kefil 61 Kara Ahmed / Sekbânân Kefil 10 Ramazan Beşe / Sekbânân Kefil 10 Halil Beşe / Sekbânân Kefil 19 Kara Mehmed / Kefil 19 Abdullah Beşe / Sekbânân Kefil 19 Küçük Ali Beşe / Sekbânân Kefil 26 Ahmed Beşe / Sekbânân Kefil 26 Molla Ahmed / Sekbânân Kefil 30 Memiş Beşe / Sekbânân Kefil 30 Molla Mustafa Beşe.

Vech-i meşrûh üzre şeref-bahş-ı sudûr iden emr-i âlî-şân ve mektûb-ı emr-i uslûb mantûk ve şurûtı üzere bâlâda ism ü resmleriyle ale'l-infirâd orta orta tahrîr olınan yüz nefer bâzergân kulları ve kadr-i kifâye şürekâları kulları mugâyir-i emr-i âlî hareket itmeyüp bilâ-tavattun Kırayova nâm mahalde ticâret için meks ve ikâmet ve içlerinde nâ-hemvâr hareket ider zuhûrında defterden terkîn ve ihrâc ve kânûn-ı ocak cezâ-yı mâyelikleri tertîb ve icrâ ve yerlerine müstakîmü'l-atvâr bâzergânlar tahrîr ve kayd olınmak şartıyla birbirlerine tekeffül ve ta'ahhüd eylediklerinde vezîr-i müşârun-ileyh devletlü inâyetlü efendimiz hazretlerinin ve husûs-ı mezbûr nizâmına me'mûr olanların

re'y ve ma'rifetiyle bâ-hüccet-i şer'iyeye sicill-i mahfûza kayd ve bâzergân ve şürekâ kullarıyla serseri geşt ü güzâr ve bilâ-izin mahall-i mezbûreye geçüp re'âyâ fukarâsına rencîde vü remîde idenler ile beynleri fark ve temyîz olunması enseb görülmekle zâbiti ma'rifetleri ile bâ-tezkere izin ve ruhsat ve mantûk-ı emr-i âlî bundan böyle kesb ve ticâret arzûsıyla bir kimesne zuhûr eyledikde bâzergân-ı merkûmın kulları kefâletleriyle ve cümle ma'rifetleriyle sicill-i mahfûza kayd ve bâzergân kullarına şerîk olmak üzere nizâm-ı kavîyyeye rabt olunduğuna binâ'en mûmzî olınan defterdir ki işbu mahale şerh virildi.

Bende Mahmud Mübaşîr-i husûs-ı mezbûr

Bende Hasan Ağa-yı Vidin

Te'allaka nazar-ı Abdi

Ahmed el-kādî be-mahrûse-i Vidin nemmekahü'l-fakirü ileyh-i azze-şânuhu ufiye-anhü

Hurrîre el-emrû hasbi-mâfihi Ahmed el-kādî be-mahrûse-i Vidin nemmekahü'l-fakirü ileyh-i azze-şânuhû te'âlâ gufira-leh.

243

Eflak ve Kara Eflak memleketleri Devlet-i Aliyye'nin kilârı ve memleket-i mezbûreden ecnâs-ı zehâyirin kesreti üzerine vurûdı tevsî'-i ma'âş-ı ibâdu'llâha bâdî olup lâkin zehâyirin kesreti ve serhaddât mevâcibine hâvâle olınan Eflak cizyesi mâlının husûlî re'âyânın vefreti ile olageldiği ma'lûm hatta Kara Eflak'ın fethi esnâsında re'âyâsı ta'dad olındıkda yüz yigirmi beş binden mütecâviz re'âyâ mevcûd bulunduğuna binâ'en zehâyir-i mütenevvi'a dahi kesret üzere hâsıl ve mâl-ı cizye suhûlet ile tahsîl olunur iken vakt-i mezbûreden berü sevâhil-i Tuna'nın ve mahall-i sâ'irenin askerî ve gayr-ı askerîsi ticâret bahânesiyle memleket-i mezbûreye duhûl ve ta'addîye tasaddî eyledikleri ecilden re'âyâ firâr ve adedleri tenezzül bulup bu takrîb ile emvâl-i mîriyyenin ve rûsûmât-ı mukanenenin tahsîlinde su'ûbet vukû' ve rû-nümâ oldıkça vakt be-vakt Der-aliyye'den mübaşîrler irsâl ve zaleme-i mütegalibenin tard u ihrâclarını def' ve ibtidâr olunduğundan gayrı ve yetmiş üç târîhinde mübaşîr ve müvellâ ta'yîn olup hukûk-ı sâ'ire dâ'ir alâka ve bahâneli kat' ve hasm-ı eşhâs-ı mütegalibe küllîyyen tard u def' olındıktan sonra ehl-i ırzdan birkaç nefer tüccâr ile ikâmet-i bâzâr yirlerinde ticâret eylemelerine izin ve ruhsat virilmişken duhûl ve ruhsat virilen ehl-i tüccârın adedleri

tasrîh ve ta'yîn olındıkda zümre-i eşhâs vesîle-i fırsat bulup [136] kemâ fi'l-evvel ticâret bahânesiyle duhûl ve ehl-i ırz tüccârın zulm-ı eşkiyâdan fark-ı temyîz mümkün olmayup tüccâr ve re'âyânın âsûde-i hâlleriniçün emr-i tüccârın bir nizâm-ı kaviyyeye ticâret idecek kimesnelerin aded-i mu □ ayyene rabt ve tahsîsi lâzım ve mühim olup Eflak memleketine dahi Boğdan misüllü ehl-i ırz tüccârdan add ü isimleri ma'lûm tüccâr ve zehâyir iştirâ ve âsitâne-i Der-aliyye'ye nakl eylemek ve ânlardan mâ □ adâsı men' olınmak ilâ-mâşâ'llâhü te'âlâ Eflak'dan tasallut ve irtifâ □ ına ve fukarâ-yı ra'iiyyetin emniyyetleriyle memleket-i Eflak'da ticâret üzere olacak ma'lûmü'l-aded askerî ve gayr-ı askerî ehl-i islâmdan dahi fakad yüz nefer tüccâr bilâ-tavattun ticâret idüp amed-şûd iden tüccâr-ı merkümeden mâ'adâ sâ'ir ticâret arzûsında olanlar vatananen ve münâsebeten bu mezkûrlara şerîk olup ve bunların vesâtetiyle ticâret eylemek derûn-ı memleketime amed-şûd idenlerden aded-i mezkûreden ziyâde olmamak üzere ma'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle bu def'a nizâm ve rabtına netice virmesine irâde-i kat'iiyye-i mülûkânem ta'alluk itmekle beynlerinde intihâb ve tahsîs ve nizâm-ı râbıtaya derc ve vesîka-ı mahkemeye bend ve tevsîk olınup min-ba'd kendülerden hilâf-ı emr-i mugâyir sâdir olmamak ve bilâ-tavattun nefsi-i Kırayova'da icâre ile sâkin olmak üzere şurût-ı mezbûreyi ifâyı ve emr-i şerîfe inkıyâd ideceklerine hâvi yedlerinde hüccet ve sened-i memhûr ahz ve birbirlerine kefile rabt ve Der-aliyyeye i'lâm olınmasını müş'ir hâlâ Vidin muhafızı Vezîr-i rûşen-zamîr devletlü inâyetlü Ali Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yürîd ve mâ-yeşâ hazretlerine ve bu fakire ve Vidin'de yeniçeri zâbiti Serturna Hasan Ağa'ya ve husûs-ı merkûm mübâşir Serturna Seyyid Mahmud Ağa'ya hitâben sâdir olan bir kıt'a emr-i âlî-şân şeref-baş vurûdunda imtisâlen li'l-emri'l-âlî vezîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin huzûr-ı âlîlerinde akd olınan meclis-i şer'de ulemâ ve sulehâ ve hasekiyânve çavuşân ve ağayân ve alemdârân ve müsîn ve ihtiyârân bâ-cem'ihim hâzirûn oldukları halde feth ve kırâ'et ve mazmun-ı münîfi cümleye i'lân ve işâ □ at olındıkda bâ-cem'ihim sem'an ve tâ'aten birle icâbet ve kemâl-i inkıyâd ile itâ'at üzere olup cevâblarında vech-i muharrer üzere emr-i âlî-şânda tasrîh olunduğı vech üzere yüz nefer tüccâr emr-i ticâret için Kırayova nâm mahallde sâkin olup ve bunların dahi birbirlerine kefâletleriyle yüz nefer mikdârı şerîk olup ve mantûk-ı emr-i âlî kesb ve ticâret arzûsıyla bundan böyle zuhûr ittittiğinde defter olınan tüccâr kullarının kefâletiyle ve cümle ma'rifetiyle sicill-i mahfûza kayd ve bâzergân kullarına şerîk olmak üzere nizâm-ı kaviyyeye rabt ve izin kâğıdıyla ticârete ruhsat virilmek ve isimleri memhûren defter ve min-ba'd oda ve kışlak ihdâs olınmak ve hergele ve sığır ve kovan beslememek ve ecnâs-ı zehâyiri fukarâdan noksân bahâ ile almayup narh cârîsiyle alup

ihdikâr ve iddihâr itmeyüp doğru Âsitâne-i Aliyye'ye gönderilmek ve ticâret için vardıkları kazâ ve kurâda re'âyâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebe ile rencide olunmamak bâ-hüccet-i şer'îyye tekeffül bâzâr yirlerinde bilâ-vatan bey' ü şirâ ve Kırayova'da ikâmet ve re'âyânın ehl ü ıyâline ta'arrûz eylememek ve âdet-i belde üzerine tahsîl olunan rüsûm-ı mu'ayyeneyi bilâ-muhâlefetin cem'ine me'mûra edâ eylemek ve kazâlarda oturmayup ve menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset eylememek üzere şurût-ı mezkûreyi kabûl bundan böyle ilâ mâşâ'llâh te □âlâ düstûru'l-amel olmak üzere her biri ta'ahhüd ve iltizâm ve birbirlerine tekeffül ve nizâm-ı müstahseneyi ifrâğ' Vidinli olmayup sevâhil-i Tuna'nın ba □ızı mahallerinden memleket-i Eflak'a duhûl ve defterden hâric bir def'a ahâlî-i Vidin'den olup bir takrîb bilâ-tezkere geşt ü güzâr idenler dahi Vidin'e tahmîl olunmayup tard ve ib'âd olmak üzere defter-i müfredâtta mezkûrül-esâmî yüz aded tüccârdan ve yüz aded şerfklerinin birinden şurût-ı kuyûda muhâlif hareket nâ-bercâ zuhûr ider ise ismi defterden hâk ve tedkîk ve cezâ-yı mâ-yelikleri icrâ ve yirine ehl-i ırz tüccârın biri kayd olmak vechle dikkat u ihtimâm ve dâ'imâ tahsîl-i rızâ-yı yümn-irtizâ-yı hümâyûn bezl-i cell-i miknet ve hilâfından gâyetül-gâye tehâşi ve mücânebet ve intibâh üzere ale'l-ittifâk hareket itmek nizâm-ı kaviyye-i müstahseneye bend ve sicill-i mahfûza kayd u sebt olunup bu nizâm-ı müstahseneye ale'd-devâm istimrâr ve te'yîdden bi'l-cümle muhâfaza-nîşîn şerr-i nitâk-ı gayret ve hamiyeti tevsîk ve ta'ahhüd ve iltizâm eyledikleri alâ vechi't-tahkîk zamân-ı sa'âdet-iktirâni pâdişâhîde fukarâ-yı ra'ıyyet vesâ'ir mezâlim ve ta'addîyâtdan masûn ve dest-i tetâvül-ı zalemeden me'mûn olmalarıçün aksâ-yı murâd-ı hümâyûn-ı hazret-i şehen-şâhî olmakla virilen nizâm-ı müstahsene düstûru'l-amel olmak üzere cânib-i şer'den vesika-i enîka alâ mâ-hüve'l-vâkı' ketm ve tahrîr olunup hurrire fi'l-veymü'r-râbi' min şehri Rebi'ül-evvel sene tis'a ve seb'in ve mi'e ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

fahrül-ulemâ'i'l-kirâm es-Seyyid Mustafa Efendi el-me'zûn-ı bi'l-iftâ, fahrül-müderrişîn Ali Efendi, fahrül-müderrişîn Mehmed Efendi, Hasan Ağa, Halil Ağa, Ahmed Ağa, Seyyid Ahmed Ağa.

244

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î kemine budır ki Eflak ve Kara Eflak memleketleri Der-aliyyenin kilâri ve memleket-i mezbûreden ecnâs-ı zehâyirin kesreti üzerine vurûdı

tevsî-i ma'âş-ı ibâdullâha bâdî olup lâkin zehâyirin kesreti serhaddât mevâcibine havâle olunan Eflak cizyesi mâlının husûlî re'âyânın vefretiyle olageldiği ma'lûm ve mâl-ı cizye suhûlet ile tahsîl olunurken vakt-i mezbûreden berü sevâhil-i Tuna'nın ve mahall-i sâ'irenin askerî ve gayr-ı askerî ticâret bahânesiyle memleket-i mezbûreye duhûl ve ta'addîye tasaddî itdikleri re'âyâ firâr ve adedleri tenzîl olup bu takrîb ile emvâl-i mîriyyenin ve rûsûmât-ı mu'ayyenenin tahsîline su'ûbet vukû' ve rû-nümâ oldıkça vakt be-vakt Der-aliyyeden mübâşirler irsâl ve zaleme-i mütegalibenin tard u ihrâclarını def'a ibtidâr olduğundan gayrı yetmiş üç senesi târîhinde müvellâ ve mübâşir ta'yîn olup hukûk-ı sâ'ireye dâ'ir alâka ve bahâneyi kat' ve hasm ve eşhâs-ı mütegalibe küllîyyen tard ü def' olındıktan sonra ehl-i ırz bir kaç nefer tüccâr bilâ-ikâme bâzâr yirlerinde ticâret eylemelerine izin ve ruhsat virilmişken duhûla ruhsat virilen [137] ehl-i ırz tüccârın adedleri tasrîh ve ta'yîn olındıkda zümre-i eşhâs vesîle-i fırsat bulup kemâ fi'l-evvel ticâret bahânesiyle duhûl ve ehl-i ırz tüccârın zaleme ve eşkiyâdan temyîzi mümkün olmayup tüccâr ve re'âyânın âsûde-i hâlleri için emr-i ticâretten bir nizâm-ı kavîyye ve ticâret idecek kimesnelerin aded-i mu'ayyeneye rabt ve tahsîsi lâzım ve mühim olup Eflak memleketini dahi Boğdan misüllü ehl-i ırz tüccârdan aded ve isimleri ma'lûm tüccâr ve zehâyir iştirâ ve Âsitâne-i Aliyye'ye nakl eylemiyerek ânlardan mâ'adâsı men' olunmak ve memleket-i Eflak'da ticâret üzere olacak ma'lûmü'l-aded askerî ve gayrı askerî ehl-i islâmdan dahi fakat yüz nefer tüccâr bilâ-tavattun ticâret idüp sâ'ir ticâret arzûsında olanlar vatanen ve münâsebeten bu mezkûrlara şerîk olup bunların vesâtetiyle ticâret eylemek derûn-ı memleketde amed-şûd idenden aded-i mezkûreden ziyâde olmamak üzere ma'rifetiniz ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle bu def'a nizâm ve rabıtına netice virmesine irâde-i kat'îyye-i mülûkânem ta'alluk itmeğin beynlerinde intihâb ve tahsîs ve nizâm-ı râbıtaya derç ve vesîka-i mahkemeye bend ve tevsîk olup ve bilâ-tavattun nefsi-i Kırayova'da icâre ile sâkin olmak üzere şurût-ı mezkûreyi ifâyı ve emr-i şerîfe inkıyâd ideceklerini hâvi yedlerinden hüccet ve sened memhûren ahz ve birbirlerine kefile rabt ve Der-aliyyeye i'lâm olunmasını müş'ir hâlâ mahrûse-i Vidin muhâfızı vezir-i rûşen-zamîr devletlü inâyetlü Ali Paşa –yesser allâhü bi'l-hayr- mâ-yürîd ve mâ-yeşâ hazretlerine ve bu fakire Vidin yeniçeri zâbiti serturna ağaya ve husûs-ı merkûma mübâşir ta'yîn olunan Serturna Seyyid Mahmud Ağa'ya hitâben sâdır olan bir kıt'a emr-i âlî-şân şeref-bahş vurûdında imtisâlen li'l-emri'l-âlî vezîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin huzûr-ı âlîlerinde akd olunan meclis-i şer'de ulemâ ve sülehâ ve hasekiyân ve çavuşân ve ağayân ve serdengeçdiyân ve alemdârân ve başeskiyân ve müsîn ve ihtiyârân bâ- cem'ihim ve hâzirûn oldukları

hâlde feth ve kırâ'et ve mazmun-ı münîfi cümleye i'lâm ve işâ □at olındıkda bâ-cem'ihim sem'an ve tâ'aten birle îcâbet ve kemâl-i inkıyâd ile itâ'at üzere cevâblarında vech-i muharrer üzere emr-i âlî-şânda tasrîh olunduğı vech üzere yüz nefer ehl-i ırz tüccâr emr-i ticâret için Kırayova nâm mahalde bilâ-tavattun sâkin olup ve bunlar dahi birbirlerine kefâletleriyle kifâyet mikdârı yüz nefer dahi şerîkin teşrîk olunup ve bermantûk-ı emr-i âlî kesb ve ticâret arzûsıyla zuhûr itdükde defter olunan tüccâr kullarının kefâletiyle ve cümle ma'rifetiyle sicill-i mahfûza kayd ve bazergân kullarına şerîk olmak üzere nizâm-ı kavîyyeye rabt ve mukaddemâ Eflak cânibine Vidin'den ticâret tarîkiyle amed-şûd idenlerden mukaddemâ iki binden mütecâviz olup bu def'a vurûd iden emr-i celîlü'ş-şâna imtisâlen içlerinden intihâb ve asl-ı bazergân olmak üzere ve kader-i kifâye şerîk ve bâzâr yirlerinde bilâ-tavattun bey' ü şirâ ve Kırayova'da ikâmet itmek üzere birbirlerine tekeffül ve ta'ahhüd ve kerrâren ve merrâren erbâb-ı iştişâre ve ukala ile nice def □a tedâbir-i sâ'ibeden sonra yüz nefer tüccâr ve şerîki ile bu rütbeye tenzîl ve bu intihâb olunan tüccârdan müfredât defterinden hâric bilâ-sened Eflak'a duhûl idenlerin Eflak'da olan zâbitleri tama'-ı hâmindan nâşi iğmâz-ı ayn itmeyüp cezâ-yı mâ-yelikleri icrâ olunup ve tüccâr ve şerîklerinin isimleri memhûren defter olunup min ba □d oda ve kışlak ihdâs olunmamak ve damuzluk için hergele ve sığır ve kovan beslememek ve ecnâs-ı zehâyiri fukarâdan noksân bahâ ile almayup narh cârîsiyle alup ihtikâr ve iddihâr itmeyüp doğru Âsitâne-i Aliyye'ye gönderilmek ve tüccâr için vardıkları kazâdan ve kurâdan re'âyâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle rencîde olunmamak ve re'âyânın ehl ü iyâline ta'arrûz eylememek ve âdet-i belde üzere tahsîl olunan rüsûm-ı mu'ayyeneyi bilâ-muhâlefet cem'ine me'mûra edâ eylemek ve kazâlarda oturmayup menzil ve mesken temellük ve zirâ'at ve hırâset eylememek üzere şurût-ı mezkûreyi kabûl ve ilâ mâşâ'llâhü te □âlâ düstûru'l-amel olmak üzere her biri ta'ahhüd ve iltizâm ve birbirlerine tekeffül ve nizâm-ı müstahseneye ifrâğ' Vidinli olmayup sevâhil-i Tuna'nın ba □ızı mahallerinden memleket-i Eflak'a duhûl ve defterden hâric biz dahi ahâlî-i Vidin'den olup bu takrîb ile zâbitinden izin ve memhûren senedi olmayup geşt ü güzâr idenler dahi Vidin'e tahmîl olunmayup tard ve ib'âd ve cezâ-yı mâ-yelikleri Eflak'da me'mûr olan zâbitleri icrâ ve defter-i müfredâtta mezkûrû'l-esâmi yüz aded tüccâr-ı mezkûr aded-i şerîklerinden birinden şurûtı ve kuyûda muhâlif hareket ve nâ-bercâ zuhûr ider ise ismi defterden hâk ve terkîn ve cezâ-yı mâ-yelikleri icrâ ve yirine ehl-i ırz tüccârın birisi kayd olunmak vechile dikkat u ihtimâm ve dâ'imâ tahsîl-i rızâ-yı yümn-irtizâ-yı hümâyûn bezl-i cell-i miknet ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet ve intibâh üzere ale'l-ittifâk hareket itmek üzere nizâm-ı kavîyye-i

müstahseneye bend ve sicill-i mahfûza kayd u sebt olunup nizâm-ı müstahsenenin ale'd-
devâm istimrâr ve te'yîdini bi'l-cümle muhâfaza-nîşîn kulları şerr-i nitâk-ı gayret ve
hamiyyet ve ta'ahhüd ve iltizâm ve devâm-ı devlet-i şehriyâri ve kıyâm-ı ferr-i şevket-
cihândâri ed'iyesine bi'l-cümle müdâvemet eyledikleri der-i ma □delet-medâra arz ve
i'lâm olındı bâkî emr-i fermân der-i ma □delet-medârımdır hurrîre fi'l-yevmü'l-râbi'
min şehri Rebi'ü'l-evvel sene tis □a ve seb'in ve mi'e ve elf.

El-abdü'd-dâ'î li'd-devleti'l-aliiyeti'l-Osmaniyye

Ahmed el-kādî be-mahrûse-i Vidin

[138]

245

Şeref-sudûr olan iki kıt'a fermân-ı celîlü's-şân-ı cihân-mutâ' hâlâ Özi vâlîsi devletlü
vezîr-i celîlü's-şân hazretlerinin ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ve Eflak voyvodası
ma'rifetiyle mahrûse-i İbrâ'il sâkinlerinlerinden kadîmü'l-eyyâmdan berü sürekcî olup
bu def'a dahi tertîb ve tanzîm ve sürekcî ticâretine izin virilen ehl-i ırz tüccârın şöhet ve
zâtları ve ism ü resmlerini mübeyyin defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fi'l-yevmü's-
sâni ve'l-ısrîn min-şâbani'l-mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve mi'e ve elf.

Sarac-zâde el-Hâc Hasan Ağa Serdengeçdiyân Sürek 3 Re's 360 an-mahalle-i
Hüdâvendikâr C. 64

Küçük Osman Ağa Serdengeçdi Sürek 3 Re's 360 an-mahalle-i sük cemâ'at 64

Mataracı-zâde Osman Ağa Serdengeçdi Sürek 3 Re's 330 an-mahalle-i cedîd bölük 25

Kulak-zâde el-Hâc Mehmed Ağa Serdengeçdi Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i
Hüdâvendikâr bölük 5

Aşçı el-Hâc Mustafa Ağa Serdengeçdi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Kapudân-zâde
bölük 25

Kuyumcı-zâde Mustafa Ağa Serdengeçdi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i mezbûr bölük
25

El-Hâc Abdullah Ağa Şerîf-zâde Sürek 3 Re's 380 an-mahalle-i Hüdâvendikâr bölük 5

Uzun el-Hâc Ahmed Ağa Serdengeçdi Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i Beşlüyân bölüm 5
Bülbül-zâde Hasan Ağa Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i sük bölüm 60
Yavri-zâde Molla Mustafa Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i mezbûr C. 64
El-Hâc Hüseyin Alemdâr Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i cedîd C. 64
Derviş es-Seyyid Ali Çelebî Sürek 2 Re's 250 an-mahalle-i mezbûr C. 64
Mehmedçik-zâde Süleyman Ağa Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i cedîd C. 64
Ballı Musa-zâde el-Hâc Süleyman Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i sük bölüm 4
Mehmedçik-zâde Molla Memiş Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i Hüdâvendikâr bölüm 4
Mehmedçik-zâde Ahmed Çelebi Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i mezbûr bölüm 1
Bakkal Molla Memiş Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i beşlüyân bölüm 25
Kerdelci-zâde el-Hâc İsmâ'il Ağa Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i Osman Ağa bölüm 4
Şeh damadı İsmâ'il Çelebi Sürek 2 Re's 240 an-mahalle-i mezbûr bölüm 5
Pehlivân-zâde Halil Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Hüdâvendikâr C. 64
Pehlivân-zâde Mehmed Ali Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i mezbûr C. 34
Çürük Ali-zâde Hüseyin Çelebi Sürek 2 Re's 245 an-mahalle-i Osman Ağa C. 64
Çürük Ali-zâde Ahmed Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i mezbûr C. 64
Kurban-zâde el-Hâc Hasan ve şerîki Ömer Beşe Sürek 2 Re's 250 an-mahalle-i
Kapudân-zâde C. 64
Hüsâm-zâde Mehmed Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sük C. 64
Sipâhi-zâde Mustafa Çelebi Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i Beşlüyân bölüm 1
Sipahi-zâde Mehmed Paşa Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i mezbûr C. 64
Ali Ağa şerîki Kürd Hüseyin Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i cedîd bölüm 25
Kırlı el-Hâc Hüseyin Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i cedîd bölüm 25
Kırlade-zâde Salih Beşe Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i mezbûr bölüm 25
Uzun Hüseyin Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Kapudân-zâde bölüm 25
El-Hâc Hüseyin Şerîki Kara Mehmed Beşe Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i cedîd bölüm
25

Kazzaz Mustafa Ağa Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Kapudân bölük 25
Davud-zâde İsmâ'îl Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Osman Ağa bölük 4
Tiryâki-zâde Ahmed Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i cedîd bölük 25
Çavuş-zâde Mehmed Ağa Sürek 1 Re's 130 an-mahalle-i Beşlüyân bölük 25
El-Hâc Abdullah-zâde Ömer Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Osman Ağa C. 64
Kahveci Mollâ Ali ve şerîki Ahmed Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk C. 64
Köle Ömer Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i cedîd bölük 25
Bakkal Ömer Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Beşlüyân bölük 4
Senabilî Hüseyin Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk bölük 56
Karakaş Ahmed Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk C. 64
Kel el-Hâc İbrahim Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i mezbûr bölük 25
Koyuncu damadı Süleyman Ağa Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Osman Ağa bölük 5
Şâhtanı-zâde el-Hâc Mehmed Ağa Mustafa Serdengeçdi Sürek 3 Re's 360 bölük 25
Paçarizoğlu İsmâ'îl Çelebi Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Kal'a C. 32
Serdâr-zâde Mehmed Çelebi Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i sûk bölük 25
Uzun Ahmed Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk bölük 60
Sayısız-zâde Osman Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk C. 64

[143]

Mehmedçik-zâde Molla Mahmud Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Hüdâvendikar bölük 1
İmâm-zâde el-Hâc Hasan Sürek 1 Re's 120 an mahalle-i cedîd bölük 25
Küçük Salih Beşe Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i Kapudân bölük 5
Tombul-zâde Mustafa Sürek 1 Re's 120 an-mahalle-i sûk Fî 64
Pîrîdede-zâde Molla İsmâ'îl Sürek 1 Re's 120 mahalle-i Beşlüyân
Kürkçi Kostantin Zımmî Sürek 1 Re's 120
Abacı İstencul Zımmî Sürek 1 Re's 120
Dirakomid Zımmî Sürek 1 Re's 120

Kiçol Zımmî Sürek 1 Re's 120

Bezzâz Nikola Zımmî Sürek 1 Re's 120

Yekün

Sürekçi tüccârı 59 nefer

Sürek 82 Re's

246

Der-i devlet-i mekîne arz-ı dâ'i-i kemîne budur ki Silistre ve İbrâ'il vesâ'ir mahallerin ehl-i ırz ve ma'lûmü'l-esâmi tüccâr makûlesi hayvânât iştirâsı ve sürek tertîbi ve ticâret-i sâ'ire arzûsıyla Eflak memleketine vardıklarında esâmileri ve şöretlerini mübeyyin zâbitlerinden kâğıdlar alup bâzâr ve zâbitân olduğu yerlere varup alış ve viriş idüp ve hayvânâtların derûn-ı Eflak'da kışlatmayup ve Eflak re'âyâsına ve bâzerkânlarının ticâretlerine ve emvâl ve arâzî ve zahîre ve hayvânâtlarına ve ıyâl ü evlâdlarına ta'arrûz ve müdâhale eylememek ve zalemeye sâhib çıkmayup hayvânât ve zehâyiri re'âyâdan değer bahâlarıyla alup ve lâzım gelen rüsûmât-ı â'idât-ı beled-i kadîmîsi üzere voyvoda tarafına edâ eylemek ve bu şurûta muhâlif harekete tasaddî idenler eşyâ ve hayvânâtlarıyla memleket-i Eflak'dan ihrâc ve zâbitleri ma'rifetleriyle te'dîb olunmak üzere bundan akdem nizâm-ı vesika-bend ve rabt olduğına binâ'en nizâm-ı mezbûrın istikrâr ve istihkâmına müşt Emil emr-i şerîf sudûrını Eflak kapu kethüdâları takrîr kâğıdlarıyla istid'â-yı inâyet ve bundan akdem memleket-i Eflak re'âyâsını yed-i tasallut-ı eşkıyâ ve eşhâs-ı mechûleden hıfz u sıyânet için hatt-ı hümâyûn-ı şevket-mekrûnla mu □ anven sâdır olan fermân-ı celîlü's-şân mûcibince hâlâ Özi vâlisi devletlü efendimizin nezâretleri ve Der-i devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-karârdan ta'yîn bıyurulan mübâşirler ve müvellâ efendi ma'rifetleriyle memleket-i mezbûrede serseri makûlesinden tanzîf ve tathîr ve ehl-i islâm yakasına ihrâc ve fi-mâ ba'd duhûl etmemeleriçün taht-ı zâbita-i kavîyyeye idhâl birle virilen nizâm-ı müstahsene düstûru'l-amel tutulmak üzere pezîrâ-i hüsn-i hitâm olup lâkin Âsitâne-i Aliyye'de mevcûd ibâdullâhın tevsî'-i ma'âşlarına ve revgan-ı don ve çerviş vesâ'ir hâsılâtın kesret ü vefret üzere bulunmasına murâd-ı hümâyûn-ı hazret-i cihândâri ta'alluk ve Âsitâne-i Aliyye'ye gidecek don yağı ve çervişin istihsâli memleket-i Eflak'da hayvânâtın vakt u zamânıyla ra'y ü terbiye olunmalarına muhtâc ve yağ cem'ine me'lûf olan sürekçi ta'bîr olunır ehl-i ırz tüccâr don yağı ve basdırmalık hayvânâtı Rum-ili ve Boğdan ve Eflak

memleketlerinden kasabât ve kurâdan ve mu'tâd olan bâzârlardan birer ve ikişer değer bahâlarıyla tetrîcen vakt u zamânıyla iştirâ ve rûz-ı hızır duhûlüne değin tekmîl ve rûz-ı hızırdan yigirmi gün mukaddem Eflak toprağına nakl savat ta'bir olunur su kuyuları olan mu □ayyen ve mahsûs otlakda cem' ve otlak hakkını ashâbına ve yarbarit rûsûmı voyvodalara kadîmden olageldiğı üzere edâ ve Ağustos duhûline değin otlak-ı merkûmlarda ra'y ü terbîye ve Ağustos'un on beşinden sonra hayvânât-ı mezbûre ceste ceste Rum-ili cânibinde olan kadîm salhânelere nakl ve zebh ve revgan-ı don ve çerviş husûlî hayvânâtın bu vech üzere terbîye olunmasına mevkûf olduğunu Âsitâne-i Sa'âdet'de mevcûd ve derûn-ı emr-i alîde mastûr tüccâr meclis-i şer □de takrîr ve don yağı husûlüne mütevekkîf olan umûr-ı kadîmeden gayrı Eflak kapu kethüdâlarının takrîrlerinin hilâf-ı memnû'atdan olan şurût-ı mezkûreye müte □allik kat'a vaz' u hareketleri mesbûk olmamak ve fî-mâ ba □d dahi umûr-ı mu'tâdelerinden mâ'adâ hilâf-ı fermân-ı âlî ve mugâyir-ı nizâm-ı mezkûra hâlet-i nâ-marziyyede bulunmamak üzere Âsitâne-i Sa'âdet'de olan ta'ahhüd eylemekden nâşi mukaddemâ virilen nizâm-ı müstahsenenin feshine ve mikdâr-ı zerre hâlet-i tatarrukına dahi kat'â rızâ-yı hümâyûn hazret-i padişâhi olmayup ber-vech-i muharrer matrûd ve memnû' olan erâzil ve eşhâsdan ferd-i vâhid bu bahâne ile Eflak'a duhûl eylememek vechle Silistre ve İbrâ'il vesâ'ir mahallerde olan sürekcî tâ'ifesinin ma'lûmü'l-aded ehl-i ırz tüccârî şöret ve zâtları ma'lûm olarak vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer □ ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle tertîb ve tanzîm ve mikdâr-ı mu'ayyene iblâğ olunmak bâbında hâlâ Özi Eyâleti âsûde-i hümâ-yı himâyetleri olan vezir-i güzîn devletlü inâyetlü kethüdâ Mehmed Paşa –yesserallahu mâ-yürîd ve mâ-yeşâ'- hazretlerine hitâben şeref-sudûr olan iki kıt'a fermân-ı celîlü's-şân feth ve kırâ'et ve mezâmîn-i münîfe-i cihân-mutâ'ı cümleye ve husûsen sürekcî tüccârlarına i'lân ve işâ □at ve sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd tertîb ve tanzîmine mübâşeret ve vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri taraflarından İbrâ'il vesâ'ir mahallere ve Eflak voyvodasına adamlar irsâl ve voyvoda-i mesfûrın mu'temed adamîsi boyar Nikolaki gelüp mevcûd olduğu hâlde mahrûse-i İbrâ'il'de olan kadîmî ehl-i ırz sürekcî tüccârî şöret ve zâtları ve ism ü resimleri ve sâkin olduğu mahalleler ve odalarının esâmileriyle ferden ferdâ tahrîr ve sicill-i mahfûza kayd u sebt ve cümlesi elli dokuz nefere bâliğ' ve cem' idecekleri hayvânâtın beher sürekcî yüz altmış ve dahi zâde ve ekal mertebesi yüz yigirmi re'sden aşağı olmamak üzere ber-vech-i sâbıkı üzere seksen iki süreğe tekmîl ve bundan böyle beher sene bu mikdâr sürekcî cem' idüp noksân itmek üzere bi't-tav' ve'r-rızâ kabûl ve işbu defterde olan tüccârın şerîkleri ve hizmetkârları için hayvânâtları savat mahallerine vaz' idinceye dek

me'zûnen Eflak'a murûr idüp savat mevzi'ine hayvânâtın nakli tamâm oldıktan sonra meks idmeyüp Eflak re'âyâsından isticâr olınan kefereleri istihdâm ve ücretlerini bi't-terâzi kat' olındığı vech üzere tamâmen edâ eylemek ve re'âyânın mevrû □at ve mahsûlât ve emvâl ve eşyâ ve ıyâl ü evlâdlarına hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf dahl ve ta'arrûz itmemek ve otlak hakkını ashâbına ve yarbarit rüsûmünü voyvodalarına edâ eylemek ve oda ve kışlak ve vechen mine'l-vücûh ebniye nâmıyla bir şey ihdâs itmemek ve mevrû'at kaydından olmamak ve Ağustos'un on beşinden sonra ceste ceste havanâtın nakline mübâşeret ve tekmîlinde bir kimesne Eflak'da durmamak ve tüccâr-ı mezbûrdan ve müşterekleri ve ehl-i islâmın olan hizmetkârları bir dürlü sû-i hareketde bulunmayup ve bir ferde zulm ve ta'addî ve cevır ü ezâ □ itmemek ve Eflak'da vesâ'ir mahallerde iştirâ idecek hayvânâtları ve me'kûlât ve meşrûbâtları değer bahâlar ile almak ve noksân [144] teklîfi ile âzürde ve rencîde itmemek ve erâzil ve eşhâs ve erbâb-ı şekâvet ve serseri makûlesini içlerine uğratmamak ve kabûl itmemek ve tüccâr-ı mezbûreden birisi bi-emrillahi te'âlâ veft olduktan ma'rifet-i şer' ve cümlesinin ma'rifetiyle yirine bir ehl-i ırz kimesne tedârük itmek ve li-ecli'l-mesâlih memleket-i Eflak'a murûr idecek kimesneler Özi vâfileri Silistre'de bulunur ise ma'rifetleriyle buldukları hâlde ma'rifet-i şer' □ ve mütesellim ve zâbitleri ma'rifetiyle bâlâda tasrîh olınan şurût u kuyûdı hâvi izin tezkeresi almak ve hayvânât-ı ra'iyetin müddet-i tekmîl ve vakti hulûl ve salhânelere nakl ve zebh olundıkda hâsıl olan revgan-ı don ve çerviş ve basdırma ve sıcuk ve min külli'l-vücûh hâsılâtın ceste-i vâhide ve bir dirhemi ketm ve ihfâ ve âhar mahallere bey □ ve fûrûht itmeyüp cümlesini İbrâ'il iskelesine ve andan Âsitâne-i Aliyye'ye sevk ve tesyîr ve nakl ve îsâl itmek ve'l-hâsıl revgan-ı don ve çerviş husûlüne mütevakıf olan umûr-ı kadîmeden gayrı bir işe karışmayup hilâf-ı fermân-ı âlî ve mugâyir-i nizâm-ı müstahsene harekât ve nâ-hemvârede bulunmamak şartıyla derûn-ı defterde muharrerü'l-esâmi tüccâr-ı mezbûreden birbirlerine tekeffül ma'âzâ'llâhu te'âlâ bâlâda tafsîl ve beyân olınan şurût u kuyûd ve peymân ve uhûda mugâyir bir hareketleri zuhûr ider ise sû'âl ve cevâbı herkes râcih olup zâbitleri ma'rifetiyle zecr ve tehdîd ve mu'âheze ve mu'âteb olınmak üzere ta'ahhüd eylediklerini meclis-i şer' □de tagrîr ve işbu nizâm dahi düstûru'l-amel tutılmak için başmuhasebeye kayd olunmasını umûmen niyâz eylemeleri evvelki vâkı'ül-hâldir Der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olındı bâkî emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ışrin min Şâ'bani'l-mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve mi'e ve elf.

El-abdü'd-dâ'î li'd-devleti'l-aliyyeti'l-Osmaniyye

Mendâli-zâde Hıfzı Abdullah El-müvellâ hilâfetü be-mahrûse-i İbra'îl.

247

Şeref-sudûr olan iki kıt'a fermân-ı celîlü's-şân-ı cihân-muta' mucibince hâlâ Özi vâlîsi ve devletlü vezîr-i celîlü's-şân hazretlerinin ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer □ ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle Medine-i Silistre sâkinlerinden kadîmü'l-eyyâmdan berü sürekcî olup bu def □a dahi tertîb ve tanzîm ve sürekcî tüccârına izin virilen ehl-i ırz tüccârın şöret ve zâtları ve ism ü resmleri mübeyyîn defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Arab-zâde Süleyman Ağa Sürek 4 Re's 500 an-mahalle-i câmi'-i atik C. 62

El-Hâc Süleyman Efendi Sürek 5 Re's 630 an-mahalle-i Seyyid-Fakih

Topuklu? el-Hâc Ahmed Ağa Sürek 6 Re's 740 an-mahalle-i Hasan Bey C.62

Attar es-Seyyid el-Hâc Ali Sürek Re's 750 an-mahalle-i (...)

Es-Seyyid Attar el-Hâc Mehmed Sürek 2 Re's 250 an-mahalle-i Rüstem Çelebi

Es-Seyyid el-Hâc Veli Sürek 2 Re's 280 an-mahalle-i Seyyid-Fakih

Kara el-Hâc Ahmed Sürek 1 Re's 140 an-mahalle-i mezbûr

Uzun-zâde el-Hâc Süleyman Sürek 1 Re's 135 an-mahalle-i mezbûr

Müftî çırağı el-Hâc Ahmed Sürek 1 Re's 155 an-mahalle-i cami'atik C.47

Melekli-zâde Seyyid Ahmed Sürek 1 Re's 160 an-mahalle-i Mirâhor C.62

Zubun? Alemdâr Damadı Ali Beşe Sürek 1 Re's 15 an-mahalle-i mezbûr C.59

Kara el-Hâc Ali Ağa Sürek 2 Re's 260 an-mahalle-i (...)

Receb Ağa-zâde seyid Mustafa Ağa Sürek 3 Re's 370 an-mahalle-i mezbûr C.62

Berko oğlu İbiş Beşe Sürek 1 Re's 145 an-mahalle-i mezbûr C.47

Berko oğlu İsmâ'il Ağa Karındaşlarıyla Sürek 4 Re's 500 an-mahalle-i mezbûr C.47

Es-seyyid el-Hâc Hasan Alemdâr Sürek 1 Re's 160 an-mahalle-i Mirâhor C.62

Şişman Osman Ağa Sürek 1 Re's 150 an-mahalle-i mezbûr C.62

Kocalı es-Seyyid el-Hâc Ali Sürek 1 Re's 145 an-mahalle-i Türbe bölüm 59

Uzun el-Hâc Ahmed Sürek 1 Re's 165 an-mahalle-i Seyyid-Fakih C.62

Es-seyyid Ali Bey Sürek 2 Re's 260 an-mahalle-i mezbûr bölüm 47

Kalyoncu İbrahim Beşe Sürek 1 Re's 150 an-mahalle-i Kara-yazıcı C.62

Kara Osman Beşe Sürek 1 Re's 125 an-mahalle-i mezbûr bölüm 47

Hamamcı el-Hâc Hasan Sürek 3 Re's 370 an-mahalle-i Seyyid-Fakih C.62

Kal'avî el-Hâc Abdullah Sürek 1 Re's 165 bölüm 37

Re'is-zâde Süleyman Beşe Şerîki Hasan Beşe Sürek 1 Re's 155 an-mahalle-i mezbûr

Tiryaki el-Hâc Mehmed Alemdar Sürek 1 Re's 165 an-mahalle-i Zülfikar C.62

Es-seyyid el-Hâc İbrahim Sürek 2 Re's 300 an-mahalle-i Ramazan Ağa bölüm 47

Kal'avî el-Hâc Hasan Sürek 1 Re's 140

Çavuş-zâde Şerîki Haffaf Uzun Mustafa Beşe Sürek 2 Re's 300 an-mahalle-i mezbûr

Özili Mehmed Beşe Sürek 1 Re's 165 an-mahalle-i mezbûr

Zubun Mehmed Alemdar Sürek 1 Re's 155 an-mahalle-i Hasan Bey bölüm 47

Çatalcavî el-Hâc (...)Sürek 1 Re's 170

El-Hâc Hasan Alemdarın bir karındaşı Hafız Abdullah Sürek 1 Re's 130 an-mahalle-i Zülfikar

Kızıl Oğlu Hasan Beşe Sürek 1 Re's 140 an-mahalle-i Mirâhor bölüm 59

Tahir Mehmed Ağa Sürek 1 Re's 165 an-mahalle-i Türbe C.66

Hafız-zâde el-Hâc Mustafa Sürek 4 Re's 500 an-mahalle-i câmi'-i atik C.61

Es-Seyyid Mollâ Hasan Sürek 1 Re's 140 an-mahalle-i cedîd

Es-Seyyid el-Hâc Musa Sürek 1 Re's 150 an-mahalle-i İstişah? bölüm 47

Es-Seyyid Abdullah Alemdar Sürek 1 Re's 140

Alay-zâde es-Seyyid Mollâ Mustafa Sürek 2 Re's 310 an-mahalle-i Şeyh Nasuh C.66

İsmâ'il Beşe Şerîki Kostantin Sürek 2 Re's 310 an-mahalle-i Varoş

Es-seyyid Halil Yazıcı Sürek 2 Re's 250 an-mahalle-i Hayreddin

Boyacı-zâde Şerîki Kara Mustafa Sürek 1 Re's 120.

[145]

EKLER

- 1-**Rusya-Ukrayna ve Özi memleketlerini gösteren elle yapılmış bir harita.
- 2-**Eflak, Boğdan ve Erdel bölgelerini gösteren, XVIII. yüzyılın ikinci yarısında elle yapılmış bir harita.
- 3-**Güney Romanya haritası olup Eflak, Boğdan Nemçe ve Moldovya sınırlarını ayrıntılı bir şekilde gösteren harita.
- 4-**XIX. yüzyılın ikinci yarısında yapılmış olan harita Eflak bölgesini ayrıntılı olarak göstermekle beraber bölgedeki şehirlerarasındaki mesafeler saat cinsinden hesaplanmıştır.

Ek.1- Rusya-Ukrayna ve Özi'yi gösteren harita.¹³⁸

¹³⁸ Rusya-Ukrayna, Özi Nehri ve kolları üzerindeki kaleleri gösteren takribi haritadır. Elle yapılmıştır. Siyah renk ile gösterilen alan Karadenizdir. Aşağıda sol tarafta ise Özi kalesi gösterilmektedir. Karadeniz ile birleşen kahve renk ile gösterilen nehir ise Özi nehridir. Bu nehrin kolları ve üzerinde bulunan kaleler gösterilmiştir. BOA., HRT.h., gömlek no: 91

Ek.2- Romanya haritası.¹³⁹

¹³⁹ Tahminen XVIII. yüzyılın ikinci yarısına ait olan harita Eflak ve Boğdan, Erdel memleketlerini göstermektedir. Elle yapılmıştır. Eflak ve Boğdan'nın hudutlarıyla akarsuları ve bazı şehirleri gösterilmiştir. Bazı kaleler işaretlenmiştir. Karadeniz dökülen Tuna nehrini ve nehrin üzerinde bulunan İsmailiye, Tulca, İsakçı, Maçin, İbrail, Hırsova Silistre, Tutragan, Ruscuk, Yergögü, Niğbolu, Vidin gibi önemli kaleleri göstermektedir. Bunun yanı sıra haritanın üst kısmında Özi nehri ve Özi kalesi bulunmaktadır. Ölçek 1/1500000.
BOA., HRT.h.G.37

Ek.3-Güney Romanya haritası.¹⁴⁰

¹⁴⁰ Güney Romanya haritasıdır. Bulgaristan'ın Eflak, Boğdan, Nemçe ve Rus Moldovyası'nın bir kısmını gösterir. Eflak sınırlarının belirgin olarak gösterildiği bu haritada Tuna nehriyle birlikte bölgedeki akarsular gösterilmiş, ayrıca akarsuların Karadeniz'e açılan boğazları da yer almıştır. Ölçek 1/350000. BOA., HRT.h.G.40

Ek.4- Eflak haritası.¹⁴¹

¹⁴¹ Dobruca, XIX. yüzyılın ilk yarısına ait Eflak haritasıdır. Elle yapılmıştır. Eflak bölgesinde bulunan şehirler arasındaki mesafe saat cinsinden gösterilmiştir. Ayrıca kazaların sınırları belirtilmiştir. Eflak bölgesindeki kaleler ve kazalar ayrıntılı olarak verilmiştir. Tuna nehri ve onun kollarının oluşturduğu sular da harita da yer almaktadır. Ölçek 1/1000000
BOA., HRT.h.G.45

ÖZ GEÇMİŞ

Aslen Mardinli olup 1989 yılında Manisa/Turgutlu’da doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Manisa/Turgutlu’da okudu. Temmuz 2011 tarihinde Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nden birincilikle mezun olup ek olarak Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden çift anadal yaparak mezun oldu. Yine Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalında Yüksek lisans öğrenimine devam etmektedir.